

Spis treści

I Akty ustawodawcze

ROZPORZĄDZENIA

- ★ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) ⁽¹⁾ 1

II Akty o charakterze nieustawodawczym

UMOWY MIĘDZYKRAJOWE

- ★ Decyzja Rady (UE) 2022/2066 z dnia 21 lutego 2022 r. w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej Protokołu wykonawczego do Umowy o partnerstwie w sprawie połowów między Republiką Gabońską a Wspólnotą Europejską (2021–2026) 103

ROZPORZĄDZENIA

- ★ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/2067 z dnia 25 października 2022 r. zmieniające załącznik I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605 ustanawiającego szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń ⁽¹⁾ 106
- ★ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/2068 z dnia 26 października 2022 r. nakładające ostateczne cło antydumpingowe na przywóz niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej i Federacji Rosyjskiej w następstwie przeglądu wygaśnięcia na podstawie art. 11 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1036 149

⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG.

DECYZJE

- ★ **Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2022/2069 z dnia 30 września 2022 r. w sprawie przyznania odstępstwa Niderlandom na podstawie dyrektywy Rady 91/676/EWG dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (notyfikowana jako dokument nr C(2022) 6859)** 195
 - ★ **Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2022/2070 z dnia 26 października 2022 r. o niezawieszaniu ostatecznych ceł antydumpingowych nałożonych rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2019/1688 na przywóz mieszanin mocznika i azotanu amonu pochodzących z Rosji, Trynidadu i Tobago oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki** 208
 - ★ **Decyzja Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2022/2071 z dnia 20 października 2022 r. dotycząca przepisów przejściowych w zakresie stosowania stóp rezerw obowiązkowych przez Europejski Bank Centralny po wprowadzeniu euro w Chorwacji (EBC/2022/36)** 215
-

III *Inne akty*

EUROPEJSKI OBSZAR GOSPODARCZY

- ★ **Decyzja Urzędu Nadzoru EFTA nr 029/22/COL z dnia 9 lutego 2022 r. zmieniająca zasady merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa przez wprowadzenie nowych Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią z 2022 r. [2022/2072]** 218
-

Sprostowania

- ★ **Sprostowanie do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/719 z dnia 29 kwietnia 2015 r. zmieniającej dyrektywę Rady 96/53/WE ustanawiającą dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne dopuszczalne wymiary w ruchu krajowym i międzynarodowym oraz maksymalne dopuszczalne obciążenia w ruchu międzynarodowym (Dz.U. L 115 z 6.5.2015)** 314
- ★ **Sprostowanie do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiającego unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania (wersja przekształcona) (Dz.U. L 206 z 11.6.2021)** 315

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2022/2065

z dnia 19 października 2022 r.

w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Usługi społeczeństwa informacyjnego, zwłaszcza usługi pośrednie, stały się ważną częścią unijnej gospodarki i życia codziennego obywateli Unii. Dwadzieścia lat po przyjęciu obowiązujących ram prawnych regulujących takie usługi, ustanowionych w dyrektywie 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴⁾, nowe i innowacyjne modele biznesowe i usługi, takie jak internetowe serwisy społecznościowe i internetowe platformy umożliwiające konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość, pozwoliły użytkownikom biznesowym i konsumentom na przekazywanie i uzyskiwanie dostępu do informacji oraz zawieranie transakcji na nowe sposoby. Większość obywateli Unii korzysta obecnie z tych usług na co dzień. Jednakże transformacja cyfrowa i wzmożone korzystanie z tych usług przyniosły również nowe zagrożenia i wyzwania dla indywidualnych odbiorców danej usługi, przedsiębiorstw i całego społeczeństwa.
- (2) Państwa członkowskie coraz częściej wprowadzają przepisy krajowe dotyczące spraw objętych zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia lub rozważają wprowadzenie takich przepisów, nakładając w szczególności wymogi w zakresie należytej staranności obowiązujące dostawców usług pośrednich dotyczące tego, w jaki sposób podmioty te powinny podchodzić do problemu nielegalnych treści, dezinformacji online i innych zagrożeń społecznych. Takie rozbieżne przepisy krajowe mają negatywny wpływ na rynek wewnętrzny, który zgodnie z art. 26 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, w którym jest zapewniony swobodny przepływ towarów i usług oraz swoboda przedsiębiorczości, biorąc pod uwagę z natury transgraniczny charakter internetu, który jest powszechnie wykorzystywany w celu świadczenia tych usług. Konieczna jest

⁽¹⁾ Dz.U. C 286 z 16.7.2021, s. 70.

⁽²⁾ Dz.U. C 440 z 29.10.2021, s. 67.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 5 lipca 2022 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 4 października 2022 r.

⁽⁴⁾ Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1).

harmonizacja warunków świadczenia usług pośrednich na całym rynku wewnętrznym, aby zapewnić przedsiębiorstwom dostęp do nowych rynków i możliwości czerpania korzyści z rynku wewnętrznego przy jednoczesnym zapewnieniu większego wyboru konsumentom i innym odbiorcom usług. Do celów niniejszego rozporządzenia za „odbiorców usługi” uważa się użytkowników biznesowych, konsumentów i innych użytkowników.

- (3) Odpowiedzialne zachowanie i działanie z należytą starannością dostawców usług pośrednich ma zasadnicze znaczenie dla bezpiecznego, przewidywalnego i godnego zaufania środowiska internetowego oraz dla umożliwienia obywatelom Unii i innym osobom korzystania z przysługujących im praw podstawowych zagwarantowanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”), w szczególności z wolności wypowiedzi i informacji, wolności prowadzenia działalności gospodarczej, prawa do niedyskryminacji, a także z wysokiego poziomu ochrony konsumentów.
- (4) Dlatego też, w celu ochrony rynku wewnętrznego i poprawienia jego funkcjonowania należy ustanowić zestaw jednolitych, skutecznych i proporcjonalnych obowiązkowych zasad na poziomie Unii. Niniejsze rozporządzenie zapewnia warunki umożliwiające wprowadzanie innowacyjnych usług cyfrowych na rynku wewnętrznym i zwiększanie ich skali. Zbliżenie krajowych środków regulacyjnych na poziomie Unii dotyczących wymogów obowiązujących dostawców usług pośrednich jest konieczne w celu uniknięcia fragmentacji rynku wewnętrznego i położenia jej kresu oraz zapewnienia pewności prawa, a tym samym ograniczenia niepewności po stronie deweloperów i wspierania interoperacyjności. Stosowanie wymogów neutralnych pod względem technologicznym nie powinno utrudniać innowacji, lecz je stymulować.
- (5) Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do dostawców niektórych usług społeczeństwa informacyjnego zgodnie z definicją w dyrektywie (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³⁾, tj. każdej usługi normalnie świadczonej za wynagrodzeniem, na odległość, drogą elektroniczną i na indywidualne żądanie odbiorcy. W szczególności niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do dostawców usług pośrednich, w szczególności usług pośrednich polegających na świadczeniu usług znanych jako usługi „zwykłego przekazu”, „cachingu” i „hostingu”, biorąc pod uwagę, że wykładniczy wzrost korzystania z tych usług, głównie we wszelkiego rodzaju zgodnych z prawem i użytecznych społecznie celach, zwiększył również ich rolę w pośrednictwie w zakresie niezgodnych z prawem lub w inny sposób szkodliwych informacji i działań oraz ich rozpowszechnianiu.
- (6) W praktyce niektórzy dostawcy usług pośrednich pośredniczą w zakresie usług, które mogą, ale nie muszą być świadczone drogą elektroniczną, takich jak zdalne usługi technologii informacyjnej, transport, zakwaterowanie lub usługi doręczeń. Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie wyłącznie do usług pośrednich i nie powinno mieć wpływu na wymogi określone w prawie Unii lub prawie krajowym dotyczące produktów lub usług, których świadczenie odbywa się poprzez usługi pośrednie, w tym w sytuacjach, w których usługa pośrednia stanowi integralną część innej usługi, która nie jest usługą pośrednią zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- (7) Aby zapewnić skuteczność przepisów ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu oraz równe warunki działania na rynku wewnętrznym, przepisy te powinny mieć zastosowanie do dostawców usług pośrednich, niezależnie od ich miejsca siedziby lub miejsca, w którym się znajdują, o ile oferują oni usługi w Unii, czego dowodem jest istotne powiązanie z Unią.
- (8) Należy uznać, że takie istotne powiązanie z Unią zachodzi, jeżeli dostawca usług ma siedzibę w Unii lub, w przypadku braku takiej siedziby, jeżeli liczba odbiorców usługi w co najmniej jednym państwie członkowskim jest znaczna w stosunku do liczby ludności danego państwa członkowskiego lub państw członkowskich lub na podstawie ukierunkowania działalności na co najmniej jedno państwo członkowskie. To, czy działalność jest ukierunkowana na co najmniej jedno państwo członkowskie można ustalić na podstawie wszelkich istotnych okoliczności, w tym takich czynników, jak posługiwanie się językiem lub walutą, których powszechnie używa się w tym państwie członkowskim, lub możliwość składania zamówień na produkty lub usługi, lub korzystanie z odpowiedniej domeny najwyższego poziomu. Ukierunkowanie działalności na państwo członkowskie może również wynikać z dostępności aplikacji w danym krajowym sklepie z aplikacjami, z obecności reklam na rynku lokalnym lub z posługiwania

⁽³⁾ Dyrektywa (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz.U. L 241 z 17.9.2015, s. 1).

się w reklamach językiem używanym w tym państwie członkowskim, lub z zarządzania relacjami z klientem polegającego na przykład na obsłudze klientów w języku powszechnie używanym w tym państwie członkowskim. W przypadku gdy dostawca usług kieruje swoją działalność do co najmniej jednego państwa członkowskiego w rozumieniu art. 17 ust. 1 lit. c) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012⁽⁶⁾, należy również domniemywać, że zachodzi istotne powiązanie. Natomiast sama tylko techniczna dostępność strony internetowej z Unii nie może, wyłącznie na tej podstawie, być uznana za ustanawiającą istotne powiązanie z Unią.

- (9) Niniejsze rozporządzenie w pełni harmonizuje przepisy mające zastosowanie do usług pośrednich na rynku wewnętrznym w celu zapewnienia bezpiecznego, przewidywalnego i budzącego zaufanie środowiska internetowego, przeciwdziałania rozpowszechnianiu nielegalnych treści w internecie oraz zagrożeniom społecznym, jakie może stwarzać rozpowszechnianie dezinformacji lub innych treści, w którym to środowisku prawa podstawowe zapisane w Karcie są skutecznie chronione, a innowacje są wspierane. W rezultacie – o ile nie jest to wyraźnie przewidziane w niniejszym rozporządzeniu – państwa członkowskie nie powinny przyjmować lub utrzymywać w mocy dodatkowych wymogów krajowych w odniesieniu do spraw objętych zakresem niniejszego rozporządzenia, ponieważ miałyby to wpływ na bezpośrednie i jednolite stosowanie w pełni zharmonizowanych przepisów mających zastosowanie do dostawców usług pośrednich zgodnie z celami niniejszego rozporządzenia. Nie powinno to wykluczać możliwości stosowania innych przepisów krajowych mających zastosowanie do dostawców usług pośrednich, zgodnie z prawem Unii, w tym dyrektywą 2000/31/WE, w szczególności z jej art. 3, w przypadku gdy przepisy prawa krajowego służą realizacji uzasadnionych celów leżących w interesie publicznym, innych niż cele niniejszego rozporządzenia.
- (10) Niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla innych aktów prawa Unii regulujących świadczenie usług społeczeństwa informacyjnego w ujęciu ogólnym, regulujących inne aspekty świadczenia usług pośrednich na rynku wewnętrznym lub określających i uzupełniających przepisy zharmonizowane określone w niniejszym rozporządzeniu, takich jak dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE⁽⁷⁾, łącznie z jej przepisami dotyczącymi platform udostępniania plików wideo, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1148⁽⁸⁾, (UE) 2019/1150⁽⁹⁾, (UE) 2021/784⁽¹⁰⁾ i (UE) 2021/1232⁽¹¹⁾ oraz dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹²⁾, jak również przepisy prawa Unii ustanowione w rozporządzeniu w sprawie europejskiego nakazu wydania dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych i europejskiego nakazu zabezpieczenia dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych oraz w dyrektywie ustanawiającej zharmonizowane przepisy dotyczące mianowania przedstawicieli prawnych w celu gromadzenia dowodów na potrzeby postępowań karnych.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 351 z 20.12.2012, s. 1).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1148 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie wprowadzania do obrotu i stosowania prekursorów materiałów wybuchowych, zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 i uchylające rozporządzenie (UE) nr 98/2013 (Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 1).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1150 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego (Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 57).

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/784 z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie przeciwdziałania rozpowszechnianiu w internecie treści o charakterze terrorystycznym (Dz.U. L 172 z 17.5.2021, s. 79).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1232 z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie tymczasowego odstępstwa od niektórych przepisów dyrektywy 2002/58/WE w odniesieniu do wykorzystywania technologii przez dostawców usług łączności interpersonalnej niewykorzystujących numerów do przetwarzania danych osobowych i innych danych do celów zwalczania niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych w internecie (Dz.U. L 274 z 30.7.2021, s. 41).

⁽¹²⁾ Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37).

Podobnie w celu zapewnienia jasności niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla prawa Unii dotyczącego ochrony konsumentów, w szczególności, rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2394⁽¹³⁾ i (UE) 2019/1020⁽¹⁴⁾ oraz dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/95/WE⁽¹⁵⁾, 2005/29/WE⁽¹⁶⁾, 2011/83/UE⁽¹⁷⁾ i 2013/11/UE⁽¹⁸⁾, a także dyrektywy Rady 93/13/EWG⁽¹⁹⁾ jak również dla prawa Unii dotyczącego ochrony danych osobowych, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁽²⁰⁾.

Niniejsze rozporządzenie powinno również pozostawać bez uszczerbku dla przepisów Unii w dziedzinie prawa prywatnego międzynarodowego, w szczególności w zakresie właściwości oraz uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, takich jak rozporządzenie (UE) nr 1215/2012, oraz prawa właściwego dla zobowiązań umownych i pozaumownych. Ochrona osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych podlega wyłączenie przepisom prawa Unii w tej dziedzinie, w szczególności rozporządzeniu (UE) 2016/679 i dyrektywie 2002/58/WE. Niniejsze rozporządzenie powinno również pozostawać bez uszczerbku dla prawa Unii w zakresie warunków pracy oraz prawa Unii w zakresie współpracy sądowej w sprawach cywilnych i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych. Jednakże w zakresie, w jakim te akty prawa Unii realizują te same cele, które zostały określone w niniejszym rozporządzeniu, przepisy niniejszego rozporządzenia powinny mieć zastosowanie w odniesieniu do spraw, których nie uwzględniono lub które nie w pełni uwzględniono w tych innych aktach prawnych, jak również w odniesieniu do spraw, w przypadku których te inne akty prawne pozostawiają państwom członkowskim możliwość przyjęcia pewnych środków na poziomie krajowym.

- (11) Należy wyjaśnić, że niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla prawa Unii w zakresie prawa autorskiego i praw pokrewnych, w tym dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/29/WE⁽²¹⁾, 2004/48/WE⁽²²⁾ i (UE) 2019/790⁽²³⁾, które ustanawiają szczególne zasady i procedury, które powinny pozostać nienaruszone.
- (12) Aby osiągnąć cel zakładający zapewnienie bezpiecznego, przewidywalnego i godnego zaufania środowiska internetowego, do celów niniejszego rozporządzenia pojęcie „nielegalnych treści” powinno w szerokim zakresie odzwierciedlać istniejące przepisy w środowisku pozainternetowym. W szczególności pojęcie „nielegalnych treści” należy zdefiniować szeroko, tak by obejmowało informacje dotyczące nielegalnych treści, produktów, usług i działań. Pojęcie to należy rozumieć w szczególności jako odnoszące się do informacji, niezależnie od ich formy, które zgodnie z obowiązującym prawem są albo same w sobie nielegalne, takich jak nielegalne nawoływanie do nienawiści lub treści o charakterze terrorystycznym i niezgodne z prawem treści dyskryminujące, albo które stają się nielegalne na mocy obowiązujących przepisów ze względu na fakt, iż odnoszą się one do nielegalnych działań. Przykładowo

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2394 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów i uchylające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 345 z 27.12.2017, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniające dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011 (Dz.U. L 169 z 25.6.2019, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (Dz.U. L 11 z 15.1.2002, s. 4).

⁽¹⁶⁾ Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2006/2004 (dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych) (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22).

⁽¹⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 1999/44/WE oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 97/7/WE (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 63).

⁽¹⁹⁾ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. L 95 z 21.4.1993, s. 29).

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽²¹⁾ Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167 z 22.6.2001, s. 10).

⁽²²⁾ Dyrektywa 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej (Dz.U. L 157 z 30.4.2004, s. 45).

⁽²³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE (Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 92).

może to być udostępnianie obrazów przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych, bezprawne udostępnianie prywatnych obrazów bez zgody, cyberstalking, sprzedaż produktów niespełniających wymogów lub podrobionych, sprzedaż towarów lub świadczenie usług z naruszeniem prawa ochrony konsumentów, nieuprawnione wykorzystanie materiałów chronionych prawem autorskim, nielegalne oferowanie usług zakwaterowania lub nielegalna sprzedaż żywych zwierząt. Z kolei film wideo naocznego świadka potencjalnego przestępstwa nie powinien być uważany za nielegalną treść tylko dlatego, że przedstawia on czyn zabroniony, w przypadku gdy nagrywanie lub rozpowszechnianie takiego filmu wśród ogółu społeczeństwa nie jest nielegalne na mocy prawa krajowego lub prawa Unii. W tym zakresie nie ma znaczenia, czy nielegalny charakter informacji lub działania wynika z prawa Unii czy z prawa krajowego, które jest zgodne z prawem Unii, oraz jaki jest dokładny charakter lub przedmiot danego prawa.

- (13) Biorąc pod uwagę szczególne cechy przedmiotowych usług i związaną z nimi potrzebę nałożenia na dostawców tych usług określonych szczególnych obowiązków, należy wyodrębnić w ramach określonej w niniejszym rozporządzeniu szerszej kategorii dostawców usług hostingu podkategorię platform internetowych. Platformy internetowe, takie jak serwisy społecznościowe lub internetowe platformy umożliwiające konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość, należy zdefiniować jako dostawców usług hostingu, którzy nie tylko przechowują informacje przekazane przez odbiorców usługi na ich żądanie, ale także rozpowszechniają publicznie te informacje na żądanie odbiorców usługi. Aby jednak uniknąć nakładania zbyt szerokiego zakresu obowiązków, dostawców usług hostingu nie należy uznawać za platformy internetowe, w przypadku gdy publiczne rozpowszechnianie jest zaledwie nieznaczną i wyłącznie poboczną cechą, która jest nierozdzielnie powiązana z inną usługą, lub nieznaczną funkcją głównej usługi, której to cechy lub funkcji z obiektywnych względów technicznych nie można wykorzystywać bez tej innej lub głównej usługi, a włączenie takiej cechy lub funkcji nie jest sposobem na obejście stosowania przepisów niniejszego rozporządzenia mających zastosowanie do platform internetowych. Na przykład taką cechą może stanowić sekcja gazety internetowej przeznaczona na komentarze, w przypadku której jest oczywiste, że ma ona charakter poboczny w stosunku do głównej usługi, jaką jest publikowanie wiadomości, za które odpowiedzialność redakcyjną ponosi wydawca. Natomiast przechowywanie komentarzy w sieci społecznościowej należy uznać za usługę platformy internetowej, gdy oczywiste jest, że nie jest to nieznaczna cecha oferowanej usługi, nawet jeżeli ma ona charakter poboczny w stosunku do publikowania wpisów odbiorców usługi. Do celów niniejszego rozporządzenia usługi przetwarzania w chmurze lub usługi hostingu internetowego nie powinny być uznawane za platformę internetową, jeżeli publiczne rozpowszechnianie określonych informacji stanowi nieznaczną i poboczną cechą lub nieznaczną funkcję takich usług.

Ponadto usługi przetwarzania w chmurze i usługi hostingu internetowego pełniące funkcję infrastruktury, na przykład jako podstawa infrastruktury do świadczenia usług przechowywania i przetwarzania danych w aplikacji internetowej, na stronie lub na platformie internetowej, same w sobie nie powinny być postrzegane jako publiczne rozpowszechnianie informacji przechowywanych lub przetwarzanych na żądanie odbiorcy aplikacji, strony lub platformy internetowej, dla której jest ona hostem.

- (14) Stosowane w niniejszym rozporządzeniu pojęcie „publicznego rozpowszechniania” powinno obejmować udostępnianie informacji potencjalnie nieograniczonej liczbie osób, czyli zapewnienie łatwego dostępu do informacji ogółowi odbiorców usługi bez konieczności podejmowania dalszych działań przez odbiorcę usługi zapewniającej te informacje, niezależnie od tego, czy osoby te faktycznie korzystają z dostępu do tych informacji. W związku z tym w przypadku gdy dostęp do informacji wymaga rejestracji lub dopuszczenia do udziału w grupie odbiorców usługi, informacje te należy uznawać za publicznie rozpowszechniane jedynie wtedy, gdy odbiorcy usługi poszukujący dostępu do informacji są automatycznie rejestrowani lub dopuszczani do udziału w grupie odbiorców usługi bez konieczności podejmowania decyzji lub dokonywania wyboru przez człowieka co do tego, komu przyznać taki dostęp. Usługi łączności interpersonalnej zgodnie z definicją w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972⁽²⁴⁾, takie jak poczta elektroniczna lub usługi przesyłania wiadomości prywatnych, nie są objęte definicją platform internetowych, ponieważ są one wykorzystywane w celu łączności interpersonalnej między ograniczoną liczbą osób określoną przez nadawcę komunikatu. Określone w niniejszym rozporządzeniu obowiązki dostawców platform internetowych mogą jednak mieć zastosowanie do usług, które umożliwiają udostępnianie informacji potencjalnie nieograniczonej liczbie odbiorców, nieokreślonej przez nadawcę komunikatu, na przykład poprzez publiczne grupy lub otwarte kanały. Informacje należy uznawać za publicznie rozpowszechniane w rozumieniu niniejszego rozporządzenia wyłącznie wówczas, gdy rozpowszechnianie ma miejsce na bezpośrednie żądanie odbiorcy usługi, który przekazał te informacje.

⁽²⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 z dnia 11 grudnia 2018 r. ustanawiająca Europejski kodeks łączności elektronicznej (Dz.U. L 321 z 17.12.2018, s. 36).

- (15) W przypadku gdy tylko niektóre z usług świadczonych przez dostawcę są objęte zakresem niniejszego rozporządzenia lub gdy usługi świadczone przez dostawcę są objęte różnymi sekcjami niniejszego rozporządzenia, odpowiednie przepisy niniejszego rozporządzenia powinny mieć zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do tych usług, które są objęte ich zakresem.
- (16) Pewność prawa wynikająca z horyzontalnych ram warunkowych wyłączeń odpowiedzialności dostawców usług pośrednich, ustanowionych w dyrektywie 2000/31/WE, pozwoliła na wprowadzenie wielu nowych usług na całym rynku wewnętrznym i zwiększenie ich skali. Ramy te należy zatem zachować. Z uwagi na rozbieżności w transpozycji i stosowaniu odpowiednich przepisów na poziomie krajowym oraz w celu zapewnienia jasności i spójności ramy te należy jednak włączyć do niniejszego rozporządzenia. Należy również wyjaśnić niektóre elementy tych ram, uwzględniając orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- (17) Odpowiednie przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące odpowiedzialności dostawców usług pośrednich powinny określać jedynie sytuacje, w których dostawca danych usług pośrednich nie może zostać pociągnięty do odpowiedzialności za nielegalne treści przekazane przez odbiorców usługi. Przepisów tych nie należy rozumieć jako stanowiących pozytywną podstawę do ustalenia odpowiedzialności dostawcy, którą należy określić w mających zastosowanie przepisach prawa Unii lub prawa krajowego. Ponadto wyłączenia odpowiedzialności ustanowione w niniejszym rozporządzeniu powinny mieć zastosowanie w odniesieniu do każdego rodzaju odpowiedzialności w zakresie dowolnego rodzaju nielegalnych treści, niezależnie od dokładnego przedmiotu lub charakteru tych przepisów.
- (18) Wyłączenia odpowiedzialności ustanowione w niniejszym rozporządzeniu nie powinny mieć zastosowania, w przypadku gdy dostawca usług pośrednich zamiast ograniczać się do świadczenia usług w sposób neutralny poprzez czysto techniczne i automatyczne przetwarzanie informacji przekazanych przez odbiorcę usług, odgrywa aktywną rolę, która może pozwolić mu na powzięcie wiedzy o tych informacjach lub sprawowanie nad nimi kontroli. Wyłączenia te nie powinny zatem być dostępne w przypadku odpowiedzialności za informacje przekazane nie przez odbiorcę usługi, lecz przez samego dostawcę usługi pośredniej, w tym w przypadku gdy odpowiedzialność redakcyjną za opracowanie tych informacji ponosi dany dostawca.
- (19) Ze względu na odmienny charakter działań z zakresu „zwykłego przekazu”, „cachingu” i „hostingu” oraz różne położenie i możliwości dostawców przedmiotowych usług należy rozróżnić przepisy mające zastosowanie do tych rodzajów działań w zakresie, w jakim na podstawie niniejszego rozporządzenia podlegają one różnym wymogom i warunkom, a ich zakres różni się, zgodnie z wykładnią Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- (20) W przypadku gdy dostawca usług pośrednich umyślnie współpracuje z odbiorcą usługi w celu podjęcia nielegalnych działań, nie należy uznawać, że usługę wyświadczono w sposób neutralny i w związku z tym dostawca usług nie powinien mieć możliwości korzystania z wyłączeń odpowiedzialności określonych w niniejszym rozporządzeniu. Powinno mieć to miejsce na przykład wówczas, gdy dostawca oferuje usługę, której głównym celem jest ułatwienie nielegalnych działań, przykładowo poprzez wyraźne stwierdzenie, że ma on na celu ułatwienie nielegalnych działań lub że jego usługi nadają się do tego celu. Sam fakt, że w ramach danej usługi oferowana jest szyfrowana transmisja danych lub inne systemy uniemożliwiające identyfikację użytkownika, nie powinien jako taki być uznawany za ułatwienie nielegalnych działań.
- (21) Dostawca powinien mieć możliwość korzystania z wyłączeń odpowiedzialności w odniesieniu do usług „zwykłego przekazu” i „cachingu”, jeżeli nie ma on żadnego związku z przekazywanymi lub udostępnianymi informacjami. Wymaga to między innymi, aby dostawca nie modyfikował informacji, które przekazuje lub które udostępnia. Nie należy jednak rozumieć, że wymóg ten obejmuje czynności o charakterze technicznym, które mają miejsce podczas transmisji lub udostępniania, jeżeli takie czynności nie wpływają na integralność przekazywanych lub udostępnianych informacji.
- (22) Aby móc korzystać z wyłączenia odpowiedzialności dotyczącego usług hostingu dostawca powinien, od chwili uzyskania faktycznej wiedzy lub wiadomości o nielegalnych działaniach lub nielegalnych treściach, niezwłocznie podjąć działania w celu usunięcia tych treści lub uniemożliwienia dostępu do nich. Usuwanie lub uniemożliwienie dostępu powinno być przeprowadzane z poszanowaniem praw podstawowych odbiorców usługi, w tym prawa do wolności wypowiedzi i informacji. Dostawca może uzyskać taką faktyczną wiedzę lub wiadomość o nielegalnym charakterze treści między innymi w drodze czynności sprawdzających prowadzonych z własnej inicjatywy lub zgłoszeń przekazanych mu przez osoby lub podmioty zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, o ile takie zgłoszenia są

wystarczająco precyzyjne i odpowiednio uzasadnione, aby umożliwić działającemu z należytą starannością podmiotowi gospodarczemu rozsądną identyfikację i ocenę potencjalnie nielegalnych treści oraz, w stosownych przypadkach, podjęcie przeciwko nim działań. Takiej faktycznej wiedzy lub wiadomości nie można jednak uznać za uzyskane wyłącznie na podstawie tego, że dostawca jest ogólnie świadomy faktu, że jego usługa jest również wykorzystywana do przechowywania nielegalnych treści. Co więcej, fakt, że dostawca dokonuje automatycznej indeksacji informacji zamieszczonych w ramach jego usługi, że usługa ta zawiera funkcję wyszukiwania lub że rekomenduje informacje na podstawie profilu lub ustawień odbiorców usługi, nie jest wystarczający, aby uznać, że dostawca ten posiada „konkretną” wiedzę o nielegalnych działaniach podejmowanych za pośrednictwem tej platformy lub o przechowywaniu na niej nielegalnych treści.

- (23) Wyłączenie odpowiedzialności nie powinno mieć zastosowania, jeżeli odbiorca usługi działa z upoważnienia lub pod kontrolą dostawcy usługi hostingu. Jeżeli na przykład dostawca platformy internetowej, która umożliwia konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość, ustala ceny towarów lub usług oferowanych przez przedsiębiorcę, można uznać, że przedsiębiorca działa z upoważnienia tej platformy internetowej lub pod jej kontrolą.
- (24) Aby zapewnić skuteczną ochronę konsumentów dokonujących transakcji handlowych w internecie z udziałem pośredników, niektórzy dostawcy usług hostingu, mianowicie platformy internetowe, które umożliwiają konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość, nie powinni mieć możliwości korzystania z wyłączeń odpowiedzialności dotyczących dostawców usług hostingu ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu w zakresie, w jakim te platformy internetowe prezentują istotne informacje dotyczące przedmiotowych transakcji w sposób wzbudzający u konsumentów przekonanie, że informacje te przekazały same platformy internetowe lub przedsiębiorcy działający z ich upoważnienia lub pod ich kontrolą, a zatem że te platformy internetowe posiadają wiedzę na temat tych informacji lub sprawują nad nimi kontrolę, nawet jeżeli w rzeczywistości może być inaczej. Przykładem takiego zachowania mogłaby być sytuacja, gdy platforma internetowa nie pokazuje wyraźnie tożsamości przedsiębiorcy, jak wymaga tego niniejsze rozporządzenie, gdy platforma internetowa nie ujawnia danych dotyczących tożsamości lub danych kontaktowych przedsiębiorcy aż do momentu zawarcia umowy między przedsiębiorcą a konsumentem lub jeżeli platforma internetowa wprowadza produkt bądź usługę do obrotu we własnym imieniu, a nie w imieniu przedsiębiorcy, który dostarczy produkt lub będzie świadczył usługę. W tym kontekście należy obiektywnie ustalić, na podstawie wszystkich istotnych okoliczności, czy prezentacja istotnych informacji może wzbudzać u przeciętnego konsumenta przekonanie, że przedmiotowe informacje zostały przekazane przez samą platformę internetową lub przez przedsiębiorców działających z jej upoważnienia lub pod jej kontrolą.
- (25) Wyłączenia odpowiedzialności ustanowione w niniejszym rozporządzeniu nie powinny mieć wpływu na możliwość wydawania różnego rodzaju nakazów wobec dostawców usług pośrednich, nawet jeżeli spełniają oni warunki określone jako element tych wyłączeń. Nakazy takie mogą w szczególności przybierać formę nakazów sądów lub organów administracyjnych, wydanych zgodnie z prawem Unii, nakazujących zaprzestanie naruszania lub zapobieżenia mu, w tym również usunięcie nielegalnych treści określonych w takich nakazach lub uniemożliwienie dostępu do nich.
- (26) Aby stworzyć pewność prawa i nie zniechęcać do działań mających na celu wykrywanie, identyfikację i zwalczanie nielegalnych treści, podejmowanych dobrowolnie przez dostawców wszelkiego rodzaju usług pośrednich, należy wyjaśnić, że sam fakt, iż dostawcy podejmują takie działania, nie uniemożliwia wyłączeń odpowiedzialności określonych w niniejszym rozporządzeniu, pod warunkiem że działania te są prowadzone w dobrej wierze i z zachowaniem należytej staranności. Warunkiem działania w dobrej wierze i z zachowaniem należytej staranności powinno być działanie w sposób obiektywny, niedyskryminacyjny i proporcjonalny, z należyтым uwzględnieniem praw i prawnie uzasadnionych interesów wszystkich zaangażowanych stron, oraz zapewnienie niezbędnych zabezpieczeń przed nieuzasadnionym usuwaniem legalnych treści, zgodnie z celem i wymogami niniejszego rozporządzenia. W tym celu zainteresowani dostawcy powinni na przykład podjąć rozsądne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku wykorzystywania zautomatyzowanych narzędzi do prowadzenia takich działań dana technologia była wystarczająco wiarygodna, tak aby w jak największym stopniu ograniczyć liczbę błędów. Ponadto należy wyjaśnić, że sam fakt, iż dostawcy podejmują w dobrej wierze środki w celu spełnienia wymogów prawa Unii, w tym wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu w odniesieniu do wdrożenia warunków korzystania z ich usług, nie powinien uniemożliwiać wyłączeń odpowiedzialności ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu. W związku z tym przy ustalaniu, czy dostawca może powoływać się na wyłączenie odpowiedzialności, w szczególności w odniesieniu do tego, czy świadczy on swoje usługi w sposób neutralny i w związku z tym może być objęty zakresem stosowania odpowiedniego przepisu, nie należy brać pod uwagę takich działań i środków, które dostawca mógł podjąć, co nie oznacza jednak, że dostawca musi się koniecznie na takie wyłączenie powołać. Dobrowolne działania nie powinny być wykorzystywane do obchodzenia obowiązków, jakie spoczywają na dostawcach usług pośrednich na mocy niniejszego rozporządzenia.

- (27) Chociaż w przepisach niniejszego rozporządzenia dotyczących odpowiedzialności dostawców usług pośrednich skoncentrowano się na wyłączeniu odpowiedzialności dostawców usług pośrednich, należy przypomnieć, że pomimo ogólnie istotnej roli, jaką odgrywają tacy dostawcy, problemu nielegalnych treści i działań w internecie nie należy rozwiązywać skupiając się wyłącznie na odpowiedzialności i obowiązkach takich dostawców. W miarę możliwości osoby trzecie, poszkodowane przez nielegalne treści przekazywane lub przechowywane w internecie, powinny starać się rozwiązywać konflikty związane z takimi treściami bez angażowania odpowiednich dostawców usług pośrednich. Odbiorców usługi należy pociągać do odpowiedzialności, jeżeli stanowią tak mające zastosowanie przepisy prawa Unii i prawa krajowego określające taką odpowiedzialność, za nielegalne treści, które przekazują i mogą rozpowszechniać publicznie za pomocą usług pośrednich. W stosownych przypadkach w zapobieganiu rozpowszechnianiu nielegalnych treści w internecie, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, powinny również pomagać inne podmioty, takie jak moderatorzy grup w zamkniętych środowiskach internetowych, w szczególności w przypadku dużych grup. Ponadto w przypadku gdy konieczny jest udział dostawców usług społeczeństwa informacyjnego, w tym dostawców usług pośrednich, wszelkie żądania lub nakazy dotyczące takiego udziału należy co do zasady kierować do konkretnego dostawcy posiadającego techniczną i operacyjną możliwość podjęcia działań przeciwko określonym nielegalnym treściom, aby zapobiec ewentualnym negatywnym skutkom dla dostępności i osiągalności informacji, które nie stanowią nielegalnych treści, oraz zminimalizować takie skutki.
- (28) Od 2000 r. wprowadzono nowe technologie, które poprawiają dostępność, efektywność, szybkość, niezawodność, zdolność i bezpieczeństwo systemów służących do transmisji i przechowywania danych w internecie oraz ich „znajdowalność”, co prowadzi do coraz bardziej złożonego ekosystemu cyfrowego. W tym zakresie należy przypomnieć, że dostawcy usług tworzący i ułatwiający podstawową architekturę logiczną i właściwe funkcjonowanie internetu, w tym pomocnicze funkcje techniczne, mogą również korzystać z wyłączeń odpowiedzialności określonych w niniejszym rozporządzeniu w zakresie, w jakim ich usługi kwalifikują się jako usługi „zwykłego przekazu”, „cachingu” lub „hostingu”. Usługi takie obejmują, w zależności od przypadku, lokalne sieci radiowe, usługi systemu nazw domen (DNS), rejestry nazw domen najwyższego poziomu, rejestratory, organy certyfikacji wydające certyfikaty cyfrowe, wirtualne sieci prywatne, wyszukiwarki internetowe, usługi infrastruktury chmury obliczeniowej lub sieci dostarczania treści, które umożliwiają, lokalizują lub ulepszają funkcje innych dostawców usług pośrednich. Podobnie znacząco rozwinęły się również usługi wykorzystywane na potrzeby łączności oraz techniczne środki ich świadczenia, co doprowadziło do powstania usług online, takich jak telefonia internetowa, usługi przesyłania wiadomości i usługi aplikacji webmail, w których łączność odbywa się za pośrednictwem usługi dostępu do internetu. Również te usługi mogą korzystać z wyłączeń odpowiedzialności w zakresie, w jakim kwalifikują się jako usługa „zwykłego przekazu”, „cachingu” lub „hostingu”.
- (29) Usługi pośrednie obejmują szeroki zakres działalności gospodarczej, która jest prowadzona online i stale się rozwija w celu zapewnienia szybkiej i bezpiecznej transmisji informacji oraz wygody wszystkim uczestnikom ekosystemu cyfrowego. Przykładowo, usługi pośrednie polegające na „zwykłym przekazie” obejmują generyczne kategorie usług, takie jak punkty wymiany ruchu internetowego, punkty dostępu bezprzewodowego, wirtualne sieci prywatne, usługi i resolwery DNS, rejestry nazw domen najwyższego poziomu, rejestratory, organy certyfikacji wydające certyfikaty cyfrowe, telefonia internetowa i inne usługi łączności interpersonalnej, natomiast generyczne przykłady usług pośrednich polegających na „cachingu” obejmują wyłącznie zapewnianie sieci dostarczania treści, odwrotnych serwerów proxy lub serwerów proxy adaptacji treści. Takie usługi mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia sprawnej i efektywnej transmisji informacji dostarczanych w internecie. Przykładowe „usługi hostingu” obejmują kategorie usług takie, jak przetwarzanie w chmurze, web hosting, odpłatne usługi odsyłania czy usługi umożliwiające wymianę informacji i treści online, w tym przechowywanie i udostępnianie plików. Usługi pośrednie mogą być świadczone oddzielnie, jako część innego rodzaju usługi pośredniej, lub równocześnie z innymi usługami pośrednimi. To, czy dana usługa jest usługą „zwykłego przekazu”, „cachingu” czy „hostingu”, zależy wyłącznie od jej funkcji technicznych, które mogą ewoluować w czasie, i powinno być oceniane indywidualnie.
- (30) Na dostawcach usług pośrednich nie powinien spoczywać obowiązek monitorowania – ani na mocy prawa, ani w praktyce – w odniesieniu do obowiązków o charakterze ogólnym. Nie dotyczy to obowiązków monitorowania w konkretnym przypadku oraz, w szczególności, nie wpływa to na nakazy organów krajowych wydane zgodnie z ustawodawstwem krajowym zgodnym z prawem Unii, stosownie do wykładni Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, oraz zgodnie z warunkami ustanowionymi w niniejszym rozporządzeniu. Żadnego z przepisów niniejszego rozporządzenia nie należy interpretować jako nałożenia ogólnego obowiązku monitorowania ani ogólnego obowiązku aktywnego ustalania faktów, ani też jako nałożenia na dostawców ogólnego obowiązku podejmowania aktywnych działań w odniesieniu do nielegalnych treści.

- (31) W zależności od systemu prawnego każdego państwa członkowskiego i danej dziedziny prawa, krajowe organy sądowe lub administracyjne, w tym organy ścigania, mogą nakazać dostawcom usług pośrednich podjęcie działań przeciwko określonej nielegalnej treści lub określonym nielegalnym treściom lub udzielenie pewnych określonych informacji. Przepisy krajowe, na podstawie których wydaje się takie nakazy, znacznie się od siebie różnią, a nakazy te coraz częściej dotyczą sytuacji transgranicznych. W celu zapewnienia skutecznego i efektywnego stosowania się do tych nakazów, w szczególności w kontekście transgranicznym, tak aby zainteresowane organy publiczne mogły wykonywać swoje zadania, a dostawcy nie podlegali żadnym nieproporcjonalnym obciążeniom, bez nadmiernego naruszania praw i prawnie uzasadnionych interesów osób trzecich, należy określić pewne warunki, które nakazy te powinny spełniać, oraz pewne dodatkowe wymogi dotyczące wykonywania tych nakazów. W związku z tym niniejsze rozporządzenie powinno harmonizować tylko niektóre szczególne warunki minimalne, jakie takie nakazy powinny spełniać, aby nałożyć na dostawców usług pośrednich obowiązek informowania odpowiednich organów o działaniach podjętych w odpowiedzi na te nakazy. W związku z tym niniejsze rozporządzenie nie stanowi podstawy prawnej do wydawania takich nakazów ani nie określa ich zakresu terytorialnego czy transgranicznego egzekwowania.
- (32) Mające zastosowanie prawo Unii lub prawo krajowe, na podstawie których nakazy te są wydawane, może wprowadzać dodatkowe warunki i powinno stanowić podstawę egzekwowania odpowiednich nakazów. W przypadku niezastosowania się do takich nakazów wydające nakaz państwo członkowskie powinno mieć możliwość egzekwowania tych nakazów zgodnie ze swoim prawem krajowym. Mające zastosowanie prawo krajowe powinno być zgodne z prawem Unii, w tym Kartą i postanowieniami TFUE dotyczącymi swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług wewnątrz Unii, w szczególności w odniesieniu do usług gier hazardowych i zakładów. Stosowanie takich przepisów krajowych w celu egzekwowania odpowiednich nakazów pozostaje również bez uszczerbku dla mających zastosowanie unijnych aktów prawnych ani zawartych przez Unię lub przez państwa członkowskie międzynarodowych umów dotyczących transgranicznego uznawania, wykonywania i egzekwowania tych nakazów, w szczególności w sprawach cywilnych i karnych. Z drugiej strony egzekwowanie obowiązku informowania odpowiednich organów o działaniach podjętych w odpowiedzi na te nakazy, w przeciwieństwie do wykonania samych nakazów, powinno podlegać przepisom określonym w niniejszym rozporządzeniu.
- (33) Dostawca usług pośrednich powinien bez zbędnej zwłoki informować organ wydający o wszelkich działaniach następczych podjętych w związku z takimi nakazami w terminach określonych w odpowiednich przepisach prawa Unii lub prawa krajowego.
- (34) Odpowiednie organy krajowe powinny mieć możliwość wydawania takich nakazów w odniesieniu do treści uznanych za nielegalne lub nakazów udzielenia informacji na podstawie prawa Unii lub prawa krajowego zgodnego z prawem Unii, w szczególności z Kartą, i kierowania tych nakazów do dostawców usług pośrednich, w tym dostawców mających siedzibę w innym państwie członkowskim. Niniejsze rozporządzenie powinno jednak pozostawać bez uszczerbku dla prawa Unii w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych lub karnych, w tym rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 i rozporządzenia w sprawie europejskiego nakazu wydania dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych i europejskiego nakazu zabezpieczenia dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych, ani krajowego prawa karnego procesowego lub prawa cywilnego procesowego. Dlatego też w przypadku, gdy w kontekście postępowania karnego lub cywilnego prawo to przewiduje warunki dodatkowe w stosunku do warunków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu w odniesieniu do nakazów podjęcia działań przeciwko nielegalnym treściom lub nakazów udzielenia informacji lub z nimi niezgodne, warunki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu mogą nie mieć zastosowania lub mogą zostać dostosowane. W szczególności nałożony na koordynatora ds. usług cyfrowych z państwa członkowskiego organu wydającego nakaz obowiązek przekazania kopii nakazów wszystkim pozostałym koordynatorom ds. usług cyfrowych może nie mieć zastosowania w kontekście postępowania karnego lub może zostać dostosowany, w przypadku gdy tak stanowi mające zastosowanie krajowe prawo karne procesowe.

Ponadto obowiązek zamieszczania w nakazach uzasadnienia wyjaśniającego, dlaczego dana informacja stanowi nielegalne treści, powinien w razie potrzeby zostać dostosowany na mocy mającego zastosowanie krajowego prawa karnego procesowego w odniesieniu do zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz wykrywania i ścigania przestępstw. Wreszcie, termin wykonania nałożonego na dostawców usług pośrednich obowiązku udzielenia informacji odbiorcy usługi może zostać odroczony zgodnie z mającym zastosowanie prawem Unii lub prawem krajowymi, w szczególności w kontekście postępowania karnego, cywilnego lub administracyjnego. Dodatkowo nakazy powinny być wydawane zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679 oraz ustanowionym w niniejszym rozporządzeniu zakazem nakładania ogólnych obowiązków monitorowania informacji lub aktywnego ustalania faktów lub okoliczności wskazujących na nielegalną działalność. Warunki i wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu, które mają zastosowanie do nakazów podjęcia działań przeciwko nielegalnym treściom, pozostają bez uszczerbku dla innych aktów Unii, w których przewidziano podobne systemy podejmowania działań

przeciwko konkretnym rodzajom nielegalnych treści, takich jak rozporządzenie (UE) 2021/784, rozporządzenie (UE) 2019/1020 lub rozporządzenie (UE) 2017/2394, w którym przyznano szczególne uprawnienia do wydawania nakazu udzielenia informacji organom ścigania w zakresie ochrony konsumentów państw członkowskich, zaś warunki i wymogi mające zastosowanie do nakazów udzielenia informacji pozostają bez uszczerbku dla innych aktów Unii zawierających podobne odpowiednie przepisy dla poszczególnych sektorów. Wspomniane warunki i wymogi powinny pozostawać bez uszczerbku dla przepisów dotyczących zatrzymywania i zabezpieczenia na podstawie mającego zastosowanie prawa krajowego zgodnego z prawem Unii oraz wnioskami organów ścigania o zachowanie poufności związanych z nieujawnianiem informacji. Te warunki i wymogi nie powinny wpływać na możliwość wymagania przez państwa członkowskie od dostawcy usług pośrednich zapobiegania naruszeniu, zgodnie z prawem Unii, w tym z niniejszym rozporządzeniem, a w szczególności z zakazem ogólnych obowiązków w zakresie monitorowania.

- (35) Warunki i wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu powinny być spełnione najpóźniej w momencie przekazania nakazu zainteresowanemu dostawcy. Dlatego też nakaz może zostać wydany w jednym z języków urzędowych organu danego państwa członkowskiego wydającego nakaz. Jeżeli jednak jest to inny język, niż język zadeklarowany przez dostawcę usług pośrednich lub inny język urzędowy państw członkowskich, uzgodniony przez organ wydający nakaz i dostawcę usług pośrednich, do przekazywanego nakazu należy dołączyć tłumaczenie co najmniej tych elementów nakazu, które są określone w niniejszym rozporządzeniu. W przypadku gdy dostawca usług pośrednich uzgodnił z organami państwa członkowskiego używanie określonego języka, należy go zachęcać do akceptowania nakazów wydanych w tym języku przez organy innych państw członkowskich. Nakazy powinny zawierać elementy umożliwiające adresatowi zidentyfikowanie organu wydającego, w tym w stosownych przypadkach dane kontaktowe punktu kontaktowego w ramach tego organu, oraz weryfikację autentyczności nakazu.
- (36) Zakres terytorialny takich nakazów podjęcia działań przeciwko nielegalnym treściom powinien być jasno określony na podstawie mających zastosowanie przepisów prawa Unii lub prawa krajowego umożliwiających wydanie nakazu i nie powinien wykraczać poza zakres absolutnie niezbędny do osiągnięcia celów nakazu. W tym zakresie krajowy organ sądowy lub administracyjny wydający nakaz, którym może być również organ ścigania, powinien zrównoważyć cel, jaki nakaz ma osiągnąć, zgodnie z podstawą prawną umożliwiającą jego wydanie, z prawami i prawnie uzasadnionymi interesami wszystkich osób trzecich, na które nakaz może mieć wpływ, w szczególności z ich prawami podstawowymi wynikającymi z Karty. W szczególności w kontekście transgranicznym, nakaz powinien być w zasadzie skuteczny tylko na terytorium wydającego nakaz państwa członkowskiego, chyba że nielegalny charakter treści wynika bezpośrednio z prawa Unii lub organ wydający nakaz uważa, że odpowiednie prawa wymagają szerszego zakresu terytorialnego, zgodnie z prawem Unii i prawem międzynarodowym oraz przy uwzględnieniu interesów kurtuazji międzynarodowej.
- (37) Nakazy udzielenia informacji regulowane niniejszym rozporządzeniem dotyczą przedstawienia konkretnych informacji na temat indywidualnych odbiorców danej usługi pośredniej wskazanych w tych nakazach w celu ustalenia, czy odbiorcy usług przestrzegają mających zastosowanie przepisów Unii lub przepisów krajowych. Takie nakazy powinny nakazywać udzielenie informacji mających na celu umożliwienie identyfikacji odbiorców danej usługi. W związku z tym wymogi niniejszego rozporządzenia dotyczące udzielenia informacji nie obejmują nakazów odnoszących się do informacji na temat grupy odbiorców usługi, którzy nie są wyraźnie wskazani, w tym nakazów udzielenia zbiorczych informacji wymaganych do celów statystycznych lub kształtowania polityki opartej na dowodach.
- (38) Nakazy podjęcia działań przeciwko nielegalnym treściom i udzielenia informacji podlegają przepisom zabezpieczającym kompetencje państwa członkowskiego, w którym dostawca, do którego skierowany jest nakaz, ma siedzibę, oraz przepisom ustanawiającym w niektórych przypadkach możliwe odstępstwa od tych kompetencji, określone w art. 3 dyrektywy 2000/31/WE, o ile spełniono warunki wymienione w tym artykule. Biorąc pod uwagę, że przedmiotowe nakazy odnoszą się odpowiednio do określonych nielegalnych treści i informacji, w przypadku gdy są skierowane do dostawców usług pośrednich z siedzibą w innym państwie członkowskim, co do zasady nie ograniczają one swobody tych dostawców w zakresie transgranicznego świadczenia usług. W związku z tym zasady określone w art. 3 dyrektywy 2000/31/WE, w tym zasady dotyczące konieczności uzasadnienia środków stanowiących odstępstwo od kompetencji państwa członkowskiego, w którym dostawca usług ma siedzibę, z pewnych określonych powodów oraz w zakresie zgłaszania takich środków, nie mają zastosowania do tych nakazów.

- (39) Wymogi dotyczące udzielania informacji o mechanizmach odwoławczych, dostępnych dla dostawcy usługi pośredniej i odbiorcy usługi, który przekazał treści, obejmują wymóg udzielenia informacji na temat administracyjnych mechanizmów rozpatrywania skarg oraz sądowych środków odwoławczych, w tym odwołań od nakazów wydanych przez organy sądowe. Ponadto koordynatorzy ds. usług cyfrowych mogą opracować krajowe narzędzia i wytyczne dotyczące mechanizmów wnoszenia skarg i mechanizmów odwoławczych mających zastosowanie na ich terytorium, aby ułatwić odbiorcom usługi dostęp do takich mechanizmów. Ponadto stosując niniejsze rozporządzenie, państwa członkowskie powinny przestrzegać podstawowego prawa do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu ustanowionego w art. 47 Karty. Niniejsze rozporządzenie nie powinno zatem uniemożliwiać odpowiednim krajowym organom sądowym lub administracyjnym wydawania, na podstawie mającego zastosowanie prawa Unii lub prawa krajowego, nakazu przywrócenia treści, w przypadku gdy treści te były zgodne z warunkami korzystania z usług dostawcy usług pośrednich, ale zostały błędnie uznane przez tego dostawcę za nielegalne i usunięte.
- (40) Aby osiągnąć cele określone w niniejszym rozporządzeniu, w szczególności poprawić funkcjonowanie rynku wewnętrznego oraz zapewnić bezpieczne i przejrzyste środowisko internetowe, należy ustanowić jasny, skuteczny, przewidywalny i wyważony zestaw zharmonizowanych obowiązków w zakresie należytej staranności dla dostawców usług pośrednich. Celem tych obowiązków powinno być w szczególności zagwarantowanie osiągnięcia różnych celów polityki publicznej, takich jak bezpieczeństwo i zaufanie odbiorców usługi, w tym konsumentów, małoletnich i użytkowników szczególnie narażonych na ryzyko stania się ofiarą nawoływania do nienawiści, molestowania seksualnego lub innych dyskryminujących działań, ochrona odpowiednich praw podstawowych zapisanych w Karcie, zapewnienie rzeczywistej rozliczalności tych dostawców oraz wzmocnienie pozycji odbiorców i innych zainteresowanych stron przy jednoczesnym ułatwieniu niezbędnego nadzoru przez właściwe organy.
- (41) W związku z tym istotne jest, aby obowiązki w zakresie należytej staranności były dostosowane do rodzaju, wielkości i charakteru danej usługi pośredniej. Niniejsze rozporządzenie określa zatem podstawowe obowiązki mające zastosowanie do wszystkich dostawców usług pośrednich, a także dodatkowe obowiązki dostawców usług hostingu, w szczególności dostawców platform internetowych oraz bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych. W zakresie, w jakim dostawcy usług pośrednich należą do kilku różnych kategorii z uwagi na charakter świadczonych usług i wielkość, powinni oni wypełniać wszystkie odpowiednie obowiązki wynikające z niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do tych usług. Te zharmonizowane obowiązki w zakresie należytej staranności, które powinny być rozsądne i niearbitralne, są potrzebne, aby zaradzić zidentyfikowanym obawom dotyczącym porządku publicznego, takim jak ochrona prawnie uzasadnionych interesów odbiorców usługi, zwalczanie nielegalnych praktyk i ochrona praw podstawowych zapisanych w Karcie. Obowiązki w zakresie należytej staranności są niezależne od kwestii odpowiedzialności dostawców usług pośrednich, należy je zatem oceniać oddzielnie.
- (42) Aby ułatwić sprawną i skuteczną komunikację dwustronną, w tym – w stosownych przypadkach – poprzez potwierdzenie otrzymania stosownych komunikatów, w sprawach objętych zakresem niniejszego rozporządzenia, dostawcy usług pośrednich powinni być zobowiązani do wyznaczenia pojedynczego elektronicznego punktu kontaktowego oraz do publikowania i aktualizowania odpowiednich informacji dotyczących tego punktu kontaktowego, w tym również języków, których należy używać w takiej komunikacji. Z elektronicznego punktu kontaktowego mogą również korzystać zaufane podmioty sygnalizujące oraz podmioty profesjonalne pozostające w szczególnym stosunku z dostawcą usług pośrednich. W odróżnieniu od przedstawiciela prawnego elektroniczny punkt kontaktowy powinien służyć celom operacyjnym i nie powinno się wymagać, by miał fizyczną lokalizację. Dostawcy usług pośrednich mogą wyznaczyć ten sam pojedynczy punkt kontaktowy na potrzeby niniejszego rozporządzenia oraz na potrzeby innych aktów prawa Unii. Przy określaniu języków komunikacji zachęca się dostawców usług pośrednich do zapewnienia, by wybrane języki same w sobie nie stanowiły przeszkody w komunikacji. W razie potrzeby dostawcy usług pośrednich i organy państw członkowskich powinny mieć możliwość wypracowania odrębnego porozumienia w sprawie języka komunikacji lub poszukać alternatywnych rozwiązań służących pokonaniu bariery językowej, także poprzez wykorzystanie wszelkich dostępnych środków technologicznych lub wewnętrznych i zewnętrznych zasobów kadrowych.
- (43) Dostawcy usług pośrednich powinni być również zobowiązani do wyznaczenia jednego punktu kontaktowego dla odbiorców usług, który umożliwi szybką, bezpośrednią i skuteczną komunikację w szczególności za pomocą łatwo dostępnych środków, takich jak numery telefonu, adresy poczty elektronicznej, elektroniczne formularze kontaktowe, chatboty lub komunikatory internetowe. Należy wyraźnie wskazać, kiedy odbiorca usługi komunikuje się z chatbotem. Dostawcy usług pośrednich powinni umożliwiać odbiorcom usług wybór środków bezpośredniej i skutecznej komunikacji, które nie opierają się wyłącznie na zautomatyzowanych narzędziach. Dostawcy usług pośrednich powinni dołożyć wszelkich rozsądnych starań, aby zagwarantować wystarczające zasoby ludzkie i finansowe potrzebne do zapewnienia terminowej i skutecznej komunikacji.

- (44) Dostawcy usług pośrednich, którzy mają siedzibę w państwie trzecim i oferują usługi w Unii, powinni wyznaczyć dysponującego wystarczającymi uprawnieniami przedstawiciela prawnego w Unii oraz udzielić odpowiednim organom informacji dotyczących ich przedstawicieli prawnych i podać takie informacje do wiadomości publicznej. Aby wypełnić ten obowiązek, tacy dostawcy usług pośrednich powinni zapewnić, by wyznaczony przedstawiciel prawny dysponował uprawnieniami i zasobami niezbędnymi do współpracy z odpowiednimi organami. Warunek ten byłby spełniony na przykład w przypadku, gdy dostawca usług pośrednich wyznacza do tego celu spółkę zależną w ramach tej samej grupy, do której należy dostawca, lub spółkę dominującą, jeżeli ta spółka zależna lub spółka dominująca ma siedzibę w Unii. Nie byłby jednak spełniony wówczas, gdy przykładowo przedstawiciel prawny jest objęty postępowaniem dotyczącym restrukturyzacji, upadłości lub niewypłacalności osób fizycznych lub przedsiębiorstw. Obowiązek ten powinien umożliwić skuteczny nadzór i, w razie potrzeby, egzekwowanie niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do tych dostawców. Przedstawiciel prawny powinien mieć możliwość otrzymania upoważnienia, zgodnie z prawem krajowym, od więcej niż jednego dostawcy usług pośrednich. Przedstawiciel prawny powinien mieć możliwość pełnienia również funkcji punktu kontaktowego, pod warunkiem że spełniono odpowiednie wymogi niniejszego rozporządzenia.
- (45) Chociaż zasadniczo należy przestrzegać swobody umów przysługującej dostawcom usług pośrednich, należy ustanowić pewne zasady dotyczące treści, stosowania i egzekwowania warunków korzystania z usług tych dostawców w celu zapewnienia przejrzystości, ochrony odbiorców usługi oraz unikania nieuczciwych lub arbitralnych wyników. Dostawcy usług pośrednich w warunkach korzystania z ich usług powinni wyraźnie podawać i aktualizować informacje o powodach, dla których mogą ograniczyć świadczenie swoich usług. Warunki te powinny w szczególności zawierać informacje na temat wszelkich polityk, procedur, środków i narzędzi wykorzystywanych do celów moderowania treści, w tym algorytmicznego podejmowania decyzji i weryfikacji przez człowieka, a także na temat regulaminu wewnętrznego systemu rozpatrywania skarg. Powinny one również zawierać łatwo dostępne informacje na temat prawa do zakończenia korzystania z usługi. Dostawcy usług pośrednich mogą wykorzystywać elementy graficzne w warunkach świadczenia usług, takie jak ikony lub obrazki, do zilustrowania głównych elementów wymogów informacyjnych określonych w niniejszym rozporządzeniu. Dostawcy powinni informować odbiorców swojej usługi za pomocą odpowiednich środków o istotnych zmianach wprowadzonych w warunkach korzystania z usług, na przykład w przypadku zmiany zasad dotyczących informacji dozwolonych na temat ich usługi, lub o innych tego rodzaju zmianach, które mogą mieć bezpośredni wpływ na zdolność odbiorców do korzystania z usługi.
- (46) Dostawcy usług pośrednich, które są skierowane przede wszystkim do małoletnich, na przykład z uwagi na projekt usługi lub rodzaj związanych z nią działań marketingowych, lub z których korzystają w przeważającej mierze małoletni, powinni dołożyć szczególnych starań, aby w sposób łatwo zrozumiały dla małoletnich wyjaśnić warunki korzystania z usług.
- (47) Opracowując, stosując i egzekwując te ograniczenia, dostawcy usług pośrednich powinni działać w sposób niearbitralny i niedyskryminacyjny oraz uwzględniać prawa i prawnie uzasadnione interesy odbiorców usługi, w tym prawa podstawowe zapisane w Karcie. Na przykład dostawcy bardzo dużych platform internetowych powinni w szczególności należycie uwzględniać wolność wypowiedzi i informacji, w tym wolność mediów i ich pluralizm. Wszyscy dostawcy usług pośrednich powinni również należycie uwzględniać odpowiednie międzynarodowe standardy ochrony praw człowieka, takie jak wytyczne Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczące biznesu i praw człowieka.
- (48) Ze względu na swą szczególną rolę i zasięg, na bardzo duże platformy internetowe i bardzo duże wyszukiwarki internetowe należy nałożyć dodatkowe wymogi dotyczące informacji i przejrzystości ich warunków korzystania z usług. W związku z tym dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni udostępniać swoje warunki korzystania z usług w językach urzędowych wszystkich państw członkowskich, w których oferują swoje usługi, a także powinni przekazywać odbiorcom usług zwięzłe i łatwe do odczytania streszczenie głównych elementów warunków korzystania z usług. W streszczeniach takich należy wskazać główne elementy wymogów informacyjnych, w tym możliwość łatwego niezakceptowania klauzul opcjonalnych.

- (49) Aby zapewnić odpowiedni poziom przejrzystości i rozliczalności, dostawcy usług pośrednich powinni co roku podawać do wiadomości publicznej sprawozdanie w formie nadającym się do odczytu maszynowego, zgodnie ze zharmonizowanymi wymogami zawartymi w niniejszym rozporządzeniu, dotyczące moderowania treści, w którym brali udział, w tym środków wprowadzonych w rezultacie stosowania i egzekwowania warunków korzystania z ich usług. Aby uniknąć nieproporcjonalnych obciążeń, obowiązki sprawozdawcze w zakresie przejrzystości nie powinny mieć jednak zastosowania do dostawców będących mikroprzedsiębiorstwami lub małymi przedsiębiorstwami zgodnie z definicją w zaleceniu Komisji 2003/361/WE⁽²⁵⁾, którzy nie są bardzo dużymi platformami internetowymi w rozumieniu niniejszego rozporządzenia.
- (50) Dostawcy usług hostingu odgrywają szczególnie ważną rolę w zwalczaniu nielegalnych treści w internecie, ponieważ przechowują informacje przekazane przez odbiorców usługi i na ich żądanie oraz zazwyczaj umożliwiają innym odbiorcom dostęp do tych informacji, niekiedy na dużą skalę. Ważne jest, aby wszyscy dostawcy usług hostingu, niezależnie od wielkości, wprowadzili łatwo dostępne i przyjazne dla użytkownika mechanizmy zgłaszania i działania, które ułatwiają zgłaszanie dostawcy usług hostingu określonych informacji uznanych przez zgłaszającego za treści nielegalne („zgłoszenie”), zgodnie z którymi dostawca ten może podjąć decyzję, czy zgadza się z taką oceną oraz czy chce usunąć nielegalne treści lub uniemożliwić dostęp do nich („działanie”). Mechanizmy takie powinny być łatwe do zidentyfikowania, zlokalizowane w pobliżu przedmiotowych informacji oraz co najmniej tak łatwe do znalezienia i wykorzystania, jak mechanizmy zgłaszania treści naruszających warunki korzystania z usług dostawcy usług hostingu. Z zastrzeżeniem spełnienia wymogów dotyczących zgłoszeń, osoby lub podmioty powinny mieć możliwość zgłaszania wielu potencjalnie nielegalnych treści w jednym zgłoszeniu w celu zapewnienia skutecznego działania mechanizmów zgłaszania i działania. Mechanizm zgłaszania powinien umożliwiać identyfikację osoby lub podmiotu dokonujących zgłoszenia, ale nie powinien jej wymagać. W przypadku niektórych rodzajów zgłaszanych informacji tożsamość osoby lub podmiotu dokonujących zgłoszenia może być konieczna do ustalenia, czy dane informacje stanowią potencjalne treści nielegalne. Obowiązek wprowadzenia mechanizmów zgłaszania i działania powinien mieć zastosowanie na przykład do usług przechowywania i udostępniania plików, usług hostingu stron internetowych, serwerów reklamowych i usług typu pastebin, o ile kwalifikują się one jako usługi hostingu objęte niniejszym rozporządzeniem.
- (51) Uwzględniając potrzebę należytego uwzględnienia zagwarantowanych w Karcie praw podstawowych wszystkich zainteresowanych stron, wszelkie działania podejmowane przez dostawcę usług hostingu w związku z otrzymaniem zgłoszenia powinny być ściśle ukierunkowane, to znaczy powinny służyć usunięciu określonych informacji uznanych za nielegalne treści lub uniemożliwieniu dostępu do nich, jednak bez nadmiernego naruszania wolności wypowiedzi i informacji odbiorców usługi. Zgłoszenia powinny zatem co do zasady być kierowane do dostawców usług hostingu, w przypadku których można zasadnie oczekiwać, że posiadają oni techniczną i operacyjną zdolność do podjęcia działań przeciwko takim określonym informacjom. Dostawcy usług hostingu, którzy otrzymują zgłoszenie, w związku z którym z przyczyn technicznych lub operacyjnych nie mogą usunąć określonej informacji, powinni poinformować o tym osobę lub podmiot, które dokonały zgłoszenia.
- (52) Przepisy dotyczące takich mechanizmów zgłaszania i działania powinny być zharmonizowane na poziomie Unii, aby zapewnić terminowe i niearbitralne przetwarzanie zgłoszeń z zachowaniem należytej staranności na podstawie jednolitych, przejrzystych i jasnych zasad, które zapewniają solidne gwarancje ochrony praw i prawnie uzasadnionych interesów wszystkich zainteresowanych stron, w szczególności ich praw podstawowych zagwarantowanych w Karcie, niezależnie od państwa członkowskiego, w którym strony te mają siedzibę lub miejsce pobytu, oraz niezależnie od odnośnej dziedziny prawa. Te prawa podstawowe obejmują między innymi w przypadku odbiorców usług: prawo do wolności wypowiedzi i informacji, prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, prawo do ochrony danych osobowych, prawo do niedyskryminacji oraz prawo do skutecznego środka prawnego; w przypadku dostawców usług: wolność prowadzenia działalności gospodarczej, w tym swobodę zawierania umów; w przypadku stron poszkodowanych przez nielegalne treści: prawo do godności ludzkiej, prawa dziecka, prawo do ochrony własności, w tym własności intelektualnej, oraz prawo do niedyskryminacji. Dostawcy usług hostingu powinni podejmować działania w odpowiedzi na zgłoszenia w sposób terminowy, w szczególności z uwzględnieniem rodzaju nielegalnych treści, które są zgłaszane, i pilności działań, które mają zostać podjęte. Na przykład można oczekiwać, że tacy dostawcy podejmą niezwłoczne działania, gdy zgłaszane są potencjalnie nielegalne treści wiążące się z zagrożeniem życia lub bezpieczeństwa osób. Po podjęciu decyzji o tym, czy podjąć działania w odpowiedzi na dane zgłoszenie czy takich działań nie podejmować, dostawca usług hostingu powinien bez zbędnej zwłoki poinformować osobę lub podmiot zgłaszające określone treści.

⁽²⁵⁾ Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

- (53) Mechanizmy zgłaszania i działania powinny umożliwiać dokonywanie zgłoszeń, które są wystarczająco precyzyjne i odpowiednio uzasadnione, aby umożliwić danemu dostawcy usług hostingu podjęcie z należytą starannością świadomej decyzji, zgodnej z wolnością wypowiedzi i informacji, w odniesieniu do treści, których dotyczy zgłoszenie, w szczególności w odniesieniu do tego, czy treści te należy uznać za nielegalne oraz czy należy je usunąć lub uniemożliwić dostęp do nich. Mechanizmy te powinny ułatwiać dokonywanie zawiadomień, które zawierają wyjaśnienie powodów, dla których osoba lub podmiot dokonujący zgłoszenia uznają treść za nielegalną, a także wyraźne określenie lokalizacji takiej treści. Jeżeli zgłoszenie zawiera wystarczające informacje, aby umożliwić dostawcy usług hostingu działającemu z należytą starannością stwierdzenie, bez szczegółowej analizy prawnej, iż treści są w sposób oczywisty nielegalne, zgłoszenie należy uznać za stanowiące podstawę do uzyskania faktycznej wiedzy lub wiadomości o nielegalnej treści. Z wyjątkiem dokonywania zgłoszeń dotyczących przestępstw, o których mowa w art. 3–7 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE⁽²⁶⁾, mechanizmy te powinny wymagać od osoby lub podmiotu dokonujących zgłoszenia ujawnienia tożsamości, aby uniknąć nadużyć.
- (54) W przypadku gdy dostawca usług hostingu decyduje się, ze względu na to, że przekazane przez odbiorców usług informacje stanowią nielegalne treści lub są niezgodne z jego warunkami korzystania z usług, usunąć informacje przekazane przez odbiorcę usługi lub uniemożliwić dostęp do nich, lub w inny sposób ograniczyć ich widoczność lub monetyzację, na przykład po otrzymaniu zgłoszenia lub działając z własnej inicjatywy, w tym przy wykorzystaniu wyłącznie zautomatyzowanych środków, dostawca ten powinien w sposób jasny i łatwo zrozumiały poinformować odbiorcę o swojej decyzji, powodach jej podjęcia oraz dostępnych możliwościach odwołania się od tej decyzji, mając na uwadze negatywne konsekwencje, jakie takie decyzje mogą mieć dla odbiorcy, w tym dla możliwości wykonywania przez niego prawa podstawowego do wolności wypowiedzi. Obowiązek ten powinien mieć zastosowanie niezależnie od powodów podjęcia decyzji, w szczególności niezależnie od tego, czy działanie podjęte ze względu na uznanie zgłoszonych informacji za nielegalne treści lub za informacje niezgodne z mającymi zastosowanie warunkami korzystania z usług. Jeżeli decyzję podjęto po otrzymaniu zgłoszenia, dostawca usług hostingu powinien ujawnić tożsamość osoby lub podmiotu, które dokonały zgłoszenia odbiorcy usług, wyłącznie wówczas, gdy informacje te są niezbędne do stwierdzenia nielegalności treści, na przykład w przypadku naruszenia praw własności intelektualnej.
- (55) Ograniczenie widoczności może polegać na depozycjonowaniu w ramach plasowania lub w systemach rekomendacji, a także na ograniczeniu dostępności usługi dla co najmniej jednego odbiorcy usługi lub zablokowanie widoczności wpisów danego użytkownika dla całej społeczności internetowej poza autorem bez jego wiadomości (tzw. „shadow banning”). Monetyzację informacji przekazywanych przez odbiorcę usługi za pośrednictwem wpływów z reklam można ograniczyć poprzez zawieszenie lub zakończenie płatności pieniężnych lub wypłaty dochodów związanych z danymi informacjami. Obowiązek przedstawienia uzasadnienia nie powinien jednak mieć zastosowania w odniesieniu do wprowadzających w błąd treści handlowych o dużej objętości, rozpowszechnianych w drodze zamierzonej manipulacji usługi, w szczególności nieautentycznego korzystania z usługi, takiego jak korzystanie z botów lub fałszywych kont, lub innych nieuczciwych sposobów korzystania z usługi. Niezależnie od innych możliwości odwołania się od decyzji dostawcy usług hostingu, odbiorca usług powinien zawsze mieć prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem zgodnie z przepisami prawa krajowego.
- (56) Dostawca usług hostingu może w niektórych przypadkach uzyskać, na przykład w drodze zgłoszenia przez stronę zgłaszającą lub za pomocą własnych podejmowanych dobrowolnie środków, informacje dotyczące określonej działalności odbiorcy usługi, takiej jak przekazywanie niektórych rodzajów nielegalnych treści, które racjonalnie uzasadniają – uwzględniając wszystkie istotne okoliczności, których dostawca usług hostingu ma świadomość – podejrzenie, że ten odbiorca mógł popełnić, może właśnie popełniać lub może popełnić przestępstwo zagrażające życiu lub bezpieczeństwu osoby lub osób, takie jak przestępstwa określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE⁽²⁷⁾, dyrektywie 2011/93/UE lub dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/541⁽²⁸⁾. Przykładowo określone treści mogą rodzić podejrzenie, że stanowią zagrożenie publiczne, takie jak podżeganie do terroryzmu w rozumieniu art. 21 dyrektywy (UE) 2017/541. W takich przypadkach dostawca usług hostingu powinien niezwłocznie poinformować właściwe organy ścigania o takim podejrzeniu. Dostawca usług hostingu powinien

⁽²⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz.U. L 335 z 17.12.2011, s. 1).

⁽²⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępująca dyrektywę ramową Rady 2002/629/WSiSW (Dz.U. L 101 z 15.4.2011, s. 1).

⁽²⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/541 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie zwalczania terroryzmu i zastępująca decyzję ramową Rady 2002/475/WSiSW oraz zmieniająca decyzję Rady 2005/671/WSiSW (Dz.U. L 88 z 31.3.2017, s. 6).

przekazać wszystkie dostępne mu informacje na ten temat, w tym, w stosownych przypadkach, daną treść i, jeżeli jest dostępny, czas publikacji tej treści, wraz ze wskazaną strefą czasową, wyjaśnienie swoich podejrzeń oraz informacje niezbędne do zlokalizowania i zidentyfikowania odpowiedniego odbiorcy usługi. Niniejsze rozporządzenie nie stanowi podstawy prawnej do profilowania odbiorców usług w celu ewentualnego identyfikowania przestępstw przez dostawców usług hostingu. Informując organy ścigania, dostawcy usług hostingu powinni również przestrzegać innych mających zastosowanie przepisów prawa Unii lub prawa krajowego dotyczących ochrony praw i wolności osób.

- (57) Aby uniknąć nieproporcjonalnych obciążeń, dodatkowe obowiązki nałożone na mocy niniejszego rozporządzenia na dostawców platform internetowych, w tym platform umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość, nie powinny mieć zastosowania do dostawców, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa lub małe przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w zaleceniu 2003/361/WE. Z tego samego powodu dodatkowe obowiązki nie powinny mieć również zastosowania do dostawców platform internetowych, którzy wcześniej kwalifikowali się jako mikroprzedsiębiorstwa lub małe przedsiębiorstwa, w terminie 12 miesięcy od utraty przez nich tego statusu. Tacy dostawcy nie powinni być wyłączeni z obowiązku przekazywania informacji na temat średniej liczby aktywnych miesięcznie odbiorców usługi na wnioszek koordynatora ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby lub na wnioszek Komisji. Biorąc jednak pod uwagę, że bardzo duże platformy internetowe lub bardzo duże wyszukiwarki internetowe mają większy zasięg i większy wpływ na sposób, w jaki odbiorcy usługi uzyskują informacje i komunikują się w internecie, tacy dostawcy nie powinni korzystać z tego wyłączenia, bez względu na to, czy kwalifikują się lub niedawno kwalifikowali się jako mikroprzedsiębiorstwa lub małe przedsiębiorstwa. Przepisy konsolidacyjne ustanowione w zaleceniu 2003/361/WE pomagają w zapewnieniu zapobiegania przypadkom obchodzenia tych dodatkowych obowiązków. Żaden z przepisów niniejszego rozporządzenia nie unieemożliwia dostawcom platform internetowych objętym tym wyłączeniem ustanowienia, na zasadzie dobrowolności, systemu wypełniającego co najmniej jeden z tych obowiązków.
- (58) Odbiorcy usługi powinni mieć możliwość łatwego i skutecznego zaskarżania niektórych decyzji dostawców platform internetowych dotyczących nielegalnych treści lub ich niezgodności z warunkami korzystania z usług, jeżeli decyzje takie mają dla nich negatywne skutki. W związku z tym dostawcy platform internetowych powinni być zobowiązani do zapewnienia wewnętrznych systemów rozpatrywania skarg, które spełniają określone warunki mające na celu zapewnienie łatwego dostępu do tych systemów i doprowadzenie do szybkiego, niedyskryminującego, niearbitralnego i sprawiedliwego rozstrzygnięcia i które podlegają weryfikacji człowieka w przypadku wykorzystania zautomatyzowanych środków. Takie systemy powinny umożliwiać wszystkim odbiorcom usługi wniesienie skargi i nie powinny określać wymogów formalnych, takich jak odesłanie do konkretnych, odpowiednich przepisów prawnych lub szczegółowych wyjaśnień prawnych. Odbiorcy usługi, którzy dokonali zgłoszenia za pośrednictwem mechanizmu zgłaszania i działania przewidzianego w niniejszym rozporządzeniu lub za pośrednictwem mechanizmu zgłaszania treści naruszających warunki korzystania z usług dostawcy platform internetowych powinni być uprawnieni do korzystania z mechanizmu rozpatrywania skarg w celu zaskarżenia decyzji dostawcy platform internetowych dotyczącej ich zgłoszeń, w tym również w przypadku gdy uznają, że działania podjęte przez tego dostawcę nie były odpowiednie. Możliwość wniesienia skargi w celu uchylecia zaskarżonych decyzji powinna być dostępna przez co najmniej sześć miesięcy, począwszy od momentu poinformowania odbiorcy usługi o decyzji przez dostawcę platform internetowych.
- (59) Ponadto należy przewidzieć możliwość zaangażowania się, w dobrej wierze, w pozasądowe rozstrzygnięcie takich sporów, w tym sporów, których zadowalające rozstrzygnięcie z wykorzystaniem wewnętrznych systemów rozpatrywania skarg nie było możliwe, przez certyfikowane organy, które dysponują niezbędną niezależnością, środkami i wiedzą ekspercką, aby wykonywać swoje działania w sposób sprawiedliwy, szybki i oszczędny. Niezależność pozasądowych organów rozstrzygnięcia sporów należy zapewnić również na poziomie osób fizycznych odpowiedzialnych za rozstrzygnięcie sporów, w tym za pomocą zasad dotyczących konfliktu interesów. Opłaty pobierane przez pozasądowe organy rozstrzygnięcia sporów powinny być rozsądne, przystępne, atrakcyjne, niewygórowane dla konsumentów i proporcjonalne, oraz ustalane indywidualnie dla każdego przypadku. W przypadku gdy organ pozasądowego rozstrzygnięcia sporów jest certyfikowany przez właściwego koordynatora ds. usług cyfrowych, certyfikacja ta powinna być ważna we wszystkich państwach członkowskich. Dostawcy platform internetowych powinni mieć możliwość odmowy uczestniczenia w pozasądowym postępowaniu w sprawie rozstrzygnięcia sporów na podstawie niniejszego rozporządzenia, jeżeli ten sam spór, w szczególności w odniesieniu do danych informacji i podstaw wydania zaskarżonej decyzji, skutków decyzji oraz podstaw zaskarżenia decyzji, jest już przedmiotem toczącego się

postępowania przed właściwym sądem lub innym właściwym organem pozasądowego rozstrzygnięcia sporów lub został już rozstrzygnięty w takim postępowaniu. Odbiorcy usługi powinni mieć możliwość wyboru między wewnętrznym mechanizmem rozpatrywania skarg, pozasądowym rozstrzygnięciem sporów oraz możliwością wszczęcia, na każdym etapie, postępowania sądowego. Ponieważ wynik pozasądowego postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporów nie jest wiążący, nie należy uniemożliwiać stronom wszczynania postępowania sądowego w odniesieniu do tego samego sporu. Stworzone w ten sposób możliwości zaskarżania decyzji dostawców platform internetowych nie powinny jednak pod żadnym względem naruszać możliwości skorzystania z sądowych środków odwoławczych zgodnie z prawem danego państwa członkowskiego, a tym samym nie powinny wpływać na wykonywanie prawa do skutecznego środka prawnego na mocy art. 47 Karty. Przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące pozasądowego rozstrzygnięcia sporów nie powinny zobowiązywać państw członkowskich do ustanowienia organów pozasądowego rozstrzygnięcia sporów.

- (60) W przypadku sporów o charakterze umownym między konsumentami a przedsiębiorstwami dotyczących nabycia towarów lub usług, dyrektywa 2013/11/UE zapewnia unijnym konsumentom i przedsiębiorstwom w Unii dostęp do posiadających certyfikaty jakości podmiotów zajmujących się alternatywnym rozstrzygnięciem sporów. W tym zakresie należy wyjaśnić, że przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące pozasądowego rozstrzygnięcia sporów pozostają bez uszczerbku dla tej dyrektywy, w tym dla wynikającego z niej prawa konsumentów do wycofania się z postępowania na dowolnym etapie, jeżeli będą niezadowoleni ze skuteczności lub z przebiegu postępowania.
- (61) Działanie przeciwko nielegalnym treściom można podejmować szybciej i jest ono rzetelniejsze, jeżeli dostawcy platform internetowych wprowadzają niezbędne środki w celu zapewnienia priorytetowego traktowania zgłoszeń dokonywanych przez zaufane podmioty sygnalizujące, działające w wyznaczonych dziedzinach, w których dysponują wiedzą specjalistyczną, za pośrednictwem mechanizmów zgłaszania i działania wymaganych na podstawie niniejszego rozporządzenia, bez uszczerbku dla wymogu przetwarzania wszystkich zgłoszeń dokonywanych w ramach tych mechanizmów i podejmowania decyzji w ich sprawie w sposób terminowy i niearbitralny oraz z zachowaniem należytej staranności. Status zaufanego podmiotu sygnalizującego powinien być przyznawany przez koordynatora ds. usług cyfrowych państwa członkowskiego, w którym osoba ubiegająca się o ten status ma siedzibę; status ten powinien być uznawany przez wszystkich dostawców platform internetowych objętych zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia. Status zaufanego podmiotu sygnalizującego należy przyznawać wyłącznie podmiotom, a nie osobom, które to podmioty wykazały między innymi, że posiadają szczególną wiedzę ekspercką i kompetencje w zakresie zwalczania nielegalnych treści oraz że działają w sposób dokładny, obiektywny i z zachowaniem należytej staranności. Podmioty takie mogą mieć charakter publiczny, na przykład w przypadku treści o charakterze terrorystycznym mogą to być jednostki ds. zgłaszania podejrzanych treści w internecie krajowych organów ścigania lub Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania („Europol”); mogą być to także organizacje pozarządowe i podmioty prywatne lub mieszane, takie jak organizacje należące do sieci gorących linii stowarzyszenia INHOPE służących do zgłaszania materiałów przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych oraz organizacje zajmujące się zgłaszaniem nielegalnych treści rasistowskich i ksenofobicznych w internecie. Aby uniknąć obniżenia wartości dodanej takiego mechanizmu, ogólna liczba osób, którym przyznano status zaufanych podmiotów sygnalizujących na mocy niniejszego rozporządzenia, powinna być ograniczona. W szczególności do ubiegania się o status zaufanych podmiotów sygnalizujących zachęca się stowarzyszenia branżowe reprezentujące interesy swoich członków, bez uszczerbku dla prawa podmiotów prywatnych lub osób do zawierania dwustronnych umów z dostawcami platform internetowych.
- (62) Zaufane podmioty sygnalizujące powinny publikować łatwo zrozumiałe i szczegółowe sprawozdania dotyczące zgłoszeń dokonanych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Sprawozdania te powinny zawierać informacje, takie jak liczba zgłoszeń pogrupowanych według tożsamości dostawcy usług hostingu, rodzaju treści oraz działań podjętych przez dostawcę. Ze względu na to, że zaufane podmioty sygnalizujące wykazują się wiedzą ekspercką i kompetencjami, można oczekiwać, że rozpatrywanie zgłoszeń dokonanych przez te podmioty będzie mniej uciążliwe, a tym samym będzie trwało krócej w porównaniu ze zgłoszeniami dokonywanymi przez innych odbiorców usługi. Niemniej jednak średni czas potrzebny na rozpatrzenie zgłoszenia może być nadal różny w zależności od czynników, w tym rodzaju nielegalnej treści, jakości zgłoszeń oraz faktycznych procedur technicznych wprowadzonych w celu dokonywania takich zgłoszeń.

Dla przykładu, mimo, iż kodeks postępowania w zakresie zwalczania nielegalnego nawoływania do nienawiści w internecie z 2016 r. stanowi punkt odniesienia dla uczestniczących przedsiębiorstw, jeżeli chodzi o czas potrzebny na rozpatrzenie ważnych zgłoszeń w celu usunięcia nielegalnego nawoływania do nienawiści, inne rodzaje nielegalnych treści mogą wymagać znacznie odmiennego czasu do rozpatrzenia w zależności od konkretnych faktów i okoliczności oraz rodzajów odpowiedzialnych nielegalnych treści. Aby uniknąć nadużywania statusu zaufanego podmiotu sygnalizującego, powinna istnieć możliwość zawieszenia takiego statusu, jeżeli koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby podjął czynności sprawdzające z uzasadnionych powodów. Przepi-

sów niniejszego rozporządzenia dotyczących zaufanych podmiotów sygnalizujących nie należy rozumieć jako uniemożliwiających dostawcom platform internetowych podobnego traktowania zgłoszeń dokonywanych przez podmioty lub osoby, którym nie przyznano statusu zaufanego podmiotu sygnalizującego na podstawie niniejszego rozporządzenia, lub podejmowania innego rodzaju współpracy z innymi podmiotami zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami, w tym z niniejszym rozporządzeniem oraz z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794⁽²⁹⁾. Przepisy niniejszego rozporządzenia nie powinny uniemożliwiać dostawcom platform internetowych korzystania z takich zaufanych podmiotów sygnalizujących lub podobnych mechanizmów w celu podejmowania szybkich i rzetelnych działań przeciwko treściom, które są niezgodne z warunkami korzystania z usług tych dostawców, w szczególności przeciwko treściom, które są szkodliwe dla odbiorców usługi podatnych na zagrożenia, takich jak małoletni.

- (63) Nadużywanie platform internetowych polegające na częstym przekazywaniu oczywiście nielegalnych treści lub częstym dokonywaniu oczywiście bezzasadnych zgłoszeń lub częstym wnoszeniu oczywiście bezzasadnych skarg w ramach – odpowiednio – mechanizmów i systemów ustanowionych na podstawie niniejszego rozporządzenia osłabia zaufanie oraz szkodzi prawom i prawnie uzasadnionym interesom zainteresowanych stron. Dlatego też konieczne jest wprowadzenie odpowiednich, proporcjonalnych i skutecznych zabezpieczeń przed takim nadużywaniem, które muszą respektować prawa i prawnie uzasadnione interesy wszystkich zaangażowanych stron, w tym mające zastosowanie podstawowe prawa i wolności zapisane w Karcie, w szczególności wolność wypowiedzi. Informacje należy uważać za stanowiące oczywiście nielegalne treści, a zgłoszenia lub skargi należy uważać za oczywiście bezzasadne, jeżeli dla osoby nieposiadającej wiedzy fachowej jest oczywiste, bez przeprowadzenia jakiegokolwiek merytorycznej analizy, że treści są nielegalne, a zgłoszenia lub skargi – bezzasadne.
- (64) Pod pewnymi warunkami dostawcy platform internetowych powinni tymczasowo zawiesić działania podejmowane w odniesieniu do osoby dopuszczającej się nadużyć. Pozostaje to bez uszczerbku dla swobody określania przez dostawców platform internetowych warunków korzystania z ich usług i przyjmowania bardziej rygorystycznych środków w przypadku oczywiście nielegalnych treści związanych z poważnymi przestępstwami, takich jak materiały dotyczące niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych. W celu zapewnienia przejrzystości możliwość tę należy jasno i wystarczająco szczegółowo określić w warunkach korzystania z usług platform internetowych. Od decyzji podejmowanych w tym zakresie przez dostawców platform internetowych powinna zawsze przysługiwać możliwość odwołania się i decyzje takie powinny podlegać nadzorowi właściwego koordynatora ds. usług cyfrowych. Przed podjęciem decyzji o zawieszeniu, dostawcy platform internetowych powinni wysłać uprzednie ostrzeżenie, które powinno zawierać uzasadnienie ewentualnego zawieszenia i przedstawiać środki odwoławcze od takiej decyzji. Podejmując decyzję o zawieszeniu, dostawcy platform internetowych powinni przesłać uzasadnienie zgodnie z przepisami ustanowionymi w niniejszym rozporządzeniu. Przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące nadużywania nie powinny uniemożliwiać dostawcom platform internetowych wprowadzania innych środków w celu rozwiązania problemu przekazywania nielegalnych treści przez odbiorców ich usług lub innego rodzaju nadużywania ich usług, w tym poprzez naruszenie warunków korzystania z ich usług, zgodnie z mającym zastosowanie prawem Unii i prawem krajowym. Przepisy te pozostają bez uszczerbku dla możliwości pociągnięcia do odpowiedzialności osób dopuszczających się nadużyć, w tym za szkody, którą przewidziano w prawie Unii lub prawie krajowym.
- (65) Ze względu na szczególne obowiązki i zobowiązania dostawców platform internetowych powinni oni podlegać obowiązkowi sprawozdawczym w zakresie przejrzystości, które mają zastosowanie dodatkowo do obowiązków sprawozdawczych w zakresie przejrzystości mających zastosowanie do wszystkich dostawców usług pośrednich na mocy niniejszego rozporządzenia. Do celów ustalenia, czy platformy internetowe i wyszukiwarki internetowe mogą być, odpowiednio, bardzo dużymi platformami internetowymi lub bardzo dużymi wyszukiwarkami internetowymi, które podlegają określonym dodatkowym obowiązkom na mocy niniejszego rozporządzenia, obowiązki sprawozdawcze w zakresie przejrzystości dotyczące platform internetowych i wyszukiwarek internetowych powinny obejmować określone obowiązki związane z publikowaniem i przekazywaniem informacji na temat średniej liczby aktywnych miesięcznie odbiorców usługi w Unii.
- (66) Aby zapewnić przejrzystość i umożliwić kontrolę decyzji dostawców platform internetowych dotyczących moderowania treści oraz monitorowanie rozpowszechniania nielegalnych treści w internecie, Komisja powinna prowadzić i publikować bazę danych zawierającą decyzje dostawców platform internetowych wraz z uzasadnieniami, w przypadku gdy usuwają oni informacje lub w inny sposób ograniczają ich dostępność lub dostęp do nich. Aby baza danych była stale aktualizowana, dostawcy platform internetowych powinni bez zbędnej zwłoki przedkładać w stan-

⁽²⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), zastępujące i uchylające decyzje Rady 2009/371/WSiSW, 2009/934/WSiSW, 2009/935/WSiSW, 2009/936/WSiSW i 2009/968/WSiSW (Dz.U. L 135 z 24.5.2016, s. 53).

dardowym formacie decyzje i uzasadnienia po podjęciu decyzji, aby umożliwić aktualizację w czasie rzeczywistym, jeżeli jest to technicznie możliwe i proporcjonalne w stosunku do środków danej platformy internetowej. Ustrukturyzowana baza danych powinna umożliwiać dostęp do istotnych informacji i składanie odpowiednich zapytań, w szczególności w przypadku potencjalnie nielegalnych treści.

- (67) Zwodnicze interfejsy na interfejsach internetowych platform internetowych to praktyki, które w istotny sposób zniekształcają lub ograniczają, celowo lub w praktyce, zdolność odbiorców usługi do dokonywania niezależnych i świadomych wyborów lub podejmowania takich decyzji. Praktyki te mogą być wykorzystywane w celu nakłonienia odbiorców usługi do niepożądanego zachowania lub do podejmowania niepożądanych decyzji, które mają dla nich negatywne skutki. Dostawcom platform internetowych należy zatem zakazać wprowadzania w błąd lub nakłaniania odbiorców usługi do określonego działania oraz osłabiania lub ograniczania autonomii, wpływania na podejmowanie decyzji lub wybory dokonywane przez odbiorców usługi poprzez strukturę, sposób zaprojektowania lub funkcje interfejsu internetowego lub jego części. Powinno to obejmować między innymi projektowanie w sposób podstępny możliwości dokonywania wyborów w celu nakłonienia odbiorców usługi do działań, które przynoszą korzyści dostawcy platform internetowych, lecz które mogą nie leżeć w interesie odbiorców usługi, prezentowanie wyborów w sposób nieneutralny, na przykład poprzez wyraźniejsze eksponowanie pewnych opcji przy pomocy elementów wizualnych, dźwiękowych lub innych, kiedy odbiorca usługi jest proszony o podjęcie decyzji.

Powinno to również obejmować wielokrotne zwracanie się do odbiorcy usługi o dokonanie wyboru, jeżeli takiego wyboru już dokonano, znacznie bardziej uciążliwą procedurę anulowania usługi niż jej wybór lub też utrudnianie dokonywania pewnych wyborów bądź też sprawianie, że ich dokonanie jest bardziej czasochłonne niż w przypadku innych wyborów, bezzasadne utrudnianie zaprzestania zakupów lub wypisania się z danej platformy internetowej umożliwiającej konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość oraz dezorientowanie odbiorców usługi poprzez zachęcanie ich do podejmowania decyzji dotyczących transakcji lub poprzez domyślne ustawienia, które są bardzo trudne do zmiany, a zatem powodowanie nieracjonalnej stronniczości procesu podejmowania decyzji przez usługobiorcę w sposób, który zniekształca i ogranicza jego autonomię, podejmowanie decyzji i wybór. Przepisów zapobiegających stosowaniu zwodniczych interfejsów nie należy jednak rozumieć jako uniemożliwiających dostawcom bezpośrednią interakcję z odbiorcami usługi i oferowanie im nowych lub dodatkowych usług. Legalne praktyki, na przykład reklamowe, które są zgodne z prawem Unii, nie powinny same w sobie być uznawane za zwodnicze interfejsy. Przepisy dotyczące zwodniczych interfejsów należy interpretować w taki sposób, aby obejmowały zakazane praktyki wchodzące w zakres stosowania niniejszego rozporządzenia w zakresie, w jakim praktyki te nie są już objęte zakresem stosowania dyrektywy 2005/29/WE lub rozporządzenia (UE) 2016/679.

- (68) Reklama internetowa odgrywa ważną rolę w środowisku internetowym, w tym w odniesieniu do udostępniania platform internetowych, na których świadczenie usługi jest niekiedy w całości lub po części finansowane bezpośrednio lub pośrednio z przychodów reklamowych. Reklama internetowa może jednak przyczyniać się do powstania znaczących zagrożeń, począwszy od reklam, które same w sobie stanowią nielegalne treści, poprzez zapewnianie zachęt finansowych do publikowania lub akcentowania nielegalnych lub w inny sposób szkodliwych treści i działań w internecie, aż po dyskryminujące prezentowanie reklam, które ma wpływ na równe traktowanie i równość szans obywateli. Oprócz wymogów wynikających z art. 6 dyrektywy 2000/31/WE dostawców platform internetowych należy zobowiązać zatem do zapewnienia odbiorcom usługi określonych zindywidualizowanych informacji niezbędnych do zrozumienia, kiedy i w czyim imieniu prezentowana jest reklama. Powinni oni zapewnić, by informacje te były wyraźne, między innymi za pomocą standardowych znaków wizualnych lub dźwiękowych, łatwo rozpoznawalne i jednoznaczne dla przeciętnej odbiorcy usługi; informacje powinny też być dostosowane do charakteru interfejsu internetowego konkretnej usługi. Ponadto odbiorcy usługi powinni dysponować informacjami, dostępnymi bezpośrednio z interfejsu internetowego, gdzie reklama jest prezentowana, na temat głównych parametrów wykorzystywanych do ustalenia, jakie konkretne reklamy są im prezentowane, stanowiącymi rzeczywiste wyjaśnienie stojącej za tym logiki, w tym na temat tego, czy reklamy są wyświetlane na podstawie profilowania.

Takie wyjaśnienia powinny obejmować informacje na temat metody wykorzystanej do prezentacji reklamy, na przykład, czy jest to reklama kontekstowa czy też innego rodzaju, oraz, w stosownych przypadkach, na temat zastosowanych głównych kryteriów profilowania; odbiorcę usługi należy również informować o wszelkich dostępnych mu środkach służących zmianie takich kryteriów. Określone w niniejszym rozporządzeniu wymogi dotyczące udzielania informacji związanych z reklamą pozostają bez uszczerbku dla stosowania odpowiednich przepisów rozporządzenia (UE) 2016/679, w szczególności przepisów dotyczących prawa do sprzeciwu, zautomatyzowanego podejmowania decyzji w indywidualnych przypadkach, w tym profilowania, a w szczególności potrzeby uzyskania zgody osoby, której dane dotyczą, przed przetwarzaniem danych osobowych do celów ukierunkowania reklam. Pod-

obnie pozostają one bez uszczerbku dla przepisów ustanowionych w dyrektywie 2002/58/WE, w szczególności przepisów dotyczących przechowywania informacji w urządzeniach końcowych i dostępu do informacji w nich przechowywanych. Wreszcie niniejsze rozporządzenie uzupełnia stosowanie dyrektywy 2010/13/UE, która nakłada środki umożliwiające użytkownikom deklarowanie handlowych przekazów audiowizualnych w filmach wideo stworzonych przez użytkownika. Uzupełnia ona też obowiązki przedsiębiorców dotyczące ujawniania komunikatów handlowych wynikające z dyrektywy 2005/29/WE.

- (69) Jeżeli odbiorcom usługi prezentuje się reklamy oparte na technikach targetowania, zoptymalizowane tak, aby odpowiadały ich zainteresowaniom i potencjalnie odwoływały się do ich słabości, może to mieć szczególnie poważne skutki negatywne. W niektórych przypadkach techniki manipulacyjne mogą negatywnie wpływać na całe grupy i zwiększać szkody społeczne, na przykład przyczyniając się do kampanii dezinformacyjnych lub dyskryminując niektóre grupy. Platformy internetowe są szczególnie wrażliwym środowiskiem, jeżeli chodzi o takie praktyki, i stwarzają większe zagrożenie społeczne. W związku z tym dostawcy platform internetowych nie powinni prezentować reklam opartych na profilowaniu zgodnie z definicją w art. 4 pkt 4 rozporządzenia (UE) 2016/679 z wykorzystaniem szczególnych kategorii danych osobowych, o których mowa w art. 9 ust. 1 tego, w tym poprzez stosowanie kategorii profilowania opartych na tych szczególnych kategoriach. Zakaz ten pozostaje bez uszczerbku dla obowiązków mających zastosowanie do dostawców platform internetowych lub innych dostawców usług bądź reklamodawców uczestniczących w rozpowszechnianiu reklam na mocy prawa Unii dotyczącego ochrony danych osobowych.
- (70) Podstawową częścią działalności platformy internetowej jest sposób szeregowania i prezentowania informacji na jej interfejsie internetowym, aby ułatwić i zoptymalizować dostęp do informacji odbiorcom usługi. Odbywa się to na przykład poprzez algorytmiczne sugerowanie, plasowanie i szeregowanie informacji, wyróżnianie za pomocą tekstu lub innych przedstawień graficznych lub w inny sposób selekcjonowanie informacji przekazywanych przez odbiorców. Takie systemy rekomendacji mogą mieć znaczący wpływ na zdolność odbiorców do wyszukiwania informacji i interakcji z nimi w internecie, także w celu ułatwienia odbiorcom usługi wyszukiwania odpowiednich informacji i przyczynienia się do poprawy doświadczeń użytkowników. Odgrywają one również ważną rolę w akcentowaniu pewnych wiadomości, wirusowym rozpowszechnianiu informacji i stymulowaniu zachowań w internecie. W związku z tym platformy internetowe powinny stale zapewniać, aby odbiorcy ich usługi byli należycie poinformowani o tym, jak systemy rekomendacji oddziałują na sposób prezentowania im informacji oraz aby mieli wpływ na to, jak prezentowane są im informacje. Powinny one jasno przedstawiać parametry takich systemów rekomendacji w łatwo zrozumiały sposób, aby zapewnić, by odbiorcy usługi rozumieli, w jaki sposób szeregowane są przedstawiane im informacje. Parametry te powinny obejmować co najmniej najważniejsze kryteria służące określaniu informacji sugerowanych odbiorcy usługi oraz powody ich odpowiedniego znaczenia, w tym przypadki, w których informacje są szeregowane na podstawie profilowania i zachowania w internecie.
- (71) Ochrona małoletnich jest ważnym celem polityki Unii. Platformę internetową można uznać za dostępną dla małoletnich, jeżeli warunki korzystania z jej usług umożliwiają małoletnim korzystanie z usługi, gdy jej usługa jest skierowana do małoletnich lub korzystają z niej w przeważającej mierze małoletni, lub gdy dostawca w inny sposób ma świadomość, że niektórzy odbiorcy jego usługi są małoletni, na przykład dlatego, że w innych celach przetwarza już dane osobowe odbiorców usługi ujawniające ich wiek. Dostawcy platform internetowych, z których korzystają małoletni, powinni wprowadzić odpowiednie i proporcjonalne środki w celu ochrony małoletnich, na przykład poprzez domyślne, w stosownych przypadkach, projektowanie swoich interfejsów internetowych lub ich części z zachowaniem najwyższego poziomu prywatności, bezpieczeństwa i ochrony małoletnich, a także poprzez przyjmowanie norm ochrony małoletnich lub stosowanie kodeksów postępowania służących ochronie małoletnich. Powinni oni uwzględniać najlepsze praktyki i dostępne wytyczne, takie jak te zawarte w komunikacie Komisji pt. „Cyfrowa dekada dla dzieci i młodzieży: nowa europejska strategia na rzecz lepszego internetu dla dzieci” (BIK+). Dostawcy platform internetowych nie powinni prezentować reklam opartych na profilowaniu z wykorzystaniem danych osobowych odbiorcy usługi, jeżeli wiedzą z wystarczającą pewnością, że odbiorca usługi jest małoletni. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679, w szczególności z zasadą minimalizacji danych przewidzianą w art. 5 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia, zakaz ten nie powinien powodować, iż dostawca platformy internetowej będzie utrzymywał, pozyskiwał lub przetwarzał większą ilość danych osobowych niż już posiada w celu oceny, czy odbiorca usługi jest małoletni. W związku z tym obowiązek ten nie powinien zachęcać dostawców platform internetowych do gromadzenia danych dotyczących wieku odbiorcy usługi przed skorzystaniem przez niego z usługi. Obowiązek ten powinien pozostawać bez uszczerbku dla prawa Unii w zakresie ochrony danych osobowych.

- (72) Aby przyczynić się do tworzenia bezpiecznego, godnego zaufania i przejrzystego środowiska internetowego dla konsumentów, a także dla innych zainteresowanych stron, takich jak konkurujący przedsiębiorcy i posiadacze praw własności intelektualnej, oraz aby zniechęcić przedsiębiorców do sprzedawania produktów lub usług z naruszeniem mających zastosowanie przepisów, platformy internetowe umożliwiające konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość powinny zapewniać możliwość zidentyfikowania takich przedsiębiorców. W związku z tym przedsiębiorca powinien być zobowiązany do przekazywania dostawcom platform internetowych umożliwiającym konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość niektórych istotnych informacji, między innymi do celów propagowania wiadomości na temat produktów lub ich oferowania. Wymóg ten powinien mieć również zastosowanie do przedsiębiorców, którzy na podstawie umów bazowych propagują wiadomości o produktach lub usługach w imieniu marek. Tacy dostawcy platform internetowych powinni przechowywać wszystkie informacje w bezpieczny sposób przez okres obowiązywania stosunku umownego z danym przedsiębiorcą i przez kolejne sześć miesięcy, aby umożliwić dochodzenie roszczeń od danego przedsiębiorcy lub wykonanie nakazów związanych z tym przedsiębiorcą.

Ten obowiązek jest niezbędny i proporcjonalny, by umożliwić organom publicznym i podmiotom prywatnym mającym prawnie uzasadniony interes uzyskanie dostępu do tych informacji, między innymi w drodze nakazów udzielenia informacji, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu, zgodnie z mającym zastosowanie prawem, w tym z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych. Obowiązek ten nie wpływa na potencjalny obowiązek zachowania pewnych treści przez dłuższe okresy, w oparciu o inne przepisy prawa Unii lub przepisy prawa krajowego zgodne z prawem Unii. Bez uszczerbku dla definicji przewidzianej w niniejszym rozporządzeniu, każdy przedsiębiorca, niezależnie od tego, czy jest osobą fizyczną czy prawną, określony na podstawie art. 6a ust. 1 lit. b) dyrektywy 2011/83/UE i art. 7 ust. 4 lit. f) dyrektywy 2005/29/WE, powinien być możliwy do zidentyfikowania, w przypadku gdy oferuje produkt lub usługę za pośrednictwem platformy internetowej. Dyrektywa 2000/31/WE zobowiązuje wszystkich dostawców usług społeczeństwa informacyjnego do zapewnienia odbiorcom usługi i właściwym organom łatwego, bezpośredniego i stałego dostępu do pewnych informacji umożliwiających identyfikację wszystkich dostawców. Wymogi w zakresie identyfikowalności dotyczące dostawców platform internetowych umożliwiającym konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość, określone w niniejszym rozporządzeniu, nie mają wpływu na stosowanie dyrektywy Rady (UE) 2021/514⁽³⁰⁾, która służy realizacji innych uzasadnionych celów leżących w interesie publicznym.

- (73) Aby zapewnić skuteczne i odpowiednie stosowanie tego obowiązku bez nakładania nieproporcjonalnych obciążeń, dostawcy platform internetowych umożliwiającym konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość powinni dołożyć wszelkich starań w celu oceny wiarygodności informacji przekazywanych przez zainteresowanych przedsiębiorców, w szczególności wykorzystując ogólnodostępne oficjalne internetowe bazy danych i interfejsy internetowe, takie jak krajowe rejestry handlowe i system wymiany informacji o VAT, lub zwrócić się do zainteresowanych przedsiębiorców o dostarczenie wiarygodnych dokumentów potwierdzających, takich jak kopie dokumentów tożsamości, uwierzytelnione wyciągi z rachunków płatniczych, zaświadczenia o prowadzeniu działalności gospodarczej i zaświadczenia z rejestrów handlowych. Aby wypełnić ten obowiązek, mogą oni również korzystać z innych źródeł, dostępnych do użytku na odległość, które oferują podobny stopień wiarygodności. Nie należy jednak wymagać od zainteresowanych dostawców platform internetowych, aby podejmowali nadmierne lub kosztowne działania zmierzające do ustaleniu faktów w internecie ani przeprowadzali nieproporcjonalną weryfikację na miejscu. Nie należy również rozumieć, że tacy dostawcy, którzy dołożyli wszelkich starań wymaganych w niniejszym rozporządzeniu, gwarantują wiarygodność informacji skierowanych do konsumentów lub innych zainteresowanych stron.
- (74) Dostawcy platform internetowych umożliwiającym konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość powinni projektować i organizować swój interfejs internetowy w sposób umożliwiający przedsiębiorcom wypełnianie obowiązków wynikających z odpowiednich przepisów prawa Unii, w szczególności wymogów określonych w art. 6 i 8 dyrektywy 2011/83/UE, art. 7 dyrektywy 2005/29/WE, art. 5 i 6 dyrektywy 2000/31/WE oraz art. 3 dyrektywy 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽³¹⁾. W tym celu zainteresowani dostawcy platform internetowych powinni dołożyć wszelkich starań, by ocenić, czy przedsiębiorcy korzystający z ich usług zamieścili kompletne informacje na ich interfejsach internetowych, zgodnie z odpowiednimi mającymi zastosowanie przepisami prawa Unii. Dostawcy platform internetowych powinni zapewnić, aby produkty lub usługi nie były oferowane, dopóki takie informacje nie są kompletne. Nie powinno to oznaczać nałożenia na zainteresowanych dostawców platform internetowych obowiązku ogólnego monitorowania produktów lub usług oferowanych przez przedsiębiorców za pośrednictwem ich usług ani ogólnego obowiązku ustalania faktów, w szczególności dokonywania

⁽³⁰⁾ Dyrektywa Rady (UE) 2021/514 z dnia 22 marca 2021 r. zmieniająca dyrektywę 2011/16/UE w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania (Dz.U. L 104 z 25.3.2021, s. 1).

⁽³¹⁾ Dyrektywa 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom (Dz.U. L 80 z 18.3.1998, s. 27).

oceny prawdziwości informacji przekazywanych przez przedsiębiorców. Interfejsy internetowe powinny być przyjazne dla użytkowników i łatwo dostępne dla przedsiębiorców i konsumentów. Dodatkowo, po umożliwieniu przedsiębiorcy oferowania produktu lub usługi, zainteresowani dostawcy platform internetowych powinni dołożyć rozsądnych starań, aby losowo sprawdzić, czy oferowane produkty lub usługi zostały zidentyfikowane jako nielegalne w jakichkolwiek oficjalnych, ogólnodostępnych internetowych bazach danych lub interfejsach internetowych nadających się do odczytu maszynowego, dostępnych w państwie członkowskim lub w Unii. Komisja powinna również zachęcać do identyfikowalności produktów za pomocą rozwiązań technologicznych, takich jak podpisane cyfrowo fotokody (kody QR) lub niewymienialne tokeny. Komisja powinna wspierać opracowywanie norm, a w przypadku ich braku – rozwiązań rynkowych, które mogą być do zaakceptowania przez zainteresowane strony.

- (75) Biorąc pod uwagę znaczenie bardzo dużych platform internetowych ze względu na ich zasięg, w szczególności wyrażony liczbą odbiorców usługi, dla ułatwienia debaty publicznej, transakcji gospodarczych i publicznego rozpowszechniania informacji, opinii i pomysłów oraz dla wywierania wpływu na sposób, w jaki odbiorcy uzyskują i przekazują informacje w internecie, konieczne jest nałożenie na dostawców tych platform szczególnych obowiązków, dodatkowych w stosunku do obowiązków mających zastosowanie do wszystkich platform internetowych. Ze względu na ich kluczową rolę w znajdowaniu i udostępnianiu informacji w internecie konieczne jest również nałożenie tych obowiązków, w zakresie, w jakim mają one zastosowanie, na dostawców bardzo dużych wyszukiwarek internetowych. Te dodatkowe obowiązki spoczywające na dostawcach bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych są konieczne, aby zaradzić takim obawom dotyczącym porządku publicznego, ponieważ brakuje alternatywnych i mniej restrykcyjnych środków, które pozwoliłyby skutecznie osiągnąć ten sam rezultat.
- (76) Bardzo duże platformy internetowe i bardzo duże wyszukiwarki internetowe mogą powodować zagrożenia społeczne, których zakres i skutki są inne niż w przypadku mniejszych platform. Dostawcy takich bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni zatem spełniać najwyższą normę dotyczącą obowiązków w zakresie należytej staranności, proporcjonalnie do wywoływanych przez nich skutków społecznych. Gdy liczba aktywnych odbiorców platformy internetowej lub aktywnych odbiorców wyszukiwarki internetowej, obliczona jako średnia za okres sześciu miesięcy, osiągnie znaczący udział w ludności Unii, ryzyko systemowe, jakie stwarza platforma internetowa lub wyszukiwarka internetowa, może mieć nieproporcjonalny wpływ w Unii. Należy uznać, że taki znaczny zasięg występuje, w przypadku gdy taka liczba przekracza próg operacyjny ustalony na poziomie 45 mln osób, co odpowiada 10 % ludności Unii. Ten próg operacyjny powinien być aktualizowany i w związku z tym należy przekazać Komisji uprawnienia do uzupełniania, w razie potrzeby, przepisów niniejszego rozporządzenia w drodze aktów delegowanych.
- (77) Aby określić zasięg danej platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej, konieczne jest ustalenie średniej liczby aktywnych odbiorców każdej usługi indywidualnie. W związku z tym średnia liczba aktywnych odbiorców platformy internetowej powinna odzwierciedlać wszystkich odbiorców faktycznie korzystających z usługi co najmniej raz w danym okresie poprzez zetknięcie się z informacjami rozpowszechnianymi na interfejsie internetowej platformy internetowej, jak na przykład oglądanie ich, słuchanie ich lub dostarczanie informacji, tak jak przedsiębiorcy na internetowej platformie handlowej umożliwiającej konsumentom zawieranie z przedsiębiorstwami umów zawieranych na odległość.

Do celów niniejszego rozporządzenia korzystanie nie ogranicza się do interakcji z informacjami poprzez kliknięcie, komentowanie, tworzenie hiperłączy, udostępnianie, nabywanie lub przeprowadzanie transakcji na platformie internetowej. W konsekwencji pojęcie aktywnego odbiorcy usługi niekoniecznie pokrywa się z pojęciem zarejestrowanego użytkownika usługi. Jeżeli chodzi o wyszukiwarki internetowe, pojęcie aktywnego odbiorcy usługi powinna obejmować osoby, które oglądają informacje na swoim interfejsie internetowym, ale nie powinna obejmować na przykład właścicieli stron internetowych indeksowanych przez wyszukiwarkę internetową, ponieważ nie korzystają oni aktywnie z tej usługi. Liczba aktywnych odbiorców usługi powinna obejmować wszystkich indywidualnych odbiorców usługi, którzy korzystają z danej usługi. W tym celu odbiorca usługi, który korzysta z różnych interfejsów internetowych, takich jak strony internetowe lub aplikacje, w tym również w przypadku, gdy dostęp do usług odbywa się za pośrednictwem różnych ujednoczonych formatów adresowania zasobów (adresy URL) lub nazw domen, powinien, w miarę możliwości, być liczony tylko jeden raz. Pojęcie aktywnego odbiorcy usługi nie powinno jednak obejmować przypadkowego korzystania z usługi przez odbiorców innych dostawców usług pośrednich, którzy pośrednio udostępniają informacje przechowywane przez dostawcę platform internetowych poprzez tworzenie hiperłączy lub indeksowanie przez dostawcę wyszukiwarki internetowej. Ponadto niniejsze rozporządzenie nie

nakłada na dostawców platform internetowych lub wyszukiwarek internetowych obowiązek szczególnego śledzenia osób fizycznych w internecie. Jeżeli tacy dostawcy są w stanie pomijać zautomatyzowanych użytkowników, takich jak boty lub programy do wydobywania danych, bez dalszego przetwarzania danych osobowych i śledzenia, mogą to czynić. Na określenie liczby aktywnych odbiorców usług mogą mieć wpływ zmiany rynkowe i techniczne, w związku z czym należy przekazać Komisji uprawnienia do uzupełniania przepisów niniejszego rozporządzenia w drodze aktów delegowanych ustanawiających metodykę określania aktywnych odbiorców platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej, odzwierciedlającą w razie potrzeby charakter usługi i sposób, w jaki zachodzi interakcja między usługą a jej odbiorcą.

- (78) Ze względu na efekty sieciowe charakteryzujące gospodarkę platform baza użytkowników platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej może szybko się powiększyć i osiągnąć rozmiary bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, co wiąże się z oddziaływaniem na rynek wewnętrzny. Może się tak stać w przypadku wzrostu wykładniczego następującego w krótkich okresach lub dużej globalnej obecności i obrotów pozwalających platformie internetowej lub wyszukiwarce internetowej na pełne wykorzystanie efektów sieciowych oraz korzyści skali i zakresu. Wysoki roczny obrót lub kapitalizacja rynkowa mogą w szczególności wskazywać na szybką skalowalność pod względem dotarcia do użytkowników. W takich przypadkach koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby lub Komisja powinni mieć możliwość wnioskowania o częstsze składanie przez dostawcę platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej sprawozdań dotyczących liczby aktywnych odbiorców usługi, aby móc w odpowiednim czasie określić moment, w którym tę platformę lub tę wyszukiwarkę należy wskazać jako – odpowiednio – bardzo dużą platformę internetową lub bardzo dużą wyszukiwarkę internetową do celów niniejszego rozporządzenia.
- (79) Sposób korzystania z bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych może mieć istotny wpływ na bezpieczeństwo w internecie, kształtowanie opinii publicznej i dyskursu publicznego, a także handel w internecie. Sposób, w jaki projektują one swoje usługi, jest zasadniczo zoptymalizowany pod kątem przynoszenia korzyści ich modelom biznesowym, które często opierają się na reklamie, i może wywoływać problemy społeczne. Do skutecznego rozpoznania i ograniczenia ryzyka oraz szkód społecznych i gospodarczych, które mogą powstać, niezbędna jest skuteczna regulacja i egzekwowanie. Zgodnie z niniejszym rozporządzeniem dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni zatem oceniać ryzyko systemowe wynikające z projektu, funkcjonowania i korzystania z ich usług, a także z potencjalnego nadużywania usług przez odbiorców usługi, oraz powinni wprowadzać odpowiednie środki zmniejszające to ryzyko, przy jednoczesnym poszanowaniu praw podstawowych. Określając znaczenie potencjalnych negatywnych skutków i wpływu, dostawcy powinni rozważyć dotkliwość potencjalnego wpływu i prawdopodobieństwo wystąpienia całości takiego ryzyka systemowego. Na przykład mogliby ocenić, czy potencjalny negatywny wpływ może dotyczyć dużej liczby osób, czy jest on nieodwracalny, lub czy trudno jest naprawić i przywrócić sytuację istniejącą przed wystąpieniem potencjalnego wpływu.
- (80) Cztery kategorie ryzyka systemowego wymagają dogłębnej oceny ze strony dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych. Pierwsza kategoria dotyczy ryzyka związanego z rozpowszechnianiem nielegalnych treści, między innymi rozpowszechnianiem materiałów przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych lub nielegalne nawoływanie do nienawiści lub inne rodzaje nadużywania ich usług do celów przestępczych, a także dopuszczaniem się nielegalnych działań, takich jak sprzedaż produktów lub usług zakazanych prawem Unii lub prawem krajowym, w tym produktów niebezpiecznych lub podrobionych, oraz nielegalny handel zwierzętami. Na przykład takie rozpowszechnianie lub działania mogą stanowić znaczące ryzyko systemowe w przypadku, gdy dostęp do nielegalnych treści może szybko i szeroko rozprzestrzenić się za pośrednictwem kont o szczególnie dużym zasięgu lub innych środków akcentujących. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych oraz bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni oceniać ryzyko rozpowszechniania nielegalnych treści niezależnie od tego, czy dane informacje są również niezgodne z warunkami korzystania z ich usług. Ocena ta pozostaje bez uszczerbku dla osobistej odpowiedzialności odbiorcy usługi bardzo dużych platform internetowych lub właścicieli stron internetowych indeksowanych przez bardzo duże wyszukiwarki internetowe za ewentualny nielegalny charakter ich działalności na podstawie obowiązującego prawa.
- (81) Druga kategoria dotyczy faktycznego lub przewidywalnego wpływu usługi na wykonywanie chronionych Kartą praw podstawowych, w tym godności ludzkiej, wolności wypowiedzi i informacji, w tym wolności i pluralizmu mediów, prawa do życia prywatnego, ochrony danych, prawa do niedyskryminacji, praw dziecka i ochrony konsumentów. Takie ryzyko może wystąpić na przykład w związku z projektem systemów algorytmicznych wykorzystywanych przez bardzo dużą platformę internetową lub bardzo dużą wyszukiwarkę internetową lub z nadużywaniem ich usług polegającym na dokonywaniu zgłoszeń stanowiących nadużycie lub stosowaniu innych metod

tłumienia wypowiedzi lub ograniczania konkurencji. Przy ocenie rodzajów ryzyka w odniesieniu do praw dziecka dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni przeanalizować na przykład, w jakim stopniu projekt i funkcjonowanie danej usługi są łatwo zrozumiałe dla małoletnich, a także w jaki sposób – poprzez świadczoną przez nich usługę – małoletni mogą zetknąć się z treściami, które mogą mieć szkodliwy wpływ na ich zdrowie oraz rozwój fizyczny, psychiczny i moralny. Takie ryzyko może powstać na przykład w związku z projektem interfejsów internetowych, które umyślnie lub nieumyślnie wykorzystują słabe strony i niedoświadczenie małoletnich lub które mogą powodować zachowania nałogowe.

- (82) Trzecia kategoria ryzyka dotyczy faktycznego lub przewidywalnego negatywnego wpływu na procesy demokratyczne, dyskurs obywatelski i procesy wyborcze, a także na bezpieczeństwo publiczne.
- (83) Czwarta kategoria ryzyka wynika z podobnych obaw związanych z projektowaniem i funkcjonowaniem bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych lub korzystaniem z nich, w tym poprzez manipulację, co ma faktyczny lub przewidywalny negatywny wpływ na ochronę zdrowia publicznego, małoletnich oraz poważne negatywne konsekwencje dla fizycznego i psychicznego dobrostanu osoby, lub na przemoc ze względu na płeć. Takie ryzyko może również wynikać ze skoordynowanych kampanii dezinformacyjnych dotyczących zdrowia publicznego lub z projektowania interfejsów internetowych, które mogą stymulować uzależnienia behawioralne u odbiorców usług.
- (84) Oceniając takie ryzyko systemowe, dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni skupić się na systemach lub innych elementach, które mogą przyczynić się do powstania ryzyka, w tym na wszystkich systemach algorytmicznych, które mogą być istotne, w szczególności na swoich systemach rekomendacji i systemach reklamowych, zwracając uwagę na powiązane praktyki w zakresie gromadzenia i wykorzystywania danych. Powinni oni również ocenić, czy warunki korzystania z ich usług oraz ich egzekwowanie są odpowiednie, a także dokonać oceny swoich procesów moderacji treści, narzędzi technicznych i przydzielonych zasobów. Oceniając ryzyko systemowe określone w niniejszym rozporządzeniu, dostawcy ci powinni również skupić się na informacjach, które nie są nielegalne, ale przyczyniają się do powstania ryzyka systemowego określonego w niniejszym rozporządzeniu. Tacy dostawcy powinni zatem zwracać szczególną uwagę na to, w jaki sposób ich usługi są wykorzystywane do rozpowszechniania lub akcentowania wprowadzających w błąd lub zwodniczych treści, w tym dezinformacji. W przypadku gdy algorytmiczne akcentowanie informacji przyczynia się do ryzyka systemowego, dostawcy ci powinni należycie uwzględnić to w swoich ocenach ryzyka. Jeżeli ryzyko ma charakter lokalny lub występują różnice językowe, dostawcy ci powinni również uwzględnić to w swoich ocenach ryzyka. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni w szczególności ocenić, w jaki sposób projekt i funkcjonowanie ich usług, a także celowa i często skoordynowana manipulacja oraz korzystanie z ich usług, lub systemowe naruszenie warunków korzystania z usług, przyczyniają się do takiego ryzyka. Ryzyko takie może powstać na przykład w wyniku nieautentycznego korzystania z usługi, takiego jak zakładanie fałszywych kont, korzystanie z botów lub oszukańcze korzystanie z usługi oraz innych zautomatyzowanych lub częściowo zautomatyzowanych zachowań, które mogą prowadzić do szybkiego i szerokiego publicznego rozpowszechniania informacji stanowiących nielegalne treści lub treści niezgodne z warunkami korzystania z usług platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej oraz przyczyniać się do prowadzenia kampanii dezinformacyjnych.
- (85) Aby kolejne oceny ryzyka mogły opierać się na poprzednich ocenach i uwzględniać zmiany w zakresie zidentyfikowanego ryzyka, a także aby ułatwić działania w zakresie czynności sprawdzających i egzekwowanie, dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni przechowywać wszystkie dokumenty potwierdzające dotyczące przeprowadzonych przez nich ocen ryzyka, takie jak informacje na temat ich przygotowania, dane bazowe oraz dane dotyczące testowania ich systemów algorytmicznych.
- (86) Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni wdrożyć, z poszanowaniem praw podstawowych, niezbędne środki w celu ograniczania z należytą starannością ryzyka systemowego określonego w ocenach ryzyka. Wszelkie przyjęte środki powinny być zgodne z wymogami w zakresie należytej staranności określonymi w niniejszym rozporządzeniu oraz racjonalne i skuteczne w ograniczaniu określonych rodzajów ryzyka systemowego. Powinny one być proporcjonalne w świetle możliwości ekonomicznych dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej oraz potrzeby unikania niepotrzebnych ograniczeń w korzystaniu z ich usług, z należytych uwzględnieniem potencjalnych negatywnych skutków dla tych praw podstawowych. Dostawcy ci powinni zwrócić szczególną uwagę na wpływ na wolność wypowiedzi.

- (87) Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni rozważyć, w ramach takich środków zmniejszających ryzyko, na przykład dostosowanie wszelkich niezbędnych projektów, cech lub funkcjonowania ich usług, takich jak projekt interfejsu internetowego. Powinni oni w razie potrzeby dostosować i stosować warunki korzystania z ich usług, zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia dotyczącymi warunków korzystania z usług. Inne odpowiednie środki mogą obejmować dostosowanie systemów moderowania treści i procesów wewnętrznych lub dostosowanie procesów decyzyjnych i zasobów, w tym personelu moderującego treści, szkoleń dla takiego personelu oraz jego lokalnej wiedzy eksperckiej. Dotyczy to w szczególności szybkości i jakości przetwarzania zgłoszeń. W tym względzie na przykład przyjęty w 2016 r. Kodeks postępowania w zakresie zwalczania nielegalnego nawoływania do nienawiści w internecie stanowi punkt odniesienia, zgodnie z którym ważne zgłoszenia dotyczące usunięcia nielegalnej mowy nienawiści powinny być rozpatrywane w czasie krótszym niż 24 godziny. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych, w szczególności tych wykorzystywanych głównie do publicznego rozpowszechniania treści pornograficznych, powinni z należytą starannością wypełniać wszystkie swoje obowiązki wynikające z niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do nielegalnych treści stanowiących cyberprzemoc, w tym nielegalnych treści pornograficznych, w szczególności w celu zapewnienia ofiarom możliwości skutecznego wykonywania przysługujących im praw w odniesieniu do treści stanowiących udostępnianie bez zgody treści intymnych lub zmanipulowanych, poprzez szybkie rozpatrywanie zgłoszeń i usuwanie takich treści bez zbędnej zwłoki. Rozpatrywanie zgłoszeń dotyczących innych rodzajów nielegalnych treści może wymagać dłuższego lub krótszego czasu, w zależności od konkretnych faktów i okoliczności oraz rodzajów poszczególnych nielegalnych treści. Dostawcy ci mogą również nawiązać lub zacieśnić współpracę z zaufanymi podmiotami sygnalizującymi oraz organizować sesje szkoleniowe i wymianę z organizacjami będącymi zaufanymi podmiotami sygnalizującymi.
- (88) Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni również podchodzić z należytą starannością do środków, jakie podejmują w celu testowania i w razie potrzeby dostosowywania swoich systemów algorytmicznych, a zwłaszcza systemów rekomendacji. Może zaistnieć potrzeba złagodzenia negatywnych skutków spersonalizowanych rekomendacji i skorygowania kryteriów stosowanych w ich rekomendacjach. Katalizatorem ryzyka systemowego mogą być również systemy reklamowe stosowane przez dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych. Dostawcy ci powinni rozważyć podjęcie środków naprawczych, takich jak pozabawienie wpływów z reklam w przypadku określonych informacji, lub innych działań, takich jak poprawa widoczności autorytatywnych źródeł informacji, lub bardziej strukturalne dostosowanie swoich systemów reklamowych. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych mogą być zmuszeni do wzmocnienia swoich wewnętrznych procesów lub nadzoru nad wszelkimi swoimi działaniami, w szczególności w zakresie wykrywania ryzyka systemowego, oraz do przeprowadzania częstszych lub bardziej ukierunkowanych ocen ryzyka związanych z nowymi funkcjami. W szczególności, jeżeli ryzyko dotyczy różnych platform internetowych lub wyszukiwarek internetowych, powinni oni współpracować z innymi dostawcami usług, między innymi inicjując opracowanie kodeksów postępowania lub innych środków samoregulacyjnych lub przyłączając się do już istniejących kodeksów lub środków. Powinni oni także rozważyć działania mające na celu podnoszenie świadomości, w szczególności gdy ryzyko związane jest z kampaniami dezinformacyjnymi.
- (89) Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni, przy podejmowaniu środków takich jak dostosowanie projektu usług i interfejsu internetowego, brać pod uwagę najlepszy interes małoletnich, w szczególności gdy ich usługi są skierowane do małoletnich lub gdy korzystają z nich w przeważającej mierze małoletni. Powinni oni zapewnić, by ich usługi były zorganizowane w taki sposób, by małoletni mieli łatwy dostęp do mechanizmów przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, w tym mechanizmów zgłoszeń i działań oraz mechanizmów rozpatrywania skarg. Powinni oni również podejmować środki w celu ochrony małoletnich przed treściami mogącymi zaszkodzić ich rozwojowi fizycznemu, psychicznemu lub moralnemu oraz zapewniać narzędzia umożliwiające warunkowy dostęp do takich informacji. Wybierając odpowiednie środki zmniejszające ryzyko, dostawcy mogą uwzględnić, w stosownych przypadkach, najlepsze praktyki branżowe, w tym praktyki ustanowione w drodze samoregulacyjnej współpracy, takie jak kodeksy postępowania, a także powinni uwzględnić wytyczne Komisji.
- (90) Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni zapewnić, aby ich podejście do oceny i zmniejszania ryzyka opierało się na najlepszych dostępnych informacjach i spostrzeżeniach naukowych oraz aby sprawdzali oni swoje założenia z grupami, na które ryzyko i podejmowane środki mają największy wpływ. W tym celu powinni w stosownych przypadkach przeprowadzać oceny ryzyka i opracowywać środki zmniejszające ryzyko z udziałem przedstawicieli odbiorców usługi, przedstawicieli grup, na które ich usługi mogą wywierać wpływ, niezależnych ekspertów i organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Powinny oni dążyć

do włączenia takich konsultacji do swoich metodyk oceny ryzyka i projektowania środków zmniejszających ryzyko, w tym, w stosownych przypadkach, badań ankietowych, grup dyskusyjnych, okrągłych stołów oraz innych metod konsultacji i projektowania. Przy ocenie, czy dany środek jest racjonalny, proporcjonalny i skuteczny, należy zwrócić szczególną uwagę na prawo do wolności wypowiedzi.

- (91) W czasach kryzysu może zaistnieć potrzeba pilnego podjęcia pewnych szczególnych środków przez dostawców bardzo dużych platform internetowych, oprócz środków, które podjęliby w związku z ich innymi obowiązkami wynikającymi z niniejszego rozporządzenia. W tym względzie należy uznać, że kryzys ma miejsce w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, które mogą prowadzić do poważnego zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego w Unii lub jej znacznych częściach. Takie kryzysy mogą wynikać z konfliktów zbrojnych lub aktów terrorystycznych, w tym pojawiających się konfliktów lub aktów terrorystycznych, klęsk żywiołowych, takich jak trzęsienia ziemi i huragany, a także pandemii i innych poważnych transgranicznych zagrożeń dla zdrowia publicznego. Komisja powinna mieć możliwość żądania od dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, na podstawie zalecenia Europejskiej Rady ds. Usług Cyfrowych (zwanej dalej „Radą Usług Cyfrowych”), aby w trybie pilnym podjęli działania w sytuacjach kryzysowych. Środki, które ci dostawcy mogą określić i których zastosowanie mogą rozważyć, mogą obejmować na przykład dostosowanie procesów moderacji treści i zwiększenie zasobów przeznaczonych do moderowania treści, dostosowanie warunków korzystania z usług, odpowiednich systemów algorytmicznych i systemów reklamowych, dalszą intensyfikację współpracy z zaufanymi podmiotami sygnalizującymi, podejmowanie działań uświadamiających i promowanie wiarygodnych informacji oraz dostosowanie projektu swoich interfejsów internetowych. Należy ustanowić niezbędne wymogi w celu zapewnienia, aby takie środki były podejmowane w bardzo krótkim czasie oraz aby mechanizm reagowania kryzysowego był stosowany tylko wtedy, gdy jest to absolutnie niezbędne, a wszelkie środki podejmowane w ramach tego mechanizmu były skuteczne i proporcjonalne, z należytych uwzględnieniem praw i prawnie uzasadnionych interesów wszystkich zainteresowanych stron. Stosowanie tego mechanizmu powinno pozostawać bez uszczerbku dla innych przepisów niniejszego rozporządzenia, takich jak przepisy dotyczące oceny ryzyka i środków zmniejszających ryzyko oraz ich egzekwowania, a także przepisów dotyczących protokołów kryzysowych.
- (92) Biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia weryfikacji przez niezależnych ekspertów, dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni być rozliczani, w drodze niezależnych audytów, z wypełniania obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu oraz, w stosownych przypadkach, wszelkich zobowiązań uzupełniających podjętych zgodnie z kodeksami postępowania i protokołami kryzysowymi. Aby zapewnić przeprowadzanie audytów w sposób skuteczny, efektywny i terminowy, dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni zapewnić niezbędną współpracę i pomoc organizacjom przeprowadzającym audyty, w tym poprzez umożliwienie audytorowi dostępu do wszystkich istotnych danych i pomieszczeń niezbędnych do prawidłowego przeprowadzenia audytu, w tym, w stosownych przypadkach, do danych związanych z systemami algorytmicznymi, oraz poprzez udzielanie odpowiedzi na pytania ustne lub pisemne. Audytorzy powinni posiadać również możliwość korzystania z innych źródeł obiektywnych informacji, w tym z badań prowadzonych przez zweryfikowanych badaczy. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych nie powinni zakłócać przeprowadzania audytu. Audyty powinny być przeprowadzane zgodnie z najlepszymi praktykami branżowymi oraz wysoką etyką zawodową i obiektywizmem, z należytych uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, norm dotyczących audytów i kodeksów postępowania. Audytorzy powinni zagwarantować poufność, bezpieczeństwo i integralność informacji, takich jak tajemnice przedsiębiorstwa, które uzyskują podczas wykonywania swoich zadań. Ta gwarancja nie powinna być środkiem służącym do obejścia obowiązków w zakresie audytu ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu. Audytorzy powinni dysponować niezbędną wiedzą ekspercką w dziedzinie zarządzania ryzykiem oraz kompetencje techniczne w zakresie przeprowadzania audytu algorytmów. Audytorzy powinni być niezależni, aby mogli wykonywać swoje zadania w odpowiedni i godny zaufania sposób. Powinni oni spełniać podstawowe wymogi w zakresie niezależności w odniesieniu do zakazanych usług niezwiązanych z audytem, rotacji firm audytorskich oraz honorariów bezwarunkowych. Jeżeli ich niezależność i kompetencje techniczne budzą wątpliwości, powinni zrezygnować z wykonania zlecenia audytu lub powstrzymać się od jego wykonania.
- (93) Sprawozdanie z audytu powinno być uzasadnione, aby przedstawiało ono rzeczywisty obraz podjętych działań i wyciągniętych wniosków. Powinno stanowić dodatkową podstawę środków przyjmowanych przez dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych w celu wypełnienia obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w stosownych przypadkach zawierać propozycje ulepszenia takich środków. Po otrzymaniu sprawozdania z audytu należy je przekazać koordynatorowi ds. usług cyfrowych właściwemu dla miejsca siedziby, Komisji oraz Radzie Usług Cyfrowych. Dostawcy powinni również bez zbędnej zwłoki przekazać po zakończeniu wszystkie sprawozdania z oceny ryzyka i środków zmniejszających ryzyko, a także sprawozdanie z realizacji audytu dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, pokazujące, w jaki sposób odnieśli się oni do zaleceń audytu. Sprawozdanie z audytu powinno zawierać opi-

nię audytową opartą na wnioskach wyciągniętych z uzyskanych dowodów audytowych. „Pozytywna opinia” powinna zostać wydana wówczas, gdy wszystkie dowody wskazują na to, że dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej wypełnia obowiązki ustanowione w niniejszym rozporządzeniu lub, w stosownych przypadkach, wypełnia wszelkie zobowiązania podjęte zgodnie z kodeksem postępowania lub protokołem kryzysowym, w szczególności przez określenie, ocenę i zmniejszenie ryzyka systemowego stwarzanego przez jego system i usługi. W przypadku gdy audytor chce przekazać uwagi, które nie mają istotnego wpływu na wynik audytu, „pozytywną opinię” należy opatrzyć uwagami. „Negatywna opinia” powinna zostać wydana, jeżeli audytor uzna, że dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej nie przestrzega niniejszego rozporządzenia lub nie wypełnia podjętych zobowiązań. W przypadku gdy w opinii audytowej nie zawarto wniosków dotyczących określonych elementów objętych zakresem audytu, do opinii audytowej należy dołączyć wyjaśnienie przyczyn braku takich wniosków. W stosownych przypadkach sprawozdanie powinno zawierać opis określonych elementów, które nie mogły zostać poddane audytowi, oraz wyjaśnienie, dlaczego nie mogły one zostać poddane audytowi.

- (94) Obowiązki w zakresie oceny i zmniejszania ryzyka powinny, w poszczególnych przypadkach, wiązać się z koniecznością przeprowadzenia przez dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych oceny projektu swoich systemów rekomendacji i w razie potrzeby ich dostosowania, na przykład przez podjęcie środków mających na celu zapobieganie uprzedzeniom prowadzącym do dyskryminacji osób podatnych na zagrożenia lub minimalizowanie tych uprzedzeń, w szczególności w przypadku, gdy takie dostosowanie jest zgodne z przepisami dotyczącymi ochrony danych i gdy informacje są spersonalizowane na podstawie szczególnych kategorii danych osobowych, o których mowa w art. 9 rozporządzenia (UE) 2016/679. Ponadto, uzupełniając obowiązki w zakresie przejrzystości mające zastosowanie do platform internetowych w odniesieniu do ich systemów rekomendacji, dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni konsekwentnie zapewniać odbiorcom ich usług alternatywne opcje, które nie opierają się na profilowaniu w rozumieniu rozporządzenia (UE) 2016/679, w odniesieniu do głównych parametrów ich systemów rekomendacji. Takie opcje powinny być bezpośrednio dostępne za pośrednictwem interfejsu internetowego, na którym przedstawiane są zalecenia.
- (95) Systemy reklamowe wykorzystywane przez bardzo duże platformy internetowe i bardzo duże wyszukiwarki internetowe stwarzają szczególne ryzyko i wymagają dalszego nadzoru publicznego i regulacyjnego ze względu na ich skalę i zdolność ukierunkowania usługi na odbiorców i docierania do nich na podstawie ich zachowania w ramach interfejsu internetowego tej platformy lub wyszukiwarki i poza nim. Bardzo duże platformy internetowe lub bardzo duże wyszukiwarki internetowe powinny zapewniać publiczny dostęp do repozytoriów reklam prezentowanych na ich interfejsach internetowych w celu ułatwienia nadzoru i badań nad pojawiającymi się zagrożeniami wynikającymi z dystrybucji reklam w internecie, na przykład w odniesieniu do nielegalnych reklam lub technik manipulacyjnych i dezinformacji, która w sposób realny i przewidywalny wpływa negatywnie na zdrowie publiczne, bezpieczeństwo publiczne, dyskurs obywatelski, udział w życiu politycznym i równość. Repozytoria powinny zawierać treść reklam, w tym nazwę produktu, usługi lub marki oraz przedmiot reklamy, i powiązane z nimi dane dotyczące reklamodawcy, oraz, jeżeli jest to inna osoba, osoby fizycznej lub prawnej, która zapłaciła za reklamę, i dostarczania reklam, w szczególności w przypadku ukierunkowania reklam. Informacje te powinny obejmować zarówno informacje na temat kryteriów ukierunkowania oraz dostarczania reklam, w szczególności gdy reklamy są dostarczane osobom podatnym na zagrożenia, takim jak małoletni.
- (96) Aby odpowiednio monitorować i oceniać wypełnianie przez bardzo duże platformy internetowe i bardzo duże wyszukiwarki internetowe obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu, koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby lub Komisja mogą zażądać dostępu do określonych danych, w tym danych związanych z algorytmami, lub ich zgłaszania. Wymóg taki może obejmować na przykład dane niezbędne do oceny ryzyka i możliwych szkód powodowanych przez systemy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, dane dotyczące dokładności, funkcjonowania i testowania systemów algorytmicznych służących do moderowania treści, systemów rekomendacji lub systemów reklamowych, w tym w stosownych przypadkach dane i algorytmy szkoleniowe, lub dane dotyczące procesów i wyników moderowania treści lub wewnętrznych systemów rozpatrywania skarg w rozumieniu niniejszego rozporządzenia. Taki dostęp do danych nie powinien

obejmować wniosków o przedstawienie konkretnych informacji o indywidualnych odbiorcach usługi do celów ustalenia, czy przestrzegają oni innych mających zastosowanie przepisów prawa Unii lub prawa krajowego. Prowadzone przez badaczy analizy ewolucji i powagi ryzyka systemowego w internecie mają szczególne znaczenie dla niwelowania asymetrii informacji i tworzenia odpornego systemu zmniejszania ryzyka, ponieważ dostarczają informacji dostawcom platform internetowych, dostawcom wyszukiwarek internetowych, koordynatorom ds. usług cyfrowych, innym właściwym organom, Komisji i społeczeństwu.

- (97) Niniejsze rozporządzenie stanowi zatem ramy zapewniające dostęp do danych z bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych zweryfikowanym badaczom powiązanim z organizacją badawczą w rozumieniu art. 2 dyrektywy (UE) 2019/790, co może obejmować, do celów niniejszego rozporządzenia, organizacje społeczeństwa obywatelskiego prowadzące badania naukowe, których głównym celem jest wspieranie ich zadań leżących w interesie publicznym. Wszystkie wnioski o dostęp do danych na podstawie tych ram powinny być proporcjonalne i odpowiednio chronić prawa i prawnie uzasadnione interesy, w tym ochronę danych osobowych, tajemnice przedsiębiorstwa i inne informacje poufne bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych i wszelkich innych zainteresowanych stron, w tym odbiorców usługi. Aby jednak zapewnić osiągnięcie celu niniejszego rozporządzenia, uwzględnienie interesów handlowych dostawców nie powinno prowadzić do odmowy udzielenia dostępu do danych niezbędnych do realizacji konkretnego celu badawczego zgodnie z wnioskiem złożonym na podstawie niniejszego rozporządzenia. W związku z tym, bez uszczerbku dla dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943⁽³²⁾, dostawcy powinni zapewnić badaczom odpowiedni dostęp, w tym, w razie potrzeby, poprzez zastosowanie zabezpieczeń technicznych, takich jak przestrzenie danych. Wnioski o dostęp do danych mogą dotyczyć na przykład liczby wyświetleń lub, w stosownych przypadkach, innych rodzajów dostępu odbiorców usługi do treści przed ich usunięciem przez dostawców bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych.
- (98) Dodatkowo, w przypadku gdy dane są publicznie dostępne, tacy dostawcy nie powinni uniemożliwiać badaczom spełniającym odpowiedni zestaw kryteriów wykorzystywania tych danych do celów badawczych, które przyczyniają się do wykrywania, identyfikacji i zrozumienia ryzyka systemowego. Powinni oni udzielić takim badaczom dostępu, w tym, o ile jest to technicznie możliwe, w czasie rzeczywistym, do publicznie dostępnych danych, na przykład dotyczących zagregowanych interakcji z treściami pochodzącymi ze stron publicznych, od grup publicznych lub osób publicznych, w tym danych dotyczących wrażenia i zaangażowania, takich jak liczba reakcji, udostępnień i komentarzy odbiorców usługi. Należy zachęcać dostawców bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych do współpracy z badaczami i zapewniania szerszego dostępu do danych na potrzeby monitorowania problemów społecznych poprzez dobrowolne działania, w tym poprzez zobowiązania i procedury uzgodnione w ramach kodeksów postępowania lub protokołów kryzysowych. Tacy dostawcy i badacze powinni zwracać szczególną uwagę na ochronę danych osobowych i zapewniać zgodność przetwarzania danych osobowych z rozporządzeniem (UE) 2016/679. Dostawcy powinni anonimizować lub pseudonimizować dane osobowe, z wyjątkiem przypadków, w których uniemożliwiłoby to osiągnięcie zamierzonego celu badawczego.
- (99) Ze względu na złożoność funkcjonowania wdrożonych systemów oraz ryzyko systemowe stwarzane dla społeczeństwa dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni ustanowić komórkę nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia, która powinna być niezależna od komórek operacyjnych tych dostawców. Kierownik komórki nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia powinien podlegać bezpośrednio kierownictwu dostawcy, w tym w odniesieniu do obaw związanych z nieprzestrzeganiem przepisów niniejszego rozporządzenia. Pracownicy ds. nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia pracujący w ramach komórki nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia powinni posiadać kwalifikacje, wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do stosowania środków w praktyce i monitorowania przestrzegania niniejszego rozporządzenia w ramach organizacji dostawców bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinni zapewnić, by komórka nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia była właściwie i terminowo włączana we wszystkie sprawy związane z niniejszym rozporządzeniem, w tym w ocenę ryzyka i strategię zmniejszania ryzyka oraz konkretne środki, a także w proces oceny wypełniania, w stosownych przypadkach, zobowiązań podjętych przez tych dostawców na podstawie kodeksów postępowania i protokołów kryzysowych, które stosują.

⁽³²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych (tajemnic przedsiębiorstwa) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem (Dz.U. L 157 z 15.6.2016, s. 1).

- (100) Ze względu na dodatkowe ryzyko związane z ich działalnością i dodatkowe obowiązki wynikające z niniejszego rozporządzenia dodatkowe wymogi dotyczące przejrzystości powinny mieć zastosowanie w szczególności do bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, zwłaszcza w celu składania kompleksowych sprawozdań z przeprowadzonych ocen ryzyka i późniejszych środków przyjętych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
- (101) Komisja powinna dysponować wszelkimi zasobami, takimi jak zasoby ludzkie, wiedza specjalistyczna czy środki finansowe, niezbędnymi do realizacji swoich zadań wynikających z niniejszego rozporządzenia. Aby zapewnić dostępność zasobów niezbędnych do odpowiedniego nadzoru na poziomie unijnym na mocy niniejszego rozporządzenia oraz biorąc pod uwagę, że państwa członkowskie powinny być uprawnione do pobierania opłat nadzorczych od dostawców mających siedzibę na ich terytorium w związku z zadaniami związanymi z nadzorem i egzekwowaniem wykonywanymi przez ich organy, Komisja powinna pobierać opłaty nadzorcze, których wysokość powinna być określana co roku, od bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych. Całkowita kwota pobieranych rocznych opłat nadzorczych powinna być ustalana na podstawie całkowitej kwoty kosztów ponoszonych przez Komisję w związku z wykonywaniem zadań nadzorczych wynikających z niniejszego rozporządzenia, oszacowanych rozsądnie z odpowiednim wyprzedzeniem. Kwota ta powinna obejmować koszty związane z wykonywaniem konkretnych uprawnień i zadań dotyczących nadzoru, czynności sprawdzających, egzekwowania i monitorowania w odniesieniu do dostawców bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, w tym koszty związane ze wskazaniem jako bardzo duże platformy internetowe i bardzo duże wyszukiwarki internetowe lub z utworzeniem, utrzymywaniem i funkcjonowaniem baz danych przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.

Kwota ta powinna również obejmować koszty związane z utworzeniem, utrzymaniem i funkcjonowaniem podstawowej infrastruktury informacyjnej i instytucjonalnej na potrzeby współpracy między koordynatorami ds. usług cyfrowych, Radą Usług Cyfrowych i Komisją, z uwzględnieniem faktu, że ze względu na swój rozmiar i zasięg bardzo duże platformy internetowe i bardzo duże wyszukiwarki internetowe mają znaczący wpływ na zasoby potrzebne do wsparcia takiej infrastruktury. Oszacowanie kosztów całkowitych powinno uwzględniać koszty nadzoru poniesione w poprzednim roku, w tym, w stosownych przypadkach, koszty przekraczające wysokość indywidualnej rocznej opłaty nadzorczej pobranej w poprzednim roku. Zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel, wynikające z rocznej opłaty nadzorczej, można wykorzystać na finansowanie dodatkowych zasobów ludzkich, takich jak pracownicy kontraktowi i oddelegowani eksperci krajowi, oraz na inne wydatki związane z realizacją zadań powierzonych Komisji na mocy niniejszego rozporządzenia. Roczna opłata nadzorcza pobierana od dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych powinna być proporcjonalna do wielkości usługi, odzwierciedlonej w liczbie aktywnych odbiorców usługi w Unii. Ponadto indywidualna roczna opłata nadzorcza nie powinna przekraczać ogólnego pułapu dla każdego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, przy uwzględnieniu możliwości finansowych dostawcy wskazanej usługi lub usług.

- (102) Aby ułatwić skuteczne i spójne stosowanie obowiązków określonych w niniejszym rozporządzeniu, które mogą wymagać wdrożenia za pomocą środków technologicznych, ważne jest promowanie dobrowolnych norm obejmujących niektóre procedury techniczne, w przypadku gdy branża może pomóc w opracowaniu znormalizowanych środków służących wspieraniu dostawców usług pośrednich w zakresie przestrzegania niniejszego rozporządzenia, takich jak umożliwienie dokonywania zgłoszeń, w tym za pomocą interfejsów programowania aplikacyjnego, norm związanych z warunkami korzystania z usług lub norm związanych z audytami lub norm dotyczących interoperacyjności repozytoriów reklam. Ponadto normy takie mogłyby obejmować normy związane z reklamą internetową, systemami rekomendacji, dostępnością i ochroną małoletnich w internecie. Dostawcy usług pośrednich mogą przyjmować takie normy, ale samo ich przyjęcie nie oznacza, że niniejsze rozporządzenie jest przestrzegane. Jednocześnie, zapewniając najlepsze praktyki, takie normy mogą być szczególnie przydatne w przypadku stosunkowo małych dostawców usług pośrednich. W normach tych można by odpowiednio rozróżnić poszczególne rodzaje nielegalnych treści lub poszczególne rodzaje usług pośrednich.
- (103) Komisja i Rada Usług Cyfrowych powinny zachęcać do opracowywania dobrowolnych kodeksów postępowania, a także do wdrażania postanowień tych kodeksów, aby przyczynić się do stosowania niniejszego rozporządzenia. Komisja i Rada Usług Cyfrowych powinny dążyć do tego, aby w kodeksach postępowania wyraźnie określono charakter realizowanych celów leżących w interesie publicznym, zawarto mechanizmy niezależnej oceny realizacji tych celów oraz aby wyraźnie określono rolę odpowiedzialnych organów. Szczególną uwagę należy zwrócić na unikanie negatywnych skutków dla bezpieczeństwa, ochrony prywatności i danych osobowych, a także na zakaz nakładania ogólnych obowiązków w zakresie monitorowania. Wdrażanie kodeksów postępowania powinno być wymierne

i podlegać nadzorowi publicznemu, nie powinno jednak naruszać dobrowolnego charakteru takich kodeksów i swobody zainteresowanych stron w podejmowaniu decyzji o przystąpieniu do kodeksu. W pewnych okolicznościach ważne jest, aby bardzo duże platformy internetowe współpracowały przy opracowywaniu i przestrzeganiu konkretnych kodeksów postępowania. Żaden z przepisów niniejszego rozporządzenia nie uniemożliwia innym dostawcom usług przestrzegania tych samych norm w zakresie należytej staranności, przyjmowania najlepszych praktyk i korzystania z wytycznych udzielanych przez Komisję i Radę Usług Cyfrowych przez przystąpienie do tych samych kodeksów postępowania.

- (104) Należy określić w niniejszym rozporządzeniu pewne obszary wymagające uwzględnienia przy opracowywaniu takich kodeksów postępowania. W szczególności środki zmniejszające ryzyko związane z określonymi rodzajami nielegalnych treści powinny być przedmiotem porozumień samoregulacyjnych i współregulacyjnych. Innym obszarem, który należy uwzględnić, jest możliwy negatywny wpływ ryzyka systemowego na społeczeństwo i demokrację, czego przykładem są dezinformacja lub działania manipulacyjne i nadużycia lub wszelkie negatywne skutki dla małoletnich. Obszar ten obejmuje skoordynowane działania ukierunkowane na akcentowanie informacji, w tym dezinformacji, na przykład wykorzystywanie botów lub fałszywych kont do tworzenia celowo nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji, niekiedy w celu uzyskania korzyści ekonomicznych, które są szczególnie szkodliwe dla odbiorców usługi podatnych na zagrożenia, takich jak małoletni. W przypadku takich obszarów przestrzeganie i stosowanie danego kodeksu postępowania przez bardzo dużą platformę internetową lub bardzo dużą wyszukiwarkę internetową można uznać za odpowiedni środek zmniejszający ryzyko. Przy ustalaniu, czy dana platforma internetowa lub wyszukiwarka internetowa naruszyła obowiązki ustanowione w niniejszym rozporządzeniu, można wziąć pod uwagę w stosownych przypadkach odrzucenie przez dostawcę danej platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej, bez odpowiednich wyjaśnień, zaproszenia Komisji do uczestnictwa w stosowaniu takiego kodeksu postępowania. Fakt uczestnictwa w danym kodeksie postępowania i jego wdrażania nie powinien sam w sobie oznaczać, że niniejsze rozporządzenie jest przestrzegane.
- (105) Kodeksy postępowania powinny ułatwiać dostępność bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym, aby ułatwić przewidywalne korzystanie z nich przez osoby z niepełnosprawnościami. W szczególności kodeksy postępowania mogłyby zapewniać, aby informacje były przedstawiane w sposób dostrojony, funkcjonalny, zrozumiały i solidny, oraz aby formularze i środki, opracowane na podstawie niniejszego rozporządzenia, były udostępniane w sposób łatwy do znalezienia i dostępny dla osób z niepełnosprawnościami.
- (106) Przepisy dotyczące kodeksów postępowania zamieszczone w niniejszym rozporządzeniu mogłyby służyć jako podstawa podjętych już działań samoregulacyjnych na poziomie Unii, w tym systemu zobowiązań do zapewnienia bezpieczeństwa produktów (Product Safety Pledge), Protokołu ustaleń w sprawie sprzedaży podrobionych towarów w internecie, kodeksu postępowania w sprawie przeciwdziałania nielegalnemu nawoływaniu do nienawiści w internecie oraz kodeksu postępowania w zakresie zwalczania dezinformacji. W szczególności w odniesieniu do tego ostatniego dokumentu, po wydaniu przez Komisję wytycznych, wzmocniono kodeks praktyk w zakresie zwalczania dezinformacji zgodnie z zapowiedzią zawartą w europejskim planie działania na rzecz demokracji.
- (107) Udostępnianie reklam internetowych odbywa się na ogół z udziałem kilku podmiotów, w tym z wykorzystaniem usług pośrednich, które łączą wydawców reklam z reklamodawcami. Kodeksy postępowania powinny wspierać i uzupełniać określone w niniejszym rozporządzeniu obowiązki w zakresie przejrzystości dotyczące reklamy sporządzające na dostawcach platform internetowych, bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, aby zapewnić elastyczne i skuteczne mechanizmy ułatwiające i zwiększające wypełnianie tych obowiązków, w szczególności w zakresie sposobów transmisji odpowiednich informacji. Powinno to obejmować ułatwienie transmisji informacji o reklamodawcy, który płaci za reklamę, gdy jest nim inny podmiot niż osoba fizyczna lub prawna, w imieniu której reklama jest prezentowana na interfejsie internetowym platformy internetowej. Kodeksy postępowania powinny również obejmować środki zapewniające odpowiednie udostępnianie istotnych informacji na temat monetyzacji danych w całym łańcuchu wartości. Udział wielu zainteresowanych stron powinien zapewnić szerokie poparcie dla tych kodeksów postępowania, ich wykonalność pod względem technicznym, skuteczność i najwyższy poziom przyjazności dla użytkownika, aby zapewnić osiągnięcie celów, którym służą obowiązki w zakresie przejrzystości. Aby zapewnić skuteczność kodeksów postępowania, Komisja powinna przewidzieć mechanizmy oceny przy opracowywaniu kodeksów postępowania. W stosownych przypadkach Komisja może zwrócić się do Agencji Praw Podstawowych lub Europejskiego Inspektora Ochrony Danych o wyrażenie opinii na temat danego kodeksu postępowania.

- (108) Oprócz mechanizmu reagowania kryzysowego w przypadku bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, Komisja może wystąpić z inicjatywą opracowania dobrowolnych protokołów kryzysowych w celu skoordynowania szybkiej, zbiorowej i transgranicznej reakcji w środowisku internetowym. Może mieć to miejsce na przykład wtedy, gdy platformy internetowe są nadużywane do szybkiego rozpowszechniania nielegalnych treści lub dezinformacji lub gdy zachodzi potrzeba szybkiego rozpowszechnienia wiarygodnych informacji. W świetle ważnej roli bardzo dużych platform internetowych w rozpowszechnianiu informacji w naszych społeczeństwach i w kontekście transgranicznym dostawców takich platform należy zachęcać do opracowywania i stosowania konkretnych protokołów kryzysowych. Takie protokoły kryzysowe powinny być uruchamiane tylko na ograniczony okres, a przyjęte środki powinny być również ograniczone do tego, co jest absolutnie niezbędne do zaradzenia nadzwyczajnym okolicznościom. Środki te powinny być zgodne z niniejszym rozporządzeniem i nie powinny prowadzić do nałożenia na uczestniczących w nich dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych ogólnego obowiązku monitorowania informacji, które dostawcy ci przekazują lub przechowują, ani do aktywnego ustalania faktów lub okoliczności wskazujących na nielegalne treści.
- (109) Aby zapewnić odpowiedni nadzór i egzekwowanie obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu, państwa członkowskie powinny wyznaczyć co najmniej jeden organ i powierzyć mu zadanie nadzorowania stosowania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia, bez uszczerbku dla możliwości wyznaczenia istniejącego organu i jego formy prawnej zgodnie z prawem krajowym. Państwa członkowskie powinny jednak mieć możliwość powierzenia szczególnych zadań i kompetencji w zakresie nadzorowania lub egzekwowania stosowania niniejszego rozporządzenia, na przykład w odniesieniu do określonych sektorów, w których uprawnione mogą być również istniejące organy, więcej niż jednemu właściwemu organowi, w tym organom regulacyjnym ds. łączności elektronicznej, organom regulacyjnym ds. mediów lub organom ochrony konsumentów, stosownie do krajowej struktury konstytucyjnej, organizacyjnej i administracyjnej. Wykonując swoje zadania, wszystkie właściwe organy powinny przyczynić się do realizacji celów niniejszego rozporządzenia, a mianowicie do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego usług pośrednich, na którym zharmonizowane przepisy dotyczące bezpiecznego, przewidywalnego i budzącego zaufanie środowiska internetowego, które ułatwia innowacje, a w szczególności obowiązki w zakresie należytej staranności mające zastosowanie do różnych kategorii dostawców usług pośrednich, są skutecznie nadzorowane i egzekwowane, z myślą o zapewnieniu skutecznej ochrony praw podstawowych zapisanych w Karcie, w tym zasady ochrony konsumentów. Niniejsze rozporządzenie nie nakłada na państwa członkowskie obowiązku powierzenia właściwym organom zadania rozstrzygania o zgodności z prawem określonych treści.
- (110) Ze względu na transgraniczny charakter przedmiotowych usług oraz horyzontalny zakres obowiązków wprowadzonych niniejszym rozporządzeniem jeden z organów, któremu powierzono zadanie nadzorowania stosowania i, w razie potrzeby, egzekwowania niniejszego rozporządzenia w każdym państwie członkowskim powinien nosić miano koordynatora ds. usług cyfrowych. Jeżeli do nadzorowania stosowania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia wyznaczono więcej niż jeden właściwy organ, na koordynatora ds. usług cyfrowych w tym państwie członkowskim należy wyznaczyć tylko jeden taki organ. Koordynator ds. usług cyfrowych powinien działać jako pojedynczy punkt kontaktowy w odniesieniu do wszystkich spraw związanych ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia dla Komisji, Rady Usług Cyfrowych, koordynatorów ds. usług cyfrowych z innych państw członkowskich, jak również dla innych właściwych organów danego państwa członkowskiego. W szczególności, w przypadku gdy w danym państwie członkowskim zadania wynikające z niniejszego rozporządzenia powierzono kilku właściwym organom, koordynator ds. usług cyfrowych powinien pełnić funkcje koordynacyjne i współpracować z tymi organami zgodnie z prawem krajowym określającym ich odpowiednie zadania, bez uszczerbku dla niezależnej oceny przeprowadzonej przez pozostałe właściwe organy. Choć koordynator ds. usług cyfrowych nie stoi wyżej w hierarchii niż inne właściwe organy w ramach wykonywania ich zadań, powinien on zapewnić skuteczne zaangażowanie wszystkich odpowiednich właściwych organów oraz powinien terminowo przedstawiać ich ocenę w kontekście współpracy w zakresie nadzorowania i egzekwowania na poziomie unijnym. Co więcej, oprócz przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu szczególnych mechanizmów dotyczących współpracy na poziomie unijnym, państwa członkowskie powinny również zapewnić współpracę pomiędzy koordynatorem ds. usług cyfrowych a innymi właściwymi organami wyznaczonymi na poziomie krajowym, w stosownych przypadkach przy wykorzystaniu odpowiednich narzędzi, takich jak łączenie zasobów, wspólne grupy zadaniowe, wspólne czynności sprawdzające i mechanizmy wzajemnej współpracy.
- (111) Koordynator ds. usług cyfrowych, jak również inne właściwe organy wyznaczone na podstawie niniejszego rozporządzenia, odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu skuteczności praw i obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu oraz realizacji jego celów. W związku z tym konieczne jest zapewnienie, aby organy te dysponowały niezbędnymi środkami, w tym zasobami finansowymi i kadrowymi, w celu nadzorowania wszystkich dostawców usług pośrednich podlegających ich kompetencji, w interesie wszystkich obywateli Unii. Ze względu na różnorodność dostawców usług pośrednich i wykorzystywanie przez nich zaawansowanej technologii przy świadczeniu ich usług, bardzo istotne jest też, by koordynator ds. usług cyfrowych i odpowiednie właściwe organy dysponowali odpowiednią liczbą pracowników i ekspertów posiadających specjalistyczne umiejętności oraz zaawansowanymi

środkami technicznymi, a także by niezależnie zarządzali zasobami finansowymi niezbędnymi do wykonywania ich zadań. Ponadto poziom zasobów powinien uwzględniać wielkość, złożoność i potencjalny wpływ społeczny dostawców usług pośrednich podlegających ich kompetencji, a także zasięg ich usług w całej Unii. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla możliwości ustanowienia przez państwa członkowskie mechanizmów finansowania opartych na opłatach nadzorczych pobieranych od dostawców usług pośrednich na mocy prawa krajowego zgodnego z prawem Unii, w zakresie, w jakim opłaty te są pobierane od dostawców usług pośrednich mających główne miejsce prowadzenia działalności w danym państwie członkowskim, w jakim są one absolutnie ograniczone do tego, co jest konieczne i proporcjonalne do pokrycia kosztów realizacji zadań powierzonych właściwym organom na mocy niniejszego rozporządzenia, z wyłączeniem zadań powierzonych Komisji, oraz w jakim zapewniona jest odpowiednia przejrzystość w zakresie nakładania i wykorzystywania takich opłat nadzorczych.

- (112) Właściwe organy wyznaczone na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny również działać w pełni niezależnie od podmiotów prywatnych i publicznych, bez obowiązku lub możliwości zwracania się, między innymi do rządu, o instrukcje lub ich otrzymywanie oraz bez uszczerbku dla szczególnych obowiązków w zakresie współpracy z innymi właściwymi organami, koordynatorami ds. usług cyfrowych, Radą Usług Cyfrowych i Komisją. Z drugiej strony niezależność tych organów nie powinna oznaczać, że nie mogą one podlegać, zgodnie z konstytucjami krajowymi i bez zagrażania realizacji celów określonych w niniejszym rozporządzeniu, proporcjonalnym mechanizmom w zakresie rozliczalności w odniesieniu do ogólnych działań koordynatorów ds. usług cyfrowych, takich jak ich wydatki finansowe lub składanie sprawozdań parlamentom narodowym. Wymóg niezależności nie powinien też uniemożliwiać wykonywania kontroli sądowej ani konsultowania się lub regularnej wymiany poglądów z innymi organami krajowymi, w tym w stosownych przypadkach organami ścigania, organami zarządzania kryzysowego lub organami ochrony konsumentów, w celu wzajemnego informowania się o trwających czynnościach sprawdzających, bez wywierania wpływu na wykonywanie ich odpowiednich uprawnień.
- (113) Państwa członkowskie mogą wyznaczyć istniejący organ krajowy do pełnienia funkcji koordynatora ds. usług cyfrowych lub wykonywania określonych zadań w celu nadzorowania stosowania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia, pod warunkiem że taki wyznaczony organ spełnia wymogi ustanowione w niniejszym rozporządzeniu, w tym w zakresie jego niezależności. Ponadto państwa członkowskie co do zasady mogą łączyć funkcje w ramach istniejącego organu, zgodnie z prawem Unii. Środki w tym zakresie mogą obejmować między innymi zakaz odwołania prezesa lub członka zarządu organu kolegialnego istniejącego organu przed upływem kadencji wyłącznie z powodu przeprowadzenia reformy instytucjonalnej polegającej na połączeniu różnych funkcji w ramach jednego organu, w przypadku braku przepisów gwarantujących, że takie odwołanie nie zagraża niezależności i bezstronności tych członków.
- (114) Państwa członkowskie powinny zapewnić koordynatorowi ds. usług cyfrowych oraz każdemu innemu właściwemu organowi wyznaczonemu na podstawie niniejszego rozporządzenia uprawnienia i środki wystarczające do zapewnienia skutecznych czynności sprawdzających i skutecznego egzekwowania, stosownie do zadań powierzonych tym organom. Obejmuje to uprawnienie właściwych organów do przyjmowania środków tymczasowych zgodnie z prawem krajowym w przypadku ryzyka wystąpienia poważnej szkody. Takie środki tymczasowe, które mogą obejmować nakaz zaprzestania danego zarzucanego naruszenia lub jego usunięcia, nie powinny wykraczać poza to, co jest niezbędne do zapewnienia, by zapobiec wystąpieniu poważnej szkody do czasu podjęcia ostatecznej decyzji. Koordynatorzy ds. usług cyfrowych powinni w szczególności mieć możliwość wyszukiwania i uzyskiwania informacji, które znajdują się na ich terytorium, w tym w kontekście wspólnych czynności sprawdzających, z należyтым uwzględnieniem faktu, że środki nadzoru i egzekwowania dotyczące dostawcy podlegającego jurysdykcji innego państwa członkowskiego lub Komisji powinny zostać przyjęte przez koordynatora ds. usług cyfrowych tego innego państwa członkowskiego, w stosownych przypadkach zgodnie z procedurami dotyczącymi współpracy transgranicznej lub, w stosownych przypadkach, przez Komisję.
- (115) Państwa członkowskie powinny określić w prawie krajowym, zgodnie z prawem Unii, a w szczególności z niniejszym rozporządzeniem i Kartą, szczegółowe warunki i ograniczenia wykonywania przez swoich koordynatorów ds. usług cyfrowych oraz, w stosownych przypadkach, inne właściwe organy, na podstawie niniejszego rozporządzenia, uprawnień w zakresie czynności sprawdzających i uprawnień w zakresie egzekwowania.

- (116) Przy wykonywaniu tych uprawnień właściwe organy powinny przestrzegać mających zastosowanie przepisów krajowych dotyczących procedur i spraw, takich jak konieczność uzyskania uprzedniej zgody organu sądowego na wejście do niektórych pomieszczeń oraz prawnicza tajemnica zawodowa. Przepisy te powinny w szczególności zapewniać poszanowanie praw podstawowych do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu, w tym prawa do obrony, a także prawa do poszanowania życia prywatnego. W związku z tym gwarancje przewidziane w odniesieniu do postępowań Komisji na podstawie niniejszego rozporządzenia mogłyby służyć jako właściwy punkt odniesienia. Przed wydaniem jakiegokolwiek ostatecznej decyzji należy zagwarantować przeprowadzenie uprzedniego, sprawiedliwego i bezstronnego postępowania, w tym prawo do bycia wysłuchanym przysługujące zainteresowanym osobom oraz prawo dostępu do akt, przy jednoczesnym poszanowaniu poufności oraz tajemnicy zawodowej i handlowej, jak również obowiązku podania rzeczywistych powodów podjęcia decyzji. Przeprowadzenie takiego postępowania nie powinno jednak wykluczać przyjęcia środków w należycie uzasadnionych, pilnych przypadkach oraz z zastrzeżeniem odpowiednich warunków i ustaleń proceduralnych. Wykonywanie uprawnień powinno być również proporcjonalne między innymi do charakteru i ogólnej faktycznej lub potencjalnej szkody spowodowanej naruszeniem lub podejrzeniem naruszenia. Właściwe organy powinny uwzględniać wszystkie istotne fakty i okoliczności sprawy, w tym informacje zebrane przez właściwe organy w innych państwach członkowskich.
- (117) Państwa członkowskie powinny zapewnić możliwość karania za naruszenia obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu w sposób skuteczny, proporcjonalny i odstrasżający, uwzględniając charakter, ciężar, powtarzalność i czas trwania naruszenia oraz mając na uwadze interes publiczny, zakres i rodzaj prowadzonej działalności, jak również możliwości ekonomiczne podmiotu dopuszczającego się naruszenia. W szczególności w przypadku nakładania sankcji należy uwzględnić, czy dany dostawca usług pośrednich systematycznie lub w stosownych przypadkach, liczbę poszkodowanych odbiorców usług, umyślny lub nieumyślny charakter naruszenia oraz prowadzenie przez dostawcę działalności w kilku państwach członkowskich. W przypadku gdy niniejsze rozporządzenie przewiduje maksymalną wysokość grzywnien lub okresowej kary pieniężnej, ta maksymalna wysokość powinna mieć zastosowanie w odniesieniu do poszczególnych naruszeń niniejszego rozporządzenia i pozostawać bez uszczerbku dla dostosowań grzywnien lub okresowych kar pieniężnych w odniesieniu do poszczególnych naruszeń. Państwa członkowskie powinny zapewnić, by grzywny lub okresowe kary pieniężne nakładane za naruszenia były w każdym indywidualnym przypadku skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające, poprzez ustanowienie krajowych przepisów i procedur zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, z uwzględnieniem wszystkich kryteriów dotyczących ogólnych warunków nakładania grzywnien lub okresowych kar pieniężnych.
- (118) Aby zapewnić skuteczne egzekwowanie obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu, osoby lub organizacje przedstawicielskie powinny mieć możliwość wnoszenia dowolnych skarg dotyczących wypełniania tych obowiązków do koordynatora ds. usług cyfrowych na terytorium, na którym otrzymały usługę, bez uszczerbku dla przepisów niniejszego rozporządzenia dotyczących podziału kompetencji, ani mających zastosowanie przepisów dotyczących rozpatrywania skarg zgodnie z krajowymi zasadami dobrej administracji. Skargi mogą zawierać rzetelny przegląd obaw związanych z wypełnianiem obowiązków przez danego dostawcę usług pośrednich; mogą także dostarczyć koordynatorowi ds. usług cyfrowych informacji o bardziej przekrojowych kwestiach. Jeżeli dana sprawa wymaga współpracy transgranicznej, koordynator ds. usług cyfrowych powinien zaangażować inne właściwe organy krajowe, jak również koordynatora ds. usług cyfrowych innego państwa członkowskiego, w szczególności państwa członkowskiego, w którym dany dostawca usług pośrednich ma siedzibę.
- (119) Państwa członkowskie powinny zadbać, aby koordynatorzy ds. usług cyfrowych mogli wprowadzać środki, które są skuteczne w zwalczaniu niektórych szczególnie poważnych i uporczywych naruszeń niniejszego rozporządzenia oraz proporcjonalne do takich naruszeń. W szczególności w przypadku gdy środki te mogą mieć wpływ na prawa i interesy osób trzecich, co może mieć miejsce w szczególności w przypadku ograniczenia dostępu do interfejsów internetowych, należy nałożyć wymóg, aby środki te podlegały dodatkowym zabezpieczeniom. Potencjalnie poszkodowanym osobom trzecim należy zapewnić w szczególności możliwość wysłuchania, a takie nakazy należy wydawać jedynie wówczas, gdy można zasadnie uznać, że w innych aktach prawa Unii lub prawa krajowego nie przewidziano uprawnień do wprowadzania takich środków, na przykład w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów, zapewnienia szybkiego usunięcia stron internetowych zawierających lub rozpowszechniających pornografię dziecięcą lub uniemożliwienia dostępu do usług, które osoba trzecia wykorzystuje, aby naruszać prawo własności intelektualnej.

- (120) Taki nakaz ograniczenia dostępu nie powinien wykraczać poza to, co jest konieczne do osiągnięcia jego celu. Z tego względu powinien on mieć charakter tymczasowy i co do zasady dotyczyć dostawcy usług pośrednich, takiego jak odpowiedni dostawca usług hostingu, dostawca usług internetowych lub rejestr lub rejestrator domen, który jest w stanie w uzasadniony sposób osiągnąć ten cel bez nadmiernego ograniczania dostępu do zgodnych z prawem informacji.
- (121) Bez uszczerbku dla ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu przepisów dotyczących wyłączenia z odpowiedzialności w odniesieniu do informacji przekazywanych lub przechowywanych na żądanie odbiorcy usługi, dostawca usług pośrednich powinien ponosić odpowiedzialność za szkody poniesione przez odbiorców usługi spowodowane naruszeniem obowiązków określonych w niniejszym rozporządzeniu przez tego dostawcę. Takie odszkodowanie powinno być zgodne z przepisami i procedurami określonymi w obowiązującym prawie krajowym i powinno pozostawać bez uszczerbku dla innych możliwości odwołania się dostępnych na mocy przepisów o ochronie konsumentów.
- (122) Koordynator ds. usług cyfrowych powinien regularnie publikować, na przykład na swojej stronie internetowej, sprawozdanie z działań przeprowadzonych na podstawie niniejszego rozporządzenia. W szczególności sprawozdanie to powinno być publikowane w formacie nadającym się do odczytu maszynowego i obejmować przegląd otrzymanych skarg i podjętych działań następczych, czyli między innymi ogólną liczbę otrzymanych skarg i liczbę skarg, które doprowadziły do podjęcia formalnych czynności sprawdzających lub do przekazania sprawy do innych koordynatorów ds. usług cyfrowych, bez zamieszczania jakichkolwiek danych osobowych. Biorąc pod uwagę, że koordynator ds. usług cyfrowych również otrzymuje, za pośrednictwem systemu wymiany informacji, informacje o nakazach podjęcia działań przeciwko nielegalnym treściom lub udzielenia informacji regulowanych niniejszym rozporządzeniem, powinien umieszczać w swoim sprawozdaniu rocznym liczbę i kategorie takich nakazów skierowanych do dostawców usług pośrednich, wydanych przez organy sądowe i administracyjne w jego państwie członkowskim.
- (123) W celu zapewnienia jasności, prostoty i skuteczności, uprawnienia w zakresie nadzorowania i egzekwowania obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia powinny zostać powierzone właściwym organom w państwie członkowskim, w którym znajduje się główne miejsce prowadzenia działalności dostawcy usług pośrednich, to znaczy, w którym ma on swoją siedzibę główną lub statutową, w ramach której wykonywane są główne funkcje finansowe i sprawowany jest nadzór operacyjny. W przypadku dostawców, którzy nie mają siedziby w Unii, ale oferują usługi w Unii i w związku z tym są objęci zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, kompetencję powinno posiadać państwo członkowskie, w którym dostawcy ci wyznaczyli swojego przedstawiciela prawnego, biorąc pod uwagę funkcję przedstawicieli prawnych w rozumieniu niniejszego rozporządzenia. W interesie skutecznego stosowania niniejszego rozporządzenia wszystkie państwa członkowskie lub Komisja, w stosownych przypadkach, powinny jednak posiadać kompetencję w odniesieniu do dostawców, którzy nie wyznaczyli przedstawiciela prawnego. Kompetencja ta może być wykonywana przez dowolny właściwy organ lub Komisję, pod warunkiem że dostawca nie jest objęty postępowaniem dotyczącym egzekwowania w odniesieniu do tych samych faktów prowadzonym przez inny właściwy organ lub Komisję. Aby zapewnić przestrzeganie zasady *ne bis in idem*, a w szczególności uniknąć sytuacji, w której to samo naruszenie obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu jest karane więcej niż jeden raz, każde państwo członkowskie, które zamierza wykonywać swoje kompetencje w odniesieniu do takich dostawców, powinno bez zbędnej zwłoki poinformować o tym wszystkie inne organy, w tym Komisję, za pośrednictwem systemu wymiany informacji ustanowionego do celów niniejszego rozporządzenia.
- (124) Ze względu na ich potencjalny wpływ i wyzwania związane ze skutecznym nadzorem nad nimi, potrzebne są szczególne przepisy dotyczące nadzoru i egzekwowania w odniesieniu do dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych. Komisja powinna być odpowiedzialna, w stosownych przypadkach przy wsparciu właściwych organów krajowych, za nadzór nad kwestiami systemowymi, takimi jak kwestie mające duży wpływ na zbiorowe interesy odbiorców usługi, oraz za ich publiczne egzekwowanie. W związku z tym Komisja powinna posiadać wyłączne uprawnienia w zakresie nadzoru i egzekwowania dodatkowych obowiązków w zakresie zarządzania ryzykiem systemowym nałożonych na dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych w niniejszym rozporządzeniu. Wyłączne uprawnienia Komisji powinny pozostawać bez uszczerbku dla niektórych zadań administracyjnych powierzonych w niniejszym rozporządzeniu właściwym organom państwa członkowskiego siedziby, takich jak weryfikacja badaczy.

- (125) Komisja i właściwe organy krajowe powinny wspólnie wykonywać uprawnienia w zakresie nadzoru i egzekwowania obowiązków w zakresie należytej staranności, innych niż dodatkowe obowiązki w zakresie zarządzania ryzykiem systemowym nałożone w niniejszym rozporządzeniu na dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych. Z jednej strony, Komisja mogłaby być w wielu przypadkach lepiej przygotowana do zajmowania się systemowymi naruszeniami popełnianymi przez tych dostawców, takimi jak naruszenia mające wpływ na wiele państw członkowskich, poważne powtarzające się naruszenia lub dotyczące nieustanowienia skutecznych mechanizmów wymaganych na mocy niniejszego rozporządzenia. Z drugiej strony, właściwe organy w państwie członkowskim, w którym znajduje się główne miejsce prowadzenia działalności dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, mogłyby być lepiej przygotowane do zajęcia się indywidualnymi naruszeniami popełnianymi przez tych dostawców, które nie powodują żadnych problemów systemowych lub transgranicznych. W celu zapewnienia skuteczności, uniknięcia powielania działań i zagwarantowania przestrzegania zasady *ne bis in idem*, to Komisja powinna oceniać, czy w danym przypadku uważa za stosowne wykonywanie tych kompetencji dzielonych, a po wszczęciu postępowania państwa członkowskie nie powinny mieć już takiej możliwości. Państwa członkowskie powinny ściśle współpracować zarówno ze sobą, jak i z Komisją, a Komisja powinna ściśle współpracować z państwami członkowskimi, aby zapewnić sprawne i skuteczne funkcjonowanie systemu nadzoru i egzekwowania ustanowionego niniejszym rozporządzeniem.
- (126) Przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące podziału kompetencji powinny pozostawać bez uszczerbku dla przepisów prawa Unii i krajowych przepisów prawa prywatnego międzynarodowego dotyczących jurysdykcji i prawa właściwego w sprawach cywilnych i handlowych, takich jak postępowania wszczynane przez konsumentów przed sądami państwa członkowskiego swego miejsca zamieszkania, zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa Unii. W odniesieniu do obowiązków nałożonych niniejszym rozporządzeniem na dostawców usług pośrednich w zakresie informowania organu wydającego o działaniach podjętych w odpowiedzi na nakazy podjęcia działań przeciwko nielegalnym treściom i nakazy udzielenia informacji, przepisy dotyczące podziału kompetencji powinny mieć zastosowanie wyłącznie do nadzoru nad egzekwowaniem tych obowiązków, a nie do innych spraw związanych z nakazem, takich jak kompetencje do wydania nakazu.
- (127) Ze względu na transgraniczne i międzysektorowe znaczenie usług pośrednich, konieczny jest wysoki poziom współpracy, by zapewnić spójne stosowanie niniejszego rozporządzenia oraz dostępność odpowiednich informacji poprzez system wymiany informacji w celu wykonywania zadań w zakresie egzekwowania. Współpraca może przybierać różne formy w zależności od poruszanych kwestii, bez uszczerbku dla konkretnych wspólnych czynności sprawdzających. W każdym razie konieczne jest, by koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby dostawcy usług pośrednich poinformował innych koordynatorów ds. usług cyfrowych o kwestiach oraz czynnościach sprawdzających dotyczących danego dostawcy oraz o działaniach, jakie mają zostać wobec niego podjęte. Co więcej, gdy właściwy organ w jednym z państw członkowskich posiada informacje istotne do celów czynności sprawdzających prowadzonych przez właściwe organy państwa członkowskiego miejsca siedziby, lub gdy jest on w stanie zgromadzić takie informacje znajdujące się na jego terytorium, do których właściwe organy w państwie członkowskim miejsca siedziby nie mają dostępu, koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca przeznaczenia powinien terminowo udzielić wsparcia koordynatorowi ds. usług cyfrowych właściwemu dla miejsca siedziby, między innymi poprzez wykonywanie swoich uprawnień w zakresie czynności sprawdzających zgodnie z mającymi zastosowanie procedurami krajowymi i Kartą. Osoba, do której skierowane są takie środki podejmowane w ramach czynności sprawdzających, powinna się do nich zastosować i ponieść odpowiedzialność w przypadku niezastosowania się do nich, a właściwe organy w państwie członkowskim miejsca siedziby powinny móc korzystać z informacji zgromadzonych w drodze wzajemnej pomocy, aby zapewnić zgodność z niniejszym rozporządzeniem.
- (128) Koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca przeznaczenia, w szczególności, w stosownych przypadkach, na podstawie otrzymanych skarg lub informacji przekazanych przez inne właściwe organy krajowe lub Radę Usług Cyfrowych w przypadku kwestii obejmujących co najmniej trzy państwa członkowskie, powinien mieć możliwość zwrócenia się do koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby o podjęcie działań w zakresie czynności sprawdzających lub egzekwowania w odniesieniu do dostawcy podlegającego jego kompetencji. Takie wnioski o podjęcie działania powinny opierać się na dobrze uzasadnionych dowodach wskazujących na istnienie zarzucanego naruszenia mającego negatywny wpływ na zbiorowe interesy odbiorców usługi w jego państwie członkowskim lub mające negatywne skutki społeczne. Koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby powinien mieć możliwość skorzystania z wzajemnej pomocy lub zaproszenia koordynatora ds. usług cyfrowych występującego z wnioskiem do wspólnych czynności sprawdzających, jeżeli do podjęcia decyzji potrzebne są dalsze informacje, bez uszczerbku dla możliwości zwrócenia się do Komisji o ocenę sprawy, jeżeli ma ona powody, aby podejrzewać, że w grę może wchodzić naruszenie systemowe przez bardzo dużą platformę internetową lub bardzo dużą wyszukiwarkę internetową.

- (129) Rada Usług Cyfrowych powinna mieć możliwość skierowania sprawy do Komisji w razie braku zgody co do ocen lub zastosowanych lub proponowanych środków lub w razie nieprzyjęcia żadnych środków zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w następstwie wniosku o współpracę transgraniczną lub wspólne czynności sprawdzające. W przypadku gdy na podstawie informacji udostępnionych przez zainteresowane organy Komisja uzna, że proponowane środki, w tym proponowana wysokość grzywien, nie mogą zapewnić skutecznego wyegzekwowania obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu, powinna odpowiednio mieć możliwość wyrażenia swoich poważnych wątpliwości i zwrócenia się do właściwego koordynatora ds. usług cyfrowych z wnioskiem o ponowną ocenę sprawy i wprowadzenie niezbędnych środków w celu zapewnienia przestrzegania niniejszego rozporządzenia w terminie określonym. Możliwość ta pozostaje bez uszczerbku dla ogólnego obowiązku Komisji dotyczącego nadzoru stosowania – i w stosownych przypadkach egzekwowania – prawa Unii pod kontrolą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zgodnie z Traktatami.
- (130) Aby ułatwić transgraniczny nadzór i czynności sprawdzające dotyczące obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu obejmujące kilka państw członkowskich, koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby powinien móc – poprzez system wymiany informacji – zaprosić innych koordynatorów ds. usług cyfrowych do uczestnictwa we wspólnych czynności sprawdzających dotyczących zarzucanego naruszenia niniejszego rozporządzenia. Inni koordynatorzy ds. usług cyfrowych oraz, w stosownych przypadkach, inne właściwe organy powinny mieć możliwość przyłączenia się do czynności sprawdzających zaproponowanych przez koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby, chyba że koordynator ten uzna, że zbyt duża liczba uczestniczących organów może mieć wpływ na skuteczność czynności sprawdzających, biorąc pod uwagę cechy zarzucanego naruszenia oraz brak bezpośredniego wpływu na odbiorców usługi w tych państwach członkowskich. Wspólne czynności sprawdzające mogą obejmować różne działania, które powinny być koordynowane przez koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby, zgodnie z możliwościami uczestniczących organów, takie jak skoordynowane gromadzenie danych, łączenie zasobów, grupy zadaniowe, skoordynowane wnioski o udzielenie informacji lub wspólne kontrole pomieszczeń. Wszystkie właściwe organy uczestniczące we wspólnych czynności sprawdzających powinny współpracować z koordynatorem ds. usług cyfrowych właściwym dla miejsca siedziby, w tym poprzez wykonywanie swoich uprawnień w zakresie czynności sprawdzających w obrębie swoich terytoriów, zgodnie z mającymi zastosowanie procedurami krajowymi. Wspólne czynności sprawdzające powinny zostać zakończone w określonych ramach czasowych i doprowadzić do opracowania sprawozdania końcowego uwzględniającego wkłady wszystkich uczestniczących właściwych organów. Również Rada Usług Cyfrowych, na wniosek co najmniej trzech koordynatorów ds. usług cyfrowych właściwych dla miejsca przeznaczenia, może zalecić koordynatorowi ds. usług cyfrowych właściwemu dla miejsca siedziby podjęcie takich wspólnych czynności sprawdzających i udzielenie wskazówek co do ich organizacji. Aby uniknąć impasu, Rada Usług Cyfrowych powinna mieć możliwość w określonych przypadkach skierowania sprawy do Komisji, w tym w sytuacji, gdy koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby odmawia podjęcia czynności sprawdzających, a Rada Usług Cyfrowych nie zgadza się z podanym uzasadnieniem.
- (131) Aby zapewnić spójne stosowanie niniejszego rozporządzenia, należy ustanowić niezależną grupę doradczą na poziomie unijnym, Europejską Radę ds. Usług Cyfrowych, która powinna wspierać Komisję i pomagać w koordynowaniu działań koordynatorów ds. usług cyfrowych. Rada Usług Cyfrowych powinna składać się z koordynatorów ds. usług cyfrowych, jeżeli zostali oni wyznaczeni, bez uszczerbku dla możliwości zapraszania przez koordynatorów ds. usług cyfrowych na jej posiedzenia lub wyznaczania przez nich delegatów ad hoc z innych właściwych organów, którym powierzono określone zadania na podstawie niniejszego rozporządzenia, jeżeli jest to wymagane zgodnie z ich krajowym podziałem zadań i kompetencji. W przypadku kilku uczestników z jednego państwa członkowskiego prawo do głosowania powinno ograniczać się do jednego przedstawiciela na państwo członkowskie.
- (132) Rada Usług Cyfrowych powinna współuczestniczyć w osiągnięciu wspólnej unijnej perspektywy w zakresie spójnego stosowania niniejszego rozporządzenia oraz we współpracy między właściwymi organami, między innymi udzielając Komisji i koordynatorom ds. usług cyfrowych porad dotyczących odpowiednich środków w ramach czynności sprawdzających i środków w ramach egzekwowania, w szczególności w odniesieniu do dostawców bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, oraz uwzględniając w szczególności swobodę świadczenia usług w całej Unii przez dostawców usług pośrednich. Rada Usług Cyfrowych powinna także współuczestniczyć w opracowywaniu odpowiednich wzorów i kodeksów postępowania oraz w analizie pojawiających się ogólnych tendencji w rozwoju usług cyfrowych w Unii, między innymi wydając opinie lub zalecenia w sprawach związanych z normami.

- (133) W tym celu Rada Usług Cyfrowych powinna mieć możliwość przyjmowania opinii, wniosków i zaleceń kierowanych do koordynatorów ds. usług cyfrowych lub innych właściwych organów krajowych. Choć te opinie, wnioski i zalecenia nie są prawnie wiążące, to decyzja o niezastosowaniu się do nich powinna być odpowiednio uzasadniona i może zostać uwzględniona przez Komisję przy ocenie przestrzegania przez dane państwo członkowskie niniejszego rozporządzenia.
- (134) W Radzie Usług Cyfrowych powinni zasiadać przedstawiciele koordynatorów ds. usług cyfrowych oraz ewentualnych innych właściwych organów pod przewodnictwem Komisji w celu zapewnienia w pełni europejskiego wymiaru oceny spraw przedłożonych Radzie Usług Cyfrowych. Biorąc pod uwagę możliwe elementy przekrojowe, które mogą być istotne dla innych ram regulacyjnych na poziomie unijnym, Rada Usług Cyfrowych – w zakresie niezbędnym do wykonywania swoich zadań – powinna mieć możliwość współpracy z innymi organami, jednostkami organizacyjnymi i grupami doradczymi Unii, których obowiązki dotyczą takich dziedzin, jak równość, w tym równouprawnienie płci, oraz niedyskryminacja, ochrona danych, łączność elektroniczna, usługi audiowizualne, wykrywanie nadużyć finansowych na szkodę budżetowi Unii w odniesieniu do należności celnych oraz prowadzenie dochodzeń w ich sprawie, ochrona konsumentów lub prawo konkurencji.
- (135) Komisja, poprzez funkcję przewodniczącą, powinna być członkiem Rady Usług Cyfrowych bez praw do głosowania. Poprzez funkcję przewodniczącą Komisja powinna zapewniać, aby porządek obrad ustalano zgodnie z wnioskami członków Rady Usług Cyfrowych, jak określono w regulaminie wewnętrznym oraz zgodnie z obowiązkami Rady Usług Cyfrowych określonymi w niniejszym rozporządzeniu.
- (136) Biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia wsparcia dla działań Rady Usług Cyfrowych, Rada Usług Cyfrowych powinna mieć możliwość korzystania z wiedzy eksperckiej i zasobów ludzkich Komisji oraz właściwych organów krajowych. Szczegółne ustalenia operacyjne dotyczące wewnętrznego funkcjonowania Rady Usług Cyfrowych należy uszczegółowić w jej regulaminie wewnętrznym.
- (137) Z uwagi na znaczenie bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych oraz ich zasięg i wpływ, niewypełnianie przez nie spoczywających na nich obowiązków może wpływać na dużą liczbę odbiorców usług w różnych państwach członkowskich oraz może powodować ogromne szkody społeczne, przy czym zidentyfikowanie niewypełniania takich obowiązków oraz zaradzenie temu problemowi może także być wyjątkowo trudne. Z tego względu Komisja, we współpracy z koordynatorami ds. usług cyfrowych i Radą Usług Cyfrowych, powinna rozwijać wiedzę ekspercką i zdolności Unii w odniesieniu do nadzoru nad bardzo dużymi platformami internetowymi i bardzo dużymi wyszukiwarkami internetowymi. Z tego też względu Komisja powinna mieć możliwość koordynowania działań i korzystania z wiedzy eksperckiej i zasobów takich organów, na przykład poprzez stałe lub tymczasowe analizowanie konkretnych tendencji lub problemów pojawiających się w odniesieniu do co najmniej jednej bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej. Państwa członkowskie powinny współpracować z Komisją przy rozwijaniu takich zdolności, w tym, w stosownych przypadkach, poprzez oddelegowanie personelu oraz przyczynianie się do tworzenia wspólnych unijnych zdolności nadzorczych. Aby rozwijać wiedzę fachową i zdolności Unii, Komisja może też wykorzystywać wiedzę ekspercką i zdolności Obserwatorium Gospodarki Platform Internetowych utworzonego na mocy decyzji Komisji z dnia 26 kwietnia 2018 r. ustanawiającej grupę ekspertów w ramach Obserwatorium Gospodarki Platform Internetowych, odpowiednich organów eksperckich, a także centrów doskonałości. Komisja może zaprosić ekspertów posiadających konkretną wiedzę ekspercką, w tym w szczególności zweryfikowanych badaczy, przedstawicieli agencji i organów Unii, przedstawicieli branży, stowarzyszenia reprezentujące użytkowników lub społeczeństwo obywatelskie, organizacje międzynarodowe, ekspertów z sektora prywatnego oraz inne zainteresowane podmioty.
- (138) Komisja powinna móc z własnej inicjatywy badać naruszenia, zgodnie z uprawnieniami przewidzianymi w niniejszym rozporządzeniu, między innymi poprzez zwracanie się o dostęp do danych, zwracanie się o informacje lub przeprowadzanie kontroli, a także poprzez korzystanie ze wsparcia koordynatorów ds. usług cyfrowych. W przypadku gdy nadzór sprawowany przez właściwe organy krajowe nad poszczególnymi zarzucanymi naruszeniami ze strony dostawców bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych wskazuje na kwestie systemowe, takie jak kwestie mające duży wpływ na zbiorowe interesy odbiorców usługi, koordynatorzy ds. usług cyfrowych powinni mieć możliwość – na podstawie należycie uzasadnionego wniosku – przekazania takich kwestii Komisji. Taki wniosek powinien zawierać co najmniej wszystkie niezbędne fakty i okoliczności uzasadniające zarzucane naruszenie i jego systemowy charakter. W zależności od wyniku własnej oceny Komisja powinna mieć możliwość podjęcia niezbędnych środków w ramach czynności sprawdzających i środków w ramach egzekwowania na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym w stosownych przypadkach podjęcia czynności sprawdzających lub przyjęcia środków tymczasowych.

- (139) Aby skutecznie wykonywać swoje zadania, Komisja powinna zachować pewien margines uznaniowości, jeżeli chodzi o decyzje o wszczęciu postępowania przeciwko dostawcom bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych. Po wszczęciu przez Komisję postępowania należy pozbawić zainteresowanych koordynatorów ds. usług cyfrowych właściwych dla miejsca siedziby możliwości wykonywania ich uprawnień w zakresie czynności sprawdzających i uprawnień w zakresie egzekwowania w odniesieniu do danych praktyk dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, aby uniknąć nakładania się działań, niespójności oraz ryzyka naruszenia zasady *ne bis in idem*. Komisja powinna jednak mieć możliwość zwrócenia się do koordynatorów ds. usług cyfrowych o indywidualny lub wspólny wkład w dane czynności sprawdzające. Zgodnie z obowiązkiem lojalnej współpracy koordynator ds. usług cyfrowych powinien dołożyć wszelkich starań, by spełnić uzasadnione i proporcjonalne wnioski, z którymi zwróciła się Komisja w kontekście czynności sprawdzających. Ponadto koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby, a także Rada Usług Cyfrowych oraz, w stosownych przypadkach, inni koordynatorzy ds. usług cyfrowych, powinni przekazać Komisji wszelkie niezbędne informacje oraz udzielić jej wsparcia, aby umożliwić jej skuteczne wykonywanie zadań, w tym informacje zgromadzone w kontekście działań związanych z gromadzeniem danych lub dostępem do danych, w zakresie, w jakim nie uniemożliwia tego podstawa prawna, na podstawie której dane informacje zostały zgromadzone. Z kolei Komisja powinna na bieżąco informować koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby i Radę Usług Cyfrowych o wykonywaniu swoich uprawnień, w szczególności w przypadku, gdy zamierza wszcząć postępowanie i skorzystać ze swoich uprawnień w zakresie czynności sprawdzających. Ponadto, jeżeli Komisja przedstawia danym dostawcom bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych swoje wstępne ustalenia, w tym wszelkie kwestie, odnośnie do których zgłasza zastrzeżenia, powinna je przedstawić również Radzie Usług Cyfrowych. Rada Usług Cyfrowych powinna przekazać swoje stanowisko odnośnie do przedstawionych przez Komisję zastrzeżeń i oceny; Komisja powinna uwzględnić to stanowisko w uzasadnieniu swojej ostatecznej decyzji.
- (140) Biorąc pod uwagę zarówno szczególne wyzwania, które mogą wynikać z dążenia do zapewnienia przestrzegania przepisów przez dostawców bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, jak i znaczenie skuteczności takich działań, uwzględniając rozmiar oraz wpływ takich dostawców, a także szkody, jakie mogą oni spowodować, Komisja powinna dysponować szerokimi uprawnieniami w zakresie czynności sprawdzających i uprawnieniami w zakresie egzekwowania, aby móc prowadzić czynności sprawdzające oraz egzekwować i monitorować przestrzeganie przepisów ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu z pełnym poszanowaniem dla podstawowego prawa do bycia wysłuchanym i prawa dostępu do akt sprawy w toku postępowania dotyczącego egzekwowania, zasady proporcjonalności oraz praw i interesów zainteresowanych stron.
- (141) Komisja powinna mieć możliwość zwrócenia się o informacje niezbędne do zapewnienia skutecznego wdrożenia i wypełniania w całej Unii obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu. Komisja powinna mieć w szczególności dostęp do istotnych dokumentów, danych i informacji niezbędnych do podjęcia i prowadzenia czynności sprawdzających oraz monitorowania wypełniania odpowiednich obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu, niezależnie od tego, w czym posiadaniu znajdują się przedmiotowe dokumenty, dane lub informacje, oraz niezależnie od tego, w jakiej są formie lub w jakim formacie, na jakim nośniku są przechowywane lub w jakim dokładnie miejscu. Komisja powinna mieć możliwość zażądania bezpośrednio – w drodze należycie uzasadnionego wniosku o udzielenie informacji – od odpowiedniego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, a także od wszelkich innych osób fizycznych lub prawnych działających w celach związanych z ich działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową, w przypadku których można zasadnie oczekiwać, że dysponują informacjami związanymi z podejrzeniem naruszenia lub naruszeniem, stosownie do przypadku, przekazania wszelkich istotnych dowodów, danych i informacji. Ponadto na potrzeby niniejszego rozporządzenia Komisja powinna mieć możliwość zwrócenia się o wszelkie istotne informacje do dowolnego organu publicznego, podmiotu lub agencji w państwie członkowskim. Komisja powinna mieć możliwość zażądania dostępu – w ramach wykonywania uprawnień w zakresie czynności sprawdzających, takich jak wnioski o udzielenie informacji lub odbieranie wyjaśnień – do dokumentów, danych, informacji, baz danych i algorytmów odpowiednich osób oraz wyjaśnień z nimi związanych, a także do odbierania – za ich zgodą – wyjaśnień od osób fizycznych lub prawnych, które mogą być w posiadaniu użytecznych informacji, oraz do rejestrowania ich oświadczeń za pomocą wszelkich środków technicznych. Komisji powinna być także uprawniona do przeprowadzania kontroli niezbędnych do egzekwowania odpowiednich przepisów niniejszego rozporządzenia. Celem tych uprawnień w zakresie czynności sprawdzających jest uzupełnienie możliwości zwrócenia się przez Komisję o wsparcie do koordynatorów ds. usług cyfrowych i organów innych państw członkowskich, na przykład poprzez przekazanie informacji lub wsparcie w wykonywaniu tych uprawnień.

- (142) Środki tymczasowe mogą być ważnym narzędziem zapewniającym, aby w czasie trwania czynności sprawdzających, naruszenie będące jego przedmiotem nie prowadziło do ryzyka wyrządzenia poważnej szkody odbiorcom usługi. Narzędzie to jest ważne dla uniknięcia zmian, które byłoby bardzo trudno odwrócić za pomocą decyzji Komisji przyjmowanej na zakończenie postępowania. Komisja powinna zatem mieć uprawnienia do nakładania – w drodze decyzji – środków tymczasowych w kontekście postępowania wszczętego z myślą o ewentualnym przyjęciu decyzji stwierdzającej nieprzestrzeganie przepisów. Uprawnienia te powinny mieć zastosowanie w przypadkach, w których Komisja stwierdziła *prima facie* naruszenie obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia przez dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej. Decyzja nakładająca środki tymczasowe powinna mieć zastosowanie jedynie przez czas oznaczony, który upływa wraz z zakończeniem postępowania przez Komisję, albo w ustalonym okresie, który może zostać przedłużony, jeżeli to konieczne i stosowne.
- (143) Komisja powinna być uprawniona do podejmowania działań koniecznych do monitorowania skutecznego wdrażania i wypełniania obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu. Takie działania powinny obejmować możliwość powoływania niezależnych ekspertów zewnętrznych oraz audytorów udzielających wsparcia Komisji w tym procesie – w stosownych przypadkach wspomniani eksperci i audytorzy mogą pochodzić z właściwych organów państw członkowskich, takich jak organy ochrony danych lub konsumentów. Powołując audytorów, Komisja powinna zapewnić wystarczającą rotację.
- (144) Wypełnianie odpowiednich obowiązków nałożonych niniejszym rozporządzeniem powinno być egzekwowane za pomocą grzywn i okresowych kar pieniężnych. W tym celu należy określić także odpowiednie poziomy grzywn i okresowych kar pieniężnych za niewypełnianie obowiązków i naruszanie przepisów proceduralnych, z zastrzeżeniem odpowiednich terminów przedawnienia, zgodnie z zasadami proporcjonalności oraz zasadą *ne bis in idem*. Aby zapewnić poszanowanie tych zasad, Komisja i odpowiednie organy krajowe powinny koordynować swoje wysiłki w zakresie egzekwowania. W szczególności Komisja powinna uwzględniać wszelkie grzywny i sankcje nałożone na tę samą osobę prawną w odniesieniu do tych samych faktów w drodze ostatecznej decyzji w postępowaniu dotyczącym naruszenia innych przepisów unijnych lub krajowych, tak by zapewnić, aby łącznie nałożone grzywny i sankcje były proporcjonalne i odpowiadały wadze popełnionych naruszeń. Wszystkie decyzje podejmowane przez Komisję na mocy niniejszego rozporządzenia podlegają kontroli Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zgodnie z TFUE. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej powinien mieć nieograniczone prawo orzekania w odniesieniu do grzywn i kar pieniężnych zgodnie z art. 261 TFUE.
- (145) Ze względu na potencjalne znaczące skutki społeczne naruszenia dodatkowych obowiązków zarządzania ryzykiem systemowym mających zastosowanie wyłącznie do bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych oraz aby zaradzić takim obawom dotyczącym porządku publicznego, należy przewidzieć system wzmocnionego nadzoru nad wszelkimi działaniami podejmowanymi w celu skutecznego zaprzestania naruszeń niniejszego rozporządzenia i usuwania ich. Dlatego też po stwierdzeniu naruszenia jednego z przepisów niniejszego rozporządzenia, które mają zastosowanie wyłącznie do bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, i w razie potrzeby ukaraniu za nie, Komisja powinna zwrócić się do dostawcy takiej platformy lub takiej wyszukiwarki o opracowanie szczegółowego planu działania mającego na celu usunięcie w przyszłości wszelkich skutków naruszenia oraz o przekazanie takiego planu działania koordynatorom ds. usług cyfrowych, Komisji i Radzie Usług Cyfrowych w terminie określonym przez Komisję. Komisja, z uwzględnieniem opinii Rady Usług Cyfrowych, powinna ustalić, czy środki zawarte w tym planie działania są wystarczające do zaradzenia naruszeniu, zwracając przy tym również uwagę na to, czy proponowane środki obejmują przestrzeganie odpowiedniego kodeksu postępowania. Komisja powinna również monitorować wszelkie dalsze środki podejmowane przez danego dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej zgodnie z jego planem działania i uwzględniać przy tym także wyniki niezależnego audytu tego dostawcy. Jeżeli po wdrożeniu planu działania Komisja nadal będzie uważać, że dane naruszenie nie zostało w pełni usunięte w pełni lub gdy plan ten nie został przekazany lub został uznany za nieodpowiedni, powinna ona móc skorzystać z uprawnień w zakresie czynności sprawdzających lub uprawnień w zakresie egzekwowania na mocy niniejszego rozporządzenia, w tym z uprawnień do nakładania okresowych kar pieniężnych i wszczęcia procedury w celu uniemożliwienia dostępu do usługi, której dotyczy naruszenie.

- (146) Zainteresowani dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych oraz inne osoby, w stosunku do których Komisja wykonuje swoje uprawnienia i których interesów może dotyczyć decyzja, powinni mieć możliwość uprzedniego przedstawienia uwag, zaś podjęte decyzje powinny zostać podane do szerokiej wiadomości publicznej. W celu zapewnienia zainteresowanym stronom prawa do obrony, w szczególności prawa dostępu do akt, istotne jest, aby informacje poufne podlegały ochronie. Ponadto, zachowując poufność informacji, Komisja powinna zapewnić, aby wszelkie informacje, na których opiera się jej decyzja, zostały ujawnione w zakresie, który umożliwi adresatowi decyzji zrozumienie stanu faktycznego i wnioskowania, które doprowadziły do jej podjęcia.
- (147) W celu zagwarantowania zharmonizowanego stosowania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia ważne jest zapewnienie, aby organy krajowe, w tym sądy krajowe, posiadały wszystkie informacje niezbędne do zapewnienia, by ich decyzje nie były sprzeczne z decyzją przyjętą przez Komisję na podstawie niniejszego rozporządzenia. Pozostaje to bez uszczerbku dla art. 267 TFUE.
- (148) Skuteczne egzekwowanie i monitorowanie niniejszego rozporządzenia wymaga sprawnej wymiany informacji w czasie rzeczywistym pomiędzy koordynatorami ds. usług cyfrowych, Radą Usług Cyfrowych i Komisją, w ramach przepływów informacji i procedur określonych w niniejszym rozporządzeniu. W stosownych przypadkach może to również uzasadniać dostęp innych właściwych organów do tego systemu. Jednocześnie, ze względu na to, że wymieniane informacje mogą mieć charakter poufny lub zawierać dane osobowe, powinny być one w dalszym ciągu chronione przed nieuprawnionym dostępem, zgodnie z celami, do których zostały zgromadzone. Z tego powodu wszelka komunikacja między tymi organami powinna się odbywać w ramach wiarygodnego i bezpiecznego systemu wymiany informacji, którego szczegóły powinny zostać określone w akcie wykonawczym. Taki system wymiany informacji może się opierać na istniejących narzędziach rynku wewnętrznego w zakresie, w jakim mogą one realizować cele niniejszego rozporządzenia w sposób oszczędny.
- (149) Bez uszczerbku dla prawa odbiorców usług do zwrócenia się od przedstawiciela zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828 ⁽³³⁾ lub do wszelkich innych rodzajów przedstawicielstwa na mocy prawa krajowego, odbiorcy usług powinni również mieć prawo do upoważnienia osoby prawnej lub organu publicznego do wykonywania ich praw przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu. Takie prawa mogą obejmować prawa związane z dokonywaniem zgłoszeń, zaskarżaniem decyzji podjętych przez dostawców usług pośrednich oraz wnoszeniem skarg przeciwko dostawcom w związku z naruszeniami niniejszego rozporządzenia. Niektóre organy, organizacje i stowarzyszenia posiadają szczególną wiedzę ekspercką i kompetencje w zakresie wykrywania i sygnalizowania błędnych lub nieuzasadnionych decyzji dotyczących moderowania treści, a ich skargi wnoszone w imieniu odbiorców usługi mogą mieć pozytywny wpływ ogólnie na wolność słowa i informacji, dlatego dostawcy platform internetowych powinni rozpatrywać te skargi bez zbędnej zwłoki.
- (150) Mając na względzie skuteczność i efektywność, Komisja powinna przeprowadzić ogólną oceną niniejszego rozporządzenia. W szczególności ta ogólna ocena powinna dotyczyć między innymi zakresu usług objętych niniejszym rozporządzeniem, relacji zachodzących z innymi aktami prawnymi, wpływu niniejszego rozporządzenia na funkcjonowanie rynku wewnętrznego, w szczególności w odniesieniu do usług cyfrowych, wdrażania kodeksów postępowania, obowiązku wyznaczenia przedstawiciela prawnego mającego siedzibę lub miejsce zamieszkania w Unii, wpływu obowiązków na małe przedsiębiorstwa i mikroprzedsiębiorstwa, skuteczności mechanizmu nadzoru i egzekwowania oraz wpływu na prawo do wolności wypowiedzi i informacji. Ponadto, aby uniknąć nieproporcjonalnych obciążeń i zapewnić stałą skuteczność niniejszego rozporządzenia, w ciągu trzech lat od rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia Komisja powinna przeprowadzić ocenę wpływu obowiązków określonych w niniejszym rozporządzeniu na małe i średnie przedsiębiorstwa, a w ciągu trzech lat od jego wejścia w życie – ocenę zakresu usług objętych niniejszym rozporządzeniem, w szczególności w odniesieniu do bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, oraz relacji zachodzących z innymi aktami prawnymi.

⁽³³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828 z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie powództw przedstawicielskich wycieczanych w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów i uchylająca dyrektywę 2009/22/WE (Dz.U. L 409 z 4.12.2020, s. 1).

- (151) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do ustanowienia wzorów określających formę, treść i inne szczegóły sprawozdań dotyczących moderowania treści, do określenia kwoty rocznej opłaty nadzorczej pobieranej od dostawców bardzo dużych platform internetowych oraz bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, do ustanawiania praktycznych ustaleń dotyczących postępowania, wysłuchania i wynegocjowanego ujawnienia informacji w kontekście nadzoru, dochodzenia, egzekwowania i monitorowania w odniesieniu do dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, a także do określenia praktycznych i operacyjnych ustaleń na potrzeby funkcjonowania systemu wymiany informacji i jego interoperacyjności z pozostałymi odpowiednimi systemami. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 ⁽³⁴⁾.
- (152) Aby osiągnąć cele określone w niniejszym rozporządzeniu, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia, w odniesieniu do kryteriów identyfikacji bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, etapów procedury, metodyk audytowych i wzorów sprawozdań w odniesieniu do audytów, specyfikacji technicznych dotyczących wniosków o dostęp, a także szczegółowych metodyk i procedur określania opłaty nadzorczej. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽³⁵⁾. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (153) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych uznanych w Karcie praw podstawowych ani praw podstawowych stanowiących ogólne zasady prawa Unii. W związku z tym niniejsze rozporządzenie powinno być interpretowane i stosowane zgodnie z tymi prawami podstawowymi, w tym dotyczącymi wolności wypowiedzi i informacji oraz wolności i pluralizmu mediów. Wykonując uprawnienia określone w niniejszym rozporządzeniu, wszystkie zaangażowane organy publiczne powinny dążyć – w sytuacjach, w których występuje konflikt odpowiednich praw podstawowych – do osiągnięcia właściwej równowagi między danymi prawami zgodnie z zasadą proporcjonalności.
- (154) Zważywszy na zakres i skutki zagrożenia społecznego, jakie mogą powodować bardzo duże platformy internetowe i bardzo duże wyszukiwarki internetowe, konieczność pilnego przeciwdziałania takiemu zagrożeniu oraz zdolność do podjęcia niezbędnych środków, zasadnym jest ograniczenie czasu, po upływie którego rozpocznie się stosowanie niniejszego rozporządzenia do dostawców takich usług.
- (155) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, mianowicie przyczynianie się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz zapewnienie bezpiecznego, przewidywalnego i budzącego zaufanie środowiska internetowego, w którym prawa podstawowe zapisane w Karcie praw podstawowych są odpowiednio chronione, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, gdyż działając samodzielnie, nie mogą one osiągnąć niezbędnej harmonizacji i współpracy, natomiast ze względu na zakres terytorialny i podmiotowy możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (156) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 ⁽³⁶⁾ skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał swoją opinię w dniu 10 lutego 2021 r. ⁽³⁷⁾,

⁽³⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

⁽³⁵⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE, (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

⁽³⁷⁾ Dz.U. C 149 z 27.4.2021, s. 3.

PRZYMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Celem niniejszego rozporządzenia jest przyczynienie się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego usług pośrednich poprzez ustanowienie zharmonizowanych przepisów dotyczących bezpiecznego, przewidywalnego i budzącego zaufanie środowiska internetowego, które ułatwia innowacje i w którym skutecznie chronione są prawa podstawowe zapisane w Karcie, w tym zasada ochrony konsumentów.
2. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się zharmonizowane przepisy dotyczące świadczenia usług pośrednich na rynku wewnętrznym. Ustanawia się w szczególności:
 - a) ramy warunkowego wyłączenia odpowiedzialności dostawców usług pośrednich;
 - b) przepisy dotyczące szczególnych obowiązków w zakresie należytej staranności dostosowane do określonych szczególnych kategorii dostawców usług pośrednich;
 - c) przepisy dotyczące wdrażania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia, w tym w odniesieniu do współpracy i koordynacji między właściwymi organami.

Artykuł 2

Zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do usług pośrednich, które są oferowane odbiorcom usługi, którzy mają siedzibę lub znajdują się w Unii, niezależnie od miejsca siedziby dostawców tych usług pośrednich.
2. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do usługi, która nie jest usługą pośrednią, ani do wymogów nakładanych w odniesieniu do takiej usługi, niezależnie od tego, czy taka usługa jest świadczona za pośrednictwem korzystania z usługi pośredniej.
3. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na stosowanie dyrektywy 2000/31/WE.
4. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla przepisów ustanowionych w innych aktach prawnych Unii regulujących inne aspekty świadczenia usług pośrednich na rynku wewnętrznym lub określających i uzupełniających niniejsze rozporządzenie, w szczególności dla:
 - a) dyrektywy 2010/13/UE;
 - b) prawa Unii dotyczącego praw autorskich i pokrewnych;
 - c) rozporządzenia (UE) 2021/784;
 - d) rozporządzenia (UE) 2019/1148;
 - e) rozporządzenia (UE) 2019/1150;
 - f) prawa Unii w dziedzinie ochrony konsumentów i bezpieczeństwa produktów, w tym rozporządzeń (UE) 2017/2394 i (UE) 2019/1020 oraz dyrektyw 2001/95/WE i 2013/11/UE;
 - g) prawa Unii w dziedzinie ochrony danych osobowych, w szczególności rozporządzenia (UE) 2016/679 i dyrektywy 2002/58/WE;

- h) prawa Unii w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych, w szczególności rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 i wszelkich aktów prawnych Unii regulujących prawo właściwe dla zobowiązań umownych i pozaumownych;
- i) prawa Unii w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach karnych, w szczególności rozporządzenia w sprawie europejskiego nakazu wydania dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych i europejskiego nakazu zabezpieczenia dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych;
- j) dyrektywy ustanawiającej zharmonizowane przepisy dotyczące ustanawiania przedstawicieli prawnych w celu gromadzenia dowodów na potrzeby postępowań karnych.

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) „usługa społeczeństwa informacyjnego” oznacza „usługę” zgodnie z definicją w art. 1 ust. 1 lit. b) dyrektywy (UE) 2015/1535;
- b) „odbiorca usługi” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która korzysta z usługi pośredniej, w szczególności w celu poszukiwania informacji lub udostępnienia jej;
- c) „konsument” oznacza osobę fizyczną, która działa w celach innych niż jej działalność handlowa, gospodarcza, rzemieślnicza lub zawodowa;
- d) „oferować usługi w Unii” oznacza umożliwiać osobom fizycznym lub prawnym w co najmniej jednym państwie członkowskim korzystanie z usług dostawcy usług pośrednich, który posiada istotne powiązanie z Unią;
- e) „istotne powiązanie z Unią” oznacza powiązanie dostawcy usług pośrednich z Unią wynikające z posiadania przez niego siedziby w Unii albo z określonych kryteriów faktycznych, takich jak:
 - znaczna liczba odbiorców usługi w co najmniej jednym państwie członkowskim w stosunku do jego ludności; lub
 - ukierunkowanie prowadzonej działalności na co najmniej jedno państwo członkowskie;
- f) „przedsiębiorca” oznacza osobę fizyczną lub prawną, bez względu na to, czy jest nim podmiot publiczny czy prywatny, która działa – w tym również za pośrednictwem osoby działającej w jej imieniu lub na jej rzecz – w celach związanych z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową;
- g) „usługa pośrednia” oznacza jedną z następujących usług społeczeństwa informacyjnego:
 - (i) usługę „zwykłego przekazu” polegającą na transmisji w sieci telekomunikacyjnej informacji przekazanych przez odbiorcę usługi lub na zapewnianiu dostępu do sieci telekomunikacyjnej;
 - (ii) usługę „cachingu” polegającą na transmisji w sieci telekomunikacyjnej informacji przekazanych przez odbiorcę usługi, obejmującą automatyczne, pośrednie i krótkotrwałe przechowywanie tej informacji, dokonywane wyłącznie w celu usprawnienia późniejszej transmisji informacji na żądanie innych odbiorców;
 - (iii) usługę „hostingu” polegającą na przechowywaniu informacji przekazanych przez odbiorcę usługi oraz na jego żądanie;
- h) „nielegalne treści” oznaczają informacje, które same w sobie lub przez odniesienie do działania, w tym sprzedaży produktów lub świadczenia usług, nie są zgodne z prawem Unii lub z prawem jakiegokolwiek państwa członkowskiego, które jest zgodne z prawem Unii, niezależnie od konkretnego przedmiotu lub charakteru tego prawa;

- i) „platforma internetowa” oznacza usługę hostingu, która na żądanie odbiorcy usługi przechowuje i rozpowszechnia publicznie informacje, chyba że takie działanie jest nieznaczną lub wyłącznie poboczną cechą innej usługi lub nieznaczną funkcją głównej usługi, i ze względów obiektywnych i technicznych nie można z niej skorzystać bez takiej innej usługi, a włączenie takiej cechy lub funkcji w taką inną usługę nie jest sposobem na obejście stosowania niniejszego rozporządzenia;
- j) „wyszukiwarka internetowa” oznacza usługę pośrednią, która umożliwia użytkownikom dokonywanie zapytań w celu wyszukiwania – co do zasady – wszystkich stron internetowych lub wszystkich stron internetowych w danym języku za pomocą zapytania na jakikolwiek temat przez podanie słowa kluczowego, zapytania głosowego, wyrażenia lub innej wartości wejściowej i która podaje wyniki wyszukiwania w dowolnym formacie, w którym można znaleźć informacje związane z zadaniem zapytaniem;
- k) „publiczne rozpowszechnianie” oznacza udostępnianie informacji na żądanie odbiorcy usługi, który przekazał informacje, potencjalnie nieograniczonej liczbie osób trzecich;
- l) „umowa zawierana na odległość” oznacza „umowę zawieraną na odległość” zgodnie z definicją w art. 2 pkt 7 dyrektywy 2011/83/UE;
- m) „interfejs internetowy” oznacza oprogramowanie komputerowe, w tym stronę internetową lub jej część, oraz aplikacje, w tym aplikacje mobilne;
- n) „koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby” oznacza koordynatora ds. usług cyfrowych państwa członkowskiego, w którym znajduje się główne miejsce prowadzenia działalności dostawcy usługi pośredniej lub w którym jego przedstawiciel prawny ma miejsce zamieszkania lub siedzibę;
- o) „koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca przeznaczenia” oznacza koordynatora ds. usług cyfrowych państwa członkowskiego, w którym świadczona jest usługa pośrednia;
- p) „aktywny odbiorca platformy internetowej” oznacza odbiorcę usługi, który skorzystał z usługi platformy internetowej, poprzez żądanie od platformy internetowej hostingu informacji albo zetknięcie się z informacjami, których hostem jest platforma internetowa, i rozpowszechnianymi za pośrednictwem jej interfejsu internetowego;
- q) „aktywny odbiorca wyszukiwarki internetowej” oznacza odbiorcę usługi, który dokonał zapytania w wyszukiwarce internetowej i zetknął się z prezentowaną na jej interfejsie internetowym informacją indeksowaną;
- r) „reklama” oznacza informację przeznaczoną do propagowania przekazu osoby prawnej lub fizycznej, niezależnie od tego, czy w celach komercyjnych czy niekomercyjnych, i prezentowaną przez platformę internetową na jej interfejsie internetowym za wynagrodzeniem konkretnie za propagowanie tej informacji;
- s) „system rekomendacji” oznacza w pełni lub częściowo zautomatyzowany system wykorzystywany przez platformę internetową w celu sugerowania odbiorcom usługi w jej interfejsie internetowym konkretnych informacji i ich szeregowanie, w tym na skutek wyszukiwania dokonanego przez odbiorcę usługi lub w inny sposób determinującego względną kolejność lub eksponowanie pokazywanych informacji;
- t) „moderowanie treści” oznacza działania, bez względu na to czy są one zautomatyzowane, podejmowane przez dostawców usług pośrednich, których celem jest, w szczególności, wykrywanie, identyfikowanie i zwalczanie nielegalnych treści lub informacji niezgodnych z warunkami korzystania z ich usług, przekazywanych przez odbiorców usługi, w tym wdrażane środki, które wpływają na dostępność, widoczność i osiągalność takich nielegalnych treści lub informacji, takie jak depozycjonowanie takich treści lub informacji, demonetyzacja, uniemożliwienie dostępu do nich lub ich usunięcie, lub które wpływają na możliwość przekazywania takich informacji przez odbiorców usługi, takie jak zamknięcie lub zawieszenie konta odbiorcy;
- u) „warunki korzystania z usług” oznaczają klauzule, niezależnie od ich nazwy lub formy, które regulują stosunek umowny między dostawcą usług pośrednich a odbiorcami usług;

- v) „osoby z niepełnosprawnościami” oznaczają „osoby z niepełnosprawnościami”, o których mowa w art. 3 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 ⁽³⁸⁾;
- w) „informacja handlowa” oznacza „informację handlową” zgodnie z definicją w art. 2 lit. f) dyrektywy 2000/31/WE;
- x) „obrót” oznacza kwotę uzyskaną przez przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 5 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 ⁽³⁹⁾.

ROZDZIAŁ II

ODPOWIEDZIALNOŚĆ DOSTAWCÓW USŁUG POŚREDNICH

Artykuł 4

„Zwykły przekaz”

1. W przypadku świadczenia usługi społeczeństwa informacyjnego polegającej na transmisji w sieci telekomunikacyjnej informacji przekazanych przez odbiorcę usługi lub na zapewnianiu dostępu do sieci telekomunikacyjnej dostawca usług nie ponosi odpowiedzialności za przekazywane lub uzyskiwane informacje, pod warunkiem że dostawca:

- a) nie jest inicjatorem transmisji;
- b) nie wybiera odbiorcy transmisji; oraz
- c) nie wybiera ani nie modyfikuje informacji zawartych w transmisji.

2. Czynności polegające na transmisji oraz zapewnianiu dostępu, o których mowa w ust. 1, obejmują automatyczne, pośrednie i krótkotrwałe przechowywanie przekazywanych informacji w zakresie, w jakim służy to wyłącznie wykonywaniu transmisji w sieci telekomunikacyjnej, oraz że okres przechowywania nie przekracza czasu rozsądnie koniecznego do transmisji.

3. Niniejszy artykuł nie ma wpływu na możliwość wymagania od dostawcy usług przez organy sądowe lub administracyjne, zgodnie z systemem prawnym państwa członkowskiego, żeby przerwał naruszanie prawa lub mu zapobiegł.

Artykuł 5

„Caching”

1. W przypadku świadczenia usługi społeczeństwa informacyjnego polegającej na transmisji w sieci telekomunikacyjnej informacji przekazanych przez odbiorcę usługi dostawca usług nie ponosi odpowiedzialności z tytułu automatycznego, pośredniego i krótkotrwałego przechowywania tej informacji, dokonywanego wyłącznie w celu usprawnienia lub lepszego zabezpieczenia późniejszej transmisji informacji na żądanie innych odbiorców usługi, pod warunkiem że dostawca:

- a) nie modyfikuje informacji;
- b) przestrzega warunków dostępu do informacji;
- c) przestrzega zasad dotyczących aktualizowania informacji, określonych w sposób szeroko uznany i stosowany w branży;

⁽³⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70).

⁽³⁹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 139/2004 z 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (Dz.U. L 24 z 29.1.2004, s. 1).

- d) nie zakłóca zgodnego z prawem posługiwania się technologią szeroko uznaną i stosowaną w branży w celu uzyskania danych o korzystaniu z informacji; oraz
 - e) podejmuje bezzwłocznie odpowiednie działania w celu usunięcia przechowywanych informacji lub uniemożliwienia dostępu do nich, gdy uzyska faktyczną wiedzę, że informacje zostały usunięte z początkowego źródła transmisji lub dostęp do nich został uniemożliwiony, albo gdy organy sądowe lub administracyjne nakazały usunięcie informacji lub uniemożliwienie dostępu do niej.
2. Niniejszy artykuł nie ma wpływu na możliwość wymagania od dostawcy usług przez organy sądowe lub administracyjne, zgodnie z systemem prawnym państwa członkowskiego żeby przerwał naruszanie prawa lub mu zapobiegł.

Artykuł 6

Hosting

1. W przypadku świadczenia usługi społeczeństwa informacyjnego polegającej na przechowywaniu informacji przekazanych przez odbiorcę usługi dostawca usług nie ponosi odpowiedzialności za informacje przechowywane na wniosek odbiorcy usługi, pod warunkiem że dostawca:
- a) nie ma faktycznej wiedzy o nielegalnej działalności lub nielegalnych treściach, a w odniesieniu do roszczeń odszkodowawczych – nie wie o stanie faktycznym lub okolicznościach, które w sposób oczywisty świadczą o nielegalnej działalności lub nielegalnych treściach; lub
 - b) podejmuje bezzwłocznie odpowiednie działania w celu usunięcia lub uniemożliwienia dostępu do nielegalnych treści, gdy uzyska taką wiedzę lub wiadomość.
2. Ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli odbiorca usługi działa z upoważnienia lub pod kontrolą dostawcy.
3. Ust. 1 nie ma zastosowania w odniesieniu do odpowiedzialności na mocy prawa ochrony konsumentów platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość, w przypadku gdy taka platforma internetowa przedstawia określoną informację lub w inny sposób umożliwia zawarcie danej transakcji w sposób, który wzbudzałby u przeciętnego konsumenta przekonanie, że informacja, produkt lub usługa będące przedmiotem transakcji są dostarczane lub świadczone przez samą platformę internetową albo przez odbiorcę usługi działającego z jej upoważnienia lub pod jej kontrolą.
4. Niniejszy artykuł nie ma wpływu na możliwość wymagania od dostawcy usług przez organy sądowe lub administracyjne, zgodnie z systemem prawnym państwa członkowskiego, żeby przerwał naruszanie prawa lub mu zapobiegł.

Artykuł 7

Dobrowolne czynności sprawdzające prowadzone z własnej inicjatywy i zgodność z prawem

Dostawców usług pośrednich nie można uznać za nieuprawnionych do skorzystania z wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w art. 4, 5 i 6, tylko z tego powodu, że w dobrej wierze i z należytą starannością prowadzą z własnej inicjatywy dobrowolne czynności sprawdzające lub podejmują inne środki mające na celu wykrycie, identyfikację i usunięcie nielegalnych treści lub uniemożliwienie do nich dostępu lub podejmują niezbędne środki, aby spełnić wymogi prawa Unii i prawa krajowego zgodnego z prawem Unii, w tym wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu.

Artykuł 8

Brak ogólnych obowiązków w zakresie monitorowania lub aktywnego ustalania faktów

Na dostawców usług pośrednich nie nakłada się ogólnego obowiązku monitorowania informacji, które dostawcy ci przekazują lub przechowują, ani aktywnego ustalania faktów lub okoliczności wskazujących na nielegalną działalność.

Artykuł 9

Nakaz podjęcia działań przeciwko nielegalnym treściom

1. Po otrzymaniu nakazu podjęcia działań przeciwko określonej nielegalnej treści lub określonym nielegalnym treściom, wydanego przez odpowiednie krajowe organy sądowe lub administracyjne na podstawie mającego zastosowanie prawa Unii lub mającego zastosowanie prawa krajowego zgodnego z prawem Unii, dostawcy usług pośrednich bez zbędnej zwłoki informują organ, który wydał nakaz, lub inny organ określony w nakazie o wszelkich działaniach podjętych w odpowiedzi na nakaz, wskazując, czy i kiedy zostały podjęte działania w odpowiedzi na ten nakaz.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku przekazania dostawcy nakazu, o którym mowa w ust. 1, nakaz ten spełniał co najmniej następujące warunki:
 - a) nakaz musi zawierać następujące elementy:
 - (i) przywołanie podstawy prawnej nakazu zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym;
 - (ii) uzasadnienie wyjaśniające powody, dla których dane informacje stanowią nielegalne treści, przez odesłanie do co najmniej jednego szczególnego przepisu prawa Unii lub prawa krajowego zgodnego z prawem Unii;
 - (iii) informacje służące wskazaniu organu wydającego nakaz;
 - (iv) jasne informacje umożliwiające dostawcy usług pośrednich zidentyfikowanie i zlokalizowanie nielegalnych treści, takie jak co najmniej jeden dokładny adres URL, oraz, w stosownych przypadkach, dodatkowe informacje;
 - (v) informacje na temat mechanizmów odwoławczych przysługujących dostawcy usług pośrednich i odbiorcy usługi, który przekazał treści;
 - (vi) w stosownych przypadkach, informacje o tym, który organ powinien otrzymać informacje o działaniach podjętych w odpowiedzi na nakazy;
 - b) terytorialny zakres stosowania danego nakazu na podstawie mających zastosowanie przepisów Unii i prawa krajowego, w tym Karty praw podstawowych, oraz – w stosownych przypadkach – ogólnych zasad prawa międzynarodowego musi być ograniczony do tego, co jest absolutnie niezbędne do osiągnięcia celu nakazu;
 - c) nakaz musi być przekazany w jednym z języków zadeklarowanych przez dostawcę usług pośrednich na podstawie art. 11 ust. 3 lub w innym języku urzędowym państw członkowskich, uzgodnionym przez organ wydający nakaz i tego dostawcę, a ponadto musi być przesłany do elektronicznego punktu kontaktowego wyznaczonego przez tego dostawcę zgodnie z art. 11; w przypadku gdy nakaz nie został sporządzony w języku zadeklarowanym przez dostawcę usług pośrednich lub w innym uzgodnionym języku, nakaz można przekazać w języku organu wydającego nakaz, pod warunkiem że towarzyszy mu tłumaczenie co najmniej elementów określonych w lit. a) i b) niniejszego ustępu na taki zadeklarowany lub uzgodniony język.
3. Organ wydający nakaz lub, w stosownych przypadkach, organ w nim określony przekazują nakaz koordynatorowi ds. usług cyfrowych z państwa członkowskiego organu wydającego wraz z otrzymanymi od dostawcy usług pośrednich informacjami o działaniach podjętych w odpowiedzi na ten nakaz.
4. Po otrzymaniu nakazu od organu sądowego lub administracyjnego koordynator ds. usług cyfrowych z zainteresowanego państwa członkowskiego bez zbędnej zwłoki przekazuje kopię nakazu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, wszystkim pozostałym koordynatorom ds. usług cyfrowych za pośrednictwem systemu ustanowionego zgodnie z art. 85.
5. Najpóźniej w momencie podjęcia działań w odpowiedzi na nakaz lub, w stosownych przypadkach, w momencie określonym w nakazie przez organ wydający nakaz, dostawcy usług pośrednich informują odbiorcę danej usługi o otrzymanym nakazie i o działaniach podjętych w odpowiedzi na ten nakaz. Takie informacje przekazane odbiorcy usługi obejmują uzasadnienie, istniejące możliwości odwołania się oraz opis terytorialnego zakresu stosowania nakazu, zgodnie z ust. 2.

6. Warunki i wymogi ustanowione w niniejszym artykule pozostają bez uszczerbku dla krajowego prawa cywilnego procesowego i krajowego prawa karnego procesowego.

Artykuł 10

Nakazy udzielenia informacji

1. Po otrzymaniu nakazu udzielenia określonych informacji na temat co najmniej jednego określonego indywidualnego odbiorcy usługi, wydanego przez odpowiednie krajowe organy sądowe lub administracyjne na podstawie mającego zastosowanie prawa Unii lub mającego zastosowanie prawa krajowego zgodnego z prawem Unii, dostawcy usług pośrednich bez zbędnej zwłoki informują organ, który wydał nakaz, lub inny organ określony w nakazie o jego otrzymaniu oraz o działaniach podjętych w odpowiedzi na ten nakaz, wskazując, czy i kiedy zostały podjęte działania w odpowiedzi na ten nakaz.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku przekazania dostawcy nakazu o którym mowa w ust. 1, nakaz ten spełniał co najmniej następujące warunki:

a) nakaz musi zawierać następujące elementy:

(i) przywołanie podstawy prawnej nakazu zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym;

(ii) informacje służące wskazaniu organu wydającego nakaz;

(iii) jasne informacje umożliwiające dostawcy usług pośrednich zidentyfikowanie konkretnego odbiorcy lub odbiorców, na temat których poszukiwane są informacje, takie jak co najmniej jedna nazwa rachunku lub niepowtarzalne identyfikatory;

(iv) uzasadnienie wyjaśniające cel, dla którego wymaga się udzielenia informacji oraz dla którego wymóg przekazania informacji jest niezbędny i proporcjonalny w celu określenia, czy odbiorcy usług pośrednich przestrzegają mającego zastosowanie prawa Unii lub prawa krajowego zgodnego z prawem Unii, chyba że nie można podać takiego uzasadnienia z przyczyn związanych z zapobieganiem przestępczości, prowadzeniem postępowań przygotowawczych, wykrywaniem lub ściganiem przestępstw;

(v) informacje na temat mechanizmów odwoławczych przysługujących dostawcy i zainteresowanym odbiorcom danej usługi;

(vi) w stosownych przypadkach, informacje o tym, do którego organu należy przekazać informacje o działaniach podjętych w odpowiedzi na ten nakaz;

b) nakaz może wymagać wyłącznie, aby dostawca udzielił informacji już zgromadzonych na potrzeby świadczenia usługi i znajdujących się pod kontrolą dostawcy;

c) nakaz musi być przekazany w jednym z języków zadeklarowanych przez dostawcę usług pośrednich na podstawie art. 11 ust. 3 lub w innym języku urzędowym państw członkowskich, uzgodnionym przez organ wydający nakaz i dostawcę, a ponadto musi być przesłany do elektronicznego punktu kontaktowego, wyznaczonego przez tego dostawcę, zgodnie z art. 11; w przypadku gdy nakaz nie został sporządzony w języku zadeklarowanym przez dostawcę usług pośrednich lub w innym uzgodnionym języku, nakaz można przekazać w języku organu wydającego nakaz, pod warunkiem że towarzyszy mu tłumaczenie co najmniej elementów określonych w lit. a) i b) niniejszego ustępu na taki zadeklarowany lub uzgodniony język.

3. Organ wydający nakaz lub, w stosownych przypadkach, organ w nim określony przekazują nakaz koordynatorowi ds. usług cyfrowych z państwa członkowskiego organu wydającego wraz z otrzymanymi od dostawcy usług pośrednich informacjami o działaniach podjętych w odpowiedzi na ten nakaz.

4. Po otrzymaniu nakazu od organu sądowego lub administracyjnego koordynator ds. usług cyfrowych z zainteresowanego państwa członkowskiego bez zbędnej zwłoki przekazuje kopię nakazu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, wszystkim koordynatorom ds. usług cyfrowych za pośrednictwem systemu ustanowionego zgodnie z art. 85.

5. Najpóźniej w momencie podjęcia działań w odpowiedź na nakaz lub, w stosownych przypadkach, w momencie określonym w nakazie przez organ wydający nakaz, dostawcy usług pośrednich informują odbiorcę danej usługi o otrzymanym nakazie i działaniach podjętych w odpowiedzi na ten nakaz. Takie informacje przekazane odbiorcy usługi obejmują uzasadnienie i istniejące możliwości odwołania się, zgodnie z ust. 2.
6. Warunki i wymogi ustanowione w niniejszym artykule pozostają bez uszczerbku dla krajowego prawa cywilnego procesowego i krajowego prawa karnego procesowego.

ROZDZIAŁ III

OBOWIĄZKI W ZAKRESIE NALEŻYTEJ STARANNOŚCI NA POTRZEBY PRZEJRZYSTEGO I BEZPIECZNEGO ŚRODOWISKA INTERNETOWEGO

SEKCJA 1

Obowiązki mające zastosowanie do wszystkich dostawców usług pośrednich

Artykuł 11

Punkty kontaktowe dla organów państw członkowskich, Komisji i Rady Usług Cyfrowych

1. Dostawcy usług pośrednich wyznaczają pojedynczy punkt kontaktowy umożliwiający im bezpośrednią komunikację – drogą elektroniczną – z organami państw członkowskich, Komisją i Radą Usług Cyfrowych, o której mowa w art. 61, na potrzeby stosowania niniejszego rozporządzenia.
2. Dostawcy usług pośrednich udostępniają publicznie informacje niezbędne do łatwego zidentyfikowania ich pojedynczych punktów kontaktowych i kontaktowania się z nimi. Informacje te muszą być łatwo dostępne i aktualizowane.
3. W informacjach, o których mowa w ust. 2, dostawcy usług pośrednich określają język lub języki urzędowe państw członkowskich, które, oprócz języka szeroko rozumianego przez jak największą liczbę obywateli Unii, można wykorzystywać do celów komunikacji z ich punktami kontaktowymi i które muszą obejmować co najmniej jeden z języków urzędowych państwa członkowskiego, w którym dostawca usług pośrednich ma swoje główne miejsce prowadzenia działalności lub w którym jego przedstawiciel prawny ma miejsce zamieszkania lub siedzibę.

Artykuł 12

Punkty kontaktowe dla odbiorców usług

1. Dostawcy usług pośrednich wyznaczają pojedynczy punkt kontaktowy umożliwiający odbiorcom usługi bezpośrednią i szybką komunikację z nimi, drogą elektroniczną i w sposób przyjazny dla użytkownika, w tym poprzez umożliwienie odbiorcom usługi wyboru środków komunikacji, które nie mogą opierać się wyłącznie na zautomatyzowanych narzędziach.
2. W uzupełnieniu obowiązków ustanowionych w dyrektywie 2000/31/WE dostawcy usług pośrednich udostępniają publicznie informacje niezbędne użytkownikom usługi do łatwego zidentyfikowania ich pojedynczych punktów kontaktowych i kontaktowania się z nimi. Informacje te muszą być łatwo dostępne i aktualizowane.

Artykuł 13

Przedstawiciele prawni

1. Dostawcy usług pośrednich, którzy nie mają siedziby w Unii, ale oferują usługi w Unii wyznaczają na piśmie osobę prawną lub fizyczną do działania w charakterze ich przedstawiciela prawnego w jednym z państw członkowskich, w których dostawca oferuje swoje usługi.

2. Dostawcy usług pośrednich upoważniają swoich przedstawicieli prawnych do tego, aby właściwe organy państw członkowskich, Komisja oraz Rada Usług Cyfrowych zwracały się do nich – zamiast do takiego dostawcy lub dodatkowo – w odniesieniu do wszystkich kwestii niezbędnych do otrzymywania decyzji wydawanych w związku z niniejszym rozporządzeniem oraz stosowania się do nich i ich egzekwowania. Dostawcy usług pośrednich przekazują swojemu przedstawicielowi prawnemu niezbędne uprawnienia oraz wystarczające zasoby, aby zagwarantować ich skuteczną i terminową współpracę z właściwymi organami państw członkowskich, Komisją i Radą Usług Cyfrowych oraz zastosowanie się do takich decyzji.
3. Wyznaczony przedstawiciel prawny może zostać pociągnięty do odpowiedzialności z tytułu niewypełnienia obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia bez uszczerbku dla odpowiedzialności dostawcy usług pośrednich i kroków prawnych, które mogą zostać przeciwko niemu podjęte.
4. Dostawcy usług pośrednich podają koordynatorowi ds. usług cyfrowych w państwie członkowskim, w którym ich przedstawiciel prawny ma miejsce zamieszkania lub siedzibę, imię i nazwisko lub nazwę, adres pocztowy, adres e-mail oraz numer telefonu tego przedstawiciela prawnego. Dostawcy zapewniają, aby informacje te zostały podane do wiadomości publicznej i aby były łatwo dostępne, prawidłowe oraz aktualne.
5. Wyznaczenie przedstawiciela prawnego na terytorium Unii zgodnie z ust. 1 nie jest równoznaczne z posiadaniem siedziby w Unii.

Artykuł 14

Warunki korzystania z usług

1. W warunkach korzystania z usług dostawcy usług pośrednich uwzględniają informacje na temat wszelkich ograniczeń, które nakładają w związku z korzystaniem z ich usług, w odniesieniu do informacji przekazywanych przez odbiorców usługi. Informacje te muszą zawierać informacje na temat wszelkich polityk, procedur, środków i narzędzi wykorzystywanych na potrzeby moderowania treści, w tym na temat algorytmicznego podejmowania decyzji i przeglądu dokonywanego przez człowieka, a także na temat regulaminu wewnętrznego systemu rozpatrywania skarg. Informacje te formułuje się jasno i w sposób prosty, zrozumiały, przyjazny dla użytkownika i jednoznaczny oraz podaje do wiadomości publicznej w łatwo dostępnym i nadającym się do odczytu maszynowego formacie.
2. Dostawcy usług pośrednich informują odbiorców usługi o wszelkich istotnych zmianach warunków korzystania z usług.
3. Jeżeli usługa pośrednia jest skierowana przede wszystkim do małoletnich lub gdy korzystają z niej w głównej mierze małoletni, dostawca usługi pośredniej wyjaśnia warunki i ograniczenia korzystania z tej usługi w sposób zrozumiały dla małoletnich.
4. Dostawcy usług pośrednich, stosując i egzekwując ograniczenia, o których mowa w ust. 1, działają z należytą starannością, w sposób obiektywny i proporcjonalny oraz z należyтым uwzględnieniem praw i prawnie uzasadnionych interesów wszystkich zaangażowanych stron, w tym zapisanych w Karcie praw podstawowych odbiorców usługi, takich jak wolność wypowiedzi, wolność i pluralizm mediów i inne prawa podstawowe i wolności.
5. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych zapewniają odbiorcom usługi zwięzłe, łatwo dostępne i nadające się do odczytu maszynowego streszczenie warunków korzystania z usług, w tym informacje o dostępnych środkach odwoławczych i mechanizmach odwoławczych, w jasnym i jednoznacznym języku.
6. Bardzo duże platformy internetowe i bardzo duże wyszukiwarki internetowe w rozumieniu art. 33 publikują swoje warunki korzystania z usług w językach urzędowych wszystkich państw członkowskich, w których oferują usługi.

Artykuł 15

Obowiązki sprawozdawcze w zakresie przejrzystości spoczywające na dostawcach usług pośrednich

1. Co najmniej raz w roku dostawcy usług pośrednich podają do wiadomości publicznej w formacie nadającym się do odczytu maszynowego oraz w łatwo dostępny sposób jasne, łatwo zrozumiałe sprawozdania dotyczące wszelkiego moderowania treści, które dokonali w danym okresie. Stosownie do przypadku sprawozdania te zawierają w szczególności następujące informacje:

- a) w przypadku dostawców usług pośrednich – liczbę nakazów otrzymanych od organów państw członkowskich, w tym nakazów wydanych zgodnie z art. 9 i 10, pogrupowanych według rodzaju odpowiednich nielegalnych treści, państwo członkowskie wydające nakaz oraz medianę czasu potrzebnego na poinformowanie organu wydającego nakaz lub dowolnego innego organu określonego w nakazie o jego otrzymaniu i na podjęcie działań w odpowiedzi na nakaz;
- b) w przypadku dostawców usług hostingu – liczbę zgłoszeń dokonanych zgodnie z art. 16, pogrupowanych według rodzaju odpowiednich potencjalnych nielegalnych treści, liczbę zgłoszeń dokonanych przez zaufane podmioty sygnalizujące, wszelkie działania podjęte zgodnie ze zgłoszeniami w podziale ze względu na to, czy działanie podjęto na podstawie przepisów prawa czy warunków korzystania z usług dostawcy, liczbę zgłoszeń rozpatrywanych z wykorzystaniem zautomatyzowanych środków oraz medianę czasu potrzebnego na podjęcie działania;
- c) w przypadku dostawców usług pośrednich – istotne i zrozumiałe informacje na temat moderowania treści dokonanego z własnej inicjatywy dostawców, w tym na temat korzystania ze zautomatyzowanych narzędzi, środków przyjętych w celu zapewnienia szkoleń i pomocy osobom odpowiedzialnym za moderowanie treści, liczby i rodzaju przyjętych środków, które wpływają na dostępność, widoczność i osiągalność informacji przekazanych przez odbiorców usługi oraz na zdolność odbiorców do przekazywania informacji za pośrednictwem usługi, a także innych powiązanych ograniczeń usługi; zawarte w sprawozdaniu informacje grupuje się według rodzaju nielegalnych treści lub naruszenia warunków korzystania z usług dostawcy usług, według metody wykrywania i rodzaju zastosowanego ograniczenia;
- d) w przypadku dostawców usług pośrednich – liczbę skarg otrzymanych za pośrednictwem wewnętrznych systemów rozpatrywania skarg zgodnie z warunkami korzystania z usług dostawcy oraz dodatkowo, w przypadku dostawców platform internetowych, zgodnie z art. 20, podstawę tych skarg, podjęte w odniesieniu do nich decyzje oraz medianę czasu potrzebnego na podjęcie takich decyzji, a także liczbę przypadków, w których decyzje uchylono;
- e) wszelkie przypadki wykorzystania zautomatyzowanych środków do celów moderowania treści, w tym opis jakościowy, wyszczególnienie konkretnych celów, wskaźniki dokładności i ewentualny poziom błędów zautomatyzowanych środków wykorzystanych w osiągnięciu tych celów oraz zastosowane zabezpieczenia.

2. Ust. 1 niniejszego artykułu nie ma zastosowania do dostawców usług pośrednich, którzy kwalifikują się jako mikro-przedsiębiorstwa lub małe przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w zaleceniu 2003/361/WE i którzy nie są bardzo dużymi platformami internetowymi w rozumieniu art. 33 niniejszego rozporządzenia.

3. Komisja może przyjmować akty wykonawcze w celu ustanowienia wzorów określających formę, treść i inne szczegóły sprawozdań na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu, w tym zharmonizowane okresy sprawozdawczości. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradcą, o której mowa w art. 88.

SEKCJA 2

Dodatkowe przepisy mające zastosowanie do dostawców usług hostingu, w tym platform internetowych

Artykuł 16

Mechanizmy zgłaszania i działania

1. Dostawcy usług hostingu wdrażają mechanizmy umożliwiające dowolnej osobie lub dowolnemu podmiotowi zgłoszenie im obecności w ich usłudze określonych informacji, które dana osoba lub dany podmiot uważają za nielegalne treści. Mechanizmy te muszą być łatwo dostępne i przyjazne dla użytkownika oraz muszą pozwalać na dokonywanie zgłoszeń wyłącznie drogą elektroniczną.

2. Mechanizmy, o których mowa w ust. 1, muszą być mechanizmami ułatwiającymi dokonywanie wystarczająco precyzyjnych i odpowiednio uzasadnionych zgłoszeń. W tym celu dostawcy usług hostingu przyjmują niezbędne środki umożliwiające im i ułatwiające dokonywanie zgłoszeń zawierających wszystkie poniższe elementy:

- a) wystarczająco uzasadnione wyjaśnienie powodów, dla których dana osoba lub dany podmiot zarzucają, że odpowiednie informacje stanowią nielegalne treści;
- b) jasne wskazanie dokładnej elektronicznej lokalizacji informacji, takiej jak dokładny adres URL lub dokładne adresy URL, oraz, w stosownych przypadkach, dodatkowe informacje umożliwiające identyfikację nielegalnych treści, stosownie do rodzaju treści i konkretnego rodzaju usługi hostingu;
- c) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres e-mail osoby lub podmiotu dokonujących zgłoszenia, z wyjątkiem zgłoszenia dotyczącego informacji uznawanych za związane z jednym z przestępstw, o których mowa w art. 3–7 dyrektywy 2011/93/UE;
- d) oświadczenie potwierdzające powzięte w dobrej wierze przekonanie osoby lub podmiotu dokonujących zgłoszenia, że informacje i zarzuty w nim zawarte są prawidłowe i kompletne.

3. Zgłoszenia, o których mowa w niniejszym artykule, uznaje się za dające podstawę do uzyskania faktycznej wiedzy lub wiadomości do celów art. 6 w odniesieniu do określonej informacji, której dotyczą, jeżeli umożliwiają dostawcy usług hostingu działającemu z należytą starannością stwierdzenie – bez szczegółowej analizy prawnej – nielegalnego charakteru danej działalności lub informacji.

4. Jeżeli zgłoszenie zawiera elektroniczne dane kontaktowe osoby lub podmiotu, które dokonały zgłoszenia, dostawca usług hostingu bez zbędnej zwłoki przesyła takiej osobie lub takiemu podmiotowi potwierdzenie otrzymania zgłoszenia.

5. Dostawca powiadamia także bez zbędnej zwłoki taką osobę lub taki podmiot o swojej decyzji w odniesieniu do informacji, których dotyczy zgłoszenie, przekazując informacje na temat możliwości odwołania się od podjętej decyzji.

6. Dostawcy usług hostingu rozpatrują wszystkie zgłoszenia, które otrzymują w ramach mechanizmów, o których mowa w ust. 1, oraz podejmują decyzje w odniesieniu do informacji, których dotyczą zgłoszenia, w sposób terminowy, niearbitralny i obiektywny oraz z zachowaniem należytej staranności. Jeżeli na potrzeby takiego rozpatrywania lub podejmowania decyzji korzystają oni ze zautomatyzowanych środków, uwzględniają informacje na ten temat w powiadomieniu, o którym mowa w ust. 5.

Artykuł 17

Uzasadnienie

1. Dostawcy usług hostingu przedstawiają wszystkim zainteresowanym odbiorcom usługi jasne i konkretne uzasadnienie w odniesieniu do następujących ograniczeń nałożonych ze względu na fakt, iż informacje przekazane przez odbiorcę usługi stanowią nielegalne treści lub są niezgodne z warunkami korzystania z usług dostawcy:

- a) ograniczenia w zakresie widoczności określonych informacji przekazywanych przez dostawcę usługi, w tym usuwanie treści, uniemożliwianie dostępu do treści lub depozycjonowanie treści;
- b) zawieszenie, zakończenie lub inne ograniczenie płatności pieniężnych;
- c) zawieszenie lub zakończenie świadczenia usługi w całości lub w części;
- d) zawieszenie lub zamknięcie konta odbiorcy usługi.

2. Ust. 1 ma zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy dostawca zna odpowiednie elektroniczne dane kontaktowe. Ma on zastosowanie najpóźniej od dnia nałożenia ograniczenia, bez względu na powód i sposób jego nałożenia.

Ust. 1 nie ma zastosowania w przypadku, gdy informacje są wprowadzającymi w błąd treściami handlowymi o dużej objętości.

3. Uzasadnienie, o którym mowa w ust. 1, musi zawierać co najmniej następujące informacje:
- a) wskazanie, czy decyzja obejmuje usunięcie informacji, uniemożliwienie dostępu do nich, depozycjonowanie lub ograniczenie widoczności informacji lub zawieszenie lub zakończenie płatności pieniężnych odnoszących się do takich informacji albo nakłada inne środki, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do informacji, oraz, w stosownych przypadkach, zakres terytorialny decyzji i okres jej obowiązywania;
 - b) fakty i okoliczności, na podstawie których podjęto decyzję, w tym w stosownych przypadkach informację, czy decyzję podjęto na podstawie zgłoszenia dokonanego zgodnie z art. 16 czy na podstawie dobrowolnych czynności sprawdzających prowadzonych z własnej inicjatywy oraz, gdy jest absolutnie niezbędne, tożsamość zgłaszającego;
 - c) w stosownych przypadkach informację na temat wykorzystania zautomatyzowanych środków podczas podejmowania decyzji, w tym informację, czy decyzję podjęto w odniesieniu do treści wykrytych lub zidentyfikowanych z wykorzystaniem zautomatyzowanych środków;
 - d) jeżeli decyzja dotyczy potencjalnie nielegalnych treści, wskazanie podstawy prawnej, na której opiera się decyzja, oraz wyjaśnienia dotyczące powodów, dla których na tej podstawie uznaje się dane informacje za nielegalne treści;
 - e) jeżeli decyzja opiera się na zarzucanej niezgodności informacji z warunkami korzystania z usług dostawcy usługi hostingu, wskazanie podstawy umownej, na której opiera się decyzja, oraz wyjaśnienia dotyczące powodów, dla których uznaje się dane informacje za niezgodne z tą podstawą;
 - f) jasne i przyjazne dla użytkownika informacje na temat przysługujących odbiorcy usługi możliwości odwołania się od decyzji, w szczególności w stosownych przypadkach za pośrednictwem wewnętrznych mechanizmów rozpatrywania skarg, pozasądowego rozstrzygnięcia sporów i sądowych środków odwoławczych.
4. Informacje przekazane przez dostawców usług hostingu zgodnie z niniejszym artykułem muszą być jasne i łatwo zrozumiałe oraz na tyle dokładne i szczegółowe, na ile można tego zasadnie oczekiwać w danych okolicznościach. Informacje muszą w szczególności w rozsądny sposób umożliwić zainteresowanemu odbiorcy danej usługi skuteczne wykonywanie możliwości odwołania się, o których mowa w ust. 3 lit. f).
5. Niniejszego artykułu nie stosuje się do nakazów, o których mowa w art. 9.

Artykuł 18

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

1. W przypadku gdy dostawca usług hostingu poweźmie jakiegokolwiek informacje dające podstawę do podejrzenia, że popełniono, popełnia się lub może dojść do popełnienia przestępstwa zagrażającego życiu lub bezpieczeństwu osoby lub osób, natychmiast informuje o swoim podejrzeniu organy ścigania lub organy sądowe zainteresowanego państwa członkowskiego lub zainteresowanych państw członkowskich i przekazuje wszystkie dostępne informacje na ten temat.
2. W przypadku gdy dostawca usług hostingu nie może z dostateczną pewnością wskazać zainteresowanego państwa członkowskiego, informuje organy ścigania państwa członkowskiego, w którym znajduje się jego siedziba lub w którym jego przedstawiciel prawny ma miejsce zamieszkania lub siedzibę, lub informuje Europol.

Do celów niniejszego artykułu zainteresowanym państwem członkowskim jest państwo członkowskie, w którym według podejrzeń popełniono, popełnia się lub może dojść do popełnienia przestępstwa, lub państwo członkowskie, w którym ma miejsce zamieszkania lub znajduje się osoba podejrzana o popełnienie przestępstwa, lub państwo członkowskie, w którym ma miejsce zamieszkania lub znajduje się ofiara takiego zarzucanego przestępstwa.

SEKCJA 3

Dodatkowe przepisy mające zastosowanie do platform internetowych

Artykuł 19

Wyłączenie dotyczące mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw

1. Niniejsza sekcja, z wyjątkiem art. 24 ust. 3, nie ma zastosowania do dostawców platform internetowych, które kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa lub małe przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w zaleceniu 2003/361/WE.

Niniejsza sekcja, z wyjątkiem art. 24 ust. 3, nie ma zastosowania do dostawców platform internetowych, którzy wcześniej kwalifikowali się do statusu mikroprzedsiębiorstwa lub małego przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w zaleceniu 2003/361/WE, przez okres dwunastu miesięcy od utraty tego statusu zgodnie z art. 4 ust. 2 tego zalecenia, chyba że są oni bardzo dużymi platformami internetowymi zgodnie z art. 33.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu niniejsza sekcja ma zastosowanie do dostawców platform internetowych, którzy zostali wskazani jako bardzo duże platformy internetowe zgodnie z art. 33, bez względu na to, czy kwalifikują się oni jako mikroprzedsiębiorstwa czy małe przedsiębiorstwa.

Artykuł 20

Wewnętrzny system rozpatrywania skarg

1. Dostawcy platform internetowych zapewniają odbiorcom usługi, w tym osobom lub podmiotom, które dokonały zgłoszenia – przez okres co najmniej sześciu miesięcy od podjęcia decyzji, o której mowa w niniejszym ustępie – dostęp do skutecznego wewnętrznego systemu rozpatrywania skarg, który umożliwia im elektroniczne i bezpłatne wnoszenie skarg na decyzję podjętą przez dostawcę platformy internetowej po otrzymaniu zgłoszenia, lub na następujące decyzje podjęte przez dostawcę platformy internetowej ze względu na fakt, iż informacje przekazane przez odbiorców stanowią nielegalne treści lub są niezgodne z warunkami korzystania z usług dostawcy:

- a) decyzje w sprawie usunięcia informacji lub uniemożliwieniu do nich dostępu lub ograniczeniu widoczności informacji;
- b) decyzje w sprawie zawieszenia lub zakończenia świadczenia usługi, w pełni lub częściowo, na rzecz odbiorców;
- c) decyzje w sprawie zawieszenia lub zamknięcia konta odbiorców;
- d) decyzje w sprawie zawieszenia, zakończenia lub ograniczenia w inny sposób możliwości monetyzacji informacji przekazanych przez odbiorców.

2. Okres co najmniej sześciu miesięcy, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, rozpoczyna się w dniu, w którym odbiorca usługi został poinformowany o decyzji zgodnie z art. 16 ust. 5 lub art. 17.

3. Dostawcy platform internetowych zapewniają, aby ich wewnętrzne systemy rozpatrywania skarg były łatwo dostępne, przyjazne dla użytkowników oraz aby umożliwiały i ułatwiały przekazywanie wystarczająco precyzyjnych i odpowiednio uzasadnionych skarg.

4. Dostawcy platform internetowych rozpatrują skargi przekazane za pośrednictwem ich wewnętrznego systemu rozpatrywania skarg w sposób terminowy, niedyskryminujący, obiektywny i niearbitralny. Jeżeli skarga zawiera wystarczające powody, aby dostawca platformy internetowej uznał, że jego decyzja o niepodejmowaniu działań w odpowiedzi na zgłoszenie jest nieuzasadniona lub że informacje, których dotyczy skarga, nie są nielegalne i niezgodne z jego warunkami korzystania z usług, lub zawiera informacje wskazujące, że działanie skarżącego nie uzasadnia podjętego środka, dostawca platformy internetowej bez zbędnej zwłoki uchyla swoją decyzję, o której mowa w ust. 1.

5. Dostawcy platform internetowych bez zbędnej zwłoki informują skarżących o swojej decyzji z uzasadnieniem dotyczącej informacji, do których odnosi się skarga, oraz informują skarżących o możliwości pozasądowego rozstrzygnięcia sporów przewidzianego w art. 21 oraz o innych dostępnych możliwościach odwołania.

6. Dostawcy platform internetowych zapewniają, aby decyzje, o których mowa w ust. 5, podejmowano pod nadzorem odpowiednio wykwalifikowanego personelu a nie tylko na podstawie zautomatyzowanych środków.

Artykuł 21

Pozasądowe rozstrzygnięcie sporów

1. Odbiorcy usługi, w tym osoby lub podmioty, które dokonały zgłoszenia, do których skierowane są decyzje, o których mowa w art. 20 ust. 1, mają prawo wyboru dowolnego organu pozasądowego rozstrzygnięcia sporów certyfikowanego zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu w celu rozstrzygnięcia sporów dotyczących tych decyzji, w tym w odniesieniu do skarg, które nie zostały rozstrzygnięte w ramach wewnętrznego systemu rozpatrywania skarg, o którym mowa w tym artykule.

Dostawcy platform internetowych zapewniają, aby informacje na temat możliwości korzystania przez odbiorców usługi z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów, o którym mowa w akapicie pierwszym, były łatwo dostępne na ich interfejsie internetowym, jasne i przyjazne dla użytkownika.

Akapit pierwszy pozostaje bez uszczerbku dla prawa zainteresowanego odbiorcy usługi do wszczęcia na każdym etapie postępowania w celu zaskarżenia tych decyzji przez dostawców platform internetowych przed sądem zgodnie z mającym zastosowanie prawem.

2. W celu rozstrzygnięcia sporu obie strony współpracują, w dobrej wierze, z wybranym certyfikowanym organem pozasądowego rozstrzygnięcia sporów.

Dostawcy platform internetowych mogą odmówić współpracy z takim organem pozasądowego rozstrzygnięcia sporów, jeżeli spór dotyczący tych samych informacji i tych samych podstaw zarzucanej nielegalności lub niezgodności treści został już rozstrzygnięty.

Certyfikowany organ pozasądowego rozstrzygnięcia sporów nie może narzucać stronom wiążącego rozstrzygnięcia sporu.

3. Koordynator ds. usług cyfrowych państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba organu pozasądowego rozstrzygnięcia sporów, dokonuje jego certyfikacji na okres nieprzekraczający pięciu lat, który można przedłużyć, na jego wniosek, jeżeli organ ten wykazał, że spełnia wszystkie następujące warunki:

- a) jest bezstronny i niezależny, w tym niezależny finansowo, od dostawców platform internetowych i od odbiorców usługi świadczonej przez dostawców platform internetowych, w tym od osób lub podmiotów, które dokonały zgłoszenia;
- b) dysponuje niezbędną wiedzą ekspercką na temat problemów występujących w co najmniej jednym konkretnym obszarze nielegalnych treści lub w odniesieniu do stosowania i egzekwowania warunków korzystania z usług co najmniej jednego rodzaju platformy internetowej, która to wiedza pozwala organowi na skuteczne rozstrzygnięcie sporów;
- c) jego członkowie otrzymują wynagrodzenie niepowiązane z wynikiem postępowania;
- d) oferowane przez niego pozasądowe rozstrzygnięcie sporów jest łatwo dostępne za pośrednictwem technologii łączności elektronicznej oraz istnieje możliwość wszczęcia rozstrzygnięcia sporów oraz złożenia wymaganych dokumentów potwierdzających przez internet;
- e) ma możliwość rozstrzygnięcia sporów w sposób szybki, skuteczny i oszczędny oraz w co najmniej jednym języku urzędowym instytucji Unii;
- f) oferowane przez niego pozasądowe rozstrzygnięcie sporów odbywa się zgodnie z jasnym i sprawiedliwym regulaminem wewnętrznym, który jest łatwo i publicznie dostępny, oraz jest zgodne z obowiązującym prawem, w tym z niniejszym artykułem.

Koordinator ds. usług cyfrowych w stosownych przypadkach wskazuje w certyfikacie:

- a) konkretne sprawy, w zakresie których dany organ dysponuje wiedzą ekspercką, o czym mowa w akapicie pierwszym lit. b); oraz
- b) język urzędowy lub języki urzędowe instytucji Unii, w których dany organ może rozstrzygać spory, o czym mowa w akapicie pierwszym lit. e).

4. Co roku certyfikowane organy pozasądowego rozstrzygnięcia sporów składają koordinatorowi ds. usług cyfrowych, który je certyfikował, sprawozdanie z działalności, określając co najmniej liczbę otrzymanych sporów, informacje na temat wyników tych sporów, średni czas potrzebny do ich rozstrzygnięcia oraz wszelkie napotkane niedociągnięcia lub trudności. Na wniosek tego koordynatora ds. usług cyfrowych przekazują one dodatkowe informacje.

Co dwa lata koordynatorzy ds. usług cyfrowych sporządzają sprawozdanie z działalności certyfikowanych przez nich organów pozasądowego rozstrzygnięcia sporów. W sprawozdaniu tym należy w szczególności:

- a) podać liczbę sporów, które każdy certyfikowany organ pozasądowego rozstrzygnięcia sporów otrzymał rocznie;
- b) wskazać wyniki postępowań wniesionych do tych organów oraz średni czas potrzebny na rozstrzygnięcie sporów;
- c) określić i wyjaśnić wszelkie systematyczne lub sektorowe niedociągnięcia lub trudności napotkane w związku z działalnością tych organów;
- d) określić najlepsze praktyki dotyczące takiej działalności;
- e) wydać zalecenia dotyczące sposobów poprawy takiej działalności.

Certyfikowane organy pozasądowego rozstrzygnięcia sporów udostępniają stronom swoje decyzję w rozsądnym terminie, nie później niż 90 dni kalendarzowych od dnia otrzymania skargi. W przypadku bardzo złożonych sporów certyfikowany pozasądowego rozstrzygnięcia sporów może według własnego uznania przedłużyć termin 90 dni kalendarzowych o kolejny okres nieprzekraczający 90 dni, skutkujący maksymalnym łącznym terminem wynoszącym 180 dni.

5. Jeżeli organ pozasądowego rozstrzygnięcia sporów rozstrzygnie spór na korzyść odbiorcy usługi, w tym osoby lub podmiotu, które dokonały zgłoszenia, dostawca platformy internetowej ponosi wszystkie opłaty pobrane przez organ pozasądowego rozstrzygnięcia sporów i zwraca temu odbiorcy, w tym osobie lub podmiotowi, wszelkie inne zasadne wydatki, które poniósł on w związku z rozstrzygnięciem sporu. Jeżeli organ pozasądowego rozstrzygnięcia sporów rozstrzygnie spór na korzyść dostawcy platformy internetowej, nie można zobowiązać odbiorcy usługi, w tym osoby lub podmiotu, do zwrócenia jakichkolwiek opłat ani innych wydatków, które dostawca platformy internetowej poniósł lub ma ponieść w związku z rozstrzygnięciem sporu, chyba że organ pozasądowego rozstrzygnięcia sporów uzna, że odbiorca ten działał w sposób oczywisty w złej wierze.

Pobierane przez organ pozasądowego rozstrzygnięcia sporów od dostawców platform internetowych opłaty za rozstrzygnięcie sporu muszą być rozsądne i w żadnym wypadku nie mogą być wyższe niż koszty poniesione przez ten organ. Rozstrzygnięcie sporów musi być dostępne dla odbiorców usługi bezpłatnie lub za nieznaczną opłatą.

Przed przystąpieniem do rozstrzygnięcia sporu certyfikowane organy pozasądowego rozstrzygnięcia sporów informują odbiorcę usługi, w tym osoby i podmioty, które dokonały zgłoszenia, i dostawcę platformy internetowej o wysokości opłat lub o mechanizmach stosowanych do ustalenia wysokości opłat.

6. Państwa członkowskie mogą ustanowić organy pozasądowego rozstrzygnięcia sporów do celów określonych w ust. 1 lub mogą wspierać działania niektórych lub wszystkich organów pozasądowego rozstrzygnięcia sporów, które państwa te certyfikowały zgodnie z ust. 3.

Państwa członkowskie zapewniają, aby ich działania podejmowane na podstawie akapitu pierwszego nie wpływały na możliwość certyfikowania zainteresowanych organów zgodnie z ust. 3 przez ich koordynatorów ds. usług cyfrowych.

7. Koordynator ds. usług cyfrowych, który certyfikował organ pozasądowego rozstrzygania sporów, cofa tę certyfikację, jeżeli w wyniku czynności sprawdzających prowadzonych z własnej inicjatywy albo na podstawie informacji otrzymanych przez osoby trzecie ustali, że organ pozasądowego rozstrzygania sporów nie spełnia już warunków określonych w ust. 3. Przed cofnięciem tej certyfikacji koordynator ds. usług cyfrowych zapewnia temu organowi możliwość ustosunkowania się do ustaleń dokonanych w toku czynności sprawdzających oraz do zamiaru cofnięcia certyfikacji tego organu pozasądowego rozstrzygania sporów.

8. Koordynatorzy ds. usług cyfrowych zgłaszają Komisji organy pozasądowego rozstrzygania sporów, które certyfikowali zgodnie z ust. 3, w tym w stosownych przypadkach przekazują informacje, o których mowa w akapicie drugim tego ustępu, a także organy pozasądowego rozstrzygania sporów, których certyfikację cofnęli. Komisja publikuje wykaz tych organów wraz z tymi informacjami na specjalnej stronie internetowej, która jest łatwo dostępna, i aktualizuje go.

9. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla dyrektywy 2013/11/UE oraz dla postępowań i podmiotów alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich ustanowionych na mocy tej dyrektywy.

Artykuł 22

Zaufane podmioty sygnalizujące

1. Dostawcy platform internetowych wprowadzają niezbędne środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia priorytetowego traktowania zgłoszeń dokonywanych przez zaufane podmioty sygnalizujące, działające w wyznaczonych dziedzinach, w których dysponują wiedzą ekspercką, za pośrednictwem mechanizmów, o których mowa w art. 16, a także rozpatrywania takich zgłoszeń oraz podejmowania decyzji w ich sprawie bez zbędnej zwłoki.

2. Status „zaufanego podmiotu sygnalizującego” na podstawie niniejszego rozporządzenia jest przyznawany, na wniosek dowolnego podmiotu, przez koordynatora ds. usług cyfrowych państwa członkowskiego, w którym wnioskodawca ma siedzibę, wnioskodawcy, który wykaże, że spełnia wszystkie następujące warunki:

- a) dysponuje szczególną wiedzą ekspercką i kompetencjami do celów wykrywania, identyfikowania i zgłaszania nielegalnych treści;
- b) jest niezależny od dostawców platform internetowych;
- c) podejmuje działania mające na celu dokonywanie zgłoszeń w sposób dokładny i obiektywny oraz z zachowaniem należytej staranności.

3. Zaufane podmioty sygnalizujące publikują co najmniej raz w roku łatwo zrozumiałe i szczegółowe sprawozdanie dotyczące zgłoszeń dokonanych zgodnie z art. 16 w danym okresie. W sprawozdaniu podaje się co najmniej liczbę zgłoszeń pogrupowanych według:

- a) tożsamości dostawcy usług hostingu;
- b) rodzaju potencjalnie nielegalnych treści będących przedmiotem zgłoszenia;
- c) działań podjętych przez dostawcę usług.

Sprawozdania te zawierają wyjaśnienie obowiązujących procedur zapewniających zachowanie niezależności zaufanego podmiotu sygnalizującego.

Zaufane podmioty sygnalizujące przesyłają te sprawozdania koordynatorowi ds. usług cyfrowych przyznającemu status i podają je do wiadomości publicznej. Informacje podane w sprawozdaniach nie mogą zawierać danych osobowych.

4. Koordynatorzy ds. usług cyfrowych przekazują Komisji i Radzie Usług Cyfrowych nazwy, adresy oraz adresy poczty elektronicznej podmiotów, którym przyznali status zaufanego podmiotu sygnalizującego zgodnie z ust. 2 lub którym zawiesili status zaufanego podmiotu sygnalizującego zgodnie z ust. 6, lub którym cofnęli taki status zgodnie z ust. 7.

5. Komisja publikuje informacje, o których mowa w ust. 4, w publicznie dostępnej bazie danych w łatwo dostępnym formacie nadającym się do odczytu maszynowego i aktualizuje tę bazę danych.

6. W przypadku gdy dostawca platform internetowych dysponuje informacjami wskazującymi, że zaufany podmiot sygnalizujący dokonał za pośrednictwem mechanizmów, o których mowa w art. 16, znacznej liczby niewystarczająco precyzyjnych, niedokładnych lub nieodpowiednio uzasadnionych zgłoszeń, w tym informacji pozyskanych w związku z rozpatrywaniem skarg w ramach wewnętrznego systemu rozpatrywania skarg, o którym mowa w art. 20 ust. 4, przekazuje te informacje koordynatorowi ds. usług cyfrowych, który przyznał danemu podmiotowi status zaufanego podmiotu sygnalizującego, wraz z niezbędnymi wyjaśnieniami i dokumentami potwierdzającymi. Po otrzymaniu informacji od dostawcy platform internetowych, jeżeli koordynator ds. usług cyfrowych uzna, że istnieją uzasadnione powody, by podjąć czynności sprawdzające, status zaufanego podmiotu sygnalizującego zawiesza się na czas trwania tych czynności sprawdzających. Czynności sprawdzające należy przeprowadzić bez zbędnej zwłoki.

7. Koordynator ds. usług cyfrowych, który przyznał danemu podmiotowi status zaufanego podmiotu sygnalizującego, cofa taki status, jeżeli w wyniku czynności sprawdzających prowadzonych z własnej inicjatywy albo na podstawie informacji otrzymanych od osób trzecich, w tym informacji udzielonych przez dostawcę platform internetowych na podstawie ust. 6, ustali, że dany podmiot nie spełnia już warunków określonych w ust. 2. Przed cofnięciem tego statusu koordynator ds. usług cyfrowych zapewnia podmiotowi możliwość ustosunkowania się do ustaleń dokonanych w toku czynności sprawdzających oraz do zamiaru cofnięcia jego statusu zaufanego podmiotu sygnalizującego.

8. Po konsultacji z Radą Usług Cyfrowych Komisja wydaje, jeżeli zachodzi taka potrzeba, wytyczne w celu wsparcia dostawców platform internetowych i koordynatorów ds. usług cyfrowych w stosowaniu ust. 2, 6 i 7.

Artykuł 23

Środki podejmowane przeciwko nadużywaniu i ochrona przed nim

1. Dostawcy platform internetowych zawieszają na rozsądny okres i po wydaniu uprzedniego ostrzeżenia świadczenie usług na rzecz odbiorców usługi często przekazujących oczywiście nielegalne treści.

2. Dostawcy platform internetowych zawieszają na rozsądny okres i po wydaniu uprzedniego ostrzeżenia rozpatrywanie zgłoszeń dokonanych za pośrednictwem mechanizmów zgłaszania i działania oraz skarg wnoszonych za pośrednictwem wewnętrznych systemów rozpatrywania skarg, o których mowa w, odpowiednio, art. 16 i 20, przez osoby lub podmioty dokonujące często oczywiście bezzasadnych zgłoszeń lub przez skarżących wnoszących często oczywiście bezzasadne skargi.

3. Przy podejmowaniu decyzji o zawieszeniu dostawcy platform internetowych oceniają w poszczególnym przypadku oraz w sposób terminowy i obiektywny, z zachowaniem należytej staranności, czy odbiorca usługi, osoba, podmiot lub skarżący dopuszcza się nadużywania, o którym mowa w ust. 1 i 2, z uwzględnieniem wszystkich istotnych faktów i okoliczności wynikających z informacji dostępnych dla dostawcy platform internetowych. Okoliczności takie obejmują co najmniej:

- a) liczbę bezwzględną oczywiście nielegalnych treści lub oczywiście bezzasadnych zgłoszeń lub skarg, które zostały odpowiednio przekazane, dokonane lub wniesione w danym okresie;
- b) względny stosunek takiej liczby do całkowitej liczby informacji lub zgłoszeń odpowiednio przekazanych lub dokonanych w danym okresie;
- c) ciężar nadużywania, w tym charakter nielegalnych treści, i jego konsekwencje;
- d) zamiar odbiorcy usługi, osoby, podmiotu lub skarżącego, jeżeli można go określić.

4. Dostawcy platform internetowych jasno i szczegółowo określają w warunkach korzystania z usług swoją politykę dotyczącą nadużywania, o którym mowa w ust. 1 i 2, oraz podają przykłady faktów i okoliczności, które uwzględniają przy ocenie tego, czy dane zachowanie stanowi nadużywanie, oraz przy ocenie długości okresu zawieszenia.

Artykuł 24

Obowiązki sprawozdawcze w zakresie przejrzystości spoczywające na dostawcach platform internetowych

1. Oprócz informacji, o których mowa w art. 15, dostawcy platform internetowych zawierają w sprawozdaniach, o których mowa w tym artykule, następujące informacje:
 - a) liczbę sporów przekazanych do organów pozasądowego rozstrzygnięcia sporów, o których mowa w art. 21, wyniki rozstrzygnięcia tych sporów oraz medianę czasu potrzebną na przeprowadzenie postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporów, a także udział sporów, w których dostawca platformy internetowej wdrożył decyzje tego organu;
 - b) liczbę przypadków zawieszenia świadczenia usług na podstawie art. 23 z podziałem na zawieszenia dokonane w związku z przekazywaniem oczywiście nielegalnych treści, dokonywaniem oczywiście bezzasadnych zgłoszeń oraz wnoszeniem oczywiście bezzasadnych skarg.
2. Do dnia 17 lutego 2023 r., a następnie co najmniej raz na sześć miesięcy dostawcy, w odniesieniu do każdej platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej, publikują w publicznie dostępnej sekcji swojego interfejsu internetowego informacje na temat średniej liczby aktywnych miesięcznie odbiorców usługi w Unii, obliczonej jako średnia liczba w okresie poprzednich sześciu miesięcy oraz zgodnie z metodyką ustanowioną w aktach delegowanych, o których mowa w art. 33 ust. 2, jeżeli te akty delegowane zostały przyjęte.
3. Dostawcy platform internetowych lub wyszukiwarek internetowych przekazują koordynatorowi ds. usług cyfrowych właściwemu dla miejsca siedziby i Komisji – na ich wniosek i bez zbędnej zwłoki – informacje, o których mowa w ust. 2, zaktualizowane na moment złożenia takiego wniosku. Koordynator ds. usług cyfrowych lub Komisja mogą zażądać, aby dostawca platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej przekazał dodatkowe informacje dotyczące obliczenia, o którym mowa w tym ustępie, w tym wyjaśnienia i uzasadnienie odnośnie do wykorzystanych danych. Informacje te nie mogą zawierać danych osobowych.
4. Gdy w oparciu o informacje otrzymane na podstawie ust. 2 i 3 niniejszego artykułu koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby ma powody, aby uważać, że dostawca platform internetowych lub wyszukiwarek internetowych osiągnął określony w art. 33 ust. 1 próg średniej liczby aktywnych miesięcznie odbiorców usługi w Unii, informuje o tym Komisję.
5. Dostawcy platform internetowych bez zbędnej zwłoki przekazują Komisji decyzje i uzasadnienia, o których mowa w art. 17 ust. 1, w celu umieszczenia ich w dostępnej publicznie bazie danych nadającej się do odczytu maszynowego zarządzanej przez Komisję. Dostawcy platform internetowych zapewniają, aby przekazywane informacje nie zawierały danych osobowych.
6. Komisja może przyjmować akty wykonawcze w celu ustanowienia wzorów określających formę, treść i inne szczególne sprawozdań na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 88.

Artykuł 25

Projekt i organizacja interfejsów internetowych

1. Dostawcy platform internetowych nie mogą projektować, organizować ani obsługiwać swoich interfejsów internetowych w sposób, który wprowadza w błąd odbiorców usługi lub nimi manipuluje lub w inny istotny sposób zakłóca lub ogranicza zdolność odbiorców ich usługi do podejmowania wolnych i świadomych decyzji.
2. Zakaz przewidziany w ust. 1 nie ma zastosowania do praktyk objętych dyrektywą 2005/29/WE lub rozporządzeniem (UE) 2016/679.
3. Komisja może wydać wytyczne dotyczące stosowania ust. 1 do konkretnych praktyk, w szczególności:
 - a) większego eksponowania niektórych wyborów, gdy odbiorca usługi jest proszony o podjęcie decyzji;

- b) wielokrotnego żądania od odbiorcy usługi dokonania wyboru, gdy wyboru takiego już dokonał, w szczególności przez pokazywanie wyskakujących okienek, które zakłócają środowisko użytkownika;
- c) sprawiania, że procedura zrezygnowania z usługi jest trudniejsza niż procedura jej subskrypcji.

Artykuł 26

Reklamy na platformach internetowych

1. Dostawcy platform internetowych, którzy prezentują reklamy na swoich interfejsach internetowych, zapewniają, aby – w odniesieniu do każdej konkretnej reklamy prezentowanej każdemu indywidualnemu odbiorcy – odbiorcy usługi byli w stanie w sposób jasny, wyraźny, zwięzły i jednoznaczny oraz w czasie rzeczywistym:
 - a) stwierdzić, że informacje są reklamą, w tym za pomocą widocznych oznaczeń, które mogą być zgodne z normami na podstawie art. 44;
 - b) stwierdzić, w imieniu jakiej osoby fizycznej lub prawnej jest prezentowana reklama;
 - c) stwierdzić, jaka osoba fizyczna lub prawna zapłaciła za reklamę, jeżeli osobą tą nie jest osoba fizyczna lub prawna, o której mowa w lit. b);
 - d) znaleźć istotne informacje, pozyskane bezpośrednio i łatwo z reklamy, na temat głównych parametrów wykorzystanych do określenia odbiorcy, któremu reklama jest prezentowana i, w stosownych przypadkach, sposobu zmiany tych parametrów.

2. Dostawcy platform internetowych zapewniają odbiorcom usługi funkcję umożliwiającą składanie oświadczenia, czy przekazywane przez nich treści są informacjami handlowym lub zawierają informacje handlowe.

Gdy odbiorca usługi składa oświadczenie na podstawie niniejszego ustępu, dostawca platform internetowych zapewnia, aby inni odbiorcy usługi mogli w sposób jasny i jednoznaczny oraz w czasie rzeczywistym, w tym za pomocą widocznych oznaczeń, które mogą być zgodne z normami na podstawie art. 44, stwierdzić, że treści przekazane przez odbiorcę usługi są informacjami handlowymi lub zawierają informacje handlowe zgodnie z tym oświadczeniem.

3. Dostawcy platform internetowych nie mogą prezentować odbiorcom usługi reklam opartych na profilowaniu zgodnie z definicją w art. 4 pkt 4 rozporządzenia (UE) 2016/679 z wykorzystaniem szczególnych kategorii danych osobowych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679.

Artykuł 27

Przejrzystość systemu rekomendacji

1. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych, którzy korzystają z systemów rekomendacji, w prostym i przystępnym języku określają w swoich warunkach korzystania z usług główne parametry stosowane w ich systemach rekomendacji, a także wszelkie opcje zmieniania tych parametrów przez odbiorców usługi lub wpływania na nie.
2. W głównych parametrach, o których mowa w ust. 1, wyjaśnia się, dlaczego niektóre informacje są sugerowane odbiorcy usługi. Obejmują one co najmniej:
 - a) kryteria, które są najistotniejsze przy określaniu informacji sugerowanych odbiorcy usługi;
 - b) powody względnego znaczenia tych parametrów.
3. Jeżeli na podstawie ust. 1 dostępnych jest kilka opcji dla systemów rekomendacji, które określają względną kolejność informacji przedstawianych odbiorcom usługi, dostawcy platform internetowych udostępniają również funkcję umożliwiającą odbiorcy usługi wybór i zmianę w dowolnym momencie preferowanej opcji. Ta funkcja musi być bezpośrednio i łatwo dostępna w określonej sekcji interfejsu internetowego platformy internetowej, w której informacje są szeregowane.

Artykuł 28

Ochrona małoletnich w internecie

1. Dostawcy platform internetowych dostępnych dla małoletnich wprowadzają odpowiednie i proporcjonalne środki, aby zapewnić wysoki poziom prywatności, bezpieczeństwa i ochrony małoletnich w ramach świadczonych przez siebie usług.
2. Dostawcy platform internetowych nie mogą prezentować na swoim interfejsie reklam opartych na profilowaniu zgodnie z definicją w art. 4 pkt 4 rozporządzenia (UE) 2016/679 z wykorzystaniem danych osobowych odbiorcy usługi, jeżeli wiedzą z wystarczającą pewnością, że odbiorca usługi jest małoletni.
3. Wypełnianie obowiązków określonych w niniejszym artykule nie zobowiązuje dostawców platform internetowych do przetwarzania dodatkowych danych osobowych w celu oceny, czy odbiorca usługi jest małoletni.
4. Po konsultacji z Radą Usług Cyfrowych Komisja może wydać wytyczne w celu wsparcia dostawców platform internetowych w stosowaniu ust. 1.

SEKCJA 4

Dodatkowe przepisy dotyczące dostawców platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość

Artykuł 29

Wyłączenie dotyczące mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw

1. Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do dostawców platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa lub małe przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w zaleceniu 2003/361/WE.

Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do dostawców platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość, którzy wcześniej kwalifikowali się do statusu mikroprzedsiębiorstwa lub małego przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w zaleceniu 2003/361/WE, przez okres dwunastu miesięcy od utraty tego statusu zgodnie z art. 4 ust. 2 tego zalecenia, chyba że są oni bardzo dużymi platformami internetowymi zgodnie z art. 33.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu niniejsza sekcja ma zastosowanie do dostawców platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość, którzy zostali wskazani jako bardzo duże platformy internetowe zgodnie z art. 33, bez względu na to, czy kwalifikują się oni jako mikroprzedsiębiorstwa czy małe przedsiębiorstwa.

Artykuł 30

Identyfikowalność przedsiębiorców

1. Dostawcy platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość zapewniają, aby przedsiębiorcy mogli korzystać z tych platformach internetowych jedynie w celu propagowania wiadomości o produktach lub usługach lub oferowania usług lub produktów konsumentom znajdującym się w Unii, jeżeli przed takim skorzystaniem z ich usług do tych celów uzyskali – o ile dotyczy to danego przedsiębiorcy – następujące informacje:

- a) imię i nazwisko lub nazwę, adres, numer telefonu i adres poczty elektronicznej przedsiębiorcy;
- b) kopię dokumentu tożsamości przedsiębiorcy lub jakąkolwiek inną identyfikację elektroniczną zgodnie z definicją w art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 ⁽⁴⁰⁾;

⁽⁴⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 73).

- c) dane rachunku płatniczego przedsiębiorcy;
- d) w przypadku gdy przedsiębiorca jest wpisany do rejestru handlowego lub podobnego rejestru publicznego – rejestr handlowy, do którego przedsiębiorca jest wpisany, oraz jego numer rejestracyjny lub równoważne środki pozwalające na ustalenie tożsamości znajdujące się w rejestrze;
- e) własne poświadczenie przedsiębiorcy, w którym zobowiązuje się do oferowania wyłącznie produktów lub usług zgodnych z mającymi zastosowanie przepisami prawa Unii.

2. Dostawca platformy internetowej umożliwiającej konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość, po otrzymaniu informacji, o których mowa w ust. 1, i przed umożliwieniem zainteresowanemu przedsiębiorcy korzystania z jego usług, dokłada wszelkich starań w celu oceny, czy informacje, o których mowa w ust. 1 lit. a)-e), są wiarygodne i pełne, korzystając z wszelkich ogólnodostępnych oficjalnych internetowych baz danych lub interfejsów internetowych udostępnianych przez państwo członkowskie lub Unię lub zwracając się do przedsiębiorcy o przekazanie dokumentów potwierdzających pochodzących z wiarygodnych źródeł. Do celów niniejszego rozporządzenia przedsiębiorcy ponoszą odpowiedzialność za prawdziwość dostarczonych informacji.

W odniesieniu do przedsiębiorców, którzy korzystają już z usług dostawców platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość do celów, o których mowa w ust. 1, w dniu 17 lutego 2024 r. dostawcy dokładają wszelkich starań, aby uzyskać wymienione informacje od zainteresowanych przedsiębiorców w terminie 12 miesięcy. Jeżeli zainteresowani przedsiębiorcy nie dostarczą informacji w tym terminie, dostawcy zawieszają świadczenie usług na ich rzecz do czasu dostarczenia przez przedsiębiorców wszystkich informacji.

3. Jeżeli dostawca platformy internetowej umożliwiającej konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość uzyskał wystarczające wskazówki lub ma powody, by sądzić, że którakolwiek z informacji, o których mowa w ust. 1, uzyskanych od zainteresowanego przedsiębiorcy jest nieprawdziwa, niekompletna lub nieaktualna, dostawca taki żąda, aby przedsiębiorca niezwłocznie lub w terminie określonym w prawie Unii lub prawie krajowym usunął takie uchybienia.

Jeżeli przedsiębiorca nie poprawi lub nie uzupełni takich informacji, dostawca platformy internetowej umożliwiającej konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość szybko zawiesza świadczenie usług na rzecz tego przedsiębiorcy w zakresie oferowania produktów lub usług konsumentom znajdującym się w Unii do czasu spełnienia żądania w całości.

4. Bez uszczerbku dla art. 4 rozporządzenia (UE) 2019/1150, jeżeli dostawca platformy internetowej umożliwiającej konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość odmawia przedsiębiorcy zezwolenia na korzystanie z jego usługi zgodnie z ust. 1 i lub zawiesza jej świadczenie zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu, zainteresowany przedsiębiorca ma prawo do wniesienia skargi zgodnie z art. 20 i 21 niniejszego rozporządzenia.

5. Dostawcy platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość przechowują w sposób bezpieczny informacje uzyskane na podstawie ust. 1 i 2 przez okres sześciu miesięcy po zakończeniu stosunku umownego z zainteresowanym przedsiębiorcą. Po upływie tego okresu usuwają oni te informacje.

6. Z zastrzeżeniem ust. 2 niniejszego artykułu, dostawca platformy internetowej umożliwiającej konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość ujawnia informacje osobom trzecim jedynie wówczas, gdy jest to wymagane zgodnie z mającym zastosowanie prawem, w tym z nakazami, o których mowa w art. 10, a także wszelkimi nakazami wydanymi przez właściwe organy państw członkowskich lub Komisję do celów wykonywania ich zadań wynikających z niniejszego rozporządzenia.

7. Dostawca platformy internetowej umożliwiającej konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość udostępnia odbiorcom usługi informacje, o których mowa w ust. 1 lit. a), d) i e) na swojej platformie internetowej w sposób jasny, łatwo dostępny i zrozumiały. Informacje te muszą być dostępne co najmniej na interfejsie internetowym platformy internetowej, gdzie przedstawione są informacje na temat produktu lub usługi.

Artykuł 31

Zgodność w fazie projektowania

1. Dostawcy platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość zapewniają zaprojektowanie i organizację swojego interfejsu internetowego w taki sposób, aby umożliwić przedsiębiorcom wypełnianie obowiązków dotyczących informacji przed zawarciem umowy, zgodności i informacji na temat bezpieczeństwa produktów, wynikających z mającego zastosowanie prawa Unii.

W szczególności zainteresowany dostawca zapewnia, aby jego interfejs internetowy umożliwiał przedsiębiorcom podanie informacji na temat nazwy, adresu, numeru telefonu i adresu poczty elektronicznej podmiotu gospodarczego, zgodnie z definicją w art. 3 pkt 13 rozporządzenia (UE) 2019/1020 i innych przepisach Unii.

2. Dostawcy platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość zapewniają zaprojektowanie i organizację swojego interfejsu internetowego w taki sposób, aby umożliwić przedsiębiorcom dostarczanie co najmniej:

- a) informacji niezbędnych do jasnego i jednoznacznego stwierdzenia, które produkty lub usługi są promowane lub oferowane konsumentom znajdującym się w Unii za pośrednictwem usług świadczonych przez dostawców;
- b) wszelkich znaków identyfikujących przedsiębiorcę, takich jak znak towarowy, symbol lub logo; oraz
- c) w stosownych przypadkach, informacji dotyczących etykietowania i oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa Unii dotyczącymi bezpieczeństwa produktów i zgodności produktów.

3. Dostawcy platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość dokładają wszelkich starań, aby ocenić, czy tacy przedsiębiorcy dostarczyli informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, przed umożliwieniem im oferowania produktów lub usług na tych platformach. Po umożliwieniu przedsiębiorcy oferowania produktów lub usług na swojej platformie internetowej umożliwiającej konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość, dostawca dokłada rozsądnych starań, aby losowo sprawdzić, w jakichkolwiek oficjalnych, ogólnodostępnych internetowych bazach danych lub interfejsach internetowych nadających się do odczytu maszynowego, czy oferowane produkty lub usługi zostały zidentyfikowane jako nielegalne.

Artykuł 32

Prawo do informacji

1. Jeżeli dostawca platformy internetowej umożliwiającej konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość poweźmie wiadomość, niezależnie od wykorzystanych środków, o nielegalnym produkcie lub nielegalnej usłudze oferowanych przez przedsiębiorcę konsumentom znajdującym się w Unii za pośrednictwem jego usług, dostawca taki informuje konsumentów, którzy nabyli nielegalny produkt lub nielegalną usługę za pośrednictwem jego usług, o ile posiada ich dane kontaktowe, o:

- a) tym, że produkt lub usługa są nielegalne;
- b) tożsamości przedsiębiorcy; oraz
- c) wszelkich odpowiednich środków odwoławczych.

Obowiązek ustanowiony w akapicie pierwszym jest ograniczony do przypadków nabycia nielegalnych produktów lub usług w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających moment, w którym dostawca powziął wiadomość o ich nielegalnym charakterze.

2. Jeżeli w sytuacji, o której mowa w ust. 1, dostawca platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość nie posiada danych kontaktowych wszystkich zainteresowanych konsumentów, dostawca ten podaje do wiadomości publicznej i w łatwo dostępny sposób na swoim interfejsie internetowym informacje dotyczące nielegalnego produktu lub nielegalnej usługi, tożsamości przedsiębiorcy oraz wszelkich odpowiednich środków odwoławczych.

SEKCJA 5

Dodatkowe obowiązki spoczywające na dostawcach bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych w zakresie zarządzania ryzykiem systemowym

Artykuł 33

Bardzo duże platformy internetowe i bardzo duże wyszukiwarki internetowe

1. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do platform internetowych i wyszukiwarek internetowych, które mają średnią liczbę miesięcznie aktywnych odbiorców usługi w Unii wynoszącą co najmniej 45 mln i które zostały wskazane jako bardzo duże platformy internetowe lub bardzo duże wyszukiwarki internetowe na podstawie ust. 4.

2. Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 87 w celu dostosowania średniej liczby aktywnych miesięcznie odbiorców usługi w Unii, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy liczba ludności Unii zmaleje lub wzrośnie o co najmniej 5 % w porównaniu z liczbą ludności w 2020 r. lub z liczbą ludności po jej dostosowaniu na mocy aktu delegowanego w roku, w którym przyjęto najnowszy akt delegowany. W takim przypadku Komisja dostosowuje taką średnią liczbę aktywnych miesięcznie odbiorców usługi w Unii, aby odpowiadała ona 10 % liczby ludności Unii w roku, w którym Komisja przyjęła akt delegowany, w zaokrągleniu w górę lub w dół, tak aby liczba ta była wyrażona w milionach.

3. Komisja może przyjmować akty delegowane zgodnie z art. 87 po konsultacji z Radą Usług Cyfrowych, aby uzupełnić przepisy niniejszego rozporządzenia poprzez ustanowienie metodyki obliczania średniej liczby aktywnych miesięcznie odbiorców usługi w Unii do celów ust. 1 niniejszego artykułu i art. 24 ust. 2, zapewniając, aby w metodyce tej uwzględniono zmiany rynkowe i technologiczne.

4. Po konsultacji z państwem członkowskim siedziby lub po uwzględnieniu informacji przekazanych przez koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby na podstawie art. 24 ust. 4 Komisja przyjmuje decyzję wskazującą jako bardzo dużą platformę internetową lub bardzo dużą wyszukiwarkę internetową do celów niniejszego rozporządzenia platformę internetową lub wyszukiwarkę internetową, w przypadku której średnia liczba aktywnych miesięcznie odbiorców usługi jest równa liczbie, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, lub wyższa od tej liczby. Komisja podejmuje decyzję na podstawie danych przekazanych przez dostawcę platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej na podstawie art. 24 ust. 2 lub informacji żądanych na podstawie art. 24 ust. 3 lub wszelkich innych informacji dostępnych Komisji.

Nieprzestrzeganie przez dostawcę platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej art. 24 ust. 2 lub niezastosowanie się do wniosku koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby lub Komisji na podstawie art. 24 ust. 3 nie uniemożliwia Komisji wskazania tego dostawcy jako dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej zgodnie z niniejszym ustępem.

W przypadku gdy Komisja opiera swoją decyzję na innych informacjach dostępnych Komisji zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego ustępu lub na podstawie dodatkowych informacji żądanych na podstawie art. 24 ust. 3, Komisja wyznacza dostawcy platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej termin 10 dni roboczych na przedstawienie stanowiska odnośnie do wstępnych ustaleń Komisji oraz zamiaru wskazania tej platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej jako odpowiednio bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej. Komisja należyście uwzględni stanowisko przedstawione przez danego dostawcę.

Nieprzedstawienie przez dostawcę platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej stanowiska na podstawie akapitu trzeciego nie uniemożliwia Komisji wskazania tej platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej jako bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej w oparciu o inne informacje dostępne Komisji.

5. Komisja znosi to wskazanie, jeżeli w nieprzerwanym okresie jednego roku platforma internetowa lub wyszukiwarka internetowa nie ma średniej liczby aktywnych miesięcznie odbiorców usługi równej liczbie, o której mowa w ust. 1, lub wyższej od tej liczby.

6. Komisja bez zbędnej zwłoki powiadamia o swoich decyzjach na podstawie ust. 4 i 5 dostawcę platformy internetowej lub wyszukiwarki internetowej, Radę Usług Cyfrowych i koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby.

Komisja zapewnia, aby wykaz wskazanych bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych był publikowany w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, oraz aktualizuje ten wykaz. Obowiązki określone w niniejszej sekcji mają zastosowanie lub przestają mieć zastosowanie do danych bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych w terminie czterech miesięcy od powiadomienia danego dostawcy, o czym mowa w akapicie pierwszym.

Artykuł 34

Ocena ryzyka

1. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych z należytą starannością identyfikują, analizują i oceniają ryzyko systemowe w Unii wynikające z projektu lub funkcjonowania swojej usługi i powiązanych z nią systemów, w tym systemów algorytmicznych, lub z korzystania z ich usług.

Przeprowadzają oni oceny ryzyka do dnia rozpoczęcia stosowania, o której mowa w art. 33 ust. 6 akapit drugi, a następnie co najmniej raz każdego roku, a w każdym razie przed uruchomieniem funkcji, które mogą mieć krytyczny wpływ na ryzyko zidentyfikowane zgodnie z niniejszym artykułem. Taka ocena ryzyka musi uwzględniać specyfikę ich usług oraz być proporcjonalna do ryzyka systemowego, biorąc pod uwagę jego wagę i prawdopodobieństwo, a także obejmować następujące rodzaje ryzyka systemowego:

- a) ryzyko rozpowszechniania nielegalnych treści za pośrednictwem ich usług;
- b) ryzyko wystąpienia faktycznych lub przewidywalnych negatywnych skutków dla wykonywania praw podstawowych, w szczególności prawa podstawowego do godności ludzkiej zapisanego w art. 1 Karty, do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego zapisanego w art. 7 Karty, do ochrony danych osobowych zapisanego w art. 8 Karty, do wolności wypowiedzi i informacji, w tym wolności i pluralizmu mediów, zapisanego w art. 11 Karty, do niedyskryminacji zapisanego w art. 21 Karty, do przestrzegania praw dziecka zapisanego w art. 24 Karty i do wysokiej jakości ochrony konsumentów zapisanego w art. 38 Karty;
- c) ryzyko wystąpienia faktycznych lub przewidywalnych negatywnych skutków dla dyskursu obywatelskiego i procesów wyborczych oraz dla bezpieczeństwa publicznego;
- d) ryzyko wystąpienia faktycznych lub przewidywalnych negatywnych skutków w odniesieniu do przemocy ze względu na płeć, ochrony zdrowia publicznego i małoletnich, oraz poważnych negatywnych skutków dla fizycznego i psychicznego dobrostanu osoby.

2. Przeprowadzając ocenę ryzyka, dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych uwzględniają w szczególności, czy i w jaki sposób następujące czynniki mają wpływ na ryzyko systemowe, o którym mowa w ust. 1:

- a) projekt ich systemów rekomendacji i wszelkich innych właściwych systemów algorytmicznych;
- b) ich systemy moderowania treści;
- c) obowiązujące warunki korzystania z usług i ich egzekwowanie;
- d) systemy wyboru i prezentowania reklam;
- e) praktyki dostawcy związane z danymi.

W ocenach analizuje się również, czy i w jaki sposób na ryzyko, o którym mowa w ust. 1, wpływa celowa manipulacja ich usługą, w tym w wyniku nieautentycznego korzystania z usługi lub zautomatyzowanego wykorzystywania usługi, a także akcentowanie i potencjalnie szybkie i szerokie rozpowszechnianie nielegalnych treści i informacji, które są niezgodne z ich warunkami korzystania z usług.

W ocenie uwzględnia się szczególnie aspekty regionalne lub językowe, w tym specyficzne dla danego państwa członkowskiego.

3. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek cyfrowych przechowują dokumenty potwierdzające odnoszące się do ocen ryzyka przez co najmniej trzy lata po przeprowadzeniu ocen ryzyka i na wniosek przekazują je Komisji i koordynatorowi ds. usług cyfrowych właściwemu dla miejsca siedziby.

Artykuł 35

Zmniejszanie ryzyka

1. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych wprowadzają rozsądne, proporcjonalne i skuteczne środki zmniejszające ryzyko, dopasowane do konkretnego ryzyka systemowego zidentyfikowanego na podstawie art. 34, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu takich środków na prawa podstawowe. W stosownych przypadkach takie środki mogą obejmować:

- a) dostosowanie projektu, cech lub funkcjonowania ich usług, w tym ich interfejsów internetowych;
- b) dostosowanie warunków korzystania z usług i ich egzekwowania;
- c) dostosowanie procesów moderowania treści, w tym szybkości i jakości rozpatrywania zgłoszeń związanych z określonymi rodzajami nielegalnych treści oraz, w stosownych przypadkach, szybkiego usuwania zgłaszanych treści lub unieważniania dostępu do nich, w szczególności w odniesieniu do nielegalnego nawoływania do nienawiści lub cyberprzemocy, a także dostosowanie odpowiednich procesów podejmowania decyzji i zasobów przeznaczonych do moderowania treści;
- d) testowanie i dostosowywanie ich systemów algorytmicznych, w tym systemów rekomendacji;
- e) dostosowanie ich systemów reklam i przyjęcie ukierunkowanych środków mających na celu ograniczenie lub dostosowanie prezentowania reklam w związku ze świadczoną przez nich usługą świadczoną;
- f) wzmocnienie wewnętrznych procesów, zasobów, testowania, dokumentowania lub nadzoru nad ich działaniami, w szczególności w zakresie wykrywania ryzyka systemowego;
- g) inicjowanie lub dostosowanie współpracy z zaufanymi podmiotami sygnalizującymi zgodnie z art. 22 oraz wykonywanie decyzji organów pozasądowego rozstrzygania sporów na podstawie art. 21;
- h) inicjowanie lub dostosowanie współpracy z innymi dostawcami platform internetowych lub wyszukiwarek internetowych za pomocą kodeksów postępowania i protokołów kryzysowych, o których mowa w, odpowiednio, art. 45 i 48;
- i) podejmowanie działań uświadamiających i dostosowywanie ich interfejsu internetowego w celu udzielenia odbiorcom usługi większej ilości informacji;
- j) podejmowanie ukierunkowanych działań w celu ochrony praw dziecka, w tym stosowanie narzędzi weryfikacji wieku i kontroli rodzicielskiej, narzędzi mających na celu pomaganie małym dzieciom sygnalizować niegodziwe traktowanie lub, w stosownych przypadkach, uzyskanie wsparcia;
- k) zapewnienie, aby informację – bez względu na fakt czy stanowi ona wygenerowany lub zmanipulowany obraz, treść dźwiękową lub treść wideo, które ludzko przypominają istniejące osoby, obiekty, miejsca lub inne podmioty lub zdarzenia, przez co osoba będąca ich odbiorcą niesłusznie uznaje je za autentyczne lub prawdziwe – można było rozróżnić dzięki widocznym oznaczeniom, gdy prezentuje się ją na ich interfejsach internetowych, oraz dodatkowo udostępnienie łatwej w użyciu funkcji umożliwiającej odbiorcom usługi wskazanie takiej informacji.

2. Rada Usług Cyfrowych, we współpracy z Komisją, raz w roku publikuje kompleksowe sprawozdania. Sprawozdania te zawierają następujące elementy:

- a) identyfikację i ocenę najważniejszego i powtarzającego się ryzyka systemowego zgłoszonego przez dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek cyfrowych lub zidentyfikowanego na podstawie innych źródeł informacji, w szczególności tych przekazanych zgodnie z art. 39, 40 i 42;

- b) najlepsze praktyki dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych w zakresie zmniejszania zidentyfikowanego ryzyka systemowego.

W sprawozdaniach tych przedstawia się ryzyko systemowe w podziale na państwa członkowskie, w których ono wystąpiło, oraz – w stosownych przypadkach – w odniesieniu do całej Unii.

3. Komisja, we współpracy z koordynatorami ds. usług cyfrowych, może wydać wytyczne dotyczące stosowania ust. 1 w odniesieniu do konkretnych rodzajów ryzyka, w szczególności w celu przedstawienia najlepszych praktyk i zalecanych możliwych środków, z należyтым uwzględnieniem możliwych konsekwencji tych środków dla zapisanych w Karcie praw podstawowych wszystkich zaangażowanych stron. W trakcie prac nad tymi wytycznymi Komisja organizuje konsultacje publiczne.

Artykuł 36

Mechanizm reagowania kryzysowego

1. Jeżeli wystąpi sytuacja kryzysowa, Komisja – działając na zalecenie Rady Usług Cyfrowych – może przyjąć decyzję zobowiązującą co najmniej jednego dostawcę bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych do podjęcia co najmniej jednego z następujących działań:

- a) oceny, czy i w jakim zakresie oraz w jaki sposób funkcjonowanie ich usług i korzystanie z nich znacząco przyczynia się lub może znacząco przyczyniać się do poważnego zagrożenia, o którym mowa w ust. 2;
- b) określenia i stosowania szczególnych, skutecznych i proporcjonalnych środków, takich jak środki przewidziane w art. 35 ust. 1 lub art. 48 ust. 2, aby zapobiegać poważnemu zagrożeniu określonymu zgodnie z lit. a) niniejszego ustępu, jego wyeliminowania lub ograniczenia;
- c) złożenia Komisji sprawozdania w określonym terminie lub w regularnych odstępach czasu określonych w decyzji na temat ocen, o których mowa w lit. a), dokładnej treści, wdrożenia oraz jakościowych i ilościowych skutków szczególnych środków podjętych zgodnie z lit. b) oraz wszelkich innych kwestii związanych z tymi ocenami lub środkami, jak określono w decyzji.

Przy określaniu i stosowaniu środków zgodnie z lit. b) niniejszego ustępu dostawca lub dostawcy usług należycie uwzględnią wagę poważnego zagrożenia, o którym mowa w ust. 2, pilny charakter środków oraz faktyczne lub potencjalne skutki dla praw i prawnie uzasadnionych interesów wszystkich zainteresowanych stron, w tym ewentualne naruszenie przez te środki praw podstawowych zapisanych w Karcie.

2. Do celów niniejszego artykułu uznaje się, że kryzys ma miejsce, gdy nadzwyczajne okoliczności prowadzą do poważnego zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego w Unii lub w jej znacznej części.

3. Podejmując decyzję, o której mowa w ust. 1, Komisja zapewnia, aby spełnione zostały wszystkie następujące wymogi:

- a) działania wymagane na mocy decyzji są absolutnie niezbędne, uzasadnione i proporcjonalne, z uwzględnieniem w szczególności wagi poważnego zagrożenia, o którym mowa w ust. 2, pilnego charakteru środków oraz faktycznych lub potencjalnych skutków dla praw i prawnie uzasadnionych interesów wszystkich zainteresowanych stron, w tym ewentualnego naruszenia przez te środki praw podstawowych zapisanych w Karcie;
- b) w decyzji określono rozsądny termin, w którym należy podjąć szczególne środki, o których mowa w ust. 1 lit. b), uwzględniając w szczególności pilny charakter tych środków oraz czas potrzebny na ich przygotowanie i wdrożenie;
- c) działania wymagane na mocy decyzji ograniczają się do okresu nieprzekraczającego trzech miesięcy.

4. Po przyjęciu decyzji, o której mowa w ust. 1, Komisja podejmuje bez zbędnej zwłoki następujące kroki:

- a) powiadamia o decyzji dostawcę lub dostawców, do których skierowana jest decyzja;

- b) podaje decyzję do wiadomości publicznej; oraz
- c) informuje Radę Usług Cyfrowych o decyzji, zwraca się do niej o przedstawienie stanowiska odnośnie do tej decyzji i na bieżąco informuje ją o wszelkich późniejszych zmianach dotyczących decyzji.

5. Wybór szczególnych środków, które należy podjąć zgodnie z ust. 1 lit. b) i ust. 7 akapit drugi, należy do dostawcy lub dostawców, do których skierowana jest decyzja Komisji.

6. Komisja może – z własnej inicjatywy lub na wniosek dostawcy – nawiązać dialog z dostawcą, aby ustalić, czy w świetle szczególnych okoliczności, w jakich znajduje się dostawca, zamierzone lub wdrożone środki, o których mowa w ust. 1 lit. b), są skuteczne i proporcjonalne do osiągnięcia zamierzonych celów. W szczególności Komisja zapewnia, aby środki podjęte przez dostawcę usługi na mocy ust. 1 lit. b) spełniały wymogi, o których mowa w ust. 3 lit. a) i c).

7. Komisja monitoruje stosowanie szczególnych środków podjętych na podstawie decyzji, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, na podstawie sprawozdań, o których mowa w lit. c) tego ustępu, oraz wszelkich innych istotnych informacji, w tym informacji, o które może zwrócić się na podstawie art. 40 lub art. 67, z uwzględnieniem rozwoju sytuacji kryzysowej. Co najmniej raz w miesiącu Komisja składa Radzie Usług Cyfrowych regularne sprawozdania z tego monitorowania.

Jeżeli Komisja uzna, że zamierzone lub wdrożone środki szczególne podjęte zgodnie z ust. 1 lit. b) nie są skuteczne lub proporcjonalne, może, po konsultacji z Radą Usług Cyfrowych, przyjąć decyzję zobowiązującą dostawcę do przeglądu dotyczącego określenia lub stosowania tych szczególnych środków.

8. W stosownych przypadkach w świetle rozwoju sytuacji kryzysowej Komisja, działając na zalecenie Rady Usług Cyfrowych, może zmienić decyzję, o której mowa w ust. 1 lub w ust. 7 akapit drugi, przez:

- a) cofnięcie decyzji oraz, w stosownych przypadkach, zobowiązanie bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej do zaprzestania stosowania środków określonych i wdrożonych na podstawie ust. 1 lit. b) lub ust. 7 akapit drugi, w szczególności w przypadku gdy powody zastosowania takich środków przestały istnieć;
- b) przedłużenie okresu, o którym mowa w ust. 3 lit. c), o okres nie dłuższy niż trzy miesiące;
- c) uwzględnienie doświadczenia zdobytego podczas stosowania środków, w szczególności ewentualnego naruszenia przez te środki praw podstawowych zapisanych w Karcie.

9. Wymogi określone w ust. 1–6 mają zastosowanie do decyzji i jej zmian, o których mowa w niniejszym artykule.

10. Komisja w jak największym stopniu uwzględnia zalecenia Rady Usług Cyfrowych wydane na podstawie niniejszego artykułu.

11. Po przyjęciu decyzji zgodnie z niniejszym artykułem Komisja co roku, a w każdym razie trzy miesiące po zakończeniu sytuacji kryzysowej, składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania szczególnych środków podjętych na podstawie tych decyzji.

Artykuł 37

Niezależny audyt

1. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych na własny koszt co najmniej raz w roku poddają się niezależnym audytom, których celem jest ocena wypełniania:

- a) obowiązków określonych w rozdziale III;
- b) zobowiązań podjętych na podstawie kodeksów postępowania, o których mowa w art. 45 i 46, oraz protokołów kryzysowych, o których mowa w art. 48.

2. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych zapewniają organizacjom przeprowadzającym audyty na podstawie niniejszego artykułu współpracę i pomoc niezbędną do umożliwienia im przeprowadzenia tych audytów w sposób skuteczny, wydajny i terminowy, w tym przez udzielenie im dostępu do wszystkich istotnych danych i pomieszczeń oraz udzielenie odpowiedzi na pytania ustne lub pisemne. Powstrzymują się oni od utrudniania, nadmiernego wpływania na prowadzenie audytu lub podważania go.

Takie audyty zapewniają odpowiedni poziom poufności i tajemnicy zawodowej w odniesieniu do informacji uzyskanych od dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych oraz osób trzecich w kontekście audytów, w tym po zakończeniu audytów. Spełnienie tego wymogu nie może jednak negatywnie wpływać na prowadzenie audytów i inne przepisy niniejszego rozporządzenia, w szczególności przepisy dotyczące przejrzystości, nadzoru i egzekwowania. Jeżeli jest to konieczne do celów sprawozdawczości w zakresie przejrzystości zgodnie z art. 42 ust. 4, do sprawozdań z audytu i sprawozdań z realizacji audytu, o których mowa w ust. 4 i 6 niniejszego artykułu, załącza się wersje niezawierające żadnych informacji, które mogłyby zostać zasadnie uznane za poufne.

3. Audyty przeprowadzane zgodnie z ust. 1 przeprowadzają organizacje, które:

- a) działają niezależnie od danego dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych i innych osób prawnych związanych z tym dostawcą i nie pozostają z nimi w konflikcie interesów; w szczególności:
 - (i) nie świadczyły usług niezwiązanych z audytem dotyczących spraw będących przedmiotem audytu na rzecz danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej ani osoby prawnej związanej z tym dostawcą w okresie 12 miesięcy przed rozpoczęciem audytu i zobowiązały się nie świadczyć takich usług na jego rzecz w okresie 12 miesięcy po zakończeniu audytu;
 - (ii) nie świadczyły usług audytu na podstawie niniejszego artykułu na rzecz danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej ani osoby prawnej powiązanej z tym dostawcą przez okres dłuższy niż 10 kolejnych lat;
 - (iii) nie przeprowadzają audytu w zamian za wynagrodzenie uzależnione od wyniku audytu;
- b) dysponują potwierdzoną wiedzą ekspercką w obszarze zarządzania ryzykiem oraz kompetencjami i możliwościami technicznymi;
- c) stosują potwierdzone zasady obiektywizmu i etyki zawodowej, oparte w szczególności na przestrzeganiu kodeksów zawodowych lub odpowiednich norm.

4. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych zapewniają, aby organizacje, które przeprowadzają audyty, sporządziły w odniesieniu do każdego audytu sprawozdanie z audytu. Sprawozdanie to musi zawierać pisemne uzasadnienie oraz co najmniej następujące informacje:

- a) nazwę, adres i punkt kontaktowy dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej poddanego audytowi oraz okres, którego audyt dotyczy;
- b) nazwę i adres organizacji przeprowadzającej lub organizacji przeprowadzających audyt;
- c) deklarację interesów;
- d) opis określonych elementów będących przedmiotem audytu oraz zastosowanej metodyki;
- e) opis i streszczenie głównych wniosków z audytu;
- f) wykaz stron trzecich, z którymi skonsultowano się w toku audytu;
- g) opinię audytową dotyczącą tego, czy dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej poddany audytowi wypełnia obowiązki i zobowiązania, o których mowa w ust. 1, która to opinia może być „pozytywna”, „pozytywna z uwagami” albo „negatywna”;
- h) w przypadku wydania opinii audytowej innej niż „pozytywna” – zalecenia operacyjne dotyczące szczególnych środków umożliwiających przestrzeganie przepisów i zalecany termin zapewnienia zgodności.

5. Jeżeli organizacja przeprowadzająca audyt nie była w stanie przeprowadzić audytu niektórych określonych elementów lub wyrazić opinii audytowej na podstawie przeprowadzonych przez siebie czynności sprawdzających, w sprawozdaniu z audytu zamieszcza się wyjaśnienie okoliczności oraz powody, dla których elementy te nie mogły zostać poddane audytowi.

6. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, którzy otrzymują sprawozdanie z audytu inne niż „pozytywne”, należycie uwzględniają skierowane do nich zalecenia operacyjne w celu podjęcia środków niezbędnych do wdrożenia tych zaleceń. Przyjmują oni w terminie jednego miesiąca od otrzymania tych zaleceń sprawozdanie z realizacji audytu, w którym określają te środki. Jeżeli nie wdrożą oni zaleceń operacyjnych, muszą przedstawić w sprawozdaniu z realizacji audytu powody, dla których nie wdrożyli tych zaleceń, oraz określają ewentualne środki alternatywne, które podjęli w celu zaradzenia wszelkim zidentyfikowanym przypadkom nieprzestrzegania przepisów.

7. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 87 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez ustanowienie niezbędnych przepisów dotyczących przeprowadzania audytów zgodnie z niniejszym artykułem, w szczególności w odniesieniu do niezbędnych przepisów dotyczących etapów procedury, metodyk audytowych i wzorów sprawozdań w odniesieniu do audytów przeprowadzanych na podstawie niniejszego artykułu. W tych aktach delegowanych uwzględnia się wszelkie dobrowolne normy dotyczące audytu, o których mowa w art. 44 ust. 1 lit. e).

Artykuł 38

System rekomendacji

Oprócz wymogów określonych w art. 27 dostawcy bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, którzy korzystają z systemów rekomendacji, zapewniają co najmniej jedną opcję dla każdego ze swoich systemów rekomendacji, która nie jest oparta na profilowaniu zgodnie z definicją w art. 4 pkt 4 rozporządzenia (UE) 2016/679.

Artykuł 39

Dodatkowa przejrzystość reklam internetowych

1. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, którzy prezentują reklamy na swoich interfejsach internetowych, zbierają i podają do wiadomości publicznej w określonej sekcji swojego interfejsu internetowego, za pomocą umożliwiającego wyszukiwanie na podstawie wielu kryteriów i niezawodnego narzędzia oraz za pośrednictwem interfejsów programowania aplikacyjnego, repozytorium zawierające informacje, o których mowa w ust. 2, przez cały okres prezentowania reklamy aż do upływu jednego roku po ostatnim zaprezentowaniu reklamy na swoich interfejsach internetowych. Dostawcy ci zapewniają, aby repozytorium nie zawierało żadnych danych osobowych odbiorców usługi, którym reklama była lub mogła być prezentowana, oraz dokładają rozsądnych starań, aby zapewnić prawdziwość i kompletność informacji.

2. Repozytorium to zawiera co najmniej wszystkie następujące informacje:

- a) treść reklamy, w tym nazwę produktu, usługi lub marki oraz przedmiot reklamy;
- b) osobę fizyczną lub prawną, w imieniu której reklama jest prezentowana;
- c) osobę fizyczną lub prawną, która zapłaciła za reklamę, jeżeli osoba ta nie jest osobą, o której mowa w lit. b);
- d) okres, w którym reklama była prezentowana;
- e) informację o tym, czy zamierzano prezentować reklamę konkretnie co najmniej jednej szczególnej grupie odbiorców usługi, a jeżeli tak – główne parametry zastosowane do tego celu, w tym, w stosownych przypadkach, główne parametry zastosowane w celu wyłączenia co najmniej jednej szczególnej grupy;
- f) informacje handlowe opublikowane na bardzo dużych platformach internetowych i zidentyfikowane zgodnie z art. 26 ust. 2;
- g) całkowitą liczbę odbiorców usługi, do których reklama dotarła, oraz – w stosownych przypadkach – zagregowaną liczbę w podziale na państwa członkowskie w przypadku grupy lub grup odbiorców, do których reklama była konkretnie skierowana.

3. W odniesieniu do ust. 2 lit. a), b) i c), jeżeli dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej usunął lub uniemożliwił dostęp do konkretnej reklamy na podstawie zarzucanej nielegalności lub niezgodności z warunkami korzystania z usług, repozytorium nie zawiera informacji, o których mowa w tych literach. W takim przypadku repozytorium zawiera, w odniesieniu do danej konkretnej reklamy, informacje, o których mowa w art. 17 ust. 3 lit. a)–e) lub art. 9 ust. 2 lit. a) pkt (i) stosownie do przypadku.

Komisja może – po konsultacji z Radą Usług Cyfrowych, właściwymi zweryfikowanymi badaczami, o których mowa w art. 40, i opinią publiczną – wydać wytyczne dotyczące struktury, organizacji i funkcji repozytoriów, o których mowa w niniejszym artykule.

Artykuł 40

Dostęp do danych i kontrola danych

1. Na uzasadniony wniosek koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby lub Komisji, w rozsądnym terminie wskazanym w tym wniosku, dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych zapewniają takiemu koordynatorowi lub Komisji dostęp do danych, które są niezbędne do monitorowania i oceny przestrzegania niniejszego rozporządzenia.

2. Koordynatorzy ds. usług cyfrowych i Komisja wykorzystują dane, do których uzyskali dostęp na podstawie ust. 1, wyłącznie do celów monitorowania i oceny przestrzegania niniejszego rozporządzenia oraz należycie uwzględniają prawa i interesy dostawców bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych oraz zainteresowanych odbiorców usługi, w tym ochronę danych osobowych, ochronę informacji poufnych, w szczególności tajemnic przedsiębiorstwa, oraz utrzymanie bezpieczeństwa ich usług.

3. Do celów ust. 1 dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych – na wniosek koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby albo Komisji – wyjaśniają projekt, logikę funkcjonowania i testowanie swoich systemów algorytmicznych, w tym systemów rekomendacji.

4. Na uzasadniony wniosek koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych udzielają dostępu do danych, w rozsądnym terminie wskazanym w tym wniosku, zweryfikowanym badaczom, którzy spełniają wymogi określone w ust. 8 niniejszego artykułu, wyłącznie w celu przeprowadzenia badań, które przyczynią się do wykrycia, zidentyfikowania i zrozumienia ryzyka systemowego w Unii określonego na podstawie art. 34 ust. 1 oraz do oceny adekwatności, efektywności i skutków środków zmniejszających ryzyko na podstawie art. 35.

5. W terminie 15 dni od otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 4, dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych mogą zwrócić się do koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby z wnioskiem o zmianę wniosku, jeżeli uznają, że nie są w stanie udzielić dostępu do żądanych danych z jednego z dwóch następujących powodów:

- a) nie mają dostępu do danych;
- b) udzielenie dostępu do danych doprowadzi do znacznych luk w zakresie bezpieczeństwa ich usług lub ochrony informacji poufnych, w szczególności tajemnic przedsiębiorstwa.

6. Wnioski o zmianę zgodnie z ust. 5 zawierają propozycję co najmniej jednego środka alternatywnego, za pomocą którego można udzielić dostępu do żądanych danych lub innych danych, który jest odpowiedni i wystarczający do celów wniosku.

Koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby podejmuje decyzję w sprawie wniosku o zmianę w terminie 15 dni i informuje dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej o swojej decyzji, a w stosownych przypadkach przekazuje mu zmieniony wniosek wraz z nowym terminem na zastosowanie się do wniosku.

7. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych ułatwiają i zapewniają dostęp do danych zgodnie z ust. 1 i 4 za pośrednictwem odpowiednich interfejsów określonych we wniosku, w tym internetowych baz danych lub interfejsów programowania aplikacyjnego.

8. Na należycie uzasadniony wniosek badaczy koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby przyznaje takim badaczom status „zweryfikowanych badaczy” na potrzeby konkretnych badań wskazanych w tym wniosku i wydaje uzasadniony wniosek o dostęp do danych skierowany do dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej na podstawie ust. 4, w przypadku gdy badacze ci wykażą, że spełniają wszystkie następujące warunki:

- a) są członkami organizacji badawczej zgodnie z definicją w art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2019/790;
- b) działają niezależnie od interesów handlowych;
- c) w złożonym przez nich wniosku ujawniono finansowanie badań;
- d) są w stanie spełnić konkretne wymogi dotyczące bezpieczeństwa i poufności danych w odniesieniu do każdego wniosku oraz chronić dane osobowe, a w swoim wniosku opisują odpowiednie środki techniczne i organizacyjne wprowadzone przez nich w tym celu;
- e) w ich wniosku wykazano konieczność i proporcjonalność wnioskowanego przez nich dostępu do danych oraz i jego ram czasowych dla potrzeb ich badań a także wykazano, iż oczekiwane wyniki tych badań przyczynią się do realizacji celów określonych w ust. 4;
- f) planowana działalność badawcza będzie prowadzona w celach określonych w ust. 4;
- g) zobowiązali się do bezpłatnego podania do wiadomości publicznej wyników swoich badań w rozsądnym terminie po zakończeniu badań, z zastrzeżeniem praw i interesów odbiorców danej usługi, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679.

Po otrzymaniu wniosku na podstawie niniejszego ustępu koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby informuje Komisję i Radę Usług Cyfrowych.

9. Badacze mogą również złożyć wniosek do koordynatora ds. usług cyfrowych w państwie członkowskim organizacji badawczej, której są członkami. Po otrzymaniu wniosku zgodnie z niniejszym ustępem koordynator ds. usług cyfrowych przeprowadza wstępną ocenę, czy odpowiedni badacze spełniają wszystkie warunki określone w ust. 8. Dany koordynator ds. usług cyfrowych przesyła następnie wniosek wraz z dokumentami potwierdzającymi przedłożonymi przez odpowiednich badaczy i oceną wstępną koordynatorowi ds. usług cyfrowych właściwemu dla miejsca siedziby. Koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby podejmuje bez zbędnej zwłoki decyzję o tym, czy przyznać badaczowi status „zweryfikowanego badacza”.

Przy należyтым uwzględnieniu dostarczonej wstępnej oceny ostateczna decyzja o przyznaniu badaczowi statusu „zweryfikowanego badacza” leży w gestii koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby na podstawie ust. 8.

10. Koordynator ds. usług cyfrowych, który przyznał status zweryfikowanego badacza i wydał uzasadniony wniosek o dostęp do danych na rzecz zweryfikowanego badacza skierowany do dostawców bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, wydaje decyzję o zakończeniu dostępu, jeżeli w wyniku czynności sprawdzających przeprowadzonych z własnej inicjatywy lub na podstawie informacji otrzymanych od osób trzecich stwierdzi, że zweryfikowany badacz nie spełnia już warunków określonych w ust. 8, i informuje o tej decyzji zainteresowanego dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej. Przed zakończeniem dostępu koordynator ds. usług cyfrowych umożliwia zweryfikowanemu badaczowi zareagowanie na ustalenia dokonane w toku czynności sprawdzających oraz na zamiar zakończenia dostępu.

11. Koordynatorzy ds. usług cyfrowych właściwi dla miejsca siedziby przekazują Radzie Usług Cyfrowych imiona i nazwiska lub nazwy oraz dane kontaktowe osób fizycznych lub podmiotów, którym przyznały status „zweryfikowanego badacza” zgodnie z ust. 8, a także cel badań, w odniesieniu do których wystąpiono z wnioskiem lub, w przypadku zakończenia dostępu do danych zgodnie z ust. 10, informację dla Rady Usług Cyfrowych o tym fakcie.

12. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych udzielają bez zbędnej zwłoki dostępu do danych, w tym, o ile to technicznie możliwe, danych w czasie rzeczywistym, pod warunkiem że dane te są publicznie dostępne na ich interfejsie internetowym dla badaczy, w tym osób powiązanych z podmiotami, organizacjami i stowarzyszeniami nienastawionymi na zysk, którzy spełniają warunki określone w ust. 8 lit. b), c), d) i e) i którzy wykorzystują dane wyłącznie do prowadzenia badań przyczyniających się do wykrywania, identyfikacji i zrozumienia ryzyka systemowego w Unii zgodnie z art. 34 ust. 1.

13. Po konsultacji z Radą Usług Cyfrowych Komisja przyjmuje akty delegowane uzupełniające niniejsze rozporządzenie poprzez określenie warunków technicznych, zgodnie z którymi dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych mają udostępniać dane na podstawie ust. 1 i 4, a także cele, do których dane te mogą być wykorzystywane. W tych aktach delegowanych określa się szczególne warunki udostępniania danych badaczom zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679, jak również odpowiednie obiektywne wskaźniki, procedury i, w stosownych przypadkach, niezależne mechanizmy doradcze wspierające udostępnianie danych, z uwzględnieniem praw i interesów zainteresowanych dostawców bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych oraz zainteresowanych odbiorców usługi, w tym ochrony informacji poufnych, w szczególności tajemnic przedsiębiorstwa, oraz przy zachowaniu bezpieczeństwa ich usługi.

Artykuł 41

Komórka nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia

1. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych ustanawiają komórkę nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia, która jest niezależna od ich komórek operacyjnych i składa się z co najmniej jednego pracownika ds. nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia, w tym kierownika komórki nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia. Ta komórka nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia musi mieć wystarczające uprawnienia, status i zasoby, a także dostęp do organu zarządzającego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, aby monitorować przestrzeganie przez tego dostawcę niniejszego rozporządzenia.

2. Organ zarządzający dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej zapewniają, aby pracownicy ds. nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia mieli kwalifikacje zawodowe, wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do wykonywania zadań, o których mowa w ust. 3.

Organ zarządzający dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej zapewnia, aby kierownik komórki nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia był niezależnym członkiem kierownictwa wyższego szczebla, któremu wyraźnie powierzono odpowiedzialność za tę komórkę.

Kierownik komórki nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia podlega bezpośrednio organowi zarządzającemu dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej i może zgłaszać obawy i ostrzegać ten organ, w przypadku gdy ryzyko, o którym mowa w art. 34, lub nieprzestrzeganie przepisów niniejszego rozporządzenia wpływa lub może wpłynąć na dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, bez uszczerbku dla obowiązków organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczych i zarządczych.

Kierownik komórki nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia nie może zostać odwołany bez uprzedniej zgody organu zarządzającego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej.

3. Zadania pracowników ds. nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia są następujące:

- a) współpraca z koordynatorem ds. usług cyfrowych właściwym dla miejsca siedziby i Komisją do celów niniejszego rozporządzenia;
- b) zapewnianie, aby wszystkie rodzaje ryzyka, o których mowa w art. 34, były identyfikowane i właściwie zgłaszane oraz by podejmowane były racjonalne, proporcjonalne i skuteczne środki zmniejszające ryzyko na podstawie art. 35;
- c) organizacja działań dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej związanych z niezależnym audytem na podstawie art. 37 oraz nadzór nad tymi działaniami;

- d) przekazywanie informacji i doradzanie kierownictwu i pracownikom dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej w odniesieniu do obowiązków spoczywających na nim na mocy niniejszego rozporządzenia;
- e) monitorowanie wypełniania przez dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej obowiązków spoczywających na nim na mocy niniejszego rozporządzenia;
- f) w stosownych przypadkach, monitorowanie wypełniania przez dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej zobowiązań podjętych na mocy kodeksów postępowania zgodnie z art. 45 i 46 lub protokołów kryzysowych zgodnie z art. 48.

4. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych przekazują koordynatorowi ds. usług cyfrowych właściwemu dla miejsca siedziby i Komisji imię i nazwisko oraz dane kontaktowe kierownika komórki nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia.

5. Organ zarządzający dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej określa i nadzoruje ustalenia w zakresie zarządzania dostawcy, które zapewniają niezależność komórki nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia, w tym podział obowiązków w organizacji dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, zapobieganie konfliktom interesów oraz należyte zarządzanie ryzykiem systemowym zidentyfikowanym zgodnie z art. 34, oraz odpowiada za wdrażanie tych rozwiązań.

6. Organ zarządzający zatwierdza i poddaje okresowemu przeglądowi, co najmniej raz w roku, strategię i politykę w zakresie podejmowania ryzyka zidentyfikowanego zgodnie z art. 34, na które jest lub może być narażona bardzo duża platforma internetowa lub bardzo duża wyszukiwarka internetowa, w zakresie zarządzania tym ryzykiem, jego monitorowania i zmniejszania.

7. Organ zarządzający poświęca wystarczająco dużo czasu na rozważenie środków związanych z zarządzaniem ryzykiem. Aktywnie uczestniczy on w podejmowaniu decyzji związanych z zarządzaniem ryzykiem i zapewnia przeznaczenie odpowiednich zasobów na zarządzanie ryzykiem zidentyfikowanym zgodnie z art. 34.

Artykuł 42

Obowiązki sprawozdawcze w zakresie przejrzystości

1. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych publikują sprawozdania, o których mowa w art. 15, najpóźniej dwa miesiące od dnia rozpoczęcia stosowania, o którym mowa w art. 33 ust. 6 akapit drugi, a następnie co najmniej co sześć miesięcy.

2. W sprawozdaniach, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, publikowanych przez dostawców bardzo dużych platform internetowych oprócz informacji, o których mowa w art. 15 i art. 24 ust. 1, określa się:

- a) zasoby ludzkie, które dostawca bardzo dużych platform internetowych przeznaczają na moderowanie treści w odniesieniu do usługi oferowanej w Unii, w podziale na każdy właściwy język urzędowy państw członkowskich, w tym na wypełnianie obowiązków określonych w art. 16 i 22, a także na wypełnianie obowiązków określonych w art. 20;
- b) kwalifikacje i znajomość języków osób wykonujących działania, o których mowa w lit. a), a także szkolenia i wsparcie udzielane takim pracownikom;
- c) wskaźniki dokładności i powiązane informacje, o których mowa w art. 15 ust. 1 lit. e), w podziale na każdy język urzędowy państw członkowskich.

Sprawozdania są publikowane w co najmniej jednym z języków urzędowych państw członkowskich.

3. Oprócz informacji, o których mowa w art. 24 ust. 2, dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych zamieszczają w sprawozdaniach, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, informacje na temat średniej miesięcznej liczby odbiorców usługi w każdym państwie członkowskim.

4. Dostawcy bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych przekazują koordynatorowi ds. usług cyfrowych właściwemu dla miejsca siedziby i Komisji bez zbędnej zwłoki po zakończeniu oraz podają do wiadomości publicznej najpóźniej trzy miesiące od otrzymania każdego ze sprawozdań z audytu zgodnie z art. 37 ust. 4:

- a) sprawozdanie zawierające wyniki oceny ryzyka przeprowadzonej zgodnie z art. 34;
- b) szczególne środki zmniejszające ryzyko wprowadzone zgodnie z art. 35 ust. 1;
- c) sprawozdanie z audytu przewidziane w art. 37 ust. 4;
- d) sprawozdanie z realizacji audytu przewidziane w art. 37 ust. 6;
- e) w stosownych przypadkach informacje na temat konsultacji przeprowadzonych przez dostawcę w celu wsparcia ocen ryzyka i opracowania środków zmniejszających ryzyko.

5. W przypadku gdy dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej uważa, że opublikowanie informacji na podstawie ust. 4 może spowodować ujawnienie informacji poufnych tego dostawcy lub odbiorców usługi, prowadzić do znacznych luk w zakresie bezpieczeństwa usługi świadczonej przez tę platformę, stworzyć zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego lub zaszkodzić odbiorcom, dostawca może usunąć takie informacje z publicznie dostępnych sprawozdań. W takim przypadku dostawca przekazuje koordynatorowi ds. usług cyfrowych właściwemu dla miejsca siedziby i Komisji kompletne sprawozdania, którym towarzyszy uzasadnienie usunięcia tych informacji z publicznie dostępnych sprawozdań.

Artykuł 43

Oплата nadzorcza

1. Komisja pobiera od dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych roczną opłatę nadzorczą po ich wskazaniu zgodnie z art. 33.
2. Całkowita kwota rocznych opłat nadzorczych pokrywa szacunkowe koszty, jakie Komisja ponosi w związku z wykonywaniem zadań nadzorczych wynikających z niniejszego rozporządzenia, w szczególności koszty związane ze wskazaniem zgodnie z art. 33, z utworzeniem, utrzymywaniem i funkcjonowaniem bazy danych zgodnie z art. 24 ust. 5 oraz z systemem wymiany informacji zgodnie z art. 85, ze skierowaniem sprawy do Komisji zgodnie z art. 59, ze wspieraniem Rady Usług Cyfrowych zgodnie z art. 62 oraz z zadaniami nadzorczymi zgodnie z art. 56 i rozdziałem IV sekcja 4.
3. Opłatę nadzorczą pobiera się rocznie od dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych za każdą usługę, w odniesieniu do której zostali oni wskazani zgodnie z art. 33.

Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające wysokość rocznej opłaty nadzorczej w odniesieniu do każdego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej. Przyjmując te akty wykonawcze Komisja stosuje metodykę ustanowioną w aktach delegowanych, o których mowa w ust. 4 niniejszego artykułu i przestrzega zasad ustanowionych w ust. 5 niniejszego artykułu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 88.

4. Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 87 ustanawiające szczegółową metodykę i procedury dotyczące:
 - a) określenia szacunkowych kosztów, o których mowa w ust. 2;
 - b) określenia indywidualnych rocznych opłat nadzorczych, o których mowa w ust. 5 lit. b) i c);
 - c) określenia maksymalnego ogólnego limitu, o którym mowa w ust. 5 lit. c); oraz
 - d) szczegółowych ustaleń niezbędnych do dokonywania płatności.

Przyjmując te akty delegowane Komisja przestrzega zasad ustanowionych w ust. 5 niniejszego artykułu.

5. Akt wykonawczy, o którym mowa w ust. 3, a także akt delegowany, o którym mowa w ust. 4, muszą być zgodne z następującymi zasadami:

- a) przy szacowaniu całkowitej kwoty rocznej opłaty nadzorczej uwzględnia się koszty poniesione w poprzednim roku;
- b) roczna opłata nadzorcza jest proporcjonalna do średniej liczby aktywnych miesięcznie odbiorców w Unii w odniesieniu do każdej bardzo dużej platformy internetowej lub każdej bardzo dużej wyszukiwarki internetowej wskazanej zgodnie z art. 33;
- c) całkowita kwota rocznej opłaty nadzorczej pobieranej od danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej w żadnym przypadku nie przekracza 0,05 % jego światowego rocznego dochodu netto w poprzednim roku obrotowym.

6. Indywidualne roczne opłaty nadzorcze pobrane zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. 21 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 ⁽⁴¹⁾.

7. Komisja co roku składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące całkowitej kwoty kosztów poniesionych w związku z wykonywaniem zadań wynikających z niniejszego rozporządzenia oraz całkowitej kwoty indywidualnych rocznych opłat nadzorczych pobranych w poprzednim roku.

SEKCJA 6

Inne przepisy dotyczące obowiązków w zakresie należytej staranności

Artykuł 44

Normy

1. Komisja konsultuje się z Radą Usług Cyfrowych oraz wspiera i promuje opracowywanie i wdrażanie dobrowolnych norm ustanawianych przez odpowiednie europejskie i międzynarodowe jednostki normalizacyjne co najmniej w odniesieniu do:

- a) dokonywania zgłoszeń drogą elektroniczną na podstawie art. 16;
- b) norm dotyczących szablonów, projektowania i przetwarzania na potrzeby komunikacji z odbiorcami usługi w sposób przyjazny dla użytkownika w zakresie ograniczeń wynikających z warunków korzystania z usług i zmian do tych warunków;
- c) dokonywania zgłoszeń drogą elektroniczną przez zaufane podmioty sygnalizujące na podstawie art. 22, w tym za pośrednictwem interfejsów programowania aplikacyjnego;
- d) specjalnych interfejsów, w tym interfejsów programowania aplikacyjnego, ułatwiających wypełnianie obowiązków określonych w art. 39 i 40;
- e) audytów bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych zgodnie z art. 37;
- f) interoperacyjności repozytoriów reklam, o których mowa w art. 39 ust. 2;
- g) transmisji danych między pośrednikami reklamowymi w celu wsparcia wypełniania obowiązków w zakresie przejrzystości zgodnie z art. 26 ust. 1 lit. b), c) i d);
- h) środków technicznych umożliwiających wypełnianie obowiązków związanych z reklamą, zawartych w niniejszym rozporządzeniu, w tym obowiązków dotyczących widocznych oznaczeń reklam i informacji handlowych, o których mowa w art. 26;

⁽⁴¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

- i) wyboru interfejsów i prezentacji informacji na temat głównych parametrów różnych rodzajów systemów rekomendacji, zgodnie z art. 27 i 38;
 - j) norm dotyczących ukierunkowanych środków ochrony małoletnich w internecie.
2. Komisja wspiera aktualizowanie norm w świetle rozwoju technologicznego i zachowań odbiorców przedmiotowych usług. Odpowiednie informacje dotyczące aktualizacji norm są publicznie i łatwo dostępne.

Artykuł 45

Kodeksy postępowania

1. Komisja i Rada Usług Cyfrowych wspierają i ułatwiają opracowywanie na poziomie unijnym dobrowolnych kodeksów postępowania, które mają przyczynić się do właściwego stosowania niniejszego rozporządzenia, uwzględniając w szczególności specyficzne wyzwania związane ze zwalczaniem różnych rodzajów nielegalnych treści i ryzyka systemowego, zgodnie z prawem Unii, w szczególności dotyczącymi konkurencji i ochrony danych osobowych.
2. W przypadku wystąpienia znaczącego ryzyka systemowego w rozumieniu art. 34 ust. 1 dotyczącego kilku bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych Komisja może zaprosić zainteresowanych dostawców bardzo dużych platform internetowych lub zainteresowanych dostawców bardzo dużych wyszukiwarek internetowych oraz innych dostawców bardzo dużych platform internetowych, bardzo dużych wyszukiwarek internetowych, platform internetowych i innych usług pośrednich, w stosownych przypadkach, a także odpowiednie właściwe organy, organizacje społeczeństwa obywatelskiego i inne zainteresowane strony do udziału w opracowywaniu kodeksów postępowania, w tym poprzez określenie zobowiązań w zakresie wprowadzania konkretnych środków zmniejszających ryzyko, jak również ram regularnej sprawozdawczości w zakresie wszelkich wprowadzanych środków i ich wyników.
3. Wykonując ust. 1 i 2, Komisja i Rada Usług Cyfrowych oraz w stosownym przypadku inne organy dążą do zapewnienia, aby kodeksy postępowania zawierały jasno określone cele szczegółowe, kluczowe wskaźniki skuteczności działania służące do pomiaru stopnia osiągnięcia tych celów oraz aby należycie uwzględniono w nich potrzeby i interesy wszystkich zainteresowanych stron, w szczególności obywateli, na poziomie unijnym. Komisja i Rada Usług Cyfrowych dążą również do zapewnienia, aby uczestnicy regularnie zgłaszali Komisji i swoim odpowiednim koordynatorom ds. usług cyfrowych właściwym dla miejsca siedziby wszelkie wprowadzone środki i ich wyniki mierzone w stosunku do kluczowych wskaźników skuteczności działania przewidzianych w tych środkach. W kluczowych wskaźnikach skuteczności działania i obowiązkach sprawozdawczych uwzględnia się różnice między poszczególnymi uczestnikami pod względem wielkości i zdolności.
4. Komisja i Rada Usług Cyfrowych oceniają, czy kodeksy postępowania spełniają cele określone w ust. 1 i 3, oraz regularnie monitorują i oceniają stopień osiągnięcia celów tych kodeksów, z uwzględnieniem kluczowych wskaźników skuteczności działania, które mogą one zawierać. Wnioski z tych działań są podawane do wiadomości publicznej.

Komisja i Rada Usług Cyfrowych wspierają i ułatwiają również regularne przeglądy i dostosowania kodeksów postępowania.

W przypadku systematycznego nieprzestrzegania kodeksów postępowania Komisja i Rada Usług Cyfrowych mogą zwrócić się do sygnatariuszy kodeksów postępowania o podjęcie niezbędnych działań.

Artykuł 46

Kodeksy postępowania w odniesieniu do reklam internetowych

1. Komisja wspiera i ułatwia opracowywanie dobrowolnych kodeksów postępowania na poziomie unijnym przez dostawców platform internetowych i innych odpowiednich dostawców usług, takich jak dostawcy usług pośrednich w zakresie reklam internetowych, inne podmioty zaangażowane w łańcuch wartości reklamy programatycznej lub organizacje reprezentujące odbiorców usługi i organizacje społeczeństwa obywatelskiego lub odpowiednie organy w celu przyczynienia się do większej przejrzystości podmiotów w łańcuchu wartości reklamy internetowej, wykraczającej poza wymogi określone w art. 26 i 39.

2. Komisja dąży do zapewnienia, aby kodeksy postępowania przyczyniały się do skutecznej transmisji informacji, z pełnym poszanowaniem praw i interesów wszystkich zaangażowanych stron, a także do utworzenia konkurencyjnego, przejrzystego i sprawiedliwego środowiska reklam internetowych zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym, w szczególności w dziedzinie konkurencji i ochrony prywatności i danych osobowych. Komisja dąży do zapewnienia, aby w kodeksach postępowania uwzględniono co najmniej:

- a) transmisję informacji będących w posiadaniu dostawców usług pośrednich w zakresie reklam internetowych odbiorcom usługi dotyczącą wymogów określonych w art. 26 ust. 1 lit. b), c) i d);
- b) transmisję informacji będących w posiadaniu dostawców usług pośrednich w zakresie reklam internetowych do repozytoriów zgodnie z art. 39;
- c) istotne informacje na temat monetyzacji danych.

3. Komisja zachęca do opracowania kodeksów postępowania do dnia 18 lutego 2025 r. oraz do rozpoczęcia ich stosowania do dnia 18 sierpnia 2025 r.

4. Komisja zachęca wszystkie podmioty w łańcuchu wartości reklamy internetowej, o którym mowa w ust. 1, do poparcia zobowiązań określonych w kodeksach postępowania i ich wypełniania.

Artykuł 47

Kodeksy postępowania w odniesieniu do dostępności

1. Komisja wspiera i ułatwia opracowywanie kodeksów postępowania na poziomie Unii z udziałem dostawców platform internetowych i innych odpowiednich dostawców usług, organizacji reprezentujących odbiorców usługi oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego lub odpowiednich organów w celu promowania pełnego i skutecznego równego uczestnictwa poprzez poprawę dostępu do usług internetowych, które – poprzez ich początkowy projekt lub późniejsze dostosowanie – uwzględniają szczególne potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

2. Komisja dąży do zapewnienia, aby kodeksy postępowania służyły osiągnięciu celu, jakim jest zapewnienie dostępności tych usług zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym, aby zmaksymalizować przewidywalne korzystanie z nich przez osoby z niepełnosprawnościami. Komisja dąży do zapewnienia, aby w kodeksach postępowania uwzględniono co najmniej następujące cele:

- a) projektowanie i dostosowywanie usług, aby były one dostępne dla osób z niepełnosprawnościami poprzez uczynienie ich dostrzegalnymi, funkcjonalnymi, zrozumiałymi i solidnymi;
- b) wyjaśnianie, w jaki sposób usługi spełniają mające zastosowanie wymogi w zakresie dostępności, oraz podanie tych informacji do wiadomości publicznej w sposób dostępny dla osób z niepełnosprawnościami;
- c) udostępnianie informacji, formularzy i środków przewidzianych na mocy niniejszego rozporządzenia w sposób umożliwiający ich łatwe znalezienie i zrozumienie oraz dostępny dla osób z niepełnosprawnościami.

3. Komisja zachęca do opracowania kodeksów postępowania do dnia 18 lutego 2025 r. oraz do rozpoczęcia ich stosowania do dnia 18 sierpnia 2025 r.

Artykuł 48

Protokoły kryzysowe

1. Rada Usług Cyfrowych może zalecić Komisji przystąpienie do opracowania dobrowolnych protokołów kryzysowych zgodnie z ust. 2, 3 i 4 w celu przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym. Te sytuacje są ściśle ograniczone do nadzwyczajnych okoliczności mających wpływ na bezpieczeństwo publiczne lub zdrowie publiczne.

2. Komisja wspiera i ułatwia uczestnictwo dostawców bardzo dużych platform internetowych, bardzo dużych wyszukiwarek internetowych oraz, w stosownych przypadkach, dostawców innych platform internetowych lub innych wyszukiwarek internetowych w opracowywaniu, testowaniu i stosowaniu tych protokołów kryzysowych. Komisja dąży do zapewnienia, aby w protokołach kryzysowych przewidziano co najmniej jeden z następujących środków:

- a) wyświetlanie w widoczny sposób informacji na temat sytuacji kryzysowej przekazanych przez organy państw członkowskich lub na poziomie unijnym lub, w zależności od kontekstu kryzysu, przez inne odpowiednie wiarygodne organy;
- b) zapewnienie, aby dostawca usług pośrednich wyznaczył specjalny punkt kontaktowy do celów zarządzania kryzysowego; w stosownych przypadkach może nim być elektroniczny punkt kontaktowy, o którym mowa w art. 11, lub, w przypadku dostawców bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych – pracownik ds. nadzoru przestrzegania niniejszego rozporządzenia, o którym mowa w art. 41;
- c) w stosownych przypadkach dostosowanie zasobów przeznaczonych na zapewnienie wypełniania obowiązków określonych w art. 16, 20, 22, 23 i 35 do potrzeb powstałych w wyniku sytuacji kryzysowej.

3. W proces opracowywania, testowania i nadzorowania stosowania protokołów kryzysowych Komisja włącza – w stosownych przypadkach – organy państw członkowskich; może ona także włączyć w ten proces organy i jednostki organizacyjne Unii. W stosownych przypadkach i w razie potrzeby Komisja może również włączyć w proces opracowywania protokołów kryzysowych organizacje społeczeństwa obywatelskiego lub inne odpowiednie organizacje.

4. Komisja dąży do zapewnienia, aby w protokołach kryzysowych jasno określono wszystkie następujące elementy:

- a) konkretne parametry pozwalające określić, co stanowi szczególne nadzwyczajne okoliczności, którym protokół kryzysowy ma zaradzić, i jakie są cele tego protokołu;
- b) rolę każdego uczestnika i środków, które mają zostać przez nich wprowadzone w trakcie przygotowywania i po uruchomieniu protokołu kryzysowego;
- c) jasną procedurę określania, kiedy należy uruchomić protokół kryzysowy;
- d) jasną procedurę określania okresu, w którym należy wprowadzić środki przewidziane do wprowadzenia po uruchomieniu protokołu kryzysowego, i który jest ściśle ograniczony do tego, co konieczne do zaradzenia odpowiednim konkretnym nadzwyczajnym okolicznościom;
- e) zabezpieczenia mające na celu zapobieżenie wszelkim negatywnym skutkom dla wykonywania praw podstawowych zapisanych w Karcie, w szczególności wolności wypowiedzi i informacji oraz prawa do niedyskryminacji;
- f) proces publicznego udostępniania sprawozdań dotyczących wszelkich wprowadzonych środków, czasu ich stosowania i ich wyników po zakończeniu sytuacji kryzysowej.

5. Jeżeli Komisja uzna, że protokół kryzysowy nie pozwala skutecznie zaradzić sytuacji kryzysowej lub nie zabezpiecza wykonywania praw podstawowych, o którym mowa w ust. 4 lit. e), żąda, aby uczestnicy zmienili protokół kryzysowy, między innymi wprowadzając dodatkowe środki.

ROZDZIAŁ IV

WDRAŻANIE, WSPÓŁPRACA, SANKCJE I EGZEKWOWANIE

SEKCJA 1

Właściwe organy i krajowi koordynatorzy ds. usług cyfrowych

Artykuł 49

Właściwe organy i koordynatorzy ds. usług cyfrowych

1. Państwa członkowskie wyznaczają co najmniej jeden właściwy organ odpowiedzialny za nadzorowanie dostawców usług pośrednich i egzekwowanie niniejszego rozporządzenia (zwany dalej „właściwym organem”).
2. Państwa członkowskie wyznaczają jeden ze swoich właściwych organów na koordynatora ds. usług cyfrowych. Koordynator ds. usług cyfrowych odpowiada za wszystkie kwestie związane z nadzorowaniem i egzekwowaniem niniejszego rozporządzenia w danym państwie członkowskim, chyba że zainteresowane państwo członkowskie powierzyło niektóre szczególne zadania lub sektory innym właściwym organom. Koordynator ds. usług cyfrowych w każdym wypadku odpowiada za zapewnienie na poziomie krajowym koordynacji w zakresie tych kwestii, a także za przyczynianie się do skutecznego i spójnego nadzorowania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia w całej Unii.

W tym celu koordynatorzy ds. usług cyfrowych współpracują ze sobą, z innymi właściwymi organami krajowymi, z Radą Usług Cyfrowych i Komisją, bez uszczerbku dla przysługującej państwom członkowskim możliwości wprowadzenia mechanizmów współpracy i regularnej wymiany poglądów między koordynatorem ds. usług cyfrowych a innymi organami krajowymi, w stosownych przypadkach, w celu wykonywania ich odpowiednich zadań.

W przypadku gdy państwo członkowskie oprócz koordynatora ds. usług cyfrowych wyznaczy co najmniej jeden właściwy organ, wówczas państwo to zapewnia, aby odpowiednie zadania tych organów i koordynatora ds. usług cyfrowych były jasno zdefiniowane oraz aby te organy i koordynator ściśle i skutecznie współpracowali ze sobą podczas wykonywania swoich zadań.

3. Państwa członkowskie wyznaczają koordynatorów ds. usług cyfrowych do dnia 17 lutego 2024 r.

Państwa członkowskie podają do wiadomości publicznej oraz przekazują Komisji i Radzie Usług Cyfrowych nazwę swojego właściwego organu wyznaczonego na koordynatora ds. usług cyfrowych wraz z jego danymi do kontaktu. Zainteresowane państwo członkowskie przekazuje Komisji i radzie Usług Cyfrowych nazwy innych właściwych organów, o których mowa w ust. 2, oraz ich odpowiednie zadania.

4. Przepisy mające zastosowanie do koordynatorów ds. usług cyfrowych określone w art. 50, 51 i 56 mają również zastosowanie do wszelkich innych właściwych organów wyznaczonych przez państwa członkowskie zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.

Artykuł 50

Wymogi dotyczące koordynatorów ds. usług cyfrowych

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby koordynatorzy ds. usług cyfrowych wykonywali swoje zadania wynikające z niniejszego rozporządzenia w sposób bezstronny, przejrzysty i terminowy. Państwa członkowskie zapewniają, aby koordynatorzy ds. usług cyfrowych dysponowali wszelkimi zasobami niezbędnymi do wykonywania swoich zadań, w tym wystarczającymi zasobami technicznymi, finansowymi i kadrowymi w celu odpowiedniego nadzorowania wszystkich dostawców usług pośrednich podlegających ich kompetencji. Każde państwo członkowskie zapewnia, aby jego koordynator ds. usług cyfrowych miał wystarczającą autonomię w zarządzaniu swoim budżetem w ramach ogólnych limitów budżetowych, tak aby nie wpływać negatywnie na niezależność koordynatora ds. usług cyfrowych.

2. Podczas wykonywania swoich zadań i uprawnień zgodnie z niniejszym rozporządzeniem koordynatorzy ds. usług cyfrowych działają w sposób w pełni niezależny. Pozostają oni wolni od jakichkolwiek bezpośrednich i pośrednich wpływów zewnętrznych, nie zwracają się do żadnego innego organu publicznego ani podmiotu prywatnego o instrukcje ani nie przyjmują takich instrukcji.

3. Ust. 2 niniejszego artykułu pozostaje bez uszczerbku dla zadań koordynatorów ds. usług cyfrowych w ramach systemu nadzorowania i egzekwowania przewidzianego w niniejszym rozporządzeniu oraz współpracy z innymi właściwymi organami zgodnie z art. 49 ust. 2. Ust. 2 niniejszego artykułu nie stanowią przeszkody w wykonywaniu kontroli sądowej i pozostają również bez uszczerbku dla proporcjonalnych wymogów dotyczących odpowiedzialności w odniesieniu do ogólnych działań koordynatorów ds. usług cyfrowych, takich jak wydatki finansowe lub składanie sprawozdań parlamentom narodowym, pod warunkiem że wymogi te nie utrudniają osiągnięcia celów niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 51

Upewnienia koordynatorów ds. usług cyfrowych

1. W przypadku gdy jest to konieczne do wykonywania zadań wynikających z niniejszego rozporządzenia, koordynatorom ds. usług cyfrowych przysługują następujące upewnienia w zakresie czynności sprawdzających, w odniesieniu do praktyk dostawców usług pośrednich podlegających kompetencji ich państwa członkowskiego:

- a) upewnienie do żądania od takich dostawców, a także wszelkich innych osób działających w celach związanych z ich działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową, w przypadku których można zasadnie oczekiwać, że dysponują informacjami związanymi z podejrzeniem naruszenia niniejszego rozporządzenia, w tym od organizacji przeprowadzających audyty, o których mowa w art. 37 i art. 75 ust. 2, udzielenia takich informacji bez zbędnej zwłoki;
- b) upewnienie do prowadzenia kontroli lub zwrócenia się do organu sądowego w ich państwie członkowskim o nakazanie przeprowadzenia kontroli we wszelkich pomieszczeniach, których tacy dostawcy lub takie osoby używają do celów związanych z ich działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową, lub do żądania tego od innych organów publicznych w celu zbadania, zajęcia, wykonania lub uzyskania kopii informacji związanych z podejrzeniem naruszenia w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od nośnika, na jakim są przechowywane;
- c) upewnienie do żądania, aby członek personelu lub przedstawiciel takich dostawców lub osób złożył wyjaśnienia w odniesieniu do wszelkich informacji związanych z podejrzeniem naruszenia oraz do rejestracji za ich zgodą, za pomocą wszelkich środków technicznych, odpowiedzi.

2. W przypadku gdy jest to konieczne do wykonywania zadań wynikających z niniejszego rozporządzenia, koordynatorom ds. usług cyfrowych przysługują następujące upewnienia w zakresie egzekwowania w odniesieniu do dostawców usług pośrednich podlegających kompetencji ich państwa członkowskiego:

- a) upewnienie do zatwierdzania zobowiązań proponowanych przez takich dostawców w związku z przestrzeganiem przez nich niniejszego rozporządzenia oraz do uczynienia takich zobowiązań wiążącymi;
- b) upewnienie do nakazania zaprzestania naruszeń i, w stosownych przypadkach, nakładania środków zaradczych proporcjonalnych do naruszenia i niezbędnych do skutecznego zakończenia naruszenia lub zwrócenia się do organu sądowego w ich państwie członkowskim o dokonanie takich czynności;
- c) upewnienie do nakładania grzywien lub zwrócenia się do organu sądowego w ich państwie członkowskim o nałożenie grzywien zgodnie z art. 52 za nieprzestrzeganie niniejszego rozporządzenia, w tym za pomocą jakiegokolwiek nakazu wydanego w toku czynności sprawdzających na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu;
- d) upewnienie do nakładania okresowych kar pieniężnych lub zwrócenia się do organu sądowego w ich państwie członkowskim o nałożenie okresowych kar pieniężnych zgodnie z art. 52, aby zapewnić zaprzestanie naruszenia zgodnie z nakazem wydanym na podstawie lit. b) niniejszego akapitu lub za niewykonanie jakiegokolwiek nakazu wydanego w toku czynności sprawdzających na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu;
- e) upewnienie do przyjmowania środków tymczasowych lub zwrócenia się do właściwego krajowego organu sądowego w ich państwie członkowskim o przyjęcie środków tymczasowych, aby zapobiec ryzyku wyrządzenia poważnych szkód.

W odniesieniu do akapitu pierwszego lit. c) i d), koordynatorom ds. usług cyfrowych również przysługują uprawnienia w zakresie egzekwowania określone w tych literach w odniesieniu do innych osób, o których mowa w ust. 1, w przypadku niewykonania jakiegokolwiek nakazu wydanego wobec nich na podstawie tego ustępu. Mogą oni wykonywać te uprawnienia w zakresie egzekwowania wyłącznie po przekazaniu takim innym osobom z odpowiednim wyprzedzeniem wszystkich istotnych informacji związanych z takimi nakazami, w tym informacji dotyczących obowiązującego terminu, grzywien lub okresowych kar pieniężnych, które mogą zostać nałożone za niewykonanie nakazu, oraz możliwości odwołania się.

3. W przypadku gdy jest to konieczne do wykonywania zadań wynikających z niniejszego rozporządzenia, koordynatorom ds. usług cyfrowych w odniesieniu do dostawców usług pośrednich podlegających kompetencji ich państwa członkowskiego – jeżeli wszystkie inne uprawnienia przewidziane w niniejszym artykule mające na celu doprowadzenie do zaprzestania naruszenia zostały wyczerpane, a naruszenie nie zostało usunięte lub nadal trwa i wyrządza poważne szkody, których nie można uniknąć w drodze wykonania innych uprawnień dostępnych na mocy prawa Unii lub prawa krajowego – przysługuje również uprawnienie do przyjęcia następujących środków:

- a) żądania, aby organ zarządzający tych dostawców bez zbędnej zwłoki zbadał sytuację, przyjął i przedłożył plan działania określający niezbędne środki mające na celu zaprzestanie naruszenia, zapewnił przyjęcie takich środków przez dostawcę i przedłożył sprawozdanie z przyjętych środków;
- b) w przypadku gdy koordynator ds. usług cyfrowych uzna, że dostawca usług pośrednich nie spełnił w wystarczający sposób wymogów, o których mowa w lit. a), że naruszenie nie zostało usunięte lub nadal trwa i wyrządza poważne szkody oraz że naruszenie to wiąże się z przestępstwem zagrażającym życiu lub bezpieczeństwu osób – zwrócenia się do organu sądowego swojego państwa członkowskiego z wnioskiem o nakazanie tymczasowego ograniczenia dostępu odbiorców do usługi, której dotyczy naruszenie, lub – wyłącznie gdy nie jest to wykonalne z przyczyn technicznych – do interfejsu internetowego dostawcy usług pośrednich, na którym dochodzi do naruszenia.

Koordynator ds. usług cyfrowych – z wyjątkiem sytuacji, w której działa na wniosek Komisji, o którym mowa w art. 82 – przed złożeniem wniosku, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. b) niniejszego ustępu, zwraca się do zainteresowanych stron o przedstawianie pisemnych uwag w wyznaczonym terminie nie krótszym niż dwa tygodnie, opisując środki, o które zamierza wnioskować, i określając zamierzonego adresata lub zamierzonych adresatów tych środków. Dostawca usług pośrednich, zamierzony adresat lub zamierzeni adresaci oraz jakakolwiek inna osoba trzecia wykazująca prawnie uzasadniony interes są uprawnieni do udziału w postępowaniu przed właściwym organem sądowym. Jakikolwiek nakazany środek musi być proporcjonalny do charakteru, ciężaru, powtarzalności i czasu trwania naruszenia i nie może ograniczać w nienależyty sposób dostępu odbiorców danej usługi do zgodnych z prawem informacji.

Ograniczenie dostępu obowiązuje przez cztery tygodnie, z zastrzeżeniem możliwości, którą dysponuje właściwy organ sądowy i która polega na umożliwieniu za pomocą wydanego nakazu koordynatorowi ds. usług cyfrowych przedłużenia tego okresu o kolejne okresy tej samej długości, z zastrzeżeniem maksymalnej liczby przedłużeń określonej przez ten organ sądowy. Koordynator ds. usług cyfrowych przedłuża taki okres wyłącznie wówczas, gdy, uwzględniając prawa i interesy wszystkich stron, których dotyczy to ograniczenie, oraz wszystkie mające znaczenie okoliczności, w tym wszelkie informacje, jakie mogą mu przekazać dostawca usług pośrednich, adresat lub adresaci oraz jakakolwiek inna osoba trzecia, która wykazała prawnie uzasadniony interes, uzna iż spełnione zostały oba poniższe warunki:

- a) dostawca usług pośrednich nie przyjął niezbędnych środków w celu zaprzestania naruszenia;
- b) tymczasowe ograniczenie nie ogranicza w nienależyty sposób dostępu odbiorców usługi do zgodnych z prawem informacji, biorąc pod uwagę liczbę odbiorców, których ograniczenie dotyczy, oraz to, czy istnieją jakiegokolwiek odpowiednie i łatwo dostępne rozwiązania alternatywne.

W przypadku gdy koordynator ds. usług cyfrowych uzna, że warunki określone w akapicie trzecim lit. a) i b) zostały spełnione, lecz nie może dokonać kolejnego przedłużenia okresu na podstawie akapitu trzeciego, składa nowy wniosek do właściwego organu sądowego, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. b).

4. Uprawnienia wymienione w ust. 1, 2 i 3 pozostają bez uszczerbku dla sekcji 3.
5. Środki przyjęte przez koordynatorów ds. usług cyfrowych w ramach wykonania uprawnień wymienionych w ust. 1, 2 i 3 muszą być skuteczne, odstraszające i proporcjonalne, biorąc pod uwagę w szczególności charakter, ciężar, powtarzalność i czas trwania naruszenia lub podejrzenia naruszenia, którego dotyczą te środki, a w stosownych przypadkach także zdolność ekonomiczną, techniczną i operacyjną danego dostawcy określonych usług pośrednich.
6. Państwa członkowskie ustanawiają szczególne zasady i procedury dotyczące wykonania uprawnień na podstawie ust. 1, 2 i 3 i zapewniają, aby wykonywanie tych uprawnień podlegało odpowiednim zabezpieczeniom ustanowionym w mającym zastosowanie prawie krajowym zgodnym z Kartą oraz z ogólnymi zasadami prawa Unii. W szczególności takie środki przyjmuje się wyłącznie w zgodności z prawem do poszanowania życia prywatnego i prawem do obrony, w tym z prawem do bycia wysłuchanym i prawem dostępu do akt, oraz z zastrzeżeniem prawa do skutecznego środka prawnego przysługujących wszystkim stronom, których środki dotyczą.

Artykuł 52

Sankcje

1. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszeń niniejszego rozporządzenia przez dostawców usług pośrednich podlegających ich kompetencji oraz przyjmują wszelkie środki niezbędne do zapewnienia ich wykonania zgodnie z art. 51.
2. Sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych przepisach i środkach, a także niezwłocznie powiadamiają ją o wszelkich późniejszych zmianach mających na nie wpływ.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby maksymalna wysokość grzywien, które mogą być nałożone za niewypełnienie obowiązku ustanowionego w niniejszym rozporządzeniu, wynosiła 6 % rocznego światowego obrotu danego dostawcy usług pośrednich w poprzednim roku obrotowym. Państwa członkowskie zapewniają, aby maksymalna wysokość grzywiny, która może być nałożona za udzielenie nieprawidłowych, niekompletnych lub wprowadzających w błąd informacji, nieudzielenie odpowiedzi lub niepoprawienie nieprawidłowych, niekompletnych lub wprowadzających w błąd informacji oraz niepoddanie się kontroli wynosiła 1 % rocznego dochodu lub światowego obrotu danego dostawcy usług pośrednich lub danej osoby w poprzednim roku obrotowym.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby maksymalna dzienna wysokość okresowej kary pieniężnej wynosiła 5 % średniego dziennego światowego obrotu lub dochodu danego dostawcy usług pośrednich w poprzednim roku obrotowym, a kara ta była naliczana począwszy od daty wskazanej w odnośnej decyzji.

Artykuł 53

Prawo do wniesienia skargi

Odbiorcom usługi, a także wszelkim podmiotom, organizacjom i zrzeszeniom upoważnionym do wykonywania w ich imieniu praw przyznanych niniejszym rozporządzeniem, przysługuje prawo do wniesienia skargi na dostawców usług pośrednich w związku z zarzucanym naruszeniem niniejszego rozporządzenia do koordynatora ds. usług cyfrowych państwa członkowskiego, w którym znajduje się lub ma siedzibę odbiorca usługi. Koordynator ds. usług cyfrowych dokonuje oceny skargi i, w stosownych przypadkach, przekazuje ją koordynatorowi ds. usług cyfrowych właściwemu dla miejsca siedziby wraz z opinią, jeżeli zostanie to uznane za stosowne. Jeżeli skarga podlega kompetencji innego właściwego organu w jego państwie członkowskim, koordynator ds. usług cyfrowych otrzymujący skargę przekazuje ją temu organowi. W trakcie postępowania obie strony mają prawo do bycia wysłuchanymi i do otrzymania odpowiednich informacji na temat statusu skargi zgodnie z prawem krajowym.

*Artykuł 54***Odszkodowanie**

Odbiorcy usługi mają prawo dochodzić od dostawców usług pośrednich, zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym, odszkodowania za wszelkie szkody lub straty poniesione w wyniku naruszenia przez tych dostawców ich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia.

*Artykuł 55***Sprawozdania z działalności**

1. Koordynatorzy ds. usług cyfrowych sporządzają sprawozdanie roczne ze swojej działalności na podstawie niniejszego rozporządzenia, uwzględniając liczbę skarg otrzymanych na podstawie art. 53 oraz przegląd działań następczych. Koordynatorzy ds. usług cyfrowych podają sprawozdania roczne do wiadomości publicznej w formacie nadającym się do odczytu maszynowego, z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów dotyczących poufności informacji, o których mowa w art. 84, oraz przekazują je Komisji i Radzie Usług Cyfrowych.
2. Sprawozdanie roczne zawiera ponadto następujące informacje:
 - a) liczbę i przedmiot nakazów podjęcia działań przeciwko nielegalnym treściom oraz nakazów udzielenia informacji wydanych zgodnie z art. 9 i 10 przez krajowy organ sądowy lub administracyjny w państwie członkowskim danego koordynatora ds. usług cyfrowych;
 - b) działania podjęte w odpowiedzi na te nakazy, zgodnie z informacją przekazaną koordynatorowi ds. usług cyfrowych na podstawie art. 9 i 10.
3. Jeżeli państwo członkowskie wyznaczyło kilka właściwych organów na podstawie art. 49, zapewnia, aby koordynator ds. usług cyfrowych sporządził jedno sprawozdanie obejmujące działalność wszystkich właściwych organów oraz aby koordynator ds. usług cyfrowych otrzymał wszystkie niezbędne w tym celu informacje oraz wsparcie potrzebne w tym zakresie od innych odpowiednich właściwych organów.

*SEKCJA 2****Kompetencje, skoordynowane czynności sprawdzające i mechanizmy spójności****Artykuł 56***Kompetencje**

1. Państwo członkowskie, w którym znajduje się główne miejsce prowadzenia działalności dostawcy usług pośrednich, ma wyłączne uprawnienia w zakresie nadzorowania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia, z wyjątkiem uprawnień przewidzianych w ust. 2, 3 i 4.
2. Komisja ma wyłączne uprawnienia w zakresie nadzorowania i egzekwowania rozdziału III sekcja 5.
3. W odniesieniu do dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych Komisja ma uprawnienia w zakresie nadzorowania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia inne niż określone w rozdziale III sekcja 5.
4. Jeżeli Komisja nie wszczęła postępowania w sprawie tego samego naruszenia, państwo członkowskie, w którym znajduje się główne miejsce prowadzenia działalności dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, ma w odniesieniu do tych dostawców uprawnienia w zakresie nadzorowania i egzekwowania obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia innych niż określone w rozdziale III sekcja 5.
5. Państwa członkowskie i Komisja nadzorują i egzekwują przepisy niniejszego rozporządzenia w ścisłej współpracy.

6. Jeżeli dostawca usług pośrednich nie ma siedziby w Unii, państwo członkowskie, w którym jego przedstawiciel prawny ma miejsce zamieszkania lub siedzibę lub Komisja ma uprawnienia, stosownie do przypadku, zgodnie z ust. 1 i 4 niniejszego artykułu, w zakresie nadzorowania i egzekwowania odpowiednich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia.

7. Jeżeli dostawca usług pośrednich nie wyznaczy przedstawiciela prawnego zgodnie z art. 13, wszystkie państwa członkowskie oraz – w przypadku dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej – Komisja mają uprawnienia w zakresie nadzorowania i egzekwowania zgodnie z niniejszym artykułem.

W przypadku gdy koordynator ds. usług cyfrowych zamierza wykonywać swoje uprawnienia wynikające z niniejszego ustępu, powiadamia o tym wszystkich pozostałych koordynatorów ds. usług cyfrowych i Komisję oraz zapewnia, aby przestrzegane były mające zastosowanie gwarancje przyznane przez Kartę, w szczególności w celu uniknięcia sytuacji, w której to samo zachowanie byłoby karane więcej niż jeden raz za naruszenie obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu. W przypadku gdy Komisja zamierza wykonywać swoje uprawnienia wynikające z niniejszego ustępu, powiadamia o tym wszystkich pozostałych koordynatorów ds. usług cyfrowych. Po otrzymaniu powiadomienia na podstawie niniejszego ustępu inne państwa członkowskie nie wszczynają postępowania w sprawie tego samego naruszenia, o którym mowa w powiadomieniu.

Artykuł 57

Wzajemna pomoc

1. Koordynatorzy ds. usług cyfrowych i Komisja ściśle współpracują i udzielają sobie wzajemnej pomocy w celu spójnego i efektywnego stosowania niniejszego rozporządzenia. Wzajemna pomoc obejmuje w szczególności wymianę informacji zgodnie z niniejszym artykułem oraz spoczywający na koordynatorze ds. usług cyfrowych właściwym dla miejsca siedziby obowiązek informowania wszystkich koordynatorów ds. usług cyfrowych właściwych dla miejsca przeznaczenia, Rady Usług Cyfrowych i Komisji o podjęciu czynności sprawdzających oraz o zamiarze wydania ostatecznej decyzji, w tym jej oceny, w odniesieniu do danego dostawcy usług pośrednich.

2. Na potrzeby czynności sprawdzających koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby może zwrócić się do innych koordynatorów ds. usług cyfrowych z wnioskiem o przekazanie konkretnych informacji będących w ich posiadaniu w odniesieniu do konkretnego dostawcy usług pośrednich lub o wykonanie przez nich uprawnień w zakresie czynności sprawdzających, o których mowa art. 51 ust. 1, w odniesieniu do konkretnych informacji znajdujących się w ich państwie członkowskim. W stosownych przypadkach koordynator ds. usług cyfrowych otrzymujący wniosek może zaangażować inne właściwe organy lub inne organy publiczne danego państwa członkowskiego.

3. Koordynator ds. usług cyfrowych otrzymujący wniosek na podstawie ust. 2 realizuje taki wniosek i informuje koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby o podjętych działaniach bez zbędnej zwłoki i nie później niż dwa miesiące od jego otrzymania, chyba że:

- a) zakres lub przedmiot wniosku nie jest wystarczająco sprecyzowany, uzasadniony lub proporcjonalny ze względu na cele czynności sprawdzających; lub
- b) ani koordynator ds. usług cyfrowych, do którego zwrócono się z wnioskiem, ani inny właściwy organ lub inny organ publiczny tego państwa członkowskiego nie są w posiadaniu informacji, których dotyczy wniosek, ani nie mają do nich dostępu; lub
- c) nie można zastosować się do wniosku bez naruszenia prawa Unii lub prawa krajowego.

Koordynator ds. usług cyfrowych otrzymujący wniosek uzasadnia swoją odmowę, przedkładając uzasadnioną odpowiedź w terminie określonym w akapicie pierwszym.

Artykuł 58

Współpraca transgraniczna między koordynatorami ds. usług cyfrowych

1. O ile Komisja nie podjęła czynności sprawdzających w sprawie tego samego zarzucanego naruszenia, jeżeli koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca przeznaczenia ma powody, aby podejrzewać, że dostawca usługi pośredniej naruszył niniejsze rozporządzenie w sposób mający negatywny wpływ na odbiorców usługi w państwie członkowskim tego koordynatora ds. usług cyfrowych, może zwrócić się do koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby z wnioskiem o dokonanie oceny sprawy oraz przyjęcie niezbędnych środków w ramach czynności sprawdzających i środków w ramach egzekwowania w celu zapewnienia przestrzegania niniejszego rozporządzenia.

2. O ile Komisja nie podjęła czynności sprawdzających w sprawie tego samego zarzucanego naruszenia, Rada Usług Cyfrowych, na wniosek co najmniej trzech koordynatorów ds. usług cyfrowych właściwych dla miejsca przeznaczenia, którzy mają powody, aby podejrzewać, że określony dostawca usług pośrednich naruszył niniejsze rozporządzenie w sposób mający negatywny wpływ na odbiorców usługi w ich państwach członkowskich, może zwrócić się do koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby z wnioskiem o dokonanie oceny oraz przyjęcie niezbędnych środków w ramach czynności sprawdzających i środków w ramach egzekwowania w celu zapewnienia przestrzegania niniejszego rozporządzenia.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1 lub 2, musi być należycie uzasadniony i zawierać co najmniej:

- a) informacje na temat punktu kontaktowego danego dostawcy usług pośrednich, o którym to punkcie mowa w art. 11;
- b) opis stanu faktycznego, stosowne przepisy niniejszego rozporządzenia oraz powody, dla których koordynator ds. usług cyfrowych, który skierował wniosek, lub Rada Usług Cyfrowych podejrzewają, że dostawca naruszył niniejsze rozporządzenie, w tym opis negatywnych skutków zarzucanego naruszenia;
- c) jakiegokolwiek inne informacje, które koordynator ds. usług cyfrowych, który skierował wniosek, lub Rada Usług Cyfrowych uznają za istotne, w tym w stosownych przypadkach informacje zgromadzone z własnej inicjatywy lub sugestie dotyczące przyjęcia konkretnych środków w ramach czynności sprawdzających lub środków w ramach egzekwowania, w tym środków tymczasowych.

4. Koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby uwzględnia w jak największym stopniu wniosek na podstawie ust. 1 lub 2 niniejszego artykułu. Jeżeli stwierdzi, że dysponuje niewystarczającymi informacjami, aby uwzględnić wniosek, oraz że ma powody, aby uznać, że koordynator ds. usług cyfrowych, który skierował wniosek, lub Rada Usług Cyfrowych mogłoby przekazać dodatkowe informacje, koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby może zwrócić się z wnioskiem o takie informacje zgodnie z art. 57, albo, alternatywnie, podjąć czynności sprawdzające na podstawie art. 60 ust. 1, w których bierze udział co najmniej koordynator ds. usług cyfrowych, który wystąpił z wnioskiem. Bieg terminu ustanowionego w ust. 5 niniejszego artykułu ulega zawieszeniu do czasu udzielenia takich dodatkowych informacji lub do czasu odrzucenia zaproszenia do wzięcia udziału we wspólnych czynnościach sprawdzających.

5. Koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby, bez zbędnej zwłoki i w każdym wypadku nie później niż dwa miesiące od otrzymania wniosku na podstawie ust. 1 lub 2, przekazuje koordynatorowi ds. usług cyfrowych, który skierował wniosek, i Radzie Usług Cyfrowych ocenę podejrzenia naruszenia oraz wyjaśnienie dotyczące środków w ramach czynności sprawdzających lub środków w ramach egzekwowania przyjętych lub planowanych w związku z tym naruszeniem w celu zapewnienia przestrzegania niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 59

Skierowanie sprawy do Komisji

1. W przypadku braku przekazania w terminie określonym w art. 58 ust. 5, w przypadku braku zgody Rady Usług Cyfrowych na ocenę lub środki podjęte lub planowane na podstawie art. 58 ust. 5 lub w przypadkach, o których mowa w art. 60 ust. 3, Rada Usług Cyfrowych może skierować sprawę do Komisji, przekazując jej wszystkie istotne informacje. Informacje te obejmują co najmniej wniosek lub zalecenie skierowane do koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby, ocenę dokonaną przez tego koordynatora ds. usług cyfrowych, powody braku zgody oraz wszelkie dodatkowe informacje uzasadniające skierowanie sprawy.

2. Komisja dokonuje oceny sprawy w terminie dwóch miesięcy od przekazania sprawy zgodnie z ust. 1, po konsultacji z koordynatorem ds. usług cyfrowych właściwym dla miejsca siedziby.

3. Jeżeli na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu Komisja uzna, że ocena lub środki w ramach czynności sprawdzających lub środków w ramach egzekwowania przyjęte lub planowane na podstawie art. 58 ust. 5 są niewystarczające, aby zapewnić skuteczne egzekwowanie, lub w inny sposób niezgodne z niniejszym rozporządzeniem, przekazuje swoje stanowisko koordynatorowi ds. usług cyfrowych właściwemu dla miejsca siedziby i Radzie Usług Cyfrowych oraz zwraca się do koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby z wnioskiem o dokonanie przeglądu sprawy.

Koordinator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby podejmuje niezbędne środki w ramach czynności sprawdzających lub środki w ramach egzekwowania w celu zapewnienia przestrzegania niniejszego rozporządzenia, uwzględniając w jak największym stopniu stanowisko i wniosek Komisji o dokonanie przeglądu. Koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby w terminie dwóch miesięcy od złożenia wniosku o dokonanie przeglądu informuje o przyjętych środkach Komisję oraz koordynatora ds. usług cyfrowych, który wystąpił z wnioskiem, lub Radę Usług Cyfrowych, którzy podjęli działania na podstawie art. 58 ust. 1 lub 2.

Artykuł 60

Wspólne czynności sprawdzające

1. Koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby może podjąć i prowadzić czynności sprawdzające z udziałem co najmniej jednego innego zainteresowanego koordynatora ds. usług cyfrowych:
 - a) z własnej inicjatywy w celu zbadania zarzucanego naruszenia niniejszego rozporządzenia przez danego dostawcę usług pośrednich w kilku państwach członkowskich; lub
 - b) na zalecenie Rady Usług Cyfrowych, działającej na wniosek co najmniej trzech koordynatorów ds. usług cyfrowych, zarzucającej, na podstawie uzasadnionego podejrzenia, naruszenie przez danego dostawcę usług pośrednich mające wpływ na odbiorców usługi w ich państwach członkowskich.
2. Każdy koordynator ds. usług cyfrowych, który wykaże prawnie uzasadniony interes w udziale we wspólnych czynnościach sprawdzających na podstawie ust. 1 może wystąpić z wnioskiem o taki udział. Wspólne czynności sprawdzających muszą zostać zakończone w terminie trzech miesięcy od ich podjęcia, chyba że uczestnicy uzgodnili inaczej.

Koordinator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby przekazuje swoje wstępne stanowisko w sprawie zarzucanego naruszenia wszystkim koordynatorom ds. usług cyfrowych, Komisji i Radzie Usług Cyfrowych nie później niż miesiąc po upływie terminu, o którym mowa w akapicie pierwszym. We wstępnym stanowisku uwzględnia się stanowiska wszystkich pozostałych koordynatorów ds. usług cyfrowych uczestniczących we wspólnych czynnościach sprawdzających. W stosownych przypadkach we wstępnym stanowisku określa się również przewidywane środki w ramach egzekwowania.

3. Zgodnie z art. 59 Rada Usług Cyfrowych może przekazać sprawę Komisji, jeżeli:
 - a) koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby nie przekazał swojego wstępnego stanowiska w terminie określonym w ust. 2;
 - b) Rada Usług Cyfrowych zasadniczo nie zgadza się ze wstępnym stanowiskiem przekazanym przez koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby; lub
 - c) koordynator ds. usług cyfrowych właściwy dla miejsca siedziby nie podjął natychmiast wspólnych czynności sprawdzających na podstawie zalecenia Rady Usług Cyfrowych zgodnie z ust. 1 lit. b).
4. Prowadząc czynności sprawdzające uczestniczący w nich koordynatorzy ds. usług cyfrowych współpracują ze sobą w dobrej wierze, uwzględniając, w stosownych przypadkach, wskazówki koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby i zalecenie Rady Usług Cyfrowych. Koordynatorzy ds. usług cyfrowych właściwi dla miejsca przeznaczenia uczestniczący we wspólnych czynnościach sprawdzających są uprawnieni, na wniosek koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby lub po konsultacji z nim, do wykonywania swoich uprawnień w zakresie czynności sprawdzających, o których mowa w art. 51 ust. 1, w odniesieniu do dostawców usług pośrednich, których dotyczy zarzucane naruszenie, w odniesieniu do informacji i pomieszczeń znajdujących się na ich terytorium.

SEKCJA 3

Europejska Rada ds. Usług Cyfrowych

Artykuł 61

Europejska Rada ds. Usług Cyfrowych

1. Ustanawia się niezależną grupę doradczą koordynatorów ds. usług cyfrowych do celów nadzoru dostawców usług pośrednich o nazwie „Europejska Rada ds. Usług Cyfrowych” (zwaną dalej „Radą Usług Cyfrowych”).
2. Rada Usług Cyfrowych doradza koordynatorom ds. usług cyfrowych i Komisji zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, aby osiągnąć następujące cele:
 - a) przyczynienie się do spójnego stosowania niniejszego rozporządzenia i skutecznej współpracy koordynatorów ds. usług cyfrowych i Komisji w odniesieniu do spraw objętych zakresem niniejszego rozporządzenia;
 - b) koordynowanie sporządzania wytycznych i prowadzenia analiz przez Komisję i koordynatorów ds. usług cyfrowych oraz inne właściwe organy dotyczących pojawiających się problemów na rynku wewnętrznym w odniesieniu do spraw objętych zakresem niniejszego rozporządzenia oraz współdziałanie w sporządzaniu takich wytycznych i prowadzeniu takich analiz;
 - c) wspieranie koordynatorów ds. usług cyfrowych i Komisji w nadzorowaniu bardzo dużych platform internetowych.

Artykuł 62

Struktura Rady Usług Cyfrowych

1. Rada Usług Cyfrowych składa się z koordynatorów ds. usług cyfrowych, których reprezentują wysocy rangą urzędnicy. Niewyznaczenie przez jedno lub większą liczbę państw członkowskich koordynatora ds. usług cyfrowych nie uniemożliwia Radzie Usług Cyfrowych wykonywania jej zadań. Jeżeli prawo krajowe tak stanowi, w Radzie Usług Cyfrowych mogą zasiadać – obok koordynatorów ds. usług cyfrowych – inne właściwe organy, którym powierzono konkretny zakres odpowiedzialności operacyjnej za stosowanie i egzekwowanie niniejszego rozporządzenia. Inne organy krajowe mogą być zapraszane na posiedzenia Rady Usług Cyfrowych, na których omawia się istotne dla nich kwestie.
2. Radzie Usług Cyfrowych przewodniczy Komisja. Komisja zwołuje posiedzenia i przygotowuje porządek obrad zgodnie z zadaniami Rady Usług Cyfrowych określonymi w niniejszym rozporządzeniu oraz zgodnie z jej regulaminem wewnętrznym. Kiedy Rada Usług Cyfrowych otrzymuje wniosek o przyjęcie zalecenia na podstawie niniejszego rozporządzenia, natychmiast udostępnia ten wniosek innym koordynatorom ds. usług cyfrowych za pośrednictwem systemu wymiany informacji określonego w art. 85.
3. Każde państwo członkowskie ma jeden głos. Komisji nie przysługuje prawo do głosowania.

Rada Usług Cyfrowych przyjmuje akty zwykłą większością głosów. W przypadku przyjmowania zalecenia dla Komisji, o którym mowa w art. 36 ust. 1 akapit pierwszy, Rada Usług Cyfrowych przeprowadza głosowanie w terminie 48 godzin od złożenia wniosku przez przewodniczącego Rady Usług Cyfrowych.

4. Komisja udziela administracyjnego i analitycznego wsparcia na potrzeby działań Rady Usług Cyfrowych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
5. Rada Usług Cyfrowych może zapraszać ekspertów i obserwatorów do udziału w swoich posiedzeniach oraz może współpracować z innymi organami, jednostkami organizacyjnymi i grupami doradczymi Unii, a w stosownych przypadkach również z ekspertami zewnętrznymi. Rada Usług Cyfrowych podaje wyniki tej współpracy do wiadomości publicznej.
6. Rada Usług Cyfrowych może konsultować się z zainteresowanymi stronami i podaje wyniki takich konsultacji do wiadomości publicznej.
7. Po uzyskaniu zgody Komisji Rada Usług Cyfrowych przyjmuje regulamin wewnętrzny.

Artykuł 63

Zadania Rady Usług Cyfrowych

1. W stosownych przypadkach, aby osiągnąć cele określone w art. 61 ust. 2, Rada Usług Cyfrowych w szczególności:
 - a) wspiera koordynację wspólnych czynności sprawdzających;
 - b) wspiera właściwe organy w analizowaniu sprawozdań i wyników audytów bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych przekazywanych na podstawie niniejszego rozporządzenia;
 - c) wydaje opinie lub zalecenia lub doradza koordynatorom ds. usług cyfrowych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, uwzględniając w szczególności swobodę świadczenia usług przez dostawców usług pośrednich;
 - d) doradza Komisji w sprawie przyjmowania środków, o których mowa w art. 66, oraz przyjmuje opinie dotyczące bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;
 - e) wspiera i promuje we współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami opracowywanie i wdrażanie europejskich norm, wytycznych, sprawozdań, wzorów i kodeksów postępowania przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, między innymi wydając opinie lub zalecenia w sprawach związanych z art. 44, a także identyfikowanie pojawiających się problemów w odniesieniu do spraw objętych zakresem niniejszego rozporządzenia.
2. Przy składaniu sprawozdania zgodnie z niniejszym rozporządzeniem lub, w zależności od przypadku, przy przyjmowaniu odpowiednich decyzji, koordynatorzy ds. usług cyfrowych oraz, w stosownych przypadkach, inne właściwe organy krajowe niestosujące się do skierowanych do nich opinii, wniosków lub zaleceń przyjętych przez Radę Usług Cyfrowych podają przyczyny takiego postępowania, w tym wyjaśnienia dotyczące czynności sprawdzających, działań i środków, które wdrożyli.

SEKCJA 4

Nadzór, czynności sprawdzające, egzekwowanie i monitorowanie w odniesieniu do dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych

Artykuł 64

Rozwój wiedzy eksperckiej i zdolności

1. Komisja, we współpracy z koordynatorami ds. usług cyfrowych i Radą Usług Cyfrowych, rozwija unijną wiedzę ekspercką i zdolności, w tym w stosownych przypadkach poprzez oddelegowanie personelu państw członkowskich.
2. Komisja, we współpracy z koordynatorami ds. usług cyfrowych i Radą Usług Cyfrowych, koordynuje ponadto ocenę systemowych i pojawiających się problemów w całej Unii dotyczących bardzo dużych platform internetowych lub bardzo dużych wyszukiwarek internetowych w odniesieniu do spraw objętych zakresem niniejszego rozporządzenia.
3. Komisja może zwrócić się do koordynatorów ds. usług cyfrowych, Rady Usług Cyfrowych i innych organów i jednostek organizacyjnych Unii posiadających odpowiednią wiedzę ekspercką o wsparcie w zakresie oceny systemowych i pojawiających się problemów w całej Unii na podstawie niniejszego rozporządzenia.
4. Państwa członkowskie współpracują z Komisją, w szczególności za pośrednictwem swoich odpowiednich koordynatorów ds. usług cyfrowych i, w stosownych przypadkach, innych właściwych organów, w tym poprzez udostępnianie ich wiedzy eksperckiej i zdolności.

*Artykuł 65***Egzekwowanie obowiązków dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych**

1. Do celów czynności sprawdzających dotyczących wypełniania przez dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu Komisja może skorzystać z uprawnień w zakresie czynności sprawdzających określonych w niniejszej sekcji nawet przed wszczęciem postępowania na podstawie art. 66 ust. 2. Może ona wykonywać te uprawnienia z własnej inicjatywy lub na wniosek złożony na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu.

2. W przypadku gdy koordynator ds. usług cyfrowych ma powody, aby podejrzewać, że dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej naruszył przepisy rozdziału III sekcja 5 lub systematycznie naruszał którykolwiek z przepisów niniejszego rozporządzenia w sposób mający poważny wpływ na odbiorców usługi w jego państwie członkowskim, może przesłać Komisji za pośrednictwem systemu wymiany informacji, o którym mowa w art. 85, wniosek o ocenę tej sprawy.

3. Wniosek na podstawie ust. 2 musi być należycie uzasadniony i zawierać co najmniej:

- a) informacje na temat punktu kontaktowego danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, o którym to punkcie mowa w art. 11;
- b) opis stanu faktycznego, stosowne przepisy niniejszego rozporządzenia oraz powody, dla których koordynator ds. usług cyfrowych, który wysłał wniosek, podejrzewa, że dany dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej naruszył niniejsze rozporządzenie, w tym opis stanu faktycznego, który wskazuje, że podejrzewane naruszenie ma systemowy charakter;
- c) wszelkie inne informacje uznane za istotne przez koordynatora ds. usług cyfrowych, który wysłał wniosek, w tym, w stosownych przypadkach, informacje zebrane z własnej inicjatywy.

*Artykuł 66***Wszczęcie postępowania przez Komisję i współpraca w ramach czynności sprawdzających**

1. Komisja może wszcząć postępowanie w celu ewentualnego przyjęcia decyzji na podstawie art. 73 i 74 w odniesieniu do danej praktyki dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, którego Komisja podejrzewa, że naruszył którykolwiek z przepisów niniejszego rozporządzenia.

2. Jeżeli Komisja podejmie decyzję o wszczęciu postępowania na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu, powiadamia o tym wszystkich koordynatorów ds. usług cyfrowych i Radę Usług Cyfrowych za pośrednictwem systemu wymiany informacji, o którym mowa w art. 85, a także dostawcę danej bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej.

Koordynatorzy ds. usług cyfrowych bez zbędnej zwłoki po otrzymaniu informacji o wszczęciu postępowania przekazują Komisji wszelkie posiadane informacje na temat danego naruszenia.

Wszczęcie postępowania na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu przez Komisję zwalnia koordynatora ds. usług cyfrowych lub, w stosownych przypadkach, właściwy organ z jego uprawnień w zakresie nadzorowania i egzekwowania określonych w niniejszym rozporządzeniu na podstawie art. 56 ust. 4.

3. Wykonując uprawnienia w zakresie czynności sprawdzających na mocy niniejszego rozporządzenia, Komisja może zwrócić się z wnioskiem o indywidualne lub wspólne wsparcie do koordynatora ds. usług cyfrowych, którego dotyczy podejrzenie naruszenia, w tym do koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby. Koordynatorzy ds. usług cyfrowych, którzy otrzymali taki wniosek, oraz każdy inny właściwy organ, w przypadku gdy został zaangażowany przez koordynatora ds. usług cyfrowych, współpracują lojalnie i terminowo z Komisją oraz są uprawnieni do wykonywania swoich uprawnień w zakresie czynności sprawdzających, o których mowa w art. 51 ust. 1, względem danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, w odniesieniu do informacji, osób i pomieszczeń znajdujących się na terytorium ich państwa członkowskiego i zgodnie z wnioskiem.

4. Komisja przekazuje koordynatorowi ds. usług cyfrowych właściwemu dla miejsca siedziby i Radzie Usług Cyfrowych wszelkie istotne informacje na temat wykonywania uprawnień, o których mowa w art. 67–72, oraz swoje wstępne ustalenia, o których mowa w art. 79 ust. 1. Rada Usług Cyfrowych przekazuje Komisji swoje stanowisko na temat tych wstępnych ustaleń w terminie określonym na podstawie art. 79 ust. 2. W swojej decyzji Komisja w jak największym stopniu uwzględnia stanowisko Rady Usług Cyfrowych.

Artykuł 67

Wnioski o udzielenie informacji

1. W celu wykonywania zadań powierzonych w niniejszej sekcji Komisja może, w drodze zwykłego wniosku lub decyzji, żądać od danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, a także jakiegokolwiek innej osoby fizycznej lub prawnej działającej w celach związanych z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową, w przypadku których można zasadnie oczekiwać, że dysponują informacjami związanymi z podejrzeniem naruszenia, w tym od organizacji przeprowadzających audyty, o których mowa w art. 37 i art. 75 ust. 2, udzielenia takich informacji w rozsądnym terminie.

2. Jeżeli Komisja żąda od danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub innej osoby, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, udzielenia informacji w drodze zwykłego wniosku, podaje podstawę prawną i cel takiego żądania, wskazuje żądane informacje oraz określa termin, w którym należy udzielić informacji, jak również poucza o grzywnach przewidzianych w art. 74 za udzielenie informacji nieprawidłowych, niekompletnych lub wprowadzających w błąd.

3. Jeżeli Komisja żąda od danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub innej osoby, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, udzielenia informacji w drodze decyzji, podaje podstawę prawną i cel żądania, wskazuje żądane informacje oraz określa termin na ich udzielenie. Komisja poucza również o grzywnach przewidzianych w art. 74 oraz poucza o okresowych karach pieniężnych przewidzianych w art. 76 lub nakłada takie kary pieniężne. Poucza ona również o prawie do kontroli tej decyzji przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

4. Dostawcy danej bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub inna osoba, o której mowa w ust. 1, lub ich przedstawiciele oraz, w przypadku osób prawnych, spółki lub przedsiębiorstwa lub, w przypadku braku osobowości prawnej, osoby upoważnione do ich reprezentowania z mocy prawa lub na podstawie aktu założycielskiego udzielają żądanych informacji w imieniu danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub innej osoby, o której mowa w ust. 1. Należycie upoważnieni do działania prawnicy mogą przekazywać informacje w imieniu swoich klientów. Klienci pozostają w pełni odpowiedzialni za informacje, jeżeli przekazane informacje są niekompletne, nieprawidłowe lub wprowadzające w błąd.

5. Na wniosek Komisji koordynatorzy ds. usług cyfrowych i inne właściwe organy udzielają Komisji wszelkich informacji niezbędnych do wykonania zadań powierzonych jej w niniejszej sekcji.

6. Komisja, bez zbędnej zwłoki po wysłaniu zwykłego wniosku lub decyzji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, przesyła ich kopię koordynatorom ds. usług cyfrowych za pośrednictwem systemu wymiany informacji, o którym mowa w art. 85.

Artykuł 68

Uprawnienie do odbierania wyjaśnień i przyjmowania oświadczeń

1. W celu wykonywania zadań powierzonych w niniejszej sekcji Komisja może odbierać wyjaśnienia od każdej osoby fizycznej lub prawnej, która wyrazi zgodę na złożenie wyjaśnień w celu zgromadzenia informacji dotyczących przedmiotu czynności sprawdzających związanych z podejrzeniem naruszenia. Komisja jest uprawniona do rejestrowania takich wyjaśnień za pomocą odpowiednich środków technicznych.

2. Jeżeli odbieranie wyjaśnień, o którym mowa w ust. 1, odbywa się w pomieszczeniach niebędących pomieszczeniami Komisji, Komisja informuje koordynatora ds. usług cyfrowych państwa członkowskiego, na którego terytorium odbywa się odbieranie wyjaśnień. Na wniosek tego koordynatora ds. usług cyfrowych jego urzędnicy mogą pomagać urzędnikom i innym osobom towarzyszącym upoważnionym przez Komisję do odbierania wyjaśnień.

Artykuł 69

Uprawnienia do przeprowadzania kontroli

1. W celu wykonywania zadań powierzonych w niniejszej sekcji Komisja może przeprowadzać wszelkie niezbędne kontrole w pomieszczeniach danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub innej osoby, o której mowa w art. 67 ust. 1.

2. Urzędnicy i inne osoby towarzyszące upoważnione przez Komisję do przeprowadzenia kontroli są uprawnione do:

- a) wstępu do wszelkich pomieszczeń, na teren i do środków transportu danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub innej odpowiedniej osoby;
- b) sprawdzania ksiąg i innych rejestrów związanych ze świadczeniem danej usługi, niezależnie od nośnika, na którym są one przechowywane;
- c) pobierania lub uzyskiwania, w dowolnej formie, kopii lub wyciągów z takich ksiąg lub rejestrów;
- d) żądania od dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub od innej odpowiedniej osoby do udzielenia dostępu i wyjaśnień dotyczących jej organizacji, funkcjonowania, systemu informatycznego, algorytmów, przetwarzania danych i praktyk biznesowych oraz do rejestrowania lub dokumentowania udzielonych wyjaśnień;
- e) pieczętowania wszelkich pomieszczeń wykorzystywanych do celów związanych z działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub innej odpowiedniej osoby, a także ksiąg lub innych rejestrów, na czas i w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia kontroli;
- f) zadawania pytań przedstawicielom lub członkom personelu dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub innej odpowiedniej osoby w celu uzyskania wyjaśnień co do faktów lub dokumentów związanych z przedmiotem i celem kontroli oraz rejestrowania odpowiedzi;
- g) kierowania do każdego takiego przedstawiciela lub członka personelu pytań dotyczących przedmiotu i celu kontroli oraz rejestrowania odpowiedzi.

3. Kontrole można również przeprowadzać przy wsparciu audytorów lub ekspertów wyznaczonych przez Komisję na podstawie art. 72 ust. 2, a także koordynatorów ds. usług cyfrowych lub innych właściwych organów krajowych państwa członkowskiego, na którego terytorium przeprowadzana jest kontrola.

4. W przypadku gdy okazane księgi lub inne rejestry związane ze świadczeniem danej usługi są niekompletne lub gdy odpowiedzi na pytania zadane na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu są nieprawidłowe, niekompletne lub wprowadzające w błąd, urzędnicy i inne osoby towarzyszące upoważnione przez Komisję do przeprowadzenia kontroli wykonują swoje uprawnienia po okazaniu pisemnego upoważnienia zawierającego określenie przedmiotu i celu kontroli oraz informacje o sankcjach przewidzianych w art. 74 i 76. Z odpowiednim wyprzedzeniem przed kontrolą Komisja informuje o niej koordynatora ds. usług cyfrowych państwa członkowskiego, na którego terytorium ma zostać przeprowadzona kontrola.

5. Podczas kontroli urzędnicy i inne osoby towarzyszące upoważnione przez Komisję, audytorzy i eksperci wyznaczeni przez Komisję, a także koordynator ds. usług cyfrowych lub inne właściwe organy państwa członkowskiego, na którego terytorium przeprowadzana jest kontrola, mogą żądać od dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub od innej odpowiedniej osoby przedstawienia wyjaśnień dotyczących jej organizacji, funkcjonowania, systemu informatycznego, algorytmów, przetwarzania danych i praktyk biznesowych, a także mogą kierować pytania do ich kluczowego personelu.

6. Dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub inna odpowiednia osoba fizyczna lub prawna mają obowiązek poddać się kontroli zarządzanej decyzją Komisji. Decyzja ta określa przedmiot i cel kontroli, termin jej rozpoczęcia i zawiera pouczenie o sankcjach przewidzianych w art. 74 i 76 oraz o prawie do kontroli tej decyzji przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Przed podjęciem tej decyzji Komisja konsultuje się z koordynatorem ds. usług cyfrowych państwa członkowskiego, na którego terytorium ma zostać przeprowadzona kontrola.

7. Urzędnicy koordynatora ds. usług cyfrowych państwa członkowskiego, na którego terytorium ma zostać przeprowadzona kontrola, oraz inne upoważnione lub wyznaczone przez niego osoby, na wniosek tego koordynatora ds. usług cyfrowych lub na wniosek Komisji, aktywnie pomagają urzędnikom i innym osobom towarzyszącym upoważnionym przez Komisję w związku z kontrolą. W tym celu przysługują im uprawnienia wymienione w ust. 2.

8. W przypadku gdy urzędnicy i inne osoby towarzyszące upoważnione przez Komisję stwierdzą, że dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub inna odpowiednia osoba sprzeciwia się kontroli zarządzanej na podstawie niniejszego artykułu, państwo członkowskie, na którego terytorium ma zostać przeprowadzona kontrola, na wniosek tych urzędników lub innych osób towarzyszących i zgodnie z prawem krajowym państwa członkowskiego, udziela im niezbędnej pomocy, w tym, w stosownych przypadkach na mocy tego prawa krajowego, w postaci środków przymusu zastosowanych przez właściwy organ ścigania, aby umożliwić im przeprowadzenie kontroli.

9. Jeżeli pomoc przewidziana w ust. 8 wymaga zezwolenia krajowego organu sądowego zgodnie z prawem krajowym danego państwa członkowskiego, o takie zezwolenie występuje koordynator ds. usług cyfrowych tego państwa członkowskiego na wniosek urzędników i innych osób towarzyszących upoważnionych przez Komisję. O wydanie takiego zezwolenia można również wystąpić jako o środek zapobiegawczy.

10. W przypadku gdy wystąpiono o zezwolenie, o którym mowa w ust. 9, krajowy organ sądowy, do którego wniesiono sprawę, sprawdza, czy decyzja Komisji nakazująca przeprowadzenie kontroli jest autentyczna oraz czy przewidziane środki przymusu nie są arbitralne ani nadmiernie uciążliwe w stosunku do przedmiotu kontroli. Dokonując takiego sprawdzenia, krajowy organ sądowy może zwrócić się do Komisji, bezpośrednio lub za pośrednictwem koordynatorów ds. usług cyfrowych danego państwa członkowskiego, o szczegółowe wyjaśnienia dotyczące w szczególności powodów, w oparciu o które Komisja podejrzewa naruszenie niniejszego rozporządzenia, a także dotyczących wagi zarzucanego naruszenia oraz charakteru uczestnictwa dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub innej odpowiedniej osoby. Krajowy organ sądowy nie może jednak kwestionować konieczności przeprowadzania kontroli ani żądać udzielenia informacji zawartych w aktach Komisji. Zgodność z prawem decyzji Komisji podlega kontroli jedynie ze strony Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Artykuł 70

Środki tymczasowe

1. W toku postępowań, które mogą prowadzić do przyjęcia decyzji stwierdzającej nieprzestrzeganie przepisów na podstawie art. 73 ust. 1, w przypadkach naglących ze względu na ryzyko wyrządzenia poważnej szkody odbiorcom usługi, Komisja może, w drodze decyzji, przyjąć środki tymczasowe przeciwko danemu dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej na podstawie stwierdzenia naruszenia *prima facie*.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, obowiązuje przez czas oznaczony, który może zostać przedłużony, jeżeli to konieczne i stosowne.

*Artykuł 71***Zobowiązania**

1. Jeżeli w toku postępowania na mocy niniejszej sekcji dany dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej zaproponuje podjęcie zobowiązań mających na celu zapewnienie przestrzegania odpowiednich przepisów niniejszego rozporządzenia, Komisja może, w drodze decyzji, uczynić te zobowiązania wiążącymi dla danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej oraz oświadczyć, że nie ma dalszych podstaw do prowadzenia postępowania.
2. Komisja może, na wniosek lub z własnej inicjatywy, wznowić postępowanie, jeżeli:
 - a) nastąpiła istotna zmiana stanu faktycznego, na podstawie którego podjęta została decyzja;
 - b) dany dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej działa w sposób sprzeczny ze swoimi zobowiązaniami; lub
 - c) decyzja została podjęta na podstawie niekompletnych, nieprawidłowych lub wprowadzających w błąd informacji dostarczonych przez danego dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub inną osobę, o której mowa w art. 67 ust. 1.
3. Jeżeli Komisja uzna, że zobowiązania zaproponowane przez danego dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej nie są w stanie zapewnić skutecznego przestrzegania odpowiednich przepisów niniejszego rozporządzenia, odrzuca te zobowiązania w drodze decyzji z uzasadnieniem wydanej po zakończeniu postępowania.

*Artykuł 72***Działania z zakresu monitorowania**

1. Do celów wykonywania zadań powierzonych w niniejszej sekcji Komisja może podjąć działania niezbędne do monitorowania skutecznego wdrożenia i przestrzegania niniejszego rozporządzenia przez dostawców bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej. Komisja może nakazać im udzielenie dostępu do ich baz danych i algorytmów oraz złożenie związanych z nimi wyjaśnień. Takie działania mogą obejmować nałożenie na dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej obowiązku przechowywania wszystkich dokumentów uznawanych za niezbędne dla oceny wdrażania i wypełniania obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia.
2. Działania, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować powołanie niezależnych zewnętrznych ekspertów i audytorów, a także ekspertów i audytorów z właściwych organów krajowych w porozumieniu z odpowiednim organem, celem udzielenia Komisji pomocy w zakresie monitorowaniu skutecznego wdrażania i przestrzegania odpowiednich przepisów niniejszego rozporządzenia oraz zapewnienia Komisji konkretnej wiedzy, w tym wiedzy specjalistycznej.

*Artykuł 73***Nieprzestrzeganie przepisów**

1. Komisja przyjmuje decyzję stwierdzającą nieprzestrzeganie przepisów, jeżeli uzna, że dany dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej:
 - a) nie przestrzega odpowiednich przepisów niniejszego rozporządzenia;
 - b) nie zastosowywał się do środków tymczasowych przyjętych zgodnie z art. 70; lub
 - c) nie wykonał zobowiązań, które uczyniono wiążącymi zgodnie z art. 71.

2. Przed przyjęciem decyzji na podstawie ust. 1 Komisja przedstawia swoje wstępne ustalenia danemu dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej. We wstępnych ustaleniach Komisja wyjaśnia środki, których przyjęcie rozważa lub które jej zdaniem dany dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej powinien przyjąć w celu skutecznego zastosowania się do wstępnych ustaleń.
3. W decyzji przyjętej na podstawie ust. 1 Komisja nakazuje danemu dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej przyjęcie środków niezbędnych do zapewnienia wykonania decyzji, o której mowa w ust. 1, w określonym w niej rozsądnym terminie oraz udzielenie informacji na temat środków, które dostawca ten zamierza przyjąć w celu wykonania decyzji.
4. Dany dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej wdrażając środki, które przyjął w celu zapewnienia wykonania decyzji na podstawie ust. 1, przedstawia ich opis Komisji.
5. Jeżeli Komisja stwierdzi, że warunki określone w ust. 1 nie zostały spełnione, kończy czynności sprawdzające w drodze decyzji. Decyzję stosuje się ze skutkiem natychmiastowym.

Artykuł 74

Grzywny

1. Komisja może w drodze decyzji, o której mowa w art. 73, nałożyć na danego dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej grzywny, których wysokość nie może przekraczać 6 % jego łącznego światowego rocznego obrotu uzyskanego w poprzednim roku obrotowym, jeżeli Komisja stwierdzi, że dostawca ten umyślnie lub w wyniku zaniedbania:
 - a) narusza odpowiednie przepisy niniejszego rozporządzenia;
 - b) nie zastosował się do decyzji zarządzającej środki tymczasowe, wydanej na podstawie art. 70; lub
 - c) nie wykonał zobowiązania, które uznano za wiążące w drodze decyzji na podstawie art. 71.
2. Komisja może przyjąć decyzję o nałożeniu na danego dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub na inną osobę fizyczną lub prawną, o której mowa w art. 67 ust. 1, grzywny, których wysokość nie może przekraczać 1 % łącznego rocznego dochodu lub światowego obrotu uzyskanego w poprzednim roku obrotowym, jeżeli umyślnie lub w wyniku zaniedbania:
 - a) dostarczyli nieprawidłowych, niekompletnych lub wprowadzających w błąd informacji w odpowiedzi na zwykły wniosek lub wniosek w drodze decyzji na podstawie art. 67;
 - b) nie udzielili odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji w drodze decyzji w wyznaczonym terminie;
 - c) nie sprostowali w terminie wyznaczonym przez Komisję nieprawidłowych, niekompletnych lub wprowadzających w błąd informacji udzielonych przez członka personelu lub nie udzielili lub odmówili udzielenia kompletnych informacji;
 - d) odmówili poddania się kontroli prowadzonej na podstawie art. 69;
 - e) nie zastosowali się do środków przyjętych przez Komisję na podstawie art. 72; lub
 - f) nie przestrzegali warunków dostępu do akt Komisji na podstawie art. 79 ust. 4.
3. Przed przyjęciem decyzji na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu Komisja przedstawia swoje wstępne ustalenia danemu dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub innej osobie, o której mowa w art. 67 ust. 1.
4. Ustalając kwotę grzywny, Komisja uwzględnia charakter, ciężar, czas trwania i powtarzalność naruszenia oraz, w przypadku grzywny nakładanych na podstawie ust. 2, opóźnienie spowodowane w postępowaniu.

Artykuł 75

Wzmoczony nadzór nad środkami zaradczymi w celu wyeliminowania naruszeń obowiązków ustanowionych w rozdziale III sekcja 5

1. Przyjmując decyzję na podstawie art. 73 w odniesieniu do popełnionego przez dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej naruszenia któregośkolwiek z przepisów rozdziału III sekcja 5, Komisja stosuje system wzmoczonego nadzoru ustanowiony w niniejszym artykule. Komisja uwzględnia przy tym w jak największym stopniu wszelkie opinie Rady Usług Cyfrowych na podstawie niniejszego artykułu.

2. W decyzji, o której mowa w art. 73, Komisja zobowiązuje dostawcę danej bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej do sporządzenia i przekazania, w rozsądnym terminie określonym w decyzji, koordynatorom ds. usług cyfrowych, Komisji i Radzie Usług Cyfrowych planu działania określającego niezbędne środki, które są wystarczające do zaprzestania lub usunięcia naruszenia. Środki te obejmują zobowiązanie do przeprowadzenia niezależnego audytu zgodnie z art. 37 ust. 3 i 4 dotyczącego wdrożenia pozostałych środków, wraz z określeniem tożsamości audytorów, jak również metodyki, harmonogramu i działań następczych w związku z audytem. Środki te mogą również obejmować, w stosownych przypadkach, zobowiązanie do przystąpienia do odpowiedniego kodeksu postępowania przewidzianego w art. 45.

3. W terminie jednego miesiąca od otrzymania planu działania Rada Usług Cyfrowych przekazuje Komisji swoją opinię w jego sprawie. W terminie jednego miesiąca od otrzymania tej opinii Komisja podejmuje decyzję, czy środki określone w planie działania są wystarczające do zaprzestania lub usunięcia naruszenia, i wyznacza rozsądny termin na ich wdrożenie. W tej decyzji uwzględnia się możliwe zobowiązanie do przestrzegania odpowiednich kodeksów postępowania. Komisja następnie monitoruje wdrażanie planu działania. W tym celu dostawca danej bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej przekazuje Komisji sprawozdanie z audytu bez zbędnej zwłoki po jego udośćwieniu i na bieżąco informuje Komisję o środkach podjętych w celu wdrożenia planu działania. Jeżeli jest to konieczne do takiego monitorowania, Komisja może zażądać od dostawcy danej bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej przekazania dodatkowych informacji w rozsądnym terminie wyznaczonym przez Komisję.

Komisja informuje na bieżąco Radę Usług Cyfrowych i koordynatorów ds. usług cyfrowych o wdrażaniu planu działania i jego monitorowaniu.

4. Komisja może podjąć niezbędne środki zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, w szczególności z art. 76 ust. 1 lit. e) i art. 82 ust. 1, w przypadku gdy:

- a) dostawca danej bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej nie przekazał żadnego planu działania, sprawozdania z audytu, niezbędnych aktualizacji ani dodatkowych żądanych informacji w odpowiednim terminie;
- b) Komisja odrzuci proponowany plan działania, ponieważ uzna, że określone w nim środki są niewystarczające do zaprzestania lub usunięcia naruszenia; lub
- c) na podstawie sprawozdania z audytu, wszelkich przekazanych aktualizacji lub dodatkowych informacji lub wszelkich innych istotnych informacji, którymi dysponuje, Komisja uzna, że wdrożenie planu działania jest niewystarczające do zaprzestania lub usunięcia naruszenia.

Artykuł 76

Okresowe kary pieniężne

1. Komisja może przyjąć decyzję o nałożeniu odpowiednio na danego dostawcę bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub inną osobę, o której mowa w art. 67 ust. 1, okresowych kar pieniężnych, których dzienna wysokość nie może przekraczać 5 % średniego dziennego dochodu lub światowego rocznego obrotu uzyskanego w poprzednim roku obrotowym i które są naliczane od daty ustalonej w decyzji, w celu zmuszenia takich podmiotów do:

- a) dostarczenia prawidłowych i kompletnych informacji w odpowiedzi na decyzję, w której zażądano udzielenia informacji zgodnie z art. 67;
- b) poddania się kontroli zarządzanej decyzją Komisji przyjętą na podstawie art. 69;

- c) zastosowania się do decyzji zarządzającej środki tymczasowe, wydanej na podstawie art. 70 ust. 1;
- d) wykonania zobowiązań, które uczyniono prawnie wiążącymi w drodze decyzji wydanej na podstawie art. 71 ust. 1;
- e) zastosowania się do decyzji wydanej na podstawie art. 73 ust. 1, w tym, w stosownych przypadkach, do zawartych w niej wymogów dotyczących planu działania, o którym mowa w art. 75.

2. W przypadku gdy dany dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub inna osoba, o której mowa w art. 67 ust. 1, wypełnił obowiązek, w odniesieniu do którego nałożono okresową karę pieniężną w celu wyegzekwowania jego spełnienia, Komisja może ustalić ostateczną wysokość okresowej kary pieniężnej na poziomie niższym niż poziom określony w pierwotnej decyzji.

Artykuł 77

Termin przedawnienia dotyczący nakładania sankcji

1. Uprawnienia przyznane Komisji na podstawie art. 74 i 76 przedawniają się po upływie pięciu lat.
2. Bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym popełniono naruszenie. Jednak w przypadku ciągłych lub powtarzających się naruszeń bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia zaprzestania naruszenia.
3. Wszelkie działania podjęte przez Komisję lub koordynatora ds. usług cyfrowych w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających lub postępowania w odniesieniu do naruszenia przerywają bieg terminu przedawnienia dotyczącego nakładania grzywnien lub okresowych kar pieniężnych. Bieg terminu przedawnienia przerywają w szczególności:
 - a) żądanie udzielenia informacji wystosowane przez Komisję lub koordynatora ds. usług cyfrowych;
 - b) kontrola;
 - c) wszczęcie postępowania przez Komisję na podstawie art. 66 ust. 1.
4. Każde przerwanie terminu przedawnienia powoduje, że termin ten zaczyna biec od początku. Termin przedawnienia dotyczący nakładania grzywnien lub okresowych kar pieniężnych upływa jednak najpóźniej w dniu, w którym upłynął okres dwukrotnie przekraczający długość terminu przedawnienia bez nałożenia przez Komisję grzywny lub okresowej kary pieniężnej. Termin ten przedłuża się o okres, na który bieg terminu przedawnienia został zawieszony na podstawie ust. 5.
5. Bieg terminu przedawnienia dotyczącego nakładania grzywnien lub okresowych kar pieniężnych ulega zawieszeniu na okres, przez który decyzja Komisji jest przedmiotem postępowania toczącego się przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Artykuł 78

Termin przedawnienia dotyczący wykonania sankcji

1. Uprawnienia Komisji do wykonania decyzji przyjętych na podstawie art. 74 i 76 przedawniają się po upływie pięciu lat.
2. Bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się w dniu, w którym decyzja stała się ostateczna.
3. Bieg terminu przedawnienia dotyczącego wykonania sankcji przerywa:
 - a) powiadomienie o decyzji o zmianie pierwotnej kwoty grzywny lub okresowej kary pieniężnej lub o odrzuceniu wniosku o taką zmianę;
 - b) każde działanie Komisji lub państwa członkowskiego działającego na wniosek Komisji mające na celu wyegzekwowanie zapłaty grzywny lub okresowej kary pieniężnej.
4. Każde przerwanie terminu przedawnienia powoduje, że termin ten zaczyna biec od początku.

5. Bieg terminu przedawnienia dotyczącego wykonania sankcji ulega zawieszeniu:
- do upływu terminu przyznanego na zapłatę;
 - na czas zawieszenia egzekucji płatności na podstawie postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub postanowienia sądu krajowego.

Artykuł 79

Prawo do bycia wysłuchanym i prawo dostępu do akt

- Przed przyjęciem decyzji na podstawie art. 73 ust. 1 lub art. 74 lub 76 Komisja zapewnia danemu dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub innej osobie, o której mowa w art. 67 ust. 1, możliwość bycia wysłuchanym w kwestii:
 - wstępnych ustaleń Komisji, w tym w każdej kwestii, w której Komisja zgłosiła zastrzeżenia; oraz
 - środków, które Komisja może mieć zamiar przyjąć w świetle wstępnych ustaleń, o których mowa w lit. a).
- Dany dostawca bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub inna osoba, o której mowa w art. 67 ust. 1, mogą przedstawić swoje uwagi dotyczące wstępnych ustaleń Komisji w rozsądnym terminie wyznaczonym przez Komisję we wstępnych ustaleniach, przy czym termin ten nie może być krótszy niż 14 dni.
- Podstawą decyzji przyjmowanych przez Komisję mogą być wyłącznie zastrzeżenia, co do których zainteresowane strony mogły przedstawić swojej uwagi.
- W toku postępowania w pełni respektuje się prawo zainteresowanych stron do obrony. Strony te mają prawo dostępu do akt Komisji na warunkach wynegocjowanego ujawnienia, z zastrzeżeniem prawnie uzasadnionego interesu danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej lub innej odpowiedniej osoby w zakresie ochrony ich tajemnic handlowych. Komisja jest uprawniona do przyjmowania decyzji określających takie warunki ujawniania w przypadku braku porozumienia między stronami. Prawo dostępu do akt Komisji nie obejmuje informacji poufnych i dokumentów wewnętrznych Komisji, Rady Usług Cyfrowych, koordynatorów ds. usług cyfrowych, innych właściwych organów ani innych organów publicznych państw członkowskich. W szczególności prawo dostępu nie obejmuje korespondencji między Komisją a tymi organami. Żaden przepis niniejszego ustępu nie uniemożliwia Komisji ujawnienia i wykorzystania informacji koniecznych do udowodnienia naruszenia.
- Informacje zgromadzone zgodnie z art. 67, 68 i 69 wykorzystuje się wyłącznie do celów niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 80

Publikacja decyzji

- Komisja publikuje decyzje, które przyjmuje na podstawie art. 70 ust. 1, art. 71 ust. 1 oraz art. 73–76. W publikacji takiej podaje się imiona i nazwiska lub nazwy stron i najważniejsze elementy decyzji, w tym ewentualnie nałożone sankcje.
- Publikacji dokonuje się z poszanowaniem praw i prawnie uzasadnionego interesu danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej, każdej innej osoby, o której mowa w art. 67 ust. 1, oraz każdej osoby trzeciej w zakresie ochrony ich informacji poufnych.

Artykuł 81

Kontrola przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Zgodnie z art. 261 TFUE Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ma nieograniczone prawo orzekania w zakresie kontroli decyzji, którymi Komisja nałożyła grzywny lub okresowe kary pieniężne. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej może uchylić, obniżyć lub podwyższyć nałożoną grzywnę lub okresową karę pieniężną.

Artykuł 82

Wnioski dotyczące ograniczeń dostępu i współpraca z sądami krajowymi

1. W przypadku gdy wszystkie uprawnienia przyznane na podstawie niniejszej sekcji mające doprowadzić do zaprzestania naruszenia niniejszego rozporządzenia zostały wyczerpane, a naruszenie utrzymuje się i wyrządza poważne szkody, których nie można uniknąć, wykonując inne uprawnienia dostępne na mocy prawa Unii lub prawa krajowego, Komisja może zwrócić się do koordynatora ds. usług cyfrowych właściwego dla miejsca siedziby danego dostawcy bardzo dużej platformy internetowej lub bardzo dużej wyszukiwarki internetowej o podjęcie działania na podstawie art. 51 ust. 3.

Przed wystąpieniem z takim wnioskiem do koordynatora ds. usług cyfrowych Komisja zaprasza zainteresowane strony do składania pisemnych uwag w terminie nie krótszym niż 14 dni roboczych, opisując środki, o które ma zamiar wnieść, i określając zamierzonego adresata lub zamierzonych adresatów tych środków.

2. Komisja, działając z inicjatywy własnej, może przedstawić pisemne uwagi właściwemu organowi sądowemu, o którym mowa w art. 51 ust. 3, jeżeli jest to wymagane do zapewnienia spójnego stosowania niniejszego rozporządzenia. Za zgodą danego organu sądowego Komisja może również przedstawić uwagi ustne.

Wyłącznie w celu przygotowania własnych uwag Komisja może zwrócić się z wnioskiem do tego organu sądowego o przekazanie lub zapewnienie przekazania jej wszelkich dokumentów koniecznych do oceny sprawy.

3. Jeżeli sąd krajowy orzeka w sprawie, która była już przedmiotem decyzji przyjętej przez Komisję na podstawie niniejszego rozporządzenia, ten sąd krajowy nie może podjąć żadnej decyzji sprzecznej z tą decyzją Komisji. Sądy krajowe unikają również podejmowania decyzji, które mogłyby być sprzeczne z decyzją rozważaną przez Komisję w trakcie postępowania wszczętego na podstawie niniejszego rozporządzenia. W tym celu sąd krajowy może rozważyć, czy konieczne jest zawieszenie toczącego się postępowania. Pozostaje to bez uszczerbku dla art. 267 TFUE.

Artykuł 83

Akty wykonawcze dotyczące interwencji Komisji

W odniesieniu do interwencji Komisji, której dotyczy niniejsza sekcja, Komisja może przyjmować akty wykonawcze dotyczące praktycznych ustaleń w zakresie:

- a) postępowania na podstawie art. 69 i 72;
- b) wysłuchania przewidzianego w art. 79;
- c) wynegocjowanego ujawnienia informacji przewidzianego w art. 79.

Przed przyjęciem jakichkolwiek środków na podstawie akapitu pierwszego niniejszego artykułu Komisja publikuje ich projekt i zaprasza wszystkie zainteresowane strony do przedłożenia uwag w wyznaczonym w publikacji terminie, który nie może być krótszy niż jeden miesiąc. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 88.

SEKCJA 5

Wspólne przepisy dotyczące egzekwowania

Artykuł 84

Tajemnica zawodowa

Bez uszczerbku dla wymiany i wykorzystywania informacji, o których mowa w niniejszym rozdziale, Komisja, Rada Usług Cyfrowych, właściwe organy państw członkowskich oraz ich urzędnicy, pracownicy i inne osoby pracujące pod ich nadzorem, a także wszelkie zaangażowane osoby fizyczne lub prawne, w tym audytorzy i eksperci powołani na podstawie art. 72 ust. 2, nie ujawniają informacji uzyskanych lub wymienionych przez nich na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz objętych obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej.

*Artykuł 85***System wymiany informacji**

1. Komisja ustanawia i utrzymuje niezawodny i bezpieczny system wymiany informacji wspierający komunikację między koordynatorami ds. usług cyfrowych, Komisją i Radą Usług Cyfrowych. Innym właściwym organom można przyznać dostęp do takiego systemu w razie konieczności wykonywania przez nie zadań powierzonych im zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
2. Koordynatorzy ds. usług cyfrowych, Komisja i Rada Usług Cyfrowych korzystają z tego systemu wymiany informacji do celów wszelkiej komunikacji prowadzonej zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
3. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające ustalenia praktyczne i operacyjne na potrzeby funkcjonowania systemu wymiany informacji i jego interoperacyjności z pozostałymi odpowiednimi systemami. Te akty wykonawcze przyjmują się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 88.

*Artykuł 86***Przedstawicielstwo**

1. Bez uszczerbku dla dyrektywy (UE) 2020/1828 lub dla wszelkich innych rodzajów przedstawicielstwa na mocy prawa krajowego odbiorcy usług pośrednich mają co najmniej prawo umocować podmiot, organizację lub zrzeczenie do wykonania w ich imieniu praw przyznanych niniejszym rozporządzeniem, pod warunkiem że taki podmiot, taka organizacja lub takie zrzeczenie spełniają wszystkie następujące warunki:
 - a) prowadzą działalność nienastawioną na zysk;
 - b) zostały należycie ustanowione zgodnie z prawem państwa członkowskiego;
 - c) ich cele statutowe obejmują prawnie uzasadniony interes polegający na zapewnieniu przestrzegania niniejszego rozporządzenia.
2. Dostawcy platform internetowych wprowadzają niezbędne środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia, aby skargi wnoszone przez podmioty, organizacje lub zrzeczenia, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w imieniu odbiorców usługi za pośrednictwem mechanizmów, o których mowa w art. 20 ust. 1, były rozpatrywane, a decyzje w ich sprawie były podejmowane w sposób priorytetowy i bez zbędnej zwłoki.

SEKCJA 6

Akty delegowane i wykonawcze*Artykuł 87***Wykonywanie przekazanych uprawnień**

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 24, 33, 37, 40 i 43, powierza się Komisji na okres pięciu lat od dnia 16 listopada 2022 r. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem okresu pięciu lat. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 24, 33, 37, 40 i 43, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 24, 33, 37, 40 i 43 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie trzech miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o trzy miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 88

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet („Komitet ds. Usług Cyfrowych”). Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

ROZDZIAŁ V

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 89

Zmiany dyrektywy 2000/31/WE

1. Uchyla się art. 12–15 dyrektywy 2000/31/WE.
2. Odesłania do art. 12–15 dyrektywy 2000/31/WE odczytuje się jako odesłania odpowiednio do art. 4, 5, 6 i 8 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 90

Zmiany dyrektywy (UE) 2020/1828

W załączniku I do dyrektywy (UE) 2020/1828 dodaje się punkt w brzmieniu:

- „68) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) (Dz.U. L 277 z 27.10.2022, s. 1).”

Artykuł 91

Przegląd

1. Do dnia 18 lutego 2027 r. Komisja przeprowadza ocenę i przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie dotyczące potencjalnego wpływu niniejszego rozporządzenia na rozwój i wzrost gospodarczy małych i średnich przedsiębiorstw.

Do dnia 17 listopada 2025 r. Komisja przeprowadza ocenę i przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie dotyczące:

- a) stosowania art. 33, w tym zakresu dostawców usług pośrednich objętych obowiązkami określonymi w rozdziale III sekcja 5 niniejszego rozporządzenia;
- b) relacji zachodzących między niniejszym rozporządzeniem i innymi aktami prawnymi, w szczególności aktami, o których mowa w art. 2 ust. 3 i 4.

2. Do dnia 17 listopada 2027 r., a następnie co pięć lat, Komisja przeprowadza ocenę niniejszego rozporządzenia i przedkłada sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu.

Sprawozdanie to dotyczy w szczególności:

- a) stosowania ust. 1 akapit drugi lit. a) i b);
- b) wkładu niniejszego rozporządzenia w pogłębianie i skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego usług pośrednich, w szczególności w odniesieniu do transgranicznego świadczenia usług cyfrowych;
- c) stosowania art. 13, 16, 20, 21, 45 i 46;
- d) zakresu obowiązków spoczywających na małych przedsiębiorstwach i mikroprzedsiębiorstwach;
- e) skuteczności mechanizmów nadzoru i egzekwowania;
- f) wpływu na poszanowanie prawa do wolności wypowiedzi i informacji.

3. W stosownych przypadkach do sprawozdania, o którym mowa w ust. 1 i 2, dołącza się wniosek w sprawie zmiany niniejszego rozporządzenia.

4. W sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, Komisja dokonuje również oceny sprawozdań rocznych z działalności koordynatorów ds. usług cyfrowych przekazywanych Komisji i Radzie Usług Cyfrowych zgodnie z art. 55 ust. 1 oraz przedstawia sprawozdania na ten temat.

5. Na potrzeby ust. 2 państwa członkowskie i Rada Usług Cyfrowych przekazują informacje na wniosek Komisji.

6. Dokonując ocen, o których mowa w ust. 2, Komisja uwzględnia stanowiska i ustalenia Parlamentu Europejskiego, Rady oraz innych stosownych podmiotów lub źródeł i zwraca szczególną uwagę na małe i średnie przedsiębiorstwa oraz na pozycję nowych konkurentów.

7. Do dnia 18 lutego 2027 r. Komisja, po konsultacji z Radą Usług Cyfrowych, przeprowadza ocenę jej funkcjonowania i stosowania art. 43 oraz przedkłada sprawozdanie z tej oceny Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu, uwzględniając pierwsze lata stosowania niniejszego rozporządzenia. Na podstawie tych ustaleń i z należyтым uwzględnieniem opinii Rady Usług Cyfrowych temu sprawozdaniu w stosownych przypadkach towarzyszy wniosek dotyczący zmiany niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do struktury Rady Usług Cyfrowych.

Artykuł 92

Wcześniejsze stosowanie w stosunku do dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych

Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do dostawców bardzo dużych platform internetowych i bardzo dużych wyszukiwarek internetowych wskazanych zgodnie z art. 33 ust. 4 po upływie czterech miesięcy od powiadomienia danego dostawcy, o którym mowa w art. 33 ust. 6, w przypadku gdy data ta jest wcześniejsza niż dzień 17 lutego 2024 r.

*Artykuł 93***Wejście w życie i stosowanie**

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 17 lutego 2024 r.

Jednakże art. 24 ust. 2, 3 i 6, art. 33 ust. 3–6, art. 37 ust. 7, art. 40 ust. 13, art. 43 oraz rozdział IV sekcje 4, 5 i 6 stosuje się od dnia 16 listopada 2022 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 19 października 2022 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca
R. METSOLA

W imieniu Rady
Przewodniczący
M. BEK

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

UMOWY MIĘDZYNARODOWE

DECYZJA RADY (UE) 2022/2066

z dnia 21 lutego 2022 r.

w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej Protokołu wykonawczego do Umowy o partnerstwie w sprawie połowów między Republiką Gabońską a Wspólnotą Europejską (2021–2026)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 43, w związku z art. 218 ust. 6 akapit drugi lit. a) ppkt (v) oraz art. 218 ust. 7,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając zgodę Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z decyzją Rady (UE) 2021/1117 ⁽²⁾ Protokół wykonawczy do Umowy o partnerstwie w sprawie połowów między Republiką Gabońską a Wspólnotą Europejską (2021–2026) ⁽³⁾ (zwany dalej „protokołem”) został podpisany w dniu 29 czerwca 2021 r., z zastrzeżeniem jego zawarcia w późniejszym terminie.
- (2) Protokół stosuje się tymczasowo od dnia jego podpisania.
- (3) Celem umowy o partnerstwie w sprawie połowów między Republiką Gabońską a Wspólnotą Europejską ⁽⁴⁾ (zwanej dalej „umową”) oraz protokołu jest umożliwienie ściślejszej współpracy Unii i Republiki Gabońskiej (zwanej dalej „Gabonem”) w celu dalszego wspierania rozwoju zrównoważonej polityki rybołówstwa oraz odpowiedzialnej eksploatacji zasobów rybnych na obszarze połowowym Gabonu oraz na Oceanie Atlantyckim, przyczyniając się jednocześnie do stworzenia godnych warunków pracy w sektorze rybołówstwa.
- (4) Protokół powinien zostać zatwierdzony.
- (5) W art. 9 umowy ustanowiono wspólny komitet odpowiedzialny za nadzorowanie wprowadzania w życie umowy. Ponadto, zgodnie z art. 19 ust. 5 protokołu, wspólny komitet może przyjmować określone zmiany protokołu. W celu ułatwienia przyjmowania tych zmian należy upoważnić Komisję do zatwierdzania w imieniu Unii zmian przy zastosowaniu procedury uproszczonej, z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków merytorycznych i formalnych.
- (6) Stanowisko Unii w sprawie proponowanych zmian do protokołu powinno zostać ustalone przez Radę. Komisja powinna zatwierdzić zaproponowane zmiany w imieniu Unii, chyba że sprzeciwi się temu mniejszość blokująca państw członkowskich, zgodnie z art. 16 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej,

⁽¹⁾ Zgoda z dnia 14 grudnia 2021 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Decyzja Rady (UE) 2021/1117 z dnia 28 czerwca 2021 r. w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, i tymczasowego stosowania Protokołu wykonawczego do Umowy o partnerstwie w sprawie połowów między Republiką Gabońską a Wspólnotą Europejską (Dz.U. L 242 z 8.7.2021, s. 3).

⁽³⁾ Dz.U. L 242 z 8.7.2021, p. 5.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 109 z 26.4.2007, s. 3.

- (7) Protokół powinien wejść w życie jak najszybciej, biorąc pod uwagę znaczenie gospodarcze działalności połowowej Unii na obszarze połowowym Gabonu oraz konieczność ograniczenia w jak największym stopniu przerwy w tej działalności,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Protokół wykonawczy do Umowy o partnerstwie w sprawie połowów między Republiką Gabońską a Wspólnotą Europejską (2021–2026) (dalej zwany „protokołem”) zostaje niniejszym zatwierdzony w imieniu Unii.

Artykuł 2

Przewodniczący Rady dokonuje w imieniu Unii powiadomienia przewidzianego w art. 26 protokołu.

Artykuł 3

Zgodnie z procedurą określoną w załączniku II do niniejszej decyzji Komisja jest upoważniona do zatwierdzenia w imieniu Unii zmian do protokołu przyjętych przez wspólny komitet ustanowiony na mocy art. 9 Umowy o partnerstwie w sprawie połowów między Republiką Gabońską a Wspólnotą Europejską.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia..

Sporządzono w Brukseli dnia 21 lutego 2022 r.

W imieniu Rady
Przewodniczący
J. DENORMANDIE

ZAŁĄCZNIK

PROCEDURA ZATWIERDZANIA ZMIAN PROTOKOŁU, KTÓRE MAJĄ ZOSTAĆ PRZYJĘTE PRZEZ
WSPÓLNY KOMITET

W przypadku gdy zgodnie z art. 19 ust. 5 Protokołu wykonawczego do Umowy o partnerstwie w sprawie połowów między Republiką Gabońską a Wspólnotą Europejską (2021–2026) (zwanego dalej „protokołem”), wspólny komitet jest wzywany do przyjęcia zmian w protokole Komisja jest upoważniona do zatwierdzenia proponowanych zmian w imieniu Unii na następujących warunkach:

- 1) Komisja zapewnia, aby zatwierdzenie w imieniu Unii:
 - a) było zgodne z celami wspólnej polityki rybołówstwa;
 - b) było spójne z odpowiednimi przepisami przyjmowanymi przez regionalne organizacje ds. zarządzania rybołówstwem oraz uwzględniało wspólne zarządzanie przez państwa nadbrzeżne;
 - c) uwzględniało najnowsze przekazane Komisji dane statystyczne, biologiczne i inne istotne informacje.
 - 2) Zanim Komisja zatwierdzi proponowane zmiany w imieniu Unii, przedkłada je Radzie ze stosownym wyprzedzeniem przed odpowiednim posiedzeniem wspólnego komitetu.
 - 3) Rada dokona oceny zgodności proponowanych zmian z warunkami określonymi w pkt 1.
 - 4) Komisja zatwierdza proponowane zmiany w imieniu Unii, chyba że sprzeciwi się im mniejszość blokująca państw członkowskich w Radzie zgodnie z art. 16 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej. W przypadku wystąpienia takiej mniejszości blokującej, Komisja odrzuca proponowane zmiany w imieniu Unii.
 - 5) Jeżeli podczas kolejnych posiedzeń wspólnego komitetu, w tym na miejscu, nie będzie możliwe osiągnięcie porozumienia w sprawie proponowanych zmian, kwestię tę ponownie przedkłada się Radzie, zgodnie z procedurą, o której mowa w pkt 2–4, tak aby stanowisko Unii uwzględniało nowe elementy.
 - 6) Wzywa się Komisję do podejmowania, w odpowiednim czasie, wszelkich niezbędnych działań następczych wobec decyzji wspólnego komitetu dotyczących proponowanych zmian, w tym – w stosownych przypadkach – publikacji odpowiedniej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* oraz przedkładania wszelkich wniosków niezbędnych do wykonania tej decyzji.
 - 7) W odniesieniu do innych kwestii, które nie dotyczą zmian w protokole, przewidzianych w art. 19 ust. 5 protokołu stanowisko, które ma zostać przyjęte przez Unię w ramach wspólnego komitetu, ustala się zgodnie z Traktatami i ustalonymi metodami prac.
-

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2022/2067

z dnia 25 października 2022 r.

zmieniające załącznik I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605 ustanawiającego szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 71 ust. 3,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Afrykański pomór świń jest zakaźną chorobą wirusową występującą u świń utrzymywanych i dzikich, która może mieć poważny wpływ na odnośną populację zwierząt i rentowność hodowli, powodując zakłócenia w przemieszczaniu przesyłek tych zwierząt i pozyskanych od nich lub z nich produktów w Unii oraz w wywozie do państw trzecich.
- (2) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/605 ⁽²⁾ zostało przyjęte w ramach rozporządzenia (UE) 2016/429 i ustanawia na czas określony środki szczególne w zakresie zwalczania chorób w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń, które mają być stosowane przez państwa członkowskie wymienione w załączniku I do tego rozporządzenia (zainteresowane państwa członkowskie) na obszarach objętych ograniczeniami I, II i III wymienionych w tym załączniku.
- (3) Obszary wymienione jako obszary objęte ograniczeniami I, II i III w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605 wyznaczono w oparciu o sytuację epidemiologiczną w zakresie afrykańskiego pomoru świń w Unii. Załącznik I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605 został ostatnio zmieniony rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2022/1911 ⁽³⁾ w następstwie zmian sytuacji epidemiologicznej w odniesieniu do tej choroby w Niemczech i we Włoszech. Od czasu przyjęcia tego rozporządzenia wykonawczego sytuacja epidemiologiczna w odniesieniu do tej choroby w niektórych zainteresowanych państwach członkowskich uległa zmianie.
- (4) Wszelkie zmiany obszarów objętych ograniczeniami I, II i III w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605 powinny opierać się na sytuacji epidemiologicznej w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń na obszarach występowania tej choroby oraz ogólnej sytuacji epidemiologicznej w zakresie afrykańskiego pomoru świń w zainteresowanym państwie członkowskim, poziomie ryzyka dalszego rozprzestrzeniania się tej choroby, a także naukowych zasadach i kryteriach określania podziału geograficznego na obszary ze względu na afrykański pomór świń oraz wytycznych Unii uzgodnionych z państwami członkowskimi w ramach Stałego Komitetu ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz i publicznie dostępnych na stronie internetowej Komisji ⁽⁴⁾. Zmiany takie powinny również uwzględniać normy międzynarodowe, takie jak Kodeks zdrowia zwierząt lądowych ⁽⁵⁾ Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt oraz uzasadnienia podziału na obszary przedstawione przez właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich.

⁽¹⁾ Dz.U. L 84 z 31.3.2016, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/605 z dnia 7 kwietnia 2021 r. ustanawiające szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz.U. L 129 z 15.4.2021, s. 1).

⁽³⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/1911 z dnia 6 października 2022 r. zmieniające załącznik I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605 ustanawiającego szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz.U. L 261 z 7.10.2022, s. 6).

⁽⁴⁾ Dokument roboczy SANTE/7112/2015/Rev. 3 „Zasady i kryteria określania podziału geograficznego na obszary ze względu na afrykański pomór świń” (https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/control-measures/asf_en).

⁽⁵⁾ Kodeks zdrowia zwierząt lądowych OIE, 29. wydanie, 2021. Tom I i II ISBN 978-92-95115-40-8; <https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/>

- (5) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/689 ⁽⁶⁾ uzupełnia przepisy dotyczące zwalczania chorób umieszczonych w wykazie, o których mowa w art. 9 ust. 1 lit. a), b) i c) rozporządzenia (UE) 2016/429, i zdefiniowanych jako choroby kategorii A, B i C w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2018/1882 ⁽⁷⁾. W szczególności w art. 9 rozporządzenia delegowanego (UE) 2020/689 przewidziano pewne środki służące sklasyfikowaniu zwierzęcia lub grupy zwierząt jako podejrzanego lub potwierdzonego przypadku choroby umieszczonej w wykazie, w tym afrykańskiego pomoru świń.
- (6) Rozporządzenie delegowane Komisji 2020/687 ⁽⁸⁾ uzupełnia przepisy dotyczące zwalczania chorób umieszczonych w wykazie, o których mowa w art. 9 ust. 1 lit. a), b) i c) rozporządzenia (UE) 2016/429, i zdefiniowanych jako choroby kategorii A, B i C w rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2018/1882. W szczególności w art. 63–66 rozporządzenia delegowanego (UE) 2020/687 przewidziano pewne środki, które należy wprowadzić w przypadku urzędowego potwierdzenia wystąpienia ogniska choroby kategorii A u dzikich zwierząt, w tym afrykańskiego pomoru świń u dzikich świń. W szczególności środki te przewidują ustanowienie strefy objętej zakażeniem i zakazy przemieszczania zwierząt dzikich należących do gatunków umieszczonych w wykazie i pozyskanych z nich produktów pochodzenia zwierzęcego.
- (7) W maju 2022 r. Włochy poinformowały Komisję o obecnej sytuacji w zakresie afrykańskiego pomoru świń na swoim terytorium w związku z podejrzeniem przypadku tej choroby u dzikiej świni w prowincji Rieti w regionie Lacjum. Stosując zasadę ostrożności, właściwy organ tego państwa członkowskiego potraktował przypadek podejrzenia afrykańskiego pomoru świń tak, jakby był to potwierdzony przypadek afrykańskiego pomoru świń, i ustanowił strefę objętą zakażeniem, jak przewidziano w przypadku urzędowego potwierdzenia tej choroby w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2020/687 i rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2021/605.
- (8) W październiku 2022 r. Włochy poinformowały Komisję, że ciągłe i szczegółowe środki zwalczania chorób oraz nadzór bierny nad utrzymywanymi i dzikimi świniami wskazują na brak występowania wirusa afrykańskiego pomoru świń w prowincji Rieti oraz że właściwy organ Włoch może stwierdzić, że przypadek podejrzenia afrykańskiego pomoru świń w prowincji Rieti nie powinien być uważany za potwierdzony przypadek afrykańskiego pomoru świń zgodnie z art. 9 ust. 2 lit. b) rozporządzenia delegowanego (UE) 2020/689, ponieważ mimo że w wyniku badań na zwierzęciu wykryto kwas nukleinowy właściwy dla tej choroby, zwierzę nie wykazywało żadnych objawów klinicznych choroby i wykluczono wszelkie powiązania epidemiologiczne z innymi podejrzanymi lub potwierdzonymi przypadkami.
- (9) Dodatkowo od czasu przyjęcia rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/1911 W Niemczech wystąpiły nowe ogniska afrykańskiego pomoru świń u dzikich świń. Ponadto sytuacja epidemiologiczna na niektórych obszarach wymienionych jako obszary objęte ograniczeniami I i III w Polsce poprawiła się w odniesieniu do świń utrzymywanych i dzikich.
- (10) W październiku 2022 r. odnotowano również wystąpienie kilku ognisk afrykańskiego pomoru świń u dzikich świń w kraju związkowym Brandenburgia w Niemczech na obszarze obecnie wymienionym jako obszar objęty ograniczeniami II w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605, położonym w bliskim sąsiedztwie obszaru w kraju związkowym Brandenburgia obecnie wymienionego w tymże załączniku jako obszar objęty ograniczeniami I. Te nowe ogniska afrykańskiego pomoru świń u dzikich świń oznaczają wzrost poziomu ryzyka, który należy uwzględnić w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605. W związku z tym należy zmienić obecne granice obszarów objętych ograniczeniami I i II, aby uwzględnić te niedawne ogniska.
- (11) W następstwie tych niedawnych ognisk afrykańskiego pomoru świń u dzikich świń w kraju związkowym Brandenburgia w Niemczech oraz biorąc pod uwagę obecną sytuację epidemiologiczną w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w Unii, podział na obszary w tym państwie członkowskim został ponownie oceniony i zaktualizowany zgodnie z art. 5, 6 i 7 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605. Ponadto ponownie oceniono i zaktualizowano również wprowadzone środki zarządzania ryzykiem. Zmiany te należy odzwierciedlić w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/689 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do zasad dotyczących nadzoru, programów likwidacji choroby oraz statusu obszaru wolnego od choroby w przypadku niektórych chorób umieszczonych w wykazie i niektórych nowo występujących chorób (Dz.U. L 174 z 3.6.2020, s. 211).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/1882 z dnia 3 grudnia 2018 r. w sprawie stosowania niektórych przepisów dotyczących zapobiegania chorobom oraz ich zwalczania do kategorii chorób umieszczonych w wykazie oraz ustanawiające wykaz gatunków i grup gatunków, z którymi wiąże się znaczne ryzyko rozprzestrzeniania się chorób umieszczonych w tym wykazie (Dz.U. L 308 z 4.12.2018, s. 21).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/687 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących zapobiegania niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania (Dz.U. L 174 z 3.6.2020, s. 64).

- (12) Ponadto, biorąc pod uwagę skuteczność środków zwalczania chorób w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń u utrzymywanych świń na niektórych obszarach objętych ograniczeniami III wymienionych w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605, stosowanych w Polsce zgodnie z rozporządzeniem delegowanym (UE) 2020/687, a w szczególności środków określonych w art. 22, 25 i 40 tego rozporządzenia, oraz zgodnie ze środkami zmniejszającymi ryzyko w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń określonymi w kodeksie WOAHA, niektóre obszary w województwie lubelskim, podkarpackim, wielkopolskim i lubuskim w Polsce, wymienione obecnie jako obszary objęte ograniczeniami III w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605, powinny teraz zostać wymienione jako obszary objęte ograniczeniami II w tym załączniku z powodu braku ognisk afrykańskiego pomoru świń u świń utrzymywanych na tych obszarach objętym ograniczeniami III w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy, podczas gdy choroba ta nadal występuje u dzikich świń. Te obszary objęte ograniczeniami III powinny teraz zostać wymienione jako obszary objęte ograniczeniami II z uwagi na obecną sytuację epidemiologiczną w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń.
- (13) Ponadto, biorąc pod uwagę skuteczność środków zwalczania chorób w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń u utrzymywanych świń na obszarach objętych ograniczeniami I wymienionych w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605, stosowanych w Polsce zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2020/687, a w szczególności środków określonych w art. 64, 65 i 67 tego rozporządzenia, oraz zgodnie ze środkami zmniejszającymi ryzyko w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń określonymi w kodeksie Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt, niektóre obszary w województwach podkarpackim, łódzkim i śląskim w Polsce wymienione obecnie jako obszary objęte ograniczeniami I w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605 należy teraz usunąć z obszarów objętych ograniczeniami I w tym załączniku z powodu niewystąpienia ognisk afrykańskiego pomoru świń u świń utrzymywanych i dzikich na tych obszarach objętych ograniczeniami I przez ostatnie dwanaście miesięcy. Obszary objęte ograniczeniami I należy teraz usunąć z tego załącznika, biorąc pod uwagę obecną sytuację epidemiologiczną w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń.
- (14) Ponadto na podstawie informacji i uzasadnień otrzymanych od Włoch, w szczególności biorąc pod uwagę zakończenie dochodzenia epidemiologicznego i skuteczność środków zwalczania choroby w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń, a także biorąc pod uwagę obecną korzystną sytuację w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń u dzikich świń w regionie Lacjum oraz środki zwalczania chorób należycie wdrożone przez Włochy, w celu zapobieżenia niepotrzebnym zakłóceniom w handlu, należy usunąć obszary objęte ograniczeniami I i II w prowincji Rieti z załącznika I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605 w celu uwzględnienia obecnej sytuacji epidemiologicznej w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w tym państwie członkowskim.
- (15) Aby uwzględnić niedawne zmiany sytuacji epidemiologicznej w zakresie afrykańskiego pomoru świń w Unii oraz proaktywnie zwalczać ryzyko związane z rozprzestrzenieniem się tej choroby, w Niemczech i Polsce należy wyznaczyć nowe obszary objęte ograniczeniami o odpowiedniej wielkości oraz uwzględnić je jako obszary objęte ograniczeniami I i II w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605. Ponadto niektóre części obszaru objętego ograniczeniami I należy usunąć z tego załącznika w odniesieniu do Polski. Ponieważ sytuacja w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń jest w Unii bardzo dynamiczna, przy wyznaczaniu tych nowych obszarów objętych ograniczeniami wzięto pod uwagę sytuację epidemiologiczną na otaczających je obszarach.
- (16) Ze względu na pilny charakter sytuacji epidemiologicznej w Unii w odniesieniu do rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń ważne jest, aby zmiany, które mają zostać wprowadzone niniejszym rozporządzeniem wykonawczym w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605, stały się skuteczne tak szybko, jak jest to możliwe.
- (17) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Stałego Komitetu ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Załącznik I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605 zastępuje się tekstem znajdującym się w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 25 października 2022 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN

ZAŁĄCZNIK

Załącznik I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/605 otrzymuje brzmienie:

„ZAŁĄCZNIK I

OBSZARY OBJĘTE OGRANICZENIAMI

CZĘŚĆ I

1. Niemcy

Następujące obszary objęte ograniczeniami I w Niemczech:

Bundesland Brandenburg:

— Landkreis Dahme-Spreewald:

— Gemeinde Alt Zauche-Wußwerk,

— Gemeinde Byhleguhre-Byhlen,

— Gemeinde Märkische Heide, mit den Gemarkungen Alt Schadow, Neu Schadow, Pretschen, Plattkow, Wittmannsdorf, Schuhlen-Wiese, Bückchen, Kuschkow, Gröditsch, Groß Leuthen, Leibchel, Glietz, Groß Leine, Dollgen, Krugau, Dürrenhofe, Biebersdorf und Klein Leine,

— Gemeinde Neu Zauche,

— Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Groß Liebitz, Guhlen, Mochow und Siegadel,

— Gemeinde Spreewaldheide,

— Gemeinde Straupitz,

— Landkreis Märkisch-Oderland:

— Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Müncheberg, Eggersdorf bei Müncheberg und Hoppegarten bei Müncheberg,

— Gemeinde Bliesdorf mit den Gemarkungen Kunersdorf - westlich der B167 und Bliesdorf - westlich der B167

— Gemeinde Märkische Höhe mit den Gemarkungen Reichenberg und Batzlow,

— Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Haselberg, Frankenfelde, Schulzendorf, Lüdersdorf Biesdorf, Rathsdorf - westlich der B 167 und Wriezen - westlich der B167

— Gemeinde Buckow (Märkische Schweiz),

— Gemeinde Strausberg mit den Gemarkungen Hohenstein und Ruhlsdorf,

— Gemeine Garzau-Garzin,

— Gemeinde Waldsiefersdorf,

— Gemeinde Rehfelde mit der Gemarkung Werder,

— Gemeinde Reichenow-Mögelin,

— Gemeinde Prötzel mit den Gemarkungen Harnekop, Sternebeck und Prötzel östlich der B 168 und der L35,

— Gemeinde Oberbarnim,

— Gemeinde Bad Freienwalde mit der Gemarkung Sonnenburg,

— Gemeinde Falkenberg mit den Gemarkungen Dannenberg, Falkenberg westlich der L 35, Gersdorf und Krüge,

— Gemeinde Höhenland mit den Gemarkungen Steinbeck, Wollenberg und Wölsickendorf,

— Landkreis Barnim:

— Gemeinde Joachimsthal östlich der L220 (Eberswalder Straße), östlich der L23 (Töpferstraße und Templiner Straße), östlich der L239 (Glambecker Straße) und Schorfheide (JO) östlich der L238,

- Gemeinde Friedrichswalde mit der Gemarkung Glambeck östlich der L 239,
- Gemeinde Althüttendorf,
- Gemeinde Ziethen mit den Gemarkungen Groß Ziethen und Klein Ziethen westlich der B198,
- Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Golzow, Senftenhütte, Buchholz, Schorfheide (Ch), Chorin westlich der L200 und Sandkrug nördlich der L200,
- Gemeinde Britz,
- Gemeinde Schorfheide mit den Gemarkungen Altenhof, Werbellin, Lichterfelde und Finowfurt,
- Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit den Gemarkungen Finow und Spechthausen und der Gemarkung Eberswalde südlich der B167 und westlich der L200,
- Gemeinde Breydin,
- Gemeinde Melchow,
- Gemeinde Sydower Fließ mit der Gemarkung Grüntal nördlich der K6006 (Landstraße nach Tuchen), östlich der Schönholzer Straße und östlich Am Postweg,
- Hohenfinow südlich der B167,
- Landkreis Uckermark:
 - Gemeinde Passow mit den Gemarkungen Briest, Passow und Schönow,
 - Gemeinde Mark Landin mit den Gemarkungen Landin nördlich der B2, Grünow und Schönermark,
 - Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Frauenhagen, Mürow, Angermünde nördlich und nordwestlich der B2, Dobberzin nördlich der B2, Kerkow, Welsow, Bruchhagen, Greiffenberg, Günterberg, Biesenbrow, Görldorf, Wolletz und Altkünkendorf,
 - Gemeinde Zichow,
 - Gemeinde Casekow mit den Gemarkungen Blumberg, Wartin, Luckow-Petershagen und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow westlich der L272 und nördlich der L27,
 - Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Hohenselchow nördlich der L27,
 - Gemeinde Tantow,
 - Gemeinde Mescherin außer der Gemarkung Neurochlitz östlich der B2, dieser folgend bis zur Gemarkungsgrenze Rosow, weiter in nordwestlicher Richtung bis Rosow, weiter auf der K7311 zur Landesgrenze zu Mecklenburg-Vorpommern, dieser folgend in östlicher Richtung bis zur polnischen Grenze,
 - Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Geesow westlich der B2 sowie den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf nördlich der L27 und der B2 bis zur Kastanienallee, dort links abbiegend dem Schülerweg folgend bis Höhe Bahnhof, von hier in östlicher Richtung den Salveybach kreuzend bis zum Tantower Weg, diesen in nördlicher Richtung bis zu Stettiner Straße, diese weiter folgend bis zur B2, dieser in nördlicher Richtung folgend,
 - Gemeinde Pinnow nördlich und westlich der B2,
- Landkreis Oder-Spree:
 - Gemeinde Storkow (Mark),
 - Gemeinde Spreehagen mit den Gemarkungen Braunsdorf, Markgrafpieske, Lebbin und Spreehagen,
 - Gemeinde Grünheide (Mark) mit den Gemarkungen Kagel, Kienbaum und Hangelsberg,
 - Gemeinde Fürstenwalde westlich der B 168 und nördlich der L 36,

- Gemeinde Rauen,
- Gemeinde Wendisch Rietz bis zur östlichen Uferzone des Scharmütelsees und von der südlichen Spitze des Scharmütelsees südlich der B246,
- Gemeinde Reichenwalde,
- Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Petersdorf und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow westlich der östlichen Uferzone des Scharmütelsees und ab nördlicher Spitze westlich der L35,
- Gemeinde Tauche mit der Gemarkung Werder,
- Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Jänickendorf, Schönfelde, Beerfelde, Gölsdorf, Buchholz, Tempelberg und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf westlich der L36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande nördlich der L36,
- Landkreis Spree-Neiße:
 - Gemeinde Turnow-Preilack mit der Gemarkung Turnow,
 - Gemeinde Drachhausen,
 - Gemeinde Schmogrow-Fehrow,
 - Gemeinde Drehnow,
 - Gemeinde Teichland mit den Gemarkungen Maust und Neuendorf,
 - Gemeinde Guhrow,
 - Gemeinde Werben,
 - Gemeinde Dissen-Striesow,
 - Gemeinde Briesen,
 - Gemeinde Drebkau mit den Gemarkungen Jehserig, Schorbus, Domsdorf, Drebkau, Laubst, Leuthen, Siewisch, Casel und Greifenhain,
 - Gemeinde Kolkwitz mit den Gemarkungen Klein Gaglow nördl. der BAB 15, Kolkwitz, Gulben, Papitz, Babow, Eichow, Krieschow, Limberg, Glinzig, Milkersdorf und Hähnchen,
 - Gemeinde Burg (Spreewald)
 - Kreisfreie Stadt Cottbus außer den Gemarkungen Kahren, Gallinchen, Groß Gaglow und der Gemarkung Kiekbusch südlich der BAB,
- Landkreis Oberspreewald-Lausitz:
 - Gemeinde Neupetershain,
 - Gemeinde Lauchhammer,
 - Gemeinde Schwarzheide,
 - Gemeinde Schipkau,
 - Gemeinde Senftenberg mit den Gemarkungen Brieske, Niemtsch, Senftenberg, Reppist, Hosena, Großkoschen, Kleinkoschen und Sedlitz,
 - die Gemeinde Schwarzbach mit der Gemarkung Biehlen,
 - Gemeinde Neu-Seeland mit den Gemarkungen Lieske, Bahnsdorf und Lindchen,
 - Gemeinde Großräschen mit den Gemarkungen Dörrwalde und Allmosen,
 - Gemeinde Tettau,
- Landkreis Elbe-Elster:
 - Gemeinde Großthiemig,
 - Gemeinde Hirschfeld,
 - Gemeinde Gröden,

- Gemeinde Schraden,
- Gemeinde Merzdorf,
- Gemeinde Röderland mit der Gemarkung Wainsdorf, Präsen, Stolzenhain a.d. Röder,
- Gemeinde Plessa mit der Gemarkung Plessa,
- Landkreis Prignitz:
 - Gemeinde Groß Pankow mit den Gemarkungen Baek, Tangendorf, Tacken, Hohenvier, Strigleben, Steinberg und Gulow,
 - Gemeinde Perleberg mit der Gemarkung Schönfeld,
 - Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Postlin, Strehlen, Blüten, Klockow, Premslin, Glövizin, Waterloo, Karstädt, Dargardt, Garlin und die Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow und Dallmin westlich der Bahnstrecke Berlin/Spandau-Hamburg/Altona,
 - Gemeinde Gülitz-Reetz,
 - Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Lockstädt, Mansfeld und Laaske,
 - Gemeinde Triglitz,
 - Gemeinde Marienfließ mit der Gemarkung Frehne,
 - Gemeinde Kümmernitztal mit der Gemarkungen Buckow, Preddöhl und Grabow,
 - Gemeinde Gerdshagen mit der Gemarkung Gerdshagen,
 - Gemeinde Meyenburg,
 - Gemeinde Pritzwalk mit der Gemarkung Steffenshagen,

Bundesland Sachsen:

- Landkreis Bautzen
 - Gemeinde Arnsdorf, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Cunewalde,
 - Gemeinde Demitz-Thumitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Doberschau-Gaußig,
 - Gemeinde Göda, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Großharthau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Großpostwitz/O.L.,
 - Gemeinde Hochkirch, sofern nicht bereits der Sperrzone II,
 - Gemeinde Kubschütz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Neukirch/Lausitz,
 - Gemeinde Obergurig,
 - Gemeinde Schmölln-Putzkau,
 - Gemeinde Sohland a. d. Spree,
 - Gemeinde Stadt Bautzen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Bischhofswerda, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Radeberg, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Schirgiswalde-Kirschau,
 - Gemeinde Stadt Wilthen,
 - Gemeinde Steinigtwolmsdorf,

- Stadt Dresden:
 - Stadtgebiet, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
- Landkreis Meißen:
 - Gemeinde Diera-Zehren, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Glaubitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Hirschstein,
 - Gemeinde Käbschütztal,
 - Gemeinde Klipphausen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Niederau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Nünchritz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Röderaue, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Gröditz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Lommatzsch,
 - Gemeinde Stadt Meißen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Nossen außer Ortsteil Nossen,
 - Gemeinde Stadt Riesa,
 - Gemeinde Stadt Strehla,
 - Gemeinde Stauchitz,
 - Gemeinde Wülknitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Zeithain,
- Landkreis Mittelsachsen:
 - Gemeinde Reinsberg,
- Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:
 - Gemeinde Bannewitz,
 - Gemeinde Dürnröhrsdorf-Dittersbach,
 - Gemeinde Kreischa,
 - Gemeinde Lohmen,
 - Gemeinde Müglitztal,
 - Gemeinde Stadt Dohna,
 - Gemeinde Stadt Freital,
 - Gemeinde Stadt Heidenau,
 - Gemeinde Stadt Hohnstein,
 - Gemeinde Stadt Neustadt i. Sa.,
 - Gemeinde Stadt Pirna,
 - Gemeinde Stadt Rabenau mit den Ortsteilen Lübau, Obernaundorf, Oelsa, Rabenau und Spechtritz,
 - Gemeinde Stadt Stolpen,
 - Gemeinde Stadt Tharandt mit den Ortsteilen Fördergersdorf, Großpitz, Kurort Hartha, Pohrsdorf und Spechtshausen,
 - Gemeinde Stadt Wilsdruff, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:

— Landkreis Vorpommern Greifswald

- Gemeinde Penkun,
- Gemeinde Nadrensee,
- Gemeinde Krackow,
- Gemeinde Glasow,
- Gemeinde Grambow,

— Landkreis Ludwigslust-Parchim:

- Gemeinde Barkhagen mit den Ortsteilen und Ortschaften: Altenlinden, Kolonie Lalchow, Plauerhagen, Zarchlin, Barkow-Ausbau, Barkow,
- Gemeinde Blievenstorf mit dem Ortsteil: Blievenstorf,
- Gemeinde Brenz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Neu Brenz, Alt Brenz,
- Gemeinde Domsühl mit den Ortsteilen und Ortschaften: Severin, Bergrade Hof, Bergrade Dorf, Zieslütbe, Alt Dammerow, Schlieven, Domsühl, Domsühl-Ausbau, Neu Schlieven,
- Gemeinde Gallin-Kuppentin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Kuppentin, Kuppentin-Ausbau, Daschow, Zahren, Gallin, Penzlin,
- Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dresenow, Dresenower Mühle, Twietfort, Ganzlin, Tönchow, Wendisch Priborn, Liebhof, Gnevsdorf,
- Gemeinde Granzin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Lindenbeck, Greven, Beckendorf, Bahlenrade, Granzin,
- Gemeinde Grabow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Fresenbrügge, Grabow, Griemoor, Heidehof, Kaltehof, Winkelmoor,
- Gemeinde Groß Laasch mit den Ortsteilen und Ortschaften: Groß Laasch,
- Gemeinde Kremmin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Beckentin, Kremmin,
- Gemeinde Kritzow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Schlemmin, Kritzow,
- Gemeinde Lewitzrand mit dem Ortsteil und Ortschaften: Matzlow-Garwitz (teilweise),
- Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Bobzin, Broock, Broock Ausbau, Hof Gischow, Lübz, Lutheran, Lutheran Ausbau, Riederfelde, Ruthen, Wessentin, Wessentin Ausbau,
- Gemeinde Neustadt-Glewe mit den Ortsteilen und Ortschaften: Hohes Feld, Kiez, Klein Laasch, Liebs Siedlung, Neustadt-Glewe, Tuckhude, Wabel,
- Gemeinde Obere Warnow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Grebbin und Wozinkel, Gemarkung Kossebade teilweise, Gemarkung Herzberg mit dem Waldgebiet Bahlenholz bis an die östliche Gemeindegrenze, Gemarkung Woeten unmittelbar östlich und westlich der L16,
- Gemeinde Parchim mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dargelütz, Neuhof, Kiekindemark, Neu Klockow, Möderitz, Malchow, Damm, Parchim, Voigtsdorf, Neu Matzlow,
- Gemeinde Passow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Unterbrüz, Brüz, Welzin, Neu Brüz, Weisin, Charlottenhof, Passow,
- Gemeinde Plau am See mit den Ortsteilen und Ortschaften: Reppentin, Gaarz, Silbermühle, Appelburg, Seelust, Plau-Am See, Plötzenhöhe, Klebe, Lalchow, Quetzin, Heidekrug,
- Gemeinde Rom mit den Ortsteilen und Ortschaften: Lancken, Stralendorf, Rom, Darze, Paarsch,
- Gemeinde Spornitz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dütschow, Primark, Steinbeck, Spornitz,
- Gemeinde Werder mit den Ortsteilen und Ortschaften: Neu Bentheden, Bentheden, Tannenhof, Werder.

2. Estonia

Następujące obszary objęte ograniczeniami I w Estonii:

- Hiiu maakond.

3. Grecja

Następujące obszary objęte ograniczeniami I w Grecji:

- in the regional unit of Drama:
 - the community departments of Sidironero and Skaloti and the municipal departments of Livadero and Ksiropotamo (in Drama municipality),
 - the municipal department of Paranesti (in Paranesti municipality),
 - the municipal departments of Kokkinogeia, Mikropoli, Panorama, Pyrgoi (in Prosotsani municipality),
 - the municipal departments of Kato Nevrokopi, Chrysokefalo, Achladea, Vathytopos, Volakas, Granitis, Dasotos, Eksohi, Katafyto, Lefkogeia, Mikrokleisoura, Mikromilea, Ochyro, Pagoneri, Perithorio, Kato Vrontou and Potamoi (in Kato Nevrokopi municipality),
- in the regional unit of Xanthi:
 - the municipal departments of Kimmerion, Stavroupoli, Gerakas, Dafnonas, Komnina, Kariofyto and Neochori (in Xanthi municipality),
 - the community departments of Satres, Thermes, Kotyli, and the municipal departments of Myki, Echinon and Oraio and (in Myki municipality),
 - the community department of Selero and the municipal department of Sounio (in Avdira municipality),
- in the regional unit of Rodopi:
 - the municipal departments of Komotini, Anthochorio, Gratini, Thrylorio, Kalhas, Karydia, Kikidio, Kosmio, Pandrosos, Aigeiros, Kallisti, Meleti, Neo Sidirochori and Mega Doukato (in Komotini municipality),
 - the municipal departments of Ipio, Arriana, Darmeni, Archontika, Fillyra, Ano Drosini, Aratos and the Community Departments Kehros and Organi (in Arriana municipality),
 - the municipal departments of Iasmos, Sostis, Asomatoi, Polyanthos and Amvrosia and the community department of Amaxades (in Iasmos municipality),
 - the municipal department of Amaranta (in Maroneia Sapon municipality),
- in the regional unit of Evros:
 - the municipal departments of Kyriaki, Mandra, Mavroklisi, Mikro Dereio, Protokklisi, Roussa, Goniko, Geriko, Sidirochori, Megalo Derio, Sidiro, Giannouli, Agriani and Petrolofos (in Soufli municipality),
 - the municipal departments of Dikaia, Arzos, Elaia, Therapio, Komara, Marasia, Ormenio, Pentalofofos, Petroti, Plati, Ptelea, Kyprinos, Zoni, Fulakio, Spilaio, Nea Vyssa, Kavili, Kastanies, Rizia, Sterna, Ampelakia, Valtos, Megali Doxipara, Neochori and Chandras (in Orestiada municipality),
 - the municipal departments of Asvestades, Ellinochori, Karoti, Koufovouno, Kiani, Mani, Sitochori, Alepochori, Asproneri, Metaxades, Vrysika, Doksa, Elafoxori, Ladi, Paliouri and Poimeniko (in Didymoteicho municipality),
- in the regional unit of Serres:
 - the municipal departments of Kerkini, Livadia, Makrynitsa, Neochori, Platanakia, Petritsi, Akritochori, Vyroneia, Gonimo, Mandraki, Megalochori, Rodopoli, Ano Poroia, Katw Poroia, Sidirokastoro, Vamvakophyto, Promahonas, Kamaroto, Strymonochori, Charopo, Kastanousi and Chortero and the community departments of Achladochori, Agkistro and Kapnophyto (in Sintiki municipality),

- the municipal departments of Serres, Elaionas and Oinoussa and the community departments of Orini and Ano Vrontou (in Serres municipality),
- the municipal departments of Dasochoriou, Irakleia, Valtero, Karperi, Koimisi, Lithotopos, Limnochori, Podismeno and Chrysochorafa (in Irakleia municipality).

4. Lotwa

Następujące obszary objęte ograniczeniami I na Łotwie:

- Dienvidkurzemes novada, Grobiņas pagasts, Nīcas pagasta daļa uz ziemeļiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļā V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Otaņķu pagasts, Grobiņas pilsēta,
- Ropažu novada Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz rietumiem no autoceļā V36, P4 un P5, Acones ielas, Dauguļupes ielas un Dauguļupītes.

5. Litwa

Następujące obszary objęte ograniczeniami I na Litwie:

- Kalvarijos savivaldybė,
- Klaipėdos rajono savivaldybė: Agluonėnų, Dovilų, Gargždų, Priekulės, Vėžaičių, Kretingalės ir Dauparų-Kvietinių seniūnijos,
- Marijampolės savivaldybė išskyrus Šumskų ir Sasnavos seniūnijos,
- Palangos miesto savivaldybė,
- Vilkaviškio rajono savivaldybė: Bartninkų, Gražiškių, Keturvalakių, Pajevonio, Virbalio, Vištyčio seniūnijos.

6. Węgry

Następujące obszary objęte ograniczeniami I na Węgrzech:

- Békés megye 950950, 950960, 950970, 951950, 952050, 952750, 952850, 952950, 953050, 953150, 953650, 953660, 953750, 953850, 953960, 954250, 954260, 954350, 954450, 954550, 954650, 954750, 954850, 954860, 954950, 955050, 955150, 955250, 955260, 955270, 955350, 955450, 955510, 955650, 955750, 955760, 955850, 955950, 956050, 956060, 956150 és 956160 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Bács-Kiskun megye 600150, 600850, 601550, 601650, 601660, 601750, 601850, 601950, 602050, 603250, 603750 és 603850 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Budapest 1 kódszámú, vadgazdálkodási tevékenységre nem alkalmas területe,
- Csongrád-Csanád megye 800150, 800160, 800250, 802220, 802260, 802310 és 802450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Fejér megye 400150, 400250, 400351, 400352, 400450, 400550, 401150, 401250, 401350, 402050, 402350, 402360, 402850, 402950, 403050, 403450, 403550, 403650, 403750, 403950, 403960, 403970, 404650, 404750, 404850, 404950, 404960, 405050, 405750, 405850, 405950,
- 406050, 406150, 406550, 406650 és 406750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Győr-Moson-Sopron megye 100550, 100650, 100950, 101050, 101350, 101450, 101550, 101560 és 102150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Jász-Nagykun-Szolnok megye 750150, 750160, 750260, 750350, 750450, 750460, 754450, 754550, 754560, 754570, 754650, 754750, 754950, 755050, 755150, 755250, 755350 és 755450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Komárom-Esztergom megye 250150, 250250, 250450, 250460, 250550, 250650, 250750, 251050, 251150, 251250, 251350, 251360, 251650, 251750, 251850, 252250, kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

- Pest megye 571550, 572150, 572250, 572350, 572550, 572650, 572750, 572850, 572950, 573150, 573250, 573260, 573350, 573360, 573450, 573850, 573950, 573960, 574050, 574150, 574350, 574360, 574550, 574650, 574750, 574850, 574860, 574950, 575050, 575150, 575250, 575350, 575550, 575650, 575750, 575850, 575950, 576050, 576150, 576250, 576350, 576450, 576650, 576750, 576850, 576950, 577050, 577150, 577350, 577450, 577650, 577850, 577950, 578050, 578150, 578250, 578350, 578360, 578450, 578550, 578560, 578650, 578850, 578950, 579050, 579150, 579250, 579350, 579450, 579460, 579550, 579650, 579750, 580250 és 580450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe.

7. Polska

Następujące obszary objęte ograniczeniami I w Polsce:

w województwie kujawsko - pomorskim:

- powiat rypiński,
- powiat brodnicki,
- powiat grudziądzki,
- powiat miejski Grudziądz,
- powiat wąbrzeski,

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Wielbark i Rozogi w powiecie szczycieńskim,

w województwie podlaskim:

- gminy Wysokie Mazowieckie z miastem Wysokie Mazowieckie, Czyżew i część gminy Kulesze Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,
- gminy Miastkowo, Nowogród, Śniadowo i Zbójna w powiecie łomżyńskim,
- gminy Szumowo, Zambrów z miastem Zambrów i część gminy Kołaki Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie zambrowskim,
- gminy Grabowo, Kolno i miasto Kolno, Turośl w powiecie kolneńskim,

w województwie mazowieckim:

- powiat ostrołęcki,
- powiat miejski Ostrołęka,
- gminy Bielsk, Brudzeń Duży, Bulkowo, Drobin, Gąbin, Łąck, Nowy Duninów, Radzanowo, Słupno, Staroźreby i Stara Biała w powiecie płockim,
- powiat miejski Płock,
- powiat ciechanowski,
- gminy Baboszewo, Dzierżążnia, Joniec, Nowe Miasto, Płońsk i miasto Płońsk, Raciąż i miasto Raciąż, Sochocin w powiecie płońskim,
- powiat sierpecki,
- gmina Biezuń, Lutocin, Siemiątkowo i Żuromin w powiecie żuromińskim,
- część powiatu ostrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Dzieżgowo, Lipowiec Kościelny, Mława, Radzanów, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szydłowo, Wiśniewo w powiecie mławskim,
- powiat przasnyski,
- powiat makowski,
- powiat pułtuski,
- część powiatu wyszkowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu węgrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu wołomińskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Mokobody i Suchożebry w powiecie siedleckim,

- gminy Dobrze, Jakubów, Kałuszyn, Stanisławów w powiecie mińskim,
 - gminy Bielany i gmina wiejska Sokołów Podlaski w powiecie sokołowskim,
 - powiat gostyniński,
- w województwie podkarpackim:
- gmina Krempana w powiecie jasielskim,
 - część powiatu ropczycko – sędziszowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - gminy Pruchnik, Rokietnica, Roźwienica, w powiecie jarosławskim,
 - gminy Fredropol, Krasiczyn, Krzywca, Przemyśl, część gminy Orły położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,
 - powiat miejski Przemyśl,
 - gminy Gać, Jawornik Polski, Kańczuga, część gminy Zarzecze położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Mlecza w powiecie przeworskim,
 - powiat łańcucki,
 - gminy Trzebownisko, Głogów Małopolski, część gminy Świlcza położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 94 i część gminy Sokołów Małopolski położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 875 w powiecie rzeszowskim,
 - gmina Raniżów w powiecie kolbuszowskim,
 - część powiatu dębickiego niewymieniona w części II załącznika I,
- w województwie świętokrzyskim:
- gminy Nowy Korczyn, Solec-Zdrój, Wiślica, Stopnica, Tuczępy, Busko Zdrój w powiecie buskim,
 - powiat kazimierski,
 - powiat skarżyski,
 - część powiatu opatowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - część powiatu sandomierskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - gminy Bogoria, Osiek, Staszów i część gminy Rytwiany położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 764, część gminy Szydłów położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 756 w powiecie staszowskim,
 - gminy Pawłów, Wąchock, część gminy Brody położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 oraz na południowy - zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie, drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno - wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,
 - powiat ostrowiecki,
 - gminy Fałków, Ruda Maleniecka, Radoszyce, Smyków, Słupia Konecka, część gminy Końskie położona na zachód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na południe od linii kolejowej w powiecie koneckim,
 - gminy Bodzentyn, Bieliny, Łągów, Morawica, Nowa Słupia, część gminy Raków położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 756 i 764, część gminy Chęciny położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 762, część gminy Górno położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy łączącą miejscowości Leszczyna – Cedzyna oraz na południe od linii wyznaczonej przez ul. Kielecką w miejscowości Cedzyna biegnącą do wschodniej granicy gminy, część gminy Daleszyce położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 764 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą łączącą miejscowości Daleszyce – Słopiec – Borków, dalej na północ od linii wyznaczonej przez tę drogę biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 764 do przecięcia z linią rzeki Belnianka, następnie na północ od linii wyznaczonej przez rzeki Belnianka i Czarna Nida biegnącej do zachodniej granicy gminy w powiecie kieleckim,

- gminy Działoszyce, Michałów, Pińczów, Złota w powiecie pińczowskim,
- gminy Imielno, Jędrzejów, Nagłowice, Sędziszów, Słupia, Sobków, Wodzisław w powiecie jędrzejowskim,
- gminy Moskorzew, Radków, Secemin, część gminy Włoszczowa położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Konieczno i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Konieczno – Rogienice – Dąbie – Podłazie, część gminy Kluczewsko położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Krogulec – Nowiny - Komorniki do przecięcia z linią rzeki Czarna, następnie na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Czarna biegnącą do przecięcia z linią wyznaczoną przez drogę nr 742 i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od przecięcia z linią rzeki Czarna do południowej granicy gminy w powiecie włoszczowskim,

w województwie łódzkim:

- gminy Łyszkowice, Kocierzew Południowy, Kiernoza, Chąšno, Nieborów, część gminy wiejskiej Łowicz położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 92 biegnącej od granicy miasta Łowicz do zachodniej granicy gminy oraz część gminy wiejskiej Łowicz położona na wschód od granicy miasta Łowicz i na północ od granicy gminy Nieborów w powiecie łowickim,
- gminy Cielądz, Rawa Mazowiecka z miastem Rawa Mazowiecka w powiecie rawskim,
- gminy Bolimów, Głuchów, Godzianów, Lipce Reymontowskie, Maków, Nowy Kawęczyn, Skierniewice, Słupia w powiecie skierniewickim,
- powiat miejski Skierniewice,
- gminy Mniszków, Paradyż, Sławno i Żarnów w powiecie opoczyńskim,
- gminy Czerniewice, Inowłódz, Lubochnia, Rzeczyca, Tomaszów Mazowiecki z miastem Tomaszów Mazowiecki, Żelechlinek w powiecie tomaszowskim,

gmina Przedbórz w powiecie radomszczańskim, w województwie pomorskim:

- gminy Ostaszewo, miasto Krynica Morska oraz część gminy Nowy Dwór Gdański położona na południowy - zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,
- gminy Lichnowy, Miłoradz, Malbork z miastem Malbork, część gminy Nowy Staw położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 w powiecie malborskim,
- gminy Mikołajki Pomorskie, Stary Targ i Sztum w powiecie sztumskim,
- powiat gdański,
- Miasto Gdańsk,
- powiat tczewski,
- powiat kwidzyński,

w województwie lubuskim:

- gmina Lubiszyn w powiecie gorzowskim,
- gmina Dobięgniew w powiecie strzelecko – drezdeneckim,

w województwie dolnośląskim:

- gminy Dziadowa Kłoda, Międzybórz, Syców, Twardogóra, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,
- gminy Jordanów Śląski, Kobierzyce, Mietków, Sobótka, część gminy Żórawina położona na zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na południe od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,

- część gminy Domaniów położona na południowy zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,
- gmina Wiązów w powiecie strzelińskim,
- część powiatu średzkiego niewymieniona w części II załącznika I,
- miasto Świeradów - Zdrój w powiecie lubańskim,
- gminy Pielgrzymka, miasto Złotoryja, część gminy wiejskiej Złotoryja położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej granicy gminy w miejscowości Nowa Wieś Złotoryjska do granicy miasta Złotoryja oraz na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od granicy miasta Złotoryja do wschodniej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,
- gmina Mirsk w powiecie lwóweckim,
- gminy Janowice Wielkie, Mysłakowice, Stara Kamienica w powiecie karkonoskim,
- część powiatu miejskiego Jelenia Góra położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 366,
- gminy Bolków, Męcinka, Mściwojów, Paszowice, miasto Jawor w powiecie jaworskim,
- gminy Dobromierz, Jaworzyna Śląska, Marcinowice, Strzegom, Żarów w powiecie świdnickim,
- gminy Dzierżoniów, Pieszycy, miasto Bielawa, miasto Dzierżoniów w powiecie dzierzoniowskim,
- gminy Głuszycza, Mieroszów w powiecie wałbrzyskim,
- gmina Nowa Ruda i miasto Nowa Ruda w powiecie kłodzkim,
- gminy Kamienna Góra, Marciszów i miasto Kamienna Góra w powiecie kamiennogórskim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Koźmin Wielkopolski, Rozdrażew, miasto Sulmierzyce, część gminy Krotoszyn położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowania z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,
- gminy Brodnica, część gminy Dolsk położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 434 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 437, a następnie na wschód od drogi nr 437 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 434 do południowej granicy gminy, część gminy Śrem położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 310 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Śrem, następnie na wschód od drogi nr 432 w miejscowości Śrem oraz na wschód od drogi nr 434 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 432 do południowej granicy gminy w powiecie śremskim,
- gminy Borek Wielkopolski, Piaski, Pogorzela, w powiecie gostyńskim,
- gmina Grodzisk Wielkopolski i część gminy Kamieniec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,
- gmina Czempin w powiecie kościańskim,
- gminy Kleszczewo, Kostrzyn, Kórnik, Pobiedziska, Mosina, miasto Puszczykowo, część gminy wiejskiej Murowana Goślina położona na południe od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy miasta Murowana Goślina do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie poznańskim,
- gmina Kiszkowo i część gminy Kłecko położona na zachód od rzeki Mała Wełna w powiecie gnieźnieńskim,
- powiat czarnkowsko-trzcianecki,
- część gminy Wronki położona na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Wartę biegnącą od zachodniej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 182, a następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 182 oraz 184 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 182 do południowej granicy gminy w powiecie szamotulskim,

- gmina Budzyń w powiecie chodzieskim,
- gminy Mieścisko, Skoki i Wągrowiec z miastem Wągrowiec w powiecie wągrowieckim,
- powiat pleszewski,
- gmina Zagórów w powiecie słupeckim,
- gmina Pyzdry w powiecie wrzesińskim,
- gminy Kotlin, Żerków i część gminy Jarocin położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr S11 i 15 w powiecie jarocińskim,
- powiat ostrowski,
- powiat miejski Kalisz,
- powiat kaliski,
- powiat turecki,
- gminy Rzgów, Grodziec, Krzymów, Stare Miasto, Rychwał w powiecie konińskim,
- powiat kępiński,
- powiat ostrzeszowski,

w województwie opolskim:

- gminy Domaszowice, Pokój, część gminy Namysłów położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie namysłowskim,
- gminy Wołczyn, Kluczbork, Byczyna w powiecie kluczborskim,
- gminy Praszka, Gorzów Śląski część gminy Rudniki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 42 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 43 i na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 43 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 42 w powiecie oleskim,
- gmina Grodków w powiecie brzeskim,
- gminy Komprachcice, Łubniany, Murów, Niemodlin, Tułowice w powiecie opolskim,
- powiat miejski Opole,

w województwie zachodniopomorskim:

- gminy Nowogródek Pomorski, Barlinek, Myślibórz, część gminy Dębno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na północ od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na północ od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,
- gmina Stare Czarnowo w powiecie gryfińskim,
- gmina Bielice, Kozielice, Pyrzyce w powiecie pyrzyckim,
- gminy Bierzwnik, Krzęcin, Pełczyce w powiecie choszczeńskim,
- część powiatu miejskiego Szczecin położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Odra Zachodnia biegnącą od północnej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 10, następnie na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 10 biegnącą od przecięcia z linią wyznaczoną przez rzekę Odra Zachodnia do wschodniej granicy gminy,
- gminy Dobra (Szczecińska), Police w powiecie polickim,

w województwie małopolskim:

- powiat brzeski,
- powiat gorlicki,
- powiat proszowicki,

- część powiatu nowosądeckiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Czorsztyn, Krościenko nad Dunajcem, Ochotnica Dolna w powiecie nowotarskim,
- powiat miejski Nowy Sącz,
- powiat tarnowski,
- powiat miejski Tarnów,
- część powiatu dąbrowskiego niewymieniona w części III załącznika I.

8. Słowacja

Następujące obszary objęte ograniczeniami I na Słowacji:

- in the district of Nové Zámky, Sikenička, Pavlová, Bíňa, Kamenín, Kamenný Most, Malá nad Hronom, Belá, Lubá, Šarkan, Gbelce, Bruty, Mužla, Obid, Štúrovo, Nána, Kamenica nad Hronom, Chľaba, Lefa, Bajtava, Salka, Malé Kosihy,
- in the district of Veľký Krtíš, the municipalities of Ipeľské Predmostie, Veľká nad Ipľom, Hrušov, Kleňany, Sečianky,
- in the district of Levice, the municipalities of Keľ, Čata, Pohronský Ruskov, Hronovce, Želiezovce, Zalaba, Malé Ludince, Šalov, Sikenica, Pastovce, Bielovce, Ipeľský Sokolec, Lontov, Kubáňovo, Szadice, Demandice, Dolné Semerovce, Vyškovce nad Ipľom, Preseľany nad Ipľom, Hrkovce, Tupá, Horné Semerovce, Hokovce, Slatina, Horné Turovce, Veľké Turovce, Šahy, Tešmak, Plášťovce, Ipeľské Uľany, Bátovce, Pečenice, Jabloňovce, Bohunice, Pukanec, Uhliská,
- in the district of Krupina, the municipalities of Dudince, Terany, Hontianske Moravce, Sudince, Súdoľce, Lišov,
- the whole district of Ružomberok,
- in the region of Turčianske Teplice, municipalities of Turček, Horná Štubňa, Čremošné, Háj, Rakša, Mošovce,
- in the district of Martin, municipalities of Blatnica, Folkušová, Necpaly,
- in the district of Dolný Kubín, the municipalities of Kraľovany, Žaškov, Jasenová, Vyšný Kubín, Oravská Poruba, Leštiny, Osádka, Malatiná, Chlebnice, Krivá,
- in the district of Tvrdošín, the municipalities of Oravský Biely Potok, Habovka, Zuberec,
- in the district of Žarnovica, the municipalities of Rudno nad Hronom, Voznica, Hodruša-Hámre,
- the whole district of Žiar nad Hronom, except municipalities included in zone II.

9. Włochy

Następujące obszary objęte ograniczeniami I we Włoszech:

Piedmont Region:

- in the province of Alessandria, the municipalities of Casalnoceto, Oviglio, Tortona, Viguzzolo, Frugarolo, Bergamasco, Castellar Guidobono, Berzano Di Tortona, Cerreto Grue, Carbonara Scrivia, Casasco, Carentino, Frascaro, Paderna, Montegioco, Spineto Scrivia, Villaromagnano, Pozzolo Formigaro, Momperone, Merana, Monleale, Terzo, Borgoratto Alessandrino, Casal Cermelli, Montemarzino, Bistagno, Castellazzo Bormida, Bosco Marengo, Castelspina, Volpeglino, Alice Bel Colle, Gamalero, Volpedo, Pozzol Groppo, Sarezzano,
- in the province of Asti, the municipalities of Olmo Gentile, Nizza Monferrato, Incisa Scapaccino, Roccaverano, Castel Boglione, Mombaruzzo, Maranzana, Castel Rocchero, Rocchetta Palafea, Castelletto Molina, Castelnuovo Belbo, Montabone, Quaranti, Fontanile, Calamandrana, Bruno, Sessame, Monastero Bormida, Bubbio, Cassinasco, Serole, Loazzolo, Cessole, Vesime, San Giorgio Scarampi,
- in the province of Cuneo, the municipalities of Bergolo, Pezzolo Valle Uzzone, Cortemilia, Levice, Castelletto Uzzone, Perletto,

Liguria Region:

- in the province of Genova, the Municipalities of Rovegno, Rapallo, Portofino, Cicagna, Avegno, Montebruno, Santa Margherita Ligure, Favale Di Malvaro, Recco, Camogli, Moconesi, Tribogna, Fascia, Uscio, Gorreto, Fontanigorda, Neirone, Rondanina, Lorsica, Propata;
- in the province of Savona, the municipalities of Cairo Montenotte, Quiliano, Dego, Altare, Piana Crixia, Giusvalla, Albissola Marina, Savona,

Emilia-Romagna Region:

- in the province of Piacenza, the municipalities of Ottone, Zerba,

Lombardia Region:

- in the province of Pavia, the municipalities of Rocca Susella, Montesegele, Menconico, Val Di Nizza, Bagnaria, Santa Margherita Di Staffora, Ponte Nizza, Brallo Di Pregola, Varzi, Godiasco, Cecima,

Lazio Region:

- in the province of Rome,

North: the municipalities of Riano, Castelnuovo di Porto, Capena, Fiano Romano, Morlupo, Sacrofano, Magliano Romano, Formello, Campagnano di Roma, Anguillara;

West: the municipality of Fiumicino;

South: the municipality of Rome between the boundaries of the municipality of Fiumicino (West), the limits of Zone 3 (North), the Tiber river up to the intersection with the Grande Raccordo Anulare GRA Highway, the Grande Raccordo Anulare GRA Highway up to the intersection with A24 Highway, A24 Highway up to the intersection with Viale del Tecnopolo, viale del Tecnopolo up to the intersection with the boundaries of the municipality of Guidonia Montecelio;

East: the municipalities of Guidonia Montecelio, Montelibretti, Palombara Sabina, Monterotondo, Mentana, Sant'Angelo Romano, Fonte Nuova.

CZĘŚĆ II**1. Bułgaria**

Następujące obszary objęte ograniczeniami II w Bułgarii:

- the whole region of Haskovo,
- the whole region of Yambol,
- the whole region of Stara Zagora,
- the whole region of Pernik,
- the whole region of Kyustendil,
- the whole region of Plovdiv, excluding the areas in Part III,
- the whole region of Pazardzhik, excluding the areas in Part III,
- the whole region of Smolyan,
- the whole region of Dobrich,
- the whole region of Sofia city,
- the whole region of Sofia Province,
- the whole region of Blagoevgrad excluding the areas in Part III,
- the whole region of Razgrad,
- the whole region of Kardzhali,
- the whole region of Burgas,
- the whole region of Varna excluding the areas in Part III,
- the whole region of Silistra,

- the whole region of Ruse,
- the whole region of Veliko Tarnovo,
- the whole region of Pleven,
- the whole region of Targovishte,
- the whole region of Shumen,
- the whole region of Sliven,
- the whole region of Vidin,
- the whole region of Gabrovo,
- the whole region of Lovech,
- the whole region of Montana,
- the whole region of Vratza.

2. Niemcy

Następujące obszary objęte ograniczeniami II w Niemczech:

Bundesland Brandenburg:

- Landkreis Oder-Spree:
 - Gemeinde Grunow-Dammendorf,
 - Gemeinde Mixdorf
 - Gemeinde Schlaubetal,
 - Gemeinde Neuzelle,
 - Gemeinde Neißemünde,
 - Gemeinde Lawitz,
 - Gemeinde Eisenhüttenstadt,
 - Gemeinde Vogelsang,
 - Gemeinde Ziltendorf,
 - Gemeinde Wiesenau,
 - Gemeinde Friedland,
 - Gemeinde Siehdichum,
 - Gemeinde Müllrose,
 - Gemeinde Briesen,
 - Gemeinde Jacobsdorf
 - Gemeinde Groß Lindow,
 - Gemeinde Brieskow-Finkenheerd,
 - Gemeinde Ragow-Merz,
 - Gemeinde Beeskow,
 - Gemeinde Rietz-Neuendorf,
 - Gemeinde Tauche mit den Gemarkungen Stremmen, Ranzig, Trebatsch, Sabrodt, Sawall, Mitweide, Lindenberg, Falkenberg (T), Görsdorf (B), Wulfersdorf, Giesensdorf, Briescht, Kossenblatt und Tauche,
 - Gemeinde Langewahl,
 - Gemeinde Berkenbrück,
 - Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Arensdorf und Demitz und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf östlich der L 36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande südlich der L36,

- Gemeinde Fürstenwalde östlich der B 168 und südlich der L36,
- Gemeinde Diensdorf-Radlow,
- Gemeinde Wendisch Rietz östlich des Scharmützelsees und nördlich der B 246,
- Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Neu Golm und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow östlich des Scharmützelsees und ab nördlicher Spitze östlich der L35,
- Landkreis Dahme-Spreewald:
 - Gemeinde Jamlitz,
 - Gemeinde Lieberose,
 - Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Goyatz, Jessern, Lamsfeld, Ressen, Speichrow und Zaue,
- Landkreis Spree-Neiße:
 - Gemeinde Schenkendöbern,
 - Gemeinde Guben,
 - Gemeinde Jänschwalde,
 - Gemeinde Tauer,
 - Gemeinde Peitz,
 - Gemeinde Kolkwitz mit der Gemarkung Klein Gaglow südl. der BAB 15,
 - Gemeinde Turnow-Preilack mit der Gemarkung Preilack,
 - Gemeinde Teichland mit der Gemarkung Bärenbrück,
 - Gemeinde Heinersbrück,
 - Gemeinde Forst,
 - Gemeinde Groß Schacksdorf-Simmersdorf,
 - Gemeinde Neiße-Malxetal,
 - Gemeinde Jämlitz-Klein Düben,
 - Gemeinde Tschernitz,
 - Gemeinde Döbern,
 - Gemeinde Felixsee,
 - Gemeinde Wiesengrund,
 - Gemeinde Spremberg,
 - Gemeinde Welzow,
 - Gemeinde Neuhausen/Spree,
 - Gemeinde Drebkau mit der Gemarkung Kausche,
 - Kreisfreie Stadt Cottbus mit den Gemarkungen Kahren, Gallinchen, Groß Gaglow und der Gemarkung Kieebusch südlich der BAB 15,
- Landkreis Märkisch-Oderland:
 - Gemeinde Bleyen-Genschmar,
 - Gemeinde Neuhardenberg
 - Gemeinde Golzow,
 - Gemeinde Küstriner Vorland,
 - Gemeinde Alt Tucheband,
 - Gemeinde Reitwein,

- Gemeinde Podelzig,
- Gemeinde Gusow-Platkow,
- Gemeinde Seelow,
- Gemeinde Vierlinden,
- Gemeinde Lindendorf,
- Gemeinde Fichtenhöhe,
- Gemeinde Lietzen,
- Gemeinde Falkenhagen (Mark),
- Gemeinde Zeschdorf,
- Gemeinde Treplin,
- Gemeinde Lebus,
- Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Jahnsfelde, Trebnitz, Obersdorf, Münchehofe und Hermersdorf,
- Gemeinde Märkische Höhe mit der Gemarkung Ringenwalde,
- Gemeinde Bliesdorf mit der Gemarkung Metzdorf und Gemeinde Bliesdorf – östlich der B167 bis östlicher Teil, begrenzt aus Richtung Gemarkungsgrenze Neutrebbin südlich der Bahnlinie bis Straße „Sophienhof“ dieser westlich folgend bis „Ruesterchegraben“ weiter entlang Feldweg an den Windrädern Richtung „Herrnhof“, weiter entlang „Letschiner Hauptgraben“ nord-östlich bis Gemarkungsgrenze Alltrebbin und Kunersdorf – östlich der B167,
- Gemeinde Bad Freienwalde mit den Gemarkungen Altglietzen, Altranft, Bad Freienwalde, Bralitz, Hohenwutzen, Schiffmühle, Hohensaaten und Neuenhagen,
- Gemeinde Falkenberg mit der Gemarkung Falkenberg östlich der L35,
- Gemeinde Oderaue,
- Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Altwriezen, Jäckelsbruch, Neugaul, Beauregard, Eichwerder, Rathsdorf – östlich der B167 und Wriezen – östlich der B167,
- Gemeinde Neulewin,
- Gemeinde Neutrebbin,
- Gemeinde Letschin,
- Gemeinde Zechin,
- Landkreis Barnim:
 - Gemeinde Lunow-Stolzenhagen,
 - Gemeinde Parsteinsee,
 - Gemeinde Oderberg,
 - Gemeinde Liepe,
 - Gemeinde Hohenfinow (nördlich der B167),
 - Gemeinde Niederfinow,
 - Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit den Gemarkungen Eberswalde nördlich der B167 und östlich der L200, Sommerfelde und Tornow nördlich der B167,
 - Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Brodowin, Chorin östlich der L200, Serwest, Neuhütte, Sandkrug östlich der L200,
 - Gemeinde Ziethen mit der Gemarkung Klein Ziethen östlich der Serwester Dorfstraße und östlich der B198,

- Landkreis Uckermark:
 - Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Crussow, Stolpe, Gellmersdorf, Neukünkendorf, Bölkendorf, Herzsprung, Schmargendorf und den Gemarkungen Angermünde südlich und südöstlich der B2 und Dobberzin südlich der B2,
 - Gemeinde Schwedt mit den Gemarkungen Criewen, Zützen, Schwedt, Stendell, Kummerow, Kunow, Vierraden, Blumenhagen, Oderbruchwiesen, Enkelsee, Gatow, Hohenfelde, Schöneberg, Flemisdorf und der Gemarkung Felchow östlich der B2,
 - Gemeinde Pinnow südlich und östlich der B2,
 - Gemeinde Berkholz-Meyenburg,
 - Gemeinde Mark Landin mit der Gemarkung Landin südlich der B2,
 - Gemeinde Casekow mit der Gemarkung Woltersdorf und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow östlich der L272 und südlich der L27,
 - Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Groß Pinnow und der Gemarkung Hohenselchow südlich der L27,
 - Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Friedrichsthal und den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf südlich der L27 und der B2 bis Kastanienallee, dort links abbiegend dem Schülerweg folgend bis Höhe Bahnhof, von hier in östlicher Richtung den Salveybach kreuzend bis zum Tantower Weg, diesen in nördlicher Richtung bis zu Stettiner Straße, diese weiter folgend bis zur B2, dieser in nördlicher Richtung folgend,
 - Gemeinde Mescherin mit der Gemarkung Neurochlitz östlich der B2, dieser folgend bis zur Gemarkungsgrenze Rosow, weiter in nordwestlicher Richtung bis Rosow, weiter auf der K7311 zur Landesgrenze zu Mecklenburg-Vorpommern, dieser folgend in östlicher Richtung bis zur polnischen Grenze,
 - Gemeinde Passow mit der Gemarkung Jamikow,
- Kreisfreie Stadt Frankfurt (Oder),
- Landkreis Prignitz:
 - Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Neuhoft und Kribbe und den Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow und Dallmin östlich der Bahnstrecke Berlin/Spandau-Hamburg/Altona,
 - Gemeinde Berge,
 - Gemeinde Pirow mit den Gemarkungen Hülsebeck, Pirow, Bresch und Burow,
 - Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Sagast, Nettelbeck, Porep, Lütendorf, Putlitz, Weitgendorf und Telschow,
 - Gemeinde Marienfließ mit den Gemarkungen Jännersdorf, Stepenitz und Krependorf,
- Landkreis Oberspreewald-Lausitz:
 - Gemeinde Senftenberg mit der Gemarkung Peickwitz,
 - Gemeinde Hohenbocka,
 - Gemeinde Grünewald,
 - Gemeinde Hermsdorf,
 - Gemeinde Kroppen,
 - Gemeinde Ortrand,
 - Gemeinde Großmehlen,
 - Gemeinde Lindenau,
 - Gemeinde Frauendorf,
 - Gemeinde Ruhland,
 - Gemeinde Guteborn
 - Gemeinde Schwarzbach mit der Gemarkung Schwarzbach,

Bundesland Sachsen:

— Landkreis Bautzen:

- Gemeinde Arnsdorf nördlich der B6,
- Gemeinde Burkau,
- Gemeinde Crostwitz,
- Gemeinde Demitz-Thumitz nördlich der S111,
- Gemeinde Elsterheide,
- Gemeinde Frankenthal,
- Gemeinde Göda nördlich der S111,
- Gemeinde Großdubrau,
- Gemeinde Großharthau nördlich der B6,
- Gemeinde Großnaundorf,
- Gemeinde Haselbachtal,
- Gemeinde Hochkirch nördlich der B6,
- Gemeinde Königswartha,
- Gemeinde Kubschütz nördlich der B6,
- Gemeinde Laußnitz,
- Gemeinde Lichtenberg,
- Gemeinde Lohsa,
- Gemeinde Malschwitz,
- Gemeinde Nebelschütz,
- Gemeinde Neukirch,
- Gemeinde Neschwitz,
- Gemeinde Ohorn,
- Gemeinde Oßling,
- Gemeinde Ottendorf-Okrilla,
- Gemeinde Panschwitz-Kuckau,
- Gemeinde Puschwitz,
- Gemeinde Räckelwitz,
- Gemeinde Radibor,
- Gemeinde Ralbitz-Rosenthal,
- Gemeinde Rammenau,
- Gemeinde Schwepnitz,
- Gemeinde Spreetal,
- Gemeinde Stadt Bautzen nördlich der S111 bis Abzweig S 156 und nördlich des Verlaufs S 156 bis Abzweig B6 und nördlich des Verlaufs der B 6 bis zur östlichen Gemeindegrenze,
- Gemeinde Stadt Bernsdorf,
- Gemeinde Stadt Bischofswerda nördlich der B6 nördlich der S111,
- Gemeinde Stadt Elstra,
- Gemeinde Stadt Großröhrsdorf,
- Gemeinde Stadt Hoyerswerda,
- Gemeinde Stadt Kamenz,

- Gemeinde Stadt Königsbrück,
 - Gemeinde Stadt Lauta,
 - Gemeinde Stadt Pulsnitz,
 - Gemeinde Stadt Radeberg nördlich der B6,
 - Gemeinde Stadt Weißenberg,
 - Gemeinde Stadt Wittichenau,
 - Gemeinde Steina,
 - Gemeinde Wachau,
 - Stadt Dresden:
 - Stadtgebiet nördlich der BAB4 bis zum Verlauf westlich der Elbe, dann nördlich der B6,
 - Landkreis Görlitz,
 - Landkreis Meißen:
 - Gemeinde Diera-Zehren östlich der Elbe,
 - Gemeinde Ebersbach,
 - Gemeinde Glaubitz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Klipphausen östlich der S177,
 - Gemeinde Lampertswalde,
 - Gemeinde Moritzburg,
 - Gemeinde Niederau östlich der B101,
 - Gemeinde Nünchritz östlich der Elbe und südlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Priestewitz,
 - Gemeinde Röderau östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Schönfeld,
 - Gemeinde Stadt Coswig,
 - Gemeinde Stadt Gröditz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Gemeinde Stadt Großenhain,
 - Gemeinde Stadt Meißen östlich des Straßenverlaufs der S177 bis zur B6, dann B6 bis zur B101, ab der B101 Elbtalbrücke Richtung Norden östlich der Elbe,
 - Gemeinde Stadt Radebeul,
 - Gemeinde Stadt Radeburg,
 - Gemeinde Thienendorf,
 - Gemeinde Weinböhla,
 - Gemeinde Wülknitz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
 - Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:
 - Gemeinde Stadt Wilsdruff nördlich der BAB4 zwischen den Abfahrten Wilsdruff und Dreieck Dresden-West,
- Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:
- Landkreis Ludwigslust-Parchim:
 - Gemeinde Balow mit dem Ortsteil: Balow,
 - Gemeinde Brunow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Bauerkühl,
 - Brunow (bei Ludwigslust), Klüß, Löcknitz (bei Parchim),

- Gemeinde Dambeck mit dem Ortsteil und der Ortslage:
- Dambeck (bei Ludwigslust),
- Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Barackendorf, Hof Retzow, Klein Damerow, Retzow, Wangelin,
- Gemeinde Gehlsbach mit den Ortsteilen und Ortslagen: Ausbau Darß, Darß, Hof Karbow, Karbow, Karbow-Ausbau, Quaßlin, Quaßlin Hof, Quaßliner Mühle, Vietlütbe, Wahlstorf
- Gemeinde Groß Godems mit den Ortsteilen und Ortslagen:
- Groß Godems, Klein Godems,
- Gemeinde Karrenzin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Herzfeld, Karrenzin, Karrenzin-Ausbau, Neu Herzfeld, Repzin, Wulfsahl,
- Gemeinde Kreien mit den Ortsteilen und Ortslagen: Ausbau Kreien,
- Hof Kreien, Kolonie Kreien, Kreien, Wilsen,
- Gemeinde Kritzow mit dem Ortsteil und der Ortslage: Benzin,
- Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Burow, Gischow, Meyerberg,
- Gemeinde Möllenbeck mit den Ortsteilen und Ortslagen: Carlshof, Horst, Menzendorf, Möllenbeck,
- Gemeinde Muchow mit dem Ortsteil und Ortslage: Muchow,
- Gemeinde Parchim mit dem Ortsteil und Ortslage: Slate,
- Gemeinde Prislich mit den Ortsteilen und Ortslagen: Marienhof, Neese, Prislich, Werle,
- Gemeinde Rom mit dem Ortsteil und Ortslage: Klein Niendorf,
- Gemeinde Ruhner Berge mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dorf Polnitz, Drenkow, Griebow, Jarchow, Leppin, Malow, Malower Mühle, Marnitz, Mentin, Mooster, Poitendorf, Polnitz, Suckow, Tessenow, Zachow,
- Gemeinde Siggelkow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Groß Pankow, Klein Pankow, Neuburg, Redlin, Siggelkow,
- Gemeinde Stolpe mit den Ortsteilen und Ortslagen: Barkow, Granzin, Stolpe Ausbau, Stolpe,
- Gemeinde Ziegendorf mit den Ortsteilen und Ortslagen: Drefahl, Meierstorf, Neu Drefahl, Pampin, Platschow, Stresendorf, Ziegendorf,
- Gemeinde Zierzow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Kolbow, Zierzow.

3. Estonia

Następujące obszary objęte ograniczeniami II w Estonii:

- Eesti Vabariik (välja arvatud Hiiu maakond).

4. Łotwa

Następujące obszary objęte ograniczeniami II na Łotwie:

- Aizkraukles novads,
- Alūksnes, novada Alsviķu, Annas, Ilzenes, Jaunalūksnes, Jaunlaicenes, Kalncempju, Liepnas, Malienas, Mālpupes, Mārkalknes, Pededzes, Veclaicenes, Zeltiņu, Ziemera pagasts, Jaunannas pagasta daļa uz ziemeļrietumiem no Pededzes upes, Alūksnes pilsēta,
- Augšdaugavas novads,
- Ādažu novads,
- Balvu, novada Baltinavas, Bērzpils, Briezuciema, Krišjāņu, Kupravas, Lazdukalna, Lazdulejas, Medņevas, Rugāju, Susāju, Šķilbēnu, Tilžas, Vectilžas, Vecumu, Žīguru, Viļakas pilsēta,

- Bauskas novads,
- Cēsu novads,
- Dienvidkurzemes novada Aizputes, Cīravas, Lažas, Durbes, Dunalkas, Tadaikū, Vecpils, Bārtas, Sakas, Bunkas, Priekules, Gramzdas, Kalētu, Virgas, Dunikas, Vaiņodes, Gaviezes, Rucavas, Vērgales, Medzes pagasts, Nīcas pagasta daļa uz dienvidiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļa V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Embūtes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P116, P106, autoceļa no apdzīvotas vietas Dinsdurbe, Kalvenes pagasta daļa uz rietumiem no ceļa pie Vārtājas upes līdz autoceļam A9, uz dienvidiem no autoceļa A9, uz rietumiem no autoceļa V1200, Kazdangas pagasta daļa uz rietumiem no ceļa V1200, P115, P117, V1296, Aizputes, Durbes, Pāvilostas, Priekules pilsēta,
- Dobeles novads,
- Gulbenes, novada Beļavas, Daukstu, Druvienas, Galgauskas, Jaungulbenes, Lejasciema, Lizuma, Līgo, Rankas, Stāmerienas, Stradu, Tirzas pagasts, Litenes pagasta daļa uz rietumiem no Pededzes upes, Gulbenes pilsēta,
- Jelgavas novads,
- Jēkabpils novads,
- Krāslavas novads,
- Kuldīgas novada Alsungas, Gudenieku, Kurmāles, Rendas, Kabiles, Vārmes, Pelču, Snēpeles, Turlavas, Laidu pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1296, Ēdoles pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V1269, V1271, V1288, P119, Īvandes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P119, Rumbas pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P120, Kuldīgas pilsēta,
- Ķekavas novads,
- Limbažu novads,
- Līvānu novads,
- Ludzas novads,
- Madonas novads,
- Mārupes novads,
- Ogres novads,
- Olaines novads,
- Preiļu, novada Aglonas, Aizkalnes, Pelēču, Preiļu, Riebiņu, Rožkalnu, Saunas, Siļukalna, Stabulnieku, Upmalas, Vārkavas pagasts, Galēnu pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V740, V595, Rušonas pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V742, Preiļu pilsēta,
- Rēzeknes, novada Audriņu, Bērzgales, Čornajas, Dekšāres, Dricānu, Gaigalavas, Griškānu, Ilzeskalna, Kantinieku, Kaunatas, Lendžu, Mākoņkalna, Nagļu, Nautrēnu, Ozolaines, Ozolmuižas, Pušas, Rikavas, Sakstagala, Sokolku, Stojerovas, Stružānu, Vērēnu, Viļānu pagasts, Lūznavas pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa A13 līdz apdzīvotai vietai Vertukšne, uz austrumiem no Vertukšnes ezera, Maltas pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa Vertukšne – Rozentova un uz austrumiem no autoceļa P56, P57, V569, Feimaņu pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V577, V742, Viļānu pilsēta,
- Ropažu novada Garkalnes, Ropažu pagasts, Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz austrumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Daugulupes ielas un Daugulupītes, Vangažu pilsēta,
- Salaspils novads,
- Saldus novads,
- Saulkrastu novads,
- Siguldas novads,
- Smiltenes novads,
- Talsu novads,
- Tukuma novads,

- Valkas novads,
- Valmieras novads,
- Varakļānu novads,
- Ventspils novada Ances, Popes, Puzes, Tārgales, Vārves, Užavas, Usmas, Jūrkalnes pagasts, Ugāles pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1347, uz austrumiem no autoceļa P123, Ziru pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V1269, P108, Piltenes pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1310, V1309, autoceļa līdz Ventas upei, Piltenes pilsēta,
- Daugavpils valstspilsētas pašvaldība,
- Jelgavas valstspilsētas pašvaldība,
- Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība,
- Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība.

5. Litwa

Następujące obszary objęte ograniczeniami II na Litwie:

- Alytaus miesto savivaldybė,
- Alytaus rajono savivaldybė,
- Anykščių rajono savivaldybė,
- Akmenės rajono savivaldybė,
- Birštono savivaldybė,
- Biržų miesto savivaldybė,
- Biržų rajono savivaldybė,
- Druskininkų savivaldybė,
- Elektrėnų savivaldybė,
- Ignalinos rajono savivaldybė,
- Jonavos rajono savivaldybė,
- Joniškio rajono savivaldybė,
- Jurbarko rajono savivaldybė: Eržvilko, Juodaičių, Seredžiaus, Smalininkų ir Viešvilės seniūnijos,
- Kaišiadorių rajono savivaldybė,
- Kauno miesto savivaldybė,
- Kauno rajono savivaldybė,
- Kazlų rūdos savivaldybė: Kazlų Rūdos seniūnija, išskyrus vakarinė dalis iki kelio 2602 ir 183, Plutiškių seniūnija.
- Kelmės rajono savivaldybė,
- Kėdainių rajono savivaldybė,
- Klaipėdos rajono savivaldybė: Judrėnų, Endriejavo ir Veiviržėnų seniūnijos,
- Kupiškio rajono savivaldybė,
- Kretingos rajono savivaldybė,
- Lazdijų rajono savivaldybė,
- Mažeikių rajono savivaldybė,
- Molėtų rajono savivaldybė: Alantos, Balninkų, Čiulėnų, Inturkės, Joniškio, Luokesos, Mindūnų, Suginciu ir Videniškių seniūnijos,
- Pagėgių savivaldybė,
- Pakruojo rajono savivaldybė,

- Panevėžio rajono savivaldybė,
- Panevėžio miesto savivaldybė,
- Pasvalio rajono savivaldybė,
- Radviliškio rajono savivaldybė,
- Rietavo savivaldybė,
- Prienų rajono savivaldybė,
- Plungės rajono savivaldybė,
- Raseinių rajono savivaldybė,
- Rokiškio rajono savivaldybė,
- Skuodo rajono savivaldybė,
- Šakių rajono savivaldybė: Kriūkų, Lekėčių ir Lukšių seniūnijos,
- Šalčininkų rajono savivaldybė,
- Šiaulių miesto savivaldybė,
- Šiaulių rajono savivaldybė,
- Šilutės rajono savivaldybė,
- Širvintų rajono savivaldybė: Čiobiškio, Gelvonų, Jauniūnų, Kernavės, Musinkų ir Širvintų seniūnijos,
- Šilalės rajono savivaldybė,
- Švenčionių rajono savivaldybė,
- Tauragės rajono savivaldybė,
- Telšių rajono savivaldybė,
- Trakų rajono savivaldybė,
- Ukmergės rajono savivaldybė: Deltuvos, Lyduokių, Pabaisko, Pivonijos, Siesikų, Šešuolių, Taujėnų, Ukmergės miesto, Veprių, Vidiškių ir Žemaitkiemo seniūnijos,
- Utenos rajono savivaldybė,
- Varėnos rajono savivaldybė,
- Vilniaus miesto savivaldybė,
- Vilniaus rajono savivaldybė: Avižienių, Bezdonių, Buivydžių, Dūkštų, Juodšilių, Kalvelių, Lavoriškių, Maišiagalos, Marijampolio, Medininkų, Mickūnų, Nemenčinės, Nemenčinės miesto, Nemėžio, Pagirių, Riešės, Rudaminos, Rukaičių, Sudervės, Sužionių, Šatrininkų ir Zujūnų seniūnijos,
- Visagino savivaldybė,
- Zarasų rajono savivaldybė.

6. Węgry

Następujące obszary objęte ograniczeniami II na Węgrzech:

- Békés megye 950150, 950250, 950350, 950450, 950550, 950650, 950660, 950750, 950850, 950860, 951050, 951150, 951250, 951260, 951350, 951450, 951460, 951550, 951650, 951750, 952150, 952250, 952350, 952450, 952550, 952650, 953250, 953260, 953270, 953350, 953450, 953550, 953560, 953950, 954050, 954060, 954150, 956250, 956350, 956450, 956550, 956650 és 956750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Fejér megye 403150, 403160, 403250, 403260, 403350, 404250, 404550, 404560, 404570, 405450, 405550, 405650, 406450 és 407050 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

- Hajdú-Bihar megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Heves megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Jász-Nagykun-Szolnok megye 750250, 750550, 750650, 750750, 750850, 750970, 750980, 751050, 751150, 751160, 751250, 751260, 751350, 751360, 751450, 751460, 751470, 751550, 751650, 751750, 751850, 751950, 752150, 752250, 752350, 752450, 752460, 752550, 752560, 752650, 752750, 752850, 752950, 753060, 753070, 753150, 753250, 753310, 753450, 753550, 753650, 753660, 753750, 753850, 753950, 753960, 754050, 754150, 754250, 754360, 754370, 754850, 755550, 755650 és 755750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Komárom-Esztergom megye: 250350, 250850, 250950, 251450, 251550, 251950, 252050, 252150, 252350, 252450, 252460, 252550, 252650, 252750, 252850, 252860, 252950, 252960, 253050, 253150, 253250, 253350, 253450 és 253550 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Nógrád megye valamennyi vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Pest megye 570150, 570250, 570350, 570450, 570550, 570650, 570750, 570850, 570950, 571050, 571150, 571250, 571350, 571650, 571750, 571760, 571850, 571950, 572050, 573550, 573650, 574250, 577250, 580050 és 580150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe.

7. Polska

Następujące obszary objęte ograniczeniami II w Polsce:

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Kalinowo, Stare Juchy, Prostki oraz gmina wiejska Elk w powiecie elckim,
- powiat elbląski,
- powiat miejski Elbląg,
- część powiatu gołdapskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat piski,
- powiat bartoszycki,
- część powiatu oleckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- część powiatu giżyckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat braniewski,
- powiat kętrzyński,
- powiat lidzbarski,
- gminy Dźwierzuty Jedwabno, Pasym, Świętajno, Szczytno i miasto Szczytno w powiecie szczycieńskim,
- powiat mrągowski,
- część powiatu węgorzewskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat olsztyński,
- powiat miejski Olsztyn,
- powiat nidzicki,
- gminy Kisielice, Susz, Zalewo w powiecie iławskim,
- część powiatu ostródzkiego niewymieniona w części III załącznika I,
- gmina Iłowo – Osada, część gminy wiejskiej Działdowo położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy, część gminy Płońnica położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy, część gminy Lidzbark położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 544 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 541 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 541 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 544 w powiecie działdowskim,

w województwie podlaskim:

- powiat bielski,
- powiat grajewski,
- powiat moniecki,
- powiat sejneński,
- gminy Łomża, Piątnica, Jedwabne, Przytuły i Wizna w powiecie łomżyńskim,
- powiat miejski Łomża,
- powiat siemiatycki,
- powiat hajnowski,
- gminy Ciechanowiec, Klukowo, Szepietowo, Kobylin-Borzymy, Nowe Piekuty, Sokoły i część gminy Kulesze Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,
- gmina Rutki i część gminy Kołaki Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie zambrowskim,
- gminy Mały Płock i Stawiski w powiecie kolneńskim,
- powiat białostocki,
- powiat suwalski,
- powiat miejski Suwałki,
- powiat augustowski,
- powiat sokólski,
- powiat miejski Białystok,

w województwie mazowieckim:

- gminy Domanice, Korczew, Kotuń, Mordy, Paprotnia, Przesmyki, Siedlce, Skórzec, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn w powiecie siedleckim,
- powiat miejski Siedlce,
- gminy Ceranów, Jabłonna Lacka, Kosów Lacki, Repki, Sabnie, Sterdyń w powiecie sokołowskim,
- powiat łosicki,
- powiat sochaczewski,
- powiat zwoleński,
- powiat kozienicki,
- powiat lipski,
- powiat radomski
- powiat miejski Radom,
- powiat szydłowiecki,
- gminy Lubowidz i Kuczbork Osada w powiecie żuromińskim,
- gmina Wieczfnia Kościelna w powiecie mławskim,
- gminy Bodzanów, Słubice, Wyszogród i Mała Wieś w powiecie płockim,
- powiat nowodworski,
- gminy Czerwińsk nad Wisłą, Naruszewo, Załuski w powiecie płońskim,
- gminy: miasto Kobyłka, miasto Marki, miasto Ząbki, miasto Zielonka, część gminy Tłuszcz ograniczona liniami kolejowymi: na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej granicy gminy do miasta Tłuszcz oraz na wschód od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy gminy do miasta Tłuszcz, część gminy Jadów położona na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie wołomińskim,

- powiat garwoliński,
 - gminy Boguty – Pianki, Brok, Zaręby Kościelne, Nur, Małkinia Górna, część gminy Wąsewo położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 60, część gminy wiejskiej Ostrów Mazowiecka położona na południe od miasta Ostrów Mazowiecka i na południe od linii wyznaczonej przez drogę 60 biegnącą od zachodniej granicy miasta Ostrów Mazowiecka do zachodniej granicy gminy w powiecie ostrowskim,
 - część gminy Sadowne położona na północny- zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową, część gminy Łochów położona na północny – zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie węgrowskim,
 - gminy Brańszczyk, Długosiodło, Rząśnik, Wyszków, część gminy Zabrodzie położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr S8 w powiecie wyszkowskim,
 - gminy Cegłów, Dębe Wielkie, Halinów, Latowicz, Mińsk Mazowiecki i miasto Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Siennica, miasto Sulejówek w powiecie mińskim,
 - powiat otwocki,
 - powiat warszawski zachodni,
 - powiat legionowski,
 - powiat piaseczyński,
 - powiat pruszkowski,
 - powiat grójecki,
 - powiat grodziski,
 - powiat żyrardowski,
 - powiat białobrzegi,
 - powiat przysuski,
 - powiat miejski Warszawa,
- w województwie lubelskim:
- powiat bialski,
 - powiat miejski Biała Podlaska,
 - powiat janowski,
 - powiat puławski,
 - powiat rycki,
 - powiat łukowski,
 - powiat lubelski,
 - powiat miejski Lublin,
 - powiat lubartowski,
 - powiat łęczyński,
 - powiat świdnicki,
 - powiat biłgorajski,
 - powiat hrubieszowski,
 - powiat krasnostawski,
 - powiat chełmski,
 - powiat miejski Chełm,
 - powiat tomaszowski,
 - powiat kraśnicki,
 - powiat opolski,
 - powiat parczewski,

- powiat włodawski,
 - powiat radzyński,
 - powiat miejski Zamość,
 - powiat zamojski,
- w województwie podkarpackim:
- powiat stalowowolski,
 - powiat lubaczowski,
 - gminy Medyka, Stubno, część gminy Orły położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,
 - powiat jarosławski,
 - gmina Kamień w powiecie rzeszowskim,
 - gminy Cmolas, Dzikowiec, Kolbuszowa, Majdan Królewski i Niwiska powiecie kolbuszowskim,
 - powiat leżajski,
 - powiat niżański,
 - powiat tarnobrzeski,
 - gminy Adamówka, Sieniawa, Tryńcza, Przeworsk z miastem Przeworsk, Zarzecze w powiecie przeworskim,
 - gmina Ostrów, część gminy Sędziszów Małopolski położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4,
 - część gminy Czarna położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Żyraków położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy wiejskiej Dębica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie dębickim,
 - część powiatu mieleckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- w województwie małopolskim:
- gminy Nawojowa, Piwniczna Zdrój, Rytro, Stary Sącz, część gminy Łącko położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Dunajec w powiecie nowosądeckim,
 - gmina Szczawnica w powiecie nowotarskim,
- w województwie pomorskim:
- gminy Dzierżgoń i Stary Dzierżgoń w powiecie sztumskim,
 - gmina Stare Pole, część gminy Nowy Staw położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 w powiecie malborskim,
 - gminy Stegny, Sztutowo i część gminy Nowy Dwór Gdański położona na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,
- w województwie świętokrzyskim:
- gmina Tarłów i część gminy Ożarów położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 74 biegnącą od miejscowości Honorów do zachodniej granicy gminy w powiecie opatowskim,
 - część gminy Brody położona wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 i na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie oraz przez drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno - wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,

- gmina Gowarczów, część gminy Końskie położona na wschód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na północ od linii kolejowej w powiecie koneckim,
 - gminy Dwikozy i Zawichost w powiecie sandomierskim,
- w województwie lubuskim:
- gminy Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Kostrzyn nad Odrą, Santok, Witnica w powiecie gorzowskim,
 - powiat miejski Gorzów Wielkopolski,
 - gminy Drezdenko, Strzelce Krajeńskie, Stare Kurowo, Zwierzyn w powiecie strzelecko – drezdeneckim,
 - powiat żarski,
 - powiat słubicki,
 - gminy Brzeźnica, Iłowa, Gozdnicza, Małomice Wymiarki, Żagań i miasto Żagań w powiecie żagańskim,
 - powiat krośnieński,
 - powiat zielonogórski
 - powiat miejski Zielona Góra,
 - powiat nowosolski,
 - powiat sulęciński,
 - powiat międzyrzecki,
 - powiat świebodziński,
 - powiat wschowski,
- w województwie dolnośląskim:
- powiat zgorzelecki,
 - gminy Gaworzyce, Grębocice, Polkowice i Radwanice w powiecie polkowickim,
 - część powiatu wołowskiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - gmina Jeżów Sudecki w powiecie karkonoskim,
 - gminy Rudna, Ścinawa, miasto Lubin i część gminy Lubin niewymieniona w części III załącznika I w powiecie lubińskim,
 - gmina Malczyce, Miękinia, Środa Śląska, część gminy Kostomłoty położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Udanin położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie średzkim,
 - gmina Wądroże Wielkie w powiecie jaworskim,
 - gminy Kunice, Legnickie Pole, Prochowice, Ruja w powiecie legnickim,
 - gminy Wisznia Mała, Trzebnica, Zawonia, część gminy Oborniki Śląskie położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 340 w powiecie trzebnickim,
 - gminy Leśna, Lubań i miasto Lubań, Olszyna, Platerówka, Siekierczyn w powiecie lubańskim,
 - powiat miejski Wrocław,
 - gminy Czernica, Długołęka, Siechnice, część gminy Żórawina położona na wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na północ od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,
 - gminy Jelcz - Laskowice, Oława z miastem Oława i część gminy Domaniów położona na północny wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,

- gmina Bierutów, miasto Oleśnica, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,
- gmina Cieszków, Krośnice, część gminy Milicz położona na wschód od linii łączącej miejscowości Poradów – Piotrkosice – Sulimierz – Sułów - Gruszczyca w powiecie milickim,
- część powiatu bolesławieckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat głogowski,
- gmina Niechlów w powiecie górowskim,
- gmina Świerzawa, Wojcieszków, część gminy Zagrodno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jadwisin – Modlikowice Zagrodno oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od miejscowości Zagrodno do południowej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,
- gmina Gryfów Śląski, Lubomierz, Lwówek Śląski, Wleń w powiecie lwóweckim,
- gminy Czarny Bór, Stare Bogaczowice, Walim, miasto Boguszów - Gorce, miasto Jedlina – Zdrój, miasto Szczawno – Zdrój w powiecie wałbrzyskim,
- powiat miejski Wałbrzych,
- gmina Świdnica, miasto Świdnica, miasto Świebodzice w powiecie świdnickim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Siedlec, Wolsztyn, część gminy Przemęt położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Borek – Kluczewo – Sączkowo – Przemęt – Błotnica – Starkowo – Boszkowo – Letnisko w powiecie wolsztyńskim,
- gmina Wielichowo, Rakoniewice, Granowo, część gminy Kamieniec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,
- powiat międzychodzki,
- powiat nowotomyski,
- powiat obornicki,
- część gminy Połajewo na położona na południe od drogi łączącej miejscowości Chraplewo, Tarnówko-Boruszyn, Krosin, Jakubowo, Połajewo - ul. Ryczywolska do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim,
- powiat miejski Poznań,
- gminy Buk, Czerwonak, Dopiewo, Komorniki, Rokietnica, Stęszew, Swarzędz, Suchy Las, Tarnowo Podgórne, część gminy wiejskiej Murowana Goślina położona na północ od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy miasta Murowana Goślina do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie poznańskim,
- gminy
- część powiatu szamotulskiego niewymieniona w części I i III załącznika I,
- gmina Pępowo w powiecie gostyńskim,
- gminy Kobylin, Zduny, część gminy Krotoszyn położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowania z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,
- gmina Wijewo w powiecie leszczyńskim,

w województwie łódzkim:

- gminy Białaczów, Drzewica, Opoczno i Poświętne w powiecie opoczyńskim,
- gminy Biała Rawska, Regnów i Sadkowice w powiecie rawskim,

— gmina Kowiesy w powiecie skierniewickim,

w województwie zachodniopomorskim:

— gmina Boleszkowice i część gminy Dębno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na południe od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na południe od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,

— gminy Cedynia, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, część gminy Chojna położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 31 biegnącą od północnej granicy gminy i 124 biegnącą od południowej granicy gminy w powiecie gryfińskim,

— gmina Kołbaskowo w powiecie polickim,

w województwie opolskim:

— gminy Brzeg, Lubsza, Lewin Brzeski, Olszanka, Skarbimierz w powiecie brzeskim,

— gminy Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Popielów w powiecie opolskim,

— gminy Świerczów, Wilków, część gminy Namysłów położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie namysłowskim.

8. Słowacja

Następujące obszary objęte ograniczeniami II na Słowacji:

— the whole district of Gelnica except municipalities included in zone III,

— the whole district of Poprad

— the whole district of Spišská Nová Ves,

— the whole district of Levoča,

— the whole district of Kežmarok

— in the whole district of Michalovce except municipalities included in zone III,

— the whole district of Košice-okolie,

— the whole district of Rožnava,

— the whole city of Košice,

— in the district of Sobrance: Remetské Hámre, Vyšná Rybnica, Hľivišťa, Ruská Bystrá, Podhorod', Choňkovce, Ruský Hrabovec, Inovce, Beňatina, Koňuš,

— the whole district of Vranov nad Topľou,

— the whole district of Humenné except municipalities included in zone III,

— the whole district of Snina,

— the whole district of Prešov except municipalities included in zone III,

— the whole district of Sabinov except municipalities included in zone III,

— the whole district of Svidník, except municipalities included in zone III,

— the whole district of Stropkov, except municipalities included in zone III,

— the whole district of Bardejov,

— the whole district of Stará Ľubovňa,

— the whole district of Revúca,

— the whole district of Rimavská Sobota except municipalities included in zone III,

- in the district of Veľký Krtíš, the whole municipalities not included in part I,
- the whole district of Lučenec,
- the whole district of Poltár,
- the whole district of Zvolen, except municipalities included in zone III,
- the whole district of Detva,
- the whole district of Krupina, except municipalities included in zone I,
- the whole district of Banská Stiavnica,
- in the district of Žiar nad Hronom the municipalities of Hronská Dúbrava, Trnavá Hora,
- the whole district of Banská Bystrica, except municipalities included in zone III,
- the whole district of Brezno,
- the whole district of Liptovský Mikuláš,
- the whole district of Trebišov’.

9. Włochy

Następujące obszary objęte ograniczeniami II we Włoszech:

Piedmont Region:

- in the Province of Alessandria, the municipalities of Cavatore, Castelnuovo Bormida, Cabella Ligure, Carrega Ligure, Francavilla Bisio, Carpeneto, Costa Vescovalo, Grogno, Orsara Bormida, Pasturana, Melazzo, Mornese, Ovada, Predosa, Lerma, Fraconalto, Rivalta Bormida, Fresonara, Malvicino, Ponzone, San Cristoforo, Sezzadio, Rocca Grimalda, Garbagna, Tassarolo, Mongiardino Ligure, Morsasco, Montaldo Bormida, Prasco, Montaldeo, Belforte Monferrato, Albera Ligure, Bosio, Cantalupo Ligure, Castelletto D’orba, Cartosio, Acqui Terme, Arquata Scrivia, Parodi Ligure, Ricaldone, Gavi, Cremolino, Brignano-Frascata, Novi Ligure, Molare, Cassinelle, Morbello, Avolasca, Carezzano, Basaluzzo, Dernice, Trisobbio, Strevi, Sant’Agata Fossili, Pareto, Visone, Voltaggio, Tagliolo Monferrato, Casaleggio Boiro, Capriata D’orba, Castellania, Carrosio, Cassine, Vignole Borbera, Serravalle Scrivia, Silvano D’orba, Villalvernia, Roccaforte Ligure, Rocchetta Ligure, Sardigliano, Stazzano, Borghetto Di Borbera, Grondona, Cassano Spinola, Montacuto, Gremiasco, San Sebastiano Curone, Fabbrica Curone, Spigno Monferrato, Montechiaro d’Acqui, Castelletto d’Erro, Ponti, Denice,
- in the province of Asti, the municipality of Mombaldone,

Liguria Region:

- in the province of Genova, the municipalities of Bogliasco, Arenzano, Ceranesi, Ronco Scrivia, Mele, Isola Del Cantone, Lumarzo, Genova, Masone, Serra Riccò, Campo Ligure, Mignanego, Busalla, Bargagli, Savignone, Torriglia, Rossiglione, Sant’Olcese, Valbrevenna, Sori, Tiglieto, Campomorone, Cogoleto, Pieve Ligure, Davagna, Casella, Montoggio, Crocefieschi, Vobbia;
- in the province of Savona, the municipalities of Albisola Superiore, Celle Ligure, Stella, Pontinvrea, Varazze, Urbe, Sassello, Mioglia,

Lazio Region:

- the Area of the Municipality of Rome within the administrative boundaries of the Local Health Unit „ASL RM1”.

CZĘŚĆ III

1. Bułgaria

Następujące obszary objęte ograniczeniami III w Bułgarii:

- in Blagoevgrad region:
 - the whole municipality of Sandanski
 - the whole municipality of Strumyani
 - the whole municipality of Petrich,

- the Pazardzhik region:
 - the whole municipality of Pazardzhik,
 - the whole municipality of Panagyurishte,
 - the whole municipality of Lesichevo,
 - the whole municipality of Septemvri,
 - the whole municipality of Strelcha,
- in Plovdiv region
 - the whole municipality of Hisar,
 - the whole municipality of Suedinenie,
 - the whole municipality of Maritsa
 - the whole municipality of Rodopi,
 - the whole municipality of Plovdiv,
- in Varna region:
 - the whole municipality of Byala,
 - the whole municipality of Dolni Chiflik.

2. Włochy

Następujące obszary objęte ograniczeniami III we Włoszech:

- Sardinia Region: the whole territory.

3. Łotwa

Następujące obszary objęte ograniczeniami III na Łotwie:

- Dienvidkurzemes novada Embūtes pagasta daļa uz ziemeļiem autoceļa P116, P106, autoceļa no apdzīvotas vietas Dinsdurbe, Kalvenes pagasta daļa uz austrumiem no ceļa pie Vārtājas upes līdz autoceļam A9, uz ziemeļiem no autoceļa A9, uz austrumiem no autoceļa V1200, Kazdangas pagasta daļa uz austrumiem no ceļa V1200, P115, P117, V1296,
- Kuldīgas novada Rudbāržu, Nīkrāces, Padures, Raņķu, Skrundas pagasts, Laidu pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1296, Ēdoles pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V1269, V1271, V1288, P119, Īvandes pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa P119, Rumbas pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa P120, Skrundas pilsēta,
- Ventspils novada Zlēku pagasts, Ugāles pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1347, uz rietumiem no autoceļa P123, Ziru pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V1269, P108, Piltenes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1310, V1309, autoceļa līdz Ventas upei,
- Alūksnes novada Jaunannas pagasta daļa uz dienvidaustrumiem no Pededzes upes,
- Balvu novada Kubulu, Viksnas, Bērzkalnes, Balvu pagasts, Balvu pilsēta,
- Gulbenes novada Litenes pagasta daļa uz austrumiem no Pededzes upes,
- Preiļu novada Silajāņu pagasts, Galēnu pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V740, V595, Rušonas pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V742,
- Rēzeknes novada Silmalas pagasts, Lūznavas pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa A13 līdz apdzīvotai vietai Vertukšne, uz rietumiem no Vertukšnes ezera, Maltas pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa Vertukšne – Rozentova un uz rietumiem no autoceļa P56, P57, V569, Feimaņu pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V577, V742.

4. Litwa

Następujące obszary objęte ograniczeniami III na Litwie:

- Jurbarko rajono savivaldybė: Jurbarko miesto seniūnija, Girdžių, Jurbarkų Raudonės, Skirsnemunės, Veliuonos ir Šimkaičių seniūnijos,
- Molėtų rajono savivaldybė: Dubingių ir Giedraičių seniūnijos,

- Marijampolės savivaldybė: Sasnavos ir Šunskų seniūnijos,
- Šakių rajono savivaldybė: Barzdų, Gelgaudiškio, Griškabūdžio, Kidulių, Kudirkos Naumiesčio, Sintautų, Slavikų, Sudargo, Šakių, Plokščių ir Žvirgždaičių seniūnijos.
- Kazlų rūdos savivaldybė: Antanavos, Jankų ir Kazlų Rūdos seniūnijos: vakarinė dalis iki kelio 2602 ir 183,
- Vilkaviškio rajono savivaldybė: Gižų, Kybartų, Klausučių, Pilviškių, Šeimenos ir Vilkaviškio miesto seniūnijos.
- Širvintų rajono savivaldybė: Alionių ir Zibalų seniūnijos,
- Ukmergės rajono savivaldybė: Želvos seniūnija,
- Vilniaus rajono savivaldybė: Paberžės seniūnija.

5. Polska

Następujące obszary objęte ograniczeniami III w Polsce:

w województwie zachodniopomorskim:

- gminy Banie, Trzcińsko – Zdrój, Widuchowa, część gminy Chojna położona na wschód linii wyznaczonej przez drogi nr 31 biegnącą od północnej granicy gminy i 124 biegnącą od południowej granicy gminy w powiecie gryfińskim,

w województwie warmińsko-mazurskim:

- część powiatu działdowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu iławskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- powiat nowomiejski,
- gminy Dąbrówno, Grunwald i Ostróda z miastem Ostróda w powiecie ostródzkim,
- gmina Banie Mazurskie, część gminy Gołdap położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od zachodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Pietraszki – Grygieliszki – Łobody - Bałupiany - Piękne Łąki do skrzyżowania z drogą nr 65, następnie od tego skrzyżowania na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 65 biegnącą do skrzyżowania z drogą nr 650 i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 650 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 65 do miejscowości Wronki Wielkie i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Wronki Wielkie – Suczki – Pietrasze – Kamionki – Wilkasy biegnącą do południowej granicy gminy w powiecie gołdapskim,
- część gminy Pozdezdrze położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od zachodniej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Stręgiel – Gębałka – Kuty – Jakunówko – Jasieniec, część gminy Budry położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Skalisze – Budzewo – Budry – Brzozówko w powiecie węgorzewskim,
- część gminy Kruklanki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej do wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Jasieniec – Jeziorowskie – Podlesne w powiecie giżyckim,
- część gminy Kowale Oleckie położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Wierzbianki – Czerwony Dwór – Mazury w powiecie oleckim,

w województwie podkarpackim:

- gminy Borowa, Czermin, Radomyśl Wielki, Wadowice Górne w powiecie mieleckim,

w województwie lubuskim:

- gminy Niegosławice, Szprotawa w powiecie żagańskim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Krzemieniewo, Lipno, Osieczna, Rydzyna, Świąciechowa, Włoszakowice w powiecie leszczyńskim,

- powiat miejski Leszno,
- gminy Kościan i miasto Kościan, Krzywiń, Śmigiel w powiecie kościańskim,
- część gminy Dolsk położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 434 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 437, a następnie na zachód od drogi nr 437 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 434 do południowej granicy gminy, część gminy Śrem położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 310 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Śrem, następnie na zachód od drogi nr 432 w miejscowości Śrem oraz na zachód od drogi nr 434 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 432 do południowej granicy gminy w powiecie śremskim,
- gminy Gostyń, Krobia i Poniec w powiecie gostyńskim,
- część gminy Przemęt położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Borek – Kluczewo – Sączkowo – Przemęt – Błotnica – Starkowo – Boszkowo – Letnisko w powiecie wolsztyńskim,
- powiat rawicki,
- gmina Pniewy, część gminy Duszniki położona na północ od linii wyznaczonej przez autostradę A2 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy, łączącą miejscowości Ceradz Kościelny – Grzebienisko – Wierzeja – Wilkowo, biegnącą do skrzyżowania z autostradą A2, część gminy Kaźmierz położona zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Sarna, część gminy Ostroróg położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 184 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 116 oraz na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 116 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 184 do zachodniej granicy gminy, część gminy Szamotuły położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Sarna biegnącą od południowej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 184 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 184 biegnącą od przecięcia z rzeką Sarna do północnej granicy gminy w powiecie szamotulskim,

w województwie dolnośląskim:

- część powiatu górowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część gminy Lubin położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 335 biegnącą od zachodniej granicy gminy do granicy miasta Lubin oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 333 biegnącą od granicy miasta Lubin do południowej granicy gminy w powiecie lubińskim
- gminy Prusice, Żmigród, część gminy Oborniki Śląskie położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 340 w powiecie trzebnickim,
- część gminy Zagrodno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jadwisin – Modlikowice - Zagrodno oraz na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od miejscowości Zagrodno do południowej granicy gminy, część gminy wiejskiej Złotoryja położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej granicy gminy w miejscowości Nowa Wieś Złotoryjska do granicy miasta Złotoryja oraz na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od granicy miasta Złotoryja do wschodniej granicy gminy w powiecie złotoryjskim
- gmina Gromadka w powiecie bolesławieckim,
- gminy Chocianów i Przemków w powiecie polkowickim,
- gminy Chojnów i miasto Chojnów, Krotoszyce, Miłkowice w powiecie legnickim,
- powiat miejski Legnica,
- część gminy Wołów położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy, część gminy Wińsko położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 36 biegnącą od północnej do zachodniej granicy gminy, część gminy Brzeg Dolny położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową od północnej do południowej granicy gminy w powiecie wołowskim,
- część gminy Milicz położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Poradów – Piotrkosice - Sulimierz-Sułów - Gruszczyca w powiecie milickim,

w województwie świętokrzyskim:

- gminy Gnojno, Pacanów w powiecie buskim,
- gminy Łubnice, Oleśnica, Połaniec, część gminy Rytwiany położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 764, część gminy Szydłów położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 756 w powiecie staszowskim,
- gminy Chmielnik, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Łopuszno, Piekoszów, Pierzchnica, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk, część gminy Raków położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 756 i 764, część gminy Chęciny położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 762, część gminy Górno położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy łączącą miejscowości Leszczyna – Cedzyna oraz na północ od linii wyznaczonej przez ul. Kielecką w miejscowości Cedzyna biegnącą do wschodniej granicy gminy, część gminy Daleszyce położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 764 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą łączącą miejscowości Daleszyce – Słopiec – Borków, dalej na południe od linii wyznaczonej przez tę drogę biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 764 do przecięcia z linią rzeki Belnianka, następnie na południe od linii wyznaczonej przez rzeki Belnianka i Czarna Nida biegnącej do zachodniej granicy gminy w powiecie kieleckim,
- powiat miejski Kielce,
- gminy Krasocin, część gminy Włoszczowa położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Konieczno i dalej na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Konieczno – Rogienice – Dąbie – Podłazie, część gminy Kluczewsko położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Krogulec – Nowiny - Komorniki do przecięcia z linią rzeki Czarna, następnie na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Czarna biegnącą do przecięcia z linią wyznaczoną przez drogę nr 742 i dalej na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od przecięcia z linią rzeki Czarna do południowej granicy gminy w powiecie włoszczowskim,
- gmina Kije w powiecie pińczowskim,
- gminy Małogoszcz, Oksa w powiecie jędrzejowskim,

w województwie małopolskim:

- gminy Dąbrowa Tarnowska, Radgoszcz, Szczucin w powiecie dąbrowskim.

6. Rumunia

Następujące obszary objęte ograniczeniami III w Rumunii:

- Zona oraşului Bucureşti,
- Judeţul Constanţa,
- Judeţul Satu Mare,
- Judeţul Tulcea,
- Judeţul Bacău,
- Judeţul Bihor,
- Judeţul Bistriţa Năsăud,
- Judeţul Brăila,
- Judeţul Buzău,
- Judeţul Călăraşi,
- Judeţul Dâmboviţa,
- Judeţul Galaţi,
- Judeţul Giurgiu,
- Judeţul Ialomiţa,
- Judeţul Ilfov,
- Judeţul Prahova,

- Județul Sălaj,
- Județul Suceava
- Județul Vaslui,
- Județul Vrancea,
- Județul Teleorman,
- Județul Mehedinți,
- Județul Gorj,
- Județul Argeș,
- Județul Olt,
- Județul Dolj,
- Județul Arad,
- Județul Timiș,
- Județul Covasna,
- Județul Brașov,
- Județul Botoșani,
- Județul Vâlcea,
- Județul Iași,
- Județul Hunedoara,
- Județul Alba,
- Județul Sibiu,
- Județul Caraș-Severin,
- Județul Neamț,
- Județul Harghita,
- Județul Mureș,
- Județul Cluj,
- Județul Maramureș.

7. Słowacja

Następujące obszary objęte ograniczeniami III na Słowacji:

- The whole district of Vranov and Topľou,
- In the district of Humenné: Lieskovec, Myslina, Humenné, Jasenov, Brekov, Závadka, Topoľovka, Hudcovce, Ptičie, Chlmec, Porúbka, Brestov, Gruzovce, Ohradzany, Slovenská Volová, Karná, Lackovce, Kochanovce, Hažín nad Cirochou, Závada, Nižná Sitnica, Vyšná Sitnica, Rohožník, Prituľany, Ruská Poruba, Ruská Kajňa,
- In the district of Michalovce: Strážske, Staré, Oreské, Zbudza, Voľa, Nacina Ves, Pusté Čemerné, Lesné, Rakovec nad Ondavou, Petrovce nad Laborcom, Trnava pri Laborci, Vinné, Kaluža, Klokočov, Kusín, Jovsa, Poruba pod Vihorlatom, Hojné, Lúčky, Závadka, Hažín, Zalužice, Michalovce, Krásnovce, Šamudovce, Vrbnica, Žbince, Lastomír, Zemplínska Široká, Čečehov, Jastrabie pri Michalovciach, Iňačovce, Senné, Palín, Sliepkovce, Hatalov, Budkovce, Stretava, Stretávka, Pavlovce nad Uhom, Vysoká nad Uhom, Bajany,
- In the district of Rimavská Sobota: Jesenské, Gortva, Hodejov, Hodejovec, Širkovce, Šimonovce, Drňa, Hostice, Gemerské Dechtáre, Jestice, Dubovec, Rimavské Janovce, Rimavská Sobota, Belín, Pavlovce, Sútor, Bottovo, Dúžava, Mojín, Konrádovce, Čierny Potok, Blhovce, Gemerček, Hajnáčka,
- In the district of Gelnica: Hrišovce, Jaklovce, Kluknava, Margecany, Richnava,

- In the district Of Sabinov: Daletice,
 - In the district of Prešov: Hrabkov, Krížovany, Žipov, Kvačany, Ondrašovce, Chminianske Jakubovany, Klenov, Bajetrov, Bertotovce, Brežany, Bzenov, Fričovce, Hendrichovce, Hermanovce, Chmiňany, Chminianska Nová Ves, Janov, Jarovnice, Kojatice, Lažany, Mikušovce, Ovčie, Rokycany, Sedlice, Suchá Dolina, Svinia, Šindliar, Široké, Štefanovce, Vítaz, Župčany,
 - the whole district of Medzilaborce,
 - In the district of Stropkov: Havaj, Malá Poľana, Bystrá, Mikové, Varechovce, Vladiča, Staškovce, Makovce, Veľkrop, Solník, Korunková, Bukovce, Krišľovce, Jakušovce, Kolbovce,
 - In the district of Svidník: Pstruša,
 - In the district of Zvolen: Očová, Zvolen, Sliač, Veľká Lúka, Lukavica, Sielnica, Železná Breznica, Tínie, Turová, Kováčová, Budča, Hronská Breznica, Ostrá Lúka, Bacúrov, Breziny, Podzámčok, Michalková, Zvolenská Slatina, Lieskovec,
 - In the district of Banská Bystrica: Sebedín-Bečov, Čerín, Dúbravica, Oravce, Mólča, Horná Mičiná, Dolná Mičiná, Vlkanová, Hronsek, Badín, Horné Pršany, Malachov, Banská Bystrica,
 - The whole district of Sobrance except municipalities included in zone II.”
-

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2022/2068**z dnia 26 października 2022 r.****nakładające ostateczne cło antydumpingowe na przywóz niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej i Federacji Rosyjskiej w następstwie przeglądu wygaśnięcia na podstawie art. 11 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1036**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1036 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony przed przywozem produktów po cenach dumpingowych z krajów niebędących członkami Unii Europejskiej ⁽¹⁾ („rozporządzenie podstawowe”), w szczególności jego art. 11 ust. 2,uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/477 z dnia 11 marca 2015 r. w sprawie środków, które Unia może podjąć w stosunku do połączonego oddziaływania środków antydumpingowych lub antysubsydyjnych i środków ochronnych ⁽²⁾, w szczególności jego art. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA**1.1. Poprzednie dochodzenia i obowiązujące środki**

- (1) Rozporządzeniem (UE) 2016/1328 ⁽³⁾ Komisja Europejska nałożyła cła antydumpingowe na przywóz niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej („ChRL” lub „Chiny”) i Federacji Rosyjskiej („Rosja”) („pierwotne środki”). Dochodzenie, które doprowadziło do wprowadzenia pierwotnych środków, zwane jest dalej „pierwotnym dochodzeniem”.
- (2) Stawki cła antydumpingowego obowiązujące obecnie w odniesieniu do ChRL wynoszą 19,7 % w przypadku przywozu od objętych próbą producentów eksportujących, 20,5 % w przypadku przedsiębiorstw współpracujących nieobjętych próbą oraz 22,1 % w przypadku wszystkich pozostałych przedsiębiorstw, natomiast w odniesieniu do Rosji wynoszą od 18,7 % do 34 % w przypadku objętych próbą producentów eksportujących oraz 36,1 % w przypadku wszystkich pozostałych przedsiębiorstw.

1.2. Wniosek o dokonanie przeglądu wygaśnięcia

- (3) W następstwie opublikowania zawiadomienia o zbliżającym się wygaśnięciu środków ⁽⁴⁾ Komisja Europejska („Komisja”) otrzymała wniosek o dokonanie przeglądu na podstawie art. 11 ust. 2 rozporządzenia podstawowego.

⁽¹⁾ Dz.U. L 176 z 30.6.2016, s. 21.

⁽²⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.2015, s. 11.

⁽³⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/1328 z dnia 29 lipca 2016 r. nakładające ostateczne cło antydumpingowe i stanowiące o ostatecznym pobraniu cła tymczasowego nałożonego na przywóz niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej i Federacji Rosyjskiej (Dz.U. L 210 z 4.8.2016, s. 1).

⁽⁴⁾ Dz.U. C 389 z 16.11.2020, s. 4.

- (4) Wniosek o dokonanie przeglądu został złożony 3 maja 2021 r. przez Europejskie Stowarzyszenie Hutnictwa Stali („Eurofer”) („wnioskodawca”) w imieniu przemysłu Unii prowadzącego produkcję płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno w rozumieniu art. 5 ust. 4 rozporządzenia podstawowego. W uzasadnieniu wniosku o dokonanie przeglądu podano, że w związku z wygaśnięciem środków istnieje prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia dumpingu i kontynuacji lub ponownego wystąpienia szkody dla przemysłu Unii.

1.3. Wszczęcie przeglądu wygaśnięcia

- (5) Po konsultacji z komitetem ustanowionym na podstawie art. 15 ust. 1 rozporządzenia podstawowego i ustaleniu, że istnieją wystarczające dowody, aby wszcząć przegląd wygaśnięcia, 3 sierpnia 2021 r. Komisja wszczęła przegląd wygaśnięcia dotyczący przywozu do Unii płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno pochodzących z ChRL i Rosji („państwa, których dotyczy postępowanie”) na podstawie art. 11 ust. 2 rozporządzenia podstawowego. Komisja opublikowała zawiadomienie o wszczęciu postępowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽⁵⁾ („zawiadomienie o wszczęciu”).

1.4. Okres objęty dochodzeniem przeglądownym i okres badany

- (6) Dochodzenie dotyczące kontynuacji lub ponownego wystąpienia dumpingu obejmowało okres od 1 lipca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. („okres objęty dochodzeniem przeglądownym”). Badanie tendencji mających znaczenie dla oceny prawdopodobieństwa kontynuacji lub ponownego wystąpienia szkody objęło okres od 1 stycznia 2017 r. do końca okresu objętego dochodzeniem przeglądownym („okres badany”).

1.5. Zainteresowane strony

- (7) W zawiadomieniu o wszczęciu Komisja wezwała zainteresowane strony do skontaktowania się z nią w celu wzięcia udziału w dochodzeniu. Ponadto Komisja wyraźnie poinformowała wnioskodawcę, wszystkich znanych producentów unijnych, znanych producentów w ChRL i Rosji oraz organy ChRL i Rosji, znanych importerów, użytkowników i przedsiębiorstwa handlowe o wszczęciu przeglądu wygaśnięcia, i zaprosiła ich do udziału.

1.6. Uwagi dotyczące wszczęcia postępowania

- (8) Zainteresowane strony miały możliwość przedstawienia uwag na temat wszczęcia przeglądu wygaśnięcia oraz złożenia wniosku o posiedzenie wyjaśniające przed Komisją lub rzecznikiem praw stron w postępowaniach w sprawie handlu. Komisja otrzymała uwagi od trzech producentów eksportujących w Rosji, rządu rosyjskiego, jednego importera niepowiązanego i jednego użytkownika.
- (9) W uwagach dotyczących wszczęcia przeglądu trzej rosyjscy producenci eksportujący stwierdzili, że wnioskodawca nie przedstawił wystarczających i wiarygodnych dowodów na prawdopodobieństwo kontynuacji lub ponownego wystąpienia dumpingu wyrządzającego szkodę ze strony przywozu z Rosji. Ponadto rząd rosyjski, rosyjscy producenci eksportujący, importer niepowiązany i użytkownik stwierdzili, że nie ma związku przyczynowego między sytuacją szkody poniesionej przez przemysł Unii a przywozem płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z Chin i Rosji. Różne strony argumentowały, że szkoda dla przemysłu Unii, jeżeli istniała, była spowodowana innymi czynnikami niż wyrządzający szkodę przywóz z Rosji i Chin, ze względu na znikomą wielkość przywozu płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z państw, których dotyczy postępowanie.
- (10) Jednakże jak wskazano również w zawiadomieniu o wszczęciu przeglądu wygaśnięcia, wnioskodawca twierdził, że „usunięcie szkody, jak ustalono pierwotnie, było wynikiem głównie obowiązywania środków oraz że ponowne wystąpienie znacznego przywozu po cenach dumpingowych z państw, których dotyczy postępowanie, prawdopodobnie doprowadziłoby do ponownego wystąpienia szkody dla przemysłu Unii w przypadku wygaśnięcia środków” ⁽⁶⁾. Dochodzenie przeglądowne miało na celu ustalenie, czy wygaśnięcie środków może prowadzić do kontynuacji lub ponownego wystąpienia szkody spowodowanej przywozem towarów po cenach dumpingowych z państw, których dotyczy postępowanie. Informacje przekazane przez wnioskodawcę na etapie wszczęcia przeglądu były wystarczające, aby wykazać, że szkoda spowodowana przywozem towarów po cenach dumpingowych wystąpiłaby ponownie, gdyby przywóz po cenach dumpingowych został wznowiony i osiągnął wyższą wielkość. W związku z powyższym Komisja odrzuciła argumenty stron dotyczące związku przyczynowego.

⁽⁵⁾ Zawiadomienie o wszczęciu przeglądu wygaśnięcia środków antydumpingowych stosowanych względem przywozu niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej i Federacji Rosyjskiej (Dz.U. C 311 z 3.8.2021, s. 6).

⁽⁶⁾ Dz.U. C 311 z 3.8.2021, s. 8, pkt 4.2.

- (11) Rząd rosyjski stwierdził, że wnioskodawca nie przedstawił wystarczających dowodów na wzrost dumpingu, jak określono w art. 5 ust. 2 porozumienia antydumpingowego, podczas obliczania wartości normalnej. Ponadto rząd rosyjski argumentował, że informacje przedstawione w jawnej wersji wniosku o dokonanie przeglądu wygaśnięcia nie były wystarczająco szczegółowe i nie zawierały dokładnych danych liczbowych wykorzystanych do obliczenia marginesu, ponieważ koszty transportu, koszty wywozu, jak również ceny na rosyjskim rynku płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno i same obliczenia zostały przedstawione w przybliżeniu. Rząd rosyjski zwrócił się do Komisji o przeanalizowanie obliczeń zaprezentowanych we wniosku i dostarczenie dowodów, że są one wiarygodne. Ponadto rząd rosyjski powołał się na art. 6 ust. 2 porozumienia antydumpingowego, wskazując, że nie zapewniając możliwości odpowiedniego zrozumienia istoty informacji poufnych, wnioskodawca uniemożliwił zarówno rządowi rosyjskiemu, jak i producentom rosyjskim, a także innym zainteresowanym stronom, pełną obronę ich interesów, oraz zwrócił się do Komisji i Euroferu o dostarczenie bardziej szczegółowych danych dotyczących obliczeń marginesu dumpingu.
- (12) W odniesieniu do twierdzenia dotyczącego przedstawienia wystarczających dowodów we wniosku o dokonanie przeglądu przyznano, że rosyjski wywóz produktu objętego postępowaniem do Unii uległ znacznemu zmniejszeniu w porównaniu z okresem objętym pierwotnym dochodzeniem. Z tego względu dokonana we wniosku ocena prawdopodobieństwa ponownego wystąpienia dumpingu odnosiła się do cen eksportowych stosowanych w wywozie do państw trzecich innych niż Unia. Analiza dowodów wykazała, że wniosek zawierał wystarczające dowody na prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia dumpingu.
- (13) Margines dumpingu obliczony we wniosku odzwierciedlał politykę cenową rosyjskich producentów eksportujących na rynkach państw trzecich i niekoniecznie odzwierciedlał dokładny poziom dumpingu, który został obliczony w dochodzeniu. Wnioskodawca przedstawił jednak we wniosku wystarczające dowody dotyczące ceny eksportowej i wartości normalnej wskazujące na prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia dumpingu. Wnioskodawca przedstawił również wystarczająco szczegółowy opis metodyki zastosowanej do obliczania dumpingu, pozwalający na odpowiednie zrozumienie istoty informacji poufnych.
- (14) W celu dokonania oceny wartości normalnej płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno w przypadku rosyjskich producentów eksportujących wnioskodawca zebrał informacje – dostępne publicznie i w źródłach dostępnych na zasadzie subskrypcji – na temat krajowych cen sprzedaży jednej tony płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno przez głównych eksporterów na rynkach krajowych w okresie odniesienia. Komisja zweryfikowała i potwierdziła cenę eksportową na podstawie bazy danych Global Trade Atlas („GTA”).
- (15) Ponieważ od czasu nałożenia ceł antydumpingowych w 2016 r. przywóz produktu objętego przeglądem z Rosji do Unii był znikomy, wnioskodawca ustalił cenę eksportową na podstawie kilku źródeł informacji o cenach sprzedaży eksportowej rosyjskich płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno do dowolnych państw trzecich w 2020 r. Te ceny eksportowe za jedną tonę płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno zostały ustalone na podstawie badania rynkowego dotyczącego cen eksportowych z Rosji. Cenę eksportową zweryfikowano i potwierdzono na podstawie średniej ceny z bazy danych GTA dla trzech głównych miejsc przeznaczenia wywozu z Rosji.
- (16) Wnioskodawca porównał zatem średnią cenę eksportową *ex-works* płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z Rosji z wartością normalną opartą na cenach krajowych w Rosji.
- (17) Dokonując ustawowej analizy, Komisja uwzględniła jedynie te elementy, w odniesieniu do których istniały wystarczające odpowiednie i dokładne dowody.
- (18) W związku z powyższym argumenty rządu rosyjskiego odrzucono.
- (19) Komisja uznała, że zawarta w aktach sprawy wersja wniosku nieopatrzona klauzulą poufności otwarta do wglądu zainteresowanych stron zawiera wszystkie istotne dowody oraz niepoufne streszczenia danych poufnych, umożliwiając zainteresowanym stronom odpowiednie skorzystanie z prawa do obrony. W związku z tym argument ten odrzucono.

1.7. Kontrola wyrywkowa

- (20) W zawiadomieniu o wszczęciu postępowania Komisja oznajmiła, że może dokonać kontroli wyrywkowej zainteresowanych stron zgodnie z art. 17 rozporządzenia podstawowego.

1.7.1. Kontrola wyrywkowa producentów unijnych

- (21) W zawiadomieniu o wszczęciu Komisja ogłosiła, że wstępnie wybrała próbę trzech producentów unijnych. Komisja wybrała próbę na podstawie wielkości produkcji i sprzedaży produktu podobnego. Próba składała się z trzech producentów unijnych, których produkcja odpowiadała ponad 30 % całkowitej szacunkowej wielkości produkcji produktu podobnego na terenie Unii i ponad 20 % całkowitej szacunkowej wielkości sprzedaży.
- (22) Zgodnie z art. 17 ust. 2 rozporządzenia podstawowego Komisja zwróciła się do zainteresowanych stron o przedstawienie uwag na temat wstępnego doboru próby. Nie otrzymano żadnych uwag, w związku z czym wstępna próba została potwierdzona i uznana za reprezentatywną dla przemysłu Unii.

1.7.2. Kontrola wyrywkowa importerów

- (23) Aby podjąć decyzję co do konieczności przeprowadzenia kontroli wyrywkowej i, jeżeli konieczność taka zostanie stwierdzona, aby dokonać doboru próby, Komisja zwróciła się do importerów niepowiązanych o udzielenie informacji określonych w załączniku do zawiadomienia o wszczęciu postępowania.
- (24) Na pytania zawarte w formularzu kontroli wyrywkowej nie odpowiedział żaden importer niepowiązany. W związku z tym Komisja zdecydowała, że kontrola wyrywkowa nie jest konieczna.

1.7.3. Kontrola wyrywkowa producentów eksportujących w Rosji i w Chinach

- (25) Aby podjąć decyzję co do konieczności przeprowadzenia kontroli wyrywkowej i, jeżeli konieczność taka zostanie stwierdzona, aby dokonać doboru próby, Komisja zwróciła się do wszystkich producentów eksportujących w Rosji i Chinach o udzielenie informacji określonych w zawiadomieniu o wszczęciu. Poza tym Komisja zwróciła się do władz chińskich i rosyjskich o wskazanie ewentualnych innych producentów eksportujących, którzy mogliby być zainteresowani udziałem w dochodzeniu, lub skontaktowanie się z nimi.
- (26) Na etapie wszczęcia postępowania Komisja udostępniła kopię kwestionariusza w aktach do wglądu dla zainteresowanych stron i na stronie internetowej DG ds. Handlu.
- (27) Żaden z chińskich producentów eksportujących nie podał wymaganych informacji ani nie wyraził zgody na włączenie do próby. Komisja poinformowała Misję Chińskiej Republiki Ludowej w Unii Europejskiej o swoim zamiarze zastosowania dostępnych faktów zgodnie z art. 18 rozporządzenia podstawowego. Nie otrzymano żadnych uwag.
- (28) Ze względu na brak współpracy ze strony chińskich producentów, ustaleń dotyczących przywozu z ChRL dokonano zatem na podstawie dostępnych faktów zgodnie z art. 18 rozporządzenia podstawowego, w szczególności wykorzystując statystyki dotyczące handlu na temat przywozu i wywozu (Eurostat, Global Trade Atlas („GTA”) ⁽⁷⁾ i OECD ⁽⁸⁾).
- (29) Trzej rosyjscy producenci eksportujący, czyli przedsiębiorstwo PJSC Magnitogorsk Iron and Steel Works (MMK) i powiązane z nim przedsiębiorstwa („grupa MMK”), przedsiębiorstwo PJSC Novolipetsk Steel (NLMK) i powiązane z nim przedsiębiorstwa („grupa NLMK”) oraz przedsiębiorstwo PJSC Severstal (Severstal) i powiązane z nim przedsiębiorstwa („grupa SEVERSTAL”), przedstawili wymagane informacje i wyrazili zgodę na uwzględnienie tych przedsiębiorstw w próbie. 6 września 2021 r. wskazani wyżej trzej producenci eksportujący poinformowali jednak Komisję, że postanowili nie przekazywać indywidualnych odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu dotyczącym celów antydumpingowych, ale będą współpracować z Komisją w zakresie wszystkich innych aspektów przeglądu wygaśnięcia, takich jak uwagi dotyczące wniosku o dokonanie przeglądu, prawdopodobieństwo kontynuacji lub ponownego wystąpienia szkody oraz interes Unii. Następnie 13 września 2021 r. ci trzej rosyjscy producenci eksportujący przedstawili uwagi do wniosku o dokonanie przeglądu wygaśnięcia, dotyczące domniemanej kontynuacji i prawdopodobieństwa ponownego wystąpienia dumpingu wyrządzającego szkodę oraz dotyczące interesu Unii. Zwrócili się do Komisji o przeprowadzenie selektywnej weryfikacji odpowiednich danych dotyczących poszczególnych przedsiębiorstw, takich jak dane dotyczące produkcji, mocy produkcyjnych i wykorzystania mocy produkcyjnych, przedstawionych wraz z uwagami.

⁽⁷⁾ <https://www.gtis.com/gta/>

⁽⁸⁾ https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=ExportRestrictions_IndustrialRawMaterials

- (30) Po otrzymaniu wspomnianego komunikatu 21 września i 19 listopada 2021 r. Komisja poinformowała wspomnianych producentów eksportujących, że uznaje ich za strony niewspółpracujące i poinformowała ich o swoim zamiarze zastosowania art. 18 rozporządzenia podstawowego oraz wykorzystania dostępnych faktów w celu sformułowania swoich ustaleń z dochodzenia. Zgodnie z art. 18 rozporządzenia podstawowego Komisja poinformowała również władze Rosji o swoim zamiarze zastosowania dostępnych faktów.
- (31) 30 września i 29 listopada 2021 r. Komisja otrzymała od trzech omawianych rosyjskich producentów eksportujących uwagi dotyczące zastosowania art. 18 rozporządzenia podstawowego. Nie zgodzili się oni z dokonaną przez Komisję oceną ich statusu współpracy i ponownie wyrazili zamiar współpracy w zakresie innych aspektów przeglądu, takich jak kontynuacja lub ponowne wystąpienie szkody, prawdopodobieństwo dalszego występowania dumpingu wyrządzającego szkodę oraz interes Unii. Ponownie zwrócili się do Komisji o sprawdzenie przedstawionych przez nich danych dotyczących produkcji, mocy produkcyjnych i wykorzystania mocy produkcyjnych.
- (32) Rosyjscy producenci eksportujący nie przekazali w tym zakresie wymaganych niezbędnych informacji w swoich odpowiedziach na pytania zawarte w kwestionariuszu. Komisja uznała, że rosyjscy producenci eksportujący przekazali jedynie fragmentaryczne informacje ograniczające się do produkcji, mocy produkcyjnych i wielkości produkcji bez dowodów potwierdzających te informacje. W związku z tym, jako że producenci eksportujący nie przekazali wystarczających i wiarygodnych informacji, które pozwoliłyby Komisji na dokonanie dostatecznie dokładnych ustaleń, jak wyjaśniono w motywie 30, Komisja wykorzystwała informacje dostępne w aktach sprawy. W każdym razie Komisja wykorzystwała w tym względzie informacje przekazane przez trzech omawianych producentów rosyjskich w możliwym zakresie.
- (33) Komisja przesłała rządowi Chińskiej Republiki Ludowej („ChRL”) kwestionariusz dotyczący istnienia znaczących zakłóceń w ChRL w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) rozporządzenia podstawowego.
- (34) Komisja przesłała również kwestionariusze do objętych próbą producentów unijnych. Kwestionariusze te udostępniono również w internecie ⁽⁹⁾ w dniu wszczęcia postępowania. Ponadto Komisja przesłała kwestionariusz do stowarzyszenia producentów unijnych Eurofer.
- (35) Odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu otrzymano od trzech objętych próbą producentów unijnych i Euroferu.

1.7.4. Weryfikacja

- (36) Komisja prowadziła dalsze badanie i weryfikację wszystkich informacji uważanych za niezbędne do ustalenia prawdopodobieństwa kontynuacji lub ponownego wystąpienia dumpingu i szkody oraz interesu Unii. Z powodu wybuchu pandemii COVID-19 i wynikających z niej środków wprowadzonych w celu powstrzymania jej rozprzestrzeniania się („zawiadomienie w sprawie COVID-19”) ⁽¹⁰⁾ Komisja nie mogła przeprowadzić wizyt weryfikacyjnych w lokalach przedsiębiorstw objętych próbą. W zamian Komisja przeprowadziła kontrole krzyżowe na odległość dotyczące informacji przekazanych przez poniższe przedsiębiorstwa za pośrednictwem wideokonferencji:

Producenci unijni

- Voestalpine Stahl GmbH, Austria
- ThyssenKrupp Steel Europe AG, Niemcy
- ArcelorMittal Belgium, Belgia,

1.8. Dalsze postępowanie

- (37) 19 sierpnia 2022 r. Komisja ujawniła istotne fakty i ustalenia, na których podstawie zamierza utrzymać obowiązujące cła antydumpingowe w odniesieniu do przywozu z ChRL i Rosji. Wszystkim stronom dano możliwość zgłoszenia uwag na temat ujawnienia.

⁽⁹⁾ https://trade.ec.europa.eu/tdi/case_details.cfm?id=2538

⁽¹⁰⁾ Zawiadomienie w sprawie skutków, jakie pojawienie się COVID-19 ma na dochodzenia antydumpingowe i antysubsydyjne (2020/C 86/06) (Dz.U. C 86 z 16.3.2020, s. 6).

- (38) Komisja rozpatrzyła i w stosownych przypadkach uwzględniła uwagi przedstawione przez zainteresowane strony. Stronom, które zgłosiły taki wniosek, zapewniono możliwość przesłuchania.

2. PRODUKT OBJĘTY PRZEGLĄDEM, PRODUKT OBJĘTY POSTĘPOWANIEM I PRODUKT PODOBNY

2.1. Produkt objęty przeglądem

- (39) Produkt objęty przeglądem jest taki sam, jak w pierwotnym dochodzeniu, tj. wyroby walcowane płaskie z żeliwa lub stali niestopowej, lub pozostałej stali stopowej, ale z wyłączeniem stali nierdzewnej, o każdej szerokości, walcowane na zimno, nieplaterowane, niepowleczone ani niepokryte, nieobrobione więcej niż walcowane na zimno, obecnie objęte kodami CN ex 7209 15 00 (kod TARIC 7209 15 00 90), 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 91, ex 7209 18 99 (kod TARIC 7209 18 99 90), ex 7209 25 00 (kod TARIC 7209 25 00 90), 7209 26 90, 7209 27 90, 7209 28 90, 7211 23 30, ex 7211 23 80 (kody TARIC 7211 23 80 19, 7211 23 80 95 i 7211 23 80 99), ex 7211 29 00 (kody TARIC 7211 29 00 19 i 7211 29 00 99), 7225 50 80 i 7226 92 00 („produkt objęty przeglądem”).
- (40) Z definicji produktu objętego przeglądem wyklucza się następujące rodzaje produktów:
- wyroby walcowane płaskie z żeliwa lub stali niestopowej, o każdej szerokości, walcowane na zimno, nieplaterowane, niepowleczone ani niepokryte, nieobrobione więcej niż walcowane na zimno, nawet w zwojach, wszelkich grubości, elektrotechniczne,
 - wyroby walcowane płaskie z żeliwa lub stali niestopowej, o każdej szerokości, walcowane na zimno, nieplaterowane, niepokryte ani niepowleczone, w zwojach, o grubości mniejszej niż 0,35 mm, w stanie wyżarzonym (tzw. „czarne płytki”),
 - wyroby walcowane płaskie z pozostałej stali stopowej, o każdej szerokości, ze stali krzemowej elektrotechnicznej, oraz
 - wyroby walcowane płaskie ze stali stopowej, nieobrobione więcej niż walcowane na zimno, ze stali szybko tnącej.
- (41) Płaskie wyroby ze stali walcowane na zimno wytwarzane są ze zwojów walcowanych na gorąco. Proces walcowania na zimno określono jako przesunięcie po arkuszach lub taśmach, które wcześniej zostały poddane walcowaniu na gorąco i trawieniu, walcami do walcowania na zimno, tj. poniżej temperatury mięknięcia metalu. Płaskie wyroby ze stali walcowane na zimno wytwarza się, aby spełnić określone specyfikacje lub specyfikacje należące do użytkownika końcowego. Można je dostarczać w różnej formie: w zwojach (naoliwionych lub nienaoliwionych), pocięte na odcinki (arkusze) lub jako wąskie taśmy. Płaskie wyroby ze stali walcowane na zimno to wyrób przemysłowy kupowany przez użytkowników końcowych w różnych celach, głównie w sektorze wytwórczym (przemysł ogólny, opakowania, branża motoryzacyjna itd.) i budowlany.

2.2. Produkt objęty postępowaniem

- (42) Produktem objętym postępowaniem w niniejszym dochodzeniu jest produkt objęty przeglądem pochodzący z ChRL i Rosji.

2.3. Produkt podobny

- (43) W toku pierwotnego dochodzenia wykazano, a w przedmiotowym przeglądzie wygaśnięcia potwierdzono, że takie same podstawowe właściwości fizyczne, a także te same podstawowe zastosowania mają następujące produkty:
- produkt objęty postępowaniem w przypadku wywozu do Unii,
 - produkt objęty przeglądem sprzedawany na rynku krajowym ChRL i Rosji, oraz
 - produkt objęty przeglądem wytwarzany i sprzedawany w Unii przez przemysł Unii.
- (44) Produkty te uznaje się zatem za produkty podobne w rozumieniu art. 1 ust. 4 rozporządzenia podstawowego.

3. DUMPING

3.1. Chińska Republika Ludowa

3.1.1. Uwagi wstępne

- (45) W okresie objętym dochodzeniem przeglądownym kontynuowano przywóz niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z Chin, choć poziom tego przywozu spadł w porównaniu z okresem objętym pierwotnym dochodzeniem (tj. od 1 kwietnia 2014 r. do 31 marca 2015 r.). Według danych Eurostatu przywóz płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z Chin stanowił mniej niż 1 % rynku Unii w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym, w porównaniu z udziałem w rynku na poziomie 10,3 %⁽¹¹⁾ w okresie objętym pierwotnym dochodzeniem. W ujęciu bezwzględnym Chiny wywoziły do Unii 32 000 ton w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym, co oznacza znaczny spadek w porównaniu z około 732 000 ton⁽¹²⁾, które zostały wywiezione do Unii w okresie objętym pierwotnym dochodzeniem.
- (46) W okresie objętym pierwotnym dochodzeniem Komisja ustaliła, że wywóz produktu objętego postępowaniem z Chin na rynek unijny odbywał się w znacznej skali po cenach dumpingowych. Marginesy dumpingu chińskich eksporterów współpracujących wynosiły od 52,7 % do 59,2 %. Ze względu na zastosowanie zasady niższego cła cła antidumpingowe nałożone na przywóz z Chin zostały ustalone na znacznie niższym poziomie, wynoszącym 19,7 %–22,1 %.
- (47) Jak wspomniano w motywie 27, żaden z chińskich eksporterów/producentów nie współpracował w toku dochodzenia. W związku z tym Komisja poinformowała władze ChRL, że z uwagi na brak współpracy Komisja może zastosować art. 18 rozporządzenia podstawowego w odniesieniu do ustaleń dotyczących ChRL. W tym zakresie Komisja nie otrzymała żadnych uwag ani wniosków o interwencję rzecznika praw stron.
- (48) W związku z powyższym zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia podstawowego ustalenia dotyczące prawdopodobieństwa kontynuacji lub ponownego wystąpienia dumpingu w odniesieniu do ChRL oparto na dostępnych faktach, w szczególności na informacjach zawartych we wniosku o dokonanie przeglądu wygaśnięcia i w oświadczeniach zainteresowanych stron, w połączeniu z innymi źródłami informacji, takimi jak statystyki handlowe dotyczące przywozu i wywozu (Eurostat, GTA⁽¹³⁾ i OECD⁽¹⁴⁾), oraz dane od niezależnych podmiotów dostarczających dane finansowe, takich jak dane Global Financials publikowane przez Dunn & Bradstreet⁽¹⁵⁾.

3.1.2. Dumping

3.1.2.1. Procedura ustalania wartości normalnej na podstawie art. 2 ust. 6a rozporządzenia podstawowego w odniesieniu do przywozu niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno pochodzących z ChRL

- (49) W świetle wystarczających dowodów dostępnych w momencie wszczęcia dochodzenia, które zdają się wykazywać w odniesieniu do ChRL na istnienie znaczących zakłóceń w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) rozporządzenia podstawowego, Komisja wszczęła dochodzenie na podstawie art. 2 ust. 6a rozporządzenia podstawowego.
- (50) W celu uzyskania informacji uznanych za niezbędne do dochodzenia w odniesieniu do domniemyanych znaczących zakłóceń Komisja przesłała kwestionariusz rządowi ChRL. Ponadto w pkt 5.3.2 zawiadomienia o wszczęciu Komisja wezwała wszystkie zainteresowane strony do przedstawienia swoich opinii i informacji oraz do dostarczenia dowodów potwierdzających dotyczących zastosowania art. 2 ust. 6a rozporządzenia podstawowego w terminie 37 dni od daty opublikowania tego zawiadomienia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. W powyższym terminie nie otrzymano odpowiedzi od rządu ChRL i nie wpłynęły stanowiska dotyczące zastosowania art. 2 ust. 6a rozporządzenia podstawowego. Następnie Komisja poinformowała rząd ChRL notą werbalną z 13 września 2021 r., że do ustalenia istnienia w ChRL znaczących zakłóceń wykorzysta dostępne fakty w rozumieniu art. 18 rozporządzenia podstawowego.

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/181 z dnia 10 lutego 2016 r. nakładające tymczasowe cło antidumpingowe na przywóz niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej i Federacji Rosyjskiej (Dz.U. L 37 z 12.2.2016, s. 17), motyw 113.

⁽¹²⁾ Zob. poprzedni przypis.

⁽¹³⁾ <https://www.gtis.com/gta/>

⁽¹⁴⁾ https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=ExportRestrictions_IndustrialRawMaterials

⁽¹⁵⁾ <https://ec.altares.eu/>

- (51) W pkt 5.3.2 zawiadomienia o wszczęciu Komisja wskazała również, że w świetle dostępnych dowodów możliwym reprezentatywnym państwem trzecim dla Chin do celów ustalenia wartości normalnej na podstawie niezniekształconych cen lub wartości odniesienia była w tym przypadku Brazylia, zgodnie z art. 2 ust. 6a lit. a) rozporządzenia podstawowego. Komisja stwierdziła ponadto, że zbada inne potencjalnie odpowiednie kraje zgodnie z kryteriami określonymi w art. 2 ust. 6a tiret pierwsze rozporządzenia podstawowego.
- (52) 24 listopada 2020 r. Komisja poinformowała zainteresowane strony notą („pierwsza nota”) o odpowiednich źródłach, które zamierza wykorzystać do określenia wartości normalnej. W nocy tej Komisja przedstawiła wykaz wszystkich czynników produkcji, takich jak surowce, energia i siła robocza, wykorzystywanych w produkcji niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno. Ponadto w oparciu o kryteria wyboru niezniekształconych cen lub wartości odniesienia Komisja określiła potencjalne reprezentatywne kraje, tj. Brazylię, Meksyk, Rosję i Turcję. Komisja nie otrzymała żadnych uwag dotyczących pierwszej noty.
- (53) 17 marca 2022 r. drugą notą („druga nota”) Komisja poinformowała zainteresowane strony o odpowiednich źródłach, które zamierza wykorzystać do określenia wartości normalnej, z wykorzystaniem Brazylii jako reprezentatywnego kraju. Nie otrzymano żadnych uwag.

3.1.2.2. Wartość normalna

- (54) Zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia podstawowego „[p]odstawą obliczenia wartości normalnej są zwykle ceny uiszczone lub należne w zwykłym obrocie handlowym przez niezależnych nabywców w kraju wywozu”.
- (55) Zgodnie jednak z art. 2 ust. 6a lit. a) rozporządzenia podstawowego „w przypadku stwierdzenia [...], że ze względu na istnienie w kraju wywozu znaczących zakłóceń w rozumieniu lit. b) nie jest właściwe stosowanie cen i kosztów krajowych w tym kraju, wartość normalną konstruuje się wyłącznie na podstawie kosztów produkcji i sprzedaży odzwierciedlających niezniekształcone ceny lub wartości odniesienia” oraz „[wartość normalna] obejmuje niezniekształconą i odpowiednią kwotę kosztów administracyjnych, kosztów sprzedaży i kosztów ogólnych oraz zyski” (zwane dalej „kosztami sprzedaży, kosztami ogólnymi i administracyjnymi”).
- (56) Jak wyjaśniono w kolejnych podsekcjach, w obecnym dochodzeniu Komisja stwierdziła, że w oparciu o dostępne dowody oraz ze względu na brak współpracy ze strony rządu ChRL i chińskich producentów eksportujących zastosowanie art. 2 ust. 6a rozporządzenia podstawowego było właściwe.

3.1.3. Istnienie znaczących zakłóceń

- (57) W niedawno prowadzonych dochodzeniach dotyczących sektora stali w ChRL ⁽¹⁶⁾ Komisja stwierdziła występowanie znaczących zakłóceń w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) rozporządzenia podstawowego.
- (58) W toku tych dochodzeń Komisja ustaliła, że w ChRL dochodzi do istotnej interwencji rządowej, co zakłóca proces skutecznej alokacji zasobów zgodnie z zasadami rynkowymi ⁽¹⁷⁾. W szczególności Komisja stwierdziła, że w sektorze stali – czyli głównego surowca wykorzystywanego przy wytwarzaniu produktu objętego przeglądem – znaczna część przedsiębiorstw nadal stanowi własność rządu ChRL w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) tiret pierwsze rozporządzenia

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/191 z dnia 16 lutego 2022 r. nakładające ostateczne cło antydumpingowe na przywóz niektórych elementów złącznych z żeliwa lub stali pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej (Dz.U. L 36 z 17.2.2022, s. 1); rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/2239 z dnia 15 grudnia 2021 r. nakładające ostateczne cło antydumpingowe na przywóz niektórych przemysłowych stalowych wież wiatrowych pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej (Dz.U. L 450 z 16.12.2021, s. 59); rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/635 z dnia 16 kwietnia 2021 r. nakładające ostateczne cło antydumpingowe na przywóz niektórych spawanych rur i przewodów rurowych z żeliwa lub stali niestopowej pochodzących z Białorusi, Chińskiej Republiki Ludowej i Rosji w następstwie przeglądu wygaśnięcia zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1036 (Dz.U. L 132 z 19.4.2021, s. 145) oraz rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/508 z dnia 7 kwietnia 2020 r. nakładające tymczasowe cło antydumpingowe na przywóz niektórych walcowanych na gorąco arkuszy i zwojów ze stali nierdzewnej pochodzących z Indonezji, Chińskiej Republiki Ludowej i Tajwanu (Dz.U. L 110 z 8.4.2020, s. 3).

⁽¹⁷⁾ Zob. rozporządzenie wykonawcze (UE) 2022/191 motywy 195–201, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/2239 motywy 67–74, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/635 motywy 149–150 i rozporządzenie wykonawcze (UE) 2020/508 motywy 158–159.

dzenia podstawowego ⁽¹⁸⁾, a ponadto rząd ChRL dysponuje również możliwością ingerowania w ceny i koszty dzięki obecności przedstawicieli państwa w przedsiębiorstwach w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) tiret drugie rozporządzenia podstawowego ⁽¹⁹⁾. Komisja ustaliła również, że obecność i ingerencja przedstawicieli państwa na rynkach finansowych, a także w obszarze dostaw surowców i materiałów do produkcji wywołują dodatkowe zakłócenia działania rynku. Rzeczywiście, ogólnie rzecz biorąc, system planowania w ChRL powoduje, że zasoby są skoncentrowane w sektorach uznanych przez rząd za strategiczne lub z innego powodu ważne politycznie, a nie przydzielane zgodnie z mechanizmami rynkowymi ⁽²⁰⁾. Ponadto Komisja stwierdziła, że przepisy chińskiego prawa upadłościowego i chińskiego prawa rzeczowego nie funkcjonują w prawidłowy sposób w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) tiret czwarte rozporządzenia podstawowego, co prowadzi do zakłóceń wynikających w szczególności z utrzymywania niewypłacalnych przedsiębiorstw na rynku oraz z przydzielania praw użytkowania gruntów w ChRL ⁽²¹⁾. Podobnie Komisja stwierdziła zakłócenia w kosztach wynagrodzeń w sektorze stali w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) tiret piąte rozporządzenia podstawowego ⁽²²⁾, jak również zakłócenia na rynkach finansowych w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) tiret szóste rozporządzenia podstawowego, w szczególności pod względem dostępu przedsiębiorstw do kapitału w ChRL ⁽²³⁾.

- (59) Podobnie jak w przypadku poprzednich dochodzeń dotyczących sektora stali w ChRL w obecnym dochodzeniu Komisja zbadała, czy ze względu na istnienie znaczących zakłóceń w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) rozporządzenia podstawowego właściwe było zastosowanie cen i kosztów krajowych w ChRL. Komisja uczyniła to na podstawie dowodów dostępnych w aktach sprawy, w tym dowodów zawartych we wniosku, a także dokumencie roboczym służb Komisji na temat znaczących zakłóceń w gospodarce Chińskiej Republiki Ludowej do celów dochodzeń w sprawie ochrony handlu ⁽²⁴⁾ („sprawozdanie”), który opiera się na publicznie dostępnych źródłach. Analiza ta obejmowała analizę istotnych interwencji rządowych w gospodarce ChRL ogółem, a także konkretnej sytuacji na rynku w sektorze, do którego należy produkt objęty przeglądem. Komisja uzupełniła te elementy dowodowe własnymi badaniami dotyczącymi poszczególnych kryteriów istotnych dla potwierdzenia istnienia znaczących zakłóceń w ChRL, stwierdzonych również w jej poprzednich dochodzeniach w tym względzie.

⁽¹⁸⁾ Zob. rozporządzenie wykonawcze (UE) 2022/191 motywy 195–201, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/2239 motywy 67–74, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/635 motywy 115–118 i rozporządzenie wykonawcze (UE) 2020/508 motywy 122–127.

⁽¹⁹⁾ Zob. rozporządzenie wykonawcze (UE) 2022/191 motywy 195–201, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/2239 motywy 67–74, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/635 motywy 119–122 i rozporządzenie wykonawcze (UE) 2020/508 motywy 128–132: Choć przewidziane w ustawodawstwie chińskim prawo do powoływania i odwoływania kluczowych członków kierownictwa przedsiębiorstw państwowych przez właściwe organy państwowe można uznać za przejaw korzystania przez te organy z przysługujących im praw własności, komórki KPCh tworzone zarówno w przedsiębiorstwach państwowych, jak i w przedsiębiorstwach prywatnych stanowią kolejny istotny kanał umożliwiający państwu ingerowanie w proces podejmowania decyzji biznesowych. Zgodnie z prawem spółek ChRL w każdym przedsiębiorstwie należy ustanowić organizację partyjną KPCh (składającą się z co najmniej trzech członków KPCh, jak określono w statucie KPCh), a przedsiębiorstwo zapewnia warunki konieczne do prowadzenia działalności przez organizację partyjną. W przeszłości wymóg ten nie zawsze był spełniany lub nie był egzekwowany w rygorystyczny sposób. Począwszy od co najmniej 2016 r. KPCh zaczęła jednak rościć sobie prawo do ściślejszego kontrolowania procesu podejmowania decyzji biznesowych w przedsiębiorstwach państwowych, traktując to prawo jako jedną z wiodących zasad jej polityki. Napływające informacje sugerują również, że KPCh wywiera presję na przedsiębiorstwa prywatne, nakłaniając je do kierowania się „patriotyzmem” i postępowania zgodnie z polityką partii. Informacje z 2017 r. wskazują, że komórki partyjne istniały w 70 % spośród około 1,86 mln przedsiębiorstw prywatnych, a organizacje KPCh wywierały coraz większą presję, aby zapewniono im możliwość podejmowania ostatecznych decyzji biznesowych w przedsiębiorstwach, w których je utworzono. Wspomniane przepisy mają ogólne zastosowanie w całej chińskiej gospodarce, we wszystkich sektorach, w tym do producentów płaskich wyrobów ze stali nierdzewnej walcowanych na zimno i ich dostawców materiałów.

⁽²⁰⁾ Zob. rozporządzenie wykonawcze (UE) 2022/191 motywy 195–201, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/2239 motywy 67–74, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/635 motywy 123–129 i rozporządzenie wykonawcze (UE) 2020/508 motywy 133–138.

⁽²¹⁾ Zob. rozporządzenie wykonawcze (UE) 2022/191 motywy 195–201, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/2239 motywy 67–74, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/635 motywy 130–133 i rozporządzenie wykonawcze (UE) 2020/508 motywy 139–142.

⁽²²⁾ Zob. rozporządzenie wykonawcze (UE) 2022/191 motywy 195–201, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/2239 motywy 67–74, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/635 motywy 134–135 i rozporządzenie wykonawcze (UE) 2020/508 motywy 143–144.

⁽²³⁾ Zob. rozporządzenie wykonawcze (UE) 2022/191 motywy 195–201, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/2239 motywy 67–74, rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/635 motywy 136–145 i rozporządzenie wykonawcze (UE) 2020/508 motywy 145–154.

⁽²⁴⁾ Dokument roboczy służb Komisji SWD(2017) 483 final/2, 20.12.2017, dostępny pod adresem: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156474.pdf

- (60) We wniosku twierdzono, że chińska gospodarka jako całość znajduje się pod szerokim wpływem różnych wszechstronnych interwencji rządu ChRL lub innych organów publicznych na różnych szczeblach administracji, w związku z czym ceny krajowe i koszty chińskiego przemysłu stalowego nie mogą być wykorzystane w obecnym dochodzeniu. Na poparcie takiego stanowiska we wniosku odniesiono się do niedawnych dochodzeń Komisji w sprawie chińskiego sektora stalowego ⁽²⁵⁾ lub do wniosków globalnego forum G-20 ds. nadwyżek mocy produkcyjnych w przemyśle stalowym ⁽²⁶⁾.
- (61) W szczególności we wniosku wskazano, że w kontekście doktryny „*socialistycznej gospodarki rynkowej*” zapisanej w konstytucji ChRL, wszechobecności Komunistycznej Partii Chin („KPCh”) i wpływu rządu na gospodarkę za pomocą inicjatyw planowania strategicznego – takich jak 13. i 14. plan pięcioletni – ingerencja rządu ChRL przybiera różne formy, a mianowicie administracyjne, finansowe i regulacyjne.
- (62) We wniosku przedstawiono przykłady elementów wskazujących na istnienie zakłóceń, które wymieniono w art. 2 ust. 6a lit. b) tiret pierwsze do szóste rozporządzenia podstawowego. W szczególności, powołując się na wcześniejsze dochodzenia Komisji w sektorze stali, na sprawozdanie, na sprawozdania organów państw trzecich (przedstawiciel USA ds. handlu) i innych instytucji (MFW), wnioskodawca stwierdził, że:
- rynek płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno jest w znacznej mierze obsługiwany przez przedsiębiorstwa będące własnością władz ChRL lub będące pod kontrolą lub politycznym nadzorem tych władz, lub też działające zgodnie ze wskazówkami tych władz, w szczególności biorąc pod uwagę wpływ KPCh zarówno na spółki prywatne, jak i państwowe poprzez nominacje KPCh w spółkach, a także w związku z systematycznym mieszaniem się urzędów państwowych i urzędów KPCh. Wnioskodawca stwierdził ponadto, że podczas gdy sektor stali składa się w przybliżeniu w połowie z przedsiębiorstw państwowych i w około połowie z przedsiębiorstw prywatnych pod względem produkcji i mocy produkcyjnych, czterech z pięciu największych producentów stali to przedsiębiorstwa państwowe, w tym Baowu, drugi co do wielkości producent stali surowej na świecie, który jest w pełni własnością państwa i jest ściśle związany z polityką rządu ChRL w zakresie stali. W związku z tym wnioskodawca wskazał, że rząd ChRL realizuje plan konsolidacji 70 % produkcji żelaza i stali w dziesięciu największych przedsiębiorstwach do 2025 r., który dotyczy również branży płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno, np. w drodze przejścia przez Baowu producenta tych wyrobów, Maanshan Iron & Steel, w 2019 r.;
 - obecność przedstawicieli państwa w przedsiębiorstwach pozwala państwu ingerować w ceny lub koszty, w szczególności poprzez sprawowanie kontroli regulacyjnej i zarządczej nad przedsiębiorstwami państwowymi, a także poprzez rosnącą rolę KPCh zarówno w przedsiębiorstwach państwowych, jak i prywatnych, które w ostatnich latach były nakłaniane do pozostawienia ważnych decyzji KPCh. Wnioskodawca odniósł się ponadto do personalnych zbieżności pomiędzy kontrolowanym przez państwo Chińskim Stowarzyszeniem Żelaza i Stali (CISA) i największym prywatnym producentem stali, grupą Shagang, jak również do obecności państwa w przedsiębiorstwach sektora wyższego szczebla, dla których wyznaczono cele, co skutkuje rażąco niskimi kosztami dla przemysłu stalowego;
 - biorąc pod uwagę w szczególności system planowania, kierujący zasoby do wybranych gałęzi przemysłu, takich jak sektor stali, polityka publiczna lub środki publiczne faworyzują dostawców krajowych lub w inny sposób wpływają na mechanizmy wolnego rynku. Wnioskodawca zilustrował to, cytując projekt 14. planu pięcioletniego dla przemysłu stalowego, który potwierdza jego znaczenie dla chińskiej gospodarki, a także odnosząc się do innych dokumentów planistycznych i strategicznych, które przewidują wsparcie dla sektora stali, takich jak Made in China 2025. Wnioskodawca powołał się również na inne polityki publiczne mające wpływ na mechanizmy wolnego rynku, takie jak sterowanie przez rząd ChRL cenami surowców za pomocą szeregu środków, w tym za pomocą kontyngentów wywozowych, wymogów uzyskiwania pozwoleń na wywóz, należności celnych wywozowych lub obniżek VAT, a także poprzez różnicowanie cen energii. Ponadto we wniosku opisano zachęty zapewniane przez chińskie władze producentom stali, którzy uczestniczą w inicjatywie Pasa i Szlaku mającej na celu zwiększenie obecności chińskich przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych;

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/649 z dnia 5 kwietnia 2017 r. nakładające ostateczne cło antydumpingowe na przywóz niektórych wyrobów płaskich walcowanych na gorąco, z żeliwa, stali niestopowej i pozostałej stali stopowej, pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej (Dz.U. L 92 z 6.4.2017, s. 68), rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/969 z dnia 8 czerwca 2017 r. nakładające ostateczne cła wyrównawcze na przywóz niektórych wyrobów płaskich walcowanych na gorąco, z żeliwa, stali niestopowej i pozostałej stali stopowej, pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej, i zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/649 nakładające ostateczne cło antydumpingowe na przywóz niektórych wyrobów płaskich walcowanych na gorąco, z żeliwa, stali niestopowej i pozostałej stali stopowej, pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej (Dz.U. L 146 z 9.6.2017, s. 17) oraz rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/688 z dnia 2 maja 2019 r. nakładające ostateczne cło wyrównawcze na przywóz niektórych wyrobów ze stali powlekaną organicznie pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej w następstwie przeglądu wygaśnięcia zgodnie z art. 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1037 (Dz.U. L 116 z 3.5.2019, s. 39).

⁽²⁶⁾ Globalne forum ds. nadwyżki mocy produkcyjnych w przemyśle stalowym, sprawozdanie dla ministrów z dnia 20 września 2018 r.

- niestosowanie, dyskryminacyjne stosowanie lub niewłaściwe egzekwowanie przepisów prawa upadłościowego, prawa spółek lub prawa własności skutkuje obecnością dużej liczby „przedsiębiorstw zombie”, co przyczynia się do utrzymywania niewykorzystanych mocy produkcyjnych – problem ten jest szczególnie odczuwalny w sektorze stalowym i odbija się na chińskich rynkach finansowych i kredytowych. Wnioskodawca wskazał również, że z uwagi na brak prywatnej własności ziemi w Chinach, państwo ingeruje tam w użytkowanie gruntów przez sektor stalowy, co zostało już przez Komisję stwierdzone w poprzednich dochodzeniach. ⁽²⁷⁾;
 - koszty płac są zniekształcone, ponieważ nie istnieją wolne negocjacje, a jedyny prawnie uznany związek zawodowy, ACFTU, podlega kierownictwu KPCh. Wnioskodawca wskazał również, że Chiny nadal nie ratyfikowały kilku podstawowych konwencji MOP, a na chińską siłę roboczą ma wpływ system rejestracji gospodarstw domowych;
 - dostęp do finansowania jest przyznawany przez instytucje, które realizują cele polityki publicznej lub, tak czy inaczej, nie działają niezależnie od państwa ze względu na dominującą obecność państwowych banków kontrolowanych przez władze, w przypadku których państwo i KPCh mają wpływ na decyzje personalne i biznesowe i które dostosowują swoją działalność do celów polityki przemysłowej kraju. Jak wynika z wniosku, chińscy producenci płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno masowo korzystają z preferencyjnych pożyczek udzielanych przez te banki. Wnioskodawca zauważył, że również banki prywatne muszą uwzględniać politykę krajową przy prowadzeniu swojej działalności. We wniosku, poza zniekształceniami w sektorze bankowym, opisano również dominującą rolę podmiotów związanych z rządem na rynku obligacji oraz zakłócenia powodowane przez państwowe agencje ratingowe lub prywatne agencje ratingowe pozostające pod silnym wpływem państwa, co otwiera drogę do finansowania wspieranych sektorów przemysłu na bardziej korzystnych warunkach niż te, które zaoferowano by im na rynkach finansowych działających zgodnie z zasadami rynkowymi.
- (63) Jak wskazano w motywie 50, rząd ChRL nie przedstawił uwag ani dowodów potwierdzających lub obalających dowody załączone do akt sprawy, włączając w to sprawozdanie i dodatkowe dowody przedstawione przez wnioskodawcę, co do istnienia znaczących zakłóceń lub zasadności zastosowania art. 2 ust. 6a rozporządzenia podstawowego w przedmiotowej sprawie.
- (64) W szczególności w sektorze produktu objętego przeglądem, tj. w sektorze stalowym, znaczna część przedsiębiorstw nadal stanowi własność rządu ChRL. Wielu z największych producentów płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno jest własnością państwa, na przykład Hebei Iron and Steel, Handan Iron and Steel, Baoshan Iron and Steel, Shanghai Meishan Iron and Steel, BX Steel Posco Cold Rolled Sheet, WISCO International Economic and Trading, Maanshan Iron and Steel, Tianjin Rolling One Steel czy Inner Mongolia Baotu Steel Union. Baosteel, kolejne duże chińskie przedsiębiorstwo zajmujące się produkcją stali, stanowi część grupy China Baowu Steel Group Co. Ltd. (przedtem Baosteel Group i Wuhan Iron & Steel), największego producenta stali na świecie ⁽²⁸⁾, który ostatecznie należy w 100 % do centralnej SASAC ⁽²⁹⁾. Choć w ujęciu nominalnym szacuje się, że liczba przedsiębiorstw państwowych jest niemal równa liczbie przedsiębiorstw prywatnych, czterech spośród pięciu chińskich producentów stali należących do grupy 10 największych producentów stali na świecie jest przedsiębiorstwami państwowymi ⁽³⁰⁾. Jednocześnie, choć w 2016 r. producenci należący do czołowej dziesiątki odpowiadali za zaledwie 36 % łącznej produkcji tego sektora, rząd ChRL wyznaczył w tym samym roku cel polegający na skonsolidowaniu do 2025 r. od 60 % do 70 % produkcji wyrobów ze stali w około dziesięciu przedsiębiorstwach prowadzących działalność na dużą skalę ⁽³¹⁾. Rząd ChRL ponownie przedstawił ten cel w kwietniu 2019 r., ogłaszając publikację wytycznych dotyczących konsolidacji przemysłu stalowego ⁽³²⁾. Taka konsolidacja może wiązać się z przymusowym łączeniem rentownych przedsiębiorstw prywatnych z osiągniętymi niezadowolające wyniki przedsiębiorstwami państwowymi ⁽³³⁾. Ze względu na brak współpracy ze strony chińskich eksporterów produktu objętego przeglądem nie można było ustalić dokładnych proporcji prywatnych i państwowych producentów płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno. Co prawda szczegółowe informacje dla sektora płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno mogą nie być dostępne, jednak sektor ten stanowi podsektor przemysłu stalowego, a zatem ustalenia dotyczące sektora stali uznaje się za miarodajne również dla produktu objętego przeglądem.

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie wykonawcze (UE) 2019/688, motyw 86.

⁽²⁸⁾ Zob. pod adresem: <https://worldsteel.org/steel-topics/statistics/top-producers/> (dostęp 4 sierpnia 2022 r.).

⁽²⁹⁾ Zob. np. www.fitchratings.com/research/corporate-finance/china-baowu-steel-group-corporation-limited-05-03-2021 (dostęp 4 sierpnia 2022 r.).

⁽³⁰⁾ Sprawozdanie – rozdział 14, s. 358: 51 % przedsiębiorstw prywatnych i 49 % przedsiębiorstw państwowych, jeżeli chodzi o produkcję, oraz 44 % przedsiębiorstw państwowych i 56 % przedsiębiorstw prywatnych, jeżeli chodzi o moce produkcyjne.

⁽³¹⁾ Dostępne pod adresem: www.gov.cn/zhengce/content/2016-02/04/content_5039353.htm; https://policyn.com/policy_ticker/higher-expectations-for-large-scale-steel-enterprise/?iframe=1&secret=c8uthafuthefra4e, oraz www.xinhuanet.com/english/2019-04/23/c_138001574.htm (dostęp 4 sierpnia 2022 r.).

⁽³²⁾ Dostępne pod adresem: http://www.jjckb.cn/2019-04/23/c_137999653.htm (dostęp 4 sierpnia 2022 r.).

⁽³³⁾ Jak miało to miejsce w przypadku połączenia prywatnego przedsiębiorstwa Rizhao z przedsiębiorstwem państwowym Shandong Iron and Steel w 2009 r. Zob. pekińskie sprawozdanie dotyczące sektora stalowego, s. 58, oraz nabyty udział większościowy China Baowu Steel Group w Magang Steel w czerwcu 2019 r. <https://www.ft.com/content/a7c93fae-85bc-11e9-a028-86cea8523dc2> (dostęp 4 sierpnia 2022 r.).

- (65) Najnowsze chińskie dokumenty programowe dotyczące sektora stalowego potwierdzają, że rząd ChRL nadal przypisuje temu sektorowi duże znaczenie, co objawia się chociażby w zamiarze dokonywania w tym sektorze interwencji w celu kształtowania go zgodnie z polityką rządu. Świadczy o tym projekt wytycznych Ministerstwa Przemysłu i Technologii Informatycznych w sprawie wspierania wysokiej jakości rozwoju przemysłu stalowego, w którym wzywa się do dalszej konsolidacji bazy przemysłowej i znacznej poprawy poziomu modernizacji łańcucha przemysłowego⁽³⁴⁾ czy też 14. pięcioletni plan rozwoju przemysłu surowcowego, zgodnie z którym w przypadku tego sektora stosowane będzie „połączenie wiodącej pozycji na rynku ze wsparciem rządowym” oraz będzie się dążyć do „wyszkolenia grupy dominujących przedsiębiorstw o wiodącej pozycji w dziedzinie ekologii i podstawowej konkurencyjności”⁽³⁵⁾. Podobne przykłady dążenia chińskich władz do utrzymywania nadzoru nad rozwojem tego sektora oraz do kierowania nim można dostrzec na szczeblu prowincji, np. w Szantung, w której nie tylko przewiduje się „budowanie ekologii przemysłu stalowego [...], ustanawianie parków produkcyjnych, rozszerzanie łańcucha przemysłowego i tworzenie klastrów przemysłowych”, ale też dąży się do tego, aby przemysł stali „stanowił przykład transformacji i modernizacji [...] dla naszej prowincji, a nawet dla całego kraju”⁽³⁶⁾.
- (66) Co się tyczy możliwości ingerowania w ceny i koszty przez rząd ChRL poprzez obecność przedstawicieli państwa w przedsiębiorstwach w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) tiret drugie rozporządzenia podstawowego, ze względu na brak współpracy po stronie producentów płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno nie można było systematycznie ustalać istnienia osobistych powiązań między producentami produktu objętego przeglądem a KPCh. Ponieważ jednak płaskie wyroby walcowane na zimno stanowią podsektor sektora stalowego, dostępne informacje odnoszące się do producentów stali są adekwatne również dla tych wyrobów. Dla przykładu prezes zarządu Baowu pełni jednocześnie funkcję sekretarza komitetu partyjnego, a dyrektor generalny jest zastępcą sekretarza komitetu partyjnego⁽³⁷⁾. Podobnie prezes zarządu Baosteel pełni funkcję sekretarza komitetu partyjnego, a dyrektor wykonawczy jest zastępcą sekretarza komitetu partyjnego⁽³⁸⁾. Ogólnie rzecz biorąc, w świetle powszechnego stosowania przepisów dotyczących obecności KPCh w przedsiębiorstwach nie można zakładać, że zdolność rządu ChRL do ingerowania w ceny i koszty poprzez obecność państwa w przedsiębiorstwach byłaby inna niż w przypadku sektora stalowego ogółem.
- (67) W sektorze płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno zarówno przedsiębiorstwa publiczne, jak i prywatne są objęte nadzorem politycznym i otrzymują wytyczne polityczne. Poniższy przykład ilustruje opisaną powyżej tendencję polegającą na rosnącym poziomie interwencji rządu ChRL w tym sektorze. Wielu producentów płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno wyraźnie zwraca uwagę na swoich stronach internetowych na działania dotyczące rozbudowy partii, posiada członków partii w kierownictwie przedsiębiorstwa i podkreśla swoje powiązanie z KPCh. Na przykład Baowu wskazuje, że w grupie działa 301 komitetów partyjnych, a liczba członków KPCh wśród pracowników przedsiębiorstwa wynosi 84 571⁽³⁹⁾. Ponadto grupa wskazuje na następujące kwestie dotyczące budowania struktur partyjnych w przedsiębiorstwie: „Wzmocnienie przywództwa Partii oraz poprawa ładu korporacyjnego, poprawa nowoczesnego systemu przedsiębiorstw.China Baowu w pełni wdraża wymogi zawarte w »Opinii w sprawie wzmocnienia przywództwa Partii w procesie poprawy ładu korporacyjnego w przedsiębiorstwach centralnych«, [...]. Zmieniony i ulepszony system podejmowania decyzji w najważniejszych sprawach jeszcze bardziej zwiększył uprawnienia decyzyjne komitetu Partii, zarządu, kierowników i innych organów zarządzających, usprawnił kwestie decyzyjne i formy zatwierdzone przez zarząd [...]. [...] Baowu przestrzega procesów jednoczesnego planowania budowy Partii i reformy przedsiębiorstw, jednoczesnego tworzenia organizacji partyjnych i instytucji pracy, jednoczesnego przydzielania liderów organizacji partyjnych i pracowników zajmujących się sprawami partyjnymi oraz wdraża te procesy”⁽⁴⁰⁾.
- (68) Co więcej, w sektorze płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno prowadzona jest polityka faworyzująca producentów krajowych lub w inny sposób wpływająca na rynek w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) tiret trzecie rozporządzenia podstawowego. Mimo że sektor ten jest specjalistyczną gałęzią przemysłu i w trakcie dochodzenia nie udało się wskazać żadnych konkretnych dokumentów programowych dotyczących rozwoju tego sektora, korzysta on z rządowych wytycznych i interwencji rządu w sektorze stalowym, ponieważ płaskie wyroby walcowane na zimno stanowią jeden z jego podsektorów.

⁽³⁴⁾ Zob.: https://www.miit.gov.cn/gzcy/yjzj/art/2020/art_af1bef04b9624997956b2bff6cdb7383.html (dostęp 13 stycznia 2022 r.).

⁽³⁵⁾ Zob. sekcja IV, podsekcja 3 planu, dostępne pod adresem: https://www.miit.gov.cn/zwgk/zcwj/wjfb/tz/art/2021/art_2960538d19e34c66a5eb8d01b74cbb20.html (dostęp 13 stycznia 2022 r.).

⁽³⁶⁾ Zob. przedmowa do 14. planu pięcioletniego na rzecz rozwoju przemysłu stalowego.

⁽³⁷⁾ Zob. strona internetowa grupy dostępna pod adresem: http://www.baowugroup.com/about/board_of_directors (dostęp 28 marca 2022 r.).

⁽³⁸⁾ Zob. strona internetowa przedsiębiorstwa dostępna pod adresem: <https://www.baosteel.com/about/manager> (dostęp 28 marca 2022 r.).

⁽³⁹⁾ Zob. strona internetowa grupy dostępna pod adresem: http://www.baowugroup.com/party_building/overview (dostęp 28 marca 2022 r.).

⁽⁴⁰⁾ Tamże.

- (69) Rząd ChRL uznaje przemysł stalowy za jedną z kluczowych gałęzi gospodarki ⁽⁴¹⁾. Znajduje to potwierdzenie w licznych planach, wytycznych i innych dokumentach dotyczących stali wydawanych przez organy na szczeblu krajowym, regionalnym i gminnym takich jak „Plan na rzecz dostosowania i modernizacji przemysłu stalowego na lata 2016–2020”, obowiązujący przez znaczną część okresu objętego dochodzeniem przeglądowym. We wspomnianym planie stwierdzono, że przemysł stalowy jest „ważnym sektorem o podstawowym znaczeniu dla chińskiej gospodarki, jej fundamentem” ⁽⁴²⁾. Główne zadania i cele przedstawione w tym planie obejmują wszystkie aspekty związane z rozwojem tej gałęzi przemysłu ⁽⁴³⁾. W 13. planie pięcioletnim na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego ⁽⁴⁴⁾, obowiązującym w okresie objętym dochodzeniem przeglądowym, przewidziano objęcie wsparciem przedsiębiorstw wytwarzających wysokiej klasy wyroby ze stali ⁽⁴⁵⁾. Skoncentrowano się w nim również na dążeniu do zapewnienia odpowiedniej jakości, trwałości i niezawodności tych wyrobów, wspierając przedsiębiorstwa korzystające z technologii w zakresie produkcji stali o wysokim stopniu czystości, precyzyjnego walcowania i poprawy jakości ⁽⁴⁶⁾. Podobnie w ramach 14. planu pięcioletniego przyjętego w marcu 2021 r. rząd ChRL zaplanował transformację i modernizację przemysłu stalowego, a także optymalizację i dostosowanie strukturalne ⁽⁴⁷⁾.
- (70) W katalogu wytycznych dotyczących restrukturyzacji przemysłu (wersja z 2019 r.) ⁽⁴⁸⁾ („katalog”) przemysł stalowy wymieniono wśród promowanych gałęzi przemysłu. Drugim ważnym surowcem wykorzystywanym do produkcji płaskich wyrobów walcowanych na zimno jest ruda żelaza. Przez znaczną część okresu objętego dochodzeniem przeglądowym ruda żelaza była objęta krajowym planem dotyczącym surowców mineralnych na lata 2016–2020. W planie przewidziano między innymi „zapewnienie koncentracji przedsiębiorstw oraz rozwój dużych i średnich konkurencyjnych kopalń na rynku”, „zapewnienie kierowania zasobami lokalnymi w celu skoncentrowania ich z myślą o stworzeniu dużych grup górniczych”, „zmniejszenie obciążeń dla przedsiębiorstw wydobywających rudy żelaza, zwiększenie konkurencyjności krajowych przedsiębiorstw wydobywających rudy żelaza”, „odpowiednią kontrolę rozwoju kopalń o głębokości 1 000 metrów i małych kopalń rud żelaza o niskiej jakości”.
- (71) Rudę żelaza wymieniono także w 13. planie pięcioletnim na rzecz przemysłu stalowego na lata 2016–2020, który obowiązywał przez znaczną część okresu objętego dochodzeniem przeglądowym. W planie tym przewidziano dla rudy żelaza, co następuje: „dalsze wspieranie prac rozpoznawczych w krajowych kluczowych obszarach minerałów, [...], wspieranie szeregu istniejących i silnie konkurencyjnych krajowych przedsiębiorstw wydobywających rudy żelaza, dzięki szerszemu i zintensyfikowanemu rozwojowi, [...], oraz wzmocnienie roli krajowych baz surowców mineralnych w zakresie bezpieczeństwa (dostaw)”.
- (72) Rudę żelaza sklasyfikowano jako strategiczną nową gałąź przemysłu, a zatem jest objęta 13. planem pięcioletnim w zakresie strategicznych nowych gałęzi przemysłu. W katalogu wymieniono również rudę żelaza i żelazostopy. Żelazostopy wymieniono również w katalogu MIIT „Guiding Catalogue for Industry Development and Transfer” z 2018 r. Przedstawione wyżej przykłady dotyczące ogólnie sektora stali, a w szczególności działalności związanej z rudą żelaza, która jest ważnym surowcem w produkcji płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno, świadczą o tym, jak duże znaczenie mają te sektory dla rządu ChRL. W związku z tym rząd ChRL kieruje również dalszym rozwojem sektora płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno zgodnie z szerokim spektrum narzędzi polityki i wytycznych oraz kontroluje praktycznie wszystkie aspekty związane z rozwojem i funkcjonowaniem tego sektora. Sektor płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno korzysta zatem z rządowych wytycznych i interwencji rządu dotyczących głównego surowca wykorzystywanego do produkcji tych wyrobów, czyli żeliwa.
- (73) Podsumowując, rząd ChRL dysponuje środkami umożliwiającymi skłanianie podmiotów gospodarczych do przestrzegania celów polityki publicznej polegających na wspieraniu promowanych gałęzi przemysłu, w tym produkcji głównych surowców wykorzystywanych do wytwarzania płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno. Środki te zaburzają swobodne funkcjonowanie mechanizmów rynkowych.

⁽⁴¹⁾ Sprawozdanie, część III, rozdział 14, s. 346 i nast.

⁽⁴²⁾ Wprowadzenie do planu na rzecz dostosowania i modernizacji przemysłu stalowego.

⁽⁴³⁾ Sprawozdanie, rozdział 14, s. 347.

⁽⁴⁴⁾ 13. plan pięcioletni na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego Chińskiej Republiki Ludowej (2016–2020), dostępny pod adresem: <https://en.ndrc.gov.cn/policies/202105/P020210527785800103339.pdf> (dostęp 4 sierpnia 2022 r.).

⁽⁴⁵⁾ Sprawozdanie – rozdział 14, s. 349.

⁽⁴⁶⁾ Sprawozdanie – rozdział 14, s. 352.

⁽⁴⁷⁾ Zob. 14. plan pięcioletni na rzecz krajowego rozwoju gospodarczego i społecznego Chińskiej Republiki Ludowej i celów długofalowych do roku 2035, część III art. VIII, dostępny pod adresem: <https://cset.georgetown.edu/publication/china-14th-five-year-plan/> (dostęp w dniu 4 sierpnia 2022 r.).

⁽⁴⁸⁾ Katalog wytycznych dotyczących restrukturyzacji przemysłu (wersja z 2019 r.) zatwierdzony dekretem Krajowej Komisji Rozwoju i Reform Chińskiej Republiki Ludowej nr 29 z dnia 27 sierpnia 2019 r.; pod adresem: <http://www.gov.cn/xinwen/2019-11/06/5449193/files/26c9d25f713f4ed5b8dc51ae40ef37af.pdf> (dostęp 27 czerwca 2022 r.).

- (74) Obecne dochodzenie nie przyniosło żadnych dowodów wskazujących, by dyskryminacyjne stosowanie lub nieodpowiednie egzekwowanie przepisów prawa upadłościowego i prawa rzeczowego w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) tiret czwarte rozporządzenia podstawowego w sektorze płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno, o którym mowa w motywie 55 powyżej, nie wpływało na producentów produktu objętego przeglądem.
- (75) Sektor płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno pozostaje również pod wpływem zniekształceń kosztów wynagrodzeń w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) tiret piąte rozporządzenia podstawowego, o czym również mowa powyżej w motywie 55. Zniekształcenia te mają zarówno bezpośredni (przy wytwarzaniu produktu objętego przeglądem lub głównych materiałów do jego produkcji), jak i pośredni (przy dostępie do kapitału lub materiałów do produkcji od przedsiębiorstw podlegających temu samemu systemowi pracy w ChRL) wpływ na sektor ⁽⁴⁹⁾.
- (76) Ponadto w toku obecnego dochodzenia nie przedstawiono żadnych dowodów wskazujących, że sektor płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno nie pozostaje pod wpływem interwencji rządowej w system finansowy w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) tiret szóste rozporządzenia podstawowego, o czym mowa również w motywie 55. Dlatego istotna interwencja rządowa w system finansowy prowadzi do wywierania poważnego wpływu na warunki rynkowe na wszystkich poziomach.
- (77) Komisja przypomina również, że do produkcji płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno niezbędny jest szereg materiałów do produkcji. W przypadku gdy producenci płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno kupują lub zamawiają te materiały do produkcji, ceny, jakie płacą (i które są rejestrowane jako ich koszty), są wyraźnie narażone na te same wspomniane wcześniej zakłócenia systemowe. Na przykład dostawcy czynników produkcji wykorzystują nakłady pracy, które podlegają zakłóceniom. Mogą oni zaciągać pożyczki, które podlegają zakłóceniom w sektorze finansowym lub w zakresie alokacji kapitału. Dodatkowo podlegają systemowi planowania, który ma zastosowanie na wszystkich szczeblach administracji i sektorów.
- (78) W rezultacie nie tylko ceny sprzedaży krajowej wyrobów płaskich walcowanych na zimno nie są odpowiednie do wykorzystania w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. a) rozporządzenia podstawowego, ale także wszystkie koszty materiałów do produkcji (w tym surowców, energii, gruntów, finansowania, pracy itp.) są zniekształcone, ponieważ na ich ceny wywiera wpływ istotna interwencja rządowa, jak opisano w częściach I i II sprawozdania. Interwencje rządowe opisane w odniesieniu do alokacji kapitału, gruntów, pracy, energii i surowców występują istotnie w całej ChRL. Oznacza to na przykład, że materiały do produkcji, które produkowano w ChRL, na skutek połączenia szeregu czynników produkcji są narażone na znaczące zakłócenia. To samo dotyczy materiałów do produkcji materiałów do produkcji i tak dalej.
- (79) W obecnym dochodzeniu ani rząd ChRL, ani producenci eksportujący nie przedstawili żadnych przeciwnych dowodów ani argumentów.
- (80) Podsumowując, z dostępnych dowodów wynika, że ceny i koszty produktu objętego przeglądem, w tym koszty surowców, energii i pracy, nie wynikają z działania sił rynkowych, ponieważ wywiera na nie wpływ istotna interwencja rządowa w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) rozporządzenia podstawowego, na co wskazuje rzeczywisty lub potencjalny wpływ co najmniej jednego istotnego elementu spośród wymienionych. Na tej podstawie i wobec braku jakiegokolwiek współpracy ze strony rządu ChRL Komisja stwierdziła, że w celu ustalenia wartości normalnej w tym przypadku nie jest właściwe wykorzystanie cen i kosztów krajowych. W związku z tym Komisja przystąpiła do konstruowania wartości normalnej wyłącznie na podstawie kosztów produkcji i sprzedaży odzwierciedlających niezniekształcone ceny lub wartości odniesienia, czyli, w tym przypadku, na podstawie odpowiednich kosztów produkcji i sprzedaży w odpowiednim reprezentatywnym kraju, zgodnie z art. 2 ust. 6a lit. a) rozporządzenia podstawowego, jak opisano w następnej sekcji.

3.1.4. Kraj reprezentatywny

3.1.4.1. Uwagi ogólne

- (81) Wyboru reprezentatywnego kraju dokonano na podstawie następujących kryteriów określonych w art. 2 ust. 6a rozporządzenia podstawowego:
- poziom rozwoju gospodarczego podobny do poziomu rozwoju gospodarczego Chin. W tym celu Komisja wykorzystwała kraje o dochodzie narodowym brutto na mieszkańca podobnym do Chin na podstawie bazy danych Banku Światowego ⁽⁵⁰⁾,

⁽⁴⁹⁾ Zob. rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/635 motywy 134–135 i rozporządzenie wykonawcze (UE) 2020/508 motywy 143–144.

⁽⁵⁰⁾ World Bank Open Data – Upper Middle Income, <https://data.worldbank.org/income-level/upper-middle-income>.

- produkcja produktu objętego przeglądem w przedmiotowym kraju ⁽⁵¹⁾,
- dostępność odpowiednich danych publicznych w reprezentatywnym kraju,
- w przypadku gdy istnieje kilka potencjalnych reprezentatywnych krajów, pierwszeństwo należy przyznać, w stosownych przypadkach, państwu z odpowiednim poziomem ochrony socjalnej i ochrony środowiska.

(82) Jak wyjaśniono w motywach 52–53, Komisja wydała dwie noty w odniesieniu do akt dotyczących źródeł do celów określenia wartości normalnej. W notach tych opisano fakty i dowody leżące u podstaw odpowiednich kryteriów. Strony nie otrzymały żadnych uwag na temat tych elementów i odpowiednich źródeł określonych w dwóch wspomnianych wyżej notach. W drugiej nodzie Komisja poinformowała zainteresowane strony o zamiarze rozważenia wykorzystania Brazylii jako odpowiedniego reprezentatywnego kraju w przedmiotowej sprawie, jeżeli zostanie potwierdzone istnienie znaczących zakłóceń zgodnie z art. 2 ust. 6a rozporządzenia podstawowego.

3.1.4.2. Poziom rozwoju gospodarczego podobny do poziomowi ChRL

- (83) W pierwszej nodzie dotyczącej czynników produkcji Komisja wskazała Brazylię, Meksyk, Rosję i Turcję jako państwa o podobnym poziomie rozwoju gospodarczego do ChRL, ponieważ wszystkie te kraje są sklasyfikowane przez Bank Światowy jako kraje „o wyższym średnim dochodzie” na podstawie dochodu narodowego brutto, a zgodnie z dostępnymi danymi odbywa się w nich produkcja produktu objętego przeglądem.
- (84) W swoim wniosku wnioskodawca zaproponował Brazylię jako rzekomo odpowiedni kraj reprezentatywny, ponieważ w Brazylii działalność prowadzi kilku zintegrowanych producentów wyrobów ze stali i jest ona doskonałym przykładem konkurencyjnego krajowego rynku głównych wyrobów ze stali, w tym produktu objętego przeglądem. Wnioskodawca wskazał również w swoim wniosku, że wszystkie materiały używane do produkcji produktu objętego dochodzeniem w Brazylii są zazwyczaj przywożone z wielu źródeł, a w znacznym stopniu ze źródeł niepodlegającym zakłóceniom.
- (85) Nie otrzymano żadnych uwag dotyczących krajów określonych w tej nodzie.

3.1.4.3. Dostępność odpowiednich danych publicznych w reprezentatywnym kraju

- (86) W pierwszej nodzie Komisja wskazała, że w przypadku krajów określonych jako kraje, w których wytwarza się produkt objęty przeglądem, tj. Brazylii, Meksyku, Rosji i Turcji, dostępność danych publicznych wymaga dalszej weryfikacji, w szczególności w odniesieniu do publicznych danych finansowych producentów produktu objętego przeglądem.
- (87) W odniesieniu do Meksyku Komisja zidentyfikowała dwa przedsiębiorstwa, które w pierwszej nodzie zostały wskazane jako producenci. Jedno z nich odnotowywało jednak od 2016 r. straty, w tym również w 2020 r. W przypadku drugiego przedsiębiorstwa okazało się, że jego sprawozdanie finansowe za rok 2020 nie było zgodne ze sprawozdaniem finansowym za rok poprzedni (2019): np. stwierdzono, że w 2020 r. sprzedaż netto była ok. siedem razy niższa niż w 2019 r. Nie znaleziono żadnych informacji, które uzasadniłyby taką różnicę w poziomie sprzedaży netto (mającą również wpływ na zysk netto) między rokiem 2020 a 2019. W związku z tym uznano, że żadne z tych przedsiębiorstw nie było odpowiednim kandydatem do ustalenia pośrednich kosztów produkcji, kosztów sprzedaży, kosztów ogólnych i administracyjnych oraz zysków. Wobec braku innych informacji zawartych w aktach, do których Komisja miała dostęp, na temat obecności innych przedsiębiorstw produkujących produkt objęty przeglądem w Meksyku, których dane finansowe są łatwo dostępne, Komisja stwierdziła, że nie można dłużej uznawać Meksyku za odpowiedni reprezentatywny kraj.
- (88) W odniesieniu do Rosji Komisja zidentyfikowała dwa przedsiębiorstwa, które w pierwszej nodzie zostały wskazane jako producenci i których dane finansowe były publicznie dostępne. Oba przedsiębiorstwa były rentowne w 2020 r., jak również w latach wcześniejszych. Jak wskazano jednak w motywie 91, Komisja zidentyfikowała szereg problemów dotyczących dostępnych danych na temat Rosji, ponieważ kraj ten nie prowadzi przywozu wielu istotnych surowców, takich jak skroplony gaz ziemny, wykorzystywanych do wytwarzania produktu objętego dochodzeniem. Ponadto ceny gazu ziemnego w Rosji prawdopodobnie były zniekształcone. Komisja stwierdziła zatem, że nie można uznać Rosji za odpowiedni reprezentatywny kraj na potrzeby niniejszego dochodzenia.

⁽⁵¹⁾ Jeżeli w danym państwie o podobnym poziomie rozwoju nie istnieje produkcja produktu objętego przeglądem, można uwzględnić produkcję produktu należącego do tej samej ogólnej kategorii lub sektora produktu objętego przeglądem.

- (89) W odniesieniu do Turcji Komisja zidentyfikowała dwa przedsiębiorstwa wskazane w pierwszej nocie jako producenci. W przypadku jednego z nich nie było jednak dostępne aktualne sprawozdanie finansowe. Jeśli chodzi o drugie przedsiębiorstwo, mimo faktu, że w 2020 r. i w latach wcześniejszych było ono rentowne, Komisja uznała, że poziom sprzedaży oraz kosztów ogólnych (kosztów sprzedaży, kosztów ogólnych i administracyjnych) tego przedsiębiorstwa nie jest uzasadniony, ponieważ jego koszty sprzedaży, koszty ogólne i administracyjne wyrażone jako odsetek jego kosztów produkcji były niskie (poniżej 2 % w 2020 r.) lub nawet ujemne. W związku z tym Komisja stwierdziła, że nie może wykorzystać danych dotyczących tych przedsiębiorstw jako niezniekształconych i odpowiednich kwot dotyczących kosztów sprzedaży, kosztów ogólnych i administracyjnych, aby ustalić niezniekształconą wartość normalną. Komisja stwierdziła zatem, że nie można było uznać Turcji za odpowiedni reprezentatywny kraj na potrzeby niniejszego dochodzenia.
- (90) Ponadto w odniesieniu do Brazylii Komisja w pierwszej nocie wskazała pięć przedsiębiorstw produkujących płaskie wyroby ze stali walcowane na zimno. W przypadku dwóch z nich koszty sprzedaży i koszty ogólne (koszty sprzedaży, koszty ogólne i administracyjne) wyrażone jako odsetek ich kosztów produkcji były jednak ujemne, w związku z czym nie można było wykorzystać ich danych do ustalenia niezniekształconej wartości normalnej. Pozostałe trzy brazylijskie przedsiębiorstwa dysponowały aktualnymi publicznie dostępnymi danymi finansowymi wykazującymi zyski i uzasadnioną kwotę kosztów sprzedaży, kosztów ogólnych i administracyjnych za 2020 r.
- (91) Komisja przeanalizowała również przywóz głównych czynników produkcji do Brazylii, Meksyku, Rosji i Turcji. Z analizy danych dotyczących przywozu wynika, że Rosja nie dokonywała przywozu niektórych istotnych czynników produkcji. Ponadto ceny gazu ziemnego w Rosji prawdopodobnie były zniekształcone. Co więcej, z analizy danych dotyczących przywozu wynika, że Turcja nie dokonywała przywozu skroplonego gazu ziemnego (HS 2711 11 gaz ziemny, skroplony) i dokonywała przywozu jedynie ograniczonych ilości tlenu (HS 2804 40 tlen). W związku z tym ani Rosji, ani Turcji nie można było uznać za odpowiedni kraj reprezentatywny.
- (92) W świetle powyższych ustaleń Komisja poinformowała zainteresowane strony drugą notą, że zamierza wykorzystać Brazylię jako odpowiedni reprezentatywny kraj oraz trzy brazylijskie przedsiębiorstwa (ArcelorMittal Brazil, CSN, i Usiminas), zgodnie z art. 2 ust. 6a lit. a) tiret pierwsze rozporządzenia podstawowego, w celu uzyskania niezniekształconych cen lub wartości odniesienia na potrzeby obliczenia wartości normalnej.
- (93) Zainteresowane strony zaproszono do przedstawienia uwag na temat stosowności wyboru Brazylii jako reprezentatywnego kraju oraz trzech przedsiębiorstw (ArcelorMittal Brazil, CSN i Usiminas) jako producentów w reprezentatywnym kraju. Po wydaniu drugiej noty nie otrzymano żadnych uwag.

3.1.4.4. Poziom ochrony socjalnej i ochrony środowiska

- (94) Po ustaleniu na podstawie wszystkich powyższych elementów, że Brazylia jest odpowiednim reprezentatywnym krajem, nie było potrzeby przeprowadzenia oceny poziomu ochrony socjalnej i ochrony środowiska zgodnie z art. 2 ust. 6a lit. a) tiret pierwsze zdanie ostatnie rozporządzenia podstawowego.

3.1.4.5. Podsumowanie

- (95) Biorąc pod uwagę wyniki powyższej analizy, należy uznać, że Brazylia spełniała kryteria przewidziane w art. 2 ust. 6a lit. a) tiret pierwsze rozporządzenia podstawowego pozwalające uznać ją za odpowiedni reprezentatywny kraj.

3.1.5. Źródła, na podstawie których ustalono poziom niezniekształconych kosztów

- (96) W pierwszej nocie Komisja podała wykaz czynników produkcji, takich jak materiały, energia i nakłady pracy, wykorzystywanych przez producentów eksportujących do produkcji produktu objętego przeglądem i wezwała zainteresowane strony do zgłaszania uwag i przedstawienia publicznie dostępnych informacji na temat niezniekształconych wartości każdego z czynników produkcji wymienionych w tej nocie.

- (97) Następnie w drugiej nocie Komisja stwierdziła, że na potrzeby obliczenia wartości normalnej zgodnie z art. 2 ust. 6a lit. a) rozporządzenia podstawowego skorzysta z bazy danych GTA w celu ustalenia poziomu niezniekształconych kosztów większości czynników produkcji, w szczególności surowców. Ponadto Komisja stwierdziła, że w celu ustalenia niezniekształconych kosztów energii wykorzysta następujące źródła: cenę energii elektrycznej, jaką pobierał jeden z największych dostawców energii elektrycznej Brazylii – przedsiębiorstwo EDP Brasil ⁽⁵²⁾, przy czym dane te – jak wyjaśniono dalej w motywie 109 – wykorzysta do ustalenia ceny gazu ziemnego w Brazylii. Ponadto Komisja stwierdziła, że w celu ustalenia niezniekształconych kosztów pracy wykorzysta dane statystyczne MOP do określania wynagrodzeń w Brazylii. Dane statystyczne MOP ⁽⁵³⁾ przedstawiają informacje na temat miesięcznych wynagrodzeń pracowników ⁽⁵⁴⁾ oraz średnią liczbę godzin pracujących w tygodniu w Brazylii w przemyśle wytwórczym ⁽⁵⁵⁾ w 2020 r.
- (98) W drugiej nocie Komisja poinformowała również zainteresowane strony, że ze względu na brak współpracy ze strony chińskich producentów eksportujących pogrupuje nieznaczny udział niektórych surowców w całkowitych kosztach produkcji jako „materiały zużywalne” w oparciu o informacje przedstawione przez wnioskodawcę we wniosku. Ponadto Komisja poinformowała, że, aby określić materiały zużywalne przy zastosowaniu ustalonych niezniekształconych wartości odniesienia w odpowiednim reprezentatywnym kraju, stosuje procentowy udział do ponownie obliczonego kosztu surowców na podstawie informacji podanych przez wnioskodawcę we wniosku.
- (99) Nie otrzymano żadnych uwag.

3.1.6. Niezniekształcone koszty i wartości odniesienia

3.1.6.1. Czynniki produkcji

- (100) Komisja zwróciła się do wnioskodawcy, aby udzielił wyjaśnień na temat istotnych czynników produkcji wykorzystywanych w procesach produkcji, począwszy od półproduktów walcowanych na gorąco, oraz aby przedstawił zaktualizowane informacje na temat poziomu kosztów transportu obejmujące cały okres objęty dochodzeniem przeglądowym. Wnioskodawca przekazał wymagane informacje 17 lutego 2022 r.
- (101) Biorąc pod uwagę wszystkie informacje wynikające z wniosku oraz dalsze informacje przedstawione przez wnioskodawcę, w celu określenia wartości normalnej zgodnie z art. 2 ust. 6a lit. a) rozporządzenia podstawowego zidentyfikowano następujące czynniki produkcji i ich źródła:

Tabela 1

Czynniki produkcji niektórych płaskich wyrobów walcowanych na zimno

Czynnik produkcji	Kod towaru	Wartość niezniekształcona w CNY	Jednostka miary
Surowce			
Dolomit	251810, 251820 i 251830	169,9	Tona
Wapień	252100	160,8	Tona
Wapno palone	252210	852,8	Tona
Rudy i koncentraty żelaza	260111 i 260112	1 206,8	Tona
Wyroby zawierające żelazo	720310 I 720390	453 671	Tona

⁽⁵²⁾ [https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-\(grupo-a\)](https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-(grupo-a)) oraz <https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/bandeira-tarifaria>

⁽⁵³⁾ <https://ilostat.ilo.org/>

⁽⁵⁴⁾ <https://ilostat.ilo.org/data/> https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer36/?lang=en&segment=indicator&id=EAR_4MTH_SEX_ECO_CUR_NB_A

⁽⁵⁵⁾ https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer38/?lang=en&segment=indicator&id=HOW_TEMP_SEX_ECO_NB_A

Węgiel kamienny i bitumiczny	270111 i 270112	662	Tona
Koks i półkoks węglowy	270400	2 027,6	Tona
Tlen	280440	8 796,3	Metr sześcienny
Żelazomangan	720211 i 720219	9 388,2	Tona
Żelazochrom	720241 i 720249	9 470,6	Tona
Półprodukty z żelaza lub stali niestopowej	7207	4 256,3	Tona
Wyroby walcowane płaskie z żelaza lub stali niestopowej	72081000, 72082500, 72082610, 72082690, 72082710, 72082790, 72083610, 72083690, 72083700, 72083810, 72083890, 72083910, 72083990, 72084000, 72085100, 72085200, 72085300, 72085400, 72089000, 72111300, 72111400, 72111900	4 637,9	Tona
Wyroby walcowane płaskie z pozostałej stali stopowej, o szerokości 600 mm lub większej	72253000, 72254010, 72254090	8 539,6	Tona
Wyroby walcowane płaskie z pozostałej stali stopowej, o szerokości mniejszej niż 600 mm	72269100	9 081,8	Tona
Produkt uboczny: Odpady			
Odpady i pozostałości żeliwa lub stali	720430 i 720449	2 383,3	Tona
Wióry z toczenia, wiórkowania, dłutowania, frezowania, piłowania, pilnikowania, okrawania i tłoczenia żeliwa lub stali	720441	3 269,1	Tona
Praca			
Praca		24,8	na osobogodzinę
Energia			
Energia elektryczna		547,7	kWh
Gaz ziemny	271111 i 271112	1 638	Tona

3.1.6.2. Surowce

- (102) Na podstawie informacji dostarczonych przez wnioskodawcę we wniosku można wyróżnić dwa główne procesy produkcji niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno:

- pierwszy proces produkcji, rozpoczynający się od wykorzystania surowców przy użyciu konwertora tlenowego: pierwszym etapem w tym procesie produkcji jest wytworzenie z surowców (głównie rudy żelaza i węgla koksowego) „stali walcowanej na zimno typu full-hard”, tj. produktu otrzymywanego zaraz po przejściu materiału walcowanego na gorąco przez walcownię zimną w celu zmniejszenia jego grubości. Drugim etapem jest wyżarzanie, czyli ponowne podgrzewanie stali walcowanej na zimno typu full-hard w celu przywrócenia właściwości stali;
 - drugi proces produkcji, rozpoczynający się od wykorzystania półproduktów, czyli płaskich wyrobów ze stali walcowanych na gorąco: produkcja płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno rozpoczyna się od zakupu blachy w zwojach walcowanej na gorąco („wytrawiana blacha w zwojach”), której koszt będzie stanowił przeważającą część kosztów materiałów do produkcji.
- (103) Aby ustalić niezniekształconą cenę surowców (w przypadku pierwszego procesu produkcji) oraz płaskich wyrobów ze stali walcowanych na gorąco (w przypadku drugiego procesu produkcji) dostarczanych do zakładu producenta reprezentatywnego kraju, Komisja jako podstawę wykorzystała średnią ważoną cenę importową stosowaną przy przywozie do reprezentatywnego kraju podaną w GTA, do której dodano należności celne przywozowe i koszty transportu. Cenę importową w reprezentatywnym kraju obliczono jako średnią ważoną cen jednostkowych produktów przywożonych ze wszystkich państw trzecich z wyjątkiem ChRL i państw, które nie są członkami WTO, wymienionych w załączniku 1 do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/755⁽⁵⁶⁾. Komisja postanowiła wykluczyć przywóz z ChRL do reprezentatywnego kraju, ponieważ w motywie 80 uznała, że oparcie się na cenach i kosztach krajowych w ChRL nie jest odpowiednim rozwiązaniem z uwagi na występowanie znaczących zakłóceń w rozumieniu art. 2 ust. 6a lit. b) rozporządzenia podstawowego. Biorąc pod uwagę, że nie ma dowodów wskazujących na to, że te same zakłócenia nie mają w równym stopniu wpływu na produkty przeznaczone na wywóz, Komisja uznała, że te same zakłócenia miały wpływ na ceny eksportowe. Po wykluczeniu przywozu z ChRL do reprezentatywnego kraju wielkość przywozu z innych państw trzecich pozostała reprezentatywna.
- (104) Szereg czynników produkcji stanowił znikomy udział w całkowitych kosztach surowców w okresie objętym dochodzeniem przeglądowym. Ponieważ wartość zastosowana w odniesieniu do nich nie miała znaczącego wpływu na obliczanie marginesu dumpingu niezależnie od wykorzystanego źródła, Komisja postanowiła uwzględnić te koszty w materiałach zużywalnych. Jak wyjaśniono w motywie 98, Komisja, aby określić materiały zużywalne przy zastosowaniu ustalonych niezniekształconych wartości odniesienia w odpowiednim reprezentatywnym kraju, zastosowała procentowy udział przedstawiony przez wnioskodawcę we wniosku.
- (105) W odniesieniu do należności celnych przywozowych Komisja zwróciła uwagę, że Brazylia przywoziła swoje najważniejsze surowce (rudę żelaza z ponad 5 państw oraz węgiel i koks) z ponad 10 państw. Uwzględniając fakt, że w ramach przeglądu wygaśnięcia nie ma konieczności obliczenia dokładnego marginesu dumpingu, ale trzeba ustalić prawdopodobieństwo kontynuacji lub ponownego wystąpienia dumpingu, Komisja obliczyła należności celne przywozowe dla poszczególnych surowców na podstawie reprezentatywnych wielkości przywozu z ograniczonej liczby państw stanowiące co najmniej 80 % łącznego przywozu najważniejszych surowców (rudę żelaza, węgla i koksu).
- (106) W odniesieniu do kosztów transportu, z uwagi na brak jakiegokolwiek współpracy, Komisja zwróciła się do wnioskodawcy o przedstawienie zaktualizowanych informacji na temat poziomu kosztów transportu krajowego obejmujących cały okres objęty dochodzeniem przeglądowym. Wnioskodawca przekazał wymagane informacje odpowiednio 4 i 17 lutego 2022 r. Komisja ujęła koszt transportu krajowego z tytułu dostaw surowców jako odsetek rzeczywistego kosztu tych surowców, a następnie zastosowała taki sam odsetek wobec niezniekształconego kosztu tych samych surowców, aby uzyskać niezniekształcony koszt transportu. Komisja uznała, że istnieją podstawy, aby wykorzystać stosunek surowca producenta eksportującego do zgłoszonych kosztów transportu jako przesłankę do oszacowania niezniekształconych kosztów transportu surowców w momencie dostarczenia do fabryki przedsiębiorstwa.

3.1.6.3. Praca

- (107) Komisja wykorzystała dane statystyczne MOP do określania wynagrodzeń w Brazylii. Dane statystyczne MOP⁽⁵⁷⁾ przedstawiają informacje na temat miesięcznych wynagrodzeń pracowników⁽⁵⁸⁾ oraz średnią liczbę godzin pracujących w tygodniu w Brazylii w przemyśle wytwórczym⁽⁵⁹⁾ w 2020 r.

⁽⁵⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/755 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie wspólnych reguł przywozu z niektórych państw trzecich (Dz.U. L 123 z 19.5.2015, s. 33). Art. 2 ust. 7 rozporządzenia podstawowego stanowi, że ceny krajowe w tych krajach nie mogą być wykorzystywane do określania wartości normalnej; w każdym razie takie dane dotyczące przywozu były znikome.

⁽⁵⁷⁾ <https://ilostat.ilo.org/>

⁽⁵⁸⁾ <https://ilostat.ilo.org/data/> https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer36/?lang=en&segment=indicator&id=EAR_4MTH_SEX_ECO_CUR_NB_A

⁽⁵⁹⁾ https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer38/?lang=en&segment=indicator&id=HOW_TEMP_SEX_ECO_NB_A

3.1.6.4. Energia elektryczna

- (108) Aby ustalić niezniekształconą wartość kosztu energii elektrycznej, Komisja zastosowała taryfy cen energii elektrycznej podane przez jednego z największych dostawców energii elektrycznej Brazylii – przedsiębiorstwo EDP Brasil ⁽⁶⁰⁾.

3.1.6.5. Gaz ziemny

- (109) Cena gazu ziemnego w Brazylii opierała się na danych, na podstawie których określono ceny importowe z opłatą celną za przywożony gaz poprzez połączenie ilości i wartości przywozu z GTA z danymi dotyczącymi taryf uzyskanymi z MacMap ⁽⁶¹⁾.

3.1.6.6. Koszty pośrednie produkcji, koszty sprzedaży, koszty ogólne i administracyjne, zyski i amortyzacja

- (110) Zgodnie z art. 2 ust. 6a lit. a) rozporządzenia podstawowego „skonstruowana wartość normalna obejmuje niezniekształconą i odpowiednią kwotę kosztów administracyjnych, kosztów sprzedaży i kosztów ogólnych oraz zyski”. Ponadto należy ustalić wartość pośrednich kosztów produkcji w celu pokrycia kosztów niewliczonych do czynników produkcji, o których mowa powyżej.
- (111) Komisja wykorzystała dane finansowe trzech brazylijskich przedsiębiorstw (ArcelorMittal Brazil, CSN i Usiminas) będących producentami w reprezentatywnym kraju, jak stwierdzono w motywie 90.
- (112) Aby ustalić niezniekształconą wartość pośrednich kosztów produkcji oraz biorąc pod uwagę brak współpracy ze strony chińskich producentów eksportujących, Komisja wykorzystała dostępne fakty zgodnie z art. 18 rozporządzenia podstawowego. W związku z tym Komisja ustaliła stosunek pośrednich kosztów produkcji do całkowitych kosztów produkcji i pracy na podstawie danych przedstawionych przez wnioskodawcę we wniosku. Następnie odsetek ten zastosowano w stosunku do niezniekształconej wartości kosztów produkcji, aby uzyskać niezniekształconą wartość pośrednich kosztów produkcji.

3.1.7. Obliczanie wartości normalnej

- (113) Na podstawie powyższego Komisja skonstruowała wartość normalną dla każdego rodzaju produktu na podstawie ceny *ex-works* zgodnie z art. 2 ust. 6a lit. a) rozporządzenia podstawowego.
- (114) Po pierwsze, Komisja ustaliła wartość niezniekształconych kosztów produkcji. Wobec braku współpracy ze strony producentów eksportujących Komisja oparła się na dostarczonych przez wnioskodawcę we wniosku o dokonanie przeglądu informacjach dotyczących zużycia każdego czynnika (materiałów i pracy) używanego w produkcji produktu objętego przeglądem.
- (115) Po ustaleniu niezniekształconych kosztów produkcji Komisja dodała pośrednie koszty produkcji, koszty sprzedaży, koszty ogólne i administracyjne oraz zysk, jak wskazano w motywie 112. Pośrednie koszty produkcji ustalono na podstawie danych dostarczonych przez wnioskodawcę. Koszty sprzedaży, koszty ogólne i administracyjne oraz zysk ustalono na podstawie danych finansowych trzech brazylijskich przedsiębiorstw (ArcelorMittal Brazil, CSN i Usiminas), jak wskazano w motywie 111. Komisja dodała następujące pozycje do niezniekształconych kosztów produkcji:
- pośrednie koszty produkcji, które stanowiły ogółem 10 % bezpośrednich kosztów produkcji, począwszy od pierwszego procesu produkcji, i 2 % bezpośrednich kosztów produkcji, począwszy od drugiego procesu produkcji,

⁽⁶⁰⁾ <https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-grupo-a> oraz <https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/bandeira-tarifaria>

⁽⁶¹⁾ www.macmap.org

- koszty sprzedaży, koszty ogólne i administracyjne oraz inne koszty, które stanowiły 18,5 % kosztów sprzedanych towarów wspomnianych powyżej trzech brazylijskich przedsiębiorstw, oraz
- zyski, które stanowiły 14,7 % kosztów sprzedanych towarów, osiągnięte przez trzy wymienione wyżej brazylijskie przedsiębiorstwa, zastosowano do całkowitych nieznieszczalonych kosztów produkcji.

(116) Na tej podstawie Komisja skonstruowała wartość normalną dla każdego rodzaju produktu na podstawie ceny *ex-works* zgodnie z art. 2 ust. 6a lit. a) rozporządzenia podstawowego. Konstruowana wartość normalna wynosiła w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym 1 200–1 400 EUR/t albo 1 500–1 700 EUR/t, w zależności od procesu produkcji (zob. w tym względzie motyw 102).

3.1.8. Cena eksportowa

(117) Wobec braku współpracy ze strony chińskich producentów eksportujących cenę eksportową ustalono w oparciu o dane pochodzące z bazy danych utworzonej na podstawie sprawozdań określonych w art. 14 ust. 6⁽⁶²⁾ na poziomie CIF.

3.1.9. Porównanie

(118) Komisja porównała skonstruowaną wartość normalną ustaloną zgodnie z art. 2 ust. 6a lit. a) rozporządzenia podstawowego z ceną eksportową ustaloną powyżej.

(119) W przypadkach uzasadnionych potrzebą zapewnienia obiektywnego porównania Komisja dostosowała wartość normalną lub cenę eksportową, uwzględniając różnice mające wpływ na ceny i ich porównywalność, zgodnie z art. 2 ust. 10 rozporządzenia podstawowego. W oparciu o informacje dostarczone przez wnioskodawcę dokonano korekty ceny eksportowej w celu sprowadzenia jej do poziomu cen *ex-works*, uwzględniając koszty transportu morskiego i krajowego oraz opłaty za rozładunek, wynoszące 140,44 EUR/t.

3.1.10. Kontynuacja dumpingu

(120) Na tej podstawie Komisja ustaliła, że cena eksportowa była o 29,7 % niższa od wartości normalnej w przypadku pierwszego procesu produkcji rozpoczynającego się od wykorzystania surowców, jak wyjaśniono w motywie 102, i o 8,83 % niższa w przypadku drugiego procesu produkcji rozpoczynającego się od wykorzystania półproduktów.

(121) Ponieważ przedmiotowa wielkość przywozu była jednak bardzo ograniczona i odpowiadała mniej niż 0,5 % łącznego przywozu do Unii i poniżej 1 % udziału w rynku unijnym, ceny uznano za niereprezentatywne. W związku z tym Komisja stwierdziła, że te niewielkie ilości nie stanowią wystarczającej podstawy do stwierdzenia kontynuacji dumpingu. Komisja zbadała zatem prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia dumpingu.

3.1.11. Prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia dumpingu

(122) Na potrzeby analizy prawdopodobieństwa ponownego wystąpienia dumpingu, wzięto pod uwagę następujące dodatkowe elementy: wywóz towarów do państw trzecich, moce produkcyjne i wolne moce produkcyjne w Chinach oraz atrakcyjność rynku unijnego.

3.1.11.1. Porównanie cen eksportowych stosowanych w wywozie do państw trzecich i do Unii

(123) Komisja przeanalizowała wzorzec cen chińskiego wywozu do państw trzecich w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym. W związku z tym skorzystała z publicznie dostępnych informacji takich jak chińskie statystyki dotyczące wywozu znajdujące się w bazie danych Global Trade Atlas („GTA”) i pozyskała stamtąd wielkość i wartość wywozu niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno opatrzonych kodami HS 7209 15 90, 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 90, 7209 25 00, 7209 26 00, 7209 27 00, 7209 28 00, 7211 23 00, 7211 29 00, 7225 50 00 oraz 7226 92 00 w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym. Wielkość wywozu (w tonach) do wszystkich państw (w tym do Unii Europejskiej) wynosi 3 253 368 ton, z czego 31 602 tony, czyli około 1 %, stanowiły wywóz do Unii.

⁽⁶²⁾ Baza danych utworzona na podstawie sprawozdań określonych w art. 14 ust. 6 zawiera dane na poziomie dziesięciocyfrowych kodów TARIC odnoszące się do przywozu produktów poddanych już rejestracji lub objętych już środkami antydumpingowymi lub antysubsydyjnymi i pochodzące z państw, których dotyczy postępowanie, oraz z innych państw trzecich.

- (124) Zgodnie z danymi statystycznymi dotyczącymi Chin ujętymi w GTA średnia cena eksportowa CIF stosowana w wywozie z Chin do innych państw wynosiła 629 EUR/t; cenę tę dostosowano tak, aby uzyskać cenę *ex-works* (po dostosowaniu w odniesieniu do frachtu morskiego i krajowego oraz opłat związanych z rozładunkiem) wynoszącą 585 EUR/t. Uzyskana cena była nawet niższa od ceny eksportowej stosowanej w wywozie do UE w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym.
- (125) Uznano zatem za prawdopodobne, że jeżeli obecne środki miałyby zostać uchylone, chińscy producenci eksportujący zaczęliby sprzedawać do Unii po cenach niższych od ustalonej wartości normalnej.

3.1.11.2. Moce produkcyjne i wolne moce produkcyjne w Chinach

- (126) Jak wynika z wniosku przedłożonego przez wnioskodawcę, w Chinach działalność prowadzi ponad 50 eksportujących producentów produktu objętego przeglądem. Według chińskich statystyk dotyczących wywozu przedstawionych w GTA chińscy producenci eksportujący wywozili również towary do pozostałych części świata.
- (127) Wobec braku współpracy chińskich producentów eksportujących w Chinach Komisja oparła swoje ustalenia dotyczące mocy produkcyjnych pozostałych producentów eksportujących na dostępnych faktach i polegała na informacjach zawartych we wniosku o dokonanie przeglądu wygaśnięcia, jak również innych dostępnych źródłach, takich jak rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1029⁽⁶³⁾, dokument OECD dotyczący ostatnich zmian⁽⁶⁴⁾ w mocach produkcyjnych w zakresie wyrobu stali w 2021 r. opublikowany we wrześniu 2021 r. oraz dane Światowego Stowarzyszenia Stali dotyczące 2021 r.⁽⁶⁵⁾
- (128) Po pierwsze w informacjach zawartych we wniosku o dokonanie przeglądu wygaśnięcia szacowano chińskie moce produkcyjne ogółem na ponad 120 mln ton, natomiast zarówno wielkość produkcji, jak i konsumpcję w Chinach szacowano w 2020 r. na 100 mln ton. Na tej podstawie oszacowano wolne moce produkcyjne w Chinach w 2020 r. na 20 mln ton, co wskazuje na wolne moce produkcyjne w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym i co znacznie przekracza konsumpcję w Unii ogółem na wolnym rynku (ok. 9,7 mln ton) w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym. Po drugie w rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2021/1029 określono, że – mimo że wystąpił „wyjątkowy wzrost konsumpcji w Chinach” (zob. motyw 36 rozporządzenia (UE) 2021/1029) – w sprawozdaniu dla ministrów Globalnego forum ds. nadwyżki mocy produkcyjnych w przemyśle stalowym z 2020 r. opartym na danych do 2019 r. wskazano, że „bezpośrednią konsekwencją perspektywy popytu jest to, że światowa luka między mocami produkcyjnymi a popytem, która stanowi wskaźnik ryzyka nadwyżki podaży na rynku stali, wzrosła znacząco do poziomu co najmniej 606 mln ton metrycznych w 2020 r.” Odnotowano również, że „to odwrócenie w zakresie nadwyżki mocy produkcyjnych może prowadzić do zakłóceń w handlu, wywołać gwałtowny spadek cen stali oraz zaszkodzić stabilności gospodarczej przemysłu stalowego”. Po trzecie sytuację tę potwierdzono również w dokumencie OECD zatytułowanym „Latest development in steelmaking capacities in 2021” [„Ostatnie zmiany mocy produkcyjnych w sektorze produkcji stali”]. W dokumencie tym odniesiono się nie tylko do „szeregu nowych inwestycji związanych z działaniami Chin zmierzającymi do zastąpienia przestarzałych i małych stalowni, szczególnie na wschodnich i południowych obszarach przybrzeżnych Chin”, lecz również do faktu, że chiński rząd „stwierdził przypadki, w których niektóre huty stali zwiększyły swoje moce produkcyjne w ramach systemu zamiany mocy produkcyjnych”. Ponadto w dokumencie OECD odniesiono się do inwestycji chińskich przedsiębiorstw przemysłu stalowego w krajach Azji Południowej takich jak Filipiny i Indonezja. Co więcej, nawet jeżeli dane Światowego Stowarzyszenia Producentów Stali za 2021 r. dotyczą wyłącznie stali surowej, można je uznać za poglądowe w odniesieniu do produktu objętego postępowaniem, ponieważ produkcja stali walcowanej na zimno stanowi zasadniczo drugi proces produkcji stali po produkcji stali walcowanej na gorąco. W tym względzie z danych za 2021 r. dotyczących produkcji stali surowej wynika, że Chiny odpowiadały za 52,9 % światowej produkcji stali, co wskazuje również na ogromne moce produkcyjne w zakresie produktu objętego postępowaniem w ChRL w 2021 r.
- (129) Ponadto niektóre główne rynki, takie jak Stany Zjednoczone i Indie, chronione są przez środki antydumpingowe nakładane na produkt objęty przeglądem, co ogranicza dostęp chińskich producentów eksportujących.
- (130) Z tego względu prawdopodobne jest, że w przypadku wygaśnięcia środków chińscy producenci skierują te wolne moce produkcyjne w dużych ilościach na rynek unijny po cenach dumpingowych.

3.1.11.3. Atrakcyjność rynku unijnego

- (131) Rynek unijny jest jednym z największych na świecie rynków niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno.

⁽⁶³⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1029 z dnia 24 czerwca 2021 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/159 w celu przedłużenia środka ochronnego w odniesieniu do przywozu niektórych wyrobów ze stali (Dz.U. L 225 I z 25.6.2021, s. 1).

⁽⁶⁴⁾ <https://www.oecd.org/industry/ind/latest-developments-in-steelmaking-capacity-2021.pdf>

⁽⁶⁵⁾ <https://worldsteel.org/steel-topics/statistics/world-steel-in-figures-2022/>

- (132) Wnioskodawca stwierdził w swoim wniosku, że same unijne środki ochronne dotyczące stali, które mają zastosowanie do produktu objętego przeglądem, nie byłyby wystarczające do ochrony rynku unijnego przed przywozem towarów w znacznych ilościach po cenach dumpingowych. Ponieważ Chiny nie otrzymały żadnego krajowego kontyngentu w odniesieniu do produktu objętego przeglądem, chińscy producenci eksportujący mają dostęp do znacznych ilości z puli kontyngentów rezydualnych, w ramach których, w przypadku wygaśnięcia środków antydumpingowych, mogliby skierować swój wywóz na rynek unijny. W związku z powyższym, jeżeli środki antydumpingowe miałyby zostać uchylone, wielkość chińskiego wywozu prawdopodobnie znacznie wzrośnie w ramach kontyngentów rezydualnych i zaleje w rezultacie rynek unijny zanim zaczną obowiązywać jakiegokolwiek cła poza kontyngentem w ramach środka ochronnego.
- (133) Importer Duferco S.A. stwierdził⁽⁶⁶⁾, że chińskie władze anulowały 13-procentową ulgę w podatku od wartości dodanej na wywóz stali, w tym na przywóz produktu objętego przeglądem, w celu ograniczenia produkcji stali w Chinach (aby ograniczyć emisję dwutlenku węgla), a jednocześnie zapewnienia podaży krajowej w Chinach. Przedsiębiorstwo Duferco S.A. stwierdziło, że w rezultacie spodziewany jest wzrost cen chińskiego przywozu, co zmniejszy atrakcyjność rynku unijnego. Komisja nie mogła jednak potwierdzić tego stwierdzenia, ponieważ zmiany wielkości i cen zależą również od wielu innych aspektów, w szczególności takich jak istniejąca nadwyżka mocy produkcyjnych i atrakcyjność rynku unijnego w porównaniu z innymi państwami trzecimi.

3.1.11.4. Wniosek dotyczący prawdopodobieństwa ponownego wystąpienia

- (134) Rynek unijny jest bardzo atrakcyjny, ponieważ jest jednym z największych rynków na świecie. Ponadto, jak określono w tabeli 7 w motywie 202, średnie ważone jednostkowe ceny sprzedaży stosowane przez objętych próbą producentów unijnych wobec niepowiązanych klientów na wolnym rynku w Unii wynosiły w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym 622 EUR/t, czyli powyżej średniej ceny wywozu z Chin dostosowanej do poziomu ceny ex-works wynoszącej 585 EUR/t (zob. motyw 124). Jest zatem prawdopodobne, że w przypadku wygaśnięcia bieżących środków antydumpingowych chińscy producenci wykorzystaliby swoje wolne moce produkcyjne i, co więcej, przekierowaliby część swojej mniej dochodowej sprzedaży eksportowej z państw trzecich na rynek unijny.
- (135) Na podstawie powyższych rozważań stwierdzono, że istnieje prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia dumpingu w przypadku dopuszczenia do wygaśnięcia środków.

3.2. Rosja

3.2.1. Uwagi wstępne

- (136) W okresie objętym dochodzeniem przeglądownym kontynuowano przywóz produktu objętego przeglądem z Rosji, choć poziom takiego przywozu znacznie spadł w porównaniu z okresem objętym pierwotnym dochodzeniem (tj. od 1 kwietnia 2014 r. do 31 marca 2015 r.). Według statystyk COMEXT (Eurostat) przywóz płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z Rosji wyniósł w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym mniej niż 3 000 ton, w porównaniu z ok. 700 000 ton w okresie objętym pierwotnym dochodzeniem. Zarówno udział przywozu płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z Rosji w całym rynku unijnym, jak i w wolnym rynku unijnym wyniósł w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym około 0 % w porównaniu z udziałem w rynku na poziomie 9,8 % w okresie objętym pierwotnym dochodzeniem.
- (137) Jak wyjaśniono w motywie 29, trzech rosyjscy producenci eksportujący zgłosili się na etapie wszczęcia przeglądu i wyrazili chęć współpracy. Poinformowali oni jednak później Komisję, że nie zamierzają udzielić odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu dla producentów eksportujących.
- (138) Zgodnie z art. 18 rozporządzenia podstawowego ustalenia w odniesieniu do prawdopodobieństwa kontynuacji wystąpienia dumpingu, jak i jego ponownego wystąpienia, oparto zatem na dostępnych faktach.

⁽⁶⁶⁾ Wszczęcie przeglądu wygaśnięcia środków antydumpingowych stosowanych względem przywozu niektórych płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej i Federacji Rosyjskiej, wniosek złożony w imieniu Duferco S.A., 27.8.2021, sekcja 4.1. Chiny, s. 6–7.

3.2.2. Kontynuacja dumpingu przywozu w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym

3.2.2.1. Wartość normalna

- (139) Jak wspomniano w motywie 138 powyżej, ze względu na brak współpracy ze strony producentów eksportujących w Rosji do ustalenia wartości normalnej Komisja musiała wykorzystać dostępne fakty. W tym celu Komisja wykorzystowała dane dotyczące okresu objętego dochodzeniem przeglądownym przedstawione przez wnioskodawcę, oparte na referencyjnych cenach krajowych MEPS International ⁽⁶⁷⁾ dotyczących Rosji w odniesieniu do płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno w regionie Powołże. Na tej podstawie wartość normalną w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym ustalono na 702,97 EUR/t.

3.2.2.2. Cena eksportowa

- (140) Ze względu na brak współpracy ze strony producentów eksportujących w Rosji do ustalenia ceny eksportowej Komisja musiała wykorzystać dostępne fakty.
- (141) Cenę eksportową ustalono w oparciu o dane Eurostatu dotyczące CIF. Cenę eksportową ustalono zatem na poziomie 755,65 EUR/t.

3.2.2.3. Porównanie

- (142) Komisja porównała wartość normalną i cenę eksportową produktu objętego przeglądownym na podstawie ceny *ex-works*. W oparciu o informacje dostarczone przez wnioskodawcę dokonano korekty ceny eksportowej w celu sprowadzenia jej do poziomu cen *ex-works*, uwzględniając koszty transportu morskiego i krajowego oraz opłaty za rozładunek, wynoszące 127,84 EUR/t. Na tej podstawie dostosowana cena eksportowa *ex-works* do Unii wynosiła 627,81 EUR/t.

3.2.2.4. Kontynuacja dumpingu

- (143) Z powyższego porównania wynika, że ceny eksportowe do Unii, wyrażone jako odsetek wartości CIF, były o 10 % niższe od ustalonej wartości normalnej.
- (144) Ponieważ przedmiotowa wielkość przywozu była jednak bardzo ograniczona i stanowiła poniżej 1 % łącznego przywozu do Unii i około 0 % udziału w rynku unijnym, Komisja zbadała również prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia dumpingu.

3.2.3. Prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia dumpingu w przypadku uchylecia środków

- (145) Zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia podstawowego Komisja zbadała prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia dumpingu w przypadku wygaśnięcia środków. W tym zakresie przeanalizowano następujące dodatkowe elementy: wywóz towarów do państw trzecich, moce produkcyjne i wolne moce produkcyjne w Rosji, jak również atrakcyjność rynku unijnego.

3.2.3.1. Eksport do państw trzecich

a) **Wartość normalna**

- (146) Konstrukcję wartości normalnej wyjaśniono w sekcji 3.2.2.1 powyżej.

b) **Cena eksportowa**

- (147) Cenę eksportową ustalono na podstawie cen eksportowych produktu objętego przeglądownym stosowanych w wywozie do innych państw trzecich. W tym względzie, wobec braku współpracy ze strony producentów eksportujących, Komisja wykorzystowała bazę danych GTA. W okresie objętym dochodzeniem przeglądownym średnia cena eksportowa CIF do państw trzecich wynosiła 536 EUR/t. Cena eksportowa CIF stosowana w wywozie do krajów trzecich została obniżona do poziomu cen *ex-works* poprzez odjęcie kosztów transportu morskiego i krajowego oraz kosztów ubezpieczenia w Rosji, które wyniosły 127,84 EUR/t, jak wskazano w motywie 141. Na tej podstawie skorygowana cena eksportowa *ex-works* stosowana w wywozie do państw trzecich wynosiła 408,72 EUR/t.

⁽⁶⁷⁾ Global Steel Prices, Indexes & Forecasts | MEPS International.

c) **Porównanie cen**

- (148) Komisja porównała wartość normalną ustaloną w sekcji 3.2.2.1 ze średnią ceną eksportową stosowaną w wywozie do państw trzecich na podstawie ceny *ex-works*.
- (149) Z powyższego porównania wynika, że rosyjski wywóz produktu objętego przeglądem do państw trzecich, wyrażony jako odsetek wartości CIF, był o 55 % niższy od ustalonej wartości normalnej.
- (150) W swoich uwagach dotyczących wszczęcia postępowania trzej rosyjscy producenci eksportujący stwierdzili, że ceny eksportowe stosowane w wywozie na rynki państw trzecich nie są bardziej reprezentatywne od cen eksportowych stosowanych w wywozie do Unii, ponieważ taki wywóz, szczególnie do Turcji, obejmuje tańsze rodzaje płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno, co wyjaśniałoby ich niższe ceny. Producenci zasugerowali, że wysokie rosyjskie ceny eksportowe podane przez Eurostat są reprezentatywne i muszą być wykorzystane w ocenie.
- (151) W tym względzie Komisja zauważyła, że nie przedstawiono żadnych dowodów na poparcie zarzutu dotyczącego różnic w rodzajach produktu. W rzeczywistości trzej rosyjscy producenci eksportujący nie dostarczyli odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu, które umożliwiłyby Komisji dokonanie oceny rodzajów produktów wywożonych do Unii. W związku z tym, jak wyjaśniono w motywie 138, Komisja oparła swoją ocenę na dostępnych faktach. Aby ustalić rosyjską cenę eksportową stosowaną w wywozie do państw trzecich, Komisja skorzystała z bazy danych GTA, uznając ją za najodpowiedniejsze źródło. W każdym razie, nawet gdyby rosyjskie ceny eksportowe stosowane w wywozie do Unii zostały wykorzystane zgodnie z sugestią trzech rosyjskich eksporterów, Komisja ustaliła w sekcji 3.2.2.4 powyżej, że rosyjskie ceny eksportowe stosowane w wywozie do Unii pochodzące z Eurostatu, wyrażone jako odsetek wartości CIF, były o 10 % niższe od ustalonej wartości normalnej. Argument ten został zatem odrzucony.

3.2.3.2. Moce produkcyjne i wolne moce produkcyjne w Rosji

- (152) Ze względu na brak współpracy rosyjskich producentów eksportujących moce produkcyjne i wolne moce produkcyjne w Rosji ustalono na podstawie dostępnych faktów, a w szczególności na podstawie informacji przekazanych przez wnioskodawcę, dotyczących okresu objętego dochodzeniem przeglądownym.
- (153) Według informacji przekazanych przez wnioskodawcę całkowite moce produkcyjne w Rosji w przypadku produktu objętego przeglądem wyniosły w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym ponad 12 000 000 ton. Wnioskodawca oszacował, że rosyjscy producenci dysponują wolnymi mocami produkcyjnymi na poziomie około 2 mln ton, których rynek krajowy nie jest w stanie wchłonąć. Ponadto wnioskodawca stwierdził, że w latach 2016–2021 rosyjscy producenci zwiększyli swoje moce produkcyjne w zakresie stali walcowanej na zimno o około 1 150 000 ton.
- (154) Rosyjscy producenci eksportujący zakwestionowali przedstawione przez wnioskodawcę szacunki dotyczące wolnych mocy produkcyjnych w Rosji. W swoich uwagach dotyczących wszczęcia postępowania przedstawili dane dotyczące całkowitych mocy produkcyjnych przemysłu płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno w Rosji, wielkości produkcji ogółem i wskaźnika wykorzystania mocy produkcyjnych. Stwierdzili, że w 2020 r. wolne moce produkcyjne rosyjskiego przemysłu płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno wynosiły [1,8–2,3] mln ton, co stanowiło zaledwie [4–8] % całkowitej konsumpcji w Unii (32,4 mln ton). Stwierdzili również, że uwzględniając szacunkowy wzrost konsumpcji i produkcji płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno w Rosji i Eurazjatyckiej Unii Gospodarczej (EUG), przewiduje się, że wolne moce produkcyjne rosyjskiego przemysłu płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno będą dalej spadać.
- (155) W tym względzie, jak wyjaśniono w motywie 32, rosyjscy producenci eksportujący nie udzielili odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu i Komisja uznała, że przekazali jedynie fragmentaryczne informacje dotyczące produkcji, mocy produkcyjnych i wielkości produkcji i nie przedstawili dowodów potwierdzających te informacje, których Komisja nie była w stanie zweryfikować. W związku z tym, ponieważ producenci eksportujący nie dostarczyli wystarczających i wiarygodnych informacji dotyczących mocy produkcyjnych i wielkości produkcji, Komisja wykorzystwała informacje dostępne w aktach sprawy.

- (156) Ponadto rosyjscy producenci eksportujący dostarczyli dane dotyczące produkcji, mocy produkcyjnych i wykorzystania mocy produkcyjnych wyłącznie w wersji poufnej bez niepoufnego streszczenia. Jak zauważono w zawiadomieniu o wszczęciu, jeżeli strona przekazująca poufne informacje nie wskaże odpowiedniego powodu wniosku o traktowanie na zasadzie poufności lub nie dostarczy niepoufnego streszczenia w wymaganym formacie i o wymaganej jakości, Komisja może nie uwzględnić takich informacji, chyba że można wykazać w sposób zadowalający z właściwych źródeł, że informacje te są poprawne. Ponieważ informacje dotyczące produkcji, mocy produkcyjnych i wykorzystania mocy produkcyjnych zostały dostarczone jedynie w wersji poufnej, przez co nie mogły być przedmiotem uwag innych zainteresowanych stron, nie można było w sposób zadowalający wykazać, że informacje te są prawdziwe.
- (157) Mimo wszystko przedmiotowe dane dostarczone przez rosyjskich producentów eksportujących i dane dostarczone przez wnioskodawcę niewiele się różniły. W związku z tym Komisja uznała, że ocena dokonana na podstawie danych dostarczonych przez rosyjskich producentów eksportujących nie prowadziłyby do odmiennych wniosków. W związku z tym Komisja odrzuciła te argumenty.
- (158) Po ujawnieniu rząd rosyjski, jak również producenci eksportujący zakwestionowali ustalenia Komisji, z których wynikało, że producenci eksportujący nie współpracowali w pełni podczas dochodzenia oraz że nie przedstawiono żadnej miarodajnej wersji jawnej (jak wyjaśniono w motywie 156). Producenci eksportujący twierdzili więc, że Komisja nadużyła w tym względzie swoich uprawnień uznaniowych.
- (159) Po pierwsze Komisja zauważyła, że informacje dotyczące mocy produkcyjnych w podziale na przedsiębiorstwa zostały dostarczone przez producentów eksportujących jedynie w formie zindeksowanej, przez co strony nie mogły przedstawić uwag na temat dokładnych zainstalowanych mocy produkcyjnych (nie podano przedziałów). W wersji jawnej nie przedstawiono ani danych dotyczących produkcji, ani danych dotyczących wykorzystania mocy produkcyjnych. W związku z tym Komisja powtórzyła swoje ustalenie, że pozostałe zainteresowane strony nie mogły zapoznać się z jawną wersją informacji dotyczących produkcji, mocy produkcyjnych i wykorzystania mocy produkcyjnych. Po drugie informacje te nie zostały dostarczone jako część odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu i nie zostały skontrolowane krzyżowo przez porównanie z innymi częściami kwestionariusza i dokumentami źródłowymi, które przedsiębiorstwa są zobowiązane dostarczyć jako dowód potwierdzający informacje przedstawione w odpowiedziach na pytania zawarte w kwestionariuszu. Ponadto, jak wyjaśniono w motywie 157 powyżej, Komisja ustaliła, że nawet gdyby uwzględniono dostarczone dane, jej ustalenia dotyczące wolnych mocy produkcyjnych nie uległyby zmianie. W związku z tym Komisja odrzuciła te argumenty.
- (160) Wolne moce produkcyjne dostępne w Rosji w zakresie produktu objętego przeglądem stanowią ok. 21 % łącznej konsumpcji w Unii na wolnym rynku w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym, jak wynika z informacji zawartych we wniosku, i około 20 %, jeżeli weźmie się pod uwagę dane dostarczone przez rosyjskich producentów eksportujących.
- (161) W związku z powyższym Komisja stwierdziła, że rosyjscy producenci eksportujący posiadają znaczne wolne moce produkcyjne, które – w przypadku wygaśnięcia środków – mogłyby wykorzystać do produkcji płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno w celu wywozu na rynek Unii.

3.2.3.3. Atrakcyjność rynku unijnego

- (162) Komisja ustaliła, że rosyjscy producenci eksportujący prowadzili wywóz produktu objętego przeglądem na rynki państw trzecich po cenach o około 14 % niższych od średnich cen sprzedaży stosowanych przez producentów unijnych na rynku unijnym. Biorąc pod uwagę ten poziom cen, wywóz do Unii jest dla rosyjskich eksporterów potencjalnie bardziej atrakcyjny niż wywóz do wszystkich pozostałych krajów.
- (163) Rynek unijny jest również atrakcyjny ze względu na bliskość geograficzną i całkowitą wielkość konsumpcji na poziomie 33 579 173 ton, w tym konsumpcji na wolnym rynku w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym na poziomie 9 677 020 ton.

- (164) Wielkość wywozu do państw trzecich wyniosła w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym 580 000 ton, co stanowiło 6 % konsumpcji na wolnym rynku w Unii. Stanowi to dodatkową wielkość wywozu płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno, które w przypadku wygaśnięcia środków mogłyby być przekierowane na rynek unijny z uwagi na jego atrakcyjność.
- (165) Po ujawnieniu informacji producenci eksportujący i rząd rosyjski twierdzili, że rynek unijny nie jest już atrakcyjny dla producentów eksportujących ze względu na sankcje oraz że nawet w okresie poprzedzającym sankcje „przeplawy handlowe, infrastruktura i łańcuchy dostaw zostały już zniszczone” i potrzeba będzie lat, zanim zostaną przywrócone.
- (166) Chociaż argument dotyczący sankcji został omówiony w motywach 167 i 172 poniżej, Komisja zauważyła, że nie przedstawiono żadnych dowodów w odniesieniu do twierdzenia, że przywrócenie wywozu do Unii zajmie lata. Jednocześnie, biorąc pod uwagę znacznie niższe ceny, po których rosyjscy producenci eksportujący kontynuują wywóz do pozostałych państw świata, bliskość geograficzną i wielkość rynku unijnego oraz znaczną wielkość wywozu do państw trzecich, który mógłby zostać przekierowany do Unii, Komisja powtórzyła swoje ustalenie, że rynek unijny jest atrakcyjny dla rosyjskich producentów eksportujących.
- (167) Nie zakwestionowano tego wniosku z uwagi na ostatnie wydarzenia. Komisja zauważyła w tym względzie, że po wszczęciu dochodzenia, w związku z agresją wojskową Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, Unia nałożyła kolejne pakiety sankcji na Rosję, które miały również wpływ na wyroby ze stali lub przedsiębiorstwa sektora stalowego produkujące i eksportujące produkt objęty przeglądownym po okresie objętym dochodzeniem przeglądownym. Ostatni pakiet sankcji obejmujący produkt objęty przeglądownym lub producentów eksportujących zawiera zakaz przywozu płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno. Zakaz ten wszedł w życie 16 marca 2022 r. ⁽⁶⁸⁾ Biorąc pod uwagę, że sankcje te są powiązane z agresją wojskową oraz bieżącą sytuacją geopolityczną, nie można przewidzieć ich zakresu, zróżnicowania lub czasu trwania. Ponadto okres obowiązywania środków antydumpingowych wynosi pięć lat. Mając na względzie powyższe niepewności oraz fakt, że Rada może w każdej chwili wprowadzić dalsze zmiany w dokładnym zakresie oraz czasie trwania sankcji, Komisja uznała, że nie mogą one mieć wpływu na jej wnioski w niniejszym postępowaniu.

3.2.3.4. Wniosek dotyczący prawdopodobieństwa ponownego wystąpienia dumpingu

- (168) Komisja ustaliła, że rosyjscy producenci eksportujący prowadzą sprzedaż do państw trzecich po cenach niższych od wartości normalnej.
- (169) Jak wyjaśniono w motywie 161, wolne moce produkcyjne w Rosji były w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym znaczne, ponieważ stanowiły około 21 % całkowitej konsumpcji w Unii na wolnym rynku w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym, i wzrosły w latach 2016–2021.
- (170) Co więcej, ponieważ rynek unijny jest atrakcyjny pod względem wielkości, bliskości geograficznej i cen, istnieje duże prawdopodobieństwo (ponownego) skierowania rosyjskiego wywozu i wolnych mocy produkcyjnych do Unii w przypadku dopuszczenia do wygaśnięcia środków.
- (171) Po ujawnieniu ustaleń rząd rosyjski stwierdził, że nie ma prawdopodobieństwa ponownego wystąpienia dumpingu, ponieważ przywóz jest nieznaczny, a z powodu sankcji rosyjscy producenci całkowicie wstrzymali wywóz do Unii na długi i nieokreślony czas.
- (172) W odniesieniu do wywozu do Unii Komisja przypomniła, że ustaliła prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia dumpingu na podstawie elementów opisanych powyżej, które nie obejmują obecnego poziomu wywozu do Unii, uznawanego za sytuację tymczasową, która może ulec zmianie w dowolnym momencie. W odniesieniu do obowiązujących sankcji, jak wyjaśniono w motywie 167, biorąc pod uwagę, że ich zakres, zróżnicowanie lub czas trwania

⁽⁶⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz.U. L 229 z 31.7.2014, s. 1), zmienione rozporządzeniem Rady (UE) 2022/428 (Dz.U. L 87 I z 15.3.2022, s. 13). W celu zapoznania się z wersją skonsolidowaną rozporządzenia (UE) nr 833/2014 zawierającą wszystkie zmiany odnośnie do pakietu sankcji zob. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0833-20220413>

są nieprzewidywalne i mogą zostać zmienione w dowolnym momencie, Komisja stwierdziła, że nie mogą one mieć wpływu na wnioski w przedmiotowym postępowaniu. W związku z tym ostatnie wydarzenia mające tymczasowy wpływ na przywóz z Rosji do Unii nie mogą spowodować zmiany ustaleń poczynionych w odniesieniu do ponownego wystąpienia dumpingu w tym przypadku i twierdzenia te zostały odrzucone.

- (173) Komisja uznała zatem, że istnieje prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia dumpingu, jeżeli okres obowiązywania środków nie zostanie przedłużony.

4. SZKODA

4.1. Definicja przemysłu Unii i produkcji unijnej

- (174) Produkt podobny był wytwarzany w okresie badanym przez 21 producentów w Unii. Producenci ci reprezentują przemysł Unii w rozumieniu art. 4 ust. 1 rozporządzenia podstawowego.
- (175) Zgodnie z ustaleniami całkowita produkcja unijna w okresie objętym dochodzeniem przeglądowym wyniosła około 30,5 mln ton. Komisja ustaliła tę wartość na podstawie wszystkich dostępnych informacji dotyczących przemysłu Unii, takich jak informacje przekazane przez wnioskodawcę. Jak wskazano w motywie 21, próba składająca się z trzech wybranych producentów unijnych reprezentowała ponad 30 % całkowitej unijnej produkcji produktu podobnego.
- (176) Ponieważ przemysł Unii jest zintegrowany głównie wertykalnie, a płaskie wyroby ze stali walcowane na zimno uznaje się za główny materiał do produkcji różnych produktów na dalszych poziomach łańcucha produkcyjnego o wartości dodanej, konsumpcję na rynku sprzedaży wewnętrznej i konsumpcję na wolnym rynku przeanalizowano osobno.
- (177) Rozróżnienie między rynkiem sprzedaży wewnętrznej a wolnym rynkiem ma znaczenie dla analizy szkody, ponieważ produkty przeznaczone na użytek własny nie są narażone na bezpośrednią konkurencję ze strony przywozu, a ceny transferowe są określane w ramach grup zgodnie z różnymi politykami cenowymi i w związku z tym nie są one wiarygodne. Natomiast produkcja przeznaczona na wolny rynek bezpośrednio konkuruje z przywozem produktu objętego postępowaniem, a ceny są cenami wolnorynkowymi.
- (178) Aby przedstawić możliwie najbardziej kompletny obraz przemysłu Unii, Komisja, podobnie jak zrobiła to w pierwotnym dochodzeniu, uzyskała dane dotyczące całej działalności związanej z płaskimi wyrobami ze stali walcowanymi na zimno i określiła, czy produkcja była przeznaczona na wewnętrzne potrzeby, czy do sprzedaży na wolnym rynku. Komisja ustaliła, że około 78 % całkowitej produkcji producentów unijnych było przeznaczone na użytek własny.
- (179) Komisja zbadała niektóre wskaźniki ekonomiczne odnoszące się do przemysłu Unii wyłącznie na podstawie danych dotyczących wolnego rynku. Te wskaźniki to: wielkość sprzedaży i ceny sprzedaży na rynku unijnym; udział w rynku; wielkość i ceny wywozu oraz rentowność. W przypadku innych wskaźników, takich jak produkcja, moce produkcyjne, produktywność, zatrudnienie i wynagrodzenia, uwzględnione poniżej dane liczbowe dotyczą całej działalności i w związku z tym ich rozdzielenie nie było uzasadnione.

4.2. Konsumpcja w Unii

- (180) Komisja ustaliła wielkość konsumpcji w Unii na podstawie: a) danych dostarczonych przez Eurofer dotyczących sprzedaży produktu podobnego przez przemysł Unii w Unii, skontrolowanych krzyżowo przez porównanie z objętymi próbą producentami unijnymi oraz b) przywozu produktu objętego przeglądem z wszystkich państw trzecich, według danych Eurostatu.
- (181) Konsumpcja w Unii kształtowała się w następujący sposób:

Tabela 2

Konsumpcja w Unii (w tonach)

	2018	2019	2020	Okres objęty dochodzeniem przeglądowym
Całkowita konsumpcja w Unii	39 389 717	38 484 642	31 808 880	33 579 173
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	98	81	85
Rynek sprzedaży wewnętrznej	28 207 944	28 129 434	22 651 025	23 902 153
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	100	80	85
Wolny rynek	11 181 772	10 355 209	9 157 856	9 677 020
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	93	82	87

Źródło: Dane dostarczone przez Eurofer, skontrolowane krzyżowo przez porównanie z odpowiedziami producentów objętych próbą na pytania zawarte w kwestionariuszu; Eurostat.

- (182) Konsumpcja na wolnym rynku wzrosła w porównaniu z 7 122 682 tonami zużytymi w okresie objętym pierwotnym dochodzeniem (od 1 kwietnia 2014 r. do 31 marca 2015 r.). W okresie badanym unijna konsumpcja własna spadła jednak o ok. 15 %, natomiast unijna konsumpcja na wolnym rynku spadła o około 13 %. W latach 2018–2019 konsumpcja na rynku sprzedaży wewnętrznej pozostała na stałym poziomie, natomiast konsumpcja na wolnym rynku spadła o 7 %. Największy spadek miał miejsce w latach 2019–2020, kiedy to zarówno konsumpcja na wolnym rynku, jak i konsumpcja własna odnotowały znaczny spadek odpowiednio o 11 % i 20 %. Spadek ten rozpoczął się w 2019 r. z powodu ogólnego spowolnienia wzrostu gospodarczego w Unii, zaostriżył się jednak ze względu na ogólne spowolnienie gospodarcze spowodowane pandemią COVID-19. Ogólne spowolnienie wzrostu gospodarczego, a w szczególności w przemyśle wytwórczym, miało wpływ na ogólny popyt na stal. Sytuacja ta wpłynęła szczególnie na przemysł motoryzacyjny, który stanowi znaczną część użytkowników płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno. Od 2020 r. do okresu objętego dochodzeniem przeglądowym zarówno konsumpcja własna, jak i na wolnym rynku wzrosła o 5 %, przy czym nie powróciła do poziomów z 2018 r.

4.3. Przywóz z państw, których dotyczy postępowanie, i z pozostałych krajów

4.3.1. Wielkość i udział w rynku przywozu z państw, których dotyczy postępowanie, i z pozostałych krajów

- (183) Komisja określiła wielkość przywozu na podstawie danych Eurostatu. Udział przywozu w rynku został określony na podstawie porównania między wielkością przywozu a unijną konsumpcją na wolnym rynku przedstawioną w tabeli 2 powyżej.
- (184) Przywóz do Unii z państw, których dotyczy postępowanie, i z pozostałych krajów kształtował się następująco:

Tabela 3

Wielkość przywozu (w tonach) i udział w rynku

	2018	2019	2020	Okres objęty dochodzeniem przeglądowym
Wielkość przywozu z państw, których dotyczy postępowanie	14 367	4 286	1 435	9 713
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	30	10	68
Udział w rynku	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Wielkość przywozu z ChRL	2 305	1 275	423	7 065
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	55	18	307
Udział ChRL w rynku	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Wielkość przywozu z Rosji	12 062	3 011	1 012	2 648
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	25	8	22
Udział Rosji w rynku	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Wielkość przywozu z pozostałych krajów	2 279 706	2 113 190	1 876 491	2 154 420
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	93	82	95
Udział w rynku – pozostałe kraje	20,39 %	20,41 %	20,49 %	22,26 %

Źródło: Eurostat.

- (185) Podczas gdy przywóz z państw, których dotyczy postępowanie, stanowił 20 % udziału w rynku i 1,4 mln ton w okresie objętym pierwotnym dochodzeniem, na podstawie danych Eurostatu przywóz ten praktycznie zniknął z rynku unijnego. W rzeczywistości przywóz z państw, których dotyczy postępowanie, w dalszym ciągu spadał w okresie badanym z 14 367 do 9 713 ton. Chociaż wielkość przywozu z obu państw, których dotyczy postępowanie, ponownie nieco wzrosła między 2020 r. a okresem objętym dochodzeniem przeglądowym, zgodnie z rosnącą wielkością konsumpcji w tym samym okresie, to udział tego przywozu w rynku w okresie objętym dochodzeniem przeglądowym wciąż wynosił zaledwie 0,1 %.

- (186) Łączny przywóz produktu objętego przeglądem z państw trzecich innych niż państwa, których dotyczy postępowanie, zmniejszył się w okresie badanym o 5 % (z 2,28 mln ton do 2,15 mln ton). Jest to zgodne z tą samą tendencją spadkową unijnej konsumpcji na wolnym rynku, o której mowa w tabeli 2, choć w mniejszym stopniu. Ponadto państwa trzecie utrzymały swój udział w rynku na wolnym rynku w okresie badanym (a nawet zwiększyły go o niemal 2 punkty procentowe), natomiast przemysł Unii stracił niemal 2 % udziału w rynku. Dostawy płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno na wolnym rynku były jednak rozdrobnione, a udział żadnego z pozostałych państw trzecich w rynku unijnym nie przekraczał 4 % ⁽⁶⁹⁾.

4.4. Sytuacja gospodarcza przemysłu Unii

4.4.1. Uwagi ogólne

- (187) Ocena warunków ekonomicznych przemysłu Unii obejmowała ocenę wszystkich wskaźników gospodarczych oddziałujących na stan przemysłu Unii w okresie badanym.
- (188) W celu określenia szkody Komisja wprowadziła rozróżnienie między makroekonomicznymi i mikroekonomicznymi wskaźnikami szkody. Komisja oceniła wskaźniki makroekonomiczne na podstawie danych zawartych w odpowiedzi Eurofer na pytania zawarte w kwestionariuszu dotyczących sprzedaży produktu podobnego przez przemysł Unii, skontrolowanych krzyżowo przez porównanie z objętymi próbą producentami unijnymi. Komisja oceniła wskaźniki mikroekonomiczne na podstawie danych przedstawionych w odpowiedziach na pytania zawarte w kwestionariuszu, udzielonych przez objętych próbą producentów unijnych. Oba zestawy danych uznano za reprezentatywne dla sytuacji gospodarczej przemysłu Unii.
- (189) Do wskaźników makroekonomicznych zalicza się: produkcję, moce produkcyjne, wykorzystanie mocy produkcyjnych, wielkość sprzedaży, udział w rynku, wzrost, zatrudnienie, wydajność, wielkość marginesu dumpingu oraz poprawę sytuacji po wcześniejszym dumpingu.
- (190) Do wskaźników mikroekonomicznych zalicza się: średnie ceny jednostkowe, koszt jednostkowy, koszty pracy, zapasy, rentowność, przepływy środków pieniężnych, inwestycje, zwrot z inwestycji i zdolność do pozyskania kapitału.

4.4.2. Wskaźniki makroekonomiczne

4.4.2.1. Produkcja, moce produkcyjne i wykorzystanie mocy produkcyjnych

- (191) Całkowita produkcja unijna, moce produkcyjne i wykorzystanie mocy produkcyjnych kształtowały się w okresie badanym następująco:

Tabela 4

Produkcja, moce produkcyjne i wykorzystanie mocy produkcyjnych

	2018	2019	2020	Okres objęty dochodzeniem przeglądownym
Wielkość produkcji (w tonach)	36 298 267	35 686 689	29 229 520	30 520 404
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	98	81	84
Moce produkcyjne (w tonach)	45 912 036	45 976 102	48 542 510	44 909 450
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	100	106	98

⁽⁶⁹⁾ Indie, Turcja, Ukraina i Korea Południowa były jedynymi państwami, których udział w rynku przekraczał 3 % w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym, podczas gdy tylko Tajwan i Zjednoczone Królestwo miały ponad 2 % udziału w rynku.

Wykorzystanie mocy produkcyjnych (%)	79	78	60	68
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	98	76	86

Źródło: Eurofer, objęci próbą producenci unijni.

- (192) Wielkość produkcji znacznie spadła od początku okresu badanego. Spadek ten charakteryzuje się w dużej mierze podobną tendencją i wielkością, jak ta obserwowana w przypadku spadku całkowitej konsumpcji w Unii. W okresie objętym dochodzeniem przeglądowym wielkość produkcji zmniejszyła się o 16 %.
- (193) Moce produkcyjne również nieznacznie zmniejszyły się w okresie badanym i są na znacznie niższym poziomie niż podczas pierwotnego dochodzenia. Wynika to częściowo z faktu, że w czasie pierwotnego dochodzenia Zjednoczone Królestwo wciąż było członkiem Unii, natomiast w bieżącym dochodzeniu przeglądowym nie uwzględniono już jego mocy produkcyjnych. Ponadto przemysł Unii podjął kroki w celu dostosowania swoich mocy produkcyjnych do konsumpcji na rynku oraz ich zracjonalizowania. W związku z tym wskaźnik wykorzystania mocy produkcyjnych początkowo uległ poprawie w porównaniu z wartością z pierwotnego dochodzenia. Od czasu spowolnienia wzrostu w Unii w 2019 r., a zwłaszcza od początku pandemii COVID-19, wskaźnik ten ponownie jednak znacząco spadł w okresie badanym, przy czym w okresie objętym dochodzeniem przeglądowym odnotował niewielką poprawę (gdy w 2020 r. spadek był o prawie 20 punktów procentowych niższy w porównaniu z poziomem z 2018 r., w okresie objętym dochodzeniem przeglądowym był o 11 punktów procentowych niższy w porównaniu z poziomem z 2018 r.).

4.4.2.2. Wielkość sprzedaży i udział w rynku

- (194) Wielkość sprzedaży i udział przemysłu Unii w rynku kształtowały się w okresie badanym następująco:

Tabela 5

Wielkość sprzedaży (w tonach) i udział w rynku

	2018	2019	2020	Okres objęty dochodzeniem przeglądowym
Łączna wielkość sprzedaży na rynku unijnym – na wolnym rynku i na rynku sprzedaży wewnętrznej	37 095 644	36 367 167	29 930 954	31 415 040
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	98	81	85
Sprzedaż i wykorzystanie na rynku sprzedaży wewnętrznej	28 207 944	28 129 434	22 651 025	23 902 153
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	100	80	85
Sprzedaż na wolnym rynku	8 887 699	8 237 733	7 279 930	7 512 887
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	93	82	85
Udział w rynku sprzedaży wolnorynkowej (%)	79	80	79	78

Źródło: Eurofer, objęci próbą producenci unijni.

- (195) Całkowita sprzedaż w Unii wykazywała w okresie badanym tendencję spadkową, a jej ogólny spadek wyniósł 15 %. Tę samą tendencję, o podobnej skali, obserwuje się w przypadku rynku sprzedaży wewnętrznej i wolnego rynku, zgodnie ze spadkiem konsumpcji przedstawionym w tabeli 2.
- (196) Udział przemysłu Unii w wolnym rynku utrzymywał się w okresie badanym na zasadniczo stabilnym poziomie, ale w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym zmniejszył się o prawie 2 %. Zbiega się to ze wzrostem udziału w rynku państw trzecich w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym, jak wskazano w tabeli 3.

4.4.2.3. Wzrost

- (197) W kontekście malejącej konsumpcji przemysł Unii nie tylko odnotował spadek wielkości sprzedaży w Unii, ale także utracił udział w rynku na wolnym rynku. W związku z tym w okresie badanym przemysł Unii nie wykazywał wzrostu.

4.4.2.4. Zatrudnienie i wydajność

- (198) Zatrudnienie i wydajność kształtowały się w okresie badanym następująco:

Tabela 6

Zatrudnienie i wydajność

	2018	2019	2020	Okres objęty dochodzeniem przeglądownym
Liczba pracowników	9 634	9 137	9 773	9 321
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	95	101	97
Wydajność (w tonach na pracownika)	3 768	3 906	2 991	3 274
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	104	79	87

Źródło: Eurofer, objęci próbą producenci unijni.

- (199) Przemysłowi Unii nie udało się utrzymać liczby pracowników zajmujących się produkcją produktu objętego przeglądownem, która spadła ogółem między 2018 r. a okresem objętym dochodzeniem przeglądownym o 3 %.
- (200) Wydajność siły roboczej przemysłu Unii, mierzona jako produkcja (w tonach) na pracownika, wykazywała w okresie badanym tendencję spadkową (-13 %) Znaczny spadek wydajności tłumaczy się większym spadkiem wielkości produkcji, który jest również związany ze spadkiem sprzedaży i popytu na produkty przemysłu Unii, zarówno na rynku wewnętrznym, jak i na rynkach eksportowych, w porównaniu z mniejszym spadkiem liczby pracowników.

4.4.2.5. Wielkość marginesu dumpingu i poprawa sytuacji po wcześniejszym dumpingu

- (201) Wszystkie marginesy dumpingu ustalone w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym znacznie przekraczały poziom de minimis. Jednocześnie poziom przywozu w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym był bardzo ograniczony i stanowił tylko 0,1 % konsumpcji w Unii. Środki antydumpingowe nałożone w następstwie pierwotnego dochodzenia umożliwiły przemysłowi Unii poprawę sytuacji po wcześniejszym dumpingu, co pokazują dane za 2018 r. i potwierdzają oświadczenia wnioskodawcy zawarte we wniosku o dokonanie przeglądu.

4.4.3. Wskaźniki mikroekonomiczne

4.4.3.1. Ceny i czynniki wpływające na ceny

- (202) Średnie ważone jednostkowe ceny sprzedaży i koszt produkcji objętych próbą producentów unijnych wobec niepowiązanych klientów w Unii kształtowały się w okresie badanym następująco:

Tabela 7

Ceny sprzedaży i koszt produkcji w Unii (EUR/t)

	2018	2019	2020	Okres objęty dochodzeniem przeglądowym
Średnia jednostkowa cena sprzedaży w Unii na wolnym rynku	654	613	553	622
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	94	85	95
Jednostkowy koszt produkcji	592	617	573	643
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	104	97	109

Źródło: Objęci próbą producenci unijni.

- (203) W okresie badanym ceny sprzedaży niepowiązanym stronom na rynku Unii (wolny rynek) spadły o 5 %. Ze szczególnej analizy wynika, że w latach 2018–2020 ceny sprzedaży spadły o 15 %, a następnie ponownie wzrosły o 12 % w okresie objętym dochodzeniem przeglądowym. W tym samym okresie koszt produkcji ulegał wahaniom, ale w okresie objętym dochodzeniem przeglądowym był o prawie 10 % wyższy niż w 2018 r. Poza 2018 r. we wszystkich latach średni koszt produkcji był wyższy od średniej ceny sprzedaży. Chociaż ceny sprzedaży znacznie wzrosły między 2020 r. a okresem objętym dochodzeniem przeglądowym, przemysł Unii nie był jeszcze w stanie zwiększyć cen sprzedaży do poziomu pozwalającego na pokrycie kosztów produkcji.

4.4.3.2. Koszty pracy

- (204) Średnie koszty pracy objętych próbą producentów unijnych kształtowały się w okresie badanym następująco:

Tabela 8

Średnie koszty pracy na pracownika

	2018	2019	2020	Okres objęty dochodzeniem przeglądowym
Średnie koszty pracy na pracownika (w EUR)	91 664	97 412	93 113	97 981
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	106	102	107

Źródło: Objęci próbą producenci unijni.

(205) W badanym okresie średnie koszty pracy ulegały wahaniom, ale wykazały ogólny wzrost na poziomie 7 %. Podczas gdy liczba pracowników spadła, ogólne koszty pracy również spadły, lecz w mniejszym stopniu.

4.4.3.3. Zapasy

(206) Stan zapasów objętych próbą producentów unijnych kształtował się w okresie badanym następująco:

Tabela 9

Zapasy

	2018	2019	2020	Okres objęty dochodzeniem przeglądowym
Stan zapasów na koniec okresu sprawozdawczego (w tonach)	488 722	429 657	284 572	262 487
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	88	58	54
Stan zapasów na koniec okresu sprawozdawczego jako odsetek produkcji	4 %	4 %	3 %	2 %
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	88	65	55

Źródło: Objęci próbą producenci unijni.

(207) W okresie badanym zapasy przemysłu Unii stale malały. Zazwyczaj wszelkie zmiany w zapasach płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno podlegają tym samym tendencjom co zmiany w produkcji, która również zmniejszyła się w okresie badanym, jak pokazano w tabeli 4 ⁽⁷⁰⁾. W okresie badanym w jednym z przedsiębiorstw objętych próbą miały jednak miejsce pewne działania restrukturyzacyjne, które wiązały się z częściowym podziałem obejmującym zapasy. Ponadto w jednym z objętych próbą przedsiębiorstw wystąpiły w pewnym okresie problemy z kilkoma urządzeniami, co spowodowało konieczność większej niż przewidywano sprzedaży z zapasów. Jak ustalono jednak również w pierwotnym dochodzeniu, zapasów nie uznaje się za istotny wskaźnik szkody dla tego przemysłu, ponieważ większość rodzajów produktu podobnego jest wytwarzanych przez przemysł Unii na konkretne zamówienia od użytkowników ⁽⁷¹⁾.

4.4.3.4. Rentowność, przepływy środków pieniężnych, inwestycje, zwrot z inwestycji i zdolność do pozyskania kapitału

(208) Rentowność, przepływy środków pieniężnych, inwestycje i zwrot z inwestycji objętych próbą producentów unijnych kształtowały się w okresie badanym następująco:

Tabela 10

Rentowność, przepływy środków pieniężnych, inwestycje i zwrot z inwestycji

	2018	2019	2020	Okres objęty dochodzeniem przeglądowym
Rentowność sprzedaży klientom niepowiązanym w Unii (% obrotu ze sprzedaży)	16,1	- 2,8	- 14,7	- 3,1

⁽⁷⁰⁾ Potwierdzono to również w pierwotnym dochodzeniu, zob. motyw 136 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/181.

⁽⁷¹⁾ Rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/181, motyw 136.

<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	- 17	- 92	- 20
Przepływy środków pieniężnych (w EUR)	1 197 337 649	1 024 735 660	744 992 480	822 335 704
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	86	62	69
Inwestycje (w EUR)	65 866 851	75 059 376	61 159 498	72 616 722
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	114	93	110
Zwrot z inwestycji (%)	5	0	- 3	- 1
<i>Indeks</i> (2018 = 100)	100	- 8	- 69	- 12

Źródło: Objęci próbą producenci unijni.

- (209) Komisja określiła rentowność producentów unijnych objętych próbą, wyrażając zysk netto przed opodatkowaniem ze sprzedaży produktu podobnego klientom niepowiązanym w Unii jako odsetek obrotów z tej sprzedaży.
- (210) Dzięki wprowadzeniu środków antydumpingowych przemysł Unii był w stanie poprawić swoją rentowność od okresu objętego pierwotnym dochodzeniem, a nawet osiągnąć wyższy niż docelowy zysk określony w tym dochodzeniu ⁽⁷²⁾. Po osiągnięciu szczytowego poziomu w 2018 r. w kolejnych latach spadek konsumpcji w Unii na wolnym rynku zbiegł się jednak z malejącymi cenami sprzedaży, jak wskazano w tabeli 7 powyżej, co sprawiło, że jednostkowy koszt produkcji przewyższył średnią cenę sprzedaży. Ze względu na spadek konsumpcji płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno w Unii przemysł Unii nie mógł ustalić cen sprzedaży na poziomie umożliwiającym co najmniej pokrycie kosztów produkcji.
- (211) Przepływy pieniężne netto określają zdolność producentów unijnych do samofinansowania ich działalności. Zmiany przepływów środków pieniężnych netto kształtowały się w dużej mierze podobnie jak rentowność i w 2018 r. osiągnęły najwyższy poziom, po czym znacznie spadły w latach 2019 i 2020, by następnie nieco wzrosnąć w okresie objętym dochodzeniem, jednak nadal utrzymywały się poniżej poziomów z 2018 r. i 2019 r.
- (212) Zwrot z inwestycji to procentowy stosunek zysku do wartości księgowej netto inwestycji. Chociaż w okresie badanym odnotowano ogólny wzrost inwestycji, w 2020 r. i podczas okresu objętego dochodzeniem przeglądowym utrzymywały się one poniżej poziomu z 2019 r. Zwrot z inwestycji uległ pogorszeniu i charakteryzował się taką samą tendencją co rentowność.

4.5. Wnioski dotyczące szkody

- (213) Wszystkie wskaźniki makroekonomiczne wykazywały w okresie badanym negatywne tendencje, np. w odniesieniu do produkcji, wykorzystania mocy produkcyjnych, wielkości sprzedaży na rynku unijnym (zarówno na rynku sprzedaży wewnętrznej, jak i na wolnym rynku), udziału w rynku, zatrudnienia i wydajności. Podobnie negatywne tendencje wykazywała w okresie badanym większość wskaźników mikroekonomicznych, np. ceny sprzedaży na wolnym rynku Unii, koszty produkcji, rentowność, stany zapasów na koniec okresu sprawozdawczego, przepływy środków pieniężnych i zwrot z inwestycji. Tylko w przypadku inwestycji odnotowano tendencję wzrostową.

⁽⁷²⁾ Rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/1328.

- (214) Choć przemysł Unii zdołał zwiększyć ceny w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym, jego marża zysku wciąż była ujemna i w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym wynosiła -3,1 %. Pogorszeniu uległy także przepływy środków pieniężnych i zwrot z inwestycji, co dodatkowo utrudniło przemysłowi Unii gromadzenie kapitału i wzrost gospodarczy.
- (215) W związku z powyższym Komisja stwierdziła, że do 2018 r. sytuacja przemysłu Unii uległa poprawie po poniesieniu wcześniej istotnej szkody w rozumieniu art. 3 ust. 5 rozporządzenia podstawowego spowodowanej przywozem towarów po cenach dumpingowych z Chin i Rosji. W okresie badanym sytuacja w zakresie szkody uległa jednak pogorszeniu, a przemysł Unii w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym ponownie znalazł się w niepewnej gospodarczo i powodującej szkodę sytuacji.
- (216) Po ujawnieniu ustaleń rząd rosyjski nie zgodził się z wnioskiem Komisji dotyczącym sytuacji przemysłu Unii w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym. Według rządu rosyjskiego w porównaniu z rokiem poprzednim sytuacja uległa poprawie w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym, co nie dotyczyło jednak jednostkowego kosztu produkcji.
- (217) O ile jednak prawdą jest, że niektóre wskaźniki szkody uległy pewnej poprawie między 2020 r. a okresem objętym dochodzeniem przeglądownym, jak wskazano również w powyższej analizie (np. w motywie 193 lub 211), wskaźniki te uległy pogorszeniu w okresie badanym. Poprawa odnotowana w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym nie była jednak wystarczająca, aby wyprowadzić przemysł Unii z niepewnej gospodarczo sytuacji, w której znajdował się od 2018 r. W związku z powyższym Komisja odrzuciła ten argument.
- (218) Komisja stwierdziła, że istotnej szkody poniesionej przez przemysł Unii nie mógł spowodować przywóz z Chin i Rosji z uwagi na nieznaczną wielkość przywozu z państw, których dotyczy postępowanie, w okresie badanym.
- (219) Komisja zbadała zatem następnie prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia szkody spowodowanej pierwotnie przez przywóz towarów po cenach dumpingowych z Chin i Rosji w przypadku uchylenia środków.

5. PRAWDOPODOBIENSTWO PONOWNEGO WYSTĄPIENIA SZKODY

- (220) W motywie 215 Komisja stwierdziła, że przemysł Unii był w niepewnej gospodarczo sytuacji w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym. W motywie 218 Komisja stwierdziła ponadto, że szkoda poniesiona przez przemysł Unii w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym nie mogła zostać spowodowana przywozem towarów po cenach dumpingowych z Chin i Rosji z powodu jego bardzo ograniczonej wielkości. W związku z tym Komisja oceniła, zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia podstawowego, czy istnieje prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia szkody wyrządzonej przywozem towarów po cenach dumpingowych z Chin i Rosji w przypadku wygaśnięcia środków.
- (221) W tym zakresie Komisja zbadała moce produkcyjne i wolne moce produkcyjne w państwach, których dotyczy postępowanie, związek między cenami eksportowymi stosowanymi w wywozie do państw trzecich a poziomem cen w Unii oraz wpływ potencjalnego przywozu z tych państw oraz poziomu jego cen na sytuację przemysłu Unii w przypadku wygaśnięcia środków.

5.1. Wolne moce produkcyjne w Chinach i Rosji oraz atrakcyjność rynku unijnego

- (222) Jak już opisano w sekcjach 3.1.11.2 i 3.2.3.2, producenci eksportujący z Chin i Rosji dysponują znacznymi wolnymi mocami produkcyjnymi, które łącznie znacznie przekraczają obecną wielkość produkcji i popyt wewnętrzny w tych państwach. W przypadku dopuszczenia do wygaśnięcia środków te wolne moce produkcyjne mogłyby zostać wykorzystane do produkcji produktu objętego przeglądem z przeznaczeniem na wywóz do Unii. Ilości, które mogłyby wywieźć chińscy i rosyjscy producenci eksportujący, są znaczne w porównaniu z wielkością rynku unijnego. W istocie wolne moce produkcyjne odpowiadają ponad dwukrotności łącznej konsumpcji w Unii na wolnym rynku w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym.

- (223) Jak opisano w sekcjach 3.1.11.1 i 3.2.3.1, chińscy i rosyjscy producenci eksportujący dokonywali wywozu na swoje główne rynki państw trzecich po cenach znacznie niższych od ustalonej wartości normalnej, które dodatkowo były niższe od średnich (docelowych) cen sprzedaży stosowanych przez producentów unijnych na rynku unijnym w okresie objętym dochodzeniem przeglądowym. Dlatego też, biorąc pod uwagę poziom cen wywozu z Chin i Rosji na inne rynki państw trzecich, wywóz do Unii jest potencjalnie znacznie bardziej atrakcyjny dla eksporterów z tych państw. Można zatem racjonalnie oczekiwać, że w przypadku uchylenia środków rosyjscy i chińscy producenci eksportujący ponownie rozpoczną wywóz dużych ilości produktu objętego przeglądem do Unii. Oczekiwanie to znajduje dodatkowe uzasadnienie w dostępności znacznych wolnych mocy produkcyjnych w Chinach i Rosji. Jak zauważono w motywie 167, chociaż obecnie obowiązuje unijny zakaz przywozu niektórych wyrobów ze stali wywożonych z Rosji, w tym płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno ⁽⁷³⁾, jest prawdopodobne, że będzie to środek tymczasowy i nie można przewidzieć czasu jego obowiązywania w odniesieniu do okresu przedłużenia obecnych środków. Nie ma on zatem wpływu na wnioski dotyczące atrakcyjności rynku unijnego.
- (224) Trzej rosyjscy producenci eksportujący twierdzili, że wnioskodawca w swoim wniosku przecenił atrakcyjność rynku unijnego w odniesieniu do Rosji. Według przedsiębiorstw rosyjskich, gdyby miały one zwiększyć wywóz do państw trzecich, to byłby on raczej przeznaczony dla preferencyjnych partnerów handlowych Rosji, a nie dla Unii. Jak również wskazał wnioskodawca, nie ma jednak powodu, dla którego rosyjskie wolne moce produkcyjne miałyby być wykorzystane do zwiększenia wywozu do preferencyjnych partnerów handlowych Rosji. W rzeczywistości taki wywóz jest już objęty stawką cła wynoszącą 0 %, a więc już teraz mogliby prowadzić wywóz bezcłowy. Z kolei wywóz do Unii jest obecnie objęty cłami i porównywanie rosyjskich i chińskich cen stosowanych w wywozie do państw trzecich, powiększonych o unijne cło antydumpingowe, nie spowodowałoby podcięcia ceny docelowej, podczas gdy usunięcie cła antydumpingowego spowodowałoby takie podcięcie. W związku z tym nie jest przekonujący argument, że wywóz do takich partnerów handlowych wzrośnie, ponieważ nie stwierdzono żadnej zmiany, która mogłaby nastąpić między chwilą obecną a dającą się przewidzieć przyszłością i która przyczyniłaby się do zwiększenia wywozu z Rosji do takich krajów. W związku z powyższym Komisja odrzuciła argument rosyjskich eksporterów.
- (225) Po ujawnieniu ustaleń trzej rosyjscy producenci eksportujący i rząd rosyjski stwierdzili, że nie ma prawdopodobieństwa ponownego wystąpienia dumpingu wyrządzającego szkodę z Rosji. W opinii tych stron „przepisy i praktyka UE dowodzą, że sankcje UE są długoterminowym instrumentem polityki”, podczas gdy „unijne środki antydumpingowe nie mają z góry ustalonego okresu obowiązywania” ⁽⁷⁴⁾. Producenci eksportujący z Rosji twierdzili, że nic nie wskazuje na to, by sankcje wobec Rosji miały zostać złagodzone lub zniesione. Nawet jeśli sankcje zostałyby zniesione, rynek UE nie jest jednak atrakcyjny dla rosyjskich eksporterów „ze względu na wysokie ryzyko wprowadzenia poważnych ograniczeń handlowych”.
- (226) Jak określono również w motywach 165 i 166, nie przedstawiono żadnych dowodów wyjaśniających, dlaczego rynek unijny byłby mniej atrakcyjny dla rosyjskich eksporterów w przypadku scenariusza bez sankcji. Ponadto w motywach 172, 223 i 248 niniejszego rozporządzenia wyjaśniono, dlaczego Komisja uznała, że sankcje nie mogą mieć wpływu na wnioski w przedmiotowym postępowaniu. Dlatego też powyższe argumenty zostały odrzucone.

5.2. Wpływ na sytuację przemysłu Unii

- (227) Aby ustalić, w jaki sposób przywóz z Chin i Rosji wpłynąłby na przemysł Unii w przypadku zniesienia środków, Komisja przeprowadziła perspektywiczną i porównawczą analizę cen bez środków antydumpingowych.
- (228) Ze względu na brak współpracy ze strony producentów eksportujących z państw, których dotyczy postępowanie, w połączeniu z bardzo niewielkimi ilościami przywożonymi do Unii z tych państw, nie można było ustalić wiarygodnych cen importowych w okresie objętym dochodzeniem przeglądowym. W związku z tym nie można było na tej podstawie dokonać miarodajnych obliczeń podcięcia cenowego. W tych okolicznościach, aby oszacować prawdo-

⁽⁷³⁾ Zob. rozporządzenie (UE) 2022/428 zmieniające rozporządzenie (UE) nr 833/2014 dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie.

⁽⁷⁴⁾ Według rosyjskich producentów eksportujących wszelkie środki antydumpingowe „wygasają, gdy warunki stanowiące podstawę ich nałożenia ustają”, podczas gdy Komisja stosuje środki antydumpingowe „jako narzędzie długoterminowej ochrony handlu”.

podobną cenę, po której chińscy i rosyjscy producenci sprzedawaliby swoje produkty w ramach wywozu na rynek unijny, Komisja dokonała porównania cen między średnią ceną (ex-works) producentów unijnych objętych próbą a odpowiadającą jej średnią ważoną ceną produktu objętego przeglądem stosowaną w wywozie do państw trzecich ⁽⁷⁵⁾ z Chin i Rosji.

- (229) Wynik porównania wyrażono jako odsetek obrotów producentów unijnych objętych próbą w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym. Wykazało ono różnicę w cenie w przypadku Rosji wynoszącą niemal 13 %. W związku z tym Komisja stwierdziła, że w przypadku wygaśnięcia środków na rynku unijnym ceny rosyjskie podcinałyby ceny unijne na podobnym poziomie.
- (230) Z tego samego porównania w odniesieniu do Chin wynika, że ceny eksportowe stosowane w wywozie z Chin do państw trzecich nie były niższe od cen unijnych. Z dalszej analizy wynika jednak, że ceny te były nadal niższe od ceny docelowej Unii. Przy zastosowaniu tego samego zysku docelowego co w pierwotnym dochodzeniu (9,9 %) ⁽⁷⁶⁾ stwierdzono, że cena przywozu z Chin na poziomie chińskich cen eksportowych stosowanych wobec państw trzecich była o 10 % niższa niż cena docelowa Unii. W związku z tym przywóz z Chin prawdopodobnie spowodowałby szkodę, gdyby nie utrzymano środków.

5.3. Podsumowanie

- (231) Na podstawie powyższych ustaleń Komisja stwierdziła, że brak środków najprawdopodobniej doprowadziły do znacznego wzrostu przywozu towarów po cenach dumpingowych z Chin i Rosji wyrządzających szkodę, co prawdopodobnie spowodowałoby ponowne wystąpienie istotnej szkody.

6. INTERES UNII

- (232) Zgodnie z art. 21 rozporządzenia podstawowego Komisja zbadała, czy utrzymanie istniejących środków antidumpingowych w wyraźny sposób nie zaszkodzi interesom Unii jako całości. Interes Unii określono na podstawie oceny wszystkich różnorodnych interesów, których dotyczy sprawa, w tym interesu przemysłu Unii, importerów i użytkowników.

6.1. Interes przemysłu Unii

- (233) Przemysł Unii jest zlokalizowany w 14 państwach członkowskich (Niemczech, Republice Słowackiej, Włoszech, Słowenii, Luksemburgu, Grecji, Belgii, Niderlandach, Austrii, Finlandii, Szwecji, Portugalii, na Węgrzech i w Hiszpanii). Przemysł Unii zatrudnia 9 000 pracowników w związku z produktem objętym przeglądem.
- (234) Chociaż obowiązujące środki antidumpingowe w znacznym stopniu zapobiegły przywozowi towarów po cenach dumpingowych na rynek unijny z Chin i Rosji, przemysł Unii był w niepewnej gospodarczo sytuacji w okresie objętym dochodzeniem przeglądownym, co potwierdzają negatywne tendencje dotyczące wskaźników szkody.
- (235) Na podstawie powyższego Komisja ustaliła, że istnieje duże prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia szkody spowodowanej pierwotnie przez przywóz z państw, których dotyczy postępowanie, w przypadku wygaśnięcia środków. Napływ przywozu znacznych ilości towarów po cenach dumpingowych z Rosji i Chin spowodowałby pogorszenie i tak już bardzo niestabilnych warunków ekonomicznych przemysłu Unii i zagroziłyby jego rentowności.
- (236) Komisja stwierdziła zatem, że utrzymanie środków antidumpingowych wobec Rosji i Chin leży w interesie przemysłu Unii.

6.2. Interes użytkowników i importerów niepowiązanych

- (237) Komisja skontaktowała się ze wszystkimi znanymi użytkownikami i importerami niepowiązanymi. Żaden użytkownik ani importer niepowiązany nie zgłosił się i nie współpracował w niniejszym dochodzeniu poprzez przedłożenie odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu.

⁽⁷⁵⁾ Cenę tę ustalono na podstawie CIF, zgodnie z danymi podanymi w GTA (<https://www.gtis.com/gta/>), z uwzględnieniem odpowiednich korekt dotyczących kosztów poniesionych po przywozie.

⁽⁷⁶⁾ Rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/1328, motyw 156.

- (238) Jeden importer niepowiązany, Duferco S.A, i jeden użytkownik, ATS S.A., przedstawili swoje uwagi dotyczące wszczęcia postępowania. Według Duferco S.A ceny stali znacznie wzrosły, co spowodowało powstanie niedoborów w łańcuchu dostaw. Rząd rosyjski również zwrócił uwagę, że użytkownicy i konsumenci z Unii odczuwają skutki gwałtownego wzrostu cen płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno. ATS S.A. i trzech rosyjscy producenci eksportujący odnoszą się do wzrostu cen w pierwszej połowie 2021 r., który ich zdaniem spowodował szkodę dla użytkowników i konsumentów płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno. Ponadto strony twierdziły, że obowiązujące środki ochronne w odniesieniu do przywozu wyrobów ze stali stanowią samodzielny instrument ochrony handlu, który przyczynia się do wzrostu cen i zakłócenia równowagi na rynku ⁽⁷⁾.
- (239) W tym względzie środki ochronne mają inne uzasadnienie i cel niż środki antydumpingowe. Jak wyjaśniono w motywie 132 powyżej, środki ochronne nie są wystarczające do ochrony rynku unijnego przed przywozem towarów w znacznych ilościach po cenach dumpingowych. Ponadto dane dostarczone przez Duferco S.A przedstawione na poparcie ich oświadczenia pochodzą z kwietnia i lipca 2021 r. i dotyczą tendencji zaobserwowanych w okresie objętym dochodzeniem przeglądowym. Jak wynika z analizy przeprowadzonej w sekcji 4.4.2, wykorzystanie mocy produkcyjnych przemysłu Unii wynosiło w tym samym okresie jedynie 68 %, podczas gdy jego ceny sprzedaży były na stosunkowo niskim poziomie. Świadczyło to o tym, że istniały duże możliwości zwiększenia produkcji po konkurencyjnych cenach.
- (240) Ani ATS S.A., ani rosyjscy producenci eksportujący nie przedstawili żadnych dowodów na poparcie twierdzeń zawartych w ich uwagach. Jak wynika z analizy przeprowadzonej w sekcji 4.4.3, dane dotyczące okresu objętego dochodzeniem przeglądowym, który obejmuje pierwszą połowę 2021 r., nie potwierdzają twierdzeń ATS S.A. W rzeczywistości poziom cen przemysłu Unii nie był nienaturalnie wysoki. Ceny te były niższe niż koszty jednostkowe, a nawet niższe niż ceny eksportowe niektórych państw trzecich, w tym Chin, a także cena docelowa przemysłu Unii.
- (241) Ponieważ żadna z zainteresowanych stron wymienionych w motywie 238 ani żaden inny użytkownik lub importer niepowiązany nie dostarczyli odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu ani żadnych innych informacji poza wspomnianymi wyżej uwagami, Komisja nie dysponowała wystarczającymi informacjami, aby stwierdzić, że utrzymanie środków byłoby szkodliwe dla interesu użytkowników lub importerów.

6.3. Wnioski dotyczące interesu Unii

- (242) W związku z powyższym Komisja stwierdziła, że nie ma przekonujących powodów, aby uznać, że utrzymanie obecnie obowiązujących środków w odniesieniu do przywozu produktu objętego przeglądem pochodzącego z Rosji i Chin nie leży w interesie Unii.

7. WNIOSKI O ZAWIESZENIE/ZAKOŃCZENIE STOSOWANIA ŚRODKÓW

- (243) Trzej rosyjscy producenci eksportujący i jeden użytkownik (ATS S.A.) twierdzili, że należy zawiesić obowiązujące środki. Ponadto jeszcze przed rozpoczęciem przeglądu wygaśnięcia importer niepowiązany z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie (Stemcor London Limited) również złożył podobny wniosek.
- (244) Argumenty przedstawione przez poszczególne strony dotyczyły domniemanego niedawnego znacznego wzrostu cen w Unii od końca 2020 r., zmniejszającego się przywozu płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z państw, których dotyczy postępowanie, oraz domniemanego braku równowagi między popytem a podażą. Dowody i dane przedstawione na poparcie tych argumentów, chociaż ograniczone, odnosiły się prawie w całości do okresu objętego dochodzeniem przeglądowym. Żadna ze stron nie przedstawiła żadnych danych dotyczących okresu, który nastąpił po okresie objętym dochodzeniem przeglądowym, ani przyszłych prognoz na poparcie swoich argumentów, z wyjątkiem danych dotyczących unijnych cen sprzedaży w trzecim kwartale 2021 r. i wzmianki o umiarkowanej tendencji spadkowej pod koniec 2021 r. Trzej rosyjscy producenci eksportujący stwierdzili, że „analityczna prognoza przyszłych zmian na rynku w latach 2022–2023 byłaby niepewna i obejmowałaby dużą liczbę alternatywnych, a nawet sprzecznych scenariuszy. Nawet najbardziej złożone wskaźniki gospodarcze nie są w stanie dostarczyć informacji na temat przyszłych zmian”. Na tym etapie trudno zatem na tej podstawie wyciągnąć jakiegokolwiek wnioski co do wystąpienia tymczasowej zmiany warunków rynkowych.

⁽⁷⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/978 z dnia 23 czerwca 2022 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2019/159 nakładające ostateczne środki ochronne w odniesieniu do przywozu niektórych wyrobów ze stali (Dz.U. L 167 z 24.6.2022, s. 58).

- (245) W tym względzie Komisja przypomniła, że art. 14 ust. 4 rozporządzenia podstawowego stanowi, że w interesie Unii środki antydumpingowe mogą zostać zawieszane, gdy warunki rynkowe tymczasowo uległy zmianie w takim zakresie, że wskutek zawieszenia nie powinna ponownie nastąpić szkoda.
- (246) W odniesieniu do drugiego elementu oraz jak określono w sekcjach dotyczących szkody, ponownego wystąpienia szkody i interesu Unii (motyw 174 i dalsze), Komisja zauważyła, że przemysł Unii nadal znajdował się w niestabilnej sytuacji w okresie objętym dochodzeniem przeglądowym oraz w przypadku wygaśnięcia środków i tak istniało duże prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia istotnej szkody spowodowanej pierwotnie przywozem towarów po cenach dumpingowych z Chin i Rosji wyrządzających szkodę. Ponadto Komisja stwierdziła, że nie ma żadnych istotnych powodów związanych z interesem Unii, które przemawiałyby przeciwko utrzymaniu środków. W związku z tym na podstawie informacji dostępnych w ramach przedmiotowego dochodzenia Komisja nie mogła stwierdzić na tym etapie, że ponowne wystąpienie szkody w wyniku zawieszenia nie jest prawdopodobne ani że zawieszenie środków na podstawie art. 14 ust. 4 rozporządzenia podstawowego leży w interesie Unii. W związku z tym Komisja odrzuciła ten argument. Komisja zastrzegła sobie prawo do dalszego zbadania potrzeby zawieszenia środków zgodnie z art. 14 ust. 4 rozporządzenia podstawowego w odpowiednim czasie.
- (247) Ponadto NLMK Group, Severstal Group i MMK Group twierdziły, że ponieważ dostawy płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z Rosji do Unii zostały całkowicie wstrzymane z powodu sankcji, nie było podstawy prawnej do utrzymania środków ani w wyniku trwającego przeglądu wygaśnięcia, ani w ustawowym terminie stosowania środków. Producenci eksportujący twierdzili, że zasadnicze przekierowanie przepływów handlowych spowodowane tymi sankcjami miało charakter trwały. Zgodnie z tym argumentem środki nie miałyby służyć realizacji celu, jakim była ochrona przemysłu Unii i rynku unijnego przed nieuczciwymi praktykami handlowymi stosowanymi przez zagranicznych eksporterów, a zatem nie byłyby konieczne na podstawie art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego.
- (248) Komisja zauważyła, że po wszczęciu dochodzenia, w związku z agresją wojskową Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, Unia nałożyła kolejne pakiety sankcji na Rosję, które miały również wpływ na wyroby ze stali lub przedsiębiorstwa sektora stalowego produkujące i eksportujące produkt objęty przeglądem po okresie objętym dochodzeniem przeglądowym. Wbrew twierdzeniom producentów eksportujących obecnej sytuacji nie można jednak uznać za trwałą. Jak stwierdzono w motywach 167 i 172 Komisja faktycznie stwierdziła, że sankcje te nie mogą mieć wpływu na jej wnioski w przedmiotowym dochodzeniu. W szczególności Komisja uznała, że pomimo obowiązujących sankcji, środki są nadal niezbędne w rozumieniu art. 11 ust. 1 i 2 rozporządzenia podstawowego.

8. ŚRODKI ANTYDUMPINGOWE

- (249) Na podstawie wniosków Komisji dotyczących ponownego wystąpienia dumpingu i ponownego wystąpienia szkody oraz interesu Unii należy utrzymać środki antydumpingowe dotyczące płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z Rosji i Chin.
- (250) Potrzebne są szczególne środki gwarantujące stosowanie indywidualnych ceł antydumpingowych. Przedsiębiorstwa, na które nałożono indywidualne cła antydumpingowe, muszą przedstawić ważną fakturę handlową organom celnym państwa członkowskiego. Faktura musi spełniać wymogi określone w art. 1 ust. 3 niniejszego rozporządzenia. Przywóz, któremu nie towarzyszy taka faktura, powinien zostać objęty celem antydumpingowym obowiązującym wobec „wszystkich pozostałych przedsiębiorstw”.
- (251) Mimo że przedstawienie tej faktury jest konieczne, aby organy celne państw członkowskich zastosowały indywidualne stawki cła antydumpingowego wobec przywozu, nie jest ona jedynym elementem branym pod uwagę przez organy celne. Organy celne państw członkowskich muszą bowiem przeprowadzić zwykłą kontrolę, nawet jeśli otrzymają fakturę spełniającą wszystkie wymogi określone w art. 1 ust. 3 niniejszego rozporządzenia, i podobnie jak we wszystkich innych przypadkach mogą one żądać dodatkowych dokumentów (dokumentów przewozowych itp.) do celów weryfikacji dokładności danych zawartych w oświadczeniu oraz zapewnienia zasadności późniejszego zastosowania stawki należności celnej zgodnie z prawem celnym.

- (252) Jeżeli wywóz dokonywany przez jedno z przedsiębiorstw korzystających z niższej indywidualnej stawki celnej wzrośnie w znacznym stopniu po wprowadzeniu przedmiotowych środków, tego rodzaju wzrost wielkości wywozu może zostać uznany za stanowiący sam w sobie zmianę struktury handlu ze względu na wprowadzenie środków w rozumieniu art. 13 ust. 1 rozporządzenia podstawowego. W takich okolicznościach oraz pod warunkiem spełnienia określonych wymagań może zostać wszczęte dochodzenie w sprawie obejścia środków. Podczas tego dochodzenia można między innymi zbadać potrzebę zniesienia indywidualnych stawek celnych, a następnie nałożyć cło ogólnokrajowe.
- (253) Poszczególne stawki cła antydumpingowego określone w niniejszym rozporządzeniu mają zastosowanie wyłącznie do przywozu produktu objętego przeglądem pochodzącego z państw, których dotyczy postępowanie i wytworzonego przez wymienione osoby prawne. Przywożony produkt objęty przeglądem, wytworzony przez dowolne inne przedsiębiorstwo, które nie zostało konkretnie wymienione w części normatywnej niniejszego rozporządzenia, w tym podmioty powiązane z przedsiębiorstwami konkretnie wymienionymi, podlega stawce cła stosowanej względem „wszystkich pozostałych przedsiębiorstw”. Nie powinny one być objęte żadną z indywidualnych stawek cła antydumpingowego.
- (254) Przedsiębiorstwo może zwrócić się o zastosowanie indywidualnych stawek cła antydumpingowego w przypadku zmiany jego nazwy. Wniosek w tej sprawie należy kierować do Komisji ⁽⁷⁸⁾. Wniosek musi zawierać wszystkie istotne informacje, które pozwolą wykazać, że zmiana nie wpływa na prawo przedsiębiorstwa do korzystania ze stawki celnej, która ma wobec niego zastosowanie. Jeśli zmiana nazwy przedsiębiorstwa nie wpływa na prawo do korzystania ze stawki należności celnej, która ma do niego zastosowanie, rozporządzenie dotyczące zmiany nazwy zostanie opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
- (255) Zgodnie z art. 109 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 ⁽⁷⁹⁾, gdy kwotę należy zwrócić w następstwie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, do wypłaty należnych odsetek należy wykorzystać stopę oprocentowania stosowaną przez Europejski Bank Centralny w odniesieniu do jego podstawowych operacji refinansujących, opublikowaną w serii C Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej, obowiązującą pierwszego dnia kalendarzowego każdego miesiąca.
- (256) Rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2019/159 ⁽⁸⁰⁾ Komisja nałożyła na trzy lata środek ochronny w odniesieniu do przywozu niektórych wyrobów ze stali. Rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2021/1029 przedłużono obowiązywanie środka ochronnego do dnia 30 czerwca 2024 r. Produkt objęty przeglądem należy do jednej z kategorii produktów objętych środkiem ochronnym. W związku z tym po przekroczeniu kontyngentów taryfowych określonych w ramach środka ochronnego zarówno cło za ilości powyżej kontyngentu, jak i cło antydumpingowe stałyby się należne za ten sam przywóz. Ponieważ taka kumulacja środków antydumpingowych ze środkami ochronnymi może mieć większe niż pożądane skutki dla handlu, Komisja postanowiła zapobiec jednoczesnemu stosowaniu cła antydumpingowego z cłem za ilości powyżej kontyngentu w odniesieniu do produktu objętego przeglądem w okresie obowiązywania cła ochronnego.
- (257) Oznacza to, że jeżeli cło za ilości powyżej kontyngentu, o którym mowa w art. 1 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/159, obowiązuje w odniesieniu do produktu objętego przeglądem i przekracza poziom ceł antydumpingowych przewidzianych niniejszym rozporządzeniem, pobiera się jedynie cło za ilości powyżej kontyngentu, o którym mowa w art. 1 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/159. W okresie równoczesnego stosowania cła ochronnego i cła antydumpingowego zawieszają się pobór ceł nałożonych na podstawie niniejszego rozporządzenia. Jeżeli cło za ilości powyżej kontyngentu, o którym mowa w art. 1 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/159, zaczyna mieć zastosowanie do produktu objętego przeglądem i jest określone na poziomie niższym niż poziom ceł antydumpingowych określony w niniejszym rozporządzeniu, pobiera się cło za ilości powyżej kontyngentu, o którym mowa w art. 1 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/159, powiększone o różnicę między tym cłem a wyższymi cłami antydumpingowymi nałożonymi na podstawie niniejszego rozporządzenia. Zawieszają się nieopobrąną część kwoty ceł antydumpingowych.

⁽⁷⁸⁾ European Commission, Directorate-General for Trade, Directorate G, Rue de la Loi 170, 1040 Brussels, Belgium.

⁽⁷⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzje nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

⁽⁸⁰⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/159 z dnia 31 stycznia 2019 r. nakładające ostateczne środki ochronne w odniesieniu do przywozu niektórych wyrobów ze stali (Dz.U. L 31 z 1.2.2019, s. 27).

(258) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Komitetu ustanowionego w art. 15 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/1036,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

1. Ostateczne cło antidumpingowe nakłada się na przywóz wyrobów walcowanych płaskich z żeliwa lub stali niestopowej, lub pozostałej stali stopowej, ale z wyłączeniem ze stali nierdzewnej, o każdej szerokości, walcowanych na zimno, nieplaterowanych, niepowleczonej ani niepokrytych, nieobrobionych więcej niż walcowanych na zimno, obecnie objętych kodami CN ex 7209 15 00 (kod TARIC 7209 15 00 90), 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 91, ex 7209 18 99 (kod TARIC 7209 18 99 90), ex 7209 25 00 (kod TARIC 7209 25 00 90), 7209 26 90, 7209 27 90, 7209 28 90, 7211 23 30, ex 7211 23 80 (kody TARIC 7211 23 80 19, 7211 23 80 95 i 7211 23 80 99), ex 7211 29 00 (kody TARIC 7211 29 00 19 i 7211 29 00 99), 7225 50 80 i 7226 92 00 oraz pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej i Federacji Rosyjskiej.

Z definicji produktu objętego postępowaniem wyklucza się następujące rodzaje produktów:

- wyroby walcowane płaskie z żeliwa lub stali niestopowej, o każdej szerokości, walcowane na zimno, nieplaterowane, niepowleczone ani niepokryte, nieobrobione więcej niż walcowane na zimno, nawet w zwojach, wszelkich grubości, elektrotechniczne,
- wyroby walcowane płaskie z żeliwa lub stali niestopowej, o każdej szerokości, walcowane na zimno, nieplaterowane, niepokryte ani niepowleczone, w zwojach, o grubości mniejszej niż 0,35 mm, w stanie wyżarzonym (tzw. „czarne płytki”),
- wyroby walcowane płaskie z pozostałej stali stopowej, o każdej szerokości, ze stali krzemowej elektrotechnicznej, oraz
- wyroby walcowane płaskie ze stali stopowej, nieobrobione więcej niż walcowane na zimno, ze stali szybko tnącej.

2. Stawki ostatecznego cła antidumpingowego mające zastosowanie do ceny netto na granicy Unii przed ocenieniem są następujące dla produktu opisanego w ust. 1 i wyprodukowanego przez poniższe przedsiębiorstwa:

Państwo	Przedsiębiorstwo	Cło antidumpingowe (%)	Dodatkowy kod TARIC
ChRL	Angang Steel Company Limited, Anshan,	19,7	C097
	Tianjin Angang Tiantie Cold Rolled Sheets Co. Ltd., Tiencin	19,7	C098
	Pozostałe przedsiębiorstwa współpracujące wymienione w załączniku	20,5	
	Wszystkie pozostałe przedsiębiorstwa	22,1	C999
Rosja	Magnitogorsk Iron & Steel Works OJSC, Magnitogorsk,	18,7	C099
	PAO Severstal, Czerepowiec	34	C100
	Wszystkie pozostałe przedsiębiorstwa	36,1	C999

3. Stosowanie indywidualnych stawek celnych ustalonych dla przedsiębiorstw wymienionych w ust. 2 uwarunkowane jest przedstawieniem organom celnym państw członkowskich ważnej faktury handlowej, która musi zawierać opatrzone datą oświadczenie podpisane przez pracownika podmiotu wystawiającego taką fakturę, z podaniem jego imienia, nazwiska i stanowiska, przy czym takie oświadczenie sporządza się w sposób następujący: „Ja, niżej podpisany, poświadczam, że (ilość)

(produkt objęty przeglądem) sprzedana na wywóz do Unii Europejskiej objęta niniejszą fakturą została wytworzona przez (nazwa i adres przedsiębiorstwa) (dodatkowy kod TARIC) w [państwo, którego dotyczy postępowanie]. Oświadczam, że informacje zawarte w niniejszej fakturze są pełne i zgodne z prawdą.” W przypadku nieprzedstawienia takiej faktury obowiązuje cło mające zastosowanie do wszystkich pozostałych przedsiębiorstw.

4. Art. 1 ust. 2 można zmienić w celu dodania nowych producentów eksportujących z Chińskiej Republiki Ludowej i objęcia ich odpowiednią średnią ważoną stawką cła antydumpingowego dla nieobjętych próbą przedsiębiorstw współpracujących. Nowy producent eksportujący przedstawia dowody potwierdzające, że:

- a) nie dokonywał wywozu towarów opisanych w art. 1 ust. 1 pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej w okresie od 1 kwietnia 2014 r. do 31 marca 2015 r. (okres objęty pierwotnym dochodzeniem);
- b) nie jest powiązany z żadnym eksporterem ani producentem podlegającym środkom wprowadzonym na mocy niniejszego rozporządzenia oraz
- c) faktycznie dokonał wywozu produktu objętego przeglądem albo stał się stroną nieodwołalnego zobowiązania umownego do wywozu znaczącej ilości do Unii po okresie objętym pierwotnym dochodzeniem.

5. O ile nie określono inaczej, zastosowanie mają obowiązujące przepisy dotyczące należności celnych.

Artykuł 2

1. Jeżeli cło za ilości powyżej kontyngentu, o którym mowa w art. 1 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/159, zaczyna mieć zastosowanie do wyrobów walcowanych płaskich z żelaza lub stali niestopowej, lub innej stali stopowej, z wyjątkiem stali nierdzewnej, o każdej szerokości, walcowanych na zimno, nieplaterowanych, niepokrytych ani niepowleczonych oraz nieobrobionych więcej niż walcowanych na zimno, i przewyższa poziom ceł antydumpingowych określony w art. 1 ust. 2, pobiera się jedynie cło za ilości powyżej kontyngentu, o którym mowa w art. 1 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/159.

2. W okresie stosowania ust. 1 zawieszają się pobór ceł nałożonych na podstawie niniejszego rozporządzenia.

3. Jeżeli cło za ilości powyżej kontyngentu, o którym mowa w art. 1 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/159, zaczyna mieć zastosowanie do wyrobów walcowanych płaskich z żelaza lub stali niestopowej, lub innej stali stopowej, z wyjątkiem stali nierdzewnej, o każdej szerokości, walcowanych na zimno, nieplaterowanych, niepokrytych ani niepowleczonych oraz nieobrobionych więcej niż walcowanych na zimno, i jest określone na poziomie niższym niż poziom ceł antydumpingowych określony w art. 1 ust. 2, pobiera się cło za ilości powyżej kontyngentu, o którym mowa w art. 1 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/159, powiększone o różnicę między tym celem a wyższym celem antydumpingowym określonym w art. 1 ust. 2.

4. Zawieszają się część kwoty cła antydumpingowego niepobraną zgodnie z ust. 3.

5. Zawieszenia, o których mowa w ust. 2 i 4, są ograniczone w czasie do okresu stosowania cła za ilości powyżej kontyngentu, o którym to cło mowa w art. 1 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/159.

Artykuł 3

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 26 października 2022 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN

ZAŁĄCZNIK

Chińscy współpracujący producenci eksportujący nieobjęci próbą

Państwo	Nazwa	Dodatkowy kod TARIC
ChRL	Hesteel Co., Ltd Tangshan Branch, Tangshan	C103
ChRL	Handan Iron & Steel Group Han-Bao Co., Ltd, Handan	C104
ChRL	Baoshan Iron & Steel Co., Ltd, Shanghai	C105
ChRL	Shanghai Meishan Iron & Steel Co., Ltd, Nanjing	C106
ChRL	BX Steel POSCO Cold Rolled Sheet Co., Ltd, Benxi	C107
ChRL	Bengang Steel Plates Co., Ltd, Benxi	C108
ChRL	WISCO International Economic & Trading Co. Ltd, Wuhan	C109
ChRL	Maanshan Iron & Steel Co., Ltd, Maanshan	C110
ChRL	Tianjin Rolling-one Steel Co., Ltd, Tianjin	C111
ChRL	Zhangjiagang Yangtze River Cold Rolled Sheet Co., Ltd, Zhangjiagang	C112
ChRL	Inner Mongolia Baotou Steel Union Co., Ltd, miasto Baotou	C113

DECYZJE

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI (UE) 2022/2069

z dnia 30 września 2022 r.

w sprawie przyznania odstępstwa Niderlandom na podstawie dyrektywy Rady 91/676/EWG dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego

(notyfikowana jako dokument nr C(2022) 6859)

(Jedynie tekst w języku niderlandzkim jest autentyczny)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając dyrektywę Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącą ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego ⁽¹⁾, w szczególności jej załącznik III pkt 2 akapit trzeci,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa 91/676/EWG dotyczy ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego.
- (2) Pkt 2 załącznika III do dyrektywy 91/676/EWG stanowi, że państwa członkowskie zamierzające stosować więcej nawozu naturalnego niż 170 kg azotu na hektar (ha) ustalają ilości, tak aby nie przeszkodziły w osiągnięciu celów określonych w art. 1 tej dyrektywy. Jeśli państwo członkowskie zezwala na podstawie akapitu drugiego lit. b) na inną ilość, powiadamia Komisję, która zbada uzasadnienie zgodnie z procedurą regulacyjną, przewidzianą w art. 9 ust. 2.
- (3) Decyzją 2005/880/WE ⁽²⁾ Komisja przyznała odstępstwo, o które wniosły Niderlandy zgodnie z dyrektywą 91/676/EWG, zezwalając Niderlandom na stosowanie rocznie na hektar do 250 kg azotu z nawozu naturalnego pochodzącego od wypasanych zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych, w których co najmniej 70 % stanowią użytki zielone.
- (4) Decyzją 2010/65/UE ⁽³⁾ Komisja, zmieniając decyzję 2005/880/WE, przyznała odstępstwo, o które wniosły Niderlandy zgodnie z dyrektywą 91/676/EWG, zezwalając Niderlandom na stosowanie rocznie na hektar do 250 kg azotu z nawozu naturalnego pochodzącego od wypasanych zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych, w których co najmniej 70 % stanowią użytki zielone, do 31 grudnia 2013 r.
- (5) Decyzją wykonawczą Komisji 2014/291/UE ⁽⁴⁾, która przestała mieć zastosowanie w dniu 31 grudnia 2017 r., Niderlandom przyznano odstępstwo na podstawie dyrektywy 91/676/EWG w celu zezwolenia na stosowanie nawozu naturalnego pochodzącego od wypasanych zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych, w których co najmniej 80 % powierzchni stanowią użytki zielone, do limitu 230 kg azotu na hektar rocznie w przypadku gospodarstw rolnych na glebach piaszczystych na południu i w centrum kraju oraz na glebach lessowych, oraz do limitu 250 kg azotu na hektar rocznie w przypadku gospodarstw rolnych na innych glebach. Odstępstwo dotyczyło 19 564 gospodarstw w 2016 r., co odpowiadało 47 % całkowitej powierzchni użytków rolnych netto w Niderlandach.

⁽¹⁾ Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1.

⁽²⁾ Decyzja Komisji 2005/880/WE z dnia 8 grudnia 2005 r. przyznająca odstępstwo Niderlandom zgodnie z dyrektywą Rady 91/676/EWG dotyczącą ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 324 z 10.12.2005, s. 89).

⁽³⁾ Decyzja Komisji 2010/65/UE z dnia 5 lutego 2010 r. zmieniająca decyzję 2005/880/WE przyznającą odstępstwo Niderlandom zgodnie z dyrektywą Rady 91/676/EWG dotyczącą ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 35 z 6.2.2010, s. 18).

⁽⁴⁾ Decyzja wykonawcza Komisji 2014/291/UE z dnia 16 maja 2014 r. przyznająca odstępstwo Niderlandom na podstawie dyrektywy Rady 91/676/EWG dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 148 z 20.5.2014, s. 88).

- (6) Decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2018/820 ⁽⁵⁾, która przestała obowiązywać w dniu 1 stycznia 2020 r., Niemcom przyznano odstępstwo na podstawie dyrektywy 91/676/EWG w celu zezwolenia na stosowanie nawozu naturalnego pochodzącego od wypasanych zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych, w których co najmniej 80 % powierzchni stanowią użytki zielone, do limitu 230 kg azotu na hektar rocznie w przypadku gospodarstw rolnych na glebach piaszczystych na południu i w centrum kraju oraz na glebach lessowych, oraz do limitu 250 kg azotu na hektar rocznie w przypadku gospodarstw rolnych na innych glebach. Odstępstwo dotyczyło 18 818 gospodarstw w 2019 r., co odpowiadało 44,7 % całkowitej powierzchni użytków rolnych netto w Niemczech.
- (7) Decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2020/1073 ⁽⁶⁾, która przestała obowiązywać w dniu 31 grudnia 2021 r., Niemcom przyznano odstępstwo w celu zezwolenia na stosowanie nawozu naturalnego pochodzącego od wypasanych zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych, w których co najmniej 80 % powierzchni stanowią użytki zielone, do limitu 230 kg azotu na hektar rocznie w przypadku gospodarstw rolnych na glebach piaszczystych na południu i w centrum kraju oraz na glebach lessowych, oraz do limitu 250 kg azotu na hektar rocznie w przypadku gospodarstw rolnych na innych glebach. Okres obowiązywania tej decyzji wykonawczej ograniczono do 2 lat, aby umożliwić Niemcom pełne wdrożenie skuteczniejszej strategii egzekwowania przepisów w celu zapobiegania nadużyciom w związku z wdrażaniem przepisów dotyczących nawozu naturalnego. Ponadto uwzględniono dodatkowe warunki w celu zapewnienia, by nie zwiększyła się ilość zwierząt gospodarskich, oraz w celu ograniczenia emisji amoniaku związanych ze stosowaniem nawozu naturalnego.
- (8) 25 lutego 2022 r. Niemcy wniosły o kolejne odstępstwo na podstawie pkt 2 akapit trzeci załącznika III do dyrektywy 91/676/EWG.
- (9) Niemcy zgłosiły dane ⁽⁷⁾ na podstawie art. 10 dyrektywy 91/676/EWG, które wskazały, że w latach 2016–2019 w około 14 % stacji monitorowania wód gruntowych w Niemczech odnotowano średnie stężenie azotanów powyżej 50 mg/l, w 5 % stacji – od 40 do 50 mg/l, a w 73 % stacji – poniżej 25 mg/l. Dane wskazały również, że w latach 2016–2019 w 99 % stacji monitorowania wód powierzchniowych w Niemczech odnotowano średnie stężenie azotanów poniżej 50 mg/l, a w 96 % tych stacji odnotowano średnie stężenie azotanów poniżej 25 mg/l. W okresie sprawozdawczym obejmującym lata 2016–2019 wody eutroficzne stanowiły jednak 58 % wód słodkich, a w przypadku niewprowadzenia środków, eutrofizacji mogło ulec kolejne 10 %.
- (10) Dane te, opublikowane w sprawozdaniu dotyczącym art. 10 dyrektywy 91/676/EWG ⁽⁸⁾, wykazały również, że między prowincjami Niemiec istnieją znaczne różnice i że w wielu prowincjach Niemiec występują obszary o dużym stężeniu azotanów w wodach gruntowych oraz eutrofizacji. W prowincji *Limburgia* w 36 % stacji monitorowania wód gruntowych odnotowano średnie stężenie azotanów powyżej 50 mg/l, a w 22 % stwierdzono tendencje spadkowe; jednocześnie wody eutroficzne stanowiły 74 % wód powierzchniowych, a w przypadku niewprowadzenia środków eutrofizacją zagrożone było kolejne 16 %. W prowincji *Brabancja Północna* w 26 % stacji monitorowania wód gruntowych odnotowano średnie stężenie azotanów powyżej 50 mg/l, a w 20 % stwierdzono tendencje spadkowe; jednocześnie wody eutroficzne stanowiły 68 % wód powierzchniowych, a w przypadku niewprowadzenia środków eutrofizacją zagrożone było kolejne 7 %. W prowincji *Zelandia* w 14 % stacji monitorowania wód gruntowych odnotowano średnie stężenie azotanów powyżej 50 mg/l, a w 47 % stwierdzono tendencje spadkowe; jednocześnie wody eutroficzne stanowiły 80 % wód powierzchniowych, a w przypadku niewprowadzenia środków eutrofizacją zagrożone było kolejne 11 %. W prowincji *Niemcy Południowa* wody eutroficzne stanowiły 54 % wód powierzchniowych, a w przypadku niewprowadzenia środków eutrofizacją zagrożone było kolejne 17 %. W prowincji *Niemcy Północna* wody eutroficzne stanowiły 61 % wód powierzchniowych, a w przypadku niewprowadzenia środków eutrofizacją zagrożone było kolejne 19 %. W prowincji *Utrecht* w 24 % stacji monitorowania wód gruntowych stwierdzono tendencje spadkowe w zakresie stężenia azotanów; jednocześnie wody eutroficzne stanowiły 43 % wód powierzchniowych, a w przypadku niewprowadzenia środków eutrofizacją zagrożone było kolejne 10 %. W prowincji *Geldria* w 10 % stacji monitorowania wód gruntowych odnotowano średnie stężenie azotanów powyżej 50 mg/l i w 15 % stwierdzono tendencje spadkowe. W prowincji *Overijssel* w 18 % stacji monitorowania wód gruntowych odnotowano średnie stężenie azotanów powyżej 50 mg/l, a w 19 % stwierdzono tendencje spadkowe; jednocześnie wody eutroficzne stanowiły 67 % wód powierzchniowych, a w przypadku niewprowadzenia środków eutrofizacją zagrożone było kolejne 4 %. W prowincji *Drenthe* w 15 % stacji monitorowania wód gruntowych odnotowano średnie stężenie azotanów powyżej 50 mg/l; jednocześnie wody eutroficzne stanowiły 65 % wód powierzchniowych, a w przypadku niewprowadzenia środków eutrofizacją zagrożone było kolejne 9 %. W prowincji *Fryzja* w 23 % stacji monitorowania wód gruntowych stwierdzono tendencje spadkowe w zakresie stężenia azotanów; jednocześnie wody eutroficzne stanowiły 85 % wód powierzchniowych. W prowincji *Groningen* wody eutroficzne stanowiły 52 % wód powierzchniowych, a w przypadku niewprowadzenia środków eutrofizacją zagrożone było kolejne 11 %. W prowincji *Flewołand* wody eutroficzne stanowiły 33 % wód powierzchniowych.

⁽⁵⁾ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2018/820 z dnia 31 maja 2018 r. przyznająca odstępstwo Niemcom na podstawie dyrektywy Rady 91/676/EWG dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 137 z 4.6.2018, s. 27).

⁽⁶⁾ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2020/1073 z dnia 17 lipca 2020 r. przyznająca odstępstwo Niemcom na podstawie dyrektywy Rady 91/676/EWG dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 234 z 21.7.2020, s. 20).

⁽⁷⁾ COM(2021) 1000 oraz SWD(2021) 1001 część 28.

⁽⁸⁾ COM(2021) 1000 oraz SWD(2021) 1001 część 28.

- (11) Dane zgłoszone przez Niderlandy w latach 2020 i 2021 w kontekście sprawozdań na podstawie decyzji wykonawczej (UE) 2020/1073 wykazały wzrost stężenia azotanów w wodach gruntowych na obszarach z glebami lessowymi, piaszczystymi i gliniastymi. W południowej i wschodniej części obszaru gleb piaszczystych średnie stężenie azotanów w górnej warstwie zwierciadła wód gruntowych wynosiło w 2021 r. 67 mg/l. Stężenie to przekracza wartość graniczną określoną przez UE na poziomie 50 mg/l. Od 2017 r. w tej części obszaru gleb piaszczystych stężenie azotanów wzrosło dwukrotnie. Średnie stężenie w północnej części obszaru gleb piaszczystych pozostawało niższe od unijnej wartości granicznej, ale w 2021 r. wzrosło do 37 mg/l. W obszarze gleb lessowych w 2020 r. średnie stężenie nieznacznie spadło do 57 mg/l, ale nadal przekracza unijną wartość graniczną. W obszarze gleb gliniastych stężenie azotanów stale utrzymywało się poniżej wartości granicznej, ale wzrosło. Najniższe stężenie zmierzono w obszarze gleb torfowych: w 2021 r. wynosiło ono średnio 14 mg/l. Dane wykazały również, że w wodach w strefie korzeniowej w gospodarstwach objętych siecią monitorowania odstępstw często przekroczone są normy stężenia azotanów, nawet jeśli wartość średnia pozostawała poniżej 50 mg/l.
- (12) Zgodnie z art. 3 ust. 5 dyrektywy 91/676/EWG Niderlandy realizują program działań na całym swoim terytorium. 26 grudnia 2021 r. Niderlandy przyjęły nowy program działań na lata 2022–2025⁽⁹⁾ (siódmy program działań w zakresie azotanów), obejmujący dodatkowe środki mające na celu ograniczenie strat składników pokarmowych (azotu i fosforu) do środowiska i oparty na zróżnicowanym podejściu w poszczególnych regionach w zależności od poziomu zanieczyszczenia składnikami pokarmowymi i rodzaju gleby. W ocenie oddziaływania na środowisko przeprowadzonej w ramach przygotowań do siódmego programu działań w zakresie azotanów przez naukowy komitet doradczy władz Niderlandów (Commissie van Deskundigen Meststoffenwet) stwierdzono jednak, że potencjalne skutki programu działań nie byłyby wystarczające do osiągnięcia celów w zakresie jakości wód. 25 lutego 2022 r. Niderlandy przyjęły addendum⁽¹⁰⁾ do siódmego programu działań w zakresie azotanów dotyczące krajowego programu na rzecz obszarów wiejskich⁽¹¹⁾, w którym określono integralne podejście do przyrody, wód i klimatu, w tym emisji azotu, w celu spełnienia wymogów Unii w zakresie środowiska i klimatu. Addendum to jest wyrazem dążenia rządu Niderlandów do przełożenia swoich ambicji na konkretne środki zmierzające do osiągnięcia celów w zakresie jakości wód pod względem zawartości składników pokarmowych pochodzenia rolniczego.
- (13) W siódmym programie działań w zakresie azotanów na lata 2022–2025 i w addendum do niego określono starania, jakie należy podjąć w poszczególnych regionach, aby osiągnąć cele w zakresie jakości wód pod względem zawartości azotanów i fosforu pochodzenia rolniczego, zgodnie z dyrektywą 91/676/EWG i niderlandzkim planem gospodarowania wodami w dorzeczu, przyjętym w kontekście dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹²⁾. Osiągnięcie celów w zakresie stężenia azotanów w wodach gruntowych w przypadku regionów *Zand Noord*, *Zand Oost*, *Westelijk Noord-Brabant*, *Centraal zeelei*, *Zuidwestelijk zeeleigebied*, *Westelijk zandgebied* wymaga podjęcia niewielkich starań, natomiast w przypadku regionów *Gelderse Vallei*, *Oostelijk Noord-Brabant en Limburg Zand*, *Lössgebied* konieczne jest już podjęcie znacznych starań. Osiągnięcie celów w zakresie stężenia fosforu w wodach powierzchniowych (eutrofizacji) w przypadku regionów *Zand Noord*, *Zand Oost*, *Westelijk Noord-Brabant*, *Oostelijk Noord-Brabant en Limburg Zand*, *Noordelijk zeeleigebied*, *Centraal zeelei*, *Zuidwestelijk zeeleigebied* wymaga podjęcia niewielkich starań, natomiast w przypadku regionów *Gelderse Vallei*, *Lössgebied*, *Westelijk Zeelei*, *Westelijk veengebied*, *Westelijk zandgebied* konieczne jest już podjęcie znacznych starań. Jest to zgodne z danymi zgłoszonymi przez Niderlandy na podstawie art. 10 dyrektywy 91/676/EWG.
- (14) Niderlandy są zobowiązane do opracowania nowego wyznaczenia obszarów zanieczyszczonych azotanami i fosforem pochodzenia rolniczego („obszary zanieczyszczone składnikami pokarmowymi”), które powinny obejmować wszystkie obszary zlewni punktów monitorowania wód gruntowych i powierzchniowych wykazujących średnie zanieczyszczenie azotanami lub sporadyczne przypadki zanieczyszczenia azotanami, zagrożonych zanieczyszczeniem i wykazujących tendencje wzrostowe, a także punktów monitorowania wykazujących eutrofizację lub zagrożonych eutrofizacją. Przy wyznaczaniu tych obszarów należy również uwzględnić odpowiednie orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w szczególności wyroki w sprawach C-221/03⁽¹³⁾ i C-543/16⁽¹⁴⁾. Jeżeli nowe wyznaczenie nie zostanie opracowane do 1 stycznia 2024 r., wszystkie obszary, na których wymagane są niewielkie lub znaczne starania, zostaną wyznaczone jako obszary zanieczyszczone składnikami pokarmowymi.

⁽⁹⁾ Tytuł oryginalny: „7e Nederlandse actieprogramma betreffende de Nitraatrichtlijn (2022-2025)”.

⁽¹⁰⁾ Tytuł oryginalny: „Addendum op het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn”.

⁽¹¹⁾ Nationaal Programma Landelijk Gebied.

⁽¹²⁾ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

⁽¹³⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 września 2005 r., C 221/03, Komisja Wspólnot Europejskich/Królestwo Belgii, ECLI:EU:C:2005:573.

⁽¹⁴⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 czerwca 2018 r., Komisja/Republika Federalna Niemiec, C-543/16, ECLI:EU:C:2018:481.

- (15) Przedmiotowy wniosek o przyznanie odstępstwa należy rozpatrywać w szerszym kontekście polityki UE dotyczącej gospodarki składnikami pokarmowymi, w szczególności w odniesieniu do celów dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2006/118/WE⁽¹⁵⁾ i 2008/56/WE⁽¹⁶⁾, bardziej ambitnych celów rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego⁽¹⁷⁾ i planu strategicznego WPR dla Niderlandów⁽¹⁸⁾, jak również celów Europejskiego Zielonego Ładu dotyczących zanieczyszczenia składnikami pokarmowymi. Europejski Zielony Ład wyznacza Unii cele w zakresie zmniejszenia strat składników pokarmowych oraz ograniczenia gazów cieplarnianych innych niż CO₂, a mianowicie metanu i podtlenku azotu, których głównym źródłem jest nawożenie, a także chów zwierząt gospodarskich. W szczególności Unia zobowiązała się w strategii „Od pola do stołu”⁽¹⁹⁾ i w planie działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń⁽²⁰⁾ do zmniejszenia strat składników pokarmowych o 50 % do 2030 r., co przyczyni się do ograniczenia stosowania nawozów o 20 %, przy jednoczesnym zachowaniu żyzności gleb, oraz zmniejszeniem o 25 % obszarów ekosystemów UE mierzonych jako obszary, na których przekroczono „ładunki krytyczne” depozycji azotu, na których zanieczyszczenie powietrza zagraża różnorodności biologicznej.
- (16) W pierwotnym wniosku dotyczącym krajowego programu na rzecz obszarów wiejskich z 10 czerwca 2022 r.⁽²¹⁾ rząd Niderlandów stwierdza: „Obszary torfowisk, obszary Natura 2000, obszary ochrony wód gruntowych, wrażliwe ciekły wodne i strefy buforowe wokół obszarów Natura 2000 stawiają największe wyzwania. Na tych obszarach rolnicy będą podlegać większym ograniczeniom w prowadzeniu działalności gospodarczej lub dysponować mniejszymi możliwościami rozwoju. Najważniejszą drogą jest zatem ekstensyfikacja produkcji rolnej”. Zadeklarowano także „zaangażowanie w tworzenie obszarów przejściowych wokół obszarów Natura 2000”. „Obszary przejściowe (strefy buforowe) wokół obszarów Natura 2000 to obszary przylegające do obszarów Natura 2000, przyczyniające się do odbudowy systemu w celu utrzymania i odtworzenia różnorodności biologicznej na danym obszarze Natura 2000”.
- (17) Komisja rozpatrzyła wniosek Niderlandów o przyznanie odstępstwa, biorąc pod uwagę wymogi i cele dyrektywy 91/676/EWG oraz doświadczenia wynikające z poprzednich decyzji w sprawie przyznania odstępstwa, a także w świetle siódmego programu działań w zakresie azotanów i addendum do niego. Komisja przeanalizowała ponadto tendencje dotyczące jakości wód i uwzględniła cele Europejskiego Zielonego Ładu. W związku z powyższym Komisja uważa, że konieczne jest zapewnienie przewidywalnego przejściowego okresu odstępstwa wynoszącego maksymalnie 4 lata dla rolników posiadających użytki zielone do czasu pełnego włączenia do prawa niderlandzkiego planowanych reform określonych w addendum oraz wspieranie w stopniowym wdrażaniu nowych reform. Komisja uważa ponadto, że osiągnięcie celów dyrektywy 91/676/EWG wymaga spełnienia przez Niderlandy rygorystycznych warunków dodatkowych, w szczególności, choć nie tylko, na obszarach zanieczyszczonych składnikami pokarmowymi. Odstępstwo powinno wspierać proces reform określony w addendum i w krajowym programie na rzecz obszarów wiejskich.
- (18) Odstępstwo przyznane na mocy niniejszej decyzji pozostaje bez uszczerbku dla zobowiązań Niderlandów do stosowania dyrektywy Rady 92/43/EWG⁽²²⁾ i wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-293/17⁽²³⁾, w szczególności w odniesieniu do wykładni art. 6 ust. 3 tej dyrektywy; i do stosowania dyrektywy 2000/60/WE i dyrektywy 2008/56/WE oraz nie wyklucza konieczności zastosowania dodatkowych środków w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z tych dyrektyw.

⁽¹⁵⁾ Dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (Dz.U. L 372 z 27.12.2006, s. 19).

⁽¹⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19).

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań na rzecz klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z Porozumienia paryskiego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 26).

⁽¹⁸⁾ SWD(2020) 93 final – „Analiza powiązań między reformą WPR a Zielonym Ładem”; SWD(2020) 388 final – Zalecenia Komisji dla Niderlandów dotyczące planu strategicznego WPR; SWD(2020) 388 final.

⁽¹⁹⁾ Strategia „Od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego. COM(2020) 381 final.

⁽²⁰⁾ COM(2021) 400 final.

⁽²¹⁾ Tytuł oryginalny: „Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied – 10 Juni 2022”.

⁽²²⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

⁽²³⁾ Sprawa C-293/17 Coöperatie Mobilisation for the Environment i Vereniging Leefmilieu (ECLI:EU:C:2018:882).

- (19) Konieczne jest zapewnienie, aby zezwolenie na stosowanie dodatkowych ilości nawozu naturalnego na hektar rocznie nie opóźniało spełnienia wymogów innych przepisów Unii, w przypadku których zanieczyszczenie azotem i fosforem mogłoby stanowić przeszkodę w osiągnięciu celów, ani nie zagrażało ich spełnieniu. Z tego powodu wydawanie poszczególnym rolnikom krajowych zezwoleń na przyznanie odstępstw nie powinno być dozwolone na obszarach ochrony wód gruntowych oraz na obszarach Natura 2000 ani w strefach buforowych wokół obszarów Natura 2000 wskazanych w niderlandzkim krajowym programie na rzecz obszarów wiejskich, których wielkość zostanie określona w 2023 r.
- (20) Gęstość obsady zwierząt gospodarskich w Niderlandach jest nadal bardzo wysoka; w 2016 r. była najwyższa w Unii i prawie pięciokrotnie wyższa od średniej unijnej. Według danych dostarczonych przez Niderlandy w latach 2019–2021 całkowita liczba zwierząt gospodarskich spadła o 2,5 %, natomiast wzrosła liczba sztuk bydła.
- (21) Nie należy przekraczać ogólnego poziomu produkcji nawozu naturalnego z 2020 r. Ten limit maksymalnej produkcji nawozu naturalnego zostanie włączony do prawodawstwa krajowego 1 stycznia 2024 r. Ponadto wdrożenie reform zaplanowanych w ramach krajowego programu na rzecz obszarów wiejskich powinno doprowadzić do stopniowego zmniejszenia produkcji nawozu naturalnego do końca obowiązywania obecnej decyzji.
- (22) W szczególności w odniesieniu do obszarów zanieczyszczonych składnikami pokarmowymi konieczne jest uzupełnienie siódmego programu działań w zakresie azotanów i addendum do niego o szczególne środki uznane za skuteczne w zrównoważonej gospodarce składnikami pokarmowymi na poziomie gospodarstw rolnych oraz w ograniczaniu strat składników pokarmowych do wód gruntowych i wód słodkich.
- (23) Niderlandy opracowały skuteczniejszą strategię egzekwowania przepisów, aby bardziej efektywnie zapobiegać nadużyciom w związku z wdrażaniem przepisów dotyczących nawozu naturalnego. Strategia ta była wdrażana w latach 2020–2021, ale m.in. z powodu pandemii COVID-19 w procesie tym wystąpiły pewne opóźnienia. Wdrożenie strategii wzdłuż jej głównych osi działania wymaga skutecznej kontynuacji i rozszerzenia na inne regiony, w których niezależna ocena wykazuje znaczne ryzyko celowej niezgodności z przepisami dotyczącymi gospodarowania nawozem naturalnym. Okres przejściowy na wprowadzenie planowanych reform w rolnictwie może również doprowadzić do zwiększenia liczby nadużyć; z tego względu konieczne jest zintensyfikowanie kontroli.
- (24) Zezwolenia dla poszczególnych rolników podlegają pewnym warunkom mającym na celu zapewnienie nawożenia na poziomie gospodarstw rolnych opartego na wymaganiach upraw oraz zapobieganie stratom azotu i fosforu do wód. Środki ustanowione w niniejszej decyzji powinny mieć charakter dodatkowy w stosunku do środków już stosowanych w ramach siódmego programu działań w zakresie azotanów i addendum do niego.
- (25) Niderlandy są zobowiązane do wdrożenia wszystkich środków zmierzających do ograniczenia emisji amoniaku, określonych w załączniku III do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 ⁽²⁴⁾. W sprawozdaniu na temat wpływu dyrektywy 91/676/EWG na emisje gazowe azotu ⁽²⁵⁾ stwierdzono, że w niektórych regionach o dużym zagęszczeniu zwierząt gospodarskich odstępstwo może skutkować wyższymi emisjami gazowymi. W związku z tym należy wprowadzić odpowiednie środki w celu ograniczenia emisji amoniaku, w tym techniki niskiej emisji podczas rozrzucania nawozu, i w razie potrzeby wziąć pod uwagę maksymalną temperaturę, w której można stosować nawóz naturalny, oraz ścisły obowiązek natychmiastowego przyorywania nawozu naturalnego/gnojowicy podczas ich stosowania na polach.

⁽²⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016, s. 1).

⁽²⁵⁾ Wpływ dyrektywy azotanowej na emisje gazowe azotu, Wpływ środków podjętych w ramach programu działań dotyczących azotanów na gazowe emisje azotu, Umowa ENV.B.1/ETU/2010/0009.

- (26) Warunki określone w art. 4 niniejszej decyzji uznaje się za wersję wymogów podstawowych w zakresie zarządzania ustanowionych w prawie krajowym w rozumieniu art. 12 i 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 ⁽²⁶⁾, a warunki określone w art. 5–9 niniejszej decyzji uznaje się w przypadku podmiotów korzystających z odstępstw za wersję wymogów podstawowych w zakresie zarządzania ustanowionych w prawie krajowym w rozumieniu art. 12 i 13 rozporządzenia (UE) 2021/2115.
- (27) Niderlandy muszą osiągnąć cele w zakresie emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem w ramach polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030. Zmiana użytkowania gruntów z użytków zielonych na grunty orne spowodowałaby wzrost emisji węgla z gleby i utrudniłaby spełnienie wymogów art. 4 rozporządzenia (UE) 2018/841 ⁽²⁷⁾.
- (28) W dyrektywie 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁸⁾ określono przepisy ogólne służące ustanowieniu infrastruktury informacji przestrzennej w Unii dla celów polityki unijnej w zakresie ochrony środowiska oraz obszarów polityki lub działań Unii mogących oddziaływać na środowisko. W stosownych przypadkach informacje przestrzenne gromadzone w kontekście niniejszej decyzji powinny być zgodne z przepisami określonymi we wspomnianej dyrektywie. Ponadto w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych i zwiększenia spójności danych przy gromadzeniu niezbędnych danych w kontekście niniejszej decyzji Niderlandy powinny w stosownych przypadkach korzystać z informacji uzyskanych w ramach zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli ustanowionego przez Niderlandy na podstawie art. 67 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 ⁽²⁹⁾.
- (29) Niniejsza decyzja przestanie obowiązywać dnia 31 grudnia 2025 r.
- (30) Środki przewidziane w niniejszej decyzji są zgodne z opinią Komitetu ds. Azotanów ustanowionego na podstawie art. 9 dyrektywy 91/676/EWG,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Odstępstwo

Odstępstwo, o które Niderlandy wnioskowały pismem z dnia 25 lutego 2022 r. w celu zezwolenia na stosowanie na gruntach ilości azotu z nawozu naturalnego pochodzącego od wypasanych zwierząt gospodarskich większej od ilości określonej w pkt 2 akapit drugi zdanie pierwsze załącznika III do dyrektywy 91/676/EWG, przyznaje się jako środek przejściowy wspierający reformy sektora rolnictwa i produkcji zwierzęcej w Niderlandach w celu spełnienia wymogów UE w zakresie środowiska i klimatu w odniesieniu do emisji azotu (w tym amoniaku) i składników pokarmowych w wodach (w tym dyrektywy 91/676/EWG) i z zastrzeżeniem spełnienia warunków określonych w niniejszej decyzji.

⁽²⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1).

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 oraz decyzję nr 529/2013/UE (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 1).

⁽²⁸⁾ Dyrektywa 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE) (Dz.U. L 108 z 25.4.2007, s. 1).

⁽²⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 549).

Artykuł 2

Zakres odstępstwa

Niniejsze odstępstwo stosuje się do gospodarstw rolnych posiadających użytki zielone, którym zostało udzielone zezwolenie zgodnie z art. 6.

Artykuł 3

Definicje

Na potrzeby niniejszej decyzji stosuje się następujące definicje:

- 1) „gospodarstwo rolne posiadające użytki zielone” oznacza każde gospodarstwo, w którym co najmniej 80 % powierzchni, na której można stosować nawóz naturalny, stanowi trawa;
- 2) „wypasane zwierzęta gospodarskie” oznaczają bydło (z wyjątkiem cieląt), owce, kozy, konie, osły, zwierzę pławą i bawoły wodne;
- 3) „grunty rolne” oznaczają powierzchnię, której dany rolnik jest właścicielem, dzierżawcą lub zarządcą na mocy pisemnej umowy indywidualnej i w stosunku do której rolnik ten ponosi bezpośrednią odpowiedzialność za zarządzanie;
- 4) „użytki zielone” oznaczają trwałe użytki zielone lub długoterminową uprawę polową trawy zakładane na okres krótszy niż pięć lat;
- 5) „plan nawożenia” oznacza kalkulację planowanego wykorzystania i dostępności składników pokarmowych;
- 6) „rejestr nawożenia” oznacza bilans składników pokarmowych w oparciu o ich rzeczywiste wykorzystanie i pobranie;
- 7) „ewidencja nawożenia” oznacza elektroniczny system, za pomocą którego rolnicy składają sprawozdania dotyczące rzeczywistego wykorzystania składników pokarmowych i gospodarowania nawozem naturalnym;
- 8) „gleby piaszczyste na południu i w centrum kraju” oznaczają gleby określone jako gleby piaszczyste na południu kraju i gleby piaszczyste w centrum kraju zgodnie z przepisami niderlandzkimi – art. 1 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o nawozach ⁽³⁰⁾;
- 9) „gleby lessowe” oznaczają gleby określone jako gleby lessowe zgodnie z przepisami niderlandzkimi – art. 1 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o nawozach;
- 10) „składniki pokarmowe” oznaczają azot i fosforany.

Artykuł 4

Ogólne warunki odstępstwa

Odstępstwa udziela się na następujących warunkach:

- 1) Niderlandy opracowują najpóźniej do 1 stycznia 2024 r. nowe wyznaczenie i nową mapę obszarów zanieczyszczonych azotanami i fosforem pochodzenia rolniczego („obszary zanieczyszczone składnikami pokarmowymi”), obejmujące wszystkie obszary zlewni punktów monitorowania wód gruntowych i powierzchniowych wykazujących średnie zanieczyszczenie azotanami lub sporadyczne przypadki zanieczyszczenia azotanami, zagrożonych zanieczyszczeniem i wykazujących tendencje wzrostowe, a także punktów monitorowania wykazujących eutrofizację lub zagrożonych eutrofizacją.

Jako środek przejściowy i do czasu opracowania nowego wyznaczenia najpóźniej do 1 stycznia 2024 r. obszary zanieczyszczone składnikami pokarmowymi będą obejmować obszary gleb piaszczystych na południu i w centrum kraju oraz gleb lessowych, a także od 1 stycznia 2023 r. obszary zlewni określone na podstawie części wód powierzchniowych zlokalizowanych w tych regionach i zakwalifikowane jako obszary o nieodpowiedniej zawartości składników pokarmowych (w stopniu bardzo złym, złym i umiarkowanym) w krajowej analizie jakości wód (2020) ⁽³¹⁾ przeprowadzonej przez niderlandzką agencję oceny stanu środowiska (PBL).

Do 1 stycznia 2024 r. należy opracować ostateczne wyznaczenie i mapę obszarów zanieczyszczonych składnikami pokarmowymi, obejmujące co najmniej obszary wyznaczone w 2023 r., jak również wszelkie inne dodatkowe obszary, na których udział rolnictwa w zanieczyszczeniu składnikami pokarmowymi jest znaczący, tj. przekracza 19 % całkowitego ładunku składników pokarmowych.

⁽³⁰⁾ Tytuł oryginalny: „Uitvoeringsregeling Meststoffenwet”.

⁽³¹⁾ https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2020-nationale-analyse-waterkwaliteit-4002_0.pdf

Jeżeli ostateczne wyznaczenie i mapa obszarów zanieczyszczonych składnikami pokarmowymi nie zostaną opracowane do 1 stycznia 2024 r., zastosowanie powinno mieć wyznaczenie określone w siódmym programie działań w zakresie azotanów i w addendum do niego, obejmujące wszystkie obszary, na których wymagane jest podjęcie *nie-wielkich* lub *znacznych* starań w celu osiągnięcia celów w zakresie jakości wód pod względem stężenia azotanów i fosforu, zgodnie z dyrektywą 91/676/EWG i niderlandzkim planem gospodarowania wodami w dorzeczu, przyjętym w kontekście dyrektywy 2000/60/WE.

- 2) Niderlandy monitorują ilość wyprodukowanego nawozu naturalnego i zapewniają, aby produkcja nawozu naturalnego na poziomie krajowym, zarówno pod względem azotu, jak i fosforanów, nie przekraczała 489,4 mln kg azotu i 150,7 mln kg fosforanów (ilość wyprodukowana w 2020 r.) oraz aby w wyniku wdrożenia reform określonych w addendum ilość produkowanego nawozu naturalnego stopniowo malała i w 2025 r. nie przekraczała 440 mln kg azotu i 135 mln kg fosforanów.
- 3) Od dnia 1 stycznia 2023 r. Niderlandy nie udzielają zezwoleń na przyznanie odstępstw, o których mowa w art. 5 niniejszej decyzji, w odniesieniu do obszarów Natura 2000 ustanowionych zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE ⁽³²⁾ i dyrektywą 92/43/EWG, oraz, od dnia 1 stycznia 2024 r., stref buforowych w pobliżu obszarów Natura 2000, określonych w krajowym programie na rzecz obszarów wiejskich, w przypadku których przekroczony został ładunek krytyczny depozycji azotu.
- 4) Od dnia 1 stycznia 2023 r. Niderlandy nie udzielają zezwoleń na przyznanie odstępstw, o których mowa w art. 5 niniejszej decyzji, w odniesieniu do obszarów ochrony wód gruntowych. Na obszarach, na których wody gruntowe są zanieczyszczone azotanami, do 1 stycznia 2024 r. na obszarach ochrony wód gruntowych stosuje się pakiet obowiązkowych środków mających na celu zmniejszenie ładunków składników pokarmowych.
- 5) Niderlandy wprowadzają następujące środki:
 - a) Od stycznia 2023 r. wszystkie gospodarstwa rolne muszą przed sezonem wegetacyjnym sporządzać roczny plan nawożenia. Plan nawożenia opisuje płodozmian na gruntach rolnych i planowane stosowanie odchodów zwierzęcych oraz innych nawozów azotowych i fosforowych.
 - b) Od dnia 1 stycznia 2024 r. obowiązuje elektroniczna ewidencja nawożenia, w której rejestruje się stosowanie nawozów mineralnych oraz produkcję i stosowanie nawozu naturalnego na gruntach. Do 1 stycznia 2025 r. z ewidencji elektronicznej muszą korzystać wszystkie gospodarstwa rolne. Władze Niderlandów monitorują i analizują ilości stosowanych nawozów oraz zapewniają rolnikom doradztwo w zakresie metod zmniejszania ogólnych ilości stosowanych nawozów.
 - c) Pasy buforowe, na których zabronione jest nawożenie, zlokalizowane na gruntach rolnych wzdłuż cieków wodnych. Ma to zastosowanie od 1 stycznia 2023 r. do wszystkich cieków wodnych na działkach rolnych w Niderlandach. Pasy buforowe ustala się w następujący sposób:
 - (i) pasy buforowe o szerokości co najmniej 5 metrów wzdłuż wrażliwych pod względem ekologicznym strumieni i części wód powierzchniowych zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE;
 - (ii) pas buforowy o szerokości co najmniej 3 metrów wzdłuż wszystkich innych cieków wodnych, w tym rowów, na obszarach rolniczych.

Te minimalne szerokości można dostosować na obszarach posiadających duże rowy odwadniające i nawadniające w następujący sposób:

- pas buforowy o szerokości 3 metrów wzdłuż części wód powierzchniowych zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE, w przypadku gdy całkowita powierzchnia pasa buforowego o szerokości 5 metrów na poziomie działki obejmowałaby ponad 4 % działki rolnej. W przypadku gdy całkowita powierzchnia pasa buforowego o szerokości 3 metrów na poziomie działki wzdłuż części wód powierzchniowych zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE nie większych niż 10 metrów obejmowałaby ponad 4 % działki rolnej, szerokość pasa buforowego można zmniejszyć do 1 metra,
- pas buforowy o szerokości 1 metra wzdłuż wszelkich pozostałych cieków wodnych na obszarach rolniczych, w przypadku gdy całkowita powierzchnia pasa buforowego o szerokości 3 metrów na poziomie działki obejmowałaby ponad 4 % działki rolnej. W przypadku gdy całkowita powierzchnia pasa buforowego o szerokości 1 metra na poziomie działki obejmowałaby ponad 4 % działki rolnej, szerokość pasa buforowego można zmniejszyć do 0,5 metra,
- (iii) pas buforowy o szerokości co najmniej 1 metra wzdłuż cieków wodnych wysychających latem (przynajmniej w okresie od 1 kwietnia do 1 października);

⁽³²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).

- d) Na obszarach zanieczyszczonych składnikami pokarmowymi obowiązuje następujący warunek: ogólny poziom nawożenia nawozami organicznymi i chemicznymi będzie stopniowo zmniejszany, tak aby od 1 stycznia 2025 r. poziomy ten był o 20 % niższy w porównaniu z wartościami opublikowanymi w załączniku do siódmego programu działań w zakresie azotanów. Jeśli w planowanej zmianie norm nawożenia ustalone zostaną niższe wartości, pierwszeństwo mają te ostatnie.
- 6) Niderlandy kontynuują wdrażanie skuteczniejszej strategii egzekwowania przepisów, opierając się na doświadczeniach zdobytych w trakcie wdrażania art. 4 ust. 3 decyzji wykonawczej (UE) 2020/1073. Skuteczniejsza strategia egzekwowania przepisów obejmuje co najmniej następujące elementy:
- a) kontynuację niezależnej oceny ryzyka związanego z przypadkami nadużyć oraz identyfikację tych obszarów postępowania z nawozem naturalnym i gospodarowania nim oraz odpowiedzialnych za to podmiotów, w przypadku których zachodzi wyższe ryzyko celowej niezgodności z przepisami krajowymi dotyczącymi nawożenia, określonymi w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy o nawozach ⁽³³⁾, dekrete w sprawie stosowania nawozów ⁽³⁴⁾ oraz dekrete w sprawie działań w zakresie zarządzania środowiskiem ⁽³⁵⁾ odnośnie do stref wolnych od upraw lub na podstawie tych aktów;
 - b) kontynuację wdrażania skuteczniejszej strategii egzekwowania przepisów na obszarach De Peel, Gelderse Vallei i Twente, zidentyfikowanych jako obszary wysokiego ryzyka celowej niezgodności z przepisami krajowymi dotyczącymi nawożenia; do końca 2025 r. skuteczniejszą strategię egzekwowania przepisów stopniowo rozszerza się na wszystkie inne regiony, co do których ocena wykazuje, że znajdują się one na obszarze wysokiego ryzyka, z uwzględnieniem zdobytych doświadczeń i najlepszych praktyk;
 - c) ukierunkowanie strategii egzekwowania przepisów na podmioty wysokiego ryzyka w łańcuchu wartości nawozu naturalnego, w tym na pośredników i podmioty poddające nawóz naturalny współfermentacji we wszystkich regionach;
 - d) zautomatyzowany system rozliczania transportu nawozu naturalnego w czasie rzeczywistym od 1 stycznia 2023 r.;
 - e) stałe wzmacnianie zdolności przeprowadzania inspekcji i kontroli, która powinna wynosić co najmniej 40 % zdolności wymaganej w przypadku inspekcji w terenie dotyczących gospodarstw rolnych posiadających użytki zielone i objętych zezwoleniem, o których to inspekcjach mowa w art. 11 ust. 2, w tym kontroli wyrwykowych, a także lepsze ukierunkowanie tej zdolności na obciążone ryzykiem obszary postępowania z nawozem naturalnym i gospodarowania nim;
 - f) indywidualną inspekcję co najmniej 5,5 % gospodarstw hodujących trzodę chlewną rocznie.

Artykuł 5

Wniosek o udzielenie zezwolenia

1. Rolnicy posiadający użytki zielone mogą złożyć do właściwych organów wnioski o roczne zezwolenie na stosowanie większej ilości nawozu naturalnego pochodzącego od wypasanych zwierząt gospodarskich, w tym nawozu naturalnego wydalanego przez same zwierzęta, która to ilość nawozu naturalnego na hektar rocznie zawiera:

- a) w 2022 r. – do 230 kg azotu na hektar rocznie w przypadku obszarów zanieczyszczonych składnikami pokarmowymi i do 250 kg azotu na hektar rocznie w przypadku innych obszarów;
- b) w 2023 r. – do 220 kg azotu na hektar rocznie w przypadku obszarów zanieczyszczonych składnikami pokarmowymi i do 240 kg azotu na hektar w przypadku innych obszarów;
- c) w 2024 r. – do 210 kg azotu na hektar rocznie w przypadku obszarów zanieczyszczonych składnikami pokarmowymi i do 230 kg azotu na hektar w przypadku innych obszarów;
- d) w 2025 r. – do 190 kg azotu na hektar rocznie w przypadku obszarów zanieczyszczonych składnikami pokarmowymi i do 200 kg azotu na hektar w przypadku innych obszarów;
- e) po 31 grudnia 2025 r. – do 170 kg azotu na hektar rocznie w przypadku wszystkich obszarów.

⁽³³⁾ Tytuł oryginalny: „Uitvoeringsregeling Meststoffenwet”.

⁽³⁴⁾ Tytuł oryginalny: „Besluit gebruik meststoffen”.

⁽³⁵⁾ Tytuł oryginalny: „Activiteitenbesluit milieubeheer”.

2. Wraz z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, wnioskodawcy składają pisemne oświadczenie, w którym potwierdzają, że spełniają warunki określone w art. 7, 8 i 9 oraz akceptują fakt, że stosowanie nawozów, jak również plan nawożenia i rejestr nawożenia, o których mowa w art. 7, mogą podlegać kontroli zgodnie z art. 11 niniejszej decyzji.

Artykuł 6

Udzielanie zezwoleń

Zezwoleń dla gospodarstw rolnych posiadających użytki zielone na stosowanie w gospodarstwach rolnych posiadających użytki zielone większej ilości nawozu naturalnego pochodzącego od wypasanych zwierząt gospodarskich, w tym nawozu naturalnego wydalanego przez same zwierzęta, udziela się z zastrzeżeniem warunków określonych w art. 7, 8 i 9.

Artykuł 7

Warunki dotyczące stosowania nawozu naturalnego i innych nawozów w korzystających z odstępstwa gospodarstwach rolnych posiadających użytki zielone

1. Ilość nawozu naturalnego pochodzącego od wypasanych zwierząt gospodarskich stosowana rocznie na gruntach w gospodarstwach rolnych posiadających użytki zielone, w tym nawozu naturalnego wydalanego przez same zwierzęta, nie przekracza ilości określonych w art. 5.
2. W gospodarstwie rolnym posiadającym użytki zielone nie stosuje się fosforanów z nawozów chemicznych.
3. Gospodarstwo rolne posiadające użytki zielone opracowuje plan nawożenia najpóźniej do 28 lutego. Plan ten zawiera co najmniej elementy wymienione w art. 7 ust. 4 decyzji wykonawczej (UE) 2020/1073. Plan nawożenia należy poddać przeglądowi najpóźniej do 7 dni od wprowadzenia wszelkich zmian w praktykach rolniczych stosowanych w gospodarstwie rolnym posiadającym użytki zielone.
4. Gospodarstwo rolne posiadające użytki zielone prowadzi rejestr nawożenia w każdym roku kalendarzowym. Rejestr przedkłada się właściwemu organowi do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego. Rejestr nawożenia zawiera:
 - a) powierzchnie upraw;
 - b) liczbę i rodzaj zwierząt gospodarskich;
 - c) produkcję nawozu naturalnego w przeliczeniu na zwierzę;
 - d) ilość nawozów spoza gospodarstwa rolnego posiadającego użytki zielone;
 - e) ilość nawozu naturalnego dostarczonego kontrahentom i w związku z tym niewykorzystanego w gospodarstwie rolnym posiadającym użytki zielone oraz dane tych kontrahentów.
5. Gospodarstwo rolne posiadające użytki zielone przeprowadza analizę gleby pod kątem zawartości azotu i fosforu w odniesieniu do każdego obszaru gospodarstwa jednolitego pod względem płodozmianu i cech gleby co najmniej raz na cztery lata. Wymagana jest co najmniej jedna analiza na pięć hektarów ziemi. Na podstawie tej analizy w gospodarstwie stosuje się plan nawożenia i działania naprawcze.
6. W przypadku gdy użytki zielone są zaorywane w celu ich odnowienia, po 31 maja każdego roku kalendarzowego zmniejsza się normę stosowania azotu o 50 kg azotu na hektar. W przypadku gdy użytki zielone są zaorywane w celu uprawy kukurydzy, zmniejsza się normę stosowania azotu pod uprawę kukurydzy o 65 kg azotu na hektar.
7. Jeżeli system płodozmianu zawiera rośliny strączkowe lub inne rośliny wiążące azot atmosferyczny, stosowanie nawozów zostaje odpowiednio zmniejszone.
8. Nie rozrzuca się nawozu naturalnego w okresie jesiennym przed uprawą trawy.

Artykuł 8

Warunki dotyczące gospodarowania gruntami w korzystających z odstępstwa gospodarstwach rolnych posiadających użytki zielone

1. Na obszarach zanieczyszczonych składnikami pokarmowymi po kukurydzy uprawia się trawę lub inne uprawy zapewniające dobre pokrycie gleby w okresie zimowym.
2. Nie wykonuje się orki międzyplonów przed dniem 1 lutego.
3. Na obszarach zanieczyszczonych składnikami pokarmowymi trawa jest zaorywana wyłącznie w okresie wiosennym, z wyjątkiem:
 - a) zaorywania użytków zielonych w celu ich odnowienia, co można robić najpóźniej do 31 sierpnia;
 - b) zaorywania w celu sadzenia cebulek kwiatowych, co można robić w okresie jesiennym.
4. Na wszystkich typach gleby po zaoraniu trawy następuje bezpośrednio uprawa roślin o wysokim poborze azotu, a nawożenie jest oparte na analizie gleby pod kątem azotu mineralnego i innych parametrów stanowiących odniesienie dla oszacowania uwalniania azotu poprzez mineralizację materii organicznej.

Artykuł 9

Warunki dotyczące ograniczania emisji amoniaku w celu zmniejszenia depozycji składników pokarmowych, w tym w wodzie

1. W przypadku gospodarstw rolnych posiadających użytki zielone korzystających z zezwolenia na podstawie art. 6 zastosowanie mają następujące warunki:
 - a) na użytkach zielonych na glebach piaszczystych i lessowych gnojowicę aplikuje się przez wtrysk płytki;
 - b) na użytkach zielonych na glebach gliniastych i torfowych gnojowicę aplikuje się przez wtrysk płytki za pomocą redlicy stopkowej w rozcieńczeniu 2:1 z wodą lub pasmowo z wozu asenizacyjnego;
 - c) gnojowicy nie aplikuje się za pomocą redlicy stopkowej, jeżeli temperatura powietrza przekracza 20 °C;
 - d) gnojowicę aplikuje się na grunty orne przez wtrysk lub natychmiast poddaje obróbce po aplikacji w jednym przejeździe;
 - e) obornik stały należy poddać obróbce natychmiast po zastosowaniu co najwyżej w dwóch przejazdach.
2. Niderlandy zapewniają szkolenie w zakresie środków ograniczenia emisji amoniaku wszystkim korzystającym z zezwolenia rolnikom posiadającym użytki zielone. Pierwsze szkolenie należy przeprowadzić do 31 grudnia 2023 r.

Artykuł 10

Monitorowanie

1. Właściwe organy zapewniają sporządzanie map pokazujących odsetek:
 - a) objętych zezwoleniami gospodarstw rolnych posiadających użytki zielone w każdej gminie;
 - b) zwierząt gospodarskich objętych zezwoleniami w każdej gminie;
 - c) gruntów rolnych objętych zezwoleniami w każdej gminie.

Mapy te muszą być aktualizowane co roku.

2. Właściwe organy ustanawiają i utrzymują sieć monitorowania do celów pobierania próbek wody z gleby, wody ze strumieni, płytkiej wody gruntowej i wody odpływowej w punktach monitorowania w objętych zezwoleniami gospodarstwach rolnych posiadających użytki zielone. Sieć monitorowania dostarcza danych na temat stężenia azotanów i fosforu w wodzie odprowadzanej ze strefy korzeniowej i wprowadzanej do systemu wód gruntowych i powierzchniowych.

3. Sieć monitorowania składa się z co najmniej 300 gospodarstw objętych zezwoleniami i reprezentuje wszystkie typy gleby (gleby gliniaste, torfowe, piaszczyste i lessowe) i wszystkie poziomy zanieczyszczenia, praktyki nawożenia i systemy płodozmianu. Skład sieci monitorowania nie ulega zmianom w okresie stosowania niniejszej decyzji.
4. Właściwe organy monitorują:
 - a) wody w strefie korzeniowej, wody powierzchniowe i wody gruntowe;
 - b) postępy w osiąganiu celów w zakresie jakości wód pod względem stężenia azotanów i fosforanów zgodnie z dyrektywą 91/676/EWG i niderlandzkim planem gospodarowania wodami w dorzeczu, przyjętym w kontekście dyrektywy 2000/60/WE na obszarach zanieczyszczonych składnikami pokarmowymi.
5. Niderlandy przekazują również Komisji dane dotyczące stężenia azotanów w wodach powierzchniowych i gruntowych oraz stężenia fosforanów w wodach powierzchniowych i ich stanu troficznego, zarówno w warunkach odstępstwa, jak i nieobjęcia odstępstwem.

Artykuł 11

Kontrole i inspekcje

1. Właściwe organy przeprowadzają kontrole administracyjne dotyczące wszystkich wniosków o udzielenie zezwolenia w celu oceny zgodności z warunkami określonymi w art. 7, 8 i 9. Jeżeli kontrola wykaże, że nie spełniono tych warunków, właściwe organy odrzucają wniosek, a wnioskodawca zostaje poinformowany o przyczynach odrzucenia wniosku.

Właściwe organy przeprowadzają kontrole administracyjne w zakresie użytkowania gruntów, liczby zwierząt gospodarskich i produkcji nawozu naturalnego, dotyczące co najmniej 5 % objętych zezwoleniami gospodarstw rolnych posiadających użytki zielone.

2. W oparciu o analizę ryzyka właściwe organy opracowują program inspekcji w terenie, przeprowadzanych z odpowiednią częstotliwością w objętych zezwoleniami gospodarstwach rolnych posiadających użytki zielone. W programie uwzględnia się wyniki kontroli z poprzednich lat, wyniki ogólnych kontroli wrywkowych dotyczących przepisów wykonujących dyrektywę 91/676/EWG oraz wszelkie inne informacje, które mogą wskazywać na niezgodność z warunkami określonymi w art. 7, 8 i 9 niniejszej decyzji.

Inspekcje w terenie przeprowadza się w co najmniej 5 % objętych zezwoleniami gospodarstw rolnych posiadających użytki zielone, aby dokonać oceny zgodności z warunkami określonymi w art. 7, 8 i 9. Inspekcje te są uzupełniane inspekcjami i kontrolami, o których mowa w art. 4 ust. 6.

3. Jeżeli zostanie ustalone, że objęte zezwoleniem gospodarstwo rolne posiadające użytki zielone nie spełnia warunków określonych w art. 7, 8 i 9, posiadacz zezwolenia zostanie ukarany zgodnie z przepisami krajowymi i nie będzie uprawniony do uzyskania zezwolenia w kolejnym roku.
4. Właściwe organy muszą otrzymać odpowiednie uprawnienia i środki niezbędne do weryfikacji zgodności z warunkami zezwolenia przyznanego na mocy niniejszej decyzji.

Artykuł 12

Sprawozdawczość

1. Co roku, najpóźniej do dnia 30 czerwca, właściwe organy przedkładają Komisji sprawozdanie zawierające następujące informacje:
 - a) dane dotyczące nawożenia we wszystkich objętych zezwoleniami gospodarstwach rolnych posiadających użytki zielone zgodnie z art. 6, w tym informacje na temat plonów i rodzajów gleby;
 - b) tendencje w zakresie liczby zwierząt gospodarskich w ramach każdej kategorii zwierząt w Niderlandach i w objętych zezwoleniami gospodarstwach rolnych posiadających użytki zielone;
 - c) tendencje w zakresie krajowej produkcji nawozu naturalnego w odniesieniu do zawartości azotu i fosforanów w nawozie naturalnym;
 - d) realizację ogólnych warunków określonych w art. 4;

- e) mapy, o których mowa w art. 10 ust. 1;
- f) wyniki monitorowania wód gruntowych i powierzchniowych w odniesieniu do stężeń azotanów i fosforanów oraz eutrofizacji, włącznie z informacjami na temat tendencji jakości wód gruntowych i powierzchniowych w warunkach objęcia odstępstwem i nieobjęcia odstępstwem oraz wpływu odstępstw na jakość wód zgodnie z art. 10 ust. 4 i 5;
- g) ocenę – na podstawie kontroli przeprowadzonych na poziomie gospodarstwa – realizacji warunków zezwolenia określonych w art. 7, 8 i 9 oraz informacje dotyczące gospodarstw rolnych niespełniających warunków na podstawie wyników kontroli administracyjnych i inspekcji, o których mowa w art. 11;
- h) status wdrażania skuteczniejszej strategii egzekwowania przepisów, o której mowa w art. 4, wraz ze szczegółowym sprawozdaniem dotyczącym każdego z elementów, o których mowa w art. 4 ust. 6.

2. Dane przestrzenne zawarte w sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 1, w stosownych przypadkach spełniają przepisy dyrektywy 2007/2/WE. Gromadząc niezbędne dane w ramach niniejszego odstępstwa, Niderlandy powinny w stosownych przypadkach korzystać z informacji uzyskanych w ramach zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli ustanowionego na podstawie art. 67 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013.

Artykuł 13

Okres stosowania

Niniejszą decyzję stosuje się do dnia 31 grudnia 2025 r.

Artykuł 14

Adresat

Niniejsza decyzja skierowana jest do Królestwa Niderlandów.

Sporządzono w Brukseli dnia 30 września 2022 r.

W imieniu Komisji
Virginijus SINKEVIČIUS
Członek Komisji

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI (UE) 2022/2070**z dnia 26 października 2022 r.****o niezawieszaniu ostatecznych ceł antydumpingowych nałożonych rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2019/1688 na przywóz mieszanin mocznika i azotanu amonu pochodzących z Rosji, Trynidadu i Tobago oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1036 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony przed przywozem produktów po cenach dumpingowych z krajów niebędących członkami Unii Europejskiej⁽¹⁾ („rozporządzenie podstawowe”), w szczególności jego art. 14 ust. 4,

po konsultacji z Komitetem ustanowionym na mocy art. 15 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) W dniu 8 października 2019 r. Komisja nałożyła, rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2019/1688⁽²⁾ („rozporządzenie pierwotne”), ostateczne cła antydumpingowe na przywóz mieszanin mocznika i azotanu amonu („produkt objęty postępowaniem”) pochodzących z Rosji, Trynidadu i Tobago oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki („państwa, których dotyczy postępowanie”).
- (2) W maju 2021 r. Copa-Cogeca („wnioskodawca”), stowarzyszenie użytkowników produktu objętego postępowaniem, przedłożyło informacje dotyczące domniemanej tymczasowej zmiany warunków rynkowych, która miała miejsce po wprowadzeniu środków ostatecznych. Pierwotny okres objęty dochodzeniem („pierwotny OD”) trwał od 1 lipca 2017 r. do 30 czerwca 2018 r. Wnioskodawca stwierdził, że taka tymczasowa zmiana uzasadniałaby zawieszenie obecnie obowiązujących ceł antydumpingowych zgodnie z art. 14 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1036. Inne stowarzyszenia, tj. AGBP (Association Générale des Producteurs de Blé) i Interore (International Ore & Fertilizer Belgium SA), również przedstawiły dowody na poparcie zawieszenia ceł antydumpingowych. Uwagi te nie zawierały wszystkich elementów i dowodów niezbędnych Komisji do kontynuowania analizy. Komisja nawiązała współpracę z wnioskodawcą w celu zebrania dodatkowych dowodów na poparcie jego twierdzenia o tymczasowej zmianie warunków rynkowych.
- (3) W dniu 16 listopada 2021 r. oraz w świetle dostępnych dowodów Komisja postanowiła zwrócić się do AGBP, Copa-Cogeca i Fertilizers Europe o dostarczenie dodatkowych informacji dotyczących okresu po okresie objętym pierwotnym dochodzeniem, a w szczególności informacji na temat cen, popytu w Unii i wyników przemysłu Unii w trzecim kwartale 2021 r. w celu zbadania i oceny ewentualnego wpływu rzekomej zmiany okoliczności na rynek unijny oraz tego, czy w wyniku zawieszenia ceł szkoda nie wystąpiłaby ponownie.
- (4) W następstwie tych uwag Copa-Cogeca (uwzględniające niektóre argumenty przedstawione przez AGBP) oraz przemysł Unii miały możliwość przedstawienia uwag.
- (5) Na podstawie powyższych informacji Komisja zbadała, czy takie zawieszenie ceł byłoby uzasadnione. Rozważane elementy podsumowano poniżej.
- (6) W dniu 20 lipca 2022 r. Komisja ujawniła swoje ustalenia AGBP, Interore, Copa-Cogeca i Fertilizers Europe. Wyznaczono również termin, w którym wszystkie strony miały możliwość przedstawienia uwag dotyczących ujawnionych informacji. Otrzymano uwagi od Interore, Copa-Cogeca i Fertilizers Europe.

⁽¹⁾ Dz.U. L 176 z 30.6.2016, s. 21.

⁽²⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/1688 z dnia 8 października 2019 r. nakładające ostateczne cło antydumpingowe i stanowiące o ostatecznym pobraniu cła tymczasowego nałożonego na przywóz mieszanin mocznika i azotanu amonu pochodzących z Rosji, Trynidadu i Tobago oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki (Dz.U. L 258 z 9.10.2019, s. 21).

2. BADANIE ZMIENIONYCH WARUNKÓW RYNKOWYCH

- (7) Art. 14 ust. 4 rozporządzenia podstawowego stanowi, że w interesie Unii środki antydumpingowe mogą zostać zawieszono, gdy warunki rynkowe tymczasowo uległy zmianie w takim zakresie, że wskutek zawieszenia ceł szkoda nie wystąpiłaby ponownie. Komisja zbada te elementy poniżej.

2.1. Analiza zmian warunków rynkowych

- (8) Domniemane tymczasowe zmiany warunków rynkowych polegały na niedoborze podaży na rynku unijnym ze względu na spadek wielkości przywozu i zmniejszenie produkcji przez przemysł Unii. Tymczasowa nierównowaga między podażą a popytem spowodowała gwałtowny wzrost cen. Analiza obejmowała dwie części: 1) porównanie warunków rynkowych w pierwotnym OD i w 2021 r. oraz 2) zaktualizowanie informacji na temat najnowszych zmian w 2022 r., dla których dostępne były dane.
- (9) Od czasu wprowadzenia środków statystyki Eurostatu obejmujące okres do końca 2021 r. wskazują, że przywóz mieszanin mocznika i azotanu amonu gwałtownie spadł. Przywóz z państw, których dotyczy postępowanie, zmniejszył się o 69 % w porównaniu z poziomem odnotowanym w pierwotnym OD i został jedynie częściowo zastąpiony przywozem z innych państw. Doprowadziło to do spadku przywozu ze wszystkich źródeł o prawie 60 % w porównaniu z wielkością przywozu w pierwotnym OD. Udział przywozu w rynku również zmniejszył się z 43 % do 19 %, przy założeniu, że popyt w Unii utrzymywał się na stabilnym poziomie, zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Copa-Cogeca. Spowodowało to powstanie niedoboru podaży w wysokości 1,14 mln ton w porównaniu z poziomem odnotowanym w pierwotnym OD i 2021 r.
- (10) W swoich uwagach na temat ujawnienia ustaleń Copa-Cogeca wskazało, że przywóz wzrósł w pierwszym półroczu 2022 r. o ponad 250 % w porównaniu z pierwszą połową 2021 r. Strona ta uważała, że wspomniany wzrost zbiegł się w czasie z gwałtownym spadkiem produkcji unijnej spowodowanym wymienionymi powyżej czynnikami. W odniesieniu do przywozu dane, którymi dysponuje Komisja, potwierdzają ten wzrost.

Tabela 1

Wielkość przywozu

(w tys. ton)

	OD (1 lipca 2017 r. do 30 czerwca 2018 r.)	2018	2019	2020	2021 H1	2021 H2	2022 H1
Łączny przywóz	1 927	1 998	1 322	1 027	294	499	753
Przywóz z Trynidadu i Tobago	368	361	401	418	172	217	332
Przywóz z Rosji	613	688	314	90	15	130	320
Przywóz ze Stanów Zjednoczonych	742	890	222	-	-	-	37
Pozostały przywóz	204	59	385	519	107	152	64

Źródło: rozporządzenie pierwotne, Eurostat

- (11) W odniesieniu do ewentualnych przyszłych zmian w przywozie Komisja zauważyła, że Stany Zjednoczone Ameryki („USA”) wydają się koncentrować swoją sprzedaż mieszanin mocznika i azotanu amonu na rynku krajowym od 2020 r. Wprowadzenie w październiku 2019 r. ostatecznych środków antydumpingowych nie wydaje się mieć wpływu na przywóz z Trynidadu i Tobago. W dalszym ciągu znaczne ilości tego przywozu były skierowane do Unii. W 2021 r. przywóz ten reprezentował 50 % (389 000 ton) całego przywozu do Unii. W pierwszych czterech miesiącach 2022 r. Trynidad i Tobago wywiózł do Unii ponad 234 000 ton, tj. 54 % więcej niż w tym samym okresie ubiegłego roku (ok. 152 000 ton). Wydaje się zatem, że mieszaniny mocznika i azotanu amonu z Trynidadu i Tobago są nadal wprowadzane do Unii w znacznych ilościach.

- (12) W odniesieniu do przywozu z Rosji zapowiedzi i sankcje sprawiły, że jakikolwiek ewentualny wzrost rosyjskiego przywozu mieszanin mocznika i azotanu amonu był uważany za mało prawdopodobny. Faktycznie w dniu 4 marca 2022 r. rosyjskie Ministerstwo Handlu i Przemysłu ogłosiło, że „zaleca producentom rosyjskim tymczasowe zawieszenie wywozu rosyjskich nawozów do czasu wznowienia (regularnej) działalności przez przewoźników i zapewnienia gwarancji, że wywóz rosyjskich nawozów zostanie w pełni dokonany”⁽³⁾.
- (13) Ponadto nazwiska osób będących głównymi udziałowcami największych rosyjskich producentów mieszanin mocznika i azotanu amonu — Melnichenko z EuroChemu oraz dyrektor generalny tego przedsiębiorstwa Vladimir Rashevsky; Mazepin z Uralchemu i Moshe Kantor z ACRONU, znajdują się na liście sankcji UE. Indywidualne sankcje nie miały bezpośredniego wpływu na te rosyjskie przedsiębiorstwa, ale mogą one mieć potencjalny wpływ na przywóz z Rosji. Warto przy tym jednak zauważyć, że w 2022 r. przywóz z Rosji utrzymywał się na bardzo wysokim poziomie (praktycznie bez spadku). W pierwszej połowie 2022 r. odnotowano wzrost przywozu do poziomu z 2019 r. Tylko w czerwcu 2022 r. wielkość przywozu z Rosji była wyższa niż wielkość tego przywozu w całej pierwszej połowie 2021 r.
- (14) Białoruś była kolejnym źródłem dostaw do Unii, ale przywóz ten został zatrzymany ze względu na fakt, że od dnia 2 grudnia 2021 r. główny białoruski producent - Grodno Azot - znajduje się w wykazie sankcji UE.
- (15) W dniu 12 marca 2022 r. ukraiński minister polityki rolnej Roman Leschenko ogłosił również zakaz wywozu nawozów, w tym mieszanin mocznika i azotanu amonu.
- (16) W związku z powyższym Komisja stwierdziła, że można racjonalnie oczekiwać, iż Trynidad i Tobago pozostanie głównym źródłem przywozu mieszanin mocznika i azotanu amonu do Unii.
- (17) Analizując dane za 2021 r. i biorąc pod uwagę spadek przywozu i stały popyt oszacowany w motywie (9), przemysł Unii powinien być zwiększyć swoją sprzedaż o około 31 % w porównaniu ze sprzedażą w pierwotnym OD, co odpowiadałoby dodatkowym 821 000 ton. Zgodnie ze zgromadzonymi informacjami na temat podaży przemysłu Unii produkcja znacznie wzrosła po wprowadzeniu środków, jednak wzrost ten nie był wystarczający, aby w pełni zrekompensować spadek przywozu. Sprzedaż przemysłu Unii na rynku unijnym wzrosła średnio o około 17 %, co odpowiada około 450 000 ton. Biorąc pod uwagę, że – jak wspomniano w motywie (9) – popyt na mieszaniny mocznika i azotanu amonu w Unii utrzymywał się na stosunkowo stabilnym poziomie od czasu pierwotnego OD, niedobór podaży spowodowany mniejszą wielkością przywozu nie został całkowicie zrekompensowany przez wzrost sprzedaży przemysłu Unii, co doprowadziło do nierównowagi między podażą a popytem szacowanej na około 371 000 ton w 2021 r.
- (18) Z danych za 2022 r., dostarczonych przez Copa-Cogeca w uwagach na temat ujawnienia ustaleń, wynika, że przemysł Unii bardzo znacząco obniżył swoją produkcję. Wynikający z tego niedobór podaży był zbyt duży, aby mógł zostać zrekompensowany przez wzrost przywozu w pierwszej połowie 2022 r., o którym mowa w powyższym motywie (10).
- (19) Można zatem stwierdzić, że po dochodzeniu pierwotnym na rynku unijnym zaistniała tymczasowa nierównowaga między podażą a popytem.
- (20) Unijną cenę rynkową mieszanin mocznika i azotanu amonu („cena mieszanin mocznika i azotanu amonu”) ustalono na podstawie średniej ceny mieszanin mocznika i azotanu amonu 30 ex-tank Rouen, która jest najpowszechniej uznaną reprezentatywną ceną rynkową w Europie, a Francja jest największym krajem zużywającym mieszaniny mocznika i azotanu amonu w Unii Europejskiej. Cena mieszanin mocznika i azotanu amonu w Unii gwałtownie wzrosła w drugiej połowie 2021 r. Ceny wzrosły ponad dwukrotnie w tym sześciomiesięcznym okresie i w grudniu 2021 r. były prawie czterokrotnie wyższe niż w pierwotnym OD. Średnia cena mieszanin mocznika i azotanu amonu, która wynosiła 154 EUR/t w pierwotnym OD, osiągnęła poziom 598 EUR/t w grudniu 2021 r.
- (21) Głównym powodem tego wzrostu cen wydaje się być wzrost cen gazu ziemnego, który zgodnie z informacjami zgromadzonymi przez producentów unijnych stanowił znaczną część kosztów produkcji mieszanin mocznika i azotanu amonu. Od pierwotnego OD średnie ceny gazu ziemnego w Unii wzrosły o prawie 400 % z 6,53 USD/MMBtu⁽⁴⁾ do 32,23 USD/MMBtu w ostatnim kwartale 2021 r.

⁽³⁾ <https://www.reuters.com/article/ukraine-crisis-russia-fertilizers-idINL2N2V71JG>

⁽⁴⁾ MMBtu: milion brytyjskich jednostek cieplnych w systemie metrycznym.

- (22) Ceny importowe mieszanin mocznika i azotanu amonu również wzrosły, ale w mniejszym stopniu niż ceny przemysłu Unii. W 2021 r. ceny z Trynidadu i Tobago oraz Rosji były stale niższe niż opublikowane ceny rynkowe mieszanin mocznika i azotanu amonu. Taka sytuacja wciąż miała miejsce w dwóch pierwszych kwartałach 2022 r., z wyjątkiem Trynidadu i Tobago, którego ceny nieznacznie wzrosły ponad poziom opublikowanych cen rynkowych mieszanin mocznika i azotanu amonu w drugim kwartale 2022 r.

Tabela 2

Przywóz i opublikowane ceny ex-tank mieszanin mocznika i azotanu amonu (UAN-30) w Rouen

(w EUR)

	OD (1 lipca 2017 r. do 30 czerwca 2018 r.)	1 kw.- 2021 r.	2 kw.- 2021 r.	3 kw.- 2021 r.	4 kw.- 2021 r.	1 kw.- 2022 r.	2 kw.- 2022 r.
Przywóz z Trynidadu i Tobago	140	166	229	222	323	569	700
Przywóz z Rosji	126	147	brak danych	269	302	483	451
Przywóz ze Stanów Zjednoczonych	124	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	653
Pozostały przywóz	129	164	220	253	303	577	547
Ceny ex-tank UAN-30 w Rouen (Francja)	154	255	237	318	591	695	689

Źródło: rozporządzenie pierwotne, Eurostat i Fertecon

- (23) Jak zauważono w motywach 17 i 18, podaż na rynku UE nie była w stanie sprostać popytowi, który według szacunków jest stosunkowo stabilny. Ten fakt w połączeniu ze znacznym wzrostem kosztów surowców, prawdopodobnie spowodował wzrost cen.
- (24) Wzrost cen mieszanin mocznika i azotanu amonu stanowi obciążenie finansowe dla użytkowników, ponieważ mieszanin mocznika i azotanu amonu nie można łatwo zastąpić innymi nawozami azotowymi. Mieszaniny mocznika i azotanu amonu są płynne, a rolnicy kupujący mieszaniny mocznika i azotanu amonu podlegają blokadzie technologicznej z uwagi na niezbędny sprzęt wykorzystywany do dystrybucji tego płynu. Rolnicy stosujący inne nawozy azotowe potrzebują innego sprzętu. Ponadto ilość mieszanin mocznika i azotanu amonu potrzebna rolnikom jest również zasadniczo stała. W trakcie cyklu uprawy roślin rolnicy mają pewną elastyczność co do czasu stosowania mieszanin mocznika i azotanu amonu, ale nie mogą zbyt znacznie ograniczyć ogólnej ilości mieszanin mocznika i azotanu amonu bez ryzyka zmniejszenia zbiorów i spadku jakości.
- (25) Z uwagi na przedstawione powyżej powody Komisja stwierdziła, że od czasu pierwotnego OD nastąpiła tymczasowa zmiana warunków rynkowych w zakresie podaży niezaspokajającej popytu i wyższych cen.
- (26) Po ujawnieniu ustaleń Interore i Copa-Cogeca powtórzyły swoje twierdzenie, że ze względu na wysokie ceny gazu w UE przemysł Unii nie zwiększył swojej produkcji w celu skompensowania przywozu, w związku z czym użytkownicy mieszanin mocznika i azotanu amonu potrzebowali przywozu z USA oraz Trynidadu i Tobago. Ponadto Copa-Cogeca twierdziło, że na rynku unijnym brakuje konkurencji.
- (27) Jak określono w motywie (25) powyżej, Komisja przyznała, że podaż nie była w stanie zaspokoić popytu, a ceny mieszanin mocznika i azotanu amonu wzrosły. Ponieważ Copa-Cogeca nie przedstawiło żadnych dowodów potwierdzających brak konkurencji, argument ten został odrzucony.

3. PRAWDOPODOBIENSTWO PONOWNEGO WYSTĄPIENIA SZKODY

- (28) Analiza dodatkowych informacji, o które Komisja zwróciła się do Fertilizers Europe, które było skarżącym w pierwotnym dochodzeniu, w celu zbadania zgodnie z art. 14 ust. 4 rozporządzenia podstawowego, czy w wyniku zawieszenia ceł szkoda nie wystąpiłaby ponownie, wykazała, że przemysł Unii nadal znajduje się w szkodliwej dla niego sytuacji.

- (29) Pomimo gwałtownego wzrostu cen mieszanin mocznika i azotanu amonu równoległy wzrost cen gazu ziemnego miał poważny negatywny wpływ na rentowność przemysłu Unii. Fertilizers Europe dostarczyło dane za pierwsze trzy kwartały 2021 r. dotyczące kosztów sprzedanych mieszanin mocznika i azotanu amonu, cen ex-works, a także dane dotyczące rentowności producentów unijnych reprezentujących 65 % przemysłu Unii. Dane te wykazały wyraźną tendencję spadkową w zakresie rentowności, która doprowadziła do straty wynoszącej średnio -9 % w trzecim kwartale 2021 r.
- (30) Aby zaktualizować swoje ustalenia, Komisja przeprowadziła również symulacje zmian rentowności przemysłu Unii w przypadku zawieszenia obecnych środków. Aktualizacji tej dokonano z wykorzystaniem tendencji w zakresie cen gazu ziemnego (będącego zdecydowanie najważniejszym czynnikiem kosztotwórczym) i cen mieszanin mocznika i azotanu amonu między pierwszym kwartałem 2021 r. a drugim kwartałem 2022 r. Tendencje te wykorzystano do aktualizacji rzeczywistych kosztów produkcji i odpowiadających im obrotów przemysłu Unii w celu odzwierciedlenia sytuacji w okresie do drugiego kwartału 2022 r. Te aktualizacje wykazały, że sytuacja przynosząca straty dla przemysłu Unii w trzecim kwartale 2021 r. utrzymywała się w pierwszej połowie 2022 r.
- (31) Ponadto z uwag w sprawie ujawnienia ustaleń jasno wynika, że obecna sytuacja przemysłu Unii jest gorsza niż wskazano na podstawie symulacji. Symulacje zakładały stałą wielkość produkcji i sprzedaży przemysłu Unii, podczas gdy przedstawiony przez Copa-Cogeca spadek produkcji i sprzedaży tego przemysłu w 2022 r. tylko pogorszyłoby sytuację przemysłu Unii. Powodem tego są zmiany cen gazu ziemnego oraz mieszanin mocznika i azotanu amonu. Cena mieszanin mocznika i azotanu amonu kształtowała się pozytywnie przez pewien czas i osiągnęła najwyższy poziom w marcu 2022 r. (875 EUR/t). Następnie cena mieszanin mocznika i azotanu amonu zaczęła spadać, osiągając 595 EUR/t w czerwcu 2022 r. Komisja nie ma żadnych przesłanek wskazujących na to, że ceny mieszanin mocznika i azotanu amonu wzrosną w nadchodzących miesiącach. Natomiast ceny gazu ziemnego utrzymywały się na wysokim poziomie w ostatnim kwartale 2021 r. i w pierwszych dwóch kwartałach 2022 r. (średnio 32,34 USD/MMBtu). W maju nastąpił spadek cen gazu ziemnego (29,8 USD/MMBtu), ale potem ceny te wzrosły. W czerwcu wynosiły one 34,4 USD/MMBtu, a prognozy wskazują na jeszcze większy wzrost cen powyżej poziomu 50 USD/MMBtu ⁽⁵⁾.
- (32) W takich okolicznościach unijni producenci nie tylko nie byli w stanie zwiększyć produkcji, aby w pełni skompensować spadek przywozu w 2021 r., ale również musieli dalej ograniczać produkcję, jak wykazano na podstawie licznych częściowych zamknięć linii produkcyjnych. W swoich uwagach na temat ujawnienia ustaleń Copa-Cogeca zauważyło, że ceny mieszanin mocznika i azotanu amonu we wrześniu 2022 r. nie mogły pokryć kosztów gazu, który jest niezbędny do produkcji tych mieszanin. Mając na uwadze, że tylko część kosztów zmiennych przewyższała ceny sprzedaży mieszanin mocznika i azotanu amonu na rynku unijnym oraz że stałe jednostkowe koszty produkcji znacznie wzrosły z powodu spadku produkcji, niezaprzeczalne jest, że przemysł Unii nadal ponosił istotną szkodę.
- (33) Po ujawnieniu ustaleń Fertilizers Europe powtórzyło, że oczekuje się, iż cena gazu w Unii utrzyma się na wysokim poziomie w czwartym kwartale 2022 r. oraz że przemysł Unii spodziewa się ponieść szkodę wyrządzoną przez przywóz.
- (34) Po ujawnieniu ustaleń Copa-Cogeca stwierdziło podczas posiedzenia wyjaśniającego, że w celu dokonania oceny prawdopodobieństwa ponownego wystąpienia szkody Komisja powinna przeanalizować sprzedaż i rentowność przemysłu Unii po wstępnym przedłożeniu informacji przez Copa-Cogeca, tj. od lipca 2021 r.
- (35) W tym względzie Komisja zauważyła, że decyzja o zawieszeniu środków antydumpingowych nie może być działaniem statycznym. Unijny rynek mieszanin mocznika i azotanu amonu okazał się bardzo niestabilny w okresie po wstępnym przedłożeniu informacji przez Copa-Cogeca, co miało wpływ na ocenę zmienionych warunków rynkowych i prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia szkody. Informacje przekazane początkowo przez Copa-Cogeca uznano zatem za nieaktualne i uznano, że konieczne są dodatkowe informacje. Dodatkowe informacje uzyskane od przemysłu Unii wykazały, że producenci unijni ponoszą straty finansowe. Copa-Cogeca potwierdziło, że przemysł Unii poniósł szkodę w 2022 r. W swoich uwagach na temat ujawnienia ustaleń Copa-Cogeca zauważyło, że w odniesieniu do przemysłu Unii [...] jego sprzedaż powinna zmniejszyć się znacząco w 2022 r. oraz że w obecnych warunkach rynkowych wykorzystywanie gazu ziemnego do produkcji mieszanin mocznika i azotanu amonu nie jest zyskowne. Logiczne zatem jest, że prawie wszystkie unijne zakłady produkcyjne mieszanin mocznika i azotanu amonu zostały zatrzymane.

⁽⁵⁾ W oparciu o cenę zgodną z indeksem TTF Gas Futures, która jest ceną dostawy w niderlandzkim systemie transakcji natychmiastowych - TTF (Title Transfer Facility). Niderlandzki TTF jest również indeksem rynkowym stosowanym przez Bank Światowy do obliczania historycznych cen gazu.

- (36) Ponadto Copa-Cogeca stwierdziło podczas posiedzenia wyjaśniającego, że dane dotyczące rentowności przedstawione przez przemysł Unii nie są przejrzyste i reprezentatywne. Jak stwierdzono w motywie (29), Komisja uzyskała dane wskazujące na stratę współpracujących producentów unijnych reprezentujących większość produkcji unijnej. Te dane dotyczące rentowności opierały się na obrocie i kosztach mieszanin mocznika i azotanu amonu ponoszonych przez producentów unijnych. Ponieważ informacje te były poufne, można było ujawnić jedynie zagregowaną wartość dla wszystkich współpracujących producentów unijnych. Ponadto jak wskazano w motywach (32) i (35) powyżej Copa-Cogeca zdaje się nie kwestionować faktu, że przemysł Unii ponosi istotną szkodę.
- (37) Po ujawnieniu ustaleń Copa-Cogeca stwierdziło, że dalsze stosowanie środków byłoby sprzeczne z interesem Unii i miałyby negatywny wpływ na produkcję żywności w Unii. Komisja przypomniała, że zgodnie z art. 14 ust. 4 rozporządzenia podstawowego środki mogą zostać zawieszony w interesie Unii tylko wtedy, gdy w wyniku zawieszenia ceł ponowne wystąpienie szkody byłoby mało prawdopodobne. Biorąc pod uwagę sytuację przemysłu Unii we wrześniu 2022 r. potwierdzoną przez Copa-Cogeca w jego uwagach na temat ujawnienia ustaleń podsumowanych w motywach (32) i (35) powyżej, przemysł Unii nadal ponosił straty finansowe, a zatem szkoda pogłębiłaby się w przypadku zawieszenia środków, warunki zawieszenia ceł nie zostały spełnione, a Komisja nie uznała za konieczne oceny interesu Unii na podstawie art. 14 ust. 4 rozporządzenia podstawowego.
- (38) Copa-Cogeca twierdziło, że środki ochronne są zbędne, ponieważ przemysł Unii nie jest obecnie w stanie produkować mieszanin mocznika i azotanu amonu, ponieważ cena gazu jest znacznie wyższa od ceny mieszanin mocznika i azotanu amonu, w związku z czym produkcja mieszanin mocznika i azotanu amonu w Unii znacznie spadła.
- (39) Komisja zauważyła jednak, że Copa-Cogeca przedstawiło dane wskazujące, iż w Unii nadal produkuje się mieszaniny mocznika i azotanu amonu oraz że przemysł Unii ponosi istotną szkodę. W związku z tym wniosek ten odrzucono.

4. WNIOSEK

- (40) Warunki rynkowe tymczasowo zmieniły się w tym sensie, że podaż mieszanin mocznika i azotanu amonu na rynku unijnym po przystępnych cenach jest niewystarczająca, aby zaspokoić stały popyt. Wynika to głównie z faktu, że przywóz mieszanin mocznika i azotanu amonu znacznie się zmniejszył, a producenci unijni nie mogą w pełni zrekomensować utraconych wielkości przywozu z powodu znacznego wzrostu kosztów produkcji.
- (41) Przyczyną obecnych rekordowych cen mieszanin mocznika i azotanu amonu są obecne wyjątkowo wysokie ceny gazu ziemnego. Gaz jest głównym surowcem do produkcji mieszanin mocznika i azotanu amonu. Te ekstremalne ceny gazu spowodowały, że w trzecim kwartale 2021 r. przemysł Unii odnotował straty. Ten wzrost kosztów nie mógł zostać przeniesiony na klientów z dwóch powodów. Po pierwsze - ze względu na elastyczność wskazaną w motywie (24) rolnicy zdecydowali, że odłożą zakup mieszanin mocznika i azotanu amonu do czasu nawożenia (do wiosny). Po drugie - z powodu dalszej presji cenowej ze strony przywozu, jak wskazano w tabeli 2 powyżej. Ponadto, jak potwierdziły strony, w obecnych warunkach rynkowych przemysł Unii nie jest w stanie produkować mieszaniny mocznika i azotanu amonu i sprzedawać jej z zyskiem, a zatem znacząca część jego produkcji została wstrzymana. Istnieją również przesłanki wskazujące, że zawieszenie ceł jeszcze bardziej pogorszyłoby sytuację przemysłu Unii. Przywóz towarów po niskich cenach dumpingowych z państw, których dotyczy postępowanie, w szczególności z Trynidadu i Tobago, doprowadziłby do dalszej presji na ceny przemysłu Unii i związanego z tym ryzyka spadku cen na rynku unijnym.
- (42) Biorąc pod uwagę fakt, że analiza zmiany okoliczności w okresie po OD wykazała, iż przemysł Unii nadal ponosi szkodę, Komisja nie mogła stwierdzić, że warunki rynkowe tymczasowo zmieniły się w takim zakresie, że wskutek zawieszenia ceł szkoda nie wystąpiłaby ponownie, na podstawie art. 14 ust. 4 rozporządzenia podstawowego. Niniejsza decyzja pozostaje bez uszczerbku dla prawa Komisji do podjęcia decyzji na podstawie art. 14 ust. 4 rozporządzenia podstawowego w przypadku zmiany sytuacji w przyszłości.
- (43) Komisja podjęła zatem decyzję o niezawieszaniu ostatecznych ceł antydumpingowych nałożonych rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2019/1688 na przywóz mieszanin mocznika i azotanu amonu pochodzących z Rosji, Trynidadu i Tobago oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Warunki zawieszenia ostatecznego cła antydumpingowego nałożonego przepisami art. 1 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/1688 na przywóz mieszanin mocznika i azotanu amonu pochodzących z Rosji, Trynidadu i Tobago oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki zgodnie z art. 14 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2016/1036 nie są spełnione.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja wchodzi w życie następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia 26 października 2022 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN

DECYZJA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO (UE) 2022/2071**z dnia 20 października 2022 r.****dotycząca przepisów przejściowych w zakresie stosowania stóp rezerw obowiązkowych przez Europejski Bank Centralny po wprowadzeniu euro w Chorwacji (EBC/2022/36)**

ZARZĄD EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO,

uwzględniając Statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, w szczególności jego art. 19 ust. 1 oraz pierwsze tiret art. 46 ust. 2,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) Nr 2531/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczące stosowania stóp rezerw obowiązkowych przez Europejski Bank Centralny ⁽¹⁾,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2532/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczące uprawnień Europejskiego Banku Centralnego do nakładania sankcji ⁽²⁾,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2533/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczące zbierania informacji statystycznych przez Europejski Bank Centralny ⁽³⁾, w szczególności art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2021/378 z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie stosowania wymogów dotyczących utrzymywania rezerwy obowiązkowej (EBC/2021/1) ⁽⁴⁾,

uwzględniając rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2021/379 z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie pozycji bilansowych instytucji kredytowych i sektora monetarnych instytucji finansowych (wersja przekształcona) (EBC/2021/2) ⁽⁵⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Przyjęcie euro przez Chorwację w dniu 1 stycznia 2023 r. oznacza, że instytucje mające siedzibę w Chorwacji będą od tego dnia podlegały wymogom dotyczącym rezerw obowiązkowych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/378 (EBC/2021/1).
- (2) Włączenie tych podmiotów do systemu rezerw obowiązkowych Eurosystemu wymaga przyjęcia przepisów przejściowych zapewniających płynność tego procesu, tak aby nie nakładać nieproporcjonalnie wysokich obciążeń na instytucje z państw członkowskich, których walutą jest euro, w tym z Chorwacji.
- (3) Zgodnie z art. 5 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, EBC, wspierany przez krajowe banki centralne, gromadzi niezbędne informacje statystyczne bądź od właściwych władz krajowych, bądź bezpośrednio od podmiotów gospodarczych, w tym także w celu zapewnienia terminowego przeprowadzenia przez dane państwo członkowskie przygotowań do przyjęcia euro w zakresie statystyki,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Definicje

Na potrzeby niniejszej decyzji stosuje się definicje określone w art. 2 rozporządzenia (UE) 2021/378 (EBC/2021/1).

⁽¹⁾ Dz.U. L 318 z 27.11.1998, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 318 z 27.11.1998, s. 4.

⁽³⁾ Dz.U. L 318 z 27.11.1998, s. 8.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 73 z 03.03.2021, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 73 z 03.03.2021, s. 16.

Artykuł 2

Przepisy przejściowe dotyczące instytucji mających siedzibę w Chorwacji

1. W drodze wyjątku od art. 8 rozporządzenia (UE) 2021/378 (EBC/2021/1), w przypadku instytucji mających siedzibę w Chorwacji, przejściowy okres utrzymywania rezerwy liczony jest od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 7 lutego 2023 r.
2. Podstawę naliczania rezerwy dla każdej instytucji mającej siedzibę w Chorwacji za przejściowy okres utrzymywania rezerwy określa się w odniesieniu do jej bilansu na dzień 31 października 2022 r. Hrvatska narodna banka zwraca się do instytucji mających siedzibę w Chorwacji o zgłaszanie mu podstawy naliczania rezerwy zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/379 (EBC/2021/2). Hrvatska narodna banka zwraca się do instytucji mających siedzibę w Chorwacji, które korzystają z wyłączenia zgodnie z art. 9 ust. 1 lub 2 lub art. 9 ust. 5 lit. a) rozporządzenia (UE) 2021/379 (EBC/2021/2), o obliczanie podstawy naliczania rezerwy za przejściowy okres utrzymywania rezerwy na podstawie bilansów sporządzonych na dzień 30 września 2022 r.
3. W zakresie dotyczącym przejściowego okresu utrzymywania rezerwy rezerwa obowiązkowa instytucji mającej siedzibę w Chorwacji naliczana jest przez tę instytucję bądź przez Hrvatska narodna banka. Strona naliczająca rezerwę obowiązkową przekazuje dokonane obliczenia drugiej stronie, pozostawiając jej odpowiednią ilość czasu na sprawdzenie obliczeń i wniesienie poprawek. Obliczone rezerwy obowiązkowe, w tym wszelkie ich zmiany, zostają potwierdzone przez obie strony najpóźniej w dniu 20 grudnia 2022 r. Jeżeli strona powiadomiona nie potwierdzi wysokości rezerwy obowiązkowej do dnia 20 grudnia 2022 r., uznaje się, że potwierdziła zastosowanie wyliczonej kwoty w przejściowym okresie utrzymywania rezerwy.
4. Postanowienia art. 3 ust. 2–4 niniejszej decyzji stosuje się odpowiednio do instytucji mających siedzibę w Chorwacji, tak by w początkowych okresach utrzymywania rezerwy instytucje te mogły pomniejszyć podstawę naliczania rezerwy o kwotę wszelkich zobowiązań w stosunku do instytucji mających siedzibę w Chorwacji, mimo że w momencie naliczenia rezerwy obowiązkowej instytucje takie nie będą znajdowały się na liście instytucji podlegających obowiązkowi utrzymywania rezerwy wskazanemu w art. 3 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/378 (EBC/2021/1).

Artykuł 3

Przepisy przejściowe dotyczące instytucji z siedzibą w innych państwach członkowskich, których walutą jest euro

1. Istnienie przejściowego okresu utrzymywania rezerwy w stosunku do instytucji mających siedzibę w Chorwacji nie uchybia okresowi utrzymywania rezerwy mającemu zastosowanie zgodnie z art. 8 rozporządzenia (UE) 2021/378 (EBC/2021/1) do instytucji mających siedzibę w innych państwach członkowskich, których walutą jest euro.
2. Instytucje mające siedzibę w innych państwach członkowskich, których walutą jest euro, mogą postanowić o odliczeniu od swojej podstawy naliczania rezerwy za okresy utrzymywania rezerwy od 21 grudnia 2022 r. do 7 lutego 2023 r. oraz od 8 lutego do 21 marca 2023 r. wszelkich zobowiązań w stosunku do instytucji mających siedzibę w Chorwacji, mimo że w momencie naliczenia rezerwy obowiązkowej instytucje takie nie będą znajdowały się na liście instytucji podlegających obowiązkowi utrzymywania rezerwy wskazanemu w art. 3 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/378 (EBC/2021/1).
3. Instytucje mające siedzibę w innych państwach członkowskich, których walutą jest euro, które zdecydują się odliczać zobowiązania wobec instytucji mających siedzibę w Chorwacji zgodnie z ust. 2, w odniesieniu do okresów utrzymywania rezerwy od dnia 21 grudnia 2022 r. do dnia 7 lutego 2023 r. i od dnia 8 lutego do dnia 21 marca 2023 r. obliczają swoje rezerwy obowiązkowe na podstawie swoich bilansów, odpowiednio, na dzień 31 października 2022 r. i na dzień 31 grudnia 2022 r., oraz przekazują informacje statystyczne zgodnie z częścią 1 załącznika III do rozporządzenia (UE) 2021/379 (EBC/2021/2), wykazując instytucje mające siedzibę w Chorwacji jako podlegające już systemowi rezerw obowiązkowych EBC.

Powyższy przepis nie uchybia spoczywającemu na instytucjach obowiązkowi sprawozdawczemu w zakresie informacji statystycznych za właściwe okresy zgodnie z tabelą 1 w części 2 załącznika I do rozporządzenia (UE) 2021/379 (EBC/2021/2), w której instytucje mające siedzibę w Chorwacji są w dalszym ciągu wykazywane jako banki z siedzibą w „krajach reszty świata”.

Tabele te przekazuje się z zachowaniem terminów oraz procedur wskazanych w rozporządzeniu (UE) 2021/379 (EBC/2021/2).

4. W odniesieniu do okresów utrzymywania rezerwy rozpoczynających się w grudniu 2022 r. i lutym 2023 r. instytucje mające siedzibę w innych państwach członkowskich, których walutą jest euro, które korzystają z odstępstwa na mocy art. 9 ust. 1 lub 2 lub art. 9 ust. 5 lit. a) rozporządzenia (UE) 2021/379 (EBC/2021/2) i które zdecydują się odliczać zobowiązania wobec instytucji mających siedzibę w Chorwacji zgodnie z ust. 2, obliczają swoje rezerwy obowiązkowe na podstawie swojego bilansu na dzień 30 września 2022 r. oraz przekazują informacje statystyczne zgodnie z częścią 1 załącznika III do rozporządzenia (UE) 2021/379 (EBC/2021/2), wykazując, że instytucje mające siedzibę w Chorwacji są już objęte systemem rezerw obowiązkowych EBC.

W odniesieniu do okresów utrzymywania rezerwy rozpoczynających się w marcu i maju 2023 r. instytucje mające siedzibę w innych państwach członkowskich, których walutą jest euro, które korzystają z odstępstwa na mocy art. 9 ust. 1 lub 2 lub art. 9 ust. 5 lit. a) rozporządzenia (UE) 2021/379 (EBC/2021/2) i które zdecydują się odliczać zobowiązania wobec instytucji mających siedzibę w Chorwacji zgodnie z ust. 2, obliczają swoje rezerwy obowiązkowe na podstawie swojego bilansu na dzień 31 grudnia 2022 r. oraz przekazują informacje statystyczne zgodnie z częścią 1 załącznika III do rozporządzenia (UE) 2021/379 (EBC/2021/2), wykazując, że instytucje mające siedzibę w Chorwacji są już objęte systemem rezerw obowiązkowych EBC.

Powyższy przepis nie uchybia spoczywającemu na instytucjach obowiązkowi sprawozdawczemu w zakresie informacji statystycznych za właściwe okresy zgodnie z tabelą 1 w części 2 załącznika I do rozporządzenia (UE) 2021/379 (EBC/2021/2), w której instytucje mające siedzibę w Chorwacji są w dalszym ciągu wykazywane jako banki z siedzibą w „krajach reszty świata”.

Informacje statystyczne przekazuje się z zachowaniem terminów oraz procedur wskazanych w rozporządzeniu (UE) 2021/379 (EBC/2021/2).

Artykuł 4

Przepisy końcowe

1. Niniejsza decyzja staje się skuteczna z dniem zawiadomienia o niej jej adresatów.
2. Niniejszą decyzję stosuje się od dnia 1 listopada 2022 r.
3. W zakresie nieuregulowanym przepisami niniejszej decyzji zastosowanie mają przepisy rozporządzeń (UE) 2021/378 (EBC/2021/1) oraz (UE) 2021/379 (EBC/2021/2).

Artykuł 5

Adresaci

Niniejsza decyzja jest adresowana do Hrvatska narodna banka, instytucji mających siedzibę w Chorwacji oraz instytucji mających siedzibę w innych państwach członkowskich, których walutą jest euro.

Sporządzono we Frankfurcie nad Menem dnia 20 października 2022 r.

Prezes EBC
Christine LAGARDE

III

(Inne akty)

EUROPEJSKI OBSZAR GOSPODARCZY

DECYZJA URZĘDU NADZORU EFTA nr 029/22/COL

z dnia 9 lutego 2022 r.

zmieniająca zasady merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa przez wprowadzenie nowych Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią z 2022 r. [2022/2072]

Urząd Nadzoru EFTA („Urząd”),

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym („Porozumienie EOG”), w szczególności jego art. 61–63 oraz protokół 26 do tego porozumienia,

uwzględniając Porozumienie pomiędzy państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości („porozumienie o nadzorze i Trybunale”), w szczególności jego art. 24 oraz art. 5 ust. 2 lit. b),

uwzględniając protokół 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale („protokół 3”), w szczególności jego część I art. 1 ust. 1, a także mając na uwadze, co następuje:

Zgodnie z art. 24 porozumienia o nadzorze i Trybunale Urząd wprowadza w życie postanowienia Porozumienia EOG dotyczące pomocy państwa.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b) porozumienia o nadzorze i Trybunale Urząd wydaje zawiadomienia oraz wskazówki w kwestiach objętych Porozumieniem EOG, jeśli porozumienie to lub porozumienie o nadzorze i Trybunale wyraźnie tak stanowi lub jeśli Urząd uznaje to za konieczne.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 w części I protokołu 3 Urząd stale bada wszystkie systemy pomocy istniejące w państwach EFTA ⁽¹⁾ i proponuje stosowne środki konieczne ze względu na stopniowy rozwój lub funkcjonowanie Porozumienia EOG.

Wytyczne Urzędu w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020 („wytyczne Urzędu na lata 2014–2020”) ⁽²⁾, z późniejszymi zmianami ⁽³⁾, miały zastosowanie do dnia 31 grudnia 2021 r.

Wytyczne Urzędu na lata 2014–2020 odpowiadały Wytycznym Komisji Europejskiej („Komisji”) w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020 („wytyczne Komisji na lata 2014–2020”) ⁽⁴⁾. Wytyczne Komisji na lata 2014–2020, z późniejszymi zmianami ⁽⁵⁾, miały zastosowanie do dnia 31 grudnia 2021 r.

⁽¹⁾ Art. 1 lit. b) porozumienia o nadzorze i Trybunale stanowi, że pojęcie „państwa EFTA” oznacza Republikę Islandii i Królestwo Norwegii oraz – na warunkach określonych w art. 1 ust. 2 Protokołu dostosowującego Porozumienie między państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości – Księstwo Liechtensteinu.

⁽²⁾ Decyzja Urzędu nr 301/14/COL z dnia 16 lipca 2014 r. zmieniająca po raz dziewięćdziesiąty ósmy zasady proceduralne i merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa przez przyjęcie nowych wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020 (Dz.U. L 131 z 28.5.2015, s. 1 oraz Suplement EOG nr 30 z 28.5.2015, s. 1).

⁽³⁾ Decyzja Urzędu nr 90/20/COL z dnia 15 lipca 2020 r. zmieniająca, po raz sto siódmy, zasady proceduralne i merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa poprzez zmianę i przedłużenie niektórych wytycznych w sprawie pomocy państwa (Dz.U. L 359 z 29.10.2020, s. 16, oraz Suplement EOG nr 68 z 29.10.2020, s. 4).

⁽⁴⁾ Komunikat Komisji – Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020 (Dz.U. C 200 z 28.6.2014, s. 1).

⁽⁵⁾ Komunikat Komisji w sprawie przedłużenia obowiązywania i zmian wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020, wytycznych w sprawie pomocy państwa na rzecz promowania inwestycji w zakresie finansowania ryzyka, wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020, wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji, komunikatu w sprawie kryteriów analizy zgodności z rynkiem wewnętrznym pomocy państwa na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania, komunikatu Komisji – Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną oraz komunikatu Komisji do państw członkowskich w sprawie zastosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do krótkoterminowego ubezpieczenia kredytów eksportowych 2020/C 224/02 (Dz.U. C 224 z 8.7.2020, s. 2).

27 stycznia 2022 r. Komisja przyjęła Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią z 2022 r. („wytyczne z 2022 r.”) ⁽⁶⁾.

Wytyczne z 2022 r. mają również znaczenie dla Europejskiego Obszaru Gospodarczego („EOG”).

Należy zapewnić jednolite stosowanie zasad EOG w zakresie pomocy państwa w całym EOG zgodnie z celem jednolitości określonym w art. 1 Porozumienia EOG.

Zgodnie z pkt II części „OGÓLNE” znajdującej się w załączniku XV do Porozumienia EOG Urząd przyjmuje, po konsultacji z Komisją, akty prawne odpowiadające tym, które przyjęła Komisja.

Wytyczne z 2022 r. mogą odnosić się do niektórych instrumentów polityki Unii Europejskiej oraz niektórych aktów prawnych Unii Europejskiej, których nie uwzględniono w Porozumieniu EOG. W celu zapewnienia jednolitego stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa i równych warunków konkurencji w całym EOG przy ocenie zgodności pomocy z funkcjonowaniem Porozumienia EOG Urząd będzie zasadniczo stosował te same zasady co Komisja,

po konsultacji z Komisją,

po konsultacji z państwami EFTA,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Zasady merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa zmieniono przez wprowadzenie nowych Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią z 2022 r. Wytyczne z 2022 r. są załączone do niniejszej decyzji i stanowią jej integralną część.
2. Urząd stosuje te wytyczne do oceny zgodności wszelkiej podlegającej zgłoszeniu pomocy na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią, która zostanie lub ma zostać przyznana od 9 lutego 2022 r. Niezgodną z prawem pomoc ocenia się zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie w dniu przyznania pomocy.

Artykuł 2

Urząd stosuje wytyczne z 2022 r. z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, między innymi następujących dostosowań:

- a) odniesienie do sformułowania „państwo członkowskie” lub „państwa członkowskie” Urząd odczytuje jako odniesienie do „państwa EFTA” lub „państw EFTA” ⁽⁷⁾ lub, w stosownych przypadkach, do „państwa EOG” lub „państw EOG”;
- b) odniesienie do sformułowania „Komisja Europejska” Urząd odczytuje w stosownych przypadkach jako odniesienie do „Urzędu Nadzoru EFTA”;
- c) odniesienie do sformułowania „Traktat” lub „TFUE” Urząd odczytuje jako odniesienie do „Porozumienia EOG”;
- d) odniesienie do sformułowania „unijne przepisy w zakresie pomocy państwa” Urząd odczytuje jako odniesienie do „przepisy Urzędu w zakresie pomocy państwa”;
- e) odniesienie do art. 107 TFUE lub sekcji tego artykułu Urząd odczytuje jako odniesienie do art. 61 Porozumienia EOG i odpowiednich części tego artykułu;
- f) odniesienie do art. 108 TFUE lub części tego artykułu Urząd odczytuje jako odniesienie do art. 1 części I protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale oraz odpowiednich części tego artykułu;

⁽⁶⁾ C(2022) 481 final, dotychczas nieopublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

⁽⁷⁾ Pojęcie „państwa EFTA” odnosi się do Islandii, Liechtensteinu i Norwegii.

- g) odniesienie do rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ⁽⁸⁾ Urząd odczytuje jako odniesienie do części II protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale;
- h) odniesienie do rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 ⁽⁹⁾ Urząd odczytuje jako odniesienie do decyzji Urzędu Nadzoru EFTA 195/04/COL;
- i) odniesienie do sformułowania „(nie)zgodny z rynkiem wewnętrznym” Urząd odczytuje jako „(nie)zgodny z funkcjonowaniem Porozumienia EOG”;
- j) odniesienie do sformułowania „w Unii (lub poza nią)” Urząd odczytuje jako „w obrębie (lub poza) EOG”;
- k) odniesienie do sformułowania „handel wewnątrzunijny” Urząd odczytuje jako odniesienie do „handlu w ramach EOG”;
- l) jeżeli w wytycznych określono, że będą one stosowane do „wszystkich sektorów działalności gospodarczej”, Urząd stosuje je do „wszystkich sektorów działalności gospodarczej lub części sektorów działalności gospodarczej objętych zakresem Porozumienia EOG”.
- m) odniesienie do zawiadomień lub wytycznych Komisji Urząd odczytuje jako odniesienie do odpowiednich wytycznych Urzędu.

Artykuł 3

Pkt 468 wytycznych z 2022 r. otrzymuje brzmienie:

„Zgodnie z art. 1 ust. 1 części 1 protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale Urząd proponuje państwom EFTA następujące odpowiednie środki:

- a) państwa EFTA, w stosownych przypadkach, dokonują modyfikacji w istniejących programach pomocy na ochronę środowiska i cele związane z energią w celu dostosowania ich do niniejszych wytycznych najpóźniej do 31 grudnia 2023 r.;
- b) zachęca się państwa EFTA do udzielenia wyraźnej, bezwarunkowej zgody na proponowane środki do 11 kwietnia 2022 r. W przypadku braku odpowiedzi Urząd uzna, że dane państwo EFTA nie wyraża zgody na zaproponowane środki.”

Sporządzono w Brukseli dnia 9 lutego 2022 r.

W imieniu Urzędu Nadzoru EFTA

Arne RØKSUND
Przewodniczący
Odpowiedzialny członek Kolegium

Árni Páll ÁRNASON
Członek Kolegium

Stefan BARRIGA
Członek Kolegium

Melpo-Menie JOSÉPHIDÈS
Zatwierdzająca jako dyrektor
ds. prawnych i wykonawczych

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).

KOMUNIKAT KOMISJI

Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią z 2022 r.

	<i>Strona</i>
1. WPROWADZENIE	225
2. ZAKRES STOSOWANIA I DEFINICJE	227
2.1. Zakres stosowania	227
2.2. Środki pomocy objęte niniejszymi wytycznymi	227
2.3. Struktura wytycznych	228
2.4. Definicje	228
3. OCENA ZGODNOŚCI NA PODSTAWIE ART. 107 UST. 3 LIT. C) TRAKTATU	239
3.1. Przesłanka pozytywna: pomoc musi ułatwiać rozwój działalności gospodarczej	239
3.1.1. Określenie działalności gospodarczej, którą środek ułatwia, oraz jej pozytywnych skutków dla ogółu społeczeństwa, a także – w stosownych przypadkach – jej znaczenia dla konkretnych obszarów polityki Unii	239
3.1.2. Efekt zachęty	240
3.1.3. Brak naruszenia jakiegokolwiek istotnego przepisu prawa Unii	241
3.2. Przesłanka negatywna: środek pomocy nie może wpływać niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem	241
3.2.1. Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej	241
3.2.1.1. Konieczność pomocy	241
3.2.1.2. Adekwatność	242
3.2.1.2.1. Adekwatność wśród alternatywnych instrumentów polityki	243
3.2.1.2.2. Adekwatność wśród różnych instrumentów pomocy	243
3.2.1.3. Proporcjonalność	244
3.2.1.3.1. Kumulacja	245
3.2.1.4. Przejrzystość	246
3.2.2. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel	247
3.3. Zestawienie pozytywnych skutków pomocy z negatywnymi skutkami dla konkurencji i wymiany handlowej ..	248
4. KATEGORIE POMOCY	249
4.1. Pomoc na rzecz redukcji i usuwania emisji gazów cieplarnianych, w tym poprzez wsparcie energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej	249
4.1.1. Uzasadnienie	249
4.1.2. Zakres oraz wspierana działalność	249
4.1.2.1. Pomoc na energię odnawialną	249
4.1.2.2. Inna pomoc na rzecz redukcji i usuwania emisji gazów cieplarnianych oraz efektywności energetycznej	250
4.1.3. Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej	250
4.1.3.1. Konieczność pomocy	250
4.1.3.2. Adekwatność	251
4.1.3.3. Kwalifikowalność	251

4.1.3.4.	Konsultacje publiczne	252
4.1.3.5.	Proporcjonalność	253
4.1.4.	Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie	256
4.2.	Pomoc na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej i efektywności środowiskowej budynków	259
4.2.1.	Uzasadnienie pomocy	259
4.2.2.	Zakres oraz wspierana działalność	259
4.2.3.	Efekt zachęty	260
4.2.4.	Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej	260
4.2.4.1.	Adekwatność	260
4.2.4.2.	Proporcjonalność	261
4.2.4.3.	Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie ..	262
4.3.	Pomoc na ekologicznie czystą mobilność	262
4.3.1.	Pomoc na zakup i leasing ekologicznie czystych pojazdów i ekologicznie czystego ruchomego sprzętu do obsługi oraz na wyposażenie pojazdów i ruchomego sprzętu do obsługi	263
4.3.1.1.	Uzasadnienie pomocy	263
4.3.1.2.	Zakres oraz wspierana działalność	263
4.3.1.3.	Efekt zachęty	264
4.3.1.4.	Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej	264
4.3.1.4.1.	Adekwatność	264
4.3.1.4.2.	Proporcjonalność	264
4.3.1.5.	Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie ..	266
4.3.2.	Pomoc na rozwój infrastruktury ładowania lub tankowania paliwa	267
4.3.2.1.	Uzasadnienie pomocy	267
4.3.2.2.	Zakres oraz wspierana działalność	267
4.3.2.3.	Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej	268
4.3.2.3.1.	Konieczność pomocy	268
4.3.2.3.2.	Adekwatność	268
4.3.2.3.3.	Proporcjonalność	268
4.3.2.4.	Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie ..	269
4.4.	Pomoc na efektywną gospodarkę zasobami i wspieranie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym	271
4.4.1.	Uzasadnienie pomocy	271
4.4.2.	Zakres oraz wspierana działalność	272
4.4.3.	Efekt zachęty	273
4.4.4.	Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej	274
4.4.4.1.	Konieczność pomocy	274
4.4.4.2.	Adekwatność	274
4.4.4.3.	Proporcjonalność	274
4.4.5.	Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel	276

4.5.	Pomoc na zapobieganie zanieczyszczeniom innym niż powodowane przez gazy cieplarniane lub ich ograniczanie	276
4.5.1.	Uzasadnienie pomocy	276
4.5.2.	Zakres oraz wspierana działalność	277
4.5.3.	Efekt zachęty	278
4.5.4.	Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej	278
4.5.4.1.	Konieczność pomocy	278
4.5.4.2.	Proporcjonalność	278
4.5.5.	Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel	279
4.6.	Pomoc na remediację szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu, odnowę siedlisk przyrodniczych i ekosystemów, ochronę lub odtworzenie bioróżnorodności oraz wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody służących przystosowaniu się do zmiany klimatu i łagodzeniu jej	279
4.6.1.	Uzasadnienie pomocy	279
4.6.2.	Zakres oraz wspierana działalność	280
4.6.3.	Efekt zachęty	280
4.6.4.	Proporcjonalność	281
4.7.	Pomoc w postaci obniżek podatków lub opłat parafiskalnych	282
4.7.1.	Pomoc w postaci obniżek podatków na ochronę środowiska lub opłat parafiskalnych	282
4.7.1.1.	Uzasadnienie pomocy	282
4.7.1.2.	Zakres oraz wspierana działalność	282
4.7.1.3.	Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej	283
4.7.1.3.1.	Konieczność	283
4.7.1.3.2.	Adekwatność	284
4.7.1.3.3.	Proporcjonalność	284
4.7.2.	Pomoc na ochronę środowiska w postaci obniżek podatków lub opłat parafiskalnych	284
4.7.2.1.	Uzasadnienie pomocy	284
4.7.2.2.	Zakres oraz wspierana działalność	285
4.7.2.3.	Efekt zachęty	285
4.7.2.4.	Proporcjonalność	313
4.7.2.5.	Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel	286
4.8.	Pomoc na rzecz bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej	286
4.8.1.	Uzasadnienie pomocy	286
4.8.2.	Zakres oraz wspierana działalność	286
4.8.3.	Efekt zachęty	287
4.8.4.	Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej	287
4.8.4.1.	Konieczność	287
4.8.4.2.	Adekwatność	288
4.8.4.3.	Kwalifikowalność	288
4.8.4.4.	Konsultacje publiczne	289
4.8.4.5.	Proporcjonalność	290

4.8.5. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie	290
4.9. Pomoc na infrastrukturę energetyczną	292
4.9.1. Uzasadnienie pomocy	292
4.9.2. Zakres oraz wspierana działalność	294
4.9.3. Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej	294
4.9.3.1. Konieczność i adekwatność	294
4.9.3.2. Proporcjonalność pomocy	295
4.9.4. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie	295
4.10. Pomoc na systemy ciepłownicze i chłodnicze	295
4.10.1. Uzasadnienie pomocy	295
4.10.2. Zakres oraz wspierana działalność	296
4.10.3. Konieczność i adekwatność	296
4.10.4. Proporcjonalność środka pomocy	297
4.10.5. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie	297
4.11. Pomoc w postaci obniżek opłat za energię elektryczną dla odbiorców energochłonnych	298
4.11.1. Uzasadnienie pomocy	298
4.11.2. Zakres: Opłaty, które mogą być objęte obniżkami	299
4.11.3. Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej	299
4.11.3.1. Kwalifikowalność	299
4.11.3.2. Proporcjonalność środka pomocy	300
4.11.3.3. Forma pomocy państwa	300
4.11.3.4. Audyty energetyczne i systemy zarządzania	301
4.11.3.5. Przepisy przejściowe	301
4.12. Pomoc na zamknięcie elektrowni wykorzystujących węgiel, torf lub łupki bitumiczne oraz działalności wydobywczej związanej z węglem kamiennym, torfem lub łupkami bitumicznymi	302
4.12.1. Pomoc na wcześniejsze zakończenie rentownej działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi	302
4.12.1.1. Uzasadnienie pomocy	302
4.12.1.2. Zakres oraz wspierana działalność	303
4.12.1.3. Efekt zachęty	303
4.12.1.4. Konieczność i adekwatność	303
4.12.1.5. Proporcjonalność	303
4.12.1.6. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel	304
4.12.2. Pomoc na pokrycie kosztów wyjątkowych wynikających z zamknięcia niekonkurencyjnej działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi	304
4.12.2.1. Uzasadnienie pomocy	304
4.12.2.2. Zakres oraz wspierana działalność	304
4.12.2.3. Konieczność i adekwatność	305
4.12.2.4. Efekt zachęty i proporcjonalność	305
4.12.2.5. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel	305

4.13. Pomoc na badania lub usługi doradcze w kwestiach dotyczących klimatu, ochrony środowiska i celów związanych z energią	306
4.13.1. Zakres oraz wspierana działalność	306
4.13.2. Efekt zachęty	306
4.13.3. Proporcjonalność	306
5. OCENA	306
6. SPRAWOZDANIA I MONITOROWANIE	307
7. STOSOWANIE	308
8. PRZEGLĄD	308

1. WPROWADZENIE

1. Komisja nadała najwyższy priorytet polityczny Europejskiemu Zielonemu Ładowi, którego celem jest przekształcenie Unii w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, efektywnie wykorzystującej zasoby i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych, nie pozostawiając nikogo w tyle. Ambitne cele klimatyczne Komisji potwierdzono w 2019 r. w komunikacie pt. „Europejski Zielony Ład” ⁽¹⁾, w którym określono cel polegający na osiągnięciu do 2050 r. zerowego poziomu emisji gazów cieplarnianych netto. Aby wprowadzić naszą gospodarkę i społeczeństwo na sprawiedliwą, ekologiczną i dostatnią ścieżkę osiągania neutralności klimatycznej do 2050 r., Komisja zaproponowała także ograniczenie emisji netto gazów cieplarnianych o co najmniej 55 % do 2030 r. w porównaniu z poziomem z 1990 r. ⁽²⁾ Te ambitne cele zawarto w Europejskim prawie o klimacie ⁽³⁾.
2. Pakiet wniosków ustawodawczych „Gotowi na 55” wspiera osiągnięcie tych celów ⁽⁴⁾ i kieruje Unię na drogę do neutralności klimatycznej do 2050 r.
3. Osiągnięcie celów w zakresie neutralności klimatycznej, przystosowania się do zmiany klimatu, efektywnego gospodarowania zasobami, efektywności energetycznej oraz zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”, obiegu zamkniętego, zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń i odbudowy bioróżnorodności oraz towarzyszącej im transformacji ekologicznej będzie wymagało dużego wysiłku i odpowiedniego wsparcia. Aby osiągnąć cel określony w komunikacie pt. „Europejski Zielony Ład”, konieczne będą znaczne inwestycje, w tym w odnawialne źródła energii. Według szacunków Komisji, aby osiągnąć nowe, bardziej ambitne cele wyznaczone w zakresie klimatu, energii i transportu na okres do 2030 r., konieczne będą dodatkowe inwestycje w wysokości 390 mld EUR rocznie w porównaniu z poziomami w latach 2011–2020 ⁽⁵⁾ oraz kolejne 130 mld EUR rocznie na pozostałe, oszacowane wcześniej, cele środowiskowe ⁽⁶⁾. Skala tego wyzwania inwestycyjnego wymaga racjonalnej pod względem kosztów mobilizacji zarówno sektora prywatnego, jak i publicznego. Będzie to dotyczyło wszystkich sektorów, a zatem całej gospodarki Unii.

⁽¹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejski Zielony Ład”, COM(2019) 640 final.

⁽²⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. Inwestowanie w przyszłość neutralną dla klimatu z korzyścią dla obywateli”, COM(2020) 562 final.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

⁽⁴⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Gotowi na 55»: osiągnięcie unijnego celu klimatycznego na 2030 r. w drodze do neutralności klimatycznej”, COM(2021) 550 final.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/amendment-renewable-energy-directive-2030-climate-target-with-annexes_en.pdf

⁽⁶⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Gospodarka UE po pandemii COVID-19: wpływ na zarządzanie gospodarcze”, COM(2021) 662 final.

4. Polityka konkurencji, a w szczególności zasady pomocy państwa, ma do odegrania ważną rolę w umożliwianiu i wspieraniu Unii w realizacji jej celów polityki w zakresie Zielonego Ładu. W komunikacie pt. „Europejski Zielony Ład” wyraźnie wskazano, że zasady pomocy państwa zostaną poddane przeglądowi, aby uwzględniły te cele polityczne, przyczyniały się do racjonalnej pod względem kosztów i sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej oraz ułatwiały wycofywanie paliw kopalnych, zapewniając jednocześnie równe warunki działania na rynku wewnętrznym. Niniejsze wytyczne odzwierciedlają tę rewizję.
5. W celu zapobiegania sytuacjom, w których pomoc państwa skutkuje lub grozi zakłóceniem konkurencji na rynku wewnętrznym i wpływa na handel między państwami członkowskimi, art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ustanawia zakaz pomocy państwa. W niektórych przypadkach taka pomoc może być jednak zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 2 i 3 Traktatu.
6. Państwa członkowskie są zobowiązane do zgłaszania pomocy państwa zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu, z wyjątkiem środków spełniających warunki określone w rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych przyjętym przez Komisję na podstawie art. 1 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1588 ⁽⁷⁾.
7. Niniejsze wytyczne zawierają wskazówki na temat sposobu, w jaki Komisja będzie oceniać zgodność środków pomocy z zakresu ochrony środowiska, w tym ochrony klimatu, i środków na cele związane z energią, które podlegają wymogowi zgłoszenia na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu. Wszelkie odniesienia do „ochrony środowiska” zawarte w niniejszych wytycznych należy rozumieć jako odniesienia do ochrony środowiska, w tym ochrony klimatu.
8. Zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu środek pomocy można uznać za zgodny z rynkiem wewnętrznym, jeżeli spełnione są dwie przesłanki – jedna pozytywna i jedna negatywna. Przesłanka pozytywna polega na tym, że pomoc musi ułatwiać rozwój działalności gospodarczej. W myśl przesłanki negatywnej pomoc nie może zmieniać warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
9. Ogólnie przyjmuje się, że rynki konkurencyjne zwykle okazują się efektywne pod względem cen, produkcji i wykorzystania zasobów. Ingerencja państwa może być jednak konieczna w celu ułatwienia rozwoju niektórych rodzajów działalności gospodarczej, które w przypadku braku pomocy nie rozwijałyby się w ogóle lub ich rozwój przebiegałby w innym tempie lub na innych warunkach. Tym samym ingerencja ta przyczynia się do inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu.
10. W kontekście ochrony środowiska ekologiczne efekty zewnętrzne, niedoskonałości informacji i błędy koordynacji oznaczają, że przy podejmowaniu decyzji dotyczących konsumpcji, inwestycji i produkcji uczestnicy rynku mogą nie uwzględniać w pełni kosztów i korzyści działalności gospodarczej pomimo interwencji regulacyjnych. Te niedoskonałości rynku, tj. sytuacje, w których rynki – pozostawione samym sobie – prawdopodobnie nie doprowadziłyby do osiągnięcia odpowiednich wyników, nie prowadziłyby do optymalnego dobrobytu konsumentów i ogółu społeczeństwa, skutkując niewystarczającym poziomem ochrony środowiska względem działalności gospodarczej prowadzonej bez wsparcia państwa.
11. Organy państw członkowskich powinny dopilnować, aby środek pomocy, warunki z nim związane, procedury jego przyjęcia oraz wspierana działalność nie były sprzeczne z unijnym prawem ochrony środowiska. Organy państw członkowskich powinny również zapewnić zainteresowanej społeczności możliwość konsultacji w procesie podejmowania decyzji dotyczących pomocy. Ponadto osoby fizyczne i organizacje powinny mieć możliwość zakwestionowania pomocy lub środków wdrażających pomoc przed sądami krajowymi, jeżeli mogą przedstawić dowody na to, że unijne przepisy dotyczące ochrony środowiska nie są przestrzegane ⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1588 z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 1).

⁽⁸⁾ Zob. obwieszczenie Komisji w sprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w dziedzinie ochrony środowiska (Dz.U. C 275 z 18.8.2017, s. 1) w odniesieniu do wdrożenia na szczeblu krajowym Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska.

2. ZAKRES STOSOWANIA I DEFINICJE

2.1. Zakres stosowania

12. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do pomocy państwa przyznawanej w celu ułatwiania rozwoju działalności gospodarczej w sposób, który poprawia ochronę środowiska, jak również do działalności w sektorze energetycznym, która podlega postanowieniom Traktatu, w zakresie, w jakim takie środki pomocy są objęte sekcją 2.2 niniejszych wytycznych. Mają zatem zastosowanie również do tych sektorów, które podlegają przepisom szczegółowym Unii dotyczącym pomocy państwa, chyba że te przepisy szczegółowe Unii stanowią inaczej lub zawierają przepisy dotyczące pomocy na ochronę środowiska lub pomocy w sektorze energetycznym mające zastosowanie do tego samego środka, w którym to przypadku nadrzędny charakter mają szczegółowe przepisy sektorowe. Niniejsze wytyczne mają nadrzędny charakter w stosunku do pkt 17 lit. b) wytycznych w sprawie sektora lotnictwa⁽⁹⁾ w odniesieniu do środków pomocy na ochronę środowiska przyznanych dużym portom lotniczym obsługującym rocznie ponad 5 mln pasażerów.
13. Niniejsze wytyczne nie mają zastosowania do:
- a) pomocy państwa na projektowanie i produkcję produktów przyjaznych środowisku, maszyn, urządzeń lub środków transportu, których eksploatacja zakłada wykorzystanie mniejszych ilości zasobów naturalnych, ani do działań podejmowanych w zakładach lub innych jednostkach produkcyjnych w celu poprawy bezpieczeństwa lub higieny pracy⁽¹⁰⁾;
 - b) pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną, podlegającej regułom określonym w zasadach ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną⁽¹¹⁾;
 - c) pomocy państwa objętej zasadami pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym⁽¹²⁾ lub w sektorze rybołówstwa i akwakultury⁽¹³⁾;
 - d) pomocy państwa na rzecz energetyki jądrowej.
14. Pomocy na ochronę środowiska i cele związane z energią nie można również przyznawać przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji zgodnie z definicją zawartą w wytycznych Komisji dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji⁽¹⁴⁾.
15. Przy ocenie pomocy na rzecz przedsiębiorstwa, na którym ciąży obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji uznającej pomoc za niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym, Komisja uwzględni kwotę nieodzyskanej pomocy⁽¹⁵⁾.

2.2. Środki pomocy objęte niniejszymi wytycznymi

16. Komisja zidentyfikowała szereg kategorii środków z zakresu ochrony środowiska i na cele związane z energią, w odniesieniu do których pod pewnymi warunkami pomoc państwa może być zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu:
- a) pomoc na rzecz redukcji i usuwania emisji gazów cieplarnianych, w tym poprzez wsparcie energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej;
 - b) pomoc na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej i efektywności środowiskowej budynków;

⁽⁹⁾ Komunikat Komisji – Wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz portów lotniczych i przedsiębiorstw lotniczych (Dz.U. C 99 z 4.4.2014, s. 3).

⁽¹⁰⁾ Pomoc na ochronę środowiska jest zasadniczo mniej zakłócająca i skuteczniejsza, jeśli przyznaje się ją konsumentowi/użytkownikowi produktów przyjaznych środowisku, a nie producentowi/wytwórcy tych produktów. Pozostaje to bez uszczerbku dla możliwości przyznawania przez państwa członkowskie pomocy na ochronę środowiska przedsiębiorstwom w celu podniesienia poziomu ochrony środowiska w ramach ich działalności produkcyjnej.

⁽¹¹⁾ Komunikat Komisji – Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (Dz.U. C 198 z 27.6.2014, s. 1).

⁽¹²⁾ Wytyczne Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014–2020 (Dz.U. C 204 z 1.7.2014, s. 1).

⁽¹³⁾ Komunikat Komisji – Wytyczne do analizy pomocy państwa w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz.U. C 217 z 2.7.2015, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Komunikat Komisji – Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Zob. wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 13 września 1995 r., TWD/Komisja, T-244/93 i T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160, pkt 56. Zob. również komunikat Komisji – Zawiadomienie Komisji w sprawie odzyskiwania pomocy państwa niezgodnej z prawem i z rynkiem wewnętrznym (Dz.U. C 247 z 23.7.2019, s. 1).

- c) pomoc na zakup i leasing ekologicznie czystych pojazdów (wykorzystywanych w transporcie lotniczym, drogowym, kolejowym, w żegludzie śródlądowej oraz transporcie morskim) i ekologicznie czystego ruchomego sprzętu do obsługi oraz na doposażenie pojazdów i ruchomego sprzętu do obsługi;
- d) pomoc na rozbudowę infrastruktury ładowania lub tankowania paliwa w ekologicznie czystych pojazdach;
- e) pomoc na efektywną gospodarkę zasobami i wspieranie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- f) pomoc na zapobieganie zanieczyszczeniom innym niż powodowane przez gazy cieplarniane lub na ich ograniczanie;
- g) pomoc na remediację szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu, odnowę siedlisk przyrodniczych i ekosystemów, ochronę lub odtworzenie bioróżnorodności oraz wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody służących przystosowaniu się do zmiany klimatu i łagodzeniu jej;
- h) pomoc w postaci obniżek podatków lub opłat parafiskalnych;
- i) pomoc na rzecz bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej;
- j) pomoc na infrastrukturę energetyczną;
- k) pomoc na systemy ciepłownicze i chłodnicze;
- l) pomoc w postaci obniżek opłat za energię elektryczną dla odbiorców energochłonnych;
- m) pomoc na zamknięcie elektrowni wykorzystujących węgiel, torf lub łupki bitumiczne oraz działalności wydobywczej związanej z węglem kamiennym, torfem lub łupkami bitumicznymi;
- n) pomoc na badania lub usługi doradcze w kwestiach dotyczących klimatu, ochrony środowiska i celów związanych z energią.

2.3. Struktura wytycznych

- 17. W rozdziale 3 określono kryteria zgodności, które mają ogólne zastosowanie do poszczególnych kategorii pomocy objętych niniejszymi wytycznymi. Sekcja 3.2.1.3.1 dotycząca kumulacji ma zastosowanie do wszystkich kategorii pomocy objętych niniejszymi wytycznymi. W rozdziale 4 określono szczegółowe kryteria zgodności, które mają zastosowanie do środków pomocy objętych poszczególnymi sekcjami tego rozdziału. Zastosowanie mają kryteria zgodności określone w rozdziale 3, o ile w szczegółowych sekcjach specjalnych rozdziału 4 nie określono bardziej szczegółowych przepisów.
- 18. Warunki określone w niniejszych wytycznych mają zastosowanie do programów pomocy i pomocy indywidualnej, zarówno opartej na programie pomocy, jak i przyznawanej *ad hoc*, o ile nie postanowiono inaczej.

2.4. Definicje

- 19. Do celów niniejszych wytycznych stosuje się poniższe definicje:
 - (1) „pomoc *ad hoc*” oznacza pomoc przyznaną poza programem pomocy;
 - (2) „intensywność pomocy” oznacza kwotę pomocy brutto wyrażoną jako odsetek kosztów kwalifikowalnych. Do obliczania intensywności pomocy należy stosować kwoty przed potrąceniem podatku lub innych opłat. W przypadkach gdy pomoc udzielana jest w innej formie niż dotacja, jako kwotę pomocy przyjmuje się ekwiwalent dotacji brutto stanowiącej pomoc. Wysokość pomocy wypłacanej w kilku ratach należy obliczać na dzień jej przyznania. Jako stopę procentową stosowaną do dyskontowania i obliczenia kwoty pomocy w ramach pożyczki uprzywilejowanej⁽¹⁶⁾ należy stosować stopę referencyjną mającą zastosowanie w momencie przyznania pomocy. Intensywność pomocy oblicza się dla każdego beneficjenta;
 - (3) „obszary objęte pomocą” oznaczają obszary, które w chwili przyznawania pomocy są wyznaczone na zatwierdzonej mapie pomocy regionalnej w zastosowaniu art. 107 ust. 3 lit. a) i c) Traktatu;
 - (4) „bilansowanie” w odniesieniu do energii elektrycznej oznacza bilansowanie zdefiniowane w art. 2 pkt 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943⁽¹⁷⁾;

⁽¹⁶⁾ Pożyczka o oprocentowaniu poniżej stopy rynkowej.

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 54).

- (5) „podmiot odpowiedzialny za bilansowanie” oznacza podmiot odpowiedzialny za bilansowanie zdefiniowany w art. 2 pkt 14 rozporządzenia (UE) 2019/943;
- (6) „bioróżnorodność” oznacza bioróżnorodność zdefiniowaną w art. 2 pkt 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 ⁽¹⁸⁾;
- (7) „biopaliwa” oznaczają biopaliwa zdefiniowane w art. 2 pkt 33 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 ⁽¹⁹⁾;
- (8) „biogaz” oznacza biogaz zdefiniowany w art. 2 pkt 28 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- (9) „biopłynny” oznaczają biopłyny zdefiniowane w art. 2 pkt 32 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- (10) „biomasa” oznacza ulegającą biodegradacji frakcję produktów, odpadów lub pozostałości pochodzenia biologicznego zdefiniowaną w art. 2 pkt 24 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- (11) „paliwa z biomasy” oznaczają paliwa z biomasy zdefiniowane w art. 2 pkt 27 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- (12) „mechanizm zdolności wytwórczych” oznacza mechanizm zdolności wytwórczych zdefiniowany w art. 2 pkt 22 rozporządzenia (UE) 2019/943;
- (13) „wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla” (CCS) oznacza zbiór technologii umożliwiających wychwytywanie dwutlenku węgla (CO₂) emitowanego z zakładów przemysłowych, w tym emisji procesowych, lub wychwytywanie go bezpośrednio z powietrza, transportowanie go do składowiska i zatłaczanie do odpowiednich podziemnych formacji geologicznych do celów trwałego składowania;
- (14) „wychwytywanie i utylizacja dwutlenku węgla” (CCU) oznacza zbiór technologii umożliwiających wychwytywanie CO₂ emitowanego z zakładów przemysłowych w tym emisji procesowych, lub wychwytywanie go bezpośrednio z powietrza i transportowanie go do miejsca zużycia lub utylizacji CO₂ w celu pełnego wykorzystania tego CO₂;
- (15) „usuwanie CO₂” oznacza działania antropogeniczne polegające na usuwaniu CO₂ z atmosfery i trwałym składowaniu go w rezerwuarach geologicznych, lądowych lub oceanicznych, lub w produktach. Obejmuje to istniejące i potencjalne antropogeniczne wzmocnienie pochłaniaczy biologicznych lub geochemicznych oraz bezpośrednie wychwytywanie z powietrza i składowanie, ale nie obejmuje naturalnego pochłaniania CO₂, które nie jest bezpośrednio spowodowane działalnością człowieka;
- (16) „system zobowiązań dostawców” oznacza system, w którym tworzenie wartości następuje w związku z dostarczaniem towarów lub świadczeniem usług w drodze certyfikacji tych towarów lub usług i nałożenia na dostawców lub konsumentów obowiązku zakupu certyfikatów;
- (17) „ekologicznie czyste ruchome wyposażenie do obsługi naziemnej” oznacza ruchome wyposażenie wykorzystywane w działalności usługowej wspomagającej transport lotniczy lub morski, o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ (w spalinach);
- (18) „ekologicznie czysty ruchomy sprzęt do obsługi” oznacza ekologicznie czyste ruchome wyposażenie terminalowe i ekologicznie czyste ruchome wyposażenie do obsługi naziemnej;
- (19) „ekologicznie czyste ruchome wyposażenie terminalowe” oznacza ruchome wyposażenie wykorzystywane do załadunku, rozładunku i przeładunku towarów i intermodalnych jednostek ładunkowych oraz do przemieszczania ładunków na terenie terminalu, o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ (w spalinach) lub, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych charakteryzujących się zerową emisją bezpośrednią CO₂ (w spalinach), o znacznie niższej emisji bezpośredniej CO₂ niż konwencjonalne wyposażenie terminalowe;
- (20) „ekologicznie czysty pojazd” oznacza:
 - a) w przypadku pojazdów dwu- i trzykołowych oraz czterokołowców:
 - (i) pojazd wchodzący w zakres rozporządzenia (UE) nr 168/2013 o zerowej emisji CO₂ w spalinach, obliczonej zgodnie z wymogami określonymi w art. 24 tego rozporządzenia i załączniku V do tego rozporządzenia;

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

⁽¹⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

- b) w przypadku lekkich pojazdów drogowych:
- (i) pojazd kategorii M1, M2 lub N1 o zerowej emisji CO₂ w spalinach, jak ustalono zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) 2017/1151 ⁽²⁰⁾;
 - (ii) ekologicznie czysty pojazd zdefiniowany w art. 4 pkt 4 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE ⁽²¹⁾;
- c) w przypadku ciężkich pojazdów drogowych:
- (i) zeroemisyjny pojazd ciężki zdefiniowany w art. 4 pkt 5 dyrektywy 2009/33/WE;
 - (ii) do dnia 31 grudnia 2025 r. – niskoemisyjny pojazd ciężki zdefiniowany w art. 3 pkt 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1242 ⁽²²⁾;
 - (iii) do dnia 31 grudnia 2025 r. ekologicznie czysty pojazd zdefiniowany w art. 4 pkt 4 lit. b) dyrektywy 2009/33/WE, niewchodzący w zakres rozporządzenia (UE) 2019/1242;
- d) w przypadku statków żeglugi śródlądowej:
- (i) statek żeglugi śródlądowej przeznaczony do transportu pasażerskiego lub towarowego, o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ (w spalinach/z rury wydechowej);
 - (ii) statek żeglugi śródlądowej przeznaczony do transportu pasażerskiego, wyposażony w silnik hybrydowy lub dwupaliwowy pozyskujący co najmniej 50 % energii wykorzystywanej do normalnej eksploatacji z paliwa o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ (w spalinach) lub z napędu typu plug-in;
 - (iii) statek żeglugi śródlądowej przeznaczony do transportu towarowego charakteryzujący się emisją bezpośrednią (w spalinach) CO₂ na tonokilometr (g CO₂/tkm), obliczoną (lub oszacowaną w przypadku nowych statków) z wykorzystaniem wskaźnika eksploatacyjnej efektywności energetycznej (EEOI) opracowanego przez Międzynarodową Organizację Morską, na poziomie o 50 % niższym niż średnia wartość odniesienia dla emisji z CO₂ określona dla pojazdów ciężkich (podgrupa pojazdów 5-LH) zgodnie z art. 11 rozporządzenia (UE) 2019/1242.
- Oceniając, czy dany statek kwalifikuje się jako ekologicznie czysty pojazd, Komisja uwzględni zmiany w danym sektorze, w tym poprzez odniesienie do technicznych kryteriów kwalifikacji, na podstawie których dana działalność kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmiany klimatu, jak określono w odpowiednim akcie delegowanym na mocy rozporządzenia (UE) 2020/852;
- e) w przypadku statków morskich:
- (i) statek żeglugi morskiej i przybrzeżnej przeznaczony do transportu pasażerskiego lub towarowego, statek do operacji portowych lub działań pomocniczych, o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ (w spalinach); lub
 - (ii) statek żeglugi morskiej i przybrzeżnej przeznaczony do transportu pasażerskiego lub towarowego, statek do operacji portowych lub działań pomocniczych, wyposażony w silnik hybrydowy lub dwupaliwowy pozyskujący co najmniej 25 % energii wykorzystywanej do normalnej eksploatacji na morzu i w portach z paliwa o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ (w spalinach) lub z napędu typu plug-in, lub osiągający wartość wskaźnika konstrukcyjnego efektywności energetycznej (EEDI) Międzynarodowej Organizacji Morskiej na poziomie 10 % poniżej wymagań EEDI obowiązujących na dzień 1 kwietnia 2022 r. i będący w stanie funkcjonować z wykorzystaniem paliwa o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ (w spalinach) lub paliw ze źródeł odnawialnych; lub

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) 2017/1151 z dnia 1 czerwca 2017 r. uzupełniające rozporządzenie (WE) nr 715/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie homologacji typu pojazdów silnikowych w odniesieniu do emisji zanieczyszczeń pochodzących z lekkich pojazdów pasażerskich i użytkowych (Euro 5 i Euro 6) oraz w sprawie dostępu do informacji dotyczących naprawy i utrzymania pojazdów (Dz.U. L 175 z 7.7.2017, s. 1).

⁽²¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania ekologicznie czystych pojazdów transportu drogowego w celu wsparcia mobilności niskoemisyjnej (Dz.U. L 120 z 15.5.2009, s. 5).

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1242 z dnia 20 czerwca 2019 r. określające normy emisji CO₂ dla nowych pojazdów ciężkich oraz zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 595/2009 i (UE) 2018/956 oraz dyrektywę Rady 96/53/WE (Dz.U. L 198 z 25.7.2019, s. 202).

- (iii) statek żeglugi morskiej i przybrzeżnej przeznaczony do transportu towarowego, wykorzystywany wyłącznie do świadczenia usług przybrzeżnych i usług morskich bliskiego zasięgu mających na celu umożliwienie przesunięcia międzygałęziowego przewozów towarowych obecnie realizowanych drogą lądową na transport morski i charakteryzujący się emisją bezpośrednią CO₂ (w spalinach), obliczoną przy zastosowaniu wskaźnika konstrukcyjnego efektywności energetycznej, o 50 % niższą niż średni poziom odniesienia wartości emisji CO₂ określony dla pojazdów ciężkich (podgrupa pojazdów 5-LH) zgodnie z art. 11 rozporządzenia (UE) 2019/1242;

Oceniając, czy dany statek kwalifikuje się jako ekologicznie czysty pojazd, Komisja uwzględni zmiany w danym sektorze, w tym poprzez odniesienie do technicznych kryteriów kwalifikacji, na podstawie których dana działalność kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmiany klimatu, jak określono w odpowiednim akcie delegowanym na mocy rozporządzenia (UE) 2020/852;

f) w przypadku taboru kolejowego:

- (i) tabor kolejowy o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ (w spalinach);
- (ii) tabor kolejowy o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ w spalinach, gdy jest eksploatowany na torach wyposażonych w niezbędną infrastrukturę, i który wykorzystuje silnik konwencjonalny, gdy taka infrastruktura nie jest dostępna (elektryczno-spalinowy);

g) w przypadku statku powietrznego:

- (i) statek powietrzny o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ (w spalinach);
- (ii) statek powietrzny o znacząco poprawionej efektywności środowiskowej w porównaniu ze statkiem powietrznym o takiej samej masie startowej, odpowiadającym alternatywnej wersji szeroko dostępnej na rynku;

- (21) „kogeneracja” lub skojarzone wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej oznacza kogenerację zdefiniowaną w art. 2 pkt 30 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE⁽²³⁾;
- (22) „zanieczyszczony teren” oznacza teren, na którym stwierdzono spowodowaną przez człowieka obecność materiałów lub substancji w takim stężeniu, że stanowi ono poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi lub środowiska, biorąc pod uwagę obecne i zatwierdzone przyszłe przeznaczenie terenu, dna morskiego lub rzek;
- (23) „projekt demonstracyjny” oznacza projekt demonstracyjny zdefiniowany w art. 2 pkt 24 rozporządzenia (UE) 2019/943;
- (24) „cyfryzacja” oznacza przyjęcie technologii wykorzystywanych przez urządzenia lub systemy elektroniczne i umożliwiających zwiększenie funkcjonalności produktu, rozwój usług internetowych, unowocześnienie procesów lub przejście na modele biznesowe oparte na odchodzeniu od pośrednictwa w produkcji dóbr i świadczeniu usług, co w efekcie prowadzi do daleko idących zmian;
- (25) „unieszkodliwianie” oznacza unieszkodliwianie zdefiniowane w art. 3 pkt 19 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE⁽²⁴⁾;
- (26) „operator systemu dystrybucyjnego” oznacza operatora systemu dystrybucyjnego zdefiniowanego w art. 2 pkt 29 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944⁽²⁵⁾;
- (27) „system ciepłowniczy” lub „system chłodniczy” oznacza system ogrzewania lokalnego lub chłodzenia lokalnego zdefiniowany w art. 2 pkt 19 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE⁽²⁶⁾;

⁽²³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1).

⁽²⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

⁽²⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125).

⁽²⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 13).

- (28) „systemy ciepłownicze lub chłodnicze” oznaczają zakłady wytwarzania energii cieplnej lub chłodniczej, sieci magazynowania i dystrybucji energii cieplnej, obejmujące zarówno pierwotne (przesyłowe), jak i wtórne sieci rurociągów dostarczające energię cieplną lub chłodniczą do konsumentów. Odniesienie do systemu ciepłowniczego należy interpretować jako systemy ciepłownicze lub chłodnicze, w zależności od tego, czy sieci dostarczają energię cieplną lub chłodniczą wspólnie czy oddzielnie;
- (29) „ekoinnowacja” oznacza wszystkie rodzaje działań innowacyjnych, w tym nowe procesy produkcji, nowe produkty lub usługi oraz nowe metody zarządzania lub prowadzenia działalności, których wynikiem lub celem jest znaczna poprawa ochrony środowiska i znaczne ograniczenie wpływu zanieczyszczeń na środowisko. Do celów niniejszej definicji za innowacje nie uważa się:
- a) działań prowadzących jedynie do niewielkich zmian lub ulepszeń w zakresie ochrony środowiska;
 - b) zwiększenia mocy produkcyjnych lub usługowych poprzez dodanie systemów produkcyjnych lub logistycznych bardzo podobnych do obecnie stosowanych;
 - c) zmian w zakresie praktyk handlowych, organizacji miejsca pracy lub stosunków zewnętrznych opartych na metodach organizacyjnych, z których przedsiębiorstwo już korzysta;
 - d) zmian strategii zarządzania;
 - e) połączeń ani przejęć;
 - f) zaprzestania stosowania danego procesu;
 - g) prostego zastąpienia lub podwyższenia kapitału;
 - h) zmian wynikających jedynie ze zmian cen czynników produkcji, dostosowania do potrzeb użytkownika, regularnych zmian sezonowych i innych zmian cyklicznych;
 - i) obrotu nowymi lub znacznie udoskonalonymi produktami;
- (30) „ekosystem” oznacza ekosystem zdefiniowany w art. 2 pkt 13 rozporządzenia (UE) 2020/852;
- (31) „efektywność energetyczna” oznacza efektywność energetyczną zdefiniowaną w art. 2 pkt 4 dyrektywy 2012/27/UE;
- (32) „magazynowanie energii” oznacza magazynowanie energii w systemie energetycznym zdefiniowane w art. 2 pkt 59 dyrektywy (UE) 2019/944;
- (33) „instalacja magazynowania energii” oznacza instalację magazynowania energii w systemie energetycznym zdefiniowaną w art. 2 pkt 60 dyrektywy (UE) 2019/944;
- (34) „efektywny system ciepłowniczy i chłodniczy” oznacza efektywny system ciepłowniczy i chłodniczy zdefiniowany w art. 2 pkt 41 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE;
- (35) „energia ze źródeł odnawialnych” oznacza energię produkowaną przez zakłady wykorzystujące wyłącznie odnawialne źródła energii określone w art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2018/2001, jak również część energii, wyrażoną jako wartość opała, produkowaną z odnawialnych źródeł energii w elektrowniach hybrydowych wykorzystujących także konwencjonalne źródła energii, i obejmuje również energię elektryczną ze źródeł odnawialnych wykorzystywaną do pompowania w elektrowniach szczytowo-pompowych podłączonych za licznikiem (zainstalowanych wspólnie lub jako dodatek do instalacji do wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych), ale nie obejmuje energii elektrycznej produkowanej w elektrowniach szczytowo-pompowych;
- (36) „infrastruktura energetyczna” ⁽²⁷⁾ oznacza wszelkie materialne urządzenia lub obiekty, które znajdują się na terytorium Unii lub łączą Unię z jednym państwem trzecim lub większą ich liczbą i należą do jednej z następujących kategorii:

⁽²⁷⁾ Projekty, które są zbudowane dla jednego możliwego do ustalenia w trakcie oceny *ex ante* użytkownika lub małej grupy takich użytkowników i dostosowane do ich potrzeb („infrastruktura specjalna”), nie kwalifikują się jako infrastruktura energetyczna;

- a) w przypadku energii elektrycznej:
- (i) systemy przesyłowe i dystrybucyjne, przy czym „przesył” oznacza transport energii elektrycznej, zarówno na lądzie, jak i na morzu, przez wzajemnie połączony system najwyższego napięcia i wysokiego napięcia w celu dostarczenia jej do odbiorców końcowych lub do dystrybutorów, ale nie obejmuje dostaw, a „dystrybucja” oznacza transport energii elektrycznej, zarówno na lądzie, jak i na morzu, systemami dystrybucyjnymi wysokiego, średniego lub niskiego napięcia w celu dostarczenia jej do odbiorców, ale nie obejmuje dostaw;
 - (ii) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla bezpiecznej, pewnej i efektywnej eksploatacji systemów, o których mowa w pkt (i), w tym systemy ochronne, monitorujące i sterujące dla wszystkich poziomów napięcia i podstacji;
 - (iii) w pełni zintegrowane elementy sieci zdefiniowane w art. 2 pkt 51 dyrektywy (UE) 2019/944;
 - (iv) inteligentne sieci elektroenergetyczne, które oznaczają systemy i części składowe integrujące technologie informacyjno-komunikacyjne za pośrednictwem operacyjnych platform cyfrowych, systemów sterujących i technologii czujników zarówno na poziomie przesyłu, jak i na poziomie dystrybucji, których celem jest stworzenie bardziej bezpiecznych, wydajnych i inteligentnych sieci przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej, zwiększenie zdolności do integracji nowych form wytwarzania, magazynowania i poboru oraz ułatwiających tworzenie nowych modeli biznesowych i struktur rynku;
 - (v) sieci przesyłowe energii morskiej, które oznaczają wszelkie urządzenia lub instalacje infrastruktury przesyłu lub dystrybucji energii elektrycznej, zdefiniowane w ppkt (i), mające podwójną funkcję: połączenia międzysystemowe i przesył lub dystrybucja energii elektrycznej z morskich źródeł odnawialnych pochodzącej z morskich obiektów wytwarzania energii do co najmniej dwóch państw. Obejmuje to również inteligentne sieci energetyczne oraz wszelkie sąsiednie urządzenia lub instalacje mające zasadnicze znaczenie dla bezpiecznej, pewnej i efektywnej eksploatacji, w tym systemy ochronne, monitorujące i sterujące oraz niezbędne podstacje, jeżeli zapewniają one także interoperacyjność technologii oraz m.in. kompatybilność interfejsów między różnymi technologiami;
- b) w przypadku gazu (gazu ziemnego, biogazu – w tym biometanu – lub odnawialnego gazu pochodzenia niebiologicznego):
- (i) gazociągi przesyłowe i rurociągi dystrybucyjne do transportu gazu należącego do sieci, z wyłączeniem gazociągów wysokociśnieniowych wykorzystywanych do dystrybucji gazu ziemnego na etapie poszukiwawczo-wydobywczym;
 - (ii) podziemne instalacje magazynowania przyłączone do gazociągów wysokociśnieniowych, o których mowa w ppkt (i);
 - (iii) obiekty służące do odbioru, składowania i regazyfikacji lub rozprężania skroplonego gazu lub sprężonego gazu;
 - (iv) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla pewnej, bezpiecznej i efektywnej eksploatacji systemu lub zapewniające dwukierunkową przepustowość, w tym tłocznie gazu;
 - (v) inteligentne sieci gazowe, które oznaczają wszelkie z poniższych urządzeń lub instalacji mających na celu umożliwienie i ułatwienie włączenia odnawialnych i niskoemisyjnych gazów (w tym wodoru lub gazów pochodzenia niebiologicznego) do sieci: cyfrowe systemy i części składowe integrujące technologie informacyjno-komunikacyjne, systemy sterujące i technologie czujników umożliwiające interaktywne i inteligentne monitorowanie, pomiary i kontrolę jakości produkcji, przesyłu, dystrybucji i poboru gazu w sieci gazowej i zarządzanie nimi. Ponadto inteligentne sieci mogą obejmować również urządzenia umożliwiające przepływy zwrotne z poziomu dystrybucji do poziomu przesyłu oraz związane z nimi niezbędne modernizacje istniejącej sieci;

- c) w przypadku wodoru ⁽²⁸⁾:
- (i) rurociągi przesyłowe do transportu wodoru pod wysokim ciśnieniem, a także rurociągi dystrybucyjne do lokalnej dystrybucji wodoru, zapewniające dostęp wielu użytkownikom sieci na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach;
 - (ii) instalacje magazynowania, które oznaczają instalacje wykorzystywane do magazynowania wodoru o wysokim stopniu czystości, w tym część terminalu wodorowego wykorzystywaną do magazynowania, ale z wyłączeniem części wykorzystywanej do działalności produkcyjnej, i obejmujące instalacje przeznaczone wyłącznie dla operatorów sieci wodorowych w ramach realizacji ich funkcji. Instalacje magazynowania wodoru obejmują podziemne instalacje magazynowania przyłączone do rurociągów przesyłowych lub dystrybucyjnych wodoru wysokiego ciśnienia, o których mowa w ppkt (i);
 - (iii) obiekty służące do rozdysponowania, odbioru, regazyfikacji lub rozprężania wodoru lub wodoru trwale obecnego w innych substancjach chemicznych w celu wprowadzania wodoru do sieci gazowej albo przeznaczonej dla wodoru;
 - (iv) terminale, czyli instalacje wykorzystywane do przekształcania wodoru ciekłego w wodór gazowy w celu wtłoczenia go do sieci wodorowej. Terminale obejmują urządzenia pomocnicze i czasowe składowanie niezbędne do procesu przekształcania i późniejszego wtłaczania do sieci wodorowej, ale nie obejmują żadnej części terminalu wodorowego wykorzystywanej do magazynowania;
 - (v) połączenia wzajemne oznaczające sieć wodorową (lub jej część), która przekracza lub rozpościera się przez granicę między państwami członkowskimi lub między państwem członkowskim a państwem trzecim, aż do terytorium państw członkowskich lub morza terytorialnego tego państwa członkowskiego;
 - (vi) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla pewnej, bezpiecznej i efektywnej eksploatacji instalacji wodorowej lub zapewniające dwukierunkową przepustowość, w tym tłocznie gazu;
- d) w przypadku dwutlenku węgla ⁽²⁹⁾:
- (i) rurociągi, z wyłączeniem sieci rurociągów kopalnianych, wykorzystywane do transportu dwutlenku węgla z większej liczby źródeł niż jedno, tj. instalacji przemysłowych (w tym elektrowni) wytwarzających gaz CO₂ jako produkt spalania lub innych reakcji chemicznych z udziałem związków kopalnych i zawierających węgiel związków niekopalnych zgodnie z art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE ⁽³⁰⁾ lub w celu wykorzystania dwutlenku węgla jako surowca lub zwiększenia wydajności procesów biologicznych;
 - (ii) obiekty służące do skraplania i składowania dwutlenku węgla w celu jego dalszego transportu lub składowania;
 - (iii) infrastruktura w obrębie formacji geologicznej wykorzystywana do stałego geologicznego składowania dwutlenku węgla zgodnie z art. 3 dyrektywy 2009/31/WE oraz związane z nią instalacje powierzchniowe i zatlaczające;
 - (iv) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla prawidłowej, bezpiecznej i efektywnej eksploatacji systemu, w tym systemy ochronne, monitorujące i sterujące. Może to obejmować specjalne aktywa ruchome służące do transportu i magazynowania dwutlenku węgla, pod warunkiem że takie aktywa ruchome są zgodne z definicją ekologicznie czystego pojazdu;

⁽²⁸⁾ Wszelkie obiekty wymienione w ppkt (i)–(vi), w przypadku wodoru, mogą być nowo wybudowanymi obiektami lub obiektami przekształconymi („przebudowanymi”) z gazu ziemnego dla wodoru lub połączeniem tych dwóch rodzajów. Obiekty wymienione w ppkt (i)–(vi), w przypadku wodoru, które są dostępne dla osób trzecich, kwalifikują się jako infrastruktura energetyczna.

⁽²⁹⁾ Obiekty wymienione w ppkt (i)–(iv), w przypadku dwutlenku węgla, które są dostępne dla osób trzecich, kwalifikują się jako infrastruktura energetyczna.

⁽³⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniająca dyrektywę Rady 85/337/EWG, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 114).

- e) infrastruktura wykorzystywana do przesyłu lub dystrybucji energii cieplnej w postaci pary, gorącej wody lub schłodzonych płynów od wielu producentów/użytkowników, oparta na wykorzystaniu energii odnawialnej lub ciepła odpadowego z zastosowań przemysłowych;
 - f) projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania zdefiniowane w art. 2 pkt 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 ⁽³¹⁾ oraz projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, o których mowa w art. 171 Traktatu;
 - g) inne kategorie infrastruktury, dotyczące infrastruktury, która umożliwia fizyczne lub bezprzewodowe połączenie między producentami i użytkownikami odnawialnej lub bezemisyjnej energii z wielu punktów dostępu i punktów wyjścia oraz która jest otwarta na dostęp osób trzecich nienależących do przedsiębiorstw będących właścicielami/zarządcami infrastruktury;
- (37) „charakterystyka energetyczna” oznacza charakterystykę energetyczną budynku zdefiniowaną w art. 2 pkt 4 dyrektywy 2010/31/UE;
- (38) „oszczędność energii” oznacza oszczędność energii zdefiniowaną w art. 2 pkt 5 dyrektywy 2012/27/UE;
- (39) „ochrona środowiska” oznacza każde działanie bądź czynność zmierzające do ograniczenia zanieczyszczenia, negatywnego wpływu na środowisko lub innej szkody w fizycznym otoczeniu (w tym powietrzu, wodzie i glebie), ekosystemach lub zasobach naturalnych bądź do zapobiegania takim zjawiskom poprzez działalność człowieka, w tym w celu łagodzenia zmiany klimatu, działanie zmierzające do zmniejszenia ryzyka wystąpienia takiej szkody, do ochrony lub odtworzenia różnorodności biologicznej bądź prowadzące do bardziej efektywnego korzystania z zasobów naturalnych, w tym środki służące oszczędzaniu energii i korzystanie z odnawialnych źródeł energii i innych technik służących zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń, jak również przejście na modele gospodarki o obiegu zamkniętym w celu ograniczenia zużycia surowców pierwotnych i zwiększenia wydajności. Obejmuje to również działania, które wzmacniają zdolności przystosowawcze i minimalizują wrażliwość na skutki zmiany klimatu;
- (40) „podatek na ochronę środowiska lub opłata parafiskalna” oznacza podatek lub opłatę parafiskalną nakładane na szczególną podstawę opodatkowania, produkty lub usługi, które mają wyraźnie negatywny wpływ na środowisko lub które nakłada się na niektóre działania, towary lub usługi w celu włączenia w ich cenę kosztów środowiskowych lub w celu zachęcenia producentów i konsumentów do działań mających korzystny wpływ na środowisko;
- (41) „plan oceny” oznacza dokument obejmujący co najmniej jeden program pomocy i zawierający przynajmniej następujące minimalne elementy:
- a) cele, które będą podlegać ocenie;
 - b) pytania na potrzeby oceny;
 - c) wskaźniki wyników;
 - d) przewidywaną metodę przeprowadzania oceny;
 - e) wymogi w zakresie gromadzenia danych;
 - f) proponowany harmonogram oceny, w tym termin przedłożenia okresowego i końcowego sprawozdania z oceny;
 - g) opis niezależnego organu, który przeprowadzi ocenę, lub opis kryteriów wyboru takiego organu oraz procedury publicznego udostępnienia oceny;
- (42) „system rozszerzonej odpowiedzialności producenta” oznacza system rozszerzonej odpowiedzialności producenta zdefiniowany w art. 2 pkt 21 dyrektywy 2008/98/WE;
- (43) „wytwórca” oznacza przedsiębiorstwo produkujące energię elektryczną do celów handlowych;
- (44) „gaz cieplarniany” oznacza każdy gaz, który przyczynia się do efektu cieplarnianego poprzez pochłanianie promieniowania podczerwonego, w tym dwutlenek węgla, metan, podtlenek azotu i fluorowane gazy cieplarniane, takie jak wodorofluorowęglowodory;
- (45) „wysokosprawna kogeneracja” oznacza wysokosprawną kogenerację zdefiniowaną w art. 2 pkt 34 dyrektywy 2012/27/UE;

⁽³¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, uchylające decyzję nr 1364/2006/WE oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 713/2009, (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009 (Dz.U. L 115 z 25.4.2013, s. 39).

- (46) „operator sieci wodorowej” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która zajmuje się transportem w ramach sieci wodorowej i jest odpowiedzialna za eksploatację, zapewnienie utrzymania i, w razie potrzeby, rozbudowę sieci wodorowej na danym obszarze, a także, w stosownych przypadkach, za jej wzajemne połączenia z innymi sieciami wodorowymi oraz za zapewnianie długoterminowej zdolności systemu do zaspokajania uzasadnionego zapotrzebowania w zakresie transportu wodoru;
- (47) „niezbilansowanie” oznacza niezbilansowanie zdefiniowane w art. 2 pkt 8 rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195;
- (48) „rozliczanie niezbilansowania” oznacza rozliczanie niezbilansowania zdefiniowane w art. 2 pkt 9 rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195;
- (49) „okres rozliczania niezbilansowania” oznacza okres rozliczania niezbilansowania zdefiniowany w art. 2 pkt 15 rozporządzenia (UE) 2019/943;
- (50) „pomoc indywidualna” oznacza pomoc *ad hoc* lub pomoc podlegającą zgłoszeniu na podstawie programu pomocy;
- (51) „system przerywalności” oznacza środek na rzecz bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, którego celem jest zapewnienie stabilnej częstotliwości w systemie energetycznym lub rozwiązywanie krótkoterminowych problemów związanych z bezpieczeństwem dostaw, w tym poprzez przerywanie obciążenia;
- (52) „mikroprzedsiębiorstwo” oznacza przedsiębiorstwo spełniające warunki dotyczące mikroprzedsiębiorstw określone w zaleceniu Komisji dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw ⁽³²⁾;
- (53) „rozwiązanie oparte na zasobach przyrody” oznacza rozwiązanie, które jest inspirowane i wspierane przez naturę, które jest zasobooszczędne, jednocześnie zapewnia korzyści środowiskowe, społeczne i gospodarcze oraz pomaga budować odporność, i które wprowadza co raz bardziej zróżnicowane naturalne cechy i procesy do miast, krajobrazów i krajobrazów morskich poprzez dostosowane do warunków lokalnych, zasobooszczędne i systemowe interwencje;
- (54) „środek rekompensujący przeciążenie sieci” oznacza środek na rzecz bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, którego celem jest zrekompensowanie niewydolności sieci przesyłowej lub sieci dystrybucji energii elektrycznej;
- (55) „zanieczyszczenia” oznacza zanieczyszczenia zdefiniowane w art. 2 pkt 10 rozporządzenia (UE) 2020/852;
- (56) „zanieczyszczający” oznacza zanieczyszczającego zdefiniowanego w pkt 3 załącznika do zalecenia Rady 75/436/Euratom, EWWiS, EWG ⁽³³⁾;
- (57) „zanieczyszczenie” oznacza zanieczyszczenie zdefiniowane w art. 3 pkt 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE ⁽³⁴⁾;
- (58) „zasada »zanieczyszczający płaci«” oznacza, że koszty działań mających na celu likwidację zanieczyszczeń powinien ponosić zanieczyszczający;
- (59) „przygotowanie do ponownego użycia” oznacza przygotowanie do ponownego użycia zdefiniowane w art. 3 pkt 16 dyrektywy 2008/98/WE;
- (60) „infrastruktura ładowania” oznacza stacjonarną lub ruchomą infrastrukturę zasilającą w energię elektryczną ekologicznie czyste pojazdy lub ekologicznie czysty ruchomy sprzęt do obsługi;
- (61) „odzysk” oznacza odzysk zdefiniowany w art. 3 pkt 15 dyrektywy 2008/98/WE;
- (62) „recykling” oznacza recykling zdefiniowany w art. 3 pkt 17 dyrektywy 2008/98/WE;
- (63) „projekt referencyjny” oznacza przykładowy projekt, który jest reprezentatywny dla przeciętnego projektu w kategorii beneficjentów kwalifikujących się do programu pomocy;

⁽³²⁾ Zalecenie Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

⁽³³⁾ Zalecenie Rady z dnia 3 marca 1975 r. w sprawie alokacji kosztów i działań władz publicznych w zakresie ochrony środowiska (Dz.U. L 194 z 25.7.1975, s. 1).

⁽³⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

- (64) „infrastruktura tankowania” oznacza stacjonarną lub ruchomą infrastrukturę służącą dostarczaniu wodoru, gazu ziemnego w postaci gazowej (sprężony gaz ziemny (CNG)) i skroplonej (skroplony gaz ziemny (LNG)), biogazu i biopaliw, w tym zaawansowanych biopaliw, lub paliw syntetycznych wyprodukowanych z energii odnawialnej lub niskoemisyjnej;
- (65) „odnowa” oznacza działania w zakresie zarządzania środowiskiem, które mają na celu przywrócenie poziomu funkcjonowania ekosystemu na terenach zdegradowanych, gdzie celem jest raczej wznowienie i dalsze świadczenie usług ekosystemowych niż różnorodność biologiczna i integralność wyznaczonego naturalnego lub półnaturalnego ekosystemu referencyjnego;
- (66) „remediacja” oznacza działania w zakresie zarządzania środowiskiem, takie jak usuwanie lub detoksykacja zanieczyszczeń lub nadmiaru składników pokarmowych z gleby i wody, mające na celu usunięcie źródeł degradacji;
- (67) „energia elektryczna ze źródeł odnawialnych” oznacza energię elektryczną wytwarzaną ze źródeł odnawialnych zdefiniowaną w art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- (68) „społeczność energetyczna działająca w zakresie energii odnawialnej” oznacza społeczność energetyczną działającą w zakresie energii odnawialnej zdefiniowaną w art. 16 pkt 2 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- (69) „energia odnawialna” oznacza energię ze źródeł odnawialnych lub energię odnawialną zdefiniowaną w art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- (70) „wodór odnawialny” oznacza wodór wyprodukowany z energii odnawialnej zgodnie z metodyką określoną dla odnawialnych ciekłych i gazowych paliw transportowych pochodzenia niebiologicznego w dyrektywie (UE) 2018/2001;
- (71) „odnawialne ciekłe i gazowe paliwa transportowe pochodzenia niebiologicznego” oznaczają odnawialne ciekłe i gazowe paliwa transportowe pochodzenia niebiologicznego zdefiniowane w art. 2 pkt 36 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- (72) „wystarczalność zasobów” oznacza poziom zdolności wytwórczej uważany za odpowiedni do zaspokojenia zapotrzebowania na obszarze rynkowym w każdym okresie, określony na podstawie konwencjonalnego wskaźnika statystycznego stosowanego przez organizacje uznawane przez instytucje Unii za odgrywające istotną rolę w tworzeniu jednolitego rynku energii elektrycznej, takie jak europejska sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO-E);
- (73) „efektywna gospodarka zasobami” oznacza zmniejszenie ilości surowców potrzebnych do wytworzenia jednostki produkcji lub zastąpienie surowców pierwotnych surowcami wtórnymi;
- (74) „odtworzenie” oznacza proces wspomagania odbudowy ekosystemu jako sposób ochrony różnorodności biologicznej i zwiększenia odporności ekosystemu, w szczególności na zmianę klimatu. Odtwarzanie ekosystemów obejmuje środki wprowadzane w celu poprawy stanu ekosystemu oraz odtworzenia lub przywrócenia ekosystemu, jeżeli doszło do utraty tego stanu, a także w celu poprawy odporności ekosystemu i przystosowania się do zmiany klimatu;
- (75) „ponowne użycie” oznacza ponowne użycie zdefiniowane w art. 3 pkt 13 dyrektywy 2008/98/WE oraz obejmuje jakikolwiek proces, w wyniku którego produkty lub składniki niebędące odpadami są wykorzystywane ponownie do celów innych niż cele, do których były przeznaczone;
- (76) „małe przedsiębiorstwo” oznacza przedsiębiorstwo spełniające warunki dotyczące małych przedsiębiorstw określone w zaleceniu Komisji dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw;
- (77) „małe i średnie przedsiębiorstwo” („MŚP”) oznacza przedsiębiorstwo spełniające warunki określone w zaleceniu Komisji dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw;
- (78) „mała spółka o średniej kapitalizacji” oznacza przedsiębiorstwo, które nie jest MŚP i którego liczba pracowników obliczona zgodnie z art. 3–6 załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014⁽³⁵⁾ nie przekracza 499, a także którego roczny obrót nie przekracza 100 mln EUR lub którego roczny bilans nie przekracza 86 mln EUR. Kilka podmiotów będzie uznawanych za jedno przedsiębiorstwo, jeśli spełniony jest którykolwiek z warunków wymienionych w art. 3 pkt 3 załącznika I do rozporządzenia (UE) nr 651/2014;

⁽³⁵⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1).

- (79) „inteligentne ładowanie” oznacza proces ładowania, podczas którego natężenie energii elektrycznej dostarczanej do akumulatora jest dostosowywane w czasie rzeczywistym na podstawie informacji otrzymanych za pośrednictwem łączności elektronicznej;
- (80) „gotowość budynków do obsługi inteligentnych sieci” oznacza zdolności budynków lub modułów budynków do dostosowywania ich funkcjonowania do potrzeb użytkownika, w tym optymalizacji efektywności energetycznej i ogólnej charakterystyki użytkowej, oraz do dostosowywania się do sygnałów z sieci;
- (81) „standardowa odpowiedzialność za bilansowanie” oznacza odpowiedzialność związaną z bilansowaniem, niedyskryminującą żadnej technologii, z której żaden wytwórca nie jest zwolniony, jak określono w art. 5 rozporządzenia (UE) 2019/943;
- (82) „rozpoczęcie prac” oznacza pierwsze wiążące zobowiązanie (np. do zamówienia urządzeń lub rozpoczęcia budowy), które powoduje, że inwestycja staje się nieodwracalna. Zakupu gruntów oraz prac przygotowawczych, takich jak uzyskiwanie zezwoleń i wykonywanie wstępnych studiów wykonalności, nie uznaje się za rozpoczęcie prac. W przypadku przejść „rozpoczęcie prac” stanowi moment nabycia aktywów bezpośrednio związanych z nabytym zakładem;
- (83) „rezerwa strategiczna” oznacza mechanizm zdolności wytwórczych, w ramach którego zdolność wytwórcza energii elektrycznej, taka jak wytwarzanie, magazynowanie lub reakcja popytu, jest utrzymywana poza rynkiem energii elektrycznej, a zasobami dysponuje się wyłącznie w szczególnych okolicznościach;
- (84) „całkowity koszt własności” oznacza całkowity koszt nabycia i posiadania pojazdu przez cały okres jego eksploatacji, w tym koszty nabycia lub leasingu środka transportu, koszty paliwa, koszty utrzymania i napraw, koszty ubezpieczenia, koszty finansowe i podatki;
- (85) „operator systemu przesyłowego” (OSP) oznacza operatora systemu przesyłowego zdefiniowanego w art. 2 pkt 35 dyrektywy (UE) 2019/944;
- (86) „pojazd” oznacza którykolwiek z poniższych:
- a) pojazd drogowy kategorii M1, M2, N1, M3, N2, N3 lub L;
 - b) statek żeglugi śródlądowej lub statek żeglugi morskiej i przybrzeżnej przeznaczony do transportu pasażerskiego lub towarowego;
 - c) tabor kolejowy;
 - d) statek powietrzny;
- (87) „przetwarzanie” oznacza przetwarzanie zdefiniowane w art. 3 pkt 14 dyrektywy 2008/98/WE;
- (88) „minimalny unijny poziom opodatkowania” oznacza minimalny poziom opodatkowania przewidziany w prawie Unii; w przypadku produktów energetycznych i energii elektrycznej oznacza on minimalny poziom opodatkowania przewidziany w załączniku I do dyrektywy Rady 2003/96/WE ⁽³⁶⁾;
- (89) „norma unijna” oznacza:
- a) obowiązkową normę unijną określającą poziom, jaki indywidualne przedsiębiorstwa powinny osiągnąć w zakresie ochrony środowiska, z wyłączeniem norm lub celów ustalonych na poziomie unijnym, które są wiążące dla państw członkowskich, ale nie dla indywidualnych przedsiębiorstw;
 - b) wynikający z dyrektywy 2010/75/UE obowiązek stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT) i zapewnienia, by poziomy emisji zanieczyszczeń nie były wyższe od poziomów emisji, które zostałyby osiągnięte w przypadku stosowania BAT; w przypadku gdy poziomy emisji powiązane z BAT ⁽³⁷⁾ określono w aktach wykonawczych przyjętych na podstawie dyrektywy 2010/75/UE lub na podstawie innych obowiązujących dyrektyw, poziomy te będą miały zastosowanie do celów niniejszych wytycznych; jeżeli poziomy te wyrażono, podając zakres, zastosowanie będzie miała dolna granica warunkująca osiągnięcie BAT dla danego przedsiębiorstwa;
- (90) „odpady” oznaczają odpady zdefiniowane w art. 3 pkt 1 dyrektywy 2008/98/WE;
- (91) „ciepło odpadowe” oznacza ciepło odpadowe zdefiniowane w art. 2 pkt 9 dyrektywy (UE) 2018/2001.

⁽³⁶⁾ Dyrektywa Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51).

⁽³⁷⁾ Może to obejmować poziomy emisji powiązane z najlepszymi dostępnymi technikami, poziomy efektywności energetycznej powiązane z najlepszymi dostępnymi technikami lub poziomy efektywności środowiskowej powiązane z najlepszymi dostępnymi technikami.

3. OCENA ZGODNOŚCI NA PODSTAWIE ART. 107 UST. 3 LIT. C) TRAKTATU

20. W niniejszych wytycznych zawarto kryteria zgodności na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu dla środków pomocy na ochronę środowiska, w tym ochronę klimatu, i cele związane z energią, które podlegają obowiązkowi zgłoszenia wynikającemu z art. 108 ust. 3 Traktatu.
21. Na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu Komisja może uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych w Unii (przesłanka pozytywna), o ile taka pomoc nie wpływa niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem (przesłanka negatywna).
22. Podczas oceny tego, czy pomoc na ochronę środowiska i cele związane z energią można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, Komisja przeanalizuje następujące aspekty:
- a) jeśli chodzi o pierwszą przesłankę (pozytywną), pomoc ułatwia rozwój działalności gospodarczej:
- (i) określenie działalności gospodarczej, którą środek ułatwia, oraz jej pozytywnych skutków dla ogółu społeczeństwa, a także – w stosownych przypadkach – jej znaczenia dla konkretnych obszarów polityki Unii (zob. sekcja 3.1.1);
 - (ii) efekt zachęty pomocy (zob. sekcja 3.1.2);
 - (iii) brak naruszenia właściwych przepisów prawa Unii (zob. sekcja 3.1.3).
- b) jeśli chodzi o drugą przesłankę (negatywną), pomoc nie wpływa niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w stopniu, który narusza wspólny interes:
- (i) potrzeba ingerencji państwa (zob. sekcja 3.2.1.1);
 - (ii) adekwatność pomocy (zob. sekcja 3.2.1.2);
 - (iii) proporcjonalność pomocy (pomoc ograniczona do minimum niezbędnego do osiągnięcia celu), w tym kumulacja (zob. sekcja 3.2.1.3);
 - (iv) przejrzystość pomocy (zob. sekcja 3.2.1.4);
 - (v) unikanie nadmiernych negatywnych skutków pomocy dla konkurencji i handlu (zob. sekcja 3.2.2);
 - (vi) zestawienie pozytywnych skutków pomocy ze skutkami negatywnymi (zob. sekcja 3.3).

3.1. Przesłanka pozytywna: pomoc musi ułatwiać rozwój działalności gospodarczej

3.1.1. *Określenie działalności gospodarczej, którą środek ułatwia, oraz jej pozytywnych skutków dla ogółu społeczeństwa, a także – w stosownych przypadkach – jej znaczenia dla konkretnych obszarów polityki Unii*

23. Przy zgłaszaniu pomocy państwa członkowskie muszą określić rodzaje działalności gospodarczej, które będą ułatwiane w wyniku udzielenia pomocy, oraz sposób wspierania rozwoju tych rodzajów działalności.
24. Pomoc, której celem jest zapobieganie negatywnemu wpływowi działalności gospodarczej na klimat lub środowisko lub ograniczenie tego wpływu, może ułatwić rozwój działalności gospodarczej poprzez zwiększanie zrównoważonego charakteru danej działalności gospodarczej. Pomoc ta może również zapewnić możliwość kontynuowania tej działalności w przyszłości bez powodowania nieproporcjonalnych szkód w środowisku, a także wspierać tworzenie nowych rodzajów działalności gospodarczej i usług (wspieranie rozwoju tak zwanej „zielonej gospodarki”).
25. Państwa członkowskie muszą również opisać, czy i w jaki sposób pomoc przyczyni się do osiągnięcia celów unijnej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu, polityki ochrony środowiska i polityki energetycznej, a w szczególności oczekiwane korzyści płynące z pomocy pod względem jej istotnego wkładu w ochronę środowiska, w tym w łagodzenie zmiany klimatu, lub w sprawne funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii.

3.1.2. *Efekt zachęty*

26. Pomoc można uznać za ułatwiającą działalność gospodarczą tylko wtedy, gdy wywołuje ona efekt zachęty. Efekt zachęty występuje wówczas, gdy pomoc skłania beneficjenta do zmiany zachowania, zaangażowania się w dodatkową działalność gospodarczą lub w działalność gospodarczą bardziej przyjazną środowisku, której nie podjąłby bez przyznanej pomocy lub którą podjąłby w ograniczonym lub innym zakresie.
27. Pomoc nie może służyć pokrywaniu kosztów działalności, którą beneficjent pomocy i tak by prowadził, i nie może rekompensować normalnego ryzyka biznesowego związanego z działalnością gospodarczą ⁽³⁸⁾.
28. Dowiedzenie efektu zachęty wymaga określenia scenariusza faktycznego i prawdopodobnego scenariusza alternatywnego braku pomocy ⁽³⁹⁾. Komisja zbada to na podstawie określenia ilościowego, o którym mowa w sekcji 3.2.1.3.
29. Komisja uznaje, że pomoc nie wywołuje efektu zachęty dla beneficjenta w tych przypadkach, w których rozpoczęcie prac nad projektem lub działaniem nastąpiło przed złożeniem przez beneficjenta pisemnego wniosku o przyznanie pomocy do organów krajowych. Jeżeli beneficjent rozpoczyna realizację projektu przed złożeniem wniosku o pomoc, pomocy przyznanej na taki projekt z zasady nie uważa się za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
30. Wniosek o przyznanie pomocy może mieć różne formy, w tym na przykład formę oferty w ramach procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji. Każdy wniosek musi zawierać co najmniej nazwę wnioskodawcy, opis projektu lub działalności, w tym ich lokalizację, oraz kwotę pomocy niezbędną do realizacji projektu.
31. W niektórych wyjątkowych przypadkach pomoc może wywoływać efekt zachęty nawet w odniesieniu do projektów, które rozpoczęto przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy. W szczególności uznaje się, że pomoc wywołuje efekt zachęty w następujących sytuacjach:
- a) pomoc jest przyznawana automatycznie zgodnie z obiektywnymi i niedyskryminacyjnymi kryteriami oraz bez dalszej ingerencji ze strony państwa członkowskiego, a środek przyjęto i wdrożono przed rozpoczęciem prac nad projektem lub działalnością objętą pomocą, z wyjątkiem kolejnych programów pomocy fiskalnej, w przypadku gdy działalność była już objęta poprzednimi programami w formie korzyści podatkowych;
 - b) przed rozpoczęciem prac organy krajowe opublikowały zawiadomienie o zamiarze ustanowienia proponowanego środka pomocy pod warunkiem zatwierdzenia środka przez Komisję, zgodnie z wymogami art. 108 ust. 3 Traktatu. Zawiadomienie to musi być udostępnione na publicznie dostępnej stronie internetowej lub w innym publicznie dostępnym medium charakteryzującym się porównywalną powszechnością i łatwością dostępu oraz musi wyraźnie określać rodzaj projektów, które państwo członkowskie proponuje uznać za kwalifikowalne, i moment, od którego państwo członkowskie zamierza uznawać takie projekty za kwalifikowalne. Nie wolno nadmiernie ograniczać proponowanej kwalifikowalności. Beneficjent musiał poinformować organ przyznający pomoc przed rozpoczęciem prac, że proponowany środek pomocy uznano za warunek podjęcia decyzji inwestycyjnych. Jeżeli państwo członkowskie opiera się na takim zawiadomieniu w celu wykazania efektu zachęty, musi w ramach zgłoszenia pomocy państwa przedstawić kopię zawiadomienia oraz link do strony internetowej, na której zostało ono opublikowane, lub odpowiedni dowód jego powszechnej dostępności;

⁽³⁸⁾ Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2013 r., HGA i inni/Komisja, C-630/11 P do C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387, pkt 104.

⁽³⁹⁾ Scenariusz ten musi być wiarygodny, autentyczny i musi odwoływać się do czynników decyzyjnych obowiązujących w momencie podejmowania przez beneficjenta pomocy decyzji o projekcie. Państwa członkowskie zachęca się, aby opierały się na oficjalnych dokumentach organów przedsiębiorstwa, ocenach ryzyka, sprawozdaniach finansowych, wewnętrznych planach operacyjnych, opiniach ekspertów oraz innych badaniach powiązanych z projektem poddanym ocenie. W wykazaniu występowania efektu zachęty państwu członkowskiemu pomoc mogą również dokumenty prognozujące popyt, prognozy kosztów, prognozy finansowe, dokumenty przedłożone komitetowi inwestycyjnemu oraz przedstawiające scenariusze inwestycyjne/operacyjne lub dokumenty przedstawione przez instytucje finansowe. Dokumenty te muszą być aktualne w okresie przeprowadzania procesu podejmowania decyzji dotyczącej inwestycji/operacji.

- c) pomoc operacyjna przyznawana istniejącym instalacjom do produkcji przyjaznej środowisku ekologicznej, w przypadku której nie następuje „rozpoczęcie prac”, ponieważ nie ma znaczącej nowej inwestycji. W takich przypadkach efekt zachęty można wykazać przez zmianę sposobu eksploatacji instalacji na przyjazny środowisku zamiast alternatywnego, tańszego sposobu eksploatacji, który jest mniej przyjazny środowisku.
32. Komisja uważa, że pomoc przyznana tylko na pokrycie kosztu dostosowania się do norm unijnych w zasadzie nie ma efektu zachęty. Efekt zachęty może występować z reguły jedynie w przypadku pomocy wykraczającej poza normy unijne. W przypadkach, w których przyjęto już odpowiednią normę unijną, lecz jeszcze ona nie obowiązuje, pomoc może mieć jednak efekt zachęty, gdy motywuje do realizacji i zakończenia inwestycji na co najmniej 18 miesięcy przed wejściem w życie normy, chyba że w sekcjach od 4.1 do 4.13 wskazano inaczej. Aby nie zniechęcać państw członkowskich do wprowadzania obowiązkowych norm krajowych, które byłyby bardziej rygorystyczne lub ambitne niż odpowiadające im normy unijne, środki pomocy mogą mieć efekt zachęty niezależnie od tego, czy istnieją obowiązkowe normy krajowe, które są bardziej rygorystyczne lub ambitne niż norma unijna. To samo dotyczy pomocy przyznanej w przypadku obowiązywania norm krajowych przyjętych w sytuacji braku norm unijnych.
- 3.1.3. *Brak naruszenia jakiegokolwiek istotnego przepisu prawa Unii*
33. Jeśli wspierana działalność lub środek pomocy lub związane z nim warunki (w tym model finansowania środka, jeśli stanowi on jego nieodłączny element) wiąże się z naruszeniem istotnego prawa Unii, pomocy nie można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Może to mieć miejsce na przykład, jeżeli pomoc podlega klauzule uzależniającym ją bezpośrednio lub pośrednio od pochodzenia produktów lub sprzętu, takim jak wymóg zakupu przez beneficjenta produktów wyprodukowanych w kraju.
- 3.2. **Przesłanka negatywna: środek pomocy nie może wpływać niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem**
- 3.2.1. *Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej*
- 3.2.1.1. *Konieczność pomocy*
34. Proponowany środek pomocy państwa musi być ukierunkowany na sytuację, w której może on spowodować istotne zmiany, które nie mogą nastąpić tylko w wyniku działania rynku, np. w postaci usuwania niedoskonałości rynku dzięki projektom lub działalnościom, na które przyznano pomoc. Chociaż ogólnie przyjmuje się, że rynki konkurencyjne zwykle okazują się efektywne pod względem rozwoju działalności gospodarczej, cen, produkcji i wykorzystania zasobów w razie wystąpienia niedoskonałości rynku, publiczna interwencja w formie pomocy państwa może spowodować poprawę efektywnego funkcjonowania rynków i w związku z tym przyczynić się do rozwoju działalności gospodarczej w zakresie, w jakim rynek sam w sobie nie okaże się efektywny. Państwo członkowskie powinno zidentyfikować niedoskonałości rynku uniemożliwiające osiągnięcie wystarczającego poziomu ochrony środowiska lub efektywnego wewnętrznego rynku energii. Główne niedoskonałości rynku związane z ochroną środowiska i energetyką, które mogą uniemożliwiać osiągnięcie optymalnego rezultatu i skutkować brakiem efektywności, są następujące:
- a) negatywne efekty zewnętrzne: są one najbardziej powszechne w przypadku środków pomocy na ochronę środowiska i powstają, kiedy nie zostanie określona odpowiednia cena zanieczyszczenia, tj. gdy dane przedsiębiorstwo nie ponosi pełnych kosztów zanieczyszczenia. W takim przypadku przedsiębiorstwa działające we własnym interesie mogą nie mieć wystarczających zachęt do uwzględniania negatywnych efektów zewnętrznych swojej działalności gospodarczej ani przy wyborze dotyczącym zastosowania konkretnej technologii, ani przy podejmowaniu decyzji o poziomie produkcji. Innymi słowy, koszty ponoszone przez przedsiębiorstwo nie stanowią pełnego odzwierciedlenia kosztów ponoszonych przez konsumentów i ogół społeczeństwa. W rezultacie nie istnieją wystarczające zachęty mogące skłonić takie przedsiębiorstwa do ograniczenia poziomu wytwarzanych zanieczyszczeń lub wprowadzenia indywidualnych środków na rzecz ochrony środowiska;
- b) pozytywne efekty zewnętrzne: fakt, że część korzyści z inwestycji przypadnie uczestnikom rynku innym niż inwestor może skłonić przedsiębiorstwa do ograniczenia inwestycji. Pozytywne efekty zewnętrzne mogą wystąpić np. w przypadku inwestycji w ekoinnowacje, stabilność systemu, nowe i innowacyjne technologie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz innowacyjne środki reagowania na popyt bądź w przypadku infrastruktury energetycznej lub środków dotyczących bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej przynoszących korzyści wielu państwom członkowskim lub szerszej grupie konsumentów;

- c) asymetria informacji: zwykle powstaje ona na rynkach, na których występują różnice w ilości informacji dostępnych po jednej ze stron rynku i informacji dostępnych po drugiej stronie rynku. Mogłoby to na przykład mieć miejsce w sytuacji, kiedy zewnętrznym inwestorom finansowym brakuje informacji dotyczących prawdopodobnej rentowności i ryzyka projektu. Może się to również zdarzyć w przypadku infrastruktury transgranicznej, kiedy jedna ze stron współpracy dysponuje ograniczonymi informacjami w porównaniu z drugą stroną. Chociaż ryzyko lub niepewność same w sobie nie prowadzą do wystąpienia niedoskonałości rynku, problem asymetrii informacji jest związany ze stopniem takiego ryzyka i niepewności. I ryzyko, i niepewność są zasadniczo większe w przypadku inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska, cechujących się zwykle dłuższymi okresami amortyzacji. Prowadzi to do większej koncentracji na horyzoncie krótkoterminowym, do czego dodatkowo mogą przyczynić się warunki finansowania takich inwestycji, w szczególności w przypadku MŚP;
- d) błędy koordynacji: mogą one uniemożliwić opracowanie projektu lub jego skuteczne zaplanowanie ze względu na rozbieżne interesy inwestorów i różne zachęty, które na nich oddziałują, tak zwane sprzeczne zachęty, koszty zawierania umów lub ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, niepewność co do rezultatów współpracy i efektów sieciowych, np. nieprzerwanych dostaw energii elektrycznej. Te błędy koordynacji mogą powstawać np. w relacjach między właścicielem budynku i najemcą w odniesieniu do rozwiązań z zakresu energooszczędności. Błędy koordynacji mogą ulec dodatkowemu pogorszeniu w wyniku problemów informacyjnych, zwłaszcza związanych z asymetrią informacji. Błędy koordynacji mogą także wynikać z konieczności osiągnięcia pewnej masy krytycznej, zanim rozpoczęcie projektu stanie się atrakcyjne pod względem komercyjnym, co może stanowić szczególnie istotny aspekt (transgranicznych) projektów infrastrukturalnych.
35. Samo występowanie niedoskonałości rynku w określonym kontekście nie jest jednak wystarczającym dowodem konieczności pomocy państwa. Mogą już istnieć inne rozwiązania polityczne i środki mające na celu skorygowanie niektórych spośród zidentyfikowanych niedoskonałości rynku. Przykładami są regulacje sektorowe, obowiązkowe normy unijne w zakresie zanieczyszczeń, zobowiązania w zakresie dostaw, mechanizmy cenowe, takie jak unijny system handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS), i podatki od emisji dwutlenku węgla. Dodatkowe środki, w tym pomoc państwa, mogą służyć do eliminacji tylko rezydualnych niedoskonałości rynku, tj. tych, które pozostają mimo zastosowania takich innych rozwiązań politycznych i środków. Ważne jest również wykazanie, jak pomoc państwa wzmacnia inne rozwiązania polityczne i środki stosowane w celu skorygowania tej samej niedoskonałości rynku. Wykazanie konieczności pomocy państwa jest zatem trudniejsze, jeśli stoi w sprzeczności z innymi rozwiązaniami politycznymi odnoszącymi się do tych samych niedoskonałości rynku. Państwo członkowskie powinno zatem również określić wszelkie istniejące rozwiązania polityczne i środki, które są już ukierunkowane na zidentyfikowane luki w przepisach lub niedoskonałości rynku.
36. Komisja uzna, że pomoc jest niezbędna, jeśli państwo członkowskie wykaże, że pomoc jest faktycznie ukierunkowana na rezydualne niedoskonałości rynku, uwzględniając również wszelkie inne istniejące już rozwiązania polityczne i środki w celu zaradzenia niektórym z określonych niedoskonałości rynku.
37. W przypadku gdy pomocy państwa udziela się na projekty lub działania, które pod względem zastosowanych technologii, poziomu ryzyka i wielkości są podobne do tych, które już zrealizowano w Unii na warunkach rynkowych, Komisja będzie zasadniczo zakładać, że nie wystąpiła niedoskonałość rynku i będzie wymagać dalszych dowodów w celu wykazania potrzeby pomocy państwa.
38. Aby wykazać konieczność pomocy, państwo członkowskie musi wykazać, że projekt lub, w przypadku programów, projekt referencyjny nie zostałby zrealizowany bez pomocy. Komisja oceni to na podstawie określenia ilościowego, o którym mowa w sekcji 3.2.1.3, lub na podstawie szczegółowej, popartej dowodami analizy przedstawionej przez państwo członkowskie, wykazującej konieczność pomocy.
- 3.2.1.2. Adekwatność
39. Proponowany środek pomocy musi być adekwatnym instrumentem polityki, aby osiągnąć zamierzony cel pomocy, co oznacza, że nie może istnieć instrument polityki i pomocy stwarzający mniej zakłóceń konkurencji, który pozwalałby osiągnąć te same wyniki.

3.2.1.2.1. Adekwatność wśród alternatywnych instrumentów polityki

40. Pomoc państwa to nie jedyny instrument polityki, z jakiego państwa członkowskie mogą korzystać, aby zachęcać do podniesienia poziomu ochrony środowiska lub zapewnienia efektywnego wewnętrznego rynku energii. Mogą istnieć dostępne inne, bardziej odpowiednie instrumenty, takie jak instrumenty rynkowe lub środki po stronie popytu obejmujące uregulowania prawne, zgodność z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim”⁽⁴⁰⁾, zamówienia publiczne lub normalizację, jak również zwiększenie finansowania infrastruktury publicznej i ogólne środki fiskalne. Ważną rolę w podnoszeniu poziomu ochrony środowiska mogą także odegrać instrumenty miękkie, takie jak dobrowolne oznakowanie ekologiczne oraz propagowanie technologii przyjaznych środowisku⁽⁴¹⁾.
41. Różne środki służące skorygowaniu tej samej niedoskonałości rynku mogą stać w sprzeczności ze sobą nawzajem. Dzieje się tak w przypadku, gdy wprowadzono efektywny mechanizm rynkowy z myślą o uporaniu się konkretnie z problemem efektów zewnętrznych, taki jak np. EU ETS. Dodatkowy środek wsparcia mający skorygować tę samą niedoskonałość rynku zagraża osłabieniem skuteczności mechanizmu rynkowego. W związku z tym, jeżeli celem programu pomocy jest zaradzenie rezydualnym niedoskonałościom rynku, trzeba go opracować w taki sposób, aby nie osłabiać skuteczności mechanizmu rynkowego.
42. Zgodność z zasadą „zanieczyszczający płaci” w przepisach dotyczących ochrony środowiska służy zapewnieniu, aby niedoskonałość rynku związana z negatywnymi efektami zewnętrznymi została skorygowana. Dlatego też pomoc państwa nie jest adekwatnym instrumentem i nie może być przyznawana w zakresie, w jakim zgodnie z obowiązującym prawem unijnym lub krajowym beneficjenta można uznać za odpowiedzialnego za zanieczyszczenie.

3.2.1.2.2. Adekwatność wśród różnych instrumentów pomocy

43. Pomoc państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią może być przyznawana w różnych formach. Państwo członkowskie powinno jednak zapewnić, aby pomoc została przyznana w formie, która prawdopodobnie spowoduje najmniejsze zakłócenia w handlu i konkurencji.
44. Pod tym względem od państwa członkowskiego wymaga się wykazania, dlaczego inne, stwarzające potencjalnie mniej zakłóceń formy pomocy, takie jak: zaliczki zwrotne w przeciwieństwie do dotacji bezpośrednich, ulgi podatkowe w porównaniu z obniżkami podatków bądź formy pomocy oparte na instrumentach finansowych, takich jak instrumenty dłużne w porównaniu z instrumentami kapitałowymi, w tym np. pożyczki uprzywilejowane lub dotacje na spłatę odsetek, gwarancje państwa lub alternatywne formy udostępnienia finansowania na korzystnych warunkach, są mniej adekwatne.
45. Dobór instrumentu pomocy powinien odpowiadać niedoskonałości rynku, której skorygowaniu służy środek pomocy. W sytuacjach, w których faktyczne przychody są niepewne, np. w przypadku środków z zakresu oszczędności energii, najbardziej adekwatnym instrumentem może być zaliczka zwrotna.

⁽⁴⁰⁾ Zgodnie z tą zasadą państwa członkowskie mają w jak największym stopniu uwzględnić w planowaniu energetycznym oraz przy podejmowaniu decyzji politycznych i inwestycyjnych alternatywne opłacalne środki na rzecz efektywności energetycznej, aby zwiększyć efektywność zapotrzebowania na energię i dostawy energii, w szczególności poprzez opłacalne oszczędności końcowego zużycia energii, inicjatywy z zakresu reakcji popytu oraz bardziej efektywne przetwarzanie, efektywny przesył i efektywną dystrybucję energii, przy jednoczesnym dalszym osiąganiu celów tych decyzji. Zob. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1).

⁽⁴¹⁾ Zastosowanie etykiet środowiskowych i oświadczeń na produktach może być kolejnym środkiem umożliwiającym konsumentom/użytkownikom świadome podejmowanie decyzji o zakupie i zwiększającym zapotrzebowanie na ekologiczne produkty. Solidne etykiety środowiskowe i wiarygodne oświadczenia, jeżeli są dobrze zaprojektowane, uznawane, zrozumiałe, budzą zaufanie konsumentów i są przez nich uważane za stosowne, mogą stanowić silne narzędzie stymulowania i kształtowania zachowań (konsumentów) skutkujących wyborami bardziej przyjaznymi środowisku. Jednym z najskuteczniejszych sposobów, dzięki którym przedsiębiorstwa będą mogły wykazać się spełnianiem wysokich norm środowiskowych wobec konsumentów i zainteresowanych stron, będzie stosowanie cenionego systemu etykietowania/certyfikacji posiadającego jasno określone kryteria i poddane zewnętrznej kontroli (przez stronę trzecią). W świetle powyższego Komisja nie włącza do niniejszych wytycznych zasad szczegółowych dotyczących pomocy na projektowanie i produkcję produktów przyjaznych środowisku.

46. Państwo członkowskie musi wykazać, że pomoc i sposób, w jaki jest ona zaprojektowana, są adekwatne do osiągnięcia celu środka, którego realizacji pomoc ma służyć.

3.2.1.3. Proporcjonalność

47. Pomoc uważa się za proporcjonalną, jeśli kwota pomocy przypadająca na beneficjenta jest ograniczona do minimum niezbędnego do przeprowadzenia projektu lub działania objętego pomocą.
48. Z reguły pomoc będzie uważana za ograniczoną do minimum niezbędnego do przeprowadzenia projektu lub działania objętego pomocą, jeśli jej wysokość odpowiada dodatkowemu kosztowi netto („luka w finansowaniu”) potrzebnemu do osiągnięcia celu środka pomocy, w porównaniu ze scenariuszem alternatywnym braku pomocy. Dodatkowy koszt netto to różnica między przychodami i kosztami gospodarczymi (w tym inwestycyjnymi i operacyjnymi) projektu objętego pomocą a przychodami i kosztami alternatywnego projektu, który beneficjent pomocy zrealizowałby w sposób wiarygodny w razie braku pomocy.
49. Szczegółowa ocena dodatkowego kosztu netto nie będzie wymagana, jeżeli kwoty pomocy zostaną określone w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, ponieważ zapewnia ona wiarygodne oszacowanie minimalnej pomocy wymaganej przez potencjalnych beneficjentów⁽⁴²⁾. W związku z tym Komisja uważa, że proporcjonalność pomocy jest zapewniona, jeżeli spełnione są następujące kryteria:
- a) procedura przetargowa jest konkurencyjna, mianowicie: jest otwarta, jasna przejrzysta i niedyskryminacyjna, oparta na obiektywnych kryteriach, określonych *ex ante* zgodnie z celem środka i minimalizujących ryzyko przetargów strategicznych;
 - b) kryteria te są publikowane z wystarczającym wyprzedzeniem w stosunku do terminu składania wniosków, aby umożliwić efektywną konkurencję⁽⁴³⁾;
 - c) budżet lub wolumen związany z procedurą przetargową jest wiążącym ograniczeniem, ponieważ można oczekiwać, że nie wszyscy oferenci otrzymają pomoc, oczekiwana liczba oferentów jest wystarczająca, aby zapewnić efektywną konkurencję, a konstrukcja procesów przetargowych, w których liczba oferentów jest podczas wdrażania programu niewystarczająca, jest korygowana w celu przywrócenia efektywnej konkurencji w kolejnych procedurach przetargowych lub, jeżeli się to nie uda, możliwie jak najszybciej w stosownych przypadkach;
 - d) unika się korekt *ex post* procedury przetargowej (takich jak późniejsze negocjacje dotyczące wyników przetargu lub racjonowanie), ponieważ mogą one osłabić efektywność rezultatu procedury.
50. Kryteria kwalifikacji stosowane do sporządzania klasyfikacji ofert, a w efekcie końcowym do przyznawania pomocy w procedurze przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji powinny zasadniczo obejmować ustalenie wkładu w realizację głównych celów środka w bezpośrednim lub pośrednim związku z kwotą pomocy, o którą ubiega się wnioskodawca. Można to wyrazić na przykład w postaci pomocy na jednostkę ochrony środowiska lub pomocy na jednostkę energii⁽⁴⁴⁾. Właściwe może być także uwzględnienie innych kryteriów kwalifikacji, które nie są bezpośrednio lub pośrednio związane z głównymi celami środka. W takich przypadkach te inne kryteria nie mogą stanowić więcej niż 30 % wagi wszystkich kryteriów kwalifikacji. Państwo członkowskie musi przedstawić powody uzasadniające proponowane podejście i zapewnić, aby było ono adekwatne do zamierzonych celów.

⁽⁴²⁾ W przypadku gdy istnieje możliwość składania „ofert niewymagających dotacji”, państwa członkowskie powinny jednak wyjaśnić, w jaki sposób zapewniona zostanie proporcjonalność. Oferty niewymagające dotacji mogą wynikać na przykład z prognozowanego wzrostu przychodów rynkowych na przestrzeni czasu lub z faktu, że zwycięscy oferenci otrzymują koncesje lub inne korzyści, jak również wsparcie cen. Należy unikać ustalania cen minimalnych lub pułapów, które ograniczają procedurę zgodną z zasadami konkurencji, naruszając proporcjonalność, nawet jeśli są one zerowe.

⁽⁴³⁾ Zwykle wystarczającym okresem jest sześć tygodni. W przypadku procedur szczególnie złożonych lub nowatorskich może zaistnieć potrzeba wydłużenia tego okresu. W uzasadnionych przypadkach, np. przy prostych lub regularnych/powtarzających się procedurach, odpowiedni może być krótszy okres.

⁽⁴⁴⁾ Podczas oceny jednostek ochrony środowiska państwa członkowskie mogą na przykład opracować metodykę, w której uwzględnią emisje lub inne zanieczyszczenia na różnych etapach wspieranej działalności gospodarczej, czas realizacji projektu lub koszty integracji systemu. Przy ustalaniu wkładu w realizację głównych celów w związku z wnioskowaną kwotą pomocy państwa członkowskie mogą na przykład zważyć poszczególne obiektywne kryteria i wybrać na podstawie kwoty pomocy na jednostkę średniej ważonej obiektywnych kryteriów lub wybrać spośród ograniczonej liczby ofert o najniższej kwocie pomocy na jednostkę obiektywnych kryteriów te, które uzyskały najwyższe wyniki w zakresie obiektywnych kryteriów. Parametry każdego takiego podejścia należy skalibrować w celu zapewnienia, aby procedura przetargowa pozostała niedyskryminacyjna, skutecznie konkurencyjna i aby odzwierciedlała wartość ekonomiczną.

51. Jeżeli pomoc nie jest przyznawana w ramach procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, dodatkowy koszt netto musi zostać określony poprzez porównanie rentowności scenariusza faktycznego i scenariusza alternatywnego. Aby w takich przypadkach określić lukę w finansowaniu, państwo członkowskie musi przedstawić określenie ilościowe w odniesieniu do scenariusza faktycznego i wiarygodnego scenariusza alternatywnego, wszystkich głównych kosztów i przychodów, szacunkowy średni ważony koszt kapitału (WACC) beneficjentów w celu zdyskontowania przyszłych przepływów środków pieniężnych, a także wartość bieżącą netto w przypadku scenariusza faktycznego i alternatywnego w całym okresie realizacji projektu. Komisja sprawdzi, czy ten scenariusz alternatywny jest realistyczny ⁽⁴⁵⁾. Państwo członkowskie musi przedstawić powody stanowiące uzasadnienie założeń przyjętych dla każdego aspektu określenia ilościowego oraz wyjaśnić i uzasadnić wszelkie zastosowane metodyki. Typowy dodatkowy koszt netto można oszacować jako różnicę między wartością bieżącą netto w przypadku scenariusza faktycznego i scenariusza alternatywnego w okresie trwania projektu referencyjnego.
52. Scenariusz alternatywny może polegać na tym, że beneficjent nie prowadzi działalności lub inwestycji albo kontynuuje działalność bez zmian. Jeżeli dowody przemawiają za tym, że jest to najbardziej prawdopodobny scenariusz alternatywny, dodatkowy koszt netto można w przybliżeniu określić jako ujemną wartość bieżącą netto projektu w scenariuszu faktycznym bez pomocy w całym okresie realizacji projektu (tym samym pośrednio zakładając, że wartość bieżąca netto w scenariuszu alternatywnym wynosi zero) ⁽⁴⁶⁾. W szczególności może to dotyczyć projektów infrastrukturalnych.
53. W przypadku pomocy indywidualnej i programów pomocy, z których korzysta szczególnie ograniczona liczba beneficjentów, obliczenia i prognozy, o których mowa w pkt 51, należy przedstawić na poziomie szczegółowego biznesplanu projektu, a w przypadku programów pomocy na podstawie jednego lub więcej projektów referencyjnych. Podobnie jeżeli zastosowanie ma pkt 52, dowody potwierdzające należy przedstawić na poziomie szczegółowego biznesplanu projektu, a w przypadku programów pomocy – na podstawie co najmniej jednego projektu referencyjnego.
54. W niektórych okolicznościach może być trudno w pełni określić korzyści i koszty dla beneficjenta, a tym samym trudność może sprawiać ilościowe określenie wartości bieżącej netto w scenariuszu faktycznym i alternatywnym. W tych przypadkach można zastosować alternatywne podejścia, jak opisano szczegółowo w rozdziale 4 w odniesieniu do poszczególnych rodzajów pomocy. W takich przypadkach pomoc można uznać za proporcjonalną, jeżeli kwota pomocy nie przekracza maksymalnej intensywności pomocy.
55. Jeżeli nie zostanie zastosowana procedura przetargowa zgodna z zasadami konkurencji, a przyszłe zmiany w kosztów i przychodów wiązać się będą z dużą niepewnością oraz występuje znaczna asymetria informacji, państwo członkowskie może być zobowiązane do wprowadzenia modeli rekompensaty, które nie opierają się wyłącznie na podejściu *ex ante*. Zamiast tego modele te będą stanowić połączenie podejść *ex ante* i *ex post* lub w ich ramach wprowadzi się mechanizm wycofania lub monitorowania kosztów *ex post*, przy jednoczesnym utrzymaniu zachęt do tego, aby beneficjenci z czasem w bardziej skuteczny sposób ograniczyli do minimum ponoszone koszty i rozwinęli prowadzoną działalność.

3.2.1.3.1. Kumulacja

56. Pomoc może być przyznawana równolegle w ramach szeregu programów pomocy lub łączona z pomocą *ad hoc* lub *de minimis* w związku z tymi samymi kosztami kwalifikowalnymi, pod warunkiem że całkowita kwota pomocy na projekt lub działalność nie prowadzi do nadmiernej rekompensaty lub przekroczenia maksymalnej kwoty pomocy dopuszczalnej w ramach niniejszych wytycznych. Jeżeli państwo członkowskie dopuszcza możliwość kumulowania pomocy przyznanej w ramach jednego środka z pomocą przyznaną w ramach innych środków, wówczas musi wskazać – w odniesieniu do każdego środka z osobna – metodę wykorzystaną do zapewnienia zgodności z warunkami określonymi w tym punkcie.

⁽⁴⁵⁾ Scenariusz, w którym jako alternatywny scenariusz inwestycyjny/operacyjny proponuje się kontynuację w perspektywie długoterminowej obecnych działań niezgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju, nie zostanie uznany za realistyczny.

⁽⁴⁶⁾ Jeżeli projekt alternatywny nie istnieje, Komisja sprawdza, czy kwota pomocy nie przekracza minimalnego poziomu niezbędnego do zapewnienia wystarczającej rentowności projektu objętego pomocą, np. poprzez umożliwienie osiągnięcia wewnętrznej stopy zwrotu na poziomie odpowiadającym poziomowi referencyjnemu lub minimalnej stopie zwrotu (tzw. hurdle rate) dla danego sektora lub danego przedsiębiorstwa. W tym celu można również wykorzystać zwykle stopy zwrotu wymagane przez beneficjenta w ramach podobnych projektów inwestycyjnych, koszt kapitału przedsiębiorstwa jako całości lub zyski zwykle odnotowywane w danym sektorze. Należy uwzględnić wszystkie istotne spodziewane koszty i korzyści z całego okresu trwania projektu.

57. Centralnie zarządzane finansowanie unijne, które nie znajduje się pod bezpośrednią ani pośrednią kontrolą państwa członkowskiego, nie stanowi pomocy państwa. Jeżeli takie finansowanie unijne łączy się z pomocą państwa, należy zapewnić, aby całkowita wysokość finansowania publicznego przyznanego w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych nie doprowadziła do nadmiernej rekompensaty.

3.2.1.4. Przejrzystość

58. Aby ograniczyć negatywne skutki poprzez zapewnienie konkurentom dostępu do odpowiednich informacji na temat wspieranych działań, zainteresowane państwo członkowskie musi zapewnić publikację w prowadzonym przez Komisję module dotyczącym przejrzystości przyznawania pomocy państwa ⁽⁴⁷⁾ lub na kompleksowej stronie internetowej dotyczącej pomocy państwa – następujących informacji na szczeblu krajowym lub regionalnym:
- pełny tekst zatwierdzonego programu pomocy lub decyzji o przyznaniu pomocy indywidualnej oraz przepisów wykonawczych do tego programu lub decyzji lub odpowiedni link do tych informacji;
 - informacji na temat każdej pomocy indywidualnej przyznanej *ad hoc* lub w ramach programu pomocy, zatwierdzonej na podstawie niniejszych wytycznych i przekraczającej 100 000 EUR ⁽⁴⁸⁾.
59. Państwa członkowskie muszą zorganizować swoje kompleksowe strony internetowe dotyczące pomocy państwa, na których zamieszczane będą informacje wymagane w niniejszej sekcji, w sposób umożliwiający łatwy dostęp do tych informacji. Informacje muszą być publikowane w niezastrzeżonym formacie arkusza kalkulacyjnego, który umożliwi skuteczne przeszukiwanie danych, ich ekstrakcję, pobieranie i łatwe udostępnianie w internecie, na przykład w formacie CSV lub XML. Taka strona internetowa musi być dostępna bez ograniczeń dla ogółu społeczeństwa. Nie wolno wymagać wcześniejszej rejestracji użytkownika w celu uzyskania dostępu do strony internetowej.
60. W przypadku programów pomocy w formie korzyści podatkowych lub korzyści wynikających z opłat parafiskalnych warunki określone w pkt 58 lit. b) zostaną uznane za spełnione, jeżeli państwa członkowskie opublikują wymagane informacje dotyczące kwot pomocy indywidualnej w następujących przedziałach (w mln EUR):
- 0,1–0,5;
 - 0,5–1;
 - 1–2;
 - 2–5;
 - 5–10;
 - 10–30;
 - 30–60;
 - 60–100;
 - 100–250;
 - 250 i więcej.
61. Informacje, o których mowa w pkt 58 lit. b), muszą zostać opublikowane w terminie sześciu miesięcy od daty przyznania pomocy lub, w przypadku pomocy w formie korzyści podatkowych, w ciągu jednego roku od daty, do której wymagane jest złożenie deklaracji podatkowej ⁽⁴⁹⁾. W przypadku pomocy niezgodnej z prawem, ale zgodnej z rynkiem wewnętrznym, państwa członkowskie będą zobowiązane zapewnić publikację tych informacji *ex post* w terminie sześciu miesięcy od dnia przyjęcia przez Komisję decyzji uznającej pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Aby umożliwić egzekwowanie zasad pomocy państwa zgodnie z Traktatem, informacje te muszą być dostępne przez co najmniej 10 lat od dnia przyznania pomocy.

⁽⁴⁷⁾ Baza danych dotycząca przejrzystości pomocy państwa. Wyszukiwanie publiczne dostępna pod adresem: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=en>.

⁽⁴⁸⁾ Wymóg ten może zostać zniesiony na należycie uzasadniony wniosek państwa członkowskiego, w przypadku gdy pełna szczegółowa publikacja osłabiłaby konkurencję w kolejnych procesach przydziału pomocy, na przykład przez umożliwienie składania przetargów strategicznych.

⁽⁴⁹⁾ Jeżeli nie obowiązuje żaden formalny wymóg dotyczący deklaracji rocznych, dzień 31 grudnia roku, na który przyznano pomoc, będzie traktowany jako data przyznania pomocy do celów wprowadzania informacji.

62. Komisja opublikuje na swojej stronie internetowej linki do stron internetowych dotyczących pomocy państwa, o których mowa w pkt 59.

3.2.2. *Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel*

63. W art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu umożliwiono Komisji uznanie pomocy przeznaczonej na ułatwianie rozwoju niektórych rodzajów działalności gospodarczej lub niektórych regionów gospodarczych za zgodną z rynkiem wewnętrznym, „o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem”.
64. Zastosowanie tej przesłanki negatywnej wymaga uprzedniego dokonania oceny zakłócającego wpływu przedmiotowej pomocy na warunki wymiany handlowej. Każdy środek pomocy z samej swojej natury spowoduje zakłócenie konkurencji lub zagrazi takim zakłóceniem i wpłynie na wymianę handlową między państwami członkowskimi, ponieważ wzmacnia pozycję konkurencyjną beneficjentów, nawet jeżeli dany środek pomocy jest konieczny, odpowiedni, proporcjonalny i przejrzysty.
65. Pomoc na cele ochrony środowiska będzie z samej swojej natury zwykle sprzyjać produktom i technologiom przyjaznym środowisku kosztem innych, powodujących większe zanieczyszczenia, i ten skutek pomocy nie będzie w zasadzie traktowany jako nadmierne zakłócenie konkurencji, ponieważ dotyczy niedoskonałości rynku, które sprawiają, że pomoc jest konieczna. Ponadto wsparcie dla produktów i technologii przyjaznych dla klimatu sprzyja osiągnięciu celów Europejskiego prawa o klimacie na lata 2030 i 2050. W przypadku środków na rzecz ochrony środowiska Komisja weźmie zatem pod uwagę ich zakłócający wpływ na konkurentów również prowadzących działalność w sposób przyjazny środowisku, nawet bez pomocy.
66. Komisja uważa, że programy otwarte dla szerszego grona potencjalnych beneficjentów mają lub mogą mieć mniej zakłócający wpływ na konkurencję niż wsparcie skierowane wyłącznie do ograniczonej liczby konkretnych beneficjentów, w szczególności jeżeli zakres środka pomocy obejmuje wszystkich konkurentów gotowych świadczyć tę samą usługę, dostarczać ten sam produkt lub zapewniać tę samą korzyść.
67. Pomoc państwa na cele ochrony środowiska i cele związane z energią może mieć niezamierzony efekt polegający na ograniczaniu korzyści rynkowych dla najbardziej efektywnych, innowacyjnych producentów, a zachęcaniu najmniej efektywnych do usprawnień, restrukturyzacji lub opuszczenia rynku. Może to również spowodować powstanie nieskutecznych barier dla wejścia na rynek bardziej wydajnych lub innowacyjnych potencjalnych konkurentów. W perspektywie długoterminowej takie zakłócenia mogą hamować innowacje, efektywność i proces przejścia na ekologicznie czystsze technologie. Ten zakłócający wpływ może być szczególnie istotny, gdy pomoc jest przyznawana na projekty, które przynoszą ograniczone korzyści przejściowe, ale na dłuższy czas blokują przejście na ekologicznie czystsze technologie, w tym na technologie konieczne do osiągnięcia średnio- i długoterminowych celów klimatycznych określonych w Europejskim prawie o klimacie. Może to dotyczyć na przykład wsparcia dla niektórych działalności wykorzystujących paliwa kopalne, które zapewniają krótkoterminową redukcję emisji gazów cieplarnianych, ale w perspektywie długoterminowej prowadzą do wolniejszej redukcji emisji. Przy założeniu, że wszystkie pozostałe warunki są jednakowe, im bliżej terminu realizacji inwestycji objętej pomocą, tym większe prawdopodobieństwo, że korzyści przejściowe mogą zostać zniwelowane przez ewentualne czynniki zniechęcające do bardziej ekologicznych technologii. Komisja uwzględni zatem w swojej ocenie te ewentualne krótko- i długoterminowe negatywne skutki dla konkurencji i wymiany handlowej.
68. Pomoc może również powodować zakłócenie konkurencji poprzez wzmocnienie lub utrzymanie znaczącej pozycji rynkowej beneficjenta. Nawet jeśli pomoc nie wzmacnia znaczącej pozycji rynkowej bezpośrednio, może wywierać taki wpływ pośrednio, zniechęcając istniejących konkurentów do ekspansji lub skłaniając ich do opuszczenia rynku bądź też zniechęcając nowych konkurentów do wejścia na rynek. Aspekt ten należy wziąć pod uwagę zwłaszcza wtedy, gdy środek wsparcia jest skierowany do ograniczonej liczby konkretnych beneficjentów lub gdy operatorzy zasiedziali zdobyli władzę rynkową przed liberalizacją rynku, jak ma to czasem miejsce na przykład na rynkach energii. Dotyczy to również procedur przetargowych zgodnych z zasadami konkurencji na rodzących się rynkach, kiedy istnieje ryzyko, że gracz o silnej pozycji rynkowej wygra większość przetargów i uniemożliwi wejście na rynek znaczącym nowym podmiotom.
69. Oprócz zakłóceń na rynkach produktowych pomoc może również oddziaływać na wybór sektora i lokalizacji. Takie zakłócenia mogą powstawać między państwami członkowskimi, kiedy przedsiębiorstwa konkurują ze sobą ponad granicami lub rozważają różne lokalizacje dla inwestycji. Pomoc mająca na celu ochronę działalności gospodarczej w jednym regionie lub przyciągnięcie jej z innych regionów w obrębie rynku wewnętrznego może powodować przeniesienie działalności lub inwestycji z jednego regionu do drugiego bez żadnego wpływu netto na środowisko. Komisja zweryfikuje, czy z pomocą nie wiążą się żadne wyraźnie negatywne skutki dla

konkurencji i wymiany handlowej. Na przykład pomoc na cele ochrony środowiska i cele związane z energią, skutkująca jedynie zmianą lokalizacji aktywności gospodarczej bez podniesienia dotychczasowego poziomu ochrony środowiska w państwach członkowskich, nie zostanie uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

70. Komisja zatwierdzi środki na podstawie niniejszych wytycznych na okres maksymalnie 10 lat, choć w niektórych przypadkach może to być dalej ograniczone (zob. pkt 76). Jeżeli państwo członkowskie pragnie przedłużyć okres obowiązywania środka poza ten maksymalny okres, może ponownie zgłosić środek. Oznacza to, że w ramach zatwierdzonych środków pomoc można przyznać w ciągu okresu maksymalnie 10 lat od daty zgłoszenia decyzji Komisji uznającej pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

3.3. Zestawienie pozytywnych skutków pomocy z negatywnymi skutkami dla konkurencji i wymiany handlowej

71. W ramach ostatniego kroku Komisja zbilansuje stwierdzone negatywne skutki środka pomocy dla konkurencji i warunków wymiany handlowej z pozytywnymi skutkami planowanej pomocy dla wspieranej działalności gospodarczej, w tym z jej wkładem w ochronę środowiska i osiągnięcie celów polityki energetycznej, a w szczególności w przejście na działania zrównoważone pod względem ekologicznym oraz w osiągnięcie prawnie wiążących celów określonych w Europejskim prawie o klimacie oraz celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu.
72. W ramach tego procesu bilansowania Komisja zwróci szczególną uwagę na art. 3 rozporządzenia (UE) 2020/852, w tym na zasadę „nie czyni poważnych szkód”⁽⁵⁰⁾, lub inne porównywalne metody. Ponadto w ramach oceny negatywnych skutków dla konkurencji i wymiany handlowej Komisja w stosownych przypadkach uwzględni negatywne efekty zewnętrzne działalności objętej pomocą, jeżeli takie efekty zewnętrzne mają negatywny wpływ na konkurencję i wymianę handlową między państwami członkowskimi w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem poprzez tworzenie lub pogłębianie niedoskonałości rynku, co dotyczy w szczególności tych efektów zewnętrznych, które mogą utrudniać osiągnięcie celów klimatycznych określonych w prawie Unii⁽⁵¹⁾.
73. Komisja uzna środek pomocy za zgodny z rynkiem wewnętrznym tylko wówczas, gdy pozytywne skutki przeważają nad skutkami negatywnymi. W przypadku gdy proponowany środek pomocy nie przyczynia się do usunięcia odpowiednio określonej niedoskonałości rynku we właściwy i proporcjonalny sposób, na przykład ze względu na przejściowy charakter świadczenia i związane z nim długoterminowe zakłócenia, jak określono w pkt 67, negatywny zakłócający wpływ na konkurencję zwykle przewyższy pozytywne skutki środka. W takim przypadku Komisja prawdopodobnie uzna, że proponowany środek pomocy jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.
74. Środki bezpośrednio lub pośrednio obejmujące wsparcie na rzecz paliw kopalnych, w szczególności paliw kopalnych generujących najwięcej zanieczyszczeń, prawdopodobnie nie przyniosą pozytywnych skutków dla środowiska, a często mają one istotny negatywny wpływ, ponieważ mogą prowadzić do zwiększenia niekorzystnych dla środowiska efektów zewnętrznych na rynku. To samo dotyczy środków obejmujących nowe inwestycje w gaz ziemny, chyba że wykazano, iż nie występuje efekt blokady technologicznej⁽⁵²⁾. Zasadniczo spowoduje to, że pozytywne bilansowanie w przypadku takich środków będzie mało prawdopodobne, jak wyjaśniono bardziej szczegółowo w rozdziale 4.

⁽⁵⁰⁾ W przypadku środków, które są identyczne ze środkami w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności zatwierdzonych przez Radę, ich zgodność z zasadą „nie czyni poważnych szkód” uznaje się za osiągniętą, ponieważ została już zweryfikowana.

⁽⁵¹⁾ Może to mieć miejsce również w przypadku, gdy pomoc zakłóca działanie instrumentów ekonomicznych wprowadzonych w celu internalizacji takich negatywnych efektów zewnętrznych (na przykład w wyniku wpływu na sygnały cenowe wysyłane w ramach EU ETS lub podobnego instrumentu).

⁽⁵²⁾ Na przykład może się to opierać na krajowym planie obniżenia emisyjności zawierającym wiążące cele lub może to obejmować wiążące zobowiązania beneficjenta do wdrożenia technologii obniżania emisyjności, takich jak CCS/CCU, zastąpienia gazu ziemnego gazem odnawialnym lub niskoemisyjnym, lub zamknięcia zakładu w terminie zgodnym z unijnymi celami klimatycznymi. Aby zrealizować unijne cele klimatyczne na lata 2030 i 2050, konieczna jest wyraźna tendencja spadkowa dla wszystkich paliw kopalnych, w tym gazu ziemnego. W ocenie skutków przygotowanej przez Komisję dla planu w zakresie celów klimatycznych na 2030 r. wyjaśniono, że do 2050 r. nieobniżone zużycie gazu ziemnego stanie się niezgodne z celem neutralności klimatycznej, a jego wykorzystanie [musi] zostać ograniczone o 66–71 % w porównaniu z 2015 r. (SWD(2020) 176 final).

75. Komisja zasadniczo odniesie się przychylnie do elementów środków proponowanych przez państwa członkowskie w celu ułatwienia udziału MŚP i, w stosownych przypadkach, społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej w procedurach przetargowych zgodnych z zasadami konkurencji, pod warunkiem że pozytywne skutki zapewnienia udziału i akceptacji przeważają nad ewentualnymi skutkami powodującymi zakłócenia.
76. Dalsze czynniki, które należy uwzględnić w celu określenia ogólnej równowagi niektórych kategorii programów pomocy w niektórych przypadkach, obejmują:
- wymóg oceny *ex post* opisanej w rozdziale 5. W takich przypadkach Komisja może ograniczyć czas trwania programów (zwykle do czterech lat lub krótszego okresu), z możliwością późniejszego ponownego zgłoszenia ich przedłużenia;
 - wymóg – w przypadku braku procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji – indywidualnego zgłaszania projektów wsparcia o określonej wielkości lub charakteryzujących się określonymi cechami;
 - wymóg, aby środki pomocy podlegały ograniczeniu czasowemu.

4. KATEGORIE POMOCY

4.1. **Pomoc na redukcję i usuwanie emisji gazów cieplarnianych, w tym poprzez wsparcie energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej**

4.1.1. *Uzasadnienie*

77. Unia ustanowiła w Europejskim prawie o klimacie wiążące i ambitne cele dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych na lata 2030 i 2050. W rozporządzeniu (UE) 2018/1999 Unia określiła swoje cele na 2030 r. w dziedzinie energii i klimatu. W dyrektywie w sprawie efektywności energetycznej Unia określiła wiążące wartości docelowe efektywności energetycznej na 2030 r. Pomoc państwa może być konieczna, aby przyczynić się do osiągnięcia tych celów unijnych i powiązanych zobowiązań krajowych.

4.1.2. *Zakres oraz wspierana działalność*

78. W sekcji 4.1 ustanawia się zasady zgodności dla środków dotyczących energii ze źródeł odnawialnych, w tym pomocy na produkcję energii odnawialnej lub paliw syntetycznych produkowanych z wykorzystaniem energii odnawialnej. Określa się w niej także zasady zgodności dla środków pomocy obejmujących szeroką gamę innych technologii ukierunkowanych przede wszystkim na redukcję emisji gazów cieplarnianych ⁽³⁾.

4.1.2.1. *Pomoc na energię odnawialną*

79. W niniejszej sekcji określa się zasady zgodności dla środków wspierających wszystkie rodzaje energii odnawialnej.
80. Wsparcie dotyczące biopaliw, biopłynów, biogazu (w tym biometanu) i paliw z biomasy można zatwierdzić wyłącznie w zakresie, w jakim paliwa objęte pomocą są zgodne z kryteriami zrównoważonego rozwoju i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych określonymi w dyrektywie (UE) 2018/2001 oraz w jej aktach wykonawczych lub delegowanych.
81. Pomoc na produkcję energii z odpadów może być uznana za zgodną z niniejszą sekcją w zakresie, w jakim jest ona ograniczona do odpadów wchodzących w zakres definicji odnawialnych źródeł energii.
82. Pomoc na produkcję wodoru odnawialnego ⁽⁴⁾ może być oceniana na podstawie niniejszej sekcji.

⁽³⁾ Obejmuje to zarówno inwestycje na terenach zdegradowanych, jak i niezagospodarowanych.

⁽⁴⁾ Obejmuje to elektrolizery przyłączone do sieci, w przypadku których zawarto umowy zakupu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych z podmiotami gospodarczymi wytwarzającymi energię elektryczną ze źródeł odnawialnych, które spełniają warunki określone w rozporządzeniu delegowanym Komisji przyjętym na podstawie art. 27 ust. 3 dyrektywy (UE) 2018/2001.

4.1.2.2. Inna pomoc na rzecz redukcji i usuwania emisji gazów cieplarnianych oraz efektywności energetycznej

83. Zasadniczo kwalifikują się wszystkie technologie, które przyczyniają się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, w tym pomocy na rzecz produkcji energii niskoemisyjnej lub paliw syntetycznych wytwarzanych z wykorzystaniem energii niskoemisyjnej, pomocy na rzecz efektywności energetycznej, w tym wysokosprawnej kogeneracji, pomocy na rzecz CCS/CCU, pomocy na rzecz reakcji popytowej i magazynowania energii, w przypadkach gdy zmniejsza to emisję, oraz pomocy na rzecz redukcji lub unikania emisji powstających w wyniku procesów przemysłowych, w tym przetwarzania surowców. Niniejsza sekcja dotyczy również wsparcia na rzecz usuwania gazów cieplarnianych ze środowiska. Niniejsza sekcja nie dotyczy środków, których głównym celem nie jest redukcja lub usunięcie emisji gazów cieplarnianych. W przypadku gdy środek przyczynia się zarówno do redukcji emisji gazów cieplarnianych, jak i do zapobiegania zanieczyszczeniom innym niż emisje gazów cieplarnianych lub ich redukcji, zgodność środka będzie podlegała ocenie na podstawie niniejszej sekcji lub sekcji 4.5, w zależności od tego, który z tych dwóch celów ma większe znaczenie.
84. Niniejsza sekcja obejmuje również specjalne projekty infrastrukturalne (w tym dotyczące wodoru, innych gazów niskoemisyjnych i dwutlenku węgla do składowania/wykorzystania), które nie wchodzą w zakres definicji infrastruktury energetycznej, a także projekty obejmujące infrastrukturę specjalną lub infrastrukturę energetyczną, lub oba te elementy, połączone z produkcją lub zużyciem/wykorzystaniem.
85. W zakresie, w jakim pomoc ułatwia inwestycje mające na celu poprawę charakterystyki energetycznej działalności przemysłowej, niniejsza sekcja ma również zastosowanie do pomocy dla MSP oraz małych spółek o średniej kapitalizacji będących dostawcami środków mających na celu poprawę charakterystyki energetycznej, aby ułatwić zawieranie umów o poprawę efektywności energetycznej w rozumieniu art. 2 pkt 27 dyrektywy 2012/27/UE.
86. Pomoc na produkcję energii z odpadów może być uznana za zgodną z niniejszą sekcją w zakresie, w jakim jest ona ograniczona do odpadów wykorzystywanych do zasilania instalacji wchodzących w zakres definicji wysokosprawnej kogeneracji.
87. Pomoc na produkcję wodoru niskoemisyjnego może być oceniana na podstawie niniejszej sekcji.
88. W ramach tej sekcji można również ocenić pomoc na wsparcie elektryfikacji z wykorzystaniem energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub niskoemisyjnej energii elektrycznej, w tym wsparcie dla procesów grzewczych i przemysłowych.

4.1.3. Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej

4.1.3.1. Konieczność pomocy

89. Punkty od 34 do 37 nie dotyczą środków na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Państwo członkowskie musi określić środki z zakresu polityki, które już wprowadzono w celu redukcji emisji gazów cieplarnianych. Chociaż EU ETS i powiązane strategie i środki internalizują niektóre koszty emisji gazów cieplarnianych, mogą one jednak nie internalizować ich jeszcze w pełni.
90. Państwo członkowskie powinno wykazać, że pomoc jest potrzebna w odniesieniu do proponowanych działań zgodnie z wymogami pkt 38, uwzględniając sytuację alternatywną⁽⁵⁵⁾, a także powiązane koszty i przychody, w tym te związane z EU ETS i powiązanymi strategiami politycznymi i środkami określonymi w pkt 89. W przypadku znacznej niepewności co do przyszłego rozwoju sytuacji rynkowej związanej z dużą częścią uzasadnienia biznesowego (co może mieć miejsce na przykład w przypadku inwestycji w energię odnawialną, przy czym przychody z energii elektrycznej nie są powiązane z kosztami produkcji) wsparcie w postaci określonego gwarantowanego wynagrodzenia w celu ograniczenia narażenia na negatywne scenariusze może zostać uznane za konieczne do zapewnienia realizacji inwestycji prywatnej. W takich przypadkach w celu zapewnienia proporcjonalności wymagane mogą być ograniczenie rentowności lub mechanizm wycofania związany z możliwymi pozytywnymi scenariuszami.

⁽⁵⁵⁾ Scenariusz alternatywny jest działaniem, które zostałyby podjęte przez beneficjenta w przypadku braku pomocy. W niektórych przypadkach dotyczących obniżenia emisyjności może to oznaczać inwestycję w rozwiązanie alternatywne mniej przyjazne środowisku. W innych przypadkach może nie dojść do podjęcia inwestycji lub inwestycja może zostać opóźniona, ale może się ona wiązać na przykład z decyzjami operacyjnymi, które przyniosłyby mniejsze korzyści dla środowiska, takimi jak decyzja o dalszej eksploatacji obiektów znajdujących się na terenie zakładu lub o zakupie energii.

91. Jeżeli państwo członkowskie wykaże, że pomoc jest potrzebna na podstawie pkt 90, Komisja zakłada, iż utrzymuje się rezydualna niedoskonałość rynku, którą można skorygować dzięki pomocy na obniżenie emisyjności, chyba że posiada dowody wskazujące, że jest inaczej.
92. W przypadku programów, które trwają ponad trzy lata, państwo członkowskie musi potwierdzić, że będzie co najmniej co trzy lata aktualizować swoją analizę powiązanych z nimi kosztów i przychodów, lub – w przypadku programów o mniejszej częstotliwości przyznawania pomocy – przed przyznaniem pomocy zapewnić, aby pomoc pozostała niezbędna w przypadku każdej kwalifikowalnej kategorii beneficjentów. Jeżeli pomoc nie jest już wymagana w przypadku danej kategorii beneficjentów, kategorię tę należy usunąć przed przyznaniem dalszej pomocy ⁽⁵⁶⁾.

4.1.3.2. Adekwatność

93. Sekcja 3.2.1.2 nie dotyczy środków na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Komisja zakłada, że pomoc państwa zasadniczo może być odpowiednim środkiem pozwalającym na osiągnięcie celów dotyczących obniżenia emisyjności, biorąc pod uwagę, że inne instrumenty polityki są zazwyczaj niewystarczające do osiągnięcia tych celów, pod warunkiem że spełnione są wszystkie inne warunki zgodności. Biorąc pod uwagę skalę i pilny charakter wyzwania związanego z obniżeniem emisyjności, można stosować różne instrumenty, w tym dotacje bezpośrednie.
94. Pomoc na ułatwienie zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej, o której mowa w pkt 85, może przyjąć jedną z następujących form:
- a) pożyczki lub gwarancji dla dostawcy usług mających na celu poprawę charakterystyki energetycznej w ramach umowy o poprawę efektywności energetycznej;
 - b) produktu finansowego mającego na celu finansowanie danego dostawcy (np. faktoring lub forfaiting).

4.1.3.3. Kwalifikowalność

95. Można oczekiwać, że środki służące obniżeniu emisyjności ukierunkowane na konkretne rodzaje działalności, które konkurują z innymi niesubsydiowanymi rodzajami działalności, będą prowadzić do większych zakłóceń konkurencji w porównaniu ze środkami otwartymi dla wszystkich konkurujących ze sobą rodzajów działalności. Państwo członkowskie powinno zatem uzasadnić środki, które nie obejmują wszystkich konkurujących ze sobą technologii i projektów – na przykład wszystkich projektów funkcjonujących na rynku energii elektrycznej lub wszystkich przedsiębiorstw wytwarzających produkty substytucyjne, które posiadają zdolność techniczną, aby skutecznie przyczynić się do redukcji emisji gazów cieplarnianych ⁽⁵⁷⁾. Uzasadnienie to powinno być oparte na obiektywnych przesłankach związanych na przykład z efektywnością, kosztami lub innymi istotnymi okolicznościami. Takie uzasadnienie może, w stosownych przypadkach, opierać się na dowodach zebranych podczas konsultacji publicznych, o których mowa w sekcji 4.1.3.4.
96. Komisja oceni przedstawione uzasadnienie i na przykład uzna, że bardziej ograniczona kwalifikowalność nie stanowi nadmiernego zakłócenia konkurencji, jeżeli:
- a) dany środek ukierunkowany jest na konkretny cel sektorowy lub technologiczny ustanowiony w prawie Unii ⁽⁵⁸⁾, na przykład program na rzecz energii odnawialnej lub efektywności energetycznej ⁽⁵⁹⁾;
 - b) środek ma na celu w szczególności wsparcie projektów demonstracyjnych;
 - c) środek ma na celu nie tylko rozwiązanie problemu obniżenia emisyjności, ale również jakości powietrza lub innych zanieczyszczeń;

⁽⁵⁶⁾ Nie miałyby to wpływu na uprawnienie do otrzymania pomocy już przyznanej (np. na podstawie umowy na 10 lat).

⁽⁵⁷⁾ Komisja co do zasady nie będzie wymagać transgranicznego otwarcia środków, chociaż może to pomóc złagodzić obawy związane z konkurencją.

⁽⁵⁸⁾ Taki jak, w stosownych przypadkach, dotyczący wodoru odnawialnego.

⁽⁵⁹⁾ Kwalifikowalność w takim przypadku powinna być ograniczona zgodnie z odpowiednimi definicjami, o ile są one dostępne w prawodawstwie sektorowym. Na przykład program opracowany z myślą o osiągnięciu naczelnego celu Unii dotyczącego energii odnawialnej powinien być otwarty dla wszystkich technologii, które spełniają definicję „odnawialnych źródeł energii” zawartą w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 8), podczas gdy program opracowany z myślą o osiągnięciu celu cząstkowego Unii powinien być otwarty dla wszystkich technologii, które mogą przyczynić się do osiągnięcia tego celu cząstkowego. Państwa członkowskie mogą jednak również dalej ograniczać zakres środków wsparcia, w tym środków dotyczących określonych rodzajów odnawialnych źródeł energii, na podstawie innych obiektywnych kryteriów, takich jak kryteria wymienione w pkt 96 lit. b)–g).

- d) państwo członkowskie wskaże powody, aby oczekiwać, że kwalifikowalne sektory lub innowacyjne technologie mogą potencjalnie wnieść istotny i efektywny kosztowo wkład w ochronę środowiska i znaczące obniżenie emisyjności w dłuższej perspektywie;
 - e) środek jest konieczny do osiągnięcia dywersyfikacji niezbędnej, aby uniknąć zwiększenia problemów związanych ze stabilnością sieci ⁽⁶⁰⁾;
 - f) bardziej selektywne podejście może prowadzić do niższych kosztów osiągnięcia ochrony środowiska (na przykład dzięki ograniczeniu kosztów integracji z systemem w wyniku dywersyfikacji, w tym między odnawialnymi źródłami energii, co może również obejmować reakcję popytową lub magazynowanie) lub mniejszych zakłóceń konkurencji;
 - g) projekt wybrano w drodze otwartego naboru w dużym zintegrowanym projekcie transgranicznym, opracowanym wspólnie przez kilka państw członkowskich i mającym na celu wniesienie istotnego wkładu w ochronę środowiska we wspólnym interesie Unii, oraz stosuje się w nim innowacyjną technologię, która jest wynikiem działalności badawczej, rozwojowej i innowacyjnej (BRI) prowadzonej przez beneficjenta lub inny podmiot, pod warunkiem że beneficjent nabywa prawa do korzystania z wyników wcześniejszej działalności BRI lub należy do podmiotów, które wcześniej zastosowały innowacyjną technologię w swoim sektorze.
97. Państwa członkowskie muszą dokonywać regularnego przeglądu zasad kwalifikowalności i wszelkich powiązanych zasad, aby zagwarantować, że uzasadnienie dla bardziej ograniczonej kwalifikowalności nadal obowiązywało w całym okresie obowiązywania każdego programu pomocy, tj. aby zagwarantować, by wszelkie ograniczenia kwalifikowalności nadal mogły być uzasadnione, gdy opracowane zostaną nowe technologie lub podejścia lub gdy dostępnych będzie więcej danych.

4.1.3.4. Konsultacje publiczne

98. Sekcja 4.1.3.4 ma zastosowanie od dnia 1 lipca 2023 r.
99. Przed zgłoszeniem pomocy, o ile nie zachodzą należycie uzasadnione wyjątkowe okoliczności, państwa członkowskie muszą przeprowadzić konsultacje publiczne w sprawie skutków dla konkurencji i proporcjonalności środków, które należy zgłosić na podstawie niniejszej sekcji. Obowiązek przeprowadzenia konsultacji nie ma zastosowania w odniesieniu do zmian już zatwierdzonych środków, które to zmiany nie powodują zmiany ich zakresu ani kwalifikowalności, ani nie przedłużają okresu ich obowiązywania o dłużej niż 10 lat od daty zgłoszenia pierwotnej decyzji Komisji uznającej pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym, ani w odniesieniu do przypadków, o których mowa w pkt 100. Aby ustalić, czy dany środek jest uzasadniony, mając na uwadze kryteria określone w niniejszych wytycznych, konieczne jest przeprowadzenie następujących konsultacji publicznych ⁽⁶¹⁾:
- a) w przypadku środków, w odniesieniu do których szacunkowa średnia roczna kwota pomocy, która ma zostać przyznana, wynosi co najmniej 150 mln EUR rocznie, konsultacji publicznych trwających co najmniej sześć tygodni, obejmujących:
 - (i) kwalifikowalność;
 - (ii) metodę i szacunkową wysokość dotacji na tonę unikniętych emisji równoważnika CO₂ ⁽⁶²⁾ (w przypadku każdego projektu lub projektu referencyjnego);
 - (iii) proponowane zastosowanie i zakres procedur przetargowych zgodnych z zasadami konkurencji oraz wszelkie proponowane wyjątki;

⁽⁶⁰⁾ W przypadku pomocy regionalnej państwo członkowskie powinno wykazać, że usługi pomocnicze i zasady redysponowania umożliwiają efektywny udział odnawialnych źródeł energii, magazynowania i w stosownych przypadkach reakcji popytowej oraz nagradzają wybory w zakresie lokalizacji i technologii, które wspierają stabilność sieci, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/943 i dyrektywą (UE) 2019/944. W przypadku gdy państwo członkowskie stwierdzi lokalny problem dotyczący bezpieczeństwa dostaw, którego nie można rozwiązać w perspektywie średnioterminowej (np. w ciągu 5–10 lat) poprzez poprawę struktury rynku lub wystarczające wzmocnienie sieci, należy opracować i ocenić środek służący rozwiązaniu tego problemu zgodnie z sekcją 4.8.

⁽⁶¹⁾ Państwa członkowskie mogą opierać się na istniejących krajowych procesach konsultacji w odniesieniu do tych wymogów. Osobna konsultacja nie jest wymagana, pod warunkiem że konsultacje obejmują elementy wymienione w niniejszych wytycznych i są prowadzone przez wymagany okres. Odrębna konsultacja może także nie być wymagana w przypadkach, o których mowa w pkt 96 lit. g).

⁽⁶²⁾ Równoważnik CO₂ (CO₂ e) stanowi jednostkę miary stosowaną do porównywania emisji z różnych gazów cieplarnianych na podstawie ich współczynnika globalnego ocieplenia poprzez przeliczenie ilości innych gazów na równoważną ilość dwutlenku węgla o takim samym współczynniku globalnego ocieplenia.

- (iv) główne parametry procesu przydziału pomocy ⁽⁶³⁾, w tym umożliwienie konkurencji między różnymi rodzajami beneficjentów ⁽⁶⁴⁾;
 - (v) główne założenia leżące u podstaw określenia ilościowego stosowanego w celu wykazania efektu zachęty, konieczności i proporcjonalności;
 - (vi) w przypadku gdy można wspierać nowe inwestycje w wytwarzanie energii lub produkcję przemysłową z wykorzystaniem gazu ziemnego, proponowane zabezpieczenia zapewniające zgodność z unijnymi celami klimatycznymi (zob. pkt 129);
- b) w przypadku środków, w odniesieniu do których szacunkowa średnia roczna kwota pomocy, która ma zostać przyznana, wynosi mniej niż 150 mln EUR rocznie, konsultacji publicznych trwających co najmniej cztery tygodnie, obejmujących:
- (i) kwalifikowalność;
 - (ii) proponowane zastosowanie i zakres procedur przetargowych zgodnych z zasadami konkurencji oraz wszelkie proponowane wyjątki;
 - (iii) w przypadku gdy można wspierać nowe inwestycje w wytwarzanie energii lub produkcję przemysłową z wykorzystaniem gazu ziemnego, proponowane zabezpieczenia zapewniające zgodność z unijnymi celami klimatycznymi (zob. pkt 129);
100. Konsultacje publiczne nie są wymagane w przypadku środków objętych zakresem pkt 99 lit. b), jeżeli stosowane są procedury przetargowe zgodne z zasadami konkurencji, a środek nie służy wsparciu inwestycji w produkcję, w tym energii, ani inną działalność opartą na paliwach kopalnych.
101. Kwestionariusze konsultacyjne muszą być publikowane na publicznie dostępnej stronie internetowej. Państwa członkowskie muszą opublikować odpowiedź na konsultacje, w której podsumują otrzymane uwagi i ustosunkują się do nich. Powinna ona obejmować wyjaśnienie sposobu, w jaki zminimalizowano ewentualne negatywne skutki dla konkurencji poprzez określenie zakresu lub kwalifikowalności proponowanego środka. W ramach zgłoszenia środków pomocy na podstawie niniejszej sekcji państwa członkowskie muszą podać link do swojej odpowiedzi na uwagi otrzymane w konsultacjach.
102. W wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może rozważyć alternatywne metody konsultacji, pod warunkiem że poglądy zainteresowanych stron zostaną uwzględnione w (dalszym) wdrażaniu pomocy. W takich przypadkach może okazać się konieczne połączenie alternatywnych metod z działaniami naprawczymi w celu zminimalizowania ewentualnego zakłócającego wpływu tego środka.

4.1.3.5. Proporcjonalność

103. Pomoc mającą na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych zasadniczo należy przyznawać w procedurze przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, jak opisano w pkt 49 i 50, tak aby cele środka ⁽⁶⁵⁾ mogły zostać osiągnięte w sposób proporcjonalny i ograniczający do minimum zakłócenia konkurencji i handlu. Budżet lub wolumen związany z procedurą przetargową jest wiążącym ograniczeniem, ponieważ można oczekiwać, że nie wszyscy oferenci otrzymają pomoc, oczekiwana liczba oferentów jest wystarczająca, aby zapewnić efektywną konkurencję, a konstrukcja procesów przetargowych, w których liczba oferentów jest podczas wdrażania programu niewystarczająca, jest korygowana w celu przywrócenia efektywnej konkurencji w kolejnych procedurach przetargowych lub, jeżeli się to nie uda, możliwie jak najszybciej w stosownych przypadkach ⁽⁶⁶⁾.

⁽⁶³⁾ Na przykład czas pomiędzy procedurą zgodną z zasadami konkurencji a okresem dostawy, zasady składania ofert, zasady ustalania cen.

⁽⁶⁴⁾ Na przykład, jeśli istnieją różne okresy obowiązywania umów, różne metodologie obliczania ilości kwalifikującej się mocy/produkcji pochodzącej z różnych technologii, różne metodologie obliczania lub wypłacania dotacji.

⁽⁶⁵⁾ Na przykład osiągnięcie celów państwa członkowskiego w zakresie obniżenia emisyjności.

⁽⁶⁶⁾ Takie wiążące ograniczenie można osiągnąć na różne uzupełniające się sposoby, w tym poprzez działania mające na celu złagodzenie ewentualnych ograniczeń po stronie podaży, dostosowanie wolumenu w celu odzwierciedlenia prawdopodobnej dostępnej podaży w danym momencie lub zmianę innych cech struktury procedury przetargowej (na przykład kryteriów kwalifikowalności do uczestnictwa); z myślą o osiągnięciu celu środka (na przykład celów państw członkowskich w zakresie obniżenia emisyjności) w sposób proporcjonalny i ograniczający do minimum zakłócenia konkurencji i handlu. Chroniąc proporcjonalności i konkurencyjności, państwa członkowskie mogą również brać pod uwagę uzasadnione oczekiwania inwestorów.

104. Procedura przetargowa powinna być zasadniczo otwarta dla wszystkich kwalifikujących się beneficjentów, aby umożliwić racjonalny pod względem kosztów przydział pomocy i ograniczyć zakłócenia konkurencji. Procedura przetargowa może być jednak ograniczona do jednej lub kilku kategorii beneficjentów, jeżeli przedstawiono dowody, w tym wszelkie odpowiednie dowody zebrane podczas konsultacji publicznych, wskazujące na przykład, że:
- a) pojedyncza procedura otwarta dla wszystkich kwalifikujących się beneficjentów prowadziłaby do nieoptymalnych wyników lub nie pozwalałaby na osiągnięcie celów danego środka; uzasadnienie to może odnosić się do kryteriów zawartych w pkt 96;
 - b) istnieje znaczna rozbieżność między wysokościami ofert, jakie mają złożyć różne kategorie beneficjentów (zasadniczo miałyby to miejsce w przypadku, gdy różnice w oczekiwanych wysokościach ofert konkurencyjnych – określone na podstawie analizy wymaganej zgodnie z pkt 90 – przekraczają 10 %); w takim przypadku można zastosować oddzielne procedury przetargowe zgodne z zasadami konkurencji, tak aby konkurowały ze sobą kategorie beneficjentów o podobnych kosztach.
105. Jeżeli państwo członkowskie powołuje się na wyjątki, o których mowa w pkt 104 lit. b), w odniesieniu do programu, który będzie trwał ponad trzy lata, w wymaganej na podstawie pkt 92 analizie należy również uwzględnić, czy nadal można powoływać się na te wyjątki. W szczególności państwa członkowskie muszą potwierdzić, że systemy te zostaną z czasem dostosowane w celu zapewnienia, aby technologie będące przedmiotem ofert, które zgodnie z oczekiwaniami będą różnić się od siebie o nie więcej niż 10 %, były objęte przetargiem w ramach tej samej procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji. Podobnie państwo członkowskie może zdecydować się na zorganizowanie oddzielnych przetargów, jeżeli z zaktualizowanej analizy określonej w pkt 92 wynika, że różnice w ofertach przekraczają 10 %.
106. Jeżeli analiza wymagana na podstawie pkt 90 wykazuje, że może istnieć znaczna rozbieżność między wysokościami ofert, jakie mają złożyć różne kategorie beneficjentów, państwa członkowskie powinny rozważyć ryzyko nadmiernej rekompensaty dla tańszych technologii. Komisja uwzględni to również w ocenie. W stosownych przypadkach mogą być wymagane pułapy ofert w celu ograniczenia maksymalnej oferty przedstawianej przez poszczególnych oferentów w poszczególnych kategoriach. Wszelkie pułapy ofert powinny być uzasadnione w odniesieniu do określenia ilościowego dla projektów referencyjnych, o których mowa w pkt 51, 52 i 53.
107. Wyjątki od wymogu przydzielania pomocy i określania poziomu pomocy w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji mogą być uzasadnione, jeżeli przedstawiono dowody, w tym dowody zebrane podczas konsultacji publicznych, z których wynika, że zastosowanie ma jeden z następujących przypadków:
- a) istnieje niewystarczająca potencjalna podaż lub liczba potencjalnych oferentów dla zapewnienia konkurencji; w takim przypadku państwo członkowskie musi wykazać, że nie jest możliwe, odpowiednio, zwiększenie konkurencji w drodze ograniczenia budżetu lub ułatwienie udziału w procedurze przetargowej (np. przez wskazanie dodatkowych gruntów pod zabudowę lub dostosowanie wymogów kwalifikacji wstępnej);
 - b) beneficjentami są małe projekty zdefiniowane w następujący sposób:
 - (i) w przypadku projektów dotyczących wytwarzania lub magazynowania energii elektrycznej – projekty o mocy zainstalowanej wynoszącej nie więcej niż 1 MW;
 - (ii) w przypadku zużycia energii elektrycznej – projekty o maksymalnym zapotrzebowaniu wynoszącym nie więcej niż 1 MW;
 - (iii) w przypadku technologii wytwarzania ciepła i produkcji gazu – projekty o mocy zainstalowanej lub równoważnej wynoszącej nie więcej niż 1 MW;
 - (iv) w przypadku projektów należących w 100 % do MŚP lub społeczności energetycznej działającej w zakresie energii odnawialnej – projekty o mocy zainstalowanej lub maksymalnym zapotrzebowaniu wynoszących nie więcej niż 6 MW;
 - (v) w przypadku projektów należących w 100 % do małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw lub społeczności energetycznej działającej w zakresie energii odnawialnej wyłącznie w zakresie produkcji energii wiatrowej – projekty o mocy zainstalowanej wynoszącej nie więcej niż 18 MW;
 - (vi) w przypadku środków na rzecz efektywności energetycznej nieobejmujących produkcję energii, z których korzystają MŚP, gdy beneficjenci otrzymują mniej niż 300 000 EUR na projekt.
 - c) poszczególne projekty spełniają oba poniższe warunki:
 - (i) projekt wybrano w drodze otwartego naboru do udziału w dużym zintegrowanym projekcie transgranicznym, opracowanym wspólnie przez kilka państw członkowskich i mającym na celu wniesienie istotnego wkładu w ochronę środowiska we wspólnym interesie Unii;

- (ii) albo w projekcie stosuje się innowacyjną technologię, która jest wynikiem działalności BRI prowadzonej przez beneficjenta lub inny podmiot, pod warunkiem że beneficjent nabywa prawa do korzystania z wyników wcześniejszej działalności BRI lub należy do podmiotów, które wcześniej zastosowały innowacyjną technologię w swoim sektorze.
108. Państwa członkowskie mogą również przy ustalaniu kwoty pomocy i jej przydzielaniu korzystać z konkurencyjnych certyfikatów lub systemów zobowiązań dostawców, pod warunkiem że:
- a) popyt w systemie ustalono poniżej poziomu potencjalnej podaży;
 - b) cenę wykupu lub kary mającą zastosowanie do konsumenta lub dostawcy, który nie zakupił wymaganej liczby certyfikatów (tj. cenę, która stanowi maksimum, jakie zostałyby zapłacone za wsparcie) ustalono na wystarczająco wysokim poziomie, aby zachęcić do przestrzegania tego obowiązku. Cena kary powinna jednak opierać się na określeniu ilościowym, o którym mowa w pkt 51, 52 i 53, aby uniknąć sytuacji, w której zbyt wysoki poziom prowadzi do nadmiernej rekompensaty;
 - c) w przypadku gdy systemy obejmują wsparcie dotyczące biopaliw, biopłynów i paliw z biomasy, państwa członkowskie muszą uwzględnić informacje na temat wsparcia już otrzymane z dokumentacji dotyczącej systemu bilansu masy, o którym mowa w art. 30 dyrektywy (UE) 2018/2001, aby uniknąć nadmiernej rekompensaty.
109. Państwa członkowskie mogą również opracować systemy wsparcia ukierunkowane na obniżenie emisyjności lub efektywność energetyczną w formie obniżek podatków lub opłat parafiskalnych, takich jak opłaty na finansowanie celów polityki ochrony środowiska. Zastosowanie procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji nie jest w przypadku takich programów obowiązkowe. Taka pomoc musi jednak być przyznawana zasadniczo w ten sam sposób wszystkim kwalifikującym się przedsiębiorstwom działającym w tym samym sektorze działalności gospodarczej, które są w takiej samej lub podobnej sytuacji faktycznej w odniesieniu do celów środka pomocy. Zgłaszające państwo członkowskie musi wprowadzić mechanizm corocznego monitorowania w celu sprawdzania, czy pomoc jest nadal konieczna. Niniejsza sekcja nie obejmuje obniżek podatków lub opłat, które odzwierciedlają podstawowe koszty dostarczania energii lub związanych z nią usług. Z zakresu niniejszej sekcji wyłączone są na przykład obniżki opłat sieciowych lub opłat finansujących mechanizmy zdolności wytwórczych.
110. W przypadku gdy obniżenie podatków lub opłat parafiskalnych powoduje zmniejszenie stałych kosztów operacyjnych, kwota pomocy nie może przekraczać różnicy między kosztami projektu lub działania przyjaznego środowisku a kosztami mniej przyjaznego środowiska scenariusza alternatywnego. Jeżeli projekt lub działanie bardziej przyjazne środowisku mogą prowadzić do potencjalnych oszczędności kosztów lub dodatkowych przychodów, należy je uwzględnić przy określaniu proporcjonalności pomocy.
111. Przy opracowywaniu programów pomocy państwo członkowskie musi uwzględnić informacje na temat wsparcia już otrzymanego z dokumentacji dotyczącej systemu bilansu masy, o którym mowa w art. 30 dyrektywy (UE) 2018/2001.
112. Jeżeli w ramach środków pomocy przyznawane są koncesje lub inne korzyści – takie jak prawo do użytkowania gruntów, dna morskiego lub rzek lub prawo do podłączenia do infrastruktury – państwa członkowskie muszą zapewnić, aby takie koncesje były przyznawane na podstawie obiektywnych i przejrzystych kryteriów związanych z celami środka (zob. pkt 50).
113. Jeżeli pomoc przyjmuje formę pożyczki uprzywilejowanej dla dostawcy usług mających na celu poprawę charakterystyki energetycznej w ramach umowy o poprawę efektywności energetycznej, za pomocą instrumentów pożyczkowych należy zapewnić znaczną stopę współinwestowania przez komercyjnych dostawców finansowania dłużnego. Zakłada się, że taka sytuacja ma miejsce, jeżeli wspomniana stopa nie jest niższa niż 30 % wartości portfela bazowych umów o poprawę efektywności energetycznej dostawcy. Spłata dokonywana przez dostawcę usług mających na celu poprawę charakterystyki energetycznej musi być co najmniej równa nominalnej wartości pożyczki. W przypadku gdy pomoc przyznawana jest w formie gwarancji, dana gwarancja publiczna nie może przekraczać 80 % pożyczki bazowej, a straty ponoszone muszą być proporcjonalnie i na tych samych warunkach przez instytucję kredytową i państwo. Kwota objęta gwarancją musi się proporcjonalnie zmniejszać w taki sposób, że gwarancja nigdy nie obejmie więcej niż 80 % pozostałej części pożyczki. Pożyczka ze środków publicznych lub gwarancja dla dostawcy środków usług mających na celu poprawę charakterystyki energetycznej musi być ograniczona do maksymalnie 10 lat.

4.1.4. *Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie*

114. Z wyjątkiem pkt 70 sekcje 3.2.2 i 3.3 nie dotyczą środków na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych.
115. Punkt ten ma zastosowanie od dnia 1 lipca 2023 r. W przypadku każdego projektu – lub w przypadku programów, każdego projektu referencyjnego – należy oszacować wysokość dotacji na tonę unikniętych emisji równoważnika CO₂ oraz przedstawić założenia i metodykę obliczeń. W miarę możliwości w ramach tych szacunków należy określić redukcję emisji netto w wyniku danego działania, biorąc pod uwagę emisje wytworzone lub ograniczone w okresie cyklu życia. Ponadto należy rozważyć krótko- i długoterminowe interakcje z wszelkimi innymi stosownymi strategiami politycznymi lub środkami, w tym z EU ETS. Aby umożliwić porównanie kosztów różnych środków ochrony środowiska, należy z reguły przyjąć podobną metodykę w przypadku wszystkich środków promowanych przez państwo członkowskie ⁽⁶⁷⁾.
116. Aby pomoc miała pozytywne skutki dla środowiska pod względem obniżenia emisyjności, nie może ona jedynie polegać na przenoszeniu emisji z jednego sektora do innego, tylko musi prowadzić do ogólnej redukcji emisji gazów cieplarnianych.
117. Aby uniknąć ryzyka podwójnych dotacji i zapewnić weryfikację redukcji emisji gazów cieplarnianych, pomoc na obniżenie emisyjności działalności przemysłowej musi prowadzić do redukcji emisji bezpośrednio wynikających z tej działalności przemysłowej. Pomoc na poprawę efektywności energetycznej w działalności przemysłowej musi prowadzić do poprawy efektywności energetycznej działalności beneficjentów.
118. Na zasadzie wyjątku od wymogu określonego w pkt 117 ostatnie zdanie poprawę efektywności energetycznej działalności przemysłowej można wesprzeć poprzez pomoc przyznawaną na ułatwianie zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej.
119. Jeżeli pomoc na ułatwianie zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej nie jest przyznawana w wyniku procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, pomoc państwa musi być przyznawana zasadniczo w ten sam sposób wszystkim kwalifikującym się przedsiębiorstwom działającym w tym samym sektorze działalności gospodarczej, które są w takiej samej lub podobnej sytuacji faktycznej w odniesieniu do celów środka pomocy.
120. Aby zapobiec przydzielaniu środków budżetowych na projekty, które nie są realizowane, co potencjalnie mogłoby zablokować wejście na rynek nowych podmiotów, państwa członkowskie muszą wykazać, że zostaną wprowadzone racjonalne środki w celu zapewnienia, aby projekty, na które przyznano pomoc, zostały rzeczywiście zrealizowane, na przykład poprzez wyznaczenie jasnych terminów realizacji projektów, sprawdzenie wykonalności projektów w ramach kwalifikacji wstępnej do otrzymania pomocy, wymaganie od uczestników wpłacenia zabezpieczeń lub monitorowanie procesu opracowania i wykonania projektów. Państwa członkowskie mogą jednak przyznać większą elastyczność w zakresie wymogów kwalifikacji wstępnej projektów opracowanych przez MŚP lub społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej i będących w 100 % ich własnością, aby zmniejszyć bariery utrudniające ich udział ⁽⁶⁸⁾.

⁽⁶⁷⁾ Przydatny punkt odniesienia stanowią zasady dotyczące obliczania redukcji emisji gazów cieplarnianych, stosowane na potrzeby funduszu innowacyjnego unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, dostępne pod adresem: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/innovfund/wp-call/2021/call-annex_c_innovfund-lsc-2021_en.pdf. Jeżeli jednak energia elektryczna jest wykorzystywana jako czynnik produkcji, stosowana metodyka musi uwzględniać emisje związane z produkcją tej energii. Państwa członkowskie mogą zdecydować się na stosowanie wysokości dotacji na tonę unikniętych emisji ekwiwalentu CO₂ jako kryterium kwalifikacji w ramach swoich środków pomocy, ale nie są do tego zobowiązane.

⁽⁶⁸⁾ Ponadto, jak stwierdzono w pkt 75, Komisja zasadniczo odniesie się przychylnie do innych elementów proponowanych przez państwa członkowskie w celu ułatwienia udziału MŚP i społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej w procedurach przetargowych zgodnych z zasadami konkurencji, pod warunkiem że pozytywne skutki zapewnienia udziału i akceptacji przeważają nad ewentualnymi skutkami powodującymi zakłócenia.

121. Pomoc na obniżenie emisyjności może przybierać różne formy, w tym formę wstępnego finansowania za pomocą dotacji i umów dotyczących bieżących wypłat pomocy, takich jak kontrakty na transakcje różnicowe ⁽⁶⁹⁾. Pomoc, która pokrywa koszty związane głównie z eksploatacją, a nie z inwestycją, powinno się stosować tylko w przypadku, gdy państwo członkowskie wykaże, że jej wynikiem są decyzje operacyjne bardziej przyjazne środowisku.
122. W przypadku gdy pomoc jest wymagana przede wszystkim do pokrycia kosztów krótkoterminowych, które mogą być zmienne, takich jak koszty paliwa z biomasy lub koszty energii elektrycznej, i jest wypłacana przez ponad rok, państwa członkowskie powinny potwierdzić, że koszty produkcji, na których opiera się kwota pomocy, będą monitorowane, a kwota pomocy będzie aktualizowana co najmniej raz w roku.
123. Pomoc musi mieć na celu przeciwdziałanie nadmiernemu zakłóceniu skutecznego funkcjonowania rynków oraz, w szczególności, zachowanie skutecznej zachęty do prowadzenia działalności i sygnałów cenowych. Na przykład beneficjenci powinni być nadal narażeni na wahania cen i ryzyko rynkowe, chyba że zagraża to osiągnięciu celu pomocy. W szczególności beneficjentów nie powinno się zachęcać do oferowania swojej produkcji poniżej kosztów krańcowych i umożliwiać im otrzymywania pomocy na produkcję w okresach, w których wartość rynkowa tej produkcji jest ujemna ⁽⁷⁰⁾
124. Komisja przeprowadzi indywidualną ocenę środków, które obejmują projekty infrastruktury specjalnej. W swojej ocenie Komisja weźmie pod uwagę między innymi wielkość infrastruktury w stosunku do właściwego rynku, wpływ na prawdopodobieństwo dodatkowych inwestycji rynkowych, zakres, w jakim infrastruktura jest początkowo przeznaczona dla indywidualnego użytkownika lub grupy użytkowników, oraz kwestię, czy istnieje wiarygodny plan lub wiążące zobowiązanie do podłączenia do szerszej sieci, okres obowiązywania wszelkich odstępstw lub zwolnień w zakresie przepisów dotyczących rynku wewnętrznego, strukturę właściwego rynku i pozycję beneficjentów na tym rynku.
125. Jeżeli na przykład infrastruktura początkowo łączy tylko ograniczoną liczbę użytkowników, można złagodzić zakłócający wpływ, jeżeli stanowi ona część planu rozwoju szerszej sieci unijnej w oparciu o następujące kryteria:
- a) księgowość dotycząca infrastruktury powinna być oddzielona od księgowości dotyczącej wszelkiej innej działalności, a koszty dostępu i użytkowania powinny być przejrzyste;
 - b) pomoc powinna być uzależniona od zobowiązań do otwarcia infrastruktury ⁽⁷¹⁾ dla stron trzecich na sprawiedliwych, rozsądnych i niedyskryminacyjnych warunkach (w tym od publicznych zaproszeń do składania wniosków o przyłączenie na równoważnych warunkach), chyba że zagraża to osiągnięciu celu pomocy;
 - c) może zaistnieć potrzeba zrównoważenia korzyści, jakie beneficjenci odnoszą do czasu wystąpienia takiego rozwoju na szerszą skalę, na przykład poprzez wniesienie wkładu w dalszą rozbudowę sieci
 - d) może zaistnieć potrzeba ograniczenia korzyści uzyskanych przez wyspecjalizowanych użytkowników lub podzielenia się nimi z innymi uczestnikami.
126. Aby uniknąć podważania celu środka lub innych celów Unii w zakresie ochrony środowiska, nie wolno stosować zachęt do produkcji energii, która wyparłaby mniej zanieczyszczające formy energii. Na przykład w przypadku wspierania kogeneracji opartej na źródłach nieodnawialnych lub wspierania produkcji energii z biomasy w miarę możliwości nie wolno stosować zachęt do produkcji energii elektrycznej lub ciepła tymi metodami w okolicznościach, w których oznaczałoby to ograniczenie odnawialnych źródeł energii niepowodujących zanieczyszczenia powietrza.

⁽⁶⁹⁾ Na podstawie kontraktu na transakcje różnicowe beneficjent jest uprawniony do otrzymania płatności równej różnicy między ustalonym kursem wykonania a kursem odniesienia, takim jak cena rynkowa, na jednostkę produkcji. W ostatnich latach kontrakty te stosowano na potrzeby środków w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, ale mogą one również obejmować kurs odniesienia związany z EU ETS – tj. kontrakty na transakcje różnicowe dotyczące dwutlenku węgla. Takie kontrakty na transakcje różnicowe dotyczące dwutlenku węgla mogą być użytecznym narzędziem służącym wprowadzaniu do obrotu przełomowych technologii, które mogą być niezbędne do obniżenia emisyjności przemysłu. Kontrakty na transakcje różnicowe mogą również obejmować zwroty od beneficjentów na rzecz podantów lub konsumentów za okresy, w których kurs odniesienia był wyższy niż kurs wykonania.

⁽⁷⁰⁾ Zgodnie z wyłączeniem przewidzianym w art. 4. ust. 3 dyrektywy (UE) 2018/2001 małe instalacje wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych mogą korzystać z bezpośredniego wsparcia cen, które pokrywa pełne koszty eksploatacji i nie wymaga od nich sprzedaży energii elektrycznej na rynku. Instalacje będą uznawane za małe, jeżeli ich moc nie przekracza obowiązującego progu określonego w art. 5 rozporządzenia (UE) 2019/943.

⁽⁷¹⁾ Odnosi się to do wykazu aktywów w ust. 19 pkt 36.

127. Pomoc na obniżenie emisyjności może powodować nadmierne zakłócenie konkurencji, jeżeli prowadzi do wyparcia inwestycji w bardziej ekologiczne rozwiązania alternatywne, które są już dostępne na rynku, lub jeżeli blokuje niektóre technologie, utrudniając rozwój rynku na szerszą skalę pod kątem bardziej ekologicznych rozwiązań i ich stosowania. W związku z tym Komisja sprawdzi również, czy środek pomocy nie stymuluje lub przedłuża okres zużycia paliw i energii pochodzących z paliw kopalnych⁽²⁾, utrudniając tym samym rozwój bardziej ekologicznych rozwiązań alternatywnych i znacząco ograniczając ogólne korzyści dla środowiska wynikające z inwestycji. Państwa członkowskie powinny wyjaśnić, w jaki sposób zamierzają uniknąć tego ryzyka, w tym poprzez wiążące zobowiązania do stosowania głównie paliw odnawialnych lub niskoemisyjnych lub też do stopniowego wycofywania źródeł paliw kopalnych.
128. Komisja uważa, że niektóre środki pomocy mają negatywny wpływ na konkurencję i wymianę handlową, którego prawdopodobnie nie da się zrównoważyć. W szczególności niektóre środki pomocy mogą pogłębić niedoskonałości rynku, powodując jego niewydolność ze szkodą dla konsumentów i dobrobytu społecznego. Na przykład środki, które stanowią zachętę do nowych inwestycji w energetykę lub produkcję przemysłową opartą na najbardziej zanieczyszczających paliwach kopalnych, takich jak węgiel kamienny, olej napędowy, węgiel brunatny, ropa naftowa, torf i łupek bitumiczny, nasilają negatywne ekologiczne efekty zewnętrzne na rynku. Nie będą one uznawane za mające jakiegokolwiek pozytywny skutki dla środowiska ze względu na niezgodność tych paliw z celami klimatycznymi Unii.
129. Podobnie środki, które stanowią zachętę do nowych inwestycji w energetykę lub produkcję przemysłową opartą na gazie ziemnym, mogą prowadzić do redukcji emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń w krótkiej perspektywie, ale w dłuższej perspektywie do nasilenia negatywnych ekologicznych efektów zewnętrznych w porównaniu z alternatywnymi inwestycjami. Aby inwestycje w gaz ziemny mogły być postrzegane jako mające pozytywne skutki dla środowiska, państwa członkowskie muszą wyjaśnić, w jaki sposób zapewnią, aby taka inwestycja przyczyniła się do osiągnięcia celu klimatycznego UE na 2030 r. i celu polegającego na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r. W szczególności państwa członkowskie muszą wyjaśnić, w jaki sposób możliwe będzie uniknięcie efektu „lock-in” w przypadku produkcji energii w oparciu o gaz lub gazowych urządzeń produkcyjnych. Na przykład może się to opierać na krajowym planie obniżenia emisyjności zawierającym wiążące cele lub może to obejmować wiążące zobowiązania beneficjenta do wdrożenia technologii obniżania emisyjności, takich jak CCS/CCU, zastąpienia gazu ziemnego gazem odnawialnym lub niskoemisyjnym, lub zamknięcia zakładu w terminie zgodnym z unijnymi celami klimatycznymi. Takie zobowiązanie powinno obejmować co najmniej jeden wiarygodny cel pośredni w zakresie redukcji emisji prowadzący do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r.
130. Produkcja biopaliw z upraw roślin spożywczych i paszowych może stworzyć dodatkowe zapotrzebowanie na grunty oraz może prowadzić do rozszerzenia terenów rolniczych na obszary o wysokiej zawartości węgla, takie jak lasy, tereny podmokłe i torfowiska, powodując dodatkowe emisje gazów cieplarnianych. Z tego względu w dyrektywie (UE) 2018/2001 wprowadzono ograniczenie dotyczące ilości biopaliw na bazie żywności i paszy, biopłynów i paliw z biomasy, które uznaje się na poczet realizacji celów dotyczących energii odnawialnej. Komisja uważa, że niektóre środki pomocy mogą przyczynić się do pogłębienia pośrednich negatywnych efektów zewnętrznych. Komisja będzie zatem co do zasady uznawać, że pomoc państwa na rzecz biopaliw, biopłynów, biogazu i paliw z biomasy wykraczające poza pułapy określające ich kwalifikowalność, które uwzględnia się przy obliczaniu końcowego zużycia energii brutto ze źródeł odnawialnych w danym państwie członkowskim zgodnie z art. 26 dyrektywy (UE) 2018/2001, prawdopodobnie nie ma pozytywnych skutków, które mogłyby przeważać nad skutkami negatywnymi środka.
131. W przypadku stwierdzenia ryzyka dodatkowych zakłóceń konkurencji lub w przypadku szczególnie nowatorskich lub złożonych środków Komisja może nałożyć warunki, jak określono w pkt 76.
132. W przypadku środków pomocy indywidualnej lub programów pomocy, z których korzysta szczególnie ograniczona liczba beneficjentów lub beneficjent zasiedziały, państwa członkowskie powinny dodatkowo wykazać, że proponowany środek pomocy nie doprowadzi do zakłócenia konkurencji, na przykład przez zwiększenie siły rynkowej. Nawet gdy pomoc nie zwiększa bezpośrednio siły rynkowej, może to robić pośrednio, zniechęcając do rozwoju, powodując wycofanie się istniejących konkurentów z rynku lub zniechęcając nowych konkurentów do wejścia na rynek. Przy ocenie negatywnych skutków tych środków pomocy Komisja skupi się w swojej analizie na przewidywalnym wpływie pomocy na konkurencję między przedsiębiorstwami na rozpatrywanych rynkach produktowych, a także na rynkach wyższego lub niższego szczebla, oraz, w stosownych przypadkach, na ryzyku nadwyżki mocy produkcyjnych. Komisja oceni także ewentualny negatywny wpływ projektu na wymianę handlową, w tym ryzyko wystąpienia sytuacji, w której państwa członkowskie prześcigałyby się w przyznawaniu dotacji, które może mieć miejsce w szczególności w odniesieniu do wyboru lokalizacji.

⁽²⁾ Dotyczy to również paliw niskoemisyjnych ze źródeł nieodnawialnych oraz nośników energii, które nie powodują emisji spalin, ale których produkcja wiąże się z wysokimi emisjami.

133. Jeżeli pomoc przyznaje się bez procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, a środek przynosi korzyści szczególnie ograniczonej liczbie beneficjentów lub beneficjentowi zasiedzialemu, Komisja może zażądać od państwa członkowskiego zobowiązania, że beneficjent ten rozpowszechni wiedzę fachową uzyskaną w wyniku realizacji projektu objętego pomocą w celu przyspieszenia wprowadzania do obrotu technologii, które zostały z powodzeniem zademonstrowane.

134. O ile wszystkie pozostałe warunki zgodności zostaną spełnione, Komisja zazwyczaj uzna bilans środków na rzecz obniżenia emisyjności za pozytywny (tj. pozytywne skutki przeważają nad zakłóceniami na rynku wewnętrznym) w świetle ich wkładu w łagodzenie zmiany klimatu, które stanowi jeden z celów środowiskowych określonych w rozporządzeniu (UE) 2020/852 lub w świetle ich wkładu w realizację celów Unii w zakresie energii i klimatu, pod warunkiem że nie ma oczywistych przesłanek wskazujących na niezgodność z zasadą „nie czyn poważnych szkód” ⁽⁷³⁾. W przypadku gdy powyższe założenie nie ma zastosowania, Komisja oceni, czy w ogólnym rozrachunku pozytywne skutki (w tym zgodność z sekcją 4.1.4 i wszelkie zobowiązania związane z pkt 129) przeważają nad negatywnym wpływem na rynek wewnętrzny.

4.2. **Pomoc na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej i efektywności środowiskowej budynków**

4.2.1. *Uzasadnienie pomocy*

135. Środki mające na celu poprawę charakterystyki energetycznej i efektywności środowiskowej budynków są ukierunkowane na negatywne efekty zewnętrzne tworząc indywidualne zachęty do osiągania celów dotyczących oszczędności energii i redukcji emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza. Oprócz ogólnych niedoskonałości rynku określonych w rozdziale 3 konkretne niedoskonałości rynku mogą wystąpić w zakresie charakterystyki energetycznej i efektywności środowiskowej budynków. Na przykład w przypadku renowacji budynków korzyści płynące ze środków na rzecz charakterystyki energetycznej i efektywności środowiskowej budynku odnosi zwykle nie tylko właściciel budynku zasadniczo ponoszący koszty renowacji, lecz także lokator. Komisja uważa zatem, że pomoc państwa może być potrzebna do promowania inwestycji mających na celu poprawę charakterystyki energetycznej i efektywności środowiskowej budynków.

4.2.2. *Zakres oraz wspierana działalność*

136. Pomoc można przyznawać na poprawę efektywności energetycznej budynków.

137. Pomoc tą można połączyć z pomocą na rzecz niektórych lub wszystkich z poniższych środków:

- a) montaż na miejscu zintegrowanych instalacji energii odnawialnej, wytwarzających energię elektryczną, chłodniczą lub chłodniczą;
- b) montaż urządzeń do magazynowania energii wytworzonej przez znajdujące się na miejscu instalacje energii odnawialnej;
- c) budowa i montaż infrastruktury ładowania, z której korzystają użytkownicy budynku, oraz powiązanej infrastruktury, takiej jak kanały przewodowe, w przypadku gdy parking znajduje się wewnątrz budynku albo fizycznie do niego przylega;
- d) montaż urządzeń służących cyfryzacji zarządzania środowiskiem i energią w budynku oraz ich kontroli, w szczególności zwiększeniu gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci, w tym montaż pasywnej instalacji wewnątrz budynku lub okablowania strukturalnego na potrzeby sieci danych oraz części pomocniczej pasywnej sieci na terenie nieruchomości, do której budynek należy, z wyjątkiem oprzewodowania lub okablowania na potrzeby sieci danych poza budynkiem;
- e) inne inwestycje, które poprawiają charakterystykę energetyczną i efektywność środowiskową budynku, w tym inwestycje w zielone dachy i urządzenia do odzysku wód opadowych.

⁽⁷³⁾ W przypadku środków, które są identyczne ze środkami w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności zatwierdzonych przez Radę, ich zgodność z zasadą „nie czyn poważnych szkód” uznaje się za osiągniętą, ponieważ została już zweryfikowana.

138. Pomoc można również przyznać na poprawę charakterystyki energetycznej urządzeń grzewczych lub chłodzących znajdujących się w budynku. Pomoc na urządzenia grzewcze lub chłodzące bezpośrednio podłączona do ciepłowniczych lub chłodniczych będzie oceniana zgodnie z warunkami mającymi zastosowanie do pomocy na systemy ciepłownicze i chłodnicze, o której mowa w sekcji 4.10. Pomoc na poprawę efektywności energetycznej procesów produkcji oraz na urządzenia produkujące energię wykorzystywaną do napędzania maszyn będzie oceniana zgodnie z warunkami mającymi zastosowanie do pomocy na rzecz redukcji i usuwania emisji gazów cieplarnianych, o której mowa w sekcji 4.1.
139. Pomoc musi powodować:
- w przypadku renowacji istniejących budynków – poprawę charakterystyki energetycznej budynku prowadzącą do zmniejszenia zapotrzebowania na energię pierwotną o co najmniej 20 % w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji lub, jeżeli dane udoskonalenia stanowią element etapowej renowacji, zmniejszenie zapotrzebowania na energię pierwotną o co najmniej 30 % w ciągu pięciu lat w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji;
 - w przypadku środków renowacyjnych dotyczących instalacji lub wymiany tylko jednego rodzaju elementów budynków ⁽⁷⁴⁾ w rozumieniu art. 2 pkt 9 dyrektywy 2010/31/UE – zmniejszenie zapotrzebowania na energię pierwotną o co najmniej 10 % w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji, pod warunkiem że państwo członkowskie wykaze, że na poziomie programu pomocy środek ten ma istotny ogólny skutek w postaci zmniejszenia zapotrzebowania na energię pierwotną;
 - w przypadku nowych budynków – poprawę charakterystyki energetycznej budynku prowadzącą do zmniejszenia zapotrzebowania na energię pierwotną o co najmniej 10 % w porównaniu z progiem ustalonym w odniesieniu do wymogów dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii w krajowych przepisach wdrażających dyrektywę 2010/31/UE.
140. Pomoc na poprawę charakterystyki energetycznej budynków można również przyznać MŚP i małym spółkom o średniej kapitalizacji, które są dostawcami usług mających na celu poprawę charakterystyki energetycznej budynku, aby ułatwić zawieranie umów o poprawę efektywności energetycznej w rozumieniu art. 2 pkt 27 dyrektywy 2012/27/UE.
- 4.2.3. *Efekt zachęty*
141. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.1.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 142 i 143.
142. Komisja uważa, że pomoc dla projektów, w których okres zwrotu z inwestycji ⁽⁷⁵⁾ jest krótszy niż pięć lat, zasadniczo nie ma efektu zachęty. Państwo członkowskie może jednak przedstawić dowody wskazujące, że pomoc jest konieczna, aby spowodować zmianę zachowania, nawet w przypadku projektów o krótszym okresie zwrotu.
143. W przypadku gdy prawo Unii nakłada na przedsiębiorstwa minimalne normy charakterystyki energetycznej budynku, które kwalifikują się jako normy unijne, pomoc na wszystkie niezbędne inwestycje umożliwiające przedsiębiorstwom spełnienie tych norm zostanie uznana za wywołującą efekt zachęty, pod warunkiem że pomoc zostanie przyznana, zanim wymogi te staną się obowiązkowe dla danego przedsiębiorstwa ⁽⁷⁶⁾. Państwo członkowskie musi zapewnić, aby beneficjenci przedstawili dokładny plan i harmonogram renowacji wykazujący, że renowacja objęta pomocą jest co najmniej wystarczająca do tego, by doprowadzić budynek do zgodności z tymi minimalnymi normami charakterystyki energetycznej budynku.
- 4.2.4. *Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej*
- 4.2.4.1. *Adekwatność*
144. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.1.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 145.

⁽⁷⁴⁾ Takie inwestycje mogłyby na przykład mieć na celu wymianę okien lub kotłów w budynku lub dotyczyć izolacji ścian.

⁽⁷⁵⁾ Okres zwrotu to czas potrzebny do odzyskania kosztów inwestycji (bez pomocy).

⁽⁷⁶⁾ Ma to zastosowanie wszędzie tam, gdzie pomoc przyznawana jest w celu umożliwienia przedsiębiorstwom spełnienia minimalnych norm charakterystyki energetycznej budynku, które kwalifikują się jako normy unijne, zanim staną się one obowiązkowe dla danego przedsiębiorstwa, niezależnie od istnienia wcześniejszych norm unijnych, które już obowiązują.

145. Pomoc na ułatwienie zawierania umów o poprawę charakterystyki energetycznej może przyjąć formę pożyczki lub gwarancji dla dostawcy usług mających na celu poprawę charakterystyki energetycznej w ramach umowy o poprawę efektywności energetycznej lub formę produktu finansowego mającego na celu finansowanie danego dostawcy (np. faktoring, forfaiting).

4.2.4.2. Proporcjonalność

146. Koszty kwalifikowalne to koszty inwestycyjne bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu charakterystyki energetycznej lub efektywności środowiskowej.
147. Intensywność pomocy nie może przekraczać 30 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku środków określonych w pkt 139 lit. a) i lit. c). W przypadku środków określonych w pkt 139 lit. b) intensywność pomocy nie może przekraczać 25 %. Jeżeli pomoc na inwestycje umożliwiające przedsiębiorstwom spełnienie minimalnych norm charakterystyki energetycznej budynku, kwalifikujących się jako normy unijne, zostaje przyznana w okresie krótszym niż 18 miesięcy przed wejściem w życie norm unijnych, intensywność pomocy nie może przekraczać 20 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku środków, o których mowa w pkt 139 lit. a) i lit. c), lub 15 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku środków, o których mowa w pkt 139 lit. b).
148. Jeżeli chodzi o pomoc przyznawaną na poprawę charakterystyki energetycznej istniejących budynków, intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych, w przypadku gdy poprawa charakterystyki energetycznej budynku prowadzi do zmniejszenia zapotrzebowania na energię pierwotną o co najmniej 40 %. Takiego zwiększenia intensywności pomocy nie stosuje się jednak w przypadku, gdy projekt, mimo że prowadzi do zmniejszenia zapotrzebowania na energię pierwotną o 40 % lub więcej, nie poprawia charakterystyki energetycznej budynku ponad poziom wynikający z minimalnych norm charakterystyki energetycznej budynku, kwalifikujących się jako normy unijne i wchodzących w życie w okresie krótszym niż 18 miesięcy.
149. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy przyznawanej małym przedsiębiorstwom lub o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy przyznawanej średnim przedsiębiorstwom.
150. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji mających miejsce na obszarach objętych pomocą, spełniających warunki art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu lub o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji mających miejsce na obszarach objętych pomocą, spełniających warunki art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.
151. W zależności od szczególnych cech środka, państwo członkowskie może również wykazać, w oparciu o analizę luk w finansowaniu, jak określono w pkt 48, 51 i 52, że wymagana jest wyższa kwota pomocy. Kwota pomocy nie może przekraczać luki w finansowaniu, jak określono w pkt 51 i 52. Jeżeli pomoc na inwestycje umożliwiające przedsiębiorstwom spełnienie minimalnych norm charakterystyki energetycznej budynku, kwalifikujących się jako normy unijne, zostaje przyznana w okresie krótszym niż 18 miesięcy przed wejściem w życie norm unijnych, maksymalna kwota pomocy nie może przekraczać 70 % luki w finansowaniu.
152. Jeżeli pomoc zostaje przyznana w wyniku procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, przeprowadzonej zgodnie z kryteriami określonymi w pkt 49 i 50, kwotę pomocy uznaje się za proporcjonalną. Jeżeli pomoc na inwestycje umożliwiające przedsiębiorstwom spełnienie minimalnych norm charakterystyki energetycznej budynku, kwalifikujących się jako normy unijne, zostaje przyznana w okresie krótszym niż 18 miesięcy przed wejściem w życie norm unijnych, państwo członkowskie musi zapewnić odpowiednie uwzględnienie ryzyka nadmiernej rekompensaty, na przykład przez ustalenie pułapów ofert.
153. Pomoc przyznana w formie instrumentów finansowych nie podlega maksymalnej intensywności pomocy określonej w pkt 147–151. W przypadku gdy pomoc przyznawana jest w formie gwarancji, nie powinna ona przekraczać 80 % pożyczki bazowej. W przypadku gdy pomoc przyznawana jest w formie pożyczki, spłata dokonywana przez właściciela lub właścicieli budynków na rzecz funduszu efektywności energetycznej lub funduszu energii odnawialnej bądź innego pośrednika finansowego musi być co najmniej równa nominalnej wartości pożyczki.

4.2.4.3. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie

154. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 155–157.
155. Pomoc na inwestycje w urządzenia wykorzystujące gaz ziemny mające na celu poprawę efektywności energetycznej budynków może prowadzić do obniżenia popytu na energię w krótkiej perspektywie, ale w dłuższej perspektywie zwiększać negatywne ekologiczne efekty zewnętrzne w porównaniu z alternatywnymi inwestycjami. Pomoc na montaż urządzeń wykorzystujących gaz ziemny może powodować nadmiernie zakłócenie konkurencji, jeżeli prowadzi do wypierania inwestycji w bardziej ekologiczne rozwiązania alternatywne, które są już dostępne na rynku, lub jeżeli blokuje niektóre technologie, utrudniając tym samym rozwój rynku pod kątem bardziej ekologicznych rozwiązań i ich stosowania. Jest mało prawdopodobne, aby pozytywne skutki środków powodujących takie przeniesienie lub efekt blokady technologicznej przeważały nad ich negatywnym wpływem na konkurencję. W ramach swojej oceny Komisja rozważy, czy urządzenia wykorzystujące gaz ziemny zastępują urządzenia wytwarzające energię, które wykorzystują najbardziej zanieczyszczające paliwa kopalne, takie jak ropa naftowa czy węgiel.
156. Alternatywy dla urządzeń wytwarzających energię, które wykorzystują zanieczyszczające paliwa kopalne, takie jak olej napędowy czy węgiel kamienny, są już na rynku dostępne. W tym kontekście uznaje się, że pomoc na instalację energooszczędnych urządzeń wytwarzających energię wykorzystujących takie paliwa nie przynosi takich samych pozytywnych skutków jak pomoc na instalację bardziej ekologicznych urządzeń wytwarzających energię. Po pierwsze, marginalną poprawę w zakresie ograniczenia popytu na energię równoważy większa emisja dwutlenku węgla związana z wykorzystywaniem paliw kopalnych. Po drugie, przyznawanie pomocy na instalację urządzeń wytwarzających energię, które wykorzystują stałe lub płynne paliwo kopalne, pociąga za sobą istotne ryzyko efektu blokady technologicznej w stosunku do technologii paliw kopalnych i wypierania inwestycji w ekologicznie czystsze i bardziej innowacyjne alternatywy dostępne na rynku poprzez zmniejszenie popytu na nie. Takie działanie zniechęcałoby również do dalszego rozwoju rynku technologii nieopartych na paliwach kopalnych. W związku z tym Komisja uważa, że mało prawdopodobne jest, aby negatywny wpływ na konkurencję pomocy na urządzenia wytwarzające energię, które wykorzystują stałe lub płynne paliwo kopalne, został zrównoważony.
157. Jeżeli pomoc przyznawana jest w formie środków finansowych, kapitału, gwarancji lub pożyczki na rzecz funduszu efektywności energetycznej lub funduszu energii odnawialnej bądź innego pośrednika finansowego, Komisja zweryfikuje, czy są ustanowione warunki gwarantujące, że fundusz efektywności energetycznej lub fundusz energii odnawialnej bądź inni pośrednicy finansowi nie uzyskają żadnych nienależnych korzyści i stosują uzasadnioną komercyjnie strategię inwestycyjną w celu wdrożenia środka pomocy na rzecz charakterystyki energetycznej budynku. W szczególności spełnione muszą być następujące warunki:
- pośrednicy finansowi lub zarządzający funduszami muszą być wybierani w drodze otwartej, przejrzystej i niedyskryminacyjnej procedury przeprowadzanej zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi;
 - są ustanowione warunki gwarantujące, że pośrednicy finansowi, w tym fundusze efektywności energetycznej lub fundusze energii odnawialnej, są zarządzani na zasadach komercyjnych i zapewnią podejmowanie decyzji w sprawie finansowania ukierunkowane na zysk;
 - zarządzający funduszem efektywności energetycznej lub funduszem energii odnawialnej bądź inni pośrednicy finansowi przenoszą korzyści w postaci wyższych kwot finansowania, niższych wymogów dotyczących zabezpieczenia, niższych opłat za udzielenie gwarancji lub niższych stóp procentowych w jak największym stopniu na beneficjentów końcowych (właścicieli lub najemców budynków).

4.3. Pomoc na ekologicznie czystą mobilność

158. W sekcjach 4.3.1 i 4.3.2 przedstawiono warunki, na jakich pomoc państwa na niektóre inwestycje mające na celu zmniejszenie lub uniknięcie emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń z sektora transportu lotniczego, drogowego, kolejowego, wodnego oraz morskiego może ułatwiać rozwój działalności gospodarczej w sposób przyjazny środowisku, nie wpływając negatywnie na warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem Unii.

159. Pomoc na inwestycje w lekkie i ciężkie pojazdy drogowe wykorzystujące gaz (w szczególności LNG, CNG i biogaz) oraz w odpowiednią drogową infrastrukturę tankowania gazu, z wyjątkiem infrastruktury LNG służącej wyłącznie do tankowania ciężkich pojazdów drogowych, nie wchodzi w zakres niniejszych wytycznych. Biorąc pod uwagę obecny etap rozwoju sytuacji rynkowej oczekuje się, że technologie te będą miały znacznie mniejszy potencjał przyczyniania się do łagodzenia zmiany klimatu i ograniczania zanieczyszczenia powietrza w porównaniu z bardziej ekologicznymi i innowacyjnymi alternatywami, a zatem oczekuje się, że nadmiernie zakłócą konkurencję, wypierając inwestycje w te bardziej ekologiczne alternatywy i powodując efekt blokady technologicznej w stosunku do rozwiązań w zakresie mobilności, które nie są zgodne z celami na lata 2030 i 2050.
- 4.3.1. *Pomoc na zakup i leasing ekologicznie czystych pojazdów i ekologicznie czystego ruchomego sprzętu do obsługi oraz na doposażenie pojazdów i ruchomego sprzętu do obsługi*
- 4.3.1.1. Uzasadnienie pomocy
160. Aby urzeczywistnić prawnie wiążący unijny cel polegający na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r., w komunikacie pt. „Europejski Zielony Ład” określono cel polegający na ograniczeniu emisji w sektorze transportu do 2050 r. o co najmniej 90 % w porównaniu z poziomami z 1990 r. W komunikacie dotyczącym strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności ⁽⁷⁷⁾ wyznaczono drogę do osiągnięcia tego celu poprzez obniżenie emisyjności zarówno poszczególnych rodzajów transportu, jak i całego łańcucha transportu ⁽⁷⁸⁾.
161. Istniejące polityki mogą wprawdzie stwarzać zachęty do wprowadzania ekologicznie czystych pojazdów poprzez określenie wiążących celów dotyczących emisji CO₂ odnoszących się do nowej floty pojazdów drogowych producentów ⁽⁷⁹⁾, poprzez internalizację klimatycznych i ekologicznych efektów zewnętrznych ⁽⁸⁰⁾ lub poprzez zwiększanie popytu na pojazdy w drodze zamówień publicznych ⁽⁸¹⁾, jednak mogą one okazać się niewystarczające, aby w pełni zaradzić niedoskonałościom rynku mającym wpływ na dany sektor. Pomimo istniejącej polityki niektóre bariery na rynku i niedoskonałości rynku mogą pozostać nieuwzględnione, co dotyczy między innymi przystępności cenowej ekologicznie czystych pojazdów w porównaniu z pojazdami konwencjonalnymi, ograniczonej dostępności infrastruktury ładowania lub tankowania oraz istnienia ekologicznych efektów zewnętrznych. Państwa członkowskie mogą zatem zapewnić pomoc odnoszącą się do tych rezydualnych niedoskonałości rynku oraz wspierającą rozwój ekologicznie czystej mobilności.
- 4.3.1.2. Zakres oraz wspierana działalność
162. Pomoc można przyznawać na nabycie i leasing nowych lub używanych ekologicznie czystych pojazdów oraz na nabycie i leasing ekologicznie czystego ruchomego sprzętu do obsługi.
163. Pomoc można przyznawać również na doposażenie, przebudowę i dostosowanie pojazdów lub ruchomego sprzętu do obsługi w następujących przypadkach:
- jeżeli pozwala to na zakwalifikowanie ich jako ekologicznie czyste pojazdy lub ekologicznie czysty ruchomy sprzęt do obsługi; lub
 - w przypadku gdy konieczne jest umożliwienie statkom i statkom powietrznym korzystania z lub zwiększenie udziału biopaliw i paliw syntetycznych, w tym odnawialnych ciekłych i gazowych paliw transportowych pochodzenia niebiologicznego, dodatkowo do – lub zamiast – paliw kopalnych lub
 - w przypadku gdy konieczne jest umożliwienie statkom korzystania z napędu wiatrowego.

⁽⁷⁷⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości”, COM(2020) 789 final.

⁽⁷⁸⁾ W komunikacie tym uwzględniono m.in. to, że do 2030 r. w użytku ma być co najmniej 30 mln bezemisyjnych samochodów osobowych i 80 000 bezemisyjnych samochodów ciężarowych, a do 2050 r. niemal wszystkie samochody osobowe, samochody dostawcze, autobusy oraz nowe pojazdy ciężkie mają być bezemisyjne.

⁽⁷⁹⁾ Rozporządzenie (UE) 2019/1242 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/631 z dnia 17 kwietnia 2019 r. określające normy emisji CO₂ dla nowych samochodów osobowych i dla nowych lekkich pojazdów użytkowych oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 443/2009 i (UE) nr 510/2011 (Dz.U. L 111 z 25.4.2019, s. 13).

⁽⁸⁰⁾ Na przykład w drodze dyrektywy 1999/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe (Dz.U. L 187 z 20.7.1999, s. 42) i EU ETS.

⁽⁸¹⁾ Na przykład w drodze dyrektywy 2009/33/WE.

4.3.1.3. Efekt zachęty

164. Oprócz warunków przedstawionych w sekcji 3.1.2 zastosowanie mają warunki określone w pkt 165–169.
165. Państwo członkowskie musi przedstawić wiarygodny scenariusz alternatywny w przypadku braku pomocy. Scenariusz alternatywny odpowiada inwestycji o takim samym potencjale, okresie eksploatacji oraz, w stosownych przypadkach, innych istotnych parametrach technicznych jak inwestycja przyjazna środowisku. Jeżeli inwestycja dotyczy nabycia lub leasingu ekologicznie czystych pojazdów lub ekologicznie czystego ruchomego sprzętu do obsługi, scenariusz alternatywny polega zasadniczo na nabyciu lub leasingu pojazdów lub ruchomego sprzętu do obsługi tej samej kategorii i o tej samej ładowności, spełniających co najmniej normy unijne, w stosownych przypadkach, które zostałyby nabyte lub wzięte w leasing bez pomocy.
166. Scenariusz alternatywny może odpowiadać dalszej eksploatacji istniejącego pojazdu lub ruchomego sprzętu do obsługi przez okres odpowiadający okresowi realizacji inwestycji przyjaznej środowisku. W takim przypadku należy uwzględnić zdyskontowane koszty konserwacji, napraw i modernizacji poniesione w tym okresie.
167. W innych przypadkach scenariusz alternatywny może polegać na późniejszej wymianie pojazdu lub ruchomego sprzętu do obsługi, w którym to przypadku należy uwzględnić zdyskontowaną wartość pojazdu lub ruchomego sprzętu do obsługi i zrównoważyć różnicę w odpowiednim ekonomicznym okresie użytkowania sprzętu. Podejście to może być szczególnie istotne w przypadku pojazdów o dłuższym ekonomicznym okresie użytkowania, takich jak statki, tabor kolejowy lub statki powietrzne.
168. W przypadku pojazdów lub ruchomego sprzętu do obsługi będących przedmiotem umów leasingowych zdyskontowaną wartość leasingu ekologicznie czystych pojazdów lub ekologicznie czystego ruchomego sprzętu do obsługi należy porównać ze zdyskontowaną wartością leasingu pojazdu lub ruchomego sprzętu do obsługi mniej przyjaznego środowisku, który byłby używany w przypadku braku pomocy.
169. W przypadku gdy inwestycja obejmuje sprzęt stanowiący dodatek do już istniejącego pojazdu lub ruchomego sprzętu do obsługi w celu poprawy jego efektywności środowiskowej (np. instalacja układów oczyszczania spalin), na koszty kwalifikowalne będą składać się całkowite koszty inwestycji.

4.3.1.4. Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej

4.3.1.4.1. Adekwatność

170. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.1.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 171.
171. Weryfikacja adekwatności wśród alternatywnych instrumentów polityki powinna uwzględniać potencjał innych niż pomoc państwa rodzajów interwencji w zakresie pobudzania rozwoju rynku ekologicznie czystej mobilności oraz ich oczekiwany wpływ w porównaniu z wpływem proponowanego środka. Takie inne rodzaje interwencji mogą obejmować wprowadzenie ogólnych środków ukierunkowanych na promowanie zakupu ekologicznie czystych pojazdów, takich jak programy premii ekologicznych lub programy złomowania pojazdów, lub tworzenie stref ograniczonej emisji w danym państwie członkowskim.

4.3.1.4.2. Proporcjonalność

172. Pomoc nie może przekraczać kosztu koniecznego do ułatwienia rozwoju danego rodzaju działalności gospodarczej w sposób zwiększający poziom ochrony środowiska (tj. poprzez przejście z pojazdów konwencjonalnych na ekologicznie czyste pojazdy i ekologicznie czysty ruchomy sprzęt do obsługi), w porównaniu ze scenariuszem alternatywnym braku pomocy. Pomoc państwa można uznać za proporcjonalną, gdy spełnione są warunki określone w pkt 173–181.
173. Co do zasady pomoc należy przyznać w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, przeprowadzonej zgodnie z kryteriami określonymi w pkt 49 i 50.

174. Jeżeli w kontekście procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji uwzględnia się kryteria inne niż kwota pomocy, o którą ubiega się wnioskodawca, zastosowanie ma pkt 50. Kryteria wyboru mogą na przykład odnosić się do oczekiwanych korzyści dla środowiska pod względem redukcji emisji ekwiwalentu CO₂ lub emisji innych zanieczyszczeń, którą to redukcję emisji przyniesie inwestycja w okresie eksploatacji. W takich przypadkach, w celu ułatwienia stwierdzenia korzyści dla środowiska, państwo członkowskie może zażądać, aby wnioskodawcy w stosownych przypadkach wskazywali w ofertach spodziewany poziom ograniczenia emisji wynikający z inwestycji, w zestawieniu z poziomem emisji porównywalnego pojazdu spełniającego normy unijne. Kryteria środowiskowe stosowane w procedurze przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji mogą również obejmować aspekty związane z cyklem życia produktu, takie jak wpływ na środowisko gospodarowania produktem pod koniec przydatności do użycia.
175. Konstrukcja procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji musi zapewniać wystarczające zachęty, aby wnioskodawcy składali oferty na projekty dotyczące nabywania pojazdów bezemisyjnych, które są przeważnie droższe niż produkty alternatywne mniej przyjazne środowisku, o ile są one dostępne w ramach danego rodzaju transportu. Musi ona między innymi gwarantować, że w wyniku stosowania kryteriów wyboru takie projekty nie będą znajdowały się w niekorzystnej sytuacji w porównaniu z innymi ekologicznie czystymi pojazdami, które nie kwalifikują się jako pojazdy bezemisyjne. Na przykład kryteria środowiskowe mogą mieć charakter premii umożliwiających przyznanie większej liczby punktów projektom przynoszącym większe korzyści dla środowiska, niż to wynika z wymogów kwalifikowalności lub głównego celu środka. W stosownych przypadkach mogą być wymagane pułapy ofert w celu ograniczenia maksymalnej oferty przedstawianej przez poszczególnych oferentów w poszczególnych kategoriach. Wszelkie pułapy ofert powinny być uzasadnione w odniesieniu do określenia ilościowego dla projektów referencyjnych, o których mowa w pkt 51, 52 i 53.
176. Na zasadzie odstępstwa od pkt 173–175 pomoc można przyznać bez zastosowania procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji w następujących przypadkach:
- a) gdy spodziewana liczba oferentów nie jest wystarczająca do tego, by zapewnić efektywną konkurencję lub uniknąć przetargów strategicznych;
 - b) gdy państwo członkowskie w odpowiedni sposób uzasadni, że procedura przetargowa zgodna z zasadami konkurencji, o której mowa w pkt 49 i 50, nie jest właściwa do zapewnienia proporcjonalności pomocy oraz że zastosowanie alternatywnych metod określonych w pkt 177–180 nie przyczyni się do zwiększenia ryzyka nadmiernego zakłócania konkurencji⁽⁸²⁾, w zależności od cech danego środka lub sektorów bądź rodzaju transportu; lub
 - c) gdy pomoc przyznaje się na nabycie lub leasing pojazdów przeznaczonych do użytku przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze lądowego, kolejowego lub wodnego transportu pasażerskiego.
177. W przypadkach, o których mowa w pkt 176, pomoc można uznać za proporcjonalną, jeżeli nie przekracza 40 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można podnieść o 10 punktów procentowych w przypadku pojazdów bezemisyjnych oraz o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw lub o 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw.
178. Koszty kwalifikowalne to koszty dodatkowe netto inwestycji. Oblicza się je jako różnicę z jednej strony między całkowitym kosztem własności ekologicznie czystego pojazdu, który ma zostać nabyty lub wzięty w leasing, a z drugiej strony pomocą a całkowitym kosztem własności ponoszonym w scenariuszu alternatywnym. Koszty, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, nie są kwalifikowalne.
179. W przypadku doposażenia pojazdów lub ruchomego sprzętu do obsługi, zgodnie z pkt 169, koszty kwalifikowalne mogą odpowiadać całkowitym kosztom doposażenia, pod warunkiem że w scenariuszu alternatywnym ekonomiczny okres użytkowania pojazdów lub ruchomego sprzętu do obsługi przy braku doposażenia pozostaje taki sam.

⁽⁸²⁾ Można to wykazać, zapewniając, aby pomoc przyznano w sposób przejrzysty i niedyskryminacyjny, a potencjalne zainteresowane strony były w wystarczającym stopniu poinformowane o zakresie stosowania środka i potencjalnych warunkach pomocy.

180. W zależności od szczególnych cech środka, państwo członkowskie może również wykazać, w oparciu o analizę luk w finansowaniu, jak określono w pkt 48, 51 i 52, że wymagana jest wyższa kwota pomocy. W takim przypadku państwo członkowskie musi prowadzić monitorowanie *ex post* w celu weryfikacji założeń dotyczących kwoty wymaganej pomocy oraz ustanawia mechanizm wycofania, jak określono w pkt 55. Kwota pomocy nie może przekraczać luki w finansowaniu, jak określono w pkt 51 i 52.
181. W przypadku pomocy indywidualnej kwotę pomocy należy ustalić na podstawie analizy luk w finansowaniu, jak określono w pkt 48, 51 i 52. W takich przypadkach państwo członkowskie musi prowadzić monitorowanie *ex post* w celu weryfikacji założeń dotyczących poziomu wymaganej pomocy oraz ustanowić mechanizm wycofania, jak określono w pkt 55.
- 4.3.1.5. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie
182. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 183–189.
183. Komisja uważa, że pomoc na inwestycje w pojazdy i ruchomy sprzęt do obsługi wykorzystujące gaz ziemny może prowadzić do redukcji emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń w perspektywie krótkoterminowej, ale w dłuższej perspektywie zwiększać negatywne ekologiczne efekty zewnętrzne w porównaniu z alternatywnymi inwestycjami. Pomoc na nabycie pojazdów i ruchomego sprzętu do obsługi wykorzystujących gaz ziemny może powodować nadmierne zakłócenie konkurencji, jeżeli prowadzi do wypierania inwestycji w bardziej ekologiczne rozwiązania alternatywne, które są już dostępne na rynku, lub jeżeli blokuje niektóre technologie, utrudniając tym samym rozwój rynku pod kątem bardziej ekologicznych rozwiązań i ich stosowania. W związku z tym Komisja uważa, że w tych przypadkach mało prawdopodobne jest, aby negatywne skutki pomocy przeznaczonej na pojazdy i ruchomy sprzęt do obsługi wykorzystujące gaz ziemny zostały zrównoważone.
184. Pomoc przeznaczoną na zakup lub leasing pojazdów do transportu wodnego i ruchomego sprzętu do obsługi zasilanych CNG i LNG można jednak uznać za niepowodującą długoterminowych efektów blokady technologicznej lub niepowodującą wypierania inwestycji w bardziej ekologiczne technologie, jeżeli państwo członkowskie wykaze, że bardziej ekologiczne rozwiązania alternatywne nie są łatwo dostępne na rynku i nie należy się spodziewać, aby były one dostępne w perspektywie krótkoterminowej ⁽⁸³⁾.
185. Alternatywy dla pojazdów zużywających najbardziej zanieczyszczające paliwa kopalne, takie jak olej napędowy, benzyna czy gaz płynny (LPG) są już dostępne na rynku do użytkowania w sektorach transportu drogowego, wodnego i kolejowego. Przyznawanie pomocy na te pojazdy pociąga za sobą istotne ryzyko efektu blokady technologicznej w stosunku do konwencjonalnych technologii i wypierania inwestycji w bardziej ekologiczne rozwiązania alternatywne dostępne na rynku, ograniczając popyt na pojazdy bardziej przyjazne środowisku. Takie działania zniechęcałyby również do dalszego rozwoju rynku technologii nieopartych na paliwach kopalnych. W tym kontekście uznaje się, że pomoc na zakup lub leasing takich pojazdów, w tym pojazdów nowej generacji i w stosownych przypadkach przewyższających normy unijne, nie przynosi takich samych pozytywnych skutków co pomoc przeznaczona na zakup lub leasing ekologicznie czystych pojazdów o niższej bezpośredniej emisji CO₂ (w spalinach/z rury wydechowej). W związku z tym Komisja uważa, że mało prawdopodobne jest, aby negatywny wpływ na konkurencję pomocy przeznaczonej na pojazdy zużywające najbardziej zanieczyszczające paliwa kopalne, takie jak olej napędowy, benzyna lub LPG, został zrównoważony.
186. Nie przewiduje się, aby statki powietrzne o zerowej emisji, zarówno elektryczne, jak i napędzane wodorem, stały się dostępne na rynku w perspektywie krótkoterminowej. Na tej podstawie Komisja uważa, że negatywne skutki pomocy państwa dla ekologicznych statków powietrznych innych niż statki powietrzne o zerowej emisji mogą zostać zrównoważone przez jej pozytywne skutki, jeśli przyczynia się ona do wprowadzenia na rynek lub przyspieszonego wprowadzenia na rynek nowych, bardziej wydajnych i znacznie bardziej przyjaznych środowisku statków powietrznych, zgodnie z drogą prowadzącą do neutralności klimatycznej, bez efektu blokady technologicznej w stosunku do pewnych technologii i wypierania inwestycji w bardziej ekologiczne rozwiązania alternatywne.

⁽⁸³⁾ W celu dokonania takiej oceny, w zależności od sektora i rodzaju transportu, Komisja przeważnie weźmie pod uwagę okres od dwóch do pięciu lat od zgłoszenia lub wdrożenia środka pomocy. Ocena Komisji oparta będzie na niezależnych badaniach rynku przekazanych przez państwo członkowskie lub na innych adekwatnych dowodach.

187. W odniesieniu do transportu lotniczego, w stosownych przypadkach, w celu złagodzenia szczególnie zakłócających skutków pomocy, w tym uwzględniając pozycję rynkową beneficjenta, lub w celu zwiększenia pozytywnych skutków środków, Komisja może wymagać od beneficjenta wycofania z eksploatacji równoważnej liczby mniej przyjaznych środowisku statków powietrznych o podobnej masie startowej, jak statki powietrzne nabyte lub wzięte w leasing z pomocą państwa.
188. Przy dokonywaniu oceny zakłócenia konkurencji spowodowanego pomocą na nabywanie lub leasing pojazdów lub ruchomego sprzętu do obsługi Komisja rozważy, czy wprowadzenie do użytku nowych pojazdów spowodowałoby powstanie lub zwiększenie istniejących niedoskonałości rynku, takich jak nadwyżki zdolności w danym sektorze.
189. Aby zaradzić spodziewanemu większemu zakłócającemu wpływowi środków zapewniających ukierunkowane wsparcie poszczególnym beneficjentom lub ograniczonej liczbie konkretnych beneficjentów⁽⁸⁴⁾ w przypadku braku procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, państwo członkowskie musi odpowiednio uzasadnić strukturę środka i wykazać, że należy uwzględnić kwestię większego ryzyka zakłócenia konkurencji⁽⁸⁵⁾.

4.3.2. Pomoc na rozwój infrastruktury ładowania lub tankowania paliwa

4.3.2.1. Uzasadnienie pomocy

190. Aby umożliwić powszechne wykorzystywanie ekologicznie czystych pojazdów oraz przejście na mobilność bezemisyjną, niezbędna jest kompleksowa sieć infrastruktury ładowania i tankowania. Szczególnie znaczącą barierą dla upowszechniania się na rynku ekologicznie czystych pojazdów jest faktycznie ograniczona dostępność infrastruktury służącej do ich ładowania lub do tankowania paliwa. Infrastruktura służąca do ładowania i tankowania pojazdów nie jest rozmieszczona równomiernie wśród państw członkowskich. Dopóki udział eksploatowanych ekologicznie czystych pojazdów pozostaje ograniczony, sam rynek może nie zapewnić powstania niezbędnej infrastruktury ładowania i tankowania.
191. W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE⁽⁸⁶⁾ ustanowiono wspólne ramy dla środków dotyczących rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych w Unii oraz określono ramy wspólnych środków dotyczących rozwoju takiej infrastruktury. Ponadto także i inne polityki promujące upowszechnianie ekologicznie czystych pojazdów mogą już zapewniać sygnały na rzecz inwestycji w rozwój infrastruktury ładowania i tankowania pojazdów. Te polityki same w sobie mogą jednak okazać się niewystarczające, aby w pełni rozwiązać kwestię zidentyfikowanych niedoskonałości rynku. Państwa członkowskie mogą zatem przyznać pomoc odnoszącą się do tych rezydualnych niedoskonałości rynku oraz wspierającą rozwój infrastruktury służącej do ładowania lub tankowania paliwa.

4.3.2.2. Zakres oraz wspierana działalność

192. Pomoc może być przyznawana na budowę, montaż, modernizację lub rozbudowę infrastruktury ładowania lub tankowania.
193. Projekty mogą również obejmować instalacje do inteligentnych procesów ładowania oraz do produkcji na miejscu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub wodoru odnawialnego lub niskoemisyjnego, bezpośrednio połączone z infrastrukturą ładowania lub tankowania, a także jednostki magazynowania na miejscu służące do magazynowania energii elektrycznej lub wodoru odnawialnego lub niskoemisyjnego, które mają być dostarczane jako paliwa transportowe. Nominalna moc produkcyjna instalacji do produkcji energii elektrycznej lub wodoru na miejscu powinna być proporcjonalna do mocy znamionowej lub zdolności tankowania infrastruktury ładowania lub tankowania, do której jest podłączona.

⁽⁸⁴⁾ Zob. pkt 66.

⁽⁸⁵⁾ Może to obejmować, w celu wykluczenia nadmiernej rekompensaty, sprawdzenie, czy pomoc nie przekracza kosztów dodatkowych netto, jak wykazano przez porównanie luki w finansowaniu w scenariuszu faktycznym i alternatywnym, oraz wprowadzenia przez państwo członkowskie mechanizmu monitorowania *ex post* w celu weryfikacji założeń dotyczących poziomu wymaganej pomocy, wraz z mechanizmem wycofania.

⁽⁸⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE z dnia 22 października 2014 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (Dz.U. L 307 z 28.10.2014, s. 1).

4.3.2.3. Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej

4.3.2.3.1. Konieczność pomocy

194. Państwo członkowskie musi zweryfikować konieczność udzielania pomocy zachęcającej do rozwoju infrastruktury ładowania lub tankowania tej samej kategorii co infrastruktura, która zostałaby wdrożona z pomocą państwa ⁽⁸⁷⁾, za pomocą otwartych konsultacji publicznych *ex ante*, niezależnego badania rynku lub w oparciu o wszelkie inne adekwatne dowody określone w sekcji 3.2.1.1. Państwo członkowskie musi wykazać w szczególności, że w perspektywie krótkoterminowej nie jest prawdopodobne rozwinięcie podobnej infrastruktury na warunkach komercyjnych ⁽⁸⁸⁾, oraz w stosownych przypadkach rozważyć wpływ systemu handlu emisjami.
195. W ramach oceny konieczności pomocy na rozwój infrastruktury ładowania i tankowania dostępnej dla użytkowników innych niż beneficjent lub beneficjenci pomocy, w tym ogólnodostępnej infrastruktury ładowania lub tankowania, można brać pod uwagę poziom penetracji rynku przez ekologicznie czyste pojazdy, które korzystałyby z tej infrastruktury, oraz natężenie ruchu w danym regionie lub danych regionach.

4.3.2.3.2. Adekwatność

196. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.1.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 197.
197. Weryfikacja adekwatności wśród alternatywnych instrumentów polityki powinna uwzględniać potencjał nowych interwencji regulacyjnych mających na celu pobudzania przejścia na ekologicznie czystą mobilność oraz ich oczekiwany wpływ w porównaniu z wpływem proponowanego środka.

4.3.2.3.3. Proporcjonalność

198. Pomoc nie może przekraczać kosztu koniecznego dla ułatwienia rozwoju danego rodzaju działalności gospodarczej w sposób zwiększający poziom ochrony środowiska. Pomoc można uznać za proporcjonalną, gdy spełnione są warunki określone w pkt 199–204.
199. Pomoc należy przyznać po zakończeniu procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, przeprowadzonej zgodnie z kryteriami określonymi w pkt 49 i 50. Konstrukcja procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji musi zapewniać wystarczające zachęty, aby wnioskodawcy składali oferty na projekty dotyczące infrastruktury ładowania lub tankowania paliwa, dostarczającej wyłącznie energię elektryczną ze źródeł odnawialnych lub wodór odnawialny. Stosowanie kryteriów przyznawania pomocy nie może prowadzić do tego, by projekty dotyczące infrastruktury ładowania lub tankowania, dostarczającej wyłącznie energię elektryczną ze źródeł odnawialnych lub wodór odnawialny, znalazły się w niekorzystnej sytuacji w porównaniu z projektami dotyczącymi infrastruktury ładowania lub tankowania, dostarczającej również energię elektryczną lub wodór, które są bardziej emisyjne w porównaniu z energią elektryczną ze źródeł odnawialnych lub wodorem odnawialnym lub które nie są odnawialne. W stosownych przypadkach mogą być wymagane pułapy ofert w celu ograniczenia maksymalnej oferty przedstawianej przez poszczególnych oferentów w poszczególnych kategoriach. Wszelkie pułapy ofert powinny być uzasadnione w odniesieniu do określenia ilościowego dla projektów referencyjnych, o których mowa w pkt 51, 52 i 53.
200. Na zasadzie odstępstwa od pkt 199 pomoc może być przyznawana w oparciu o metody inne niż procedura przetargowa zgodna z zasadami konkurencji w następujących przypadkach:
- a) gdy spodziewana liczba oferentów nie jest wystarczająca do tego, by zapewnić efektywną konkurencję lub uniknąć przetargów strategicznych;
 - b) gdy niemożliwe jest zorganizowanie procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji określonej w pkt 49 i 50;

⁽⁸⁷⁾ Na przykład w przypadku infrastruktury ładowania o normalnej lub dużej mocy.

⁽⁸⁸⁾ W celu przeprowadzenia takiej oceny Komisja przeważnie weźmie pod uwagę, czy można oczekiwać, że w okresie, który jest odpowiedni, biorąc pod uwagę okres obowiązywania środka, nastąpi wprowadzenie na warunkach handlowych infrastruktury ładowania lub tankowania. Ocena Komisji oparta będzie na wynikach konsultacji publicznych *ex ante*, na niezależnych badaniach rynku przekazanych przez państwo członkowskie lub na wszelkich innych adekwatnych dowodach.

- c) gdy pomoc przyznaje się na infrastrukturę ładowania lub tankowania przeznaczoną wyłącznie lub głównie do użytku przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze lądowego, kolejowego lub wodnego transportu pasażerskiego ⁽⁸⁹⁾;
- d) gdy pomoc przyznaje się na infrastrukturę ładowania lub tankowania przeznaczoną wyłącznie lub głównie do użytku beneficjenta pomocy, która nie jest dostępna dla ogółu społeczeństwa ⁽⁹⁰⁾, jeżeli jest to odpowiednio uzasadnione przez dane państwo członkowskie; lub
- e) gdy pomoc przyznaje się na infrastrukturę ładowania lub tankowania przeznaczoną do wykorzystania przez określone rodzaje pojazdów, w przypadku których wskaźnik penetracji rynku (na dany rodzaj pojazdu) w danym państwie członkowskim lub wolumen ruchu w danym regionie lub danych regionach jest w znacznym stopniu ograniczony ⁽⁹¹⁾.
201. W przypadkach wymienionych w pkt 200 kwota pomocy może być ustalona na podstawie analizy luk w finansowaniu, jak określono w pkt 48, 51 i 52. Państwo członkowskie musi prowadzić monitorowanie *ex post* w celu weryfikacji założeń dotyczących kwoty wymaganej pomocy oraz ustanawia mechanizm wycofania, jak określono w pkt 55.
202. Alternatywnie do pkt 201 pomoc można uznać za proporcjonalną, jeżeli nie przekracza 30 % kosztów kwalifikowalnych lub, w przypadku gdy infrastruktura ładowania lub tankowania dostarcza wyłącznie energię elektryczną ze źródeł odnawialnych lub wodoru odnawialny, 40 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można zwiększyć o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw lub o 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji mających miejsce na obszarach objętych pomocą, spełniających warunki art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu lub o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji mających miejsce na obszarach objętych pomocą, spełniających warunki art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.
203. W takich przypadkach kosztami kwalifikowalnymi są wszystkie koszty inwestycji w zakresie budowy, montażu, modernizacji lub rozbudowy infrastruktury ładowania lub tankowania. Na przykład mogą one obejmować koszty:
- a) infrastruktury ładowania lub tankowania i powiązanego sprzętu technicznego;
- b) montażu lub modernizacji elementów elektrycznych lub innego rodzaju elementów, w tym kabli elektrycznych i transformatorów elektroenergetycznych koniecznych do podłączenia infrastruktury ładowania lub tankowania do sieci lub do lokalnej jednostki wytwarzania lub magazynowania energii elektrycznej lub wodoru oraz na potrzeby zapewniania gotowości infrastruktury ładowania do obsługi inteligentnych sieci;
- c) prac z zakresu inżynierii lądowej, przystosowania terenu lub dróg, koszty instalacji i koszty pozyskania z tym związanych pozwoleń.
204. Jeżeli projekt obejmuje wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub wodoru odnawialnego lub niskoemisyjnego na miejscu lub magazynowanie na miejscu energii elektrycznej lub wodoru odnawialnego lub niskoemisyjnego, koszty kwalifikowalne mogą obejmować koszt inwestycji w jednostki produkcyjne lub instalacje magazynowania.

4.3.2.4. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie

205. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 206–216.

⁽⁸⁹⁾ Infrastruktura ładowania lub tankowania przeznaczona głównie do użytku przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze lądowego, kolejowego lub wodnego transportu pasażerskiego może być otwarta w ramach działalności pomocniczej do użytku pracowników, wykonawców zewnętrznych lub dostawców świadczących usługi na rzecz tych przedsiębiorstw.

⁽⁹⁰⁾ Infrastruktura ładowania lub tankowania przeznaczona głównie do użytku beneficjenta pomocy może być otwarta w ramach działalności pomocniczej do użytku pracowników, wykonawców zewnętrznych lub dostawców beneficjenta pomocy.

⁽⁹¹⁾ Na przykład środek ukierunkowany na pomoc na inwestycje w stacje tankowania wodoru dla pojazdów ciężkich na terminalach towarowych i w parkach logistycznych w państwie członkowskim, w którym udział w rynku pojazdów ciężkich napędzanych wodorem wynosi poniżej 2 %.

206. Nowa infrastruktura ładowania, która umożliwi przesłanie energii elektrycznej o mocy do 22 kW, musi być zdolna do obsługi funkcji inteligentnego ładowania. Zapewniłoby to optymalizację operacji ładowania i zarządzanie nimi w sposób, który nie powoduje ograniczeń przesyłowych i w pełni wykorzystuje dostępność energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych i niskie ceny energii elektrycznej w systemie.
207. Aby uniknąć powielania infrastruktury i wykorzystać aktywa, których ekonomiczny okres użytkowania jeszcze się nie skończył, w przypadku infrastruktury tankowania w transporcie wodnym i lotniczym dostarczającej paliwa syntetyczne, w tym odnawialne ciekłe i gazowe paliwa transportowe pochodzenia niebiologicznego, lub biopaliwa ⁽⁹²⁾, państwo członkowskie musi uzasadnić potrzebę nowej infrastruktury, uwzględniając parametry techniczne paliwa lub paliw, które mają być dostarczane przy pomocy tej infrastruktury. W przypadku paliw syntetycznych lub biopaliw typu „drop-in” ⁽⁹³⁾ państwo członkowskie musi rozważyć zakres, w jakim może wykorzystywać istniejącą infrastrukturę do dostarczania paliw syntetycznych lub biopaliw typu drop-in.
208. Pomoc na budowę, instalację, modernizację lub rozbudowę infrastruktury tankowania może powodować nadmierne zakłócenie konkurencji, jeżeli prowadzi do wypierania inwestycji w bardziej ekologiczne rozwiązania alternatywne, które są już dostępne na rynku, lub jeżeli blokuje niektóre technologie, utrudniając rozwój rynku na szerszą skalę pod kątem bardziej ekologicznych rozwiązań i ich stosowania. W związku z tym Komisja uważa, że w tych przypadkach jest mało prawdopodobne, aby negatywne dla konkurencji skutki pomocy na infrastrukturę tankowania dostarczającą paliwa oparte na gazie ziemnym zostały zrównoważone.
209. Biorąc pod uwagę obecny etap rozwoju rynku technologii czystej mobilności w sektorach transportu wodnego, można uznać, że pomoc na budowę, instalację, modernizację lub rozbudowę infrastruktury tankowania CNG i LNG w transporcie wodnym nie powoduje długoterminowych efektów blokady technologicznej i nie powoduje wypierania inwestycji w bardziej ekologiczne technologie, jeżeli państwo członkowskie wykaze, że bardziej ekologiczne rozwiązania alternatywne nie są łatwo dostępne na rynku i nie przewiduje się, że będą dostępne w perspektywie krótkoterminowej ⁽⁹⁴⁾, oraz pod warunkiem że infrastruktura będzie wykorzystywana do rozpoczęcia procesu przechodzenia na paliwa niskoemisyjne. Przy ocenie takiej pomocy Komisja weźmie pod uwagę, czy inwestycja stanowi część wiarygodnej ścieżki prowadzącej do obniżenia emisyjności i czy pomoc przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w przepisach Unii w zakresie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych.
210. W obszarze transportu drogowego pojazdy bezemisyjne są już realną możliwością, zwłaszcza w przypadku pojazdów lekkich. W odniesieniu do pojazdów ciężkich oczekuje się ich szerszej dostępności na rynku w najbliższej przyszłości. W związku z tym pomoc na infrastrukturę tankowania LNG dla pojazdów ciężkich przyznana po 2025 r. prawdopodobnie będzie miała negatywny wpływ na konkurencję, co do którego istnieje niewielkie prawdopodobieństwo, że zostanie zrównoważony przez jakikolwiek pozytywny wpływ. Przy ocenie pomocy na infrastrukturę tankowania dla pojazdów ciężkich Komisja weźmie pod uwagę, czy przyczynia się ona do osiągnięcia celów określonych w przepisach Unii w zakresie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych.
211. Alternatywy dla paliw kopalnych są już dostępne na rynku do użytku w sektorze transportu drogowego, niektórych segmentach sektora transportu wodnego oraz w sektorze transportu kolejowego. W tym kontekście uznaje się, że pomoc na rozwój infrastruktury tankowania dostarczającej paliwa produkowane z wykorzystaniem kopalnych źródeł lub energii, w tym wodoru z paliw kopalnych ⁽⁹⁵⁾, nie przynosi takich samych pozytywnych skutków jak pomoc na rozwój infrastruktury tankowania dostarczającej paliwa niekopalne lub niskoemisyjne. Po pierwsze, redukcje emisji CO₂ osiągnięte w sektorze transportu prawdopodobnie równoważy dalsza emisja CO₂ związana z produkcją i wykorzystywaniem paliw kopalnych, szczególnie gdy emisje te nie są skutecznie wychwytywane i składowane. Po drugie, przyznanie pomocy na infrastrukturę tankowania, która dostarcza paliwa kopalne, które nie są niskoemisyjne, może wiązać się z ryzykiem efektu blokady technologicznej w stosunku do pewnych technologii produkcji, a tym samym wypieraniem inwestycji w bardziej ekologiczne rozwią-

⁽⁹²⁾ Obejmują one zrównoważone paliwa lotnicze.

⁽⁹³⁾ Paliwa typu „drop-in” odnoszą się do paliw, które funkcjonalnie odpowiadają paliwom kopalnym będącym obecnie w użyciu, i są w pełni kompatybilne z infrastrukturą dystrybucji i z urządzeniami i silnikami pokładowymi.

⁽⁹⁴⁾ W celu dokonania takiej oceny Komisja przeważnie weźmie pod uwagę okres od dwóch do pięciu lat po zgłoszeniu lub wdrożeniu środka pomocy. Ocena Komisji oparta będzie na niezależnych badaniach rynku przekazanych przez państwo członkowskie lub na innych adekwatnych dowodach.

⁽⁹⁵⁾ Zob. komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia w zakresie wodoru na rzecz Europy neutralnej dla klimatu”, COM(2020) 301 final, pkt 3.

zania alternatywne za sprawą przesunięcia popytu z procesów produkcji, które nie obejmują wykorzystania źródeł kopalnych lub energii kopalnej, lub które są niskoemisyjne. Takie działanie zniechęcałoby również do rozwoju rynku ekologicznie czystych technologii nieopartych na paliwach kopalnych, przyczyniających się do mobilności bezemisyjnej, oraz produkcji paliw niekopalnych i energii ze źródeł niekopalnych. W związku z tym Komisja uważa, że negatywny wpływ na konkurencję pomocy na infrastrukturę tankowania dostarczającą paliwa kopalne, w tym wodór z paliw kopalnych, gdzie gazy cieplarniane emitowane w ramach produkcji wodoru nie są skutecznie wychwytywane, prawdopodobnie nie zostanie zrównoważony wobec braku wiarygodnej ścieżki prowadzącej do dostaw i stosowania paliw odnawialnych lub niskoemisyjnych w perspektywie średnioterminowej.

212. Pomoc na infrastrukturę tankowania wodoru, która nie dostarcza wyłącznie wodoru odnawialnego lub niskoemisyjnego, można zatem uznać za niepowodującą długoterminowych efektów blokady technologicznej lub niepowodującą wypierania inwestycji w bardziej ekologiczne technologie, jeżeli państwo członkowskie przedstawi wiarygodną ścieżkę stopniowego wycofywania wodoru, który nie jest odnawialny ani niskoemisyjny, do zasilania infrastruktury tankowania do 2035 r.
213. Wobec braku odpowiednich zabezpieczeń pomoc może prowadzić do tworzenia lub wzmacniania siły rynkowej, co może się wiązać z niedopuszczaniem lub ograniczaniem efektywnej konkurencji na rynkach powstających lub rozwijających się. Państwo członkowskie musi zatem zapewnić, aby konstrukcja środka pomocy uwzględniała odpowiednie zabezpieczenia przeciwdziałające temu ryzyku. Zabezpieczenia takie mogą obejmować na przykład ustalenie maksymalnego odsetka budżetu przeznaczanego na dany środek, który może być przyznany na jedno przedsiębiorstwo.
214. W stosownych przypadkach Komisja oceni, czy istnieją wystarczające zabezpieczenia do zapewnienia, aby operatorzy infrastruktury ładowania lub tankowania, którzy oferują lub dopuszczają płatności oparte na umowie w ramach swojej infrastruktury, nie dyskryminowali nienależnie dostawców usług w zakresie mobilności, na przykład poprzez stosowanie nieuzasadnionych preferencyjnych warunków dostępu lub poprzez nieuzasadnione zróżnicowanie cen. W przypadku braku takich zabezpieczeń Komisja uważa, że środek może prawdopodobnie prowadzić do nadmiernych negatywnych skutków dla konkurencji na rynku usług w zakresie mobilności.
215. Przyznawanie wszelkich koncesji lub powierzanie w inny sposób osobie trzeciej eksploatacji infrastruktury ładowania lub tankowania paliwa musi odbywać się zgodnie z zasadami konkurencji, przejrzystości i niedyskryminacji z należyтым uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, unijnych przepisów dotyczących zamówień publicznych.
216. Jeżeli pomoc przyznawana jest na budowę, instalację, modernizację lub rozbudowę infrastruktury ładowania lub tankowania dostępnej dla innych użytkowników niż beneficjenci pomocy, w tym ogólnodostępnej infrastruktury ładowania lub tankowania, infrastruktura ta musi być dostępna dla ogółu i zapewniać użytkownikom niedyskryminacyjny dostęp, w tym, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do taryf, metod uwierzytelniania i płatności oraz pozostałych warunków użytkowania. Ponadto państwo członkowskie musi zapewnić, aby opłaty pobierane od innych użytkowników niż beneficjenci pomocy za korzystanie z infrastruktury ładowania lub tankowania odpowiadały cenom rynkowym.

4.4. **Pomoc na efektywną gospodarkę zasobami i wspieranie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym**

4.4.1. *Uzasadnienie pomocy*

217. Plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym ⁽⁹⁶⁾ stanowi zorientowany na przyszłość program mający na celu przyspieszenie przejścia Unii na gospodarkę o obiegu zamkniętym w ramach zmiany transformacyjnej propagowanej w komunikacie pt. „Europejski Zielony Ład”. Plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym propaguje procesy gospodarki o obiegu zamkniętym, zachęca do zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz ma na celu zapobieganie powstawaniu odpadów oraz możliwie jak najdłuższego utrzymywania zasobów w gospodarce Unii. Cele te stanowią również warunek wstępny do osiągnięcia unijnego celu neutralności klimatycznej do 2050 r., a także czystszej i bardziej zrównoważonej gospodarki.

⁽⁹⁶⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy”, COM(2020) 98 final.

218. W kontekście przeglądu wytycznych dotyczących pomocy państwa w obszarze ochrony środowiska i energii w planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób szczególny podkreślono potrzebę odzwierciedlenia celów związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym. W tym względzie wsparcie finansowe w formie pomocy państwa w połączeniu z szerokimi, jasnymi i spójnymi przepisami może odegrać kluczową rolę we wspieraniu obiegu zamkniętego w procesach produkcji w ramach szerszej transformacji przemysłu Unii w kierunku neutralności klimatycznej i konkurencyjności w perspektywie długoterminowej. Może także mieć ogromne znaczenie, jeżeli chodzi o pomoc w ustanowieniu dobrze funkcjonującego unijnego rynku surowców wtórnych, co ograniczy presję na zasoby naturalne i doprowadzi do zrównoważonego wzrostu i tworzenia miejsc pracy oraz wzmocnienia odporności.
219. W planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym uznano ponadto rosnące znaczenie zasobów biologicznych jako kluczowego wkładu w gospodarkę UE. Zgodnie z unijną strategią dotyczącą biogospodarki ⁽⁹⁷⁾ biogospodarka wspiera cele Europejskiego Zielonego Ładu, ponieważ przyczynia się do gospodarki neutralnej pod względem emisji dwutlenku węgla, zwiększenia zrównoważenia środowiskowego, stabilności gospodarczej i zrównoważonego rozwoju społecznego oraz promowania zielonego wzrostu. Wsparcie finansowe w formie pomocy państwa może odegrać kluczową rolę we wspieraniu wdrażania zrównoważonych praktyk w zakresie biogospodarki, takich jak wsparcie dla materiałów i produktów pochodzenia biologicznego produkowanych w sposób zrównoważony, które mogą pomóc w osiągnięciu neutralności klimatycznej i które nie zostałyby przyjęte przez sam rynek.

4.4.2. Zakres oraz wspierana działalność

220. Pomoc w ramach niniejszej sekcji można przyznawać na następujące rodzaje inwestycji:
- a) inwestycje służące poprawie efektywnej gospodarki zasobami poprzez dowolny z poniższych elementów:
 - (i) ograniczenie ilości zasobów netto zużywanych do produkcji tej samej ilości produktu ⁽⁹⁸⁾ lub
 - (ii) zastąpienie pierwotnych surowców lub substratów surowcami lub substratami wtórnymi (ponownie użytymi lub pochodzącymi z recyklingu) lub pochodzącymi z odzysku; lub
 - (iii) zastąpienie surowców lub substratów pochodzących z paliw kopalnych surowcami lub substratami pochodzenia biologicznego;
 - b) inwestycje na potrzeby ograniczenia, zapobiegania powstawaniu, przygotowania do ponownego użycia odpadów, odzysku materiałów, dekontaminacji i recyklingu odpadów ⁽⁹⁹⁾ generowanych przez beneficjenta;
 - c) inwestycje na potrzeby przygotowania do ponownego użycia odpadów generowanych przez osoby trzecie, odzysku materiałów, dekontaminacji i recyklingu takich odpadów, które to odpady zostałyby w innym przypadku unieszkodliwione lub przetworzone zgodnie ze sposobem przetwarzania, który znajduje się niżej w hierarchii postępowania z odpadami ⁽¹⁰⁰⁾, lub w mniej zasobooszczędny sposób, lub prowadziłyby do niższej jakości recyklingu;
 - d) inwestycje na potrzeby ograniczenia, zapobiegania powstawaniu, przygotowania do ponownego użycia innych produktów, materiałów lub substancji ⁽¹⁰¹⁾ generowanych przez beneficjenta lub przez osoby trzecie, odzysku materiałów z takich produktów, materiałów lub substancji i ich dekontaminacji, ponownego użycia oraz recyklingu, które to produkty, materiały lub substancje, które niekoniecznie kwalifikują się jako odpady, zostałyby w innym przypadku niewykorzystane, unieszkodliwione lub odzyskane w mniej zasobooszczędny sposób, stanowiłyby odpady, gdyby nie zostały ponownie użyte, lub prowadziłyby do niższej jakości recyklingu;

⁽⁹⁷⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zrównoważona biogospodarka dla Europy: wzmocnienie powiązań między gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem”, COM(2018) 673 final i SWD(2018) 431.

⁽⁹⁸⁾ Zużyte zasoby mogą obejmować wszystkie wykorzystane zasoby materialne z wyjątkiem energii. Stopień ograniczenia można ustalić w drodze pomiaru lub oszacowania zużycia przed zastosowaniem środka pomocy i po jego zastosowaniu przy uwzględnieniu wszelkich korekt dotyczących warunków zewnętrznych, które mogą mieć wpływ na zużycie zasobów.

⁽⁹⁹⁾ Zob. definicje ponownego użycia, odzysku, przygotowania do ponownego użycia, recyklingu i odpadów w pkt 19(59), (61), (62), (75) i (90).

⁽¹⁰⁰⁾ Hierarchia postępowania z odpadami obejmuje: a) zapobieganie, b) przygotowanie do ponownego użycia, c) recykling, d) inne metody odzysku, np. odzysk energii, oraz e) unieszkodliwianie. Zob. art. 4 ust. 1 dyrektywy 2008/98/WE.

⁽¹⁰¹⁾ Inne produkty, materiały lub substancje mogą obejmować produkty uboczne (o których mowa w art. 5 dyrektywy 2008/98/WE), pozostałości pochodzące z rolnictwa, akwakultury, rybołówstwa i leśnictwa, ścieki, wody opadowe i wody ze spływu powierzchniowego, minerały, odpady wydobywcze, substancje biogenne, gazy resztkowe pochodzące z procesów produkcji, nadmiarowe produkty, części i materiały itp. Nadmiarowe produkty, części i materiały to produkty, części lub materiały, które są już niepotrzebne lub nieprzydatne dla ich posiadacza, lecz nadają się do ponownego użycia.

- e) inwestycje na potrzeby selektywnej zbiórki⁽¹⁰²⁾ i sortowania odpadów lub innych produktów, materiałów lub substancji w celu przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu.
221. Na określonych warunkach pomoc na pokrycie kosztów operacyjnych może zostać przyznana na selektywną zbiórkę i sortowanie odpadów w odniesieniu do określonych strumieni odpadów lub rodzajów odpadów (zob. pkt 247).
222. Pomoc związana z odzyskiem ciepła odpadowego z procesów produkcji lub pomoc związana z CCU będzie oceniana zgodnie z warunkami mającymi zastosowanie do pomocy na redukcję emisji gazów cieplarnianych, określonymi w sekcji 4.1.
223. Pomoc związana z produkcją biopaliw, biopłynów, biogazu i paliw z biomasy z odpadów będzie oceniana zgodnie z warunkami mającymi zastosowanie do pomocy na redukcję emisji gazów cieplarnianych, określonymi w sekcji 4.1.
224. Pomoc na produkcję energii z odpadów będzie oceniana zgodnie z warunkami mającymi zastosowanie do pomocy na redukcję emisji gazów cieplarnianych, określonymi w sekcji 4.1. Pomoc na produkcję energii lub ciepła z odpadów, jeżeli jest powiązana z inwestycjami w systemy ciepłownicze i chłodnicze lub udzielana na ich obsługę, będzie oceniana zgodnie z warunkami mającymi zastosowanie do pomocy na systemy ciepłownicze lub chłodnicze, o której mowa w sekcji 4.10.
- 4.4.3. *Efekt zachęty*
225. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.1.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 226–233.
226. W odniesieniu do wymogu określonego w pkt 28, zgodnie z którym państwo członkowskie musi określić wiarygodny scenariusz alternatywny, taki scenariusz alternatywny będzie co do zasady odpowiadał inwestycji o takim samym potencjale, okresie eksploatacji oraz, w stosownych przypadkach, innych istotnych parametrach technicznych jak inwestycja przyjazna środowisku.
227. Scenariusz alternatywny może również polegać na utrzymaniu istniejących instalacji lub sprzętu w eksploatacji przez okres odpowiadający okresowi eksploatacji inwestycji przyjaznej środowisku. W takim przypadku należy uwzględnić zdyskontowane koszty konserwacji, napraw i modernizacji poniesione w tym okresie.
228. W niektórych przypadkach scenariusz alternatywny może polegać na późniejszej wymianie instalacji lub sprzętu, w którym to przypadku należy uwzględnić ich zdyskontowaną wartość i zrównoważyć różnicę w odpowiednim ekonomicznym okresie użytkowania instalacji lub sprzętu.
229. W przypadku sprzętu będącego przedmiotem umów leasingowych zdyskontowaną wartość leasingu sprzętu przyjaznego środowisku należy porównać ze zdyskontowaną wartością leasingu sprzętu mniej przyjaznego środowisku, który byłby używany w przypadku braku pomocy.
230. Jeżeli inwestycja polega na dodaniu instalacji lub sprzętu do istniejących obiektów, instalacji lub sprzętu, na koszty kwalifikowalne będą składać się całkowite koszty inwestycji.
231. Komisja uważa, że pomoc dla projektów, w których okres zwrotu z inwestycji jest krótszy niż pięć lat, zasadniczo nie ma efektu zachęty. Państwo członkowskie może jednak przedstawić dowody wskazujące, że pomoc jest konieczna, aby spowodować zmianę zachowania, nawet w przypadku projektów o krótszym okresie zwrotu.

⁽¹⁰²⁾ Zob. definicja „selektywnej zbiórki” w art. 3 pkt 11 dyrektywy 2008/98/WE.

232. Pomoc na inwestycje umożliwiające przedsiębiorstwom wyłącznie zachowanie zgodności z obowiązkowymi, obowiązującymi już normami unijnymi nie będzie uznana za wywołującą efekt zachęty (zob. pkt 32). Jak wyjaśniono w pkt 32, można uznać, że pomoc wywołuje efekt zachęty, jeżeli umożliwia przedsiębiorstwu podniesienie poziomu ochrony środowiska zgodnie z obowiązkowymi krajowymi normami, które są bardziej rygorystyczne niż normy unijne, lub które przyjęto w sytuacji braku norm unijnych.
233. Pomoc na dostosowanie się do norm unijnych przyjętych, lecz jeszcze niewprowadzonych w życie będzie uważana za mającą efekt zachęty, jeśli inwestycja zostanie zrealizowana i sfinalizowana co najmniej 18 miesięcy przed wejściem norm unijnych w życie.
- 4.4.4. *Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej*
- 4.4.4.1. *Konieczność pomocy*
234. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.1.1 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 235 i 236.
235. Inwestycja musi wykraczać poza ustalone praktyki handlowe powszechnie stosowane w całej Unii i w odniesieniu do różnych technologii ⁽¹⁰³⁾.
236. W przypadku pomocy na selektywną zbiórkę i sortowanie odpadów lub innych produktów, materiałów lub substancji państwo członkowskie musi wykazać, że taka selektywna zbiórka i takie sortowanie są w danym państwie członkowskim słabo rozwinięte ⁽¹⁰⁴⁾. Jeżeli przyznawana jest pomoc na pokrycie kosztów operacyjnych, państwo członkowskie musi wykazać, że taka pomoc jest wymagana w okresie przejściowym w celu ułatwienia opracowania działań związanych z selektywną zbiórką i sortowaniem odpadów. Państwo członkowskie musi brać pod uwagę wszelkie zobowiązania przedsiębiorstw w ramach systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta, które mogły wdrożyć zgodnie z art. 8 dyrektywy 2008/98/WE.
- 4.4.4.2. *Adekwatność*
237. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.1.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 238.
238. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” ⁽¹⁰⁵⁾ przedsiębiorstwa wytwarzające odpady nie powinny być zwalniane z kosztów ich przetwarzania. Pomoc nie powinna zatem zwalniać przedsiębiorstw wytwarzających odpady z jakichkolwiek kosztów lub obowiązków związanych z przetwarzaniem odpadów, za które ponoszą odpowiedzialność na podstawie prawa unijnego lub krajowego, w tym na podstawie systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Ponadto pomoc nie powinna zwalniać przedsiębiorstw z kosztów, które należy uznać za zwykłe koszty ponoszone przez przedsiębiorstwo.
- 4.4.4.3. *Proporcjonalność*
239. Koszty kwalifikowalne obejmują dodatkowe koszty inwestycji określone przez porównanie całkowitych kosztów inwestycji w zakresie projektu z kosztami projektu lub działania mniej przyjaznego środowisku, tj. w przypadku jednego z poniższych:
- porównywalną inwestycję opisaną w pkt 226, która prawdopodobnie mogłaby zostać zrealizowana bez pomocy i która nie osiąga tego samego poziomu efektywnej gospodarki zasobami;
 - przetwarzania odpadów zgodnie ze sposobem przetwarzania, który znajduje się niżej w hierarchii postępowania z odpadami, lub w mniej zasobooszczędny sposób;

⁽¹⁰³⁾ Z technologicznego punktu widzenia inwestycja powinna prowadzić do wyższej zdolności do recyklingu lub wyższej jakości materiałów z recyklingu w porównaniu z normalną praktyką.

⁽¹⁰⁴⁾ W przypadku gdy państwo członkowskie odpowiednio to wykaże, można również uwzględnić szczególną sytuację na poziomie danego regionu lub danych regionów.

⁽¹⁰⁵⁾ Zob. definicja w pkt 19 ppkt (58).

- c) tradycyjnego procesu produkcji odnoszącego się do pierwotnego surowca lub produktu, jeżeli produkt ponownie użyty lub poddany recyklingowi (wtórny) jest substytutem surowca pierwotnego lub produktu podstawowego pod względem technicznym i ekonomicznym;
- d) dowolnego innego scenariusza alternatywnego opartego na należycie uzasadnionych założeniach.
240. W przypadku gdy produkt, substancja lub materiał stanowiłyby odpady, o ile nie zostałyby ponownie użyte, i nie istnieje prawny wymóg, aby dany produkt, daną substancję lub dany materiał unieszkodliwiono lub przetworzono w inny sposób, koszty kwalifikowalne mogą odpowiadać inwestycjom niezbędnym do odzyskania danego produktu, danej substancji lub danego materiału.
241. Maksymalna intensywność pomocy nie może przekroczyć 40 % kosztów kwalifikowalnych.
242. Intensywność pomocy można zwiększyć o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw lub o 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw.
243. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji mających miejsce na obszarach objętych pomocą, spełniających warunki art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu lub o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji mających miejsce na obszarach objętych pomocą, spełniających warunki art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.
244. W przypadku działań w zakresie ekoinnowacji intensywność pomocy można zwiększyć o 10 punktów procentowych pod warunkiem łącznego spełnienia następujących warunków:
- a) działania w zakresie ekoinnowacji muszą mieć element nowości lub istotnego udoskonalenia w stosunku do stanu techniki w danym sektorze w Unii ⁽¹⁰⁶⁾;
- b) oczekiwane korzyści dla środowiska muszą być znacznie większe niż poprawa wynikająca z ogólnego rozwoju stanu techniki w porównywalnych obszarach działalności ⁽¹⁰⁷⁾;
- c) innowacyjny charakter tego działania związany jest z określonym stopniem ryzyka pod względem technologicznym, rynkowym lub finansowym, wyższym niż ryzyko powszechnie wiążanego z porównywalnymi działaniami nieinnowacyjnymi ⁽¹⁰⁸⁾.
245. Na zasadzie odstępstwa od pkt 241–244 państwo członkowskie może również wykazać w oparciu o analizę luk w finansowaniu, jak określono w pkt 48, 51 i 52, że wymagana jest wyższa intensywność pomocy. W takim przypadku państwo członkowskie musi prowadzić monitorowanie *ex post* w celu weryfikacji założeń dotyczących kwoty wymaganej pomocy oraz ustanawia mechanizm wycofania, jak określono w pkt 55. Kwota pomocy nie może przekraczać luki w finansowaniu, jak określono w pkt 51 i 52.
246. Jeżeli pomoc zostaje przyznana po zakończeniu procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, przeprowadzonej zgodnie z kryteriami określonymi w pkt 49 i 50, kwotę pomocy uznaje się za proporcjonalną.
247. Pomoc może obejmować koszty operacyjne, jeżeli ma związek z selektywną zbiórką oraz sortowaniem odpadów lub innych produktów, materiałów lub substancji w zakresie konkretnych strumieni lub rodzajów odpadów w celu przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu, w którym to przypadku muszą być spełnione następujące warunki:

⁽¹⁰⁶⁾ Państwa członkowskie mogą wykazać walor nowości przykładowo na podstawie szczegółowego opisu danej innowacji i warunków rynkowych jej wprowadzenia lub rozpropagowania, porównując ją z najnowszymi procesami lub technikami organizacji zasadniczo stosowanymi przez inne przedsiębiorstwa tego samego sektora.

⁽¹⁰⁷⁾ Jeżeli jest możliwość posłużenia się parametrami ilościowymi do porównania działań w zakresie ekoinnowacji z działaniami standardowymi, nieinnowacyjnymi, określenie „znacznie większe” oznacza, że minimalne ulepszenie oczekiwane od działań ekoinnowacyjnych w zakresie ograniczenia zagrożeń dla środowiska lub zanieczyszczeń bądź też poprawy pod względem efektywności energetycznej lub efektywności wykorzystania zasobów powinno być co najmniej dwukrotnie większe niż minimalne ulepszenie oczekiwane od ogólnego rozwoju porównywalnych działań nieinnowacyjnych. W przypadku gdy proponowane podejście nie będzie w danym wypadku właściwe lub też nie będzie możliwe porównanie ilościowe, wnioski o przyznanie pomocy państwa powinien zawierać szczegółowy opis metody przyjętej do oceny tego kryterium, zapewniając standard porównywalny ze standardem oferowanym przez proponowaną metodę.

⁽¹⁰⁸⁾ Państwo członkowskie może wykazać takie ryzyko przykładowo w odniesieniu do: kosztów projektu w stosunku do obrotów przedsiębiorstwa, czasu niezbędnego do opracowania projektu, oczekiwanych zysków z działania w zakresie ekoinnowacji w stosunku do kosztów projektu oraz prawdopodobieństwa niepowodzenia projektu.

- a) pomoc należy przyznać po zakończeniu procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, przeprowadzonej zgodnie z kryteriami określonymi w pkt 49 i 50, która musi być otwarta na niedyskryminacyjnych zasadach dla wszystkich operatorów świadczących usługi selektywnego zbierania i sortowania odpadów;
- b) w przypadku dużej niepewności co do przyszłych zmian kosztów operacyjnych w trakcie trwania środka procedura przetargowa zgodna z zasadami konkurencji może obejmować zasady, które ograniczają pomoc w pewnych dokładnie określonych okolicznościach, pod warunkiem że te zasady i okoliczności określono *ex ante*;
- c) wszelką pomoc inwestycyjną przyznaną na potrzeby instalacji wykorzystywanej do selektywnej zbiórki i sortowania odpadów w odniesieniu do określonych strumieni odpadów lub rodzajów odpadów należy odjąć od pomocy operacyjnej przyznanej na potrzeby tej samej instalacji, gdy obie formy pomocy służą pokryciu tych samych kosztów kwalifikowalnych;
- d) pomoc można przyznać na okres maksymalnie pięciu lat.

4.4.5. *Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel*

- 248. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 249–252.
- 249. Pomoc nie może stanowić zachęty do wytwarzania odpadów lub do większego wykorzystywania zasobów.
- 250. Pomoc nie może tylko zwiększać popytu na odpady lub inne materiały i zasoby, które mają być ponownie użyte, poddane recyklingowi lub odzyskane, nie zwiększając jednocześnie zbiórki tych materiałów.
- 251. Oceniając wpływ pomocy na rynek, Komisja weźmie pod uwagę potencjalny wpływ pomocy na funkcjonowanie rynków surowców pierwotnych i wtórnych związanych z danymi produktami.
- 252. W szczególności oceniając wpływ na rynek pomocy na pokrycie kosztów operacyjnych związanych z selektywną zbiórką i sortowaniem odpadów lub innych produktów, materiałów lub substancji w zakresie konkretnych strumieni lub rodzajów odpadów w kontekście przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu, Komisja uwzględni możliwe interakcje z systemami rozszerzonej odpowiedzialności producenta w danym państwie członkowskim.

4.5. **Pomoc na zapobieganie zanieczyszczeniom innym niż powodowane przez gazy cieplarniane lub ich ograniczanie**

4.5.1. *Uzasadnienie pomocy*

- 253. Dążenie do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń w ramach komunikatu pt. „Europejski Zielony Ład” na rzecz nietoksycznego środowiska powinno zagwarantować do 2050 r. zredukowanie zanieczyszczenia do poziomu, który nie jest już szkodliwy dla ludzi i ekosystemów naturalnych oraz mieści się w granicach zanieczyszczenia, z którym planeta może sobie poradzić, tworząc w ten sposób nietoksyczne środowisko zgodnie z Agendą ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030⁽¹⁰⁹⁾ i długoterminowymi celami 8. unijnego programu działań w zakresie środowiska⁽¹¹⁰⁾. Unia określiła szczegółowe cele w zakresie ograniczania poziomu

⁽¹⁰⁹⁾ Agenda ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 jest dostępna pod adresem: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

⁽¹¹⁰⁾ Wniosek – Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r., COM(2020) 652 final.

zanieczyszczeń, takie jak czystsze powietrze ⁽¹¹¹⁾ i zerowe zanieczyszczenie jednolitych części wód ⁽¹¹²⁾, mniejszy hałas, zminimalizowane wykorzystanie i uwalnianie substancji potencjalnie niebezpiecznych, ograniczenie zanieczyszczenia tworzywami sztucznymi i mikrodrobinami plastiku oraz odpadami ⁽¹¹³⁾, a także wyznaczyła cele dotyczące nadmiaru składników odżywczych i nawozów, niebezpiecznych pestycydów i substancji powodujących oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe ⁽¹¹⁴⁾.

254. Wsparcie finansowe w formie pomocy państwa może w znacznym stopniu przyczynić się do osiągnięcia celu środowiskowego, jakim jest ograniczenie form zanieczyszczeń innych niż emisja gazów cieplarnianych.

4.5.2. Zakres oraz wspierana działalność

255. Pomoc na zapobieganie zanieczyszczeniu innemu niż emisja gazów cieplarnianych lub na jego ograniczenie można przyznać w przypadku inwestycji umożliwiających przedsiębiorstwom wykroczenie poza normy unijne w zakresie ochrony środowiska, podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych lub spełnienie norm unijnych, które zostały przyjęte, ale jeszcze nie obowiązują.
256. Jeżeli pomoc przyznaje się w postaci przydziałów emisji ⁽¹¹⁵⁾, środek pomocy należy opracować w taki sposób, aby zapobiegać zanieczyszczeniu lub ograniczać je poniżej poziomów nałożonych w ramach norm unijnych obowiązujących dla odnośnych przedsiębiorstw.
257. Pomoc powinna być przeznaczana na zapobieganie zanieczyszczeniu bezpośrednio związanemu z działalnością beneficjenta lub na ograniczanie tego zanieczyszczenia.
258. Pomoc nie może polegać jedynie na przenoszeniu zanieczyszczenia z jednego sektora do drugiego lub z jednego elementu środowiska na inny (np. z powietrza do wody). W przypadku gdy celem pomocy jest ograniczanie zanieczyszczenia, pomoc musi prowadzić do ogólnego zmniejszenia zanieczyszczenia.
259. Sekcja 4.5 nie ma zastosowania do środków pomocy, które obejmuje zakres sekcji 4.1. W przypadku gdy środek przyczynia się zarówno do zapobiegania emisji gazów cieplarnianych lub jej redukcji, jak i do zapobiegania zanieczyszczeniom innym niż emisje gazów cieplarnianych lub ich redukcji, zgodność środka będzie podlegała ocenie na podstawie sekcji 4.1 albo na podstawie niniejszej sekcji, w zależności od tego, który z tych dwóch celów ma większe znaczenie ⁽¹¹⁶⁾.

⁽¹¹¹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Program „Czyste powietrze dla Europy”, COM(2013) 918 final. W kwestii ozonu przyziemnego, cząstek stałych, tlenków azotu, niebezpiecznych metali ciężkich i szeregu innych zanieczyszczeń zob. również dyrektywę 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz.U. L 23 z 26.1.2005, s. 3) i dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Dz.U. L 152 z 11.6.2008, s. 1). Zob. również dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016, s. 1), jeżeli chodzi o najważniejsze transgraniczne zanieczyszczenia powietrza: dwutlenków siarki, tlenków azotu, amoniaku, niemetanowych lotnych związków organicznych i cząstek stałych.

⁽¹¹²⁾ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1) stanowi, że poza wyjątkami, wszystkie części wód powierzchniowych i podziemnych mają być w dobrym stanie ekologicznym.

⁽¹¹³⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Droga do zdrowej planety dla wszystkich – Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby, COM(2021) 400 final.

⁽¹¹⁴⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Strategia „od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego, COM(2020) 381 final.

⁽¹¹⁵⁾ Przydziały emisji mogą wiązać się z pomocą państwa, zwłaszcza kiedy państwa członkowskie przyznają uprawnienia i zezwolenia poniżej ich wartości rynkowej.

⁽¹¹⁶⁾ Aby ustalić, który z tych dwóch celów ma większe znaczenie, Komisja może zażądać od państwa członkowskiego przedstawienia porównania oczekiwanych wyników środka pod względem zapobiegania emisjom gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń lub ich ograniczania, przeprowadzonego na podstawie wiarygodnego i szczegółowego ujęcia ilościowego.

4.5.3. *Efekt zachęty*

260. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.1.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 261 i 262.
261. Uznaje się, że pomoc wywołuje efekt zachęty, gdy umożliwia przedsiębiorstwu zapobieganie zanieczyszczeniom lub ograniczanie ich w sytuacji braku norm unijnych lub poniżej poziomów wymaganych zgodnie z obowiązującymi już normami unijnymi. Jak wyjaśniono w pkt 32, można również uznać, że pomoc wywołuje efekt zachęty, jeżeli umożliwia przedsiębiorstwu zapobieganie zanieczyszczeniom lub ich ograniczenie zgodnie z obowiązkowymi krajowymi normami, które są bardziej rygorystyczne niż normy unijne, lub które przyjęto w sytuacji braku norm unijnych.
262. Pomoc na dostosowanie się do norm unijnych przyjętych, lecz jeszcze niewprowadzonych w życie będzie uważana za mającą efekt zachęty, jeśli inwestycja zostanie zrealizowana i sfinalizowana co najmniej 18 miesięcy przed wejściem norm unijnych w życie.

4.5.4. *Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej*

4.5.4.1. *Konieczność pomocy*

263. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.1.1 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 264.
264. W przypadku pomocy w postaci przydziałów emisji ⁽¹¹⁷⁾ państwo członkowskie musi wykazać, że spełnione są łącznie następujące warunki:
- a) sprzedaż wszystkich uprawnień na aukcji prowadzi do znacznego wzrostu kosztów produkcji dla każdego sektora lub każdej kategorii beneficjentów indywidualnych;
 - b) znacznego wzrostu kosztów produkcji nie można przerzucić na klientów bez istotnego ograniczenia sprzedaży ⁽¹¹⁸⁾;
 - c) indywidualne przedsiębiorstwa w sektorze nie mają możliwości ograniczania poziomów emisji, aby zmniejszyć koszty certyfikatów do poziomu, który przedsiębiorstwa te mogą zaakceptować. Fakt, że zużycia nie można ograniczyć można wykazać, porównując poziomy emisji z poziomami opartymi na technice gwarantującej najlepszy wynik w Europejskim Obszarze Gospodarczym. Każde przedsiębiorstwo, które osiągnie technikę gwarantującą najlepszy wynik, może w pełni wykorzystać uprawnienie w ramach systemu przydziałów emisji odpowiadające wzrostowi kosztów produkcji, którego nie można przerzucić na klientów. Każde przedsiębiorstwo, którego wyniki w zakresie ochrony środowiska są słabsze, korzysta z mniejszych uprawnień, proporcjonalnych do tych wyników.

4.5.4.2. *Proporcjonalność*

265. Koszty kwalifikowalne to dodatkowe koszty inwestycji bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska.
266. Dodatkowe koszty inwestycji uwzględniają różnicę między kosztami inwestycji objętej pomocą i kosztami inwestycji, które poniesiono by w scenariuszu alternatywnym, jak opisano w pkt 226–230. Jeżeli projekt polega na wcześniejszym dostosowaniu do norm unijnych, które jeszcze nie obowiązują, scenariusz alternatywny powinien być zasadniczo taki, jak opisano w pkt 228.
267. Maksymalna intensywność pomocy ograniczona jest do 40 % kosztów kwalifikowalnych.
268. Intensywność pomocy można zwiększyć o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw lub o 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw.

⁽¹¹⁷⁾ Przydziały emisji mogą wiązać się z pomocą państwa, zwłaszcza kiedy państwa członkowskie przyznają uprawnienia i zezwolenia poniżej ich wartości rynkowej.

⁽¹¹⁸⁾ Analizę tę można przeprowadzić na podstawie oszacowań m.in. elastyczności cen produktów danego sektora, jak również szacunków dotyczących utraconej sprzedaży i jej wpływu na rentowność beneficjenta.

269. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji mających miejsce na obszarach objętych pomocą, spełniających warunki art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu lub o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji mających miejsce na obszarach objętych pomocą, spełniających warunki art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.
270. W przypadku działań w zakresie ekoinnowacji intensywność pomocy można zwiększyć o 10 punktów procentowych, o ile spełnione są warunki określone w pkt 244 lit. a)–c).
271. Na zasadzie odstępstwa od pkt 267–270 państwo członkowskie może również wykazać, w oparciu o analizę luk w finansowaniu, jak określono w pkt 48, 51 i 52, że wymagana jest wyższa kwota pomocy. W takim przypadku państwo członkowskie musi prowadzić monitorowanie *ex post* w celu weryfikacji założeń dotyczących kwoty wymaganej pomocy oraz ustanawia mechanizm wycofania, jak określono w pkt 55. Kwota pomocy nie może przekraczać luki w finansowaniu, jak określono w pkt 51 i 52.
272. Jeżeli pomoc zostaje przyznana po zakończeniu procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, przeprowadzonej zgodnie z kryteriami określonymi w pkt 49 i 50, kwotę pomocy uznaje się za proporcjonalną.
273. W przypadku pomocy w postaci przydziałów emisji Komisja zweryfikuje również, czy:
- przydział uprawnień odbywa się w sposób przejrzysty, w oparciu o obiektywne kryteria i źródła danych o najwyższej dostępnej jakości; oraz
 - całkowita ilość uprawnień lub zezwoleń przyznana każdemu przedsiębiorstwu poniżej ich wartości rynkowej nie przekracza jego przewidywanych potrzeb oszacowanych dla sytuacji nieistnienia systemu handlu uprawnieniami.

4.5.5. *Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel*

274. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 275.
275. W przypadku pomocy w postaci przydziałów emisji Komisja zweryfikuje również, czy:
- beneficjenci są wybierani w oparciu o obiektywne i przejrzyste kryteria, a pomoc jest przyznawana zasadniczo w ten sam sposób wszystkim konkurentom w tym samym sektorze, jeśli są w podobnej sytuacji faktycznej;
 - metoda przydziału uprawnień nie faworyzuje określonych przedsiębiorstw ⁽¹¹⁹⁾ lub określonych sektorów, chyba że jest to uzasadnione logiką ekologiczną samego programu pomocy lub takie zasady są niezbędne do zachowania spójności z innymi elementami polityki ochrony środowiska
 - nowe podmioty nie otrzymują przydziałów lub uprawnień na korzystniejszych warunkach niż istniejące przedsiębiorstwa działające na tych samych rynkach;
 - w przypadku gdy przyznaje się większe ilości uprawnień istniejącym instalacjom w porównaniu z nowymi podmiotami, nie powoduje to nadmiernych barier dla wejścia na rynek.

4.6. **Pomoc na remediację szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu, odnowę siedlisk przyrodniczych i ekosystemów, ochronę lub odtworzenie bioróżnorodności oraz wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody służących przystosowaniu się do zmiany klimatu i łagodzeniu jej**

4.6.1. *Uzasadnienie pomocy*

276. Celem unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 ⁽¹²⁰⁾ jest ochrona przyrody, odwrócenie degradacji ekosystemów i skierowanie unijnej różnorodności biologicznej na ścieżkę regeneracji do 2030 r. Jako zasadnicza część komunikatu pt. „Europejski Zielony Ład” służy ona wyznaczeniu ambitnych celów i zobowiązań na 2030 r. z myślą o osiągnięciu zdrowych i odpornych ekosystemów.

⁽¹¹⁹⁾ Na przykład nowych podmiotów lub przeciwnie – istniejących przedsiębiorstw lub instalacji.

⁽¹²⁰⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030. Przywracanie przyrody do naszego życia”, COM(2020) 380 final.

277. Wsparcie finansowe w postaci pomocy państwa może w znacznym stopniu przyczynić się do osiągnięcia celu środowiskowego, jakim jest ochrona i odtworzenie różnorodności biologicznej i ekosystemów, na kilka sposobów, w tym dzięki zachętom do naprawy szkód na zanieczyszczonych terenach, odnowy zdegradowanych siedlisk przyrodniczych i ekosystemów lub wdrażania inwestycji mających na celu ochronę ekosystemów.
278. Celem strategii UE w zakresie przystosowania do zmiany klimatu ⁽¹²¹⁾ jest pobudzenie inwestycji w rozwiązania oparte na zasobach przyrody służących przystosowaniu się do zmiany klimatu ⁽¹²²⁾ z uwzględnieniem tego, że ich wdrażanie na dużą skalę prowadziłoby do zwiększenia odporności na zmianę klimatu i przyczyniłoby się do osiągnięcia szeregu celów Europejskiego Zielonego Ładu.

4.6.2. Zakres oraz wspierana działalność

279. W niniejszej sekcji określono zasady zgodności dotyczące środków pomocy na remediację szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu, odnowę siedlisk przyrodniczych i ekosystemów, ochronę lub odtworzenie bioróżnorodności oraz wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody służących przystosowaniu się do zmiany klimatu i łagodzeniu jej.
280. Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do:
- pomocy na remediację lub odnowę po zamknięciu elektrowni oraz zakończeniu działalności wydobywczej lub ekstrakcyjnej w stopniu w jakim pomoc, o której mowa, jest objęta sekcją 4.12 ⁽¹²³⁾;
 - pomocy mającej na celu naprawienie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe, takie jak trzęsienia ziemi, lawiny, osuwiska, powodzie, tornada, huragany, erupcje wulkaniczne i pożary naturalne.
281. Pomoc w ramach niniejszej sekcji można przyznawać na następujące działania:
- remediacja szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu, w tym szkód polegających na pogorszeniu jakości gleby, wód powierzchniowych lub gruntowych, lub szkód wyrządzonych środowisku morskemu;
 - odnowa zdegradowanych siedlisk przyrodniczych i ekosystemów;
 - ochrona lub odtworzenie różnorodności biologicznej lub ekosystemów w celu przyczynienia się do osiągnięcia dobrego stanu ekosystemów lub do ochrony ekosystemów, które już są w dobrym stanie;
 - wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody służących przystosowaniu się do zmiany klimatu i łagodzeniu zmiany klimatu.
282. Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do środków pomocy, które są objęte zakresem sekcji 4.1. W przypadku gdy środek przyczynia się zarówno do redukcji emisji gazów cieplarnianych, jak i remediacji szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu, odnowy siedlisk przyrodniczych i ekosystemów, ochrony lub odtwarzania bioróżnorodności oraz wdrażania rozwiązań opartych na zasobach przyrody służących przystosowaniu się do zmiany klimatu i łagodzeniu jej, zgodność środka będzie podlegała ocenie na podstawie sekcji 4.1 albo niniejszej sekcji, w zależności od tego, który z tych dwóch celów ma większe znaczenie ⁽¹²⁴⁾.

4.6.3. Efekt zachęty

283. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.1.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 284–287.

⁽¹²¹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Budując Europę odporną na zmianę klimatu – nowa Strategia w zakresie przystosowania do zmiany klimatu”, COM(2021) 82 final.

⁽¹²²⁾ <https://www.eea.europa.eu/publications/nature-based-solutions-in-europe/>

⁽¹²³⁾ Na przykład pomoc na ponowne nawadnianie torfowisk, która nie jest powiązana z pomocą na wcześniejsze zakończenie działalności wydobywania torfu lub z pomocą na pokrycie kosztów wyjątkowych związanych z taką działalnością, może być objęta sekcją 4.6.

⁽¹²⁴⁾ Aby ustalić który z tych dwóch celów ma większe znaczenie, Komisja może zażądać od państwa członkowskiego przedstawienia porównania oczekiwanych wyników środka pod względem zapobiegania emisjom gazów cieplarnianych lub ich ograniczania oraz remediacji szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu, odnowy siedlisk przyrodniczych i ekosystemów, ochrony lub odtwarzania bioróżnorodności oraz wdrażania rozwiązań opartych na zasobach przyrody służących przystosowaniu się do zmiany klimatu i łagodzeniu jej, przeprowadzonego, w stosownych przypadkach, na podstawie wiarygodnego i szczegółowego ujęcia ilościowego.

284. Nie naruszając przepisów dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ani innych odpowiednich przepisów unijnych ⁽¹²⁵⁾, pomoc na remediację szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu, odnowę siedlisk przyrodniczych i ekosystemów, ochronę lub odtwarzanie bioróżnorodności oraz wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody służących przystosowaniu się do zmiany klimatu i łagodzeniu jej można uznać za wywołującą efekt zachęty tylko wtedy, gdy podmiotu lub przedsiębiorstwa odpowiedzialnego za szkodę wyrządzoną środowisku naturalnemu nie można zidentyfikować ani pociągnąć do odpowiedzialności prawnej za finansowanie prac koniecznych do zapobiegania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu i naprawiania ich zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”.
285. Państwo członkowskie musi wykazać, że podjęto wszystkie uzasadnione działania, w tym działania prawne, w celu zidentyfikowania podmiotu lub przedsiębiorstwa ponoszącego odpowiedzialność za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu oraz zobowiązać ten podmiot lub to przedsiębiorstwo do poniesienia odnośnych kosztów. W przypadku gdy na podstawie mających zastosowanie przepisów nie można określić podmiotu lub przedsiębiorstwa odpowiedzialnego, ani zobowiązać takiego podmiotu lub przedsiębiorstwa do poniesienia kosztów, pomoc może zostać przyznana na wsparcie całości prac związanych z remediacją lub odnową oraz można tę pomoc uznać za pomoc wywołującą efekt zachęty. Komisja może uznać, że przedsiębiorstwa nie można zmusić do poniesienia kosztów przywrócenia środowiska do stanu sprzed szkody, do której doprowadziło, jeżeli nie ma ono już formy prawnej, a żadnego innego przedsiębiorstwa nie można uznać za jego następcę prawnego lub gospodarczego ⁽¹²⁶⁾ lub w przypadku gdy nie ma wystarczającego zabezpieczenia finansowego na pokrycie kosztów remediacji.
286. Pomoc przyznana na wdrożenie środków kompensujących w rozumieniu art. 6 ust. 4 dyrektywy Rady 92/43/EWG ⁽¹²⁷⁾ nie ma efektu zachęty. Można uznać, że pomoc przeznaczona na pokrycie dodatkowych kosztów niezbędnych do podniesienia zakresu lub poziomu ambicji tych środków ponad zobowiązania prawne wynikające z art. 6 ust. 4 tej dyrektywy ma efekt zachęty.
287. Pomoc na remediację szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu oraz odnowę siedlisk przyrodniczych i ekosystemów będzie uważana za mającą efekt zachęty, gdy koszty remediacji lub odnowy przekroczą wzrost wartości gruntów (zob. pkt 288).

4.6.4. Proporcjonalność

288. W przypadku inwestycji w remediację szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu lub odnowę siedlisk przyrodniczych i ekosystemów kosztami kwalifikowalnymi są koszty prac remediacyjnych lub związanych z odnową pomniejszone o wzrost wartości gruntu lub nieruchomości. Oceny wzrostu wartości gruntów lub nieruchomości wynikające z remediacji lub odnowy musi dokonać niezależny wykwalifikowany ekspert.
289. W przypadku inwestycji w ochronę lub odtwarzanie bioróżnorodności oraz wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej kosztami kwalifikowalnymi są łączne koszty prac przyczyniających się do ochrony lub odtwarzania bioróżnorodności lub wdrożenia rozwiązań opartych na zasobach przyrody w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej.
290. W przypadku przyznania pomocy na wdrożenie rozwiązań opartych na zasobach przyrody w budynkach, dla których istnieje świadectwo charakterystyki energetycznej, państwa członkowskie musiałyby wykazać, że inwestycje te nie uniemożliwiają wdrożenia środków na rzecz efektywności energetycznej zalecanych w świadectwie charakterystyki energetycznej.
291. Intensywność pomocy może wynieść do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

⁽¹²⁵⁾ Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56). Zob. również zawiadomienie Komisji: „Wytoczne zawierające wspólne rozumienie pojęcia »szkody wyrządzonej środowisku naturalnemu« zdefiniowanej w art. 2 dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu” (Dz.U. C 118 z 7.4.2021, s. 1).

⁽¹²⁶⁾ Zob. decyzja Komisji C(2012) 558 final z dnia 17 października 2012 r. w sprawie SA.33496 (2011/N) – Austria – Einzelfall, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH, motywy 65–69 (Dz.U. C 14 z 17.1.2013, s. 1).

⁽¹²⁷⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

4.7. Pomoc w postaci obniżek podatków lub opłat parafiskalnych

292. Sekcja 4.7 obejmuje pomoc w obszarze ochrony środowiska w postaci obniżek podatków lub opłat parafiskalnych. Składa się ona z dwóch podsekcji, z których każda opiera się na odrębnej logice. Sekcja 4.7.1 dotyczy podatków lub opłat, które stanowią sankcję za zachowania szkodliwe dla środowiska i dlatego mają na celu ukierunkowanie przedsiębiorstw i konsumentów na dokonywanie bardziej przyjaznych środowisku wyborów. Zgodnie z sekcją 4.7.2 państwa członkowskie mogą zdecydować się na zachęcanie przedsiębiorstw, za pomocą ukierunkowanych obniżek podatków lub opłat, do zmiany lub dostosowania ich zachowania poprzez angażowanie się w projekty lub działania bardziej przyjazne środowisku.

4.7.1. Pomoc w postaci obniżek podatków lub opłat parafiskalnych na ochronę środowiska

4.7.1.1. Uzasadnienie pomocy

293. Podatki lub opłaty parafiskalne na ochronę środowiska nakłada się w celu internalizacji kosztów zewnętrznych zachowań szkodliwych dla środowiska, zniechęcając tym samym do takich zachowań poprzez ustalanie ich ceny i zwiększając poziom ochrony środowiska. W zasadzie podatki i opłaty parafiskalne na ochronę środowiska powinny odzwierciedlać ogólne koszty dla społeczeństwa (koszty zewnętrzne), a zatem wysokość podatku lub opłaty parafiskalnej płacona od jednostki emisji, innych zanieczyszczeń lub zużytych zasobów powinna być taka sama dla wszystkich przedsiębiorstw odpowiadających za zachowanie szkodliwe dla środowiska. Podczas gdy obniżki podatków lub opłat parafiskalnych na ochronę środowiska mogą mieć niekorzystny wpływ na osiągnięcie celu ochrony środowiska, mogą one być jednak konieczne, gdyż w przeciwnym razie beneficjenci znaleźliby się w niekorzystnej pozycji konkurencyjnej, stawiającej pod znakiem zapytania samo wprowadzenie podatku lub opłaty parafiskalnej na ochronę środowiska.

294. W przypadku gdy podatki lub opłaty parafiskalne na ochronę środowiska nie mogłyby być egzekwowane bez narażania działalności gospodarczej niektórych przedsiębiorstw na ryzyko, korzystniejsze traktowanie niektórych przedsiębiorstw może pozwolić na osiągnięcie wyższego ogólnego poziomu podatków lub opłat parafiskalnych na ochronę środowiska. W ten sposób, w niektórych okolicznościach, obniżki podatków lub opłat parafiskalnych na ochronę środowiska mogą pośrednio przyczynić się do podniesienia poziomu ochrony środowiska. Nie mogą one jednak podważać ogólnego celu podatków lub opłat parafiskalnych na ochronę środowiska, którym jest ograniczenie zachowań szkodliwych dla środowiska lub zwiększenie kosztów takiego zachowania, jeżeli nie są dostępne zadowalające rozwiązania alternatywne.

4.7.1.2. Zakres oraz wspierana działalność

295. Komisja uzna, że pomoc w formie obniżek podatków lub opłat może zostać przyznana, jeśli państwo członkowskie wykaże, że spełnione są oba poniższe warunki:

- a) obniżki są ukierunkowane na przedsiębiorstwa najbardziej dotknięte podatkiem lub opłatą na ochronę środowiska, które bez obniżki nie byłyby w stanie prowadzić działalności gospodarczej w sposób zrównoważony;
- b) poziom ochrony środowiska faktycznie osiągnięty dzięki wdrożeniu obniżek jest wyższy niż ten, który zostałby osiągnięty bez wdrożenia tych obniżek.

296. Aby wykazać, że oba warunki wymienione w pkt 295 są spełnione, państwo członkowskie musi przedstawić Komisji następujące informacje:

- a) opis sektorów lub kategorii beneficjentów kwalifikujących się do obniżek;
- b) wykaz największych beneficjentów w każdym sektorze, ich obrót, udziały w rynku, wysokość podstawy opodatkowania i udział podatku na ochronę środowiska lub opłaty w ich zysku przed opodatkowaniem z obniżką i bez obniżki;
- c) opis sytuacji tych beneficjentów z wyjaśnieniem, dlaczego nie byłoby oni w stanie zapłacić stawki podstawowej podatku na ochronę środowiska lub opłaty;

- d) wyjaśnienie, w jaki sposób obniżony podatek lub obniżona opłata przyczyniłyby się do rzeczywistego zwiększenia poziomu ochrony środowiska w porównaniu z poziomem ochrony środowiska, który zostałby osiągnięty w przypadku braku obniżek (na przykład poprzez porównanie stawki podstawowej, która zostałaby wprowadzona wraz z obniżkami, ze stawką podstawową, która zostałaby wprowadzona bez obniżek, ogólnej liczby przedsiębiorstw, które zostałyby objęte podatkiem lub opłatą, lub innych wskaźników odzwierciedlających rzeczywistą zmianę zachowań szkodliwych dla środowiska).

4.7.1.3. Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej

297. Jeżeli podatki na ochronę środowiska są zharmonizowane, Komisja może stosować uproszczone podejście do oceny konieczności i proporcjonalności pomocy. W kontekście dyrektywy 2003/96/WE Komisja może zastosować uproszczone podejście do obniżek podatku, przestrzegając minimalnego unijnego poziomu opodatkowania określonego w pkt 298 i 299.
298. Komisja uzna pomoc w formie obniżek zharmonizowanych podatków za konieczną i proporcjonalną, pod warunkiem że spełnione są łącznie następujące warunki:
- a) beneficjenci płacą co najmniej minimalny unijny poziom opodatkowania określony w mającej zastosowanie dyrektywie;
 - b) wybór beneficjentów odbywa się na podstawie obiektywnych i przejrzystych kryteriów;
 - c) pomoc przyznaje się zasadniczo w ten sam sposób wszystkim przedsiębiorstwom w tym samym sektorze, jeżeli są w podobnej sytuacji faktycznej;
 - d) państwo członkowskie weryfikuje, czy pomoc jest konieczna, aby przyczynić się pośrednio do wyższego poziomu ochrony środowiska, stosując otwarte konsultacje publiczne ex ante, w których dokładnie opisuje sektory kwalifikujące się do obniżek, i przedstawia wykaz głównych beneficjentów w każdym sektorze.
299. Państwa członkowskie mogą przyznać pomoc w postaci obniżki podatku lub rocznej rekompensaty w ustalonej kwocie (zwrot podatku) lub połączenia obydwu tych form pomocy. Zaletą podejścia polegającego na zwrocie podatku jest to, że przedsiębiorstwa pozostają pod wpływem sygnału cenowego, jaki stanowi podatek na ochronę środowiska. Kwotę zwrotu należy obliczać na podstawie danych historycznych, tj. poziomu produkcji oraz zużycia lub zanieczyszczeń odnotowanych dla danego przedsiębiorstwa w określonym roku bazowym. Kwota zwrotu podatku nie może wykroczyć poza minimalną unijną kwotę opodatkowania, która w innym razie byłaby należna za dany rok bazowy.
300. Jeżeli podatki na ochronę środowiska nie są zharmonizowane lub jeżeli beneficjenci płacą podatki w niższej kwocie niż minimalny unijny poziom zharmonizowanego podatku, o ile jest on dozwolony na podstawie mającej zastosowanie dyrektywy, niezbędne jest dokonanie szczegółowej oceny konieczności i proporcjonalności pomocy, jak określono w sekcjach 4.7.1.3.1–4.7.1.3.3.

4.7.1.3.1. Konieczność

301. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.1.1 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 302 i 303.
302. Komisja uzna pomoc za konieczną, jeśli spełnione są łącznie następujące warunki:
- a) wybór beneficjentów opiera się na obiektywnych i przejrzystych kryteriach, a pomoc państwa jest przyznawana w ten sam sposób wszystkim kwalifikującym się przedsiębiorstwom działającym w tym samym sektorze działalności gospodarczej, które są w takiej samej lub podobnej sytuacji faktycznej w odniesieniu do celów środka pomocy;
 - b) podatek lub opłata parafiskalna na ochronę środowiska bez obniżki prowadziłyby do znacznego wzrostu kosztów produkcji obliczanego jako odsetek wartości dodanej brutto dla każdego sektora lub każdej kategorii beneficjentów;
 - c) znacznego wzrostu kosztów produkcji nie można przenieść na klientów bez znacznego ograniczenia wielkości sprzedaży.

303. W odniesieniu do obniżenia podatków od biopaliw, biopłynów i paliw z biomasy państwo członkowskie musi wprowadzić mechanizm służący weryfikowaniu, czy środek jest wciąż konieczny, stosując warunki dotyczące konieczności określone w sekcji 4.1.3.1, oraz wprowadzić odpowiednie środki, takie jak zakończenie zwolnienia lub obniżenie poziomu wsparcia.

4.7.1.3.2. Adekwatność

304. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.1.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 305 i 306.
305. Komisja będzie zatwierdzać programy pomocy na okres nie dłuższy niż 10 lat, a po upływie tego okresu państwo członkowskie może ponownie zgłosić środek, jeśli dokona ponownej oceny jego adekwatności.
306. W przypadku udzielenia pomocy w postaci zwrotu podatku kwotę zwrotu należy obliczać na podstawie danych historycznych, tj. poziomu produkcji oraz zużycia lub zanieczyszczeń odnotowanych dla danego przedsiębiorstwa w określonym roku bazowym.

4.7.1.3.3. Proporcjonalność

307. Sekcja 3.2.1.3. nie dotyczy pomocy w postaci obniżek podatków lub opłat parafiskalnych na ochronę środowiska.
308. Komisja uzna pomoc za proporcjonalną w przypadku spełnienia co najmniej jednego z poniższych warunków:
- a) każdy z beneficjentów pomocy płaci co najmniej 20 % kwoty nominalnej podatku lub opłaty parafiskalnej na ochronę środowiska, która w przypadku braku obniżki miałaby zastosowanie do tego beneficjenta;
 - b) obniżka podatku lub opłaty nie przekracza 100 % krajowego podatku lub opłaty parafiskalnej na ochronę środowiska i jest uzależniona od zawarcia umów pomiędzy danym państwem członkowskim a beneficjentami lub związkami beneficjentów, na podstawie których to umów beneficjenci lub związki beneficjentów zobowiązują się do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska, których wpływ jest taki sam, jak w przypadku gdyby beneficjenci lub związki beneficjentów płacili co najmniej 20 % podatku krajowego lub opłaty. Takie umowy lub zobowiązania mogą odnosić się, między innymi, do zmniejszenia zużycia energii, zmniejszenia emisji i innych zanieczyszczeń lub wszelkich innych działań na rzecz ochrony środowiska.
309. Takie umowy muszą spełniać łącznie następujące warunki:
- a) treść umów jest negocjowana przez państwo członkowskie oraz określa cele i harmonogram ich osiągnięcia;
 - b) państwo członkowskie zapewnia niezależne i regularne monitorowanie zobowiązań wynikających z umów;
 - c) umowy podlegają okresowym przeglądom w świetle rozwoju technologicznego i innych zmian i przewidziano w nich kary stosowane w przypadku niewywiązania się z zobowiązań.

4.7.2. *Pomoc na ochronę środowiska w postaci obniżek podatków lub opłat parafiskalnych*

4.7.2.1. Uzasadnienie pomocy

310. Państwa członkowskie mogą rozważyć zachęcanie przedsiębiorstw do angażowania się w projekty lub działania, które zwiększają poziom ochrony środowiska, poprzez obniżenie podatków lub opłat parafiskalnych. Jeżeli takie obniżki mają na celu zachęcenie beneficjentów do realizacji projektów lub działań skutkujących mniejszym zanieczyszczeniem lub zużyciem mniejszej ilości zasobów, Komisja oceni te środki w świetle wymogów określonych w sekcji 4.7.2.

4.7.2.2. Zakres oraz wspierana działalność

311. Niniejszą sekcję poświęcono pomocy na projekty i działania przyjazne środowisku, które wchodzą w zakres sekcji 4.2–4.6 i które przyjmują formę obniżek podatków lub opłat parafiskalnych.
312. Jeżeli obniżenie podatku lub opłaty prowadzi przede wszystkim do osiągnięcia celu dotyczącego obniżenia emisyjności, zastosowanie ma sekcja 4.1.
313. Niniejsza sekcja nie obejmuje obniżek podatków lub opłat, które odzwierciedlają podstawowe koszty dostarczania energii lub związanych z nią usług. Na przykład z zakresu sekcji 4.7.2 wyłączone są obniżki opłat sieciowych lub opłat finansujących mechanizmy zdolności wytwórczych. Niniejsza sekcja nie obejmuje obniżek opłat za zużycie energii elektrycznej służących finansowaniu celu polityki energetycznej.

4.7.2.3. Efekt zachęty

314. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.1.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 315 i 316.
315. W odniesieniu do każdego kwalifikującego się projektu lub projektu referencyjnego dla danej kategorii beneficjentów państwo członkowskie musi przedstawić ujęcie ilościowe, jak określono w pkt 51, lub równoważne dane do oceny przez Komisję, dotyczące porównania rentowności projektu lub działania referencyjnego przy obniżce podatku lub opłaty parafiskalnej z rentownością w przypadku braku tej obniżki oraz wykazujące, że obniżka stanowi zachętę do realizacji projektu lub działania przyjaznych środowisku.
316. Uznaje się, że pomoc na projekty rozpoczęte przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy wywołuje efekt zachęty, jeżeli spełniono łącznie następujące warunki:
- środek ustanawia prawo do uzyskania pomocy zgodnie z obiektywnymi i niedyskryminacyjnymi kryteriami i bez dalszej ingerencji ze strony państwa członkowskiego;
 - środek został przyjęty i jest w mocy, zanim nastąpiło rozpoczęcie prac w ramach projektu lub działalności objętych pomocą, z wyjątkiem kolejnych programów pomocy fiskalnej, w przypadku gdy działalność była już objęta poprzednimi programami pomocy w formie korzyści podatkowych lub parafiskalnych.

4.7.2.4. Proporcjonalność

317. Sekcja 3.2.1.3 nie dotyczy pomocy na ochronę środowiska w postaci obniżek podatków lub opłat parafiskalnych.
318. Pomoc nie może przekraczać normalnej stawki lub kwoty podatku lub opłaty, które miałyby w przeciwnym razie zastosowanie.
319. Jeżeli obniżenie podatku lub opłaty parafiskalnej jest związane z kosztami inwestycji, pomoc zostanie uznana za proporcjonalną, pod warunkiem że nie przekracza intensywności pomocy i maksymalnych kwot pomocy przewidzianych w sekcjach 4.2–4.6. Wymóg ten nie ma zastosowania do pomocy w formie obniżek podatków lub opłat parafiskalnych w przypadkach, w których w sekcjach tych wymaga się przeprowadzenia procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji.
320. W przypadku gdy obniżenie podatków lub opłat parafiskalnych powoduje zmniejszenie stałych kosztów operacyjnych, kwota pomocy nie może przekraczać różnicy między kosztami operacyjnymi projektu lub działania przyjaznego środowisku a kosztami mniej przyjaznego środowisku scenariusza alternatywnego. Jeżeli projekt lub działanie bardziej przyjazne środowisku mogą prowadzić do potencjalnych oszczędności kosztów lub dodatkowych przychodów, należy je uwzględnić przy określaniu proporcjonalności pomocy.

4.7.2.5. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel

321. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.2.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 322–324.
322. Pomoc państwa musi być przyznawana w ten sam sposób wszystkim kwalifikującym się przedsiębiorstwom działającym w tym samym sektorze działalności gospodarczej, które są w takiej samej lub podobnej sytuacji faktycznej w odniesieniu do celów środka pomocy.
323. Państwo członkowskie musi zapewnić, aby pomoc pozostawała konieczna przez cały okres programów pomocy, które trwają ponad trzy lata, oraz oceniać te programy co najmniej co trzy lata.
324. Jeżeli obniżenie podatku lub opłaty parafiskalnej dotyczy projektów wchodzących w zakres:
- sekcji 4.2, zastosowanie mają pkt 154–156;
 - sekcji 4.3.1, zastosowanie mają pkt 183–188;
 - sekcji 4.3.2, zastosowanie mają pkt 206–216.

4.8. Pomoc na rzecz bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej

4.8.1. Uzasadnienie pomocy

325. W wyniku niedoskonałości rynku i luk w przepisach sygnały cenowe mogą nie zapewniać skutecznych zachęt inwestycyjnych, co może prowadzić na przykład do nieodpowiedniego mixu źródeł energii elektrycznej, nieodpowiednich zdolności przesyłowych, elastyczności lub lokalizacji. Ponadto znacząca transformacja sektora energii elektrycznej spowodowana zmianami technologicznymi i wyzwaniem klimatycznymi stwarza nowe wyzwania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Chociaż coraz bardziej zintegrowany rynek energii elektrycznej będzie zazwyczaj umożliwiał wymianę energii elektrycznej w całej UE, niwelując w ten sposób problemy z bezpieczeństwem dostaw na poziomie krajowym, mogą wystąpić sytuacje, w których nawet na rynkach połączonych niemożliwe będzie zagwarantowanie stałego bezpieczeństwa dostaw w niektórych państwach członkowskich lub regionach. W związku z tym państwa członkowskie mogą rozważyć możliwość wprowadzenia środków mających na celu zapewnienie określonych poziomów bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.

4.8.2. Zakres oraz wspierana działalność

326. Niniejszą sekcję poświęcono zasadom zgodności dotyczącym środków pomocy mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Obejmują one stosowanie mechanizmów zdolności wytwórczych i wszelkich innych środków w celu rozwiązania problemów związanych z długo- i krótkoterminowym bezpieczeństwem dostaw, wynikających z niedoskonałości rynku uniemożliwiających przeprowadzanie wystarczających inwestycji w zdolność wytwórczą energii elektrycznej, magazynowanie lub reakcję popytową, wzajemne połączenie, a także środki rekompensujące przeciążenie sieci, służące rozwiązaniu problemu niewydolności sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej ⁽¹²⁸⁾.
327. Środki takie mogą również zostać opracowane z myślą o realizacji celów w zakresie ochrony środowiska, na przykład poprzez wyłączenie zdolności wytwórczych powodujących większe zanieczyszczenie lub środki służące faworyzowaniu w procesie selekcji zdolności wytwórczych bardziej korzystnych dla środowiska.
328. W swoich zgłoszeniach państwa członkowskie powinny określić rodzaje działalności gospodarczej, które będą rozwijane w wyniku udzielenia pomocy. Pomoc na zwiększenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej bezpośrednio ułatwia rozwój działalności gospodarczej związanej z wytwarzaniem energii elektrycznej, magazynowaniem i reakcją popytową, w tym nowe inwestycje oraz skuteczną modernizację i konserwację istniejących aktywów. Pomoc ta może również pośrednio wspierać szeroki zakres działalności gospodarczej, która zależy od dostaw energii elektrycznej, w tym elektryfikację sektora ciepłowniczego i transportowego.

⁽¹²⁸⁾ Niniejsza sekcja nie obejmuje usług systemowych, w tym środków planów obrony systemu zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) 2017/2196, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa pracy, które zamawiają operatorzy systemów przesyłowych lub operatorzy systemów dystrybucyjnych w drodze niedyskryminacyjnej procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji otwartej dla wszystkich zasobów, które mogą przyczynić się do spełnienia określonego wymogu bezpieczeństwa pracy, bez zaangażowania państwa w zamawianie i finansowanie usługi.

- 4.8.3. *Efekt zachęty*
329. Zastosowanie mają zasady dotyczące efektu zachęty określone w pkt 29, 30, 31 i 32.
- 4.8.4. *Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej*
- 4.8.4.1. *Konieczność*
330. Sekcja 3.2.1.1 nie ma zastosowania do środków na rzecz bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.
331. Należy odpowiednio przeanalizować i określić ilościowo charakter i przyczyny problemu dotyczącego bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a w związku z tym charakter i przyczyny potrzeby pomocy państwa na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, w tym również określić, kiedy i gdzie można się spodziewać wystąpienia tego problemu w odniesieniu do, w stosownych przypadkach, do normy niezawodności określonej w art. 25 rozporządzenia (UE) 2019/943. W odniesieniu do środków rekompensujących przeciążenie sieci państwo członkowskie powinno przedstawić analizę (po konsultacji z właściwym krajowym organem regulacyjnym i po uwzględnieniu jego opinii), w której określi i uzasadni analizą kosztów i korzyści poziom bezpieczeństwa dostaw w ramach proponowanego środka. W odniesieniu do wszystkich środków dotyczących bezpieczeństwa dostaw należy opisać jednostkę miary zastosowaną do ujęcia ilościowego oraz przedstawić metodę obliczenia, z odniesieniem do wszelkich stosownych wymogów prawodawstwa sektorowego.
332. W stosownych przypadkach identyfikacja problemu dotyczącego bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej powinna być spójna z najnowszą dostępną analizą przeprowadzaną przez ENTSO-E w odniesieniu do energii elektrycznej zgodnie z przepisami dotyczącymi wewnętrznego rynku energii, a w szczególności:
- w przypadku środków ukierunkowanych na wystarczalność zasobów – z oceną wystarczalności zasobów na poziomie europejskim, o której mowa w art. 23 rozporządzenia (UE) 2019/943;
 - w przypadku środków rekompensujących przeciążenie sieci – ze sprawozdaniami dotyczącymi strukturalnych ograniczeń przesyłowych i innych istotnych ograniczeń fizycznych między obszarami rynkowymi, o których mowa w art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/943, oraz w obrębie tych obszarów.
333. W celu wykazania konieczności wprowadzenia mechanizmów zdolności wytwórczych państwa członkowskie mogą również opierać się na ocenach wystarczalności zasobów na poziomie krajowym, w zakresie dozwolonym na podstawie art. 24 rozporządzenia (UE) 2019/943. W odniesieniu do środków dotyczących bezpieczeństwa dostaw, w tym środków rekompensujących przeciążenie sieci, państwa członkowskie mogą również polegać na krajowej ocenie konieczności proponowanej interwencji. Krajową ocenę, o której mowa w tym punkcie, powinien zatwierdzić albo poddać przeglądowi właściwy krajowy organ regulacyjny.
334. Środki związane z ryzykiem wystąpienia kryzysów elektroenergetycznych należy określić w krajowym planie gotowości na wypadek zagrożeń przewidzianym w art. 11 rozporządzenia (UE) 2019/941 ⁽¹²⁹⁾.
335. Państwa członkowskie pragnące wprowadzić kilka środków ukierunkowanych na bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej muszą wyraźnie wyjaśnić, w jaki sposób środki te oddziałują na siebie nawzajem w ramach zapewniania ogólnej opłacalności połączonych środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw, np. w odniesieniu do mechanizmów zdolności wytwórczych, wyjaśniając, w jaki sposób osiągają one normę niezawodności, o której mowa w pkt 331, (lecz jej nie przekraczają).
336. Należy określić luki w przepisach lub niedoskonałości rynku wraz ze wszelkimi innymi problemami, które w razie braku interwencji uniemożliwią osiągnięcie wystarczającego poziomu bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (oraz ochrony środowiska, jeżeli jest to adekwatne).
337. Należy również wskazać istniejące środki, które już są skoncentrowane na niedoskonałościach rynku lub lukach w przepisach, lub inne problemy określone w pkt 336.
338. Państwa członkowskie muszą wskazać powody, dla których nie można spodziewać się, by rynek zapewnił bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej w razie braku pomocy państwa, przy uwzględnieniu planowanych przez państwo członkowskie reform i usprawnień na rynku oraz zmian technologicznych.
339. W swojej ocenie Komisja uwzględni następujące elementy, które powinno przedstawić państwo członkowskie:

⁽¹²⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/941 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 1).

- a) ocena oddziaływania energii elektrycznej o zmiennej charakterystyce produkcji, w tym z sąsiednich systemów;
- b) ocena oddziaływania zaangażowania po stronie popytu i związanego z magazynowaniem, w tym opis środków promujących zarządzanie popytem;
- c) ocena faktycznego lub potencjalnego istnienia połączeń wzajemnych oraz dużych elementów wewnętrznej infrastruktury sieci przesyłowej, w tym opis projektów wdrażanych i planowanych;
- d) ocena każdego innego elementu mogącego spowodować lub pogłębić problem z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej, takiego jak pułapy cen hurtowych lub inna luka w przepisach i niedoskonałość rynku. Jeżeli jest to wymagane na mocy rozporządzenia (UE) 2019/943, zanim pomoc będzie mogła zostać przyznana, należy uzyskać opinię Komisji na temat planu wdrażania, o którym mowa w art. 20 ust. 3 tego rozporządzenia. Plan wdrażania i opinia zostaną uwzględnione w ocenie konieczności oraz
- e) wszelkie istotne treści ujęte w planie działania sporządzonym na podstawie art. 15 rozporządzenia (UE) 2019/943.

4.8.4.2. Adekwatność

- 340. Sekcja 3.2.1.2 nie ma zastosowania do środków na rzecz bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.
- 341. Państwa członkowskie powinny przede wszystkim rozważyć alternatywne sposoby zapewniania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a w szczególności nadanie rynkowi energii elektrycznej bardziej efektywnej struktury, która złagodzi niedoskonałości rynku zagrażające bezpieczeństwu dostaw energii elektrycznej. Może to na przykład obejmować poprawę funkcjonowania rozliczania niezbilansowania energii elektrycznej, lepszą integrację wytwarzania z niestabilnych odnawialnych źródeł energii, zachęty na rzecz reakcji popytu i magazynowania oraz ich integrację, umożliwienie skutecznych sygnałów cenowych, usunięcie barier w handlu transgranicznym oraz ulepszenie infrastruktury, w tym połączeń wzajemnych. Pomoc może zostać uznana za adekwatną w odniesieniu do środków dotyczące bezpieczeństwa dostaw, jeżeli pomimo odpowiednich i proporcjonalnych ulepszeń struktury rynku ⁽¹³⁰⁾ i inwestycji w aktywa sieciowe, niezależnie od tego, czy zostały one już zrealizowane czy są planowane, nadal istnieją obawy dotyczące bezpieczeństwa dostaw.
- 342. W odniesieniu do środków rekompensujących przeciążenie sieci państwa członkowskie powinny dodatkowo wyjaśnić, w jaki sposób poprawiają efektywność środków redysponowania zgodnie z art. 13 rozporządzenia (UE) 2019/943.

4.8.4.3. Kwalifikowalność

- 343. Środek pomocy powinien być dostępny dla wszystkich beneficjentów lub projektów posiadających możliwości techniczne do skutecznego przyczynienia się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw. Obejmuje to wytwarzanie, magazynowanie i reakcję popytu, jak również łączenie małych jednostek tych form zdolności w większe bloki.
- 344. Ograniczenia dotyczące udziału w środkach dotyczących bezpieczeństwa dostaw służące zagwarantowaniu, aby środki te nie osłabiały ochrony środowiska, uznaje się za właściwe (zob. pkt 368 i 369).
- 345. Państwa członkowskie zachęca się do wprowadzenia do swoich środków dotyczących bezpieczeństwa dostaw dodatkowych kryteriów lub cech w celu wspierania szerszego wykorzystywania bardziej ekologicznych technologii (lub ograniczania udziału technologii zanieczyszczających środowisko) niezbędnych do realizacji unijnych celów w zakresie ochrony środowiska. Takie dodatkowe kryteria lub cechy muszą być obiektywne, przejrzyste i niedyskryminacyjne w odniesieniu do jasno określonych celów w zakresie ochrony środowiska oraz nie mogą prowadzić do nadmiernej rekompensaty dla beneficjentów.

⁽¹³⁰⁾ Uwzględniając rozporządzenie (UE) 2019/943 i dyrektywę (UE) 2019/944.

346. Jeżeli jest to technicznie wykonalne, środki dotyczące bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej muszą być otwarte dla bezpośredniego transgranicznego udziału dostawców zdolności wytwórczych znajdujących się w innym państwie członkowskim⁽¹³¹⁾. Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby zagraniczne zdolności wytwórcze, które są w stanie zapewnić równorzędne parametry techniczne w porównaniu z krajowymi zdolnościami wytwórczymi, miały możliwość udziału w tym samym procesie konkurencyjnym co krajowe zdolności wytwórcze. Państwa członkowskie mogą wymagać, aby zagraniczna zdolność wytwórcza znajdowała się w państwie członkowskim, którego sieć posiada bezpośrednie połączenie z państwem członkowskim stosującym środek. W stosownych przypadkach należy również zachować zgodność z odpowiednimi przepisami określonymi w art. 26 rozporządzenia (UE) 2019/943.

4.8.4.4. Konsultacje publiczne

347. Sekcja 4.8.4.4 ma zastosowanie od dnia 1 lipca 2023 r.
348. Przed zgłoszeniem pomocy, o ile nie zachodzą należycie uzasadnione wyjątkowe okoliczności, państwa członkowskie muszą przeprowadzić konsultacje publiczne w sprawie proporcjonalności i skutków dla konkurencji w odniesieniu do środków, które należy zgłosić na podstawie niniejszej sekcji. Obowiązek przeprowadzenia konsultacji nie ma zastosowania w odniesieniu do zmian już zatwierdzonych środków, które to zmiany nie powodują zmiany ich zakresu ani kwalifikowalności ani nie przedłużają okresu ich obowiązywania o dłużej niż 10 lat od daty pierwotnej decyzji, ani w odniesieniu do przypadków, o których mowa w pkt 349. Aby ustalić, czy dany środek jest uzasadniony, mając na uwadze kryteria określone w niniejszych wytycznych, konieczne jest przeprowadzenie następujących konsultacji publicznych⁽¹³²⁾:
- a) w przypadku środków, w odniesieniu do których szacunkowa średnia roczna kwota pomocy, która ma zostać przyznana, wynosi co najmniej 100 mln EUR rocznie, konsultacji publicznych trwających co najmniej sześć tygodni, obejmujących:
 - (i) kwalifikowalność;
 - (ii) proponowane zastosowanie i zakres procedur przetargowych zgodnych z zasadami konkurencji oraz wszelkie proponowane wyjątki;
 - (iii) główne parametry procesu przydziału pomocy⁽¹³³⁾, w tym umożliwienie konkurencji między różnymi rodzajami beneficjentów⁽¹³⁴⁾;
 - (iv) metodykę przenoszenia kosztów środka na konsumentów;
 - (v) jeżeli nie stosuje się procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, założenia i dane wykorzystane do określenia ilościowego użytego do wykazania proporcjonalności pomocy, w tym koszty, przychody, założenia operacyjne i okres eksploatacji oraz WACC; oraz
 - (vi) w przypadku gdy można wspierać nowe inwestycje w wytwarzanie energii z wykorzystaniem gazu ziemnego, proponowane zabezpieczenia zapewniające zgodność z unijnymi celami klimatycznymi;
 - b) w przypadku środków, w odniesieniu do których szacunkowa średnia roczna kwota przyznanej pomocy wynosi mniej niż 100 mln EUR rocznie, konsultacji publicznych trwające co najmniej cztery tygodnie, obejmujących:
 - (i) kwalifikowalność;
 - (ii) proponowane zastosowanie i zakres procedur przetargowych zgodnych z zasadami konkurencji oraz wszelkie proponowane wyjątki;
 - (iii) metodykę przenoszenia kosztów środka na konsumentów oraz
 - (iv) w przypadku gdy można wspierać nowe inwestycje w wytwarzanie energii z wykorzystaniem gazu ziemnego, proponowane zabezpieczenia zapewniające zgodność z unijnymi celami klimatycznymi.
349. Konsultacje publiczne nie są wymagane w przypadku środków objętych zakresem pkt 348 lit. b), jeżeli stosowane są procedury przetargowe zgodne z zasadami konkurencji, a środek nie służy wsparciu inwestycji w produkcję energii opartej na paliwach kopalnych.

⁽¹³¹⁾ Uważa się, że mechanizmy zdolności wytwórczych, w przypadku których transgraniczny udział jest wymagany na podstawie rozporządzenia (UE) 2019/943, są technicznie wykonalne.

⁽¹³²⁾ Państwa członkowskie mogą opierać się na istniejących krajowych procesach konsultacji w odniesieniu do tych wymogów. Jeżeli konsultacje obejmują wymienione tu punkty, oddzielne konsultacje nie są wymagane.

⁽¹³³⁾ Na przykład czas pomiędzy procedurą zgodną z zasadami konkurencji a okresem dostawy, zasady składania ofert, zasady ustalania cen.

⁽¹³⁴⁾ Na przykład, jeśli istnieją różne okresy obowiązywania umów, różne metodologie obliczania ilości kwalifikującej się mocy/produkcji pochodzącej z różnych technologii, różnych metodologii obliczania lub wypłacania dotacji.

350. Kwestionariusze konsultacyjne muszą być publikowane na publicznie dostępnej stronie internetowej. Państwa członkowskie muszą opublikować odpowiedź na konsultacje, w której podsumują otrzymane odpowiedzi i ustosunkują się do nich. Powinna ona obejmować wyjaśnienie, w jaki sposób zminimalizowano ewentualne skutki dla konkurencji poprzez określenie zakresu/kwalifikowalności proponowanego środka. W ramach zgłoszenia środków pomocy na podstawie niniejszej sekcji państwa członkowskie muszą podać link do swoich odpowiedzi uzyskanych w wyniku konsultacji.

351. W wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może rozważyć alternatywne metody konsultacji, pod warunkiem że poglądy zainteresowanych stron zostaną uwzględnione w (dalszym) wdrażaniu pomocy. W takich przypadkach może okazać się konieczne połączenie konsultacji z działaniami naprawczymi w celu zminimalizowania ewentualnego zakłócającego wpływu tego środka.

4.8.4.5. Proporcjonalność

352. Oprócz zasad omówionych w pkt 353, 354, 355, 356 i 357 zastosowanie mają zasady określone w pkt 49, 50, 51, 52, 53 i 55.

353. Popyt na środki dotyczące bezpieczeństwa dostaw powinien być oparty na normie niezawodności lub ocenie kosztów i korzyści, o której mowa w pkt 331, oraz na określonej w pkt 332, 333 i 334 analizie dotyczącej zasobów potrzebnych do zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa dostaw. Analiza wykorzystana do ustalenia poziomu popytu musi mieć najwyżej dwanaście miesięcy w chwili ustalania poziomu popytu.

354. Czas od momentu przyznania pomocy do upływu terminu, w którym projekty muszą zostać zrealizowane, powinien umożliwić efektywną konkurencję między poszczególnymi kwalifikującymi się projektami.

355. Wyjątki od wymogu przydzielania pomocy i określania poziomu pomocy w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji mogą być uzasadnione, jeżeli:

- a) przedstawiono dowody, w tym jakiegokolwiek dowody zebrane podczas konsultacji publicznych, wskazujące, że potencjalne zainteresowanie taką procedurą przetargową będzie prawdopodobnie niewystarczające do zapewnienia konkurencji lub
- b) wyłącznie w odniesieniu do środków rekompensujących przeciążenie sieci, jeżeli państwo członkowskie przedstawi analizę (po konsultacji z właściwym krajowym organem regulacyjnym i z uwzględnieniem jego opinii) opartą na dowodach, w tym dowodach zebranych, w stosownych przypadkach, w ramach konsultacji publicznych, że procedura przetargowa byłaby mniej opłacalna, na przykład z powodu przetargów strategicznych lub zakłóceń na rynku.

356. Beneficjenci środków dotyczących bezpieczeństwa dostaw powinni otrzymywać skuteczne zachęty, aby przyczynić się do bezpieczeństwa dostaw w okresie dostawy. Zachęty te powinny być z reguły związane z wartością niedostarczonej energii (VOLL) ⁽¹³⁵⁾. Na przykład, jeżeli beneficjent nie jest dostępny, powinien ponieść karę związaną z VOLL. Inaczej niż w przypadku środków rekompensujących przeciążenie sieci, kara powinna się zasadniczo opierać na cenach z tytułu rozliczenia niezbilansowania energii elektrycznej, co umożliwi uniknięcie zakłóceń w funkcjonowaniu rynku.

357. Państwa członkowskie mogą również korzystać z konkurencyjnych świadectw/systemów zobowiązań dostawców, pod warunkiem że:

- a) popyt w systemie ustalono poniżej poziomu potencjalnej podaży; oraz
- b) cenę wykupu/kary mającą zastosowanie do konsumenta/dostawcy, który nie zakupił wymaganej liczby certyfikatów (tj. cenę, która stanowi maksimum, jakie będzie zapłacone beneficjentowi) ustalono na poziomie, który zapewnia, aby beneficjenci nie otrzymywali zbyt wysokich rekompensat.

4.8.5. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie

358. Nie licząc pkt 70, sekcja 3.2.2 nie ma zastosowania do środków na rzecz bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.

⁽¹³⁵⁾ Jak określono zgodnie z art. 11 rozporządzenia (UE) 2019/943.

359. Pomoc musi mieć na celu utrzymanie skutecznego funkcjonowania rynków oraz zachowanie skutecznej zachęty do prowadzenia działalności i sygnałów cenowych.
360. Nie wolno stosować zachęt do produkcji energii, która wyparłaby mniej zanieczyszczające formy energii.
361. Wymogi określone w pkt 359 i 360 będą na ogół spełnione, jeżeli środek przewiduje płacenie za zdolność wytwórczą (EUR za megawat (MW)), a nie za produkcję energii elektrycznej (EUR/MWh). W przypadku płatności za każdą MWh należy szczególnie uważać, aby uniknąć niekorzystnych skutków rynkowych i nie wypierać mniej zanieczyszczających źródeł wytwarzania.
362. Środki dotyczące bezpieczeństwa dostaw muszą spełniać wszelkie mające zastosowanie warunki dotyczące projektowania określone w art. 22 rozporządzenia (UE) 2019/943 ⁽¹³⁶⁾.
363. Aby zagwarantować, że kształtowanie cen rynkowych nie ulegnie zakłóceniu w przypadku rezerw strategicznych i wszelkich innych środków służących zapewnieniu wystarczalności zasobów, w tym systemów przerywalności, których zdolność wytwórcza jest poza rynkiem, stosuje się łącznie następujące dodatkowe wymogi:
- zasobami środków dysponuje się tylko, jeżeli operatorzy systemów przesyłowych prawdopodobnie wyczerpią swoje środki bilansujące, aby osiągnąć równowagę między popytem a podażą ⁽¹³⁷⁾;
 - w okresach rozliczania niezbilansowania, w przypadku gdy zasoby w ramach środka zostały rozdysponowane, niezbilansowanie na rynku rozlicza się co najmniej na poziomie VOLL lub wartości wyższej niż techniczny limit cenowy na rynku dnia bieżącego ⁽¹³⁸⁾, w zależności od tego, która z tych wartości jest wyższa;
 - produkcję będącą wynikiem działania środka przypisuje się podmiotom odpowiedzialnym za bilansowanie za pośrednictwem mechanizmu rozliczania niezbilansowania;
 - zasoby nie otrzymują wynagrodzenia z hurtowego rynku energii elektrycznej ani z rynków bilansujących;
 - zasoby w ramach środka są poza rynkiem co najmniej przez okres obowiązywania umowy.
364. W przypadku środków rekompensujących przeciążenie sieci, gdy zasoby są poza rynkiem, zasoby te nie mogą otrzymywać wynagrodzenia z hurtowego rynku energii elektrycznej lub rynków bilansujących i muszą pozostać poza rynkami energii co najmniej przez okres obowiązywania umowy.
365. W przypadku mechanizmów zdolności wytwórczych innych niż rezerwy strategiczne państwa członkowskie muszą zapewnić, aby środek:
- był skonstruowane w taki sposób, aby zapewnić, by cena płacona za dostępność automatycznie zmierzała do zera, gdy przewidywany poziom podaży zdolności wytwórczych będzie odpowiedni do pokrycia poziomu zapotrzebowania na zdolności;
 - wynagradzał uczestniczące zasoby jedynie za ich dostępność oraz zapewniał, aby wynagrodzenie to nie miało wpływu na decyzje dostawcy zdolności wytwórczych w sprawie wytwarzania lub niewytwarzania energii oraz
 - umożliwia, aby obowiązki w zakresie zdolności wytwórczych mogły być przekazywane między kwalifikującymi się dostawcami zdolności wytwórczych.
366. Środki dotyczące bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej nie powinny:
- powodować nieuzasadnionych zakłóceń na rynku ani ograniczać obrotu międzystrefowego;

⁽¹³⁶⁾ W odniesieniu do środków uwzględnionych w planie gotowości na wypadek zagrożeń, o którym mowa w rozporządzeniu (UE) 2019/941, zob. również art. 12 ust. 1 tego rozporządzenia.

⁽¹³⁷⁾ Wymóg ten pozostaje bez uszczerbku dla uruchamiania zasobów przed rzeczywistym rozdysponowaniem w celu uwzględnienia ograniczeń rampowania oraz spełnienia wymogów eksploatacyjnych zasobów. Produkcja będąca wynikiem uruchomienia zasobów rezerwy strategicznej nie może być przypisana do grup bilansujących na rynkach hurtowych i nie może zmieniać ich niezbilansowania.

⁽¹³⁸⁾ W rozumieniu art. 10 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/943.

- b) ograniczać zachętę do inwestowania w przepustowość połączeń wzajemnych – na przykład poprzez zmniejszenie przychodów z ograniczeń przesyłowych w istniejących lub nowych połączeniach wzajemnych;
- c) zagrażać łączeniu rynków, w tym rynków dnia bieżącego i rynków bilansujących;
- d) podważać decyzji inwestycyjnych dotyczących zdolności wytwórczych podjętych przed wprowadzeniem środka.
367. Aby uniknąć osłabiania zachęt dotyczących reakcji popytu i zwiększania niedoskonałości rynku, które stwarzają potrzebę stosowania środków dotyczących bezpieczeństwa dostaw, oraz aby skala interwencji dotyczącej bezpieczeństwa dostaw była możliwie jak najmniejsza, koszty środka dotyczącego bezpieczeństwa dostaw powinni ponosić uczestnicy rynku, którzy przyczyniają się do powstania takiej potrzeby. Na przykład można to osiągnąć dzięki przeniesieniu kosztów środka dotyczącego bezpieczeństwa dostaw na odbiorców energii elektrycznej w okresach największego zapotrzebowania na energię lub dzięki przeniesieniu kosztów środka rekompensującego przeciążenie sieci na odbiorców w regionie doświadczającym niedoboru mocy w okresach, w których moc w ramach tego środka jest rozdysponowywana. Taka alokacja kosztów może jednak nie być wymagana, jeżeli państwo członkowskie przedstawi analizę opartą na dowodach, w tym dowodach zebranych podczas konsultacji publicznych, zgodnie z którą alokacja kosztów w ten sposób podważyłaby opłacalność środka lub doprowadziła do poważnych zakłóceń konkurencji, które niewątpliwie osłabiłyby potencjalne korzyści wynikające z takiej alokacji kosztów.
368. Komisja uważa, że niektóre środki pomocy mają negatywny wpływ na konkurencję i wymianę handlową, którego prawdopodobnie nie da się zrównoważyć. W szczególności niektóre środki pomocy mogą pogłębić niedoskonałości rynku, powodując jego niewydolność ze szkodą dla konsumentów i dobrobytu społecznego. Na przykład środki, w tym środki rekompensujące przeciążenie sieci i systemy przerywalności, które naruszają limity emisji mające zastosowanie do mechanizmów zdolności wytwórczych określonych w art. 22 rozporządzenia (UE) 2019/943 i które mogą zachęcać do nowych inwestycji w energetykę opartą na najbardziej zanieczyszczających paliwach kopalnych, takich jak węgiel kamienny, olej napędowy, węgiel brunatny, ropa naftowa, torf i łupki bitumiczne, nasilają negatywne środowiskowe efekty zewnętrzne na rynku.
369. Środki, które zachęcają do nowych inwestycji w produkcję energii opartą na gazie ziemnym mogą zwiększyć bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej, ale w dłuższej perspektywie prowadzić do nasilenia negatywnych dla środowiska efektów zewnętrznych na rynku w porównaniu z alternatywnymi inwestycjami w technologie bezemisyjne. Aby umożliwić Komisji sprawdzenie za pomocą testu bilansującego, czy negatywny wpływ takich środków może zostać zrównoważony przez wpływ pozytywny, państwa członkowskie powinny wyjaśnić, w jaki sposób zapewnią, aby taka inwestycja przyczyniła się do osiągnięcia unijnego celu klimatycznego na 2030 r. i celu neutralności klimatycznej do 2050 r. W szczególności państwa członkowskie muszą wyjaśnić, w jaki sposób możliwe będzie uniknięcie efektu blokady technologicznej w odniesieniu do produkcji energii w oparciu o gaz. Na przykład może to obejmować wiążące zobowiązania beneficjenta do wdrożenia technologii obniżania emisyjności, takich jak CCS/CCU, zastąpienia gazu ziemnego gazem odnawialnym lub niskoemisyjnym, lub zamknięcia zakładu w terminie zgodnym z unijnymi celami klimatycznymi.
370. W przypadku środków pomocy indywidualnej lub programów pomocy, z których korzysta jedynie szczególnie ograniczona liczba beneficjentów lub beneficjent zasiadający, państwa członkowskie powinny dodatkowo wykazać, że proponowany środek pomocy nie doprowadzi do zwiększenia władzy rynkowej.
- 4.9. **Pomoc na infrastrukturę energetyczną**
- 4.9.1. *Uzasadnienie pomocy*
371. Realizacja unijnych celów klimatycznych będzie wymagała znacznych inwestycji i modernizacji infrastruktury energetycznej. Nowoczesna infrastruktura energetyczna ma podstawowe znaczenie dla stworzenia zintegrowanego rynku energii zgodnego z celami klimatycznymi, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw w Unii. Odpowiednia infrastruktura energetyczna stanowi podstawę efektywnego rynku energii. Usprawnianie infrastruktury energetycznej zwiększa stabilność systemu, wystarczalność zasobów, integrację różnych źródeł energii i dostawy energii w słabo rozwiniętych sieciach.
372. W przypadkach, gdy potrzebnej infrastruktury nie są w stanie zapewnić uczestnicy rynku, pomoc państwa może być niezbędna do przezwyciężenia niedoskonałości rynku i zagwarantowania zaspokojenia znacznych potrzeb Unii w zakresie infrastruktury. Jedną niedoskonałość rynku mogąca występować w dziedzinie infrastruktury energetycznej jest związana z problemami koordynacji. Rozbieżne interesy inwestorów, niepewność dotycząca wyników współpracy i efekty sieciowe mogą uniemożliwić rozwój projektu lub jego skuteczne zaplanowanie. Jednocześnie infrastruktura energetyczna generuje istotne pozytywne efekty zewnętrzne, gdyż koszty i korzyści związane z infrastrukturą mogą występować w sposób asymetryczny u różnych uczestników rynku i w różnych państwach członkowskich. Komisja uznaje zatem, że pomoc na infrastrukturę energetyczną może

być korzystna dla rynku wewnętrznego, ponieważ może się przyczynić do zaradzenia tym niedoskonałościom rynku. Dotyczy to w szczególności projektów infrastrukturalnych o oddziaływaniu transgranicznym, takich jak projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 4 rozporządzenia (UE) nr 347/2013.

373. Zgodnie z zawiadomieniem w sprawie pojęcia pomocy państwa ⁽¹³⁹⁾ wsparcie na rzecz infrastruktury energetycznej, które jest realizowane w ramach legalnego monopolu, nie podlega zasadom pomocy państwa. W sektorze energetycznym ma to szczególne znaczenie dla tych państw członkowskich, w których budowa i eksploatacja niektórych rodzajów infrastruktury jest prawnie zastrzeżona wyłącznie dla operatorów systemu przesyłowego lub operatorów systemu dystrybucyjnego.
374. Komisja uważa, że legalny monopol, który wyklucza zakłócenia konkurencji, istnieje, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:
- a) budowa i eksploatacja infrastruktury wchodzi w zakres legalnego monopolu utworzonego zgodnie z prawem Unii; dzieje się tak w przypadku, gdy zgodnie z prawem operator systemu przesyłowego/operator systemu dystrybucyjnego jest jedynym podmiotem uprawnionym do realizacji określonego rodzaju inwestycji lub działań, i żaden inny podmiot nie może eksploatować sieci alternatywnej ⁽¹⁴⁰⁾;
 - b) legalny monopol nie tylko wyklucza konkurencję na rynku, ale także w odniesieniu do rynku, ponieważ wyklucza jakąkolwiek ewentualną konkurencję i uzyskuje status wyłącznego operatora danej infrastruktury;
 - c) usługa nie stanowi konkurencji dla innych usług;
 - d) jeżeli operator infrastruktury energetycznej prowadzi działalność na innym rynku (geograficznym lub produktowym), który jest otwarty na konkurencję, wyklucza się subsydiowanie skrośne; wymaga to prowadzenia oddzielnych ksiąg rachunkowych, odpowiedniej alokacji kosztów i przychodów oraz zapewnienia, aby finansowanie publiczne przyznane na usługi objęte legalnym monopolem nie mogły wspierać innych rodzajów działalności. Według wszelkiego prawdopodobieństwa wymóg ten zostanie spełniony w przypadku infrastruktury energii elektrycznej i gazowej, ponieważ w art. 56 dyrektywy (UE) 2019/944 i art. 31 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE wymaga się od zintegrowanych pionowo podmiotów prowadzenia oddzielnych ksiąg rachunkowych dla każdego rodzaju działalności.
375. Podobnie Komisja uważa, że pomoc państwa nie występuje w przypadku inwestycji, w których infrastruktura energetyczna jest zarządzana w ramach „monopolu naturalnego”, którego istnienie stwierdza się, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:
- a) infrastruktura nie napotyka bezpośredniej konkurencji, co ma miejsce w sytuacji, w której infrastruktury energetycznej nie da się powielić opłacalnymi metodami, a zatem nie są w nią zaangażowani żaden inni operatorzy poza operatorem systemu przesyłowego/operator systemu dystrybucyjnego;
 - b) alternatywne finansowanie infrastruktury sieciowej, oprócz finansowania sieci, jest w danym sektorze i państwie członkowskim nieznaczne;
 - c) infrastruktura nie jest zaprojektowana w taki sposób, aby wybiórczo sprzyjać konkretnemu przedsiębiorstwu lub sektorowi, ale przynosi korzyści ogółowi społeczeństwa.
 - d) Państwa członkowskie muszą również zapewnić, aby finansowanie przeznaczone na budowę lub obsługę infrastruktury sieci energetycznej nie mogło być wykorzystane do subsydiowania skrośnego lub pośredniego subsydiowania innych rodzajów działalności gospodarczej. W odniesieniu do infrastruktury energii elektrycznej i gazowej, zob. pkt 374.

⁽¹³⁹⁾ Zob. zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. C 262 z 19.7.2016, s. 1). Biorąc pod uwagę, że pojęcie pomocy państwa jest pojęciem obiektywnym i mającym charakter prawny zdefiniowanym bezpośrednio w traktacie (wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2008 r., *British Aggregates/Komisja*, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757, pkt 111), poglądy przedstawione w punktach od 373 do 375 pozostają bez uszczerbku dla wykładni pojęcia pomocy państwa przez sądy unijne (wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 lipca 2011 r., *Alcoa Trasformazioni/Komisja*, C-194/09 P, ECLI:EU:C:2011:497, pkt 125); podstawowym punktem odniesienia dla wykładni traktatu jest zawsze orzecznictwo sądów unijnych.

⁽¹⁴⁰⁾ Legalny monopol istnieje w sytuacjach, w których dana usługa jest zarezerwowana przez prawo lub środki regulacyjne dla wyłącznego usługodawcy na określonym obszarze geograficznym (również w obrębie jednego państwa członkowskiego), z wyraźnym zakazem świadczenia takiej usługi (nawet w celu zaspokojenia ewentualnego popytu rezydualnego ze strony określonych grup klientów) przez wszystkie inne podmioty gospodarcze. Sam fakt, że świadczenie usługi publicznej powierzono określonemu przedsiębiorstwu, nie oznacza jednak, iż takie przedsiębiorstwo ma legalny monopol.

4.9.2. Zakres oraz wspierana działalność

376. Niniejsza sekcja 4.9 ma zastosowanie do wsparcia na budowę infrastruktury energetycznej lub modernizację odnośnych inwestycji, zgodnie z definicją zawartą w pkt 19 ppkt (36) ⁽¹⁴¹⁾. Kwalifikujące się inwestycje mogą obejmować cyfryzację, przekształcenie infrastruktury energetycznej w infrastrukturę inteligentną, np. w celu umożliwienia integracji energii odnawialnej lub niskoemisyjnej, a także modernizację ze względu na odporność na zmianę klimatu. Koszty operacyjne powinny być zasadniczo ponoszone przez użytkowników sieci, a zatem pomoc na pokrycie tych kosztów nie powinna być z reguły wymagana. W wyjątkowych okolicznościach, gdy państwo członkowskie wykaże, że kosztów operacyjnych nie można odzyskać od użytkowników sieci oraz gdy pomoc operacyjna nie jest związana z kosztami utopionymi, ale prowadzi do zmiany zachowania, która umożliwia osiągnięcie celów w zakresie bezpieczeństwa dostaw lub ochrony środowiska, pomoc operacyjna na infrastrukturę może zostać uznana za zgodną. O ile projektu nie wyłączono spod kontroli pomocy państwa (zob. pkt 374 i 375), Komisja oceni go w sposób opisany w niniejszej sekcji.
377. Niniejsza sekcja 4.9 będzie miała również zastosowanie do instalacji magazynowania energii do dnia 31 grudnia 2023 r., podłączonych do linii przesyłowych lub dystrybucyjnych (niezależne magazynowanie energii ⁽¹⁴²⁾), niezależnie od poziomów napięcia ⁽¹⁴³⁾.

4.9.3. Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej

4.9.3.1. Konieczność i adekwatność

378. Sekcje 3.2.1.1 i 3.2.1.2 nie mają zastosowania do pomocy na rzecz infrastruktury energetycznej.
379. Infrastruktura energetyczna jest zazwyczaj finansowana z taryf dla użytkowników. W przypadku wielu kategorii infrastruktury taryfy te podlegają regulacji w celu zapewnienia niezbędnego poziomu inwestycji przy jednoczesnym zachowaniu praw użytkowników, zapewnienia opłacalności i są ustalane bez ingerencji ze strony państwa.
380. Pomoc państwa przyznaje się w celu przezwyciężenia niedoskonałości rynku, których nie można w pełni usunąć za pomocą obowiązkowych taryf dla użytkowników. W związku z tym, aby wykazać potrzebę pomocy państwa, stosuje się następujące zasady:
- a) Komisja uważa, że w przypadku projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zdefiniowanych w art. 2 pkt 4 rozporządzenia (UE) nr 347/2013, które w pełni podlegają przepisom dotyczącym wewnętrznego rynku energii, finansowanie za pomocą taryf może nie być wystarczające do skorygowania niedoskonałości rynku związanych z problemami z koordynacją, w związku z czym może zostać przyznana pomoc państwa;
 - b) w przypadku projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania częściowo lub całkowicie wyłączonych z przepisów dotyczących wewnętrznego rynku energii oraz w przypadku innych kategorii infrastruktury Komisja będzie oceniać potrzebę pomocy państwa w trybie indywidualnym. W ocenie tej Komisja uwzględni następujące czynniki: (i) zakres, w jakim niedoskonałość rynku prowadzi do niewystarczającej dostępności niezbędnej infrastruktury; (ii) zakres, w jakim dana infrastruktura jest dostępna stronom trzecim oraz podlega uregulowaniom dotyczącym taryf oraz (iii) zakres, w jakim projekt przyczynia się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii w Unii lub do spełnienia celów z zakresu neutralności klimatycznej Unii. W przypadku infrastruktury między Unią a państwem trzecim, jeżeli projekt nie znajduje się w wykazie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, przy ocenie zgodności z zasadami rynku wewnętrznego można wziąć pod uwagę również inne czynniki ⁽¹⁴⁴⁾.
 - c) W przypadku instalacji magazynowania energii elektrycznej Komisja może wymagać, aby państwo członkowskie wykazało istnienie określonej niedoskonałości rynku w zakresie rozwoju instalacji zapewniających podobne usługi.

⁽¹⁴¹⁾ Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do projektów obejmujących infrastrukturę specjalną lub inną infrastrukturę energetyczną połączoną z produkcją lub konsumpcją.

⁽¹⁴²⁾ Inne niż magazyny energii przyłączane „za licznikiem”.

⁽¹⁴³⁾ W stosownych przypadkach wsparcie magazynowania energii może być także poddane ocenie zgodnie z sekcjami 4.1, 4.2, 4.3 i 4.8. Magazyny energii wybrane jako projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania – zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi TEN-E – kwalifikują się jako infrastruktura energetyczna w ramach niniejszej sekcji, a wsparcie byłoby oceniane w ramach sekcji 4.9. Wsparcie dla magazynów energii, które są własnością operatorów systemów przesyłowych lub operatorów systemów dystrybucyjnych lub są przez nich kontrolowane, zgodnie z art. 54 lub 36 dyrektywy (UE) 2019/944, również jest objęte sekcją 4.9.

⁽¹⁴⁴⁾ W szczególności Komisja rozważy, czy dane państwo lub państwa trzecie charakteryzują się wysokim poziomem dostosowania regulacyjnego i wspierają ogólne cele polityczne Unii, zwłaszcza ponieważ mają związek z dobrze funkcjonującym wewnętrznym rynkiem energii; bezpieczeństwem dostaw energii opartym na współpracy i solidarności; systemem energetycznym na ścieżce prowadzącej do obniżenia emisyjności zgodnie z porozumieniem paryskim i celami Unii w zakresie klimatu; oraz unikaniem ucieczki emisji gazów cieplarnianych.

4.9.3.2. Proporcjonalność pomocy

381. Proporcjonalność będzie oceniana na podstawie zasady dotyczącej luki w finansowaniu zgodnie z pkt 48, 51 i 52. Jak wyjaśniono w pkt 52, w przypadku pomocy na infrastrukturę zakłada się, że scenariusz alternatywny to sytuacja, w której projekt nie byłby realizowany. Wprowadzenie mechanizmów monitorowania i wycofania może być konieczne w przypadkach, w których istnieje ryzyko nieoczekiwanych zysków, np. jeżeli pomoc jest bliska maksymalnej dozwolonej wartości, przy jednoczesnym zachowaniu zachęt dla beneficjentów do minimalizowania kosztów i rozwijania działalności w sposób bardziej efektywny w miarę upływu czasu.

4.9.4. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie

382. Sekcja 3.2.2 i nie ma zastosowania do infrastruktury energetycznej. Podczas analizy wpływu pomocy państwa udzielanej na rzecz infrastruktury energetycznej na konkurencję Komisja przyjmie następujące podejście:
- W świetle wymogów obowiązujących na podstawie przepisów dotyczących wewnętrznego rynku energii, mających na celu wzmocnienie konkurencji, Komisja zasadniczo uzna, że pomoc na infrastrukturę energetyczną podlegająca wszystkim uregulowaniom rynku wewnętrznego nie wywiera nadmiernie zakłócającego wpływu ⁽¹⁴⁵⁾.
 - w przypadku projektów infrastrukturalnych częściowo lub całkowicie wyłączonych ze stosowania przepisów dotyczących wewnętrznego rynku energii Komisja będzie indywidualnie oceniać potencjalne zakłócenia konkurencji, biorąc pod uwagę w szczególności zakres dostępu stron trzecich do infrastruktury objętej pomocą, dostęp do infrastruktury alternatywnej, wypieranie inwestycji sektora prywatnego i pozycję konkurencyjną beneficjenta lub beneficjentów. W odniesieniu do infrastruktury całkowicie wyłączonej ze stosowania przepisów dotyczących wewnętrznego rynku energii negatywny zakłócający wpływ na konkurencję uznaje się za szczególnie poważny;
 - Oprócz podejścia przedstawionego w lit. a) i b) Komisja uważa, że w przypadku inwestycji w infrastrukturę gazu ziemnego państwa członkowskie muszą wykazać następujące pozytywne skutki, które mogą zrównoważyć negatywny wpływ na konkurencję: (i) czy infrastruktura nadaje się do użycia wodoru i czy prowadzi do wzrostu użycia gazów odnawialnych lub alternatywnie, dlaczego nie jest możliwe opracowanie projektu w taki sposób, aby był on gotowy do wykorzystania wodoru oraz wykazać, że projekt nie powoduje efektu blokady technologicznej w odniesieniu do wykorzystywania gazu ziemnego oraz (ii) sposób, w jaki inwestycja przyczynia się do osiągnięcia unijnego celu klimatycznego na 2030 r. i celu polegającego na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r.
 - W przypadku wsparcia dla instalacji magazynowania energii elektrycznej – jak również dla innych infrastruktur projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania niepodlegających przepisom dotyczącym rynku wewnętrznego – Komisja oceni w szczególności ryzyko zakłócenia konkurencji, które może pojawić się na rynkach usług powiązanych oraz na innych rynkach energii.

4.10. Pomoc na systemy ciepłownicze i chłodnicze

4.10.1. Uzasadnienie pomocy

383. Budowa lub modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych może być korzystna dla ochrony środowiska dzięki zwiększeniu efektywności energetycznej i zrównoważonego charakteru wspieranego systemu. Przepisy sektorowe dotyczące propagowania energii odnawialnej (dyrektywa 2018/2001/UE) wyraźnie wymagają od państw członkowskich podjęcia niezbędnych kroków mających na celu rozwój wydajnej infrastruktury systemów ciepłowniczych i chłodzenia w celu promowania ogrzewania i chłodzenia z odnawialnych źródeł energii ⁽¹⁴⁶⁾.

⁽¹⁴⁵⁾ W przypadku infrastruktury między państwem członkowskim a co najmniej jednym państwem trzecim; – w przypadku części znajdującej się na terytorium Unii projekty będą musiały być zgodne z dyrektywą 2009/73/WE i dyrektywą (UE) 2019/944; – w przypadku danego państwa trzeciego lub danych państw trzecich projekty będą musiały charakteryzować się wysokim poziomem dostosowania regulacyjnego i wspierać ogólne cele polityczne Unii, w szczególności w zakresie zapewnienia dobrze funkcjonującego wewnętrznego rynku energii, bezpieczeństwa dostaw energii opartego na współpracy i solidarności oraz systemu energetycznego na ścieżce prowadzącej do obniżenia emisyjności zgodnie z porozumieniem paryskim i celami Unii w zakresie klimatu; oraz w szczególności unikania ucieczki emisji gazów cieplarnianych.

⁽¹⁴⁶⁾ Art. 20 dyrektywy (UE) 2018/2001 stanowi, że „państwa członkowskie podejmują, w stosownych przypadkach, niezbędne kroki na rzecz rozbudowy lokalnej infrastruktury ogrzewania i chłodzenia w celu dostosowania się do rozwoju ogrzewania i chłodzenia pochodzącego z zakładów wykorzystujących biomasę na dużą skalę, energię słoneczną, energię otoczenia i energię geotermalną oraz ciepło odpadowe i chłód odpadowy”.

384. Jednak ekologiczne efekty zewnętrzne związane z eksploatacją systemów ciepłowniczych i chłodniczych mogą prowadzić do nieefektywnego ograniczenia inwestycji w budowę i modernizację systemów ciepłowniczych i chłodniczych. Pomoc państwa może przyczynić się do usunięcia tej niedoskonałości rynku dzięki uruchomieniu dodatkowych, efektywnych inwestycji lub dzięki wsparciu na pokrycie wyjątkowych kosztów operacyjnych wynikających z potrzeby propagowania ekologicznych celów systemów ciepłowniczych.

4.10.2. Zakres oraz wspierana działalność

385. Wsparcie, które ogranicza się do sieci dystrybucji systemów ciepłowniczych, można w określonych okolicznościach uznać za niewchodzące w zakres kontroli pomocy państwa jako środek z zakresu infrastruktury niemający wpływu na konkurencję i handel. Tak może być w szczególności w przypadku sieci systemów ciepłowniczych, które funkcjonują w taki sam sposób jak inne rodzaje infrastruktury energetycznej, a więc przez oddzielenie od wytwarzania ciepła, dostęp stron trzecich i taryfy regulowane.

386. W takich okolicznościach, jeżeli sieci dystrybucji systemów ciepłowniczych funkcjonują w sytuacji monopolu naturalnego lub legalnego monopolu lub obu tych rodzajów, zastosowanie mają te same warunki, o których mowa w punktach 374 i 375 ⁽¹⁴⁷⁾.

387. O ile projektu nie wyłączono spod kontroli pomocy państwa (zob. pkt 385 ⁽¹⁴⁸⁾), Komisja oceni go w sposób opisany w niniejszej sekcji.

388. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do wsparcia na budowę, modernizację lub eksploatację zakładów produkcji i magazynowania energii cieplnej bądź chłodniczej lub sieci dystrybucyjnej, lub obu tych elementów

389. Takie środki pomocy zazwyczaj obejmują budowę, modernizację i eksploatację jednostki wytwórczej w celu wykorzystania energii odnawialnej ⁽¹⁴⁹⁾, ciepła odpadowego lub wysokosprawnej kogeneracji, w tym rozwiązań w zakresie magazynowania energii cieplnej, lub modernizację sieci dystrybucyjnej w celu ograniczenia strat i zwiększenia wydajności, między innymi dzięki rozwiązaniom inteligentnym i cyfrowym ⁽¹⁵⁰⁾. Pomoc na produkcję energii z odpadów może być uznana za zgodną z niniejszą sekcją w zakresie, w jakim jest ona ograniczona do odpadów spełniających kryteria definicji odnawialnych źródeł energii albo odpadów wykorzystywanych do zasilania instalacji spełniających kryteria definicji wysokosprawnej kogeneracji.

390. W przypadku przyznania pomocy na modernizację systemu ciepłowniczego i chłodniczego bez spełnienia na danym etapie normy efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego ⁽¹⁵¹⁾ państwo członkowskie musi zobowiązać się do zagwarantowania, aby beneficjent pomocy rozpoczął prace mające na celu osiągnięcie tej normy w okresie trzech lat po przeprowadzeniu prac modernizacyjnych.

4.10.3. Konieczność i adekwatność

391. Sekcje 3.2.1.1 i 3.2.1.2 nie mają zastosowania do pomocy na systemy ciepłownicze lub chłodnicze. Komisja uważa, że pomoc państwa może przyczynić się do usunięcia niedoskonałości rynku dzięki uruchomieniu inwestycji niezbędnych do stworzenia, rozszerzenia lub modernizacji energooszczędnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych.

⁽¹⁴⁷⁾ W celu zapewnienia, aby sieć dystrybucji faktycznie funkcjonowała jako obiekt otwarty dla użytkowników, zgodnie z komunikatem pt. „Plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy” (zob. sekcja 4.3.3 komunikatu Komisji w sprawie planu inwestycyjnego na rzecz zrównoważonej Europy – załącznik do komunikatu pt. „Europejski Zielony Ład” – z dnia 14.01.2020 r., COM(2020) 21 final), zwykle analogicznie do zasad rynku wewnętrznego dla sektora energetycznego, w szczególności gazu lub energii elektrycznej – konieczne byłoby wprowadzenie przepisów szczegółowych (przewidujących obowiązek przyznania dostępu dla stron trzecich, rozdzielenie rodzajów działalności i regulowane taryfy), wykraczających poza zwykłe „odrębne księgowanie”.

⁽¹⁴⁸⁾ Podczas gdy w przypadkach monopolu naturalnego lub legalnego monopolu lub obu tych rodzajów wsparcie na rzecz infrastruktury dystrybucji systemów ciepłowniczych nie podlega zasadom pomocy państwa (z zastrzeżeniem szczególnych warunków), wszelkie wsparcie na rzecz działalności systemów ciepłowniczych nadal podlegałoby zasadom pomocy państwa.

⁽¹⁴⁹⁾ Ilość energii wychwyconej przez pompy ciepła, którą należy uznać za odnawialną, oblicza się zgodnie z załącznikiem VII do dyrektywy (UE) 2018/2001. Ponadto w przypadku wykorzystania energii elektrycznej można ją uznać za w pełni odnawialną analogicznie do metod stosowanych w celu uznania energii elektrycznej za w pełni odnawialną na podstawie dyrektywy (UE) 2018/2001 – jak również prawodawstwa delegowanego – lub innych równoważnych metod zapewniających, aby cała faktycznie wykorzystana energia elektryczna pochodziła ze źródeł odnawialnych, pod warunkiem że unika się podwójnego liczenia energii odnawialnej i nadmiernej rekompensaty. Wsparcie nowych inwestycji lub modernizacji, jak również eksploatacji nie może być w żadnym przypadku związane z instalacjami współspalania, w których wykorzystuje się paliwa inne niż energia z OZE lub ciepło odpadowe.

⁽¹⁵⁰⁾ Dotyczyć to może również urządzeń grzewczych i chłodzących, w tym przechowujących energię cieplną, znajdujących się w lokalach klientów, o których mowa w pkt 138, w przypadku gdy są one powiązane z systemami ciepłowniczymi lub chłodniczymi.

⁽¹⁵¹⁾ Zob. art. 2 pkt 41 dyrektywy 2012/27/UE.

392. Koszty operacyjne powinny być zasadniczo opłacane przez odbiorców ciepła, a zatem pomoc na pokrycie tych kosztów nie powinna być wymagana. W przypadku gdy państwo członkowskie wykaże, że koszty operacyjne nie mogą być przeniesione na odbiorców ciepła bez zagrożenia ochronie środowiska, pomoc operacyjna na wytwarzanie ciepła może zostać uznana za zgodną, o ile dodatkowe koszty operacyjne netto (w porównaniu ze scenariuszem alternatywnym) przyczyniają się do realizacji korzyści dla środowiska (takich jak ograniczenie emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń w porównaniu z alternatywnymi rozwiązaniami grzewczymi⁽¹⁵²⁾). Byłoby tak na przykład w przypadku, gdyby istniały dowody na to, że odbiorcy ciepła w budynkach mieszkalnych (lub inne podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej) przestawiliby się na bardziej zanieczyszczające źródła ciepła w przypadku braku pomocy operacyjnej⁽¹⁵³⁾ lub że w przypadku braku wsparcia długoterminowa rentowność systemu ciepłowniczego byłaby zagrożona na korzyść rozwiązań grzewczych powodujących większe zanieczyszczenie. W przypadku pomocy operacyjnej dla zakładów wytwarzania energii cieplnej w systemie ciepłowniczym zastosowanie mają punkty 122 i 126.

393. Ponadto pomoc państwa na energooszczędne systemy ciepłownicze i chłodnicze wykorzystujące jako paliwo odpady może przyczynić się do zwiększenia ochrony środowiska, pod warunkiem że zasada hierarchii postępowania z odpadami nie jest obchodzona⁽¹⁵⁴⁾.

4.10.4. Proporcjonalność środka pomocy

394. Proporcjonalność będzie oceniana na podstawie zasady dotyczącej luki w finansowaniu zgodnie z pkt 48, 51 i 52.

395. Jak określono w pkt 52, w przypadku pomocy na budowę, modernizację i eksploatację sieci dystrybucji zakłada się, że scenariusz alternatywny to sytuacja, w której projekt nie byłby realizowany.

4.10.5. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz bilansowanie

396. Sekcja 3.2.2 nie ma zastosowania do pomocy na systemy ciepłownicze lub chłodnicze. Komisja uważa, że wsparcie na rzecz modernizacji, budowy lub eksploatacji systemów ciepłowniczych i chłodniczych wykorzystujących najbardziej zanieczyszczające paliwa kopalne, takie jak węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropa naftowa i olej napędowy, ma negatywne skutki dla konkurencji i wymiany handlowej, których prawdopodobnie nie da się zrównoważyć, chyba że spełnione są łącznie następujące warunki:

- a) pomoc ta jest ograniczona do inwestycji w sieć dystrybucyjną;
- b) sieć dystrybucyjna pozwala już na transport energii cieplnej lub chłodniczej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii, ciepła odpadowego lub źródeł neutralnych pod względem emisji dwutlenku węgla;
- c) pomoc nie prowadzi do wzrostu produkcji energii z najbardziej zanieczyszczających paliw kopalnych (np. w wyniku przyłączenia dodatkowych klientów)⁽¹⁵⁵⁾;
- d) określono jasny harmonogram zawierający wiążące zobowiązania do odejścia od tych najbardziej zanieczyszczających paliw kopalnych, zgodny z celem klimatycznym UE na 2030 r. i celem polegającym na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r.⁽¹⁵⁶⁾

⁽¹⁵²⁾ W tym kontekście państwa członkowskie wykazują w szczególności, że w wspieranych systemach ciepłowniczych wprowadzono niezbędne środki w celu zwiększenia efektywności, zmniejszenia emisji CO₂ i innych źródeł zanieczyszczeń, jak również strat sieciowych.

⁽¹⁵³⁾ Odbiorcy ciepła będący przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność gospodarczą muszą w każdym przypadku płacić pełny udział w kosztach ogrzewania, co najmniej równy ich najtańszemu alternatywnemu źródłu ogrzewania, aby uniknąć zakłóceń konkurencji na innych rynkach.

⁽¹⁵⁴⁾ Hierarchia postępowania z odpadami obejmuje: a) zapobieganie, b) przygotowanie do ponownego użycia, c) recykling, d) inne metody odzysku, np. odzysk energii, oraz e) unieszkodliwianie. Zob. art. 4 ust. 1 dyrektywy 2008/98/WE.

⁽¹⁵⁵⁾ Państwa członkowskie muszą wykazać, że wprowadzono środki w celu dodania do systemu zrównoważonych źródeł ogrzewania, aby obsłużyć dodatkowych klientów.

⁽¹⁵⁶⁾ Państwa członkowskie powinny na przykład przedstawić dowody, że dane systemy ciepłownicze stanowią część krajowych lub lokalnych planów obniżenia emisyjności albo część zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia (UE) 2018/1999 dotyczących konieczności budowy nowej infrastruktury ciepłowniczej i chłodniczej ze źródeł odnawialnych, aby osiągnąć cel unijny określony w art. 3 ust. 1 dyrektywy (UE) 2018/2001, oraz zobowiązać się do odejścia od paliw kopalnych w drodze realizacji celów pośrednich i końcowych na drodze do neutralności klimatycznej do 2050 r.

397. Jeżeli chodzi o budowę, modernizację lub eksploatację instalacji ciepłowniczych, środki, które zachęcają do nowych inwestycji w aktywa oparte na gazie ziemnym związane z wytwarzaniem energii lub ich eksploatacji, mogą doprowadzić do obniżenia emisji gazów cieplarnianych w krótkiej perspektywie, ale w dłuższej perspektywie do nasilenia negatywnych ekologicznie efektów zewnętrznych na rynku w porównaniu z alternatywnymi inwestycjami lub scenariuszami alternatywnymi. Aby takie inwestycje w gaz ziemny lub oparte na nim działania mogły być postrzegane jako mające pozytywne skutki dla środowiska, państwa członkowskie muszą wyjaśnić, w jaki sposób zapewnią, aby taka pomoc przyczyniła się do osiągnięcia celu klimatycznego UE na 2030 r. i celu polegającego na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r., a w szczególności w jaki sposób unikną efektu blokady technologicznej w przypadku produkcji energii w oparciu o gaz oraz w jaki sposób nie doprowadzą do przeniesienia inwestycji na bardziej ekologiczne rozwiązania alternatywne, które są już dostępne na rynku, hamując tym samym rozwój bardziej ekologicznych technologii i ich stosowanie. Na przykład może to obejmować wiążące zobowiązania beneficjenta do wdrożenia technologii CCS/CCU, zastąpienia gazu ziemnego gazem odnawialnym lub niskoemisyjnym, lub zamknięcia zakładu w terminie zgodnym z unijnymi celami klimatycznymi.
398. Podczas analizy wpływu pomocy państwa udzielanej na rzecz systemów ciepłowniczych i chłodniczych na konkurencję Komisja przeprowadzi ocenę bilansującą korzyści w zakresie efektywności energetycznej i zrównoważoności⁽¹⁵⁷⁾ w stosunku do negatywnych skutków dla konkurencji, a w szczególności ewentualnego negatywnego wpływu na alternatywne technologie lub dostawców usług ciepłowniczych i chłodniczych oraz sieci. W tym kontekście Komisja weźmie pod uwagę, czy system ciepłowniczy jest lub może być otwarty na dostęp stron trzecich⁽¹⁵⁸⁾ oraz czy możliwe są zrównoważone alternatywne rozwiązania grzewcze⁽¹⁵⁹⁾.

4.11. Pomoc w postaci obniżek opłat za energię elektryczną dla odbiorców energochłonnych

4.11.1. Uzasadnienie pomocy

399. Przeprowadzenie transformacji gospodarki unijnej zgodnie z komunikatem pt. „Europejski Zielony Ład” jest częściowo finansowane z opłat za zużycie energii elektrycznej. Urzeczywistnienie Zielonego Ładu wymaga od państw członkowskich realizacji ambitnej polityki obniżenia emisyjności w celu znacznego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w Unii do 2030 r. i osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. W tym kontekście państwa członkowskie prawdopodobnie będą nadal finansowały taką politykę za pośrednictwem opłat, a zatem opłaty te mogą wzrosnąć. Finansowanie wsparcia na rzecz obniżenia emisyjności poprzez opłaty nie jest jako takie ukierunkowane na negatywne efekty zewnętrzne. Opłaty te nie są zatem opłatami środowiskowymi w rozumieniu niniejszych wytycznych i sekcja 4.7.1 nie ma do nich zastosowania.
400. W przypadku niektórych sektorów gospodarki, które są szczególnie zaangażowane w handel międzynarodowy i które w znacznym stopniu uzależnione są od energii elektrycznej przy tworzeniu ich wartości ekonomicznej, obowiązek uiszczania pełnej kwoty opłat za zużycie energii elektrycznej, które finansują cele polityki energetycznej oraz polityki ochrony środowiska, może zwiększyć ryzyko przeniesienia działalności w tych sektorach poza Unię do miejsc, w których nie obowiązuje dyscyplina w zakresie ochrony środowiska lub jest ona mniej ambitna. Ponadto takie opłaty zwiększają koszt energii elektrycznej w porównaniu z kosztem emisji bezpośrednich wynikających z korzystania z innych źródeł energii i mogą w związku z tym zniechęcać do elektryfikacji procesów produkcji, która ma zasadnicze znaczenie dla skutecznego obniżenia emisyjności gospodarki Unii. Aby ograniczyć te zagrożenia i negatywne skutki dla środowiska, państwa członkowskie mogą przyznać ulgi w takich opłatach przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w przedmiotowych sektorach gospodarki.
401. W niniejszej sekcji określono kryteria, które Komisja będzie stosować przy ocenie rozwoju działalności gospodarczej, efektu zachęty, konieczności, adekwatności, proporcjonalności i wpływu na konkurencję takich ulg w opłatach za energię elektryczną dla niektórych odbiorców energochłonnych. Kryteria zgodności określone w rozdziale 3 mają zastosowanie wyłącznie w takim zakresie, w jakim w sekcji 4.11 nie występują przepisy szczegółowe.

⁽¹⁵⁷⁾ W świetle ich wkładu w łagodzenie zmiany klimatu, który zdefiniowano jako cel środowiskowy w rozporządzeniu (UE) 2020/852, o ile nie ma oczywistych przesłanek wskazujących na niezgodność z zasadą „nie czyni poważnych szkód”.

⁽¹⁵⁸⁾ Zob. również art. 24 dyrektywy (UE) 2018/2001.

⁽¹⁵⁹⁾ Zob. również art. 18 ust. 5 i art. 24 dyrektywy (UE) 2018/2001.

402. Komisja wykorzystała odpowiednie środki w celu zidentyfikowania sektorów, które są szczególnie narażone na ryzyko, o którym mowa w pkt 400, i wprowadziła wymogi dotyczące proporcjonalności, biorąc pod uwagę, że ogólne finansowanie wsparcia na rzecz energii ze źródeł odnawialnych może być zagrożone, a zakłócenia konkurencji i handlu mogą być szczególnie silne, jeśli obniżki opłat będą zbyt wysokie lub zostaną przyznane zbyt wielu odbiorcom energii elektrycznej.

4.11.2. *Zakres: Opłaty, które mogą być objęte ulgami*

403. Państwa członkowskie mogą przyznać ulgi w opłatach za zużycie energii elektrycznej z myślą o sfinansowaniu celów polityki energetycznej i polityki ochrony środowiska. Obejmuje to opłaty finansujące wsparcie na rzecz odnawialnych źródeł energii lub skojarzonej gospodarki energetycznej oraz opłaty finansujące taryfy socjalne lub ceny energii w regionach odizolowanych. Sekcja 4.11 nie obejmuje opłat, które odzwierciedlają część kosztów dostarczania energii elektrycznej do danych beneficjentów. W zakres niniejszej sekcji nie wchodzi przykładowo zwolnienia z opłat sieciowych lub z opłat finansujących mechanizmy zdolności wytwórczych. Niniejsza sekcja nie obejmuje również opłat z tytułu zużycia innych form energii, w szczególności gazu ziemnego.

404. Decyzje przedsiębiorstw dotyczące lokalizacji i związane z nimi niekorzystny wpływ na środowisko zależą od ogólnego łącznego skutku finansowego opłat, które mogą być objęte ulgami. Państwa członkowskie, które zamierzają wprowadzić środek podlegający ocenie w ramach niniejszej sekcji, muszą zatem ująć wszystkie takie ulgi w jednym programie oraz w ramach zgłoszenia poinformować Komisję o łącznym skutku wszystkich kwalifikujących się opłat i wszystkich proponowanych ulg. Jeżeli na późniejszym etapie państwo członkowskie podejmie decyzję o wprowadzeniu dodatkowych ulg w opłatach objętych niniejszą sekcją, będzie musiało zgłosić zmianę istniejącego programu.

4.11.3. *Zminimalizowanie zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej*

4.11.3.1. *Kwalifikowalność*

405. W przypadku opłat, o których mowa w sekcji 4.11.2, ryzyko na poziomie sektorowym przeniesienia działalności poza Unię Europejską do miejsc, w których nie obowiązuje dyscyplina w zakresie ochrony środowiska lub jest ona mniej ambitna, w dużej mierze zależy od elektrochłonności danego sektora i jego otwartości na handel międzynarodowy. W związku z tym pomoc może być przyznawana wyłącznie przedsiębiorstwom z:

- a) sektorów narażonych na szczególne ryzyko, w przypadku których iloczyn ich intensywności handlu i elektrochłonności na poziomie Unii wynosi co najmniej 2 % i których intensywność handlu i elektrochłonność na poziomie Unii wynosi co najmniej 5 % dla każdego wskaźnika;
- b) sektorów narażonych na ryzyko, w przypadku których iloczyn ich intensywności handlu i elektrochłonności na poziomie Unii wynosi co najmniej 0,6 % i których intensywność handlu i elektrochłonność na poziomie Unii wynosi odpowiednio co najmniej 4 % i 5 %.

Sektory spełniające te kryteria kwalifikowalności wymieniono w załączniku I.

406. Sektor lub podsektor ⁽¹⁶⁰⁾, którego nie wymieniono w załączniku I, również zostanie uznany za kwalifikowalny, pod warunkiem że spełnia kryteria kwalifikowalności określone w pkt 405 oraz że państwa członkowskie wykażą to za pomocą danych reprezentatywnych dla sektora lub podsektora na poziomie Unii ⁽¹⁶¹⁾, zweryfikowanych przez niezależnego eksperta i opartych na okresie co najmniej trzech kolejnych lat rozpoczynających się nie wcześniej niż w 2013 r.

407. Jeżeli państwo członkowskie przyznaje wsparcie jedynie podgrupie kwalifikujących się beneficjentów lub przyznaje różny poziom ulg kwalifikującym się beneficjentom należącym do tej samej kategorii określonej w pkt 405 lit. a) lub b), musi wykazać, że decyzję podjęto w oparciu o obiektywne, niedyskryminacyjne i przejrzyste kryteria, a pomoc jest przyznawana zasadniczo w ten sam sposób wszystkim kwalifikującym się beneficjentom w tym samym sektorze, jeśli są w podobnej sytuacji faktycznej.

⁽¹⁶⁰⁾ W definicji statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej w Unii Europejskiej (klasyfikacja „NACE Rev. 2”) do poziomu dezagregacji nie wyższego niż osiem cyfr (poziom „Prodcod”).

⁽¹⁶¹⁾ Na przykład danych obejmujących znaczny odsetek wartości dodanej brutto na poziomie unijnym w danym sektorze lub podsektorze.

4.11.3.2. Proporcjonalność środka pomocy

408. Komisja uzna pomoc za proporcjonalną, jeśli beneficjenci z sektorów wspomnianych w pkt 405 lit. a) i b) pokrywają co najmniej odpowiednio 15 % i 25 % kosztów generowanych przez opłaty za energię elektryczną, które państwo członkowskie uwzględni w swoim programie. Komisja uważa również, że aby pomoc była proporcjonalna, takie obniżki nie mogą powodować, że opłata będzie niższa niż 0,5 EUR/MWh.
409. Wkład własny zgodny z pkt 408 może jednak przekraczać możliwości szczególnie narażonych przedsiębiorstw. W związku z tym państwo członkowskie może zamiast tego ograniczyć dodatkowe koszty wynikające z opłat za energię elektryczną do 0,5 % wartości dodanej brutto przedsiębiorstw w sektorach określonych w pkt 405 lit. a) i do 1 % wartości dodanej brutto przedsiębiorstw w sektorach określonych w pkt 405 lit. b). Komisja uważa również, że aby pomoc była proporcjonalna, takie obniżki nie mogą powodować, że opłata będzie niższa niż 0,5 EUR/MWh.
410. Komisja uzna pomoc za proporcjonalną, jeśli stosowanie wyższych intensywności pomocy określonych w punktach 408 i 409 zostanie rozszerzone na przedsiębiorstwa z sektorów określonych w pkt 405 lit. b), pod warunkiem że zainteresowane przedsiębiorstwa zmniejszą ślad węglowy swojego zużycia energii elektrycznej. W tym celu beneficjenci pokryją co najmniej 50 % swojego zużycia energii elektrycznej ze źródeł bezemisyjnych, z czego co najmniej 10 % zostanie pokryte przez instrument terminowy, taki jak umowa zakupu energii elektrycznej, albo co najmniej 5 % zostanie pokryte przez wytworzenie energii na miejscu lub w jego pobliżu.
411. Do celów pkt 409 wartość dodana brutto przedsiębiorstwa oznacza wartość dodaną brutto w cenach czynników produkcji, która odpowiada wartości dodanej brutto w cenach rynkowych pomniejszonej o wszelkie podatki pośrednie i powiększonej o wszelkie dotacje. Wartość dodaną brutto w cenach czynników produkcji można obliczyć na podstawie obrotu powiększonego o produkcję skapitalizowaną, powiększonego o pozostałe dochody z działalności operacyjnej, powiększonego lub pomniejszonego o zmiany stanu zapasów, pomniejszonego o zakupy towarów i usług ⁽¹⁶²⁾, pomniejszonego o inne podatki od produktów, które są związane z obrotem, ale nie podlegają odliczeniu, pomniejszonego o cła i podatki związane z produkcją. Alternatywną metodą obliczania wartości dodanej brutto w cenach czynników produkcji jest jej obliczanie na podstawie nadwyżki operacyjnej brutto i dodanie do niej kosztów personelu. Dochody i wydatki zaklasyfikowane w księgach rachunkowych przedsiębiorstwa jako finansowe lub nadzwyczajne nie są ujmowane w wartości dodanej. Wartość dodaną w cenach czynników produkcji oblicza się jako wartość „brutto”, gdyż nie odejmuje się korekt wartości (takich jak amortyzacja) ⁽¹⁶³⁾.
412. Do celów pkt 411 stosuje się średnią arytmetyczną z ostatnich 3 lat, za które dostępne są dane dotyczące wartości dodanej brutto.

4.11.3.3. Forma pomocy państwa

413. Państwa członkowskie mogą przyznać pomoc w postaci obniżki opłat, rocznej rekompensaty w ustalonej kwocie (zwrot) lub połączenia obydwu tych form pomocy ⁽¹⁶⁴⁾. W przypadku przyznania pomocy w postaci ulgi w opłatach konieczne jest wprowadzenie mechanizmu monitorowania *ex post*, zapewniającego zwrot wszelkiej nadpłaconej pomocy przed dniem 1 lipca następnego roku. W przypadku przyznania pomocy w postaci zwrotu kwotę taką należy obliczać na podstawie odnotowanych poziomów zużycia energii elektrycznej i, w stosownych przypadkach, wartości dodanej brutto w okresie, w którym obowiązywały kwalifikujące się opłaty.

⁽¹⁶²⁾ „Towary i usługi” nie obejmują kosztów personelu.

⁽¹⁶³⁾ Kod 12 15 0 w ramach prawnych ustanowionych rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 58/97 z dnia 20 grudnia 1996 r. w sprawie statystyk strukturalnych dotyczących przedsiębiorstw (Dz.U. L 014 z 17.1.1997, s. 1).

⁽¹⁶⁴⁾ Stosowanie rocznych rekompensat w ustalonej kwocie (zwroty) ma tę zaletę, że przedsiębiorstwa korzystające z pomocy doświadczają takiego samego wzrostu końcowych kosztów energii elektrycznej (tj. takiego samego wzrostu kosztów energii elektrycznej za każdą dodatkowo użytą MWh), co ogranicza potencjalne zakłócenia konkurencji w sektorze.

4.11.3.4. Audyty energetyczne i systemy zarządzania

414. W przypadku pomocy przyznanej zgodnie z sekcją 4.11 państwo członkowskie musi się zobowiązać do sprawdzenia, czy beneficjent wywiązuje się z obowiązku przeprowadzenia audytu energetycznego w rozumieniu art. 8 dyrektywy 2012/27/UE. Audyt ten można przeprowadzić jako samodzielny audyt energetyczny albo w ramach certyfikowanego systemu zarządzania energią lub systemu zarządzania środowiskowego określonego w art. 8 dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej.
415. Państwo członkowskie musi również zobowiązać się do monitorowania, czy beneficjenci objęci obowiązkiem przeprowadzenia audytu energetycznego zgodnie z art. 8 ust. 4 dyrektywy 2012/27/UE wykonują jedną lub więcej z następujących czynności:
- wdrażają zalecenia zawarte w sprawozdaniu z audytu w zakresie, w jakim okres zwrotu odpowiednich inwestycji nie przekracza 3 lat, a koszty ich inwestycji są proporcjonalne;
 - ograniczają ślad węglowy swojego zużycia energii elektrycznej, tak aby co najmniej 30 % zużywanej przez nich energii elektrycznej pochodziło ze źródeł bezemisyjnych;
 - inwestują znaczną część kwoty pomocy – co najmniej 50 % – w projekty prowadzące do znacznej redukcji emisji gazów cieplarnianych z zakładu; w stosownych przypadkach inwestycje powinny prowadzić do redukcji znacznie poniżej odpowiedniego poziomu odniesienia stosowanego do celów bezpłatnego przydziału w ramach unijnego systemu handlu emisjami.

4.11.3.5. Przepisy przejściowe

416. Państwa członkowskie mogą ustanowić dla przedsiębiorstw plan przejściowy, aby uniknąć zmian wywołujących zakłócenia w obciążeniach związanych z opłatami indywidualnych przedsiębiorstw niespełniających warunków kwalifikowalności określonych w sekcji 4.11. Plan przejściowy będzie ograniczony wyłącznie do przedsiębiorstw spełniających następujące dwa kryteria łączne:
- w co najmniej jednym roku z dwóch ostatnich lat przed dostosowaniem na podstawie pkt 468 lit. a) otrzymały one pomoc w postaci obniżonych opłat w ramach krajowego programu pomocy uznanego za kompatybilny na podstawie sekcji 3.7.2 wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020 ⁽¹⁶⁵⁾;
 - w momencie przyznania pomocy na podstawie pkt 416 lit. a) spełniały one kryteria kwalifikowalności określone w sekcji 3.7.2 wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020.
417. Taki plan przejściowy musi wiązać się ze stopniowym i całkowitym dostosowaniem do warunków wynikających z zastosowania kryteriów kwalifikowalności i proporcjonalności określonych w sekcji 4.11, które ma zostać ukończone do 2028 r. zgodnie z następującym harmonogramem:
- w przypadku opłat obowiązujących w latach do 2026 r. odnośne przedsiębiorstwa pokryją co najmniej 35 % kosztów generowanych przez opłaty za energię elektryczną, które państwo członkowskie uwzględni w swoim programie, lub ekwiwalent 1,5 % swojej wartości dodanej brutto;
 - w przypadku opłat obowiązujących do 2027 r. odnośne przedsiębiorstwa pokryją co najmniej 55 % kosztów generowanych przez opłaty za energię elektryczną, które państwo członkowskie uwzględni w swoim programie, lub ekwiwalent 2,5 % swojej wartości dodanej brutto;
 - w przypadku opłat obowiązujących do 2028 r. odnośne przedsiębiorstwa pokryją co najmniej 80 % kosztów generowanych przez opłaty za energię elektryczną, które państwo członkowskie uwzględni w swoim programie, lub ekwiwalent 3,5 % swojej wartości dodanej brutto.
418. Plan przejściowy może dopuszczać zastosowanie intensywności pomocy określonych w pkt 417 lit. a) w całym okresie przejściowym, pod warunkiem że odnośne przedsiębiorstwa zmniejszą ślad węglowy swojego zużycia energii elektrycznej. W tym celu beneficjenci pokryją co najmniej 50 % swojego zużycia energii elektrycznej ze źródeł bezemisyjnych, z czego co najmniej 10 % zostanie pokryte przez instrument terminowy, taki jak umowa zakupu energii elektrycznej, albo co najmniej 5 % zostanie pokryte przez wytworzenie energii na miejscu lub w jego pobliżu.

⁽¹⁶⁵⁾ Komunikat Komisji – Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020 (Dz.U. C 200 z 28.6.2014).

419. Komisja uważa, że pomoc niezgłoszoną przyznaną w postaci ulg w opłatach za energię elektryczną dla odbiorców elektrochłonnych w okresie poprzedzającym publikację niniejszych wytycznych można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, pod następującymi warunkami w ujęciu łącznym:
- a) pomoc była konieczna do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej przez beneficjentów;
 - b) uniknięto nadmiernych zakłóceń konkurencji.
- 4.1.2. **Pomoc na zamknięcie elektrowni wykorzystujących węgiel, torf lub łupki bitumiczne oraz działalności wydobywczej związanej z węglem kamiennym, torfem lub łupkami bitumicznymi**
420. Odejście od produkcji energii elektrycznej opartej na węglu, torfie i łupkach bitumicznych to jeden z najważniejszych czynników napędzających obniżanie emisyjności w unijnym sektorze energetycznym. W sekcjach 4.1.2.1 i 4.1.2.2 określono zasady zgodności mające zastosowanie do dwóch rodzajów środków, które państwa członkowskie mogą wprowadzić w celu wsparcia zamknięcia elektrowni spalających węgiel (w tym węgiel kamienny i brunatny), torf lub łupki bitumiczne, a także działalności górniczej związanej z tymi paliwami (zwanej łącznie „działalnością związaną z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi”).
421. W sekcjach 4.1.2.1 oraz 4.1.2.2 określono kryteria, które Komisja będzie stosować przy ocenie efektu zachęty, konieczności, adekwatności, proporcjonalności oraz wpływu na konkurencję i handel. Kryteria zgodności określone w rozdziale 3 mają zastosowanie wyłącznie do tych kryteriów, w odniesieniu do których nie określono szczegółowych przepisów w sekcjach 4.1.2.1 i 4.1.2.2.
422. Przyspieszenie transformacji energetycznej w państwach członkowskich o bardzo niskich dochodach na mieszkańca stanowi szczególne wyzwanie. Możliwe, że aby wspierać transformację ekologiczną w najbardziej dotkniętych regionach poprzez stopniowe wycofywanie najbardziej zanieczyszczających źródeł energii, państwa członkowskie będą musiały połączyć wycofywanie działalności związanej z węglem, torfem lub łupkami bitumicznymi z równoczesnym inwestowaniem w bardziej przyjazne środowisku metody wytwarzania energii, takie jak gaz ziemny. Komisja może wyjątkowo, do dnia 31 grudnia 2023 r., oprzeć swoją ocenę takich inwestycji w państwach członkowskich o realny PKB na mieszkańca w cenach rynkowych w EUR wynoszących nie więcej niż 35 % średniej unijnej w 2019 r. na kryteriach odbiegających od niniejszych wytycznych. Projekty ujęte w tym punkcie muszą:
- a) obejmować jednoczesne zamknięcia elektrowni wykorzystujących węgiel, torf lub łupki bitumiczne o co najmniej tej samej mocy co nowe metody wytwarzania energii objęte inwestycją, nie później niż do 2026 r.;
 - b) obejmować państwa członkowskie, które nie posiadają mechanizmu zdolności wytwórczych i które zobowiązują się do przeprowadzenia reform na rynku, aby w przyszłości możliwe było zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej bez uciekania się do indywidualnych środków wsparcia; oraz
 - c) być częścią wiarygodnej i ambitnej strategii obniżenia emisyjności, w tym zapobiegania powstawaniu aktywów osieroconych w świetle celów na lata 2030 i 2050 (zob. pkt 129).
- 4.1.2.1. *Pomoc na wcześniejsze zakończenie rentownej działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi*
- 4.1.2.1.1. *Uzasadnienie pomocy*
423. Odejście od działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi w dużej mierze wynika z rozporządzenia, mechanizmów rynkowych, takich jak wpływ opłat za emisję gazów cieplarnianych oraz konkurencja ze strony odnawialnych źródeł energii o niskich kosztach krańcowych.
424. Państwa członkowskie mogą jednak podjąć decyzję o przyspieszeniu tej transformacji opartej na mechanizmach rynkowych poprzez wprowadzenie od określonej daty zakazu produkcji energii elektrycznej z tych paliw. Zakaz ten może prowadzić do sytuacji, w których rentowna działalność związana z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi musi zostać zamknięta przed upływem ekonomicznego okresu użytkowania, co może skutkować utratą zysków. Państwa członkowskie mogą dążyć do przyznania rekompensat na drodze pozasądowej w celu zapewnienia pewności prawa i przewidywalności, co ułatwia transformację ekologiczną.

4.12.1.2. Zakres oraz wspierana działalność

425. W niniejszej sekcji określono zasady zgodności dotyczące środków wprowadzanych w celu przyspieszenia zakończenia rentownej działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi oraz rekompensaty dla odnośnych przedsiębiorstw. Rekompensata taka byłaby zazwyczaj obliczana na podstawie utraconych zysków przedsiębiorstw w związku z wcześniejszym zakończeniem. Może ona również obejmować dodatkowe koszty poniesione przez przedsiębiorstwa, na przykład związane z dodatkowymi kosztami społecznymi i środowiskowymi, jeżeli koszty te są bezpośrednio spowodowane wcześniejszym zakończeniem rentownej działalności. Koszty dodatkowe nie mogą obejmować kosztów, które wystąpiłyby także w scenariuszu alternatywnym.
426. Środki objęte niniejszą sekcją mogą ułatwiać rozwój niektórych rodzajów działalności gospodarczej lub obszarów. Takie środki mogą na przykład stworzyć przestrzeń dla rozwoju innych rodzajów działalności gospodarczej w obszarze produkcji energii elektrycznej zgodnych z Zielonym Łądem w celu zrównoważenia zmniejszenia zdolności do produkcji energii elektrycznej spowodowanego wcześniejszym zakończeniem. W przypadku braku środka rozwój ten może nie nastąpić w takim samym zakresie. Ponadto przewidywalność i pewność prawa wprowadzone przez takie środki mogą przyczynić się do ułatwienia obowiązkowego zamknięcia działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi.

4.12.1.3. Efekt zachęty

427. Środek musi powodować zmianę zachowania gospodarczego operatorów, którzy zamykają swoje działalności związane z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi wcześniej, przed końcem ekonomicznego okresu użytkowania. Aby ustalić, czy tak jest w istocie, Komisja porówna scenariusz faktyczny (tj. wpływ środka) ze scenariuszem alternatywnym (tj. brakiem środka). Środek ten nie powinien prowadzić do obchodzenia przepisów mających zastosowanie do środków dotyczących bezpieczeństwa dostaw.

4.12.1.4. Konieczność i adekwatność

428. Komisja uważa, że istnieje potrzeba zastosowania środka, jeżeli państwo członkowskie może wykazać, że środek jest ukierunkowany na sytuację, w której może spowodować istotną poprawę, która nie może nastąpić w wyniku samego działania rynku. Na przykład poprzez umożliwienie stopniowego wycofywania zdolności do produkcji energii elektrycznej opartej na węglu, torfie i łupkach bitumicznych, a tym samym przyczynienie się do rozwoju działalności gospodarczej w obszarze produkcji energii elektrycznej z alternatywnych źródeł, co nie miałyby miejsca w takim samym stopniu bez danego środka. W tym kontekście Komisja może również rozważyć, czy sam rynek osiągnąłby podobną redukcję emisji CO₂ bez środka lub czy środek w znaczący sposób przyczynia się do zapewnienia pewności i przewidywalności prawa, których nie byłoby w przypadku braku środka, ułatwiając tym samym transformację ekologiczną.
429. Ponadto państwo członkowskie powinno wykazać, że środek jest odpowiednim instrumentem polityki, aby osiągnąć zamierzony cel pomocy, co oznacza, że nie może istnieć instrument polityki i pomocy, który stwarzałby mniej zakłóceń konkurencji, pozwalający osiągnąć te same wyniki. Przykładowo, jeżeli środek jest dobrze ukierunkowany, aby przyczynić się do rozwoju produkcji energii elektrycznej z alternatywnych źródeł, łagodząc jednocześnie wpływ na funkcjonowanie rynku energii elektrycznej i zatrudnienie, oraz aby zapewnić przewidywalność zakończenia, przyczyniając się jednocześnie do osiągnięcia celów redukcji emisji CO₂.

4.12.1.5. Proporcjonalność

430. Pomoc należy co do zasady przyznawać w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji na podstawie jasnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriów, zgodnie z sekcją 3.2.1.3⁽¹⁶⁶⁾. Wymóg ten nie dotyczy sytuacji, w której państwo członkowskie wykazuje, że jest mało prawdopodobne, aby procedura przetargowa była z przyczyn obiektywnych zgodna z zasadami konkurencji. Może to mieć miejsce na przykład, gdy liczba potencjalnych uczestników jest ograniczona, pod warunkiem że nie wynika to z dyskryminacyjnych kryteriów kwalifikowalności.

⁽¹⁶⁶⁾ Wymóg dotyczący poziomu 30 %, określony w pkt 50, nie dotyczy procedury przetargowej, o której mowa w sekcji 4.12. Państwa członkowskie mogą rozważyć zastosowanie dodatkowych kryteriów, takich jak inne korzyści dla środowiska, które mają zostać osiągnięte.

431. Jeżeli pomoc przyznaje się w drodze takiej procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, Komisja przyjmie założenie, że pomoc jest proporcjonalna i ogranicza się do koniecznego minimum.
432. W przypadku braku takiej procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji Komisja dokona oceny proporcjonalności w poszczególnych przypadkach w celu sprawdzenia, czy wspomniana rekompensata jest ograniczona do niezbędnego minimum. W tym kontekście Komisja szczegółowo przeanalizuje założenia przyjęte przez państwa członkowskie na potrzeby określenia utraconych zysków i dodatkowych kosztów, na podstawie których obliczono rekompensatę z tytułu wcześniejszego zamknięcia działalności, porównując spodziewaną rentowność w przypadku scenariusza faktycznego ze scenariuszem alternatywnym. Scenariusz alternatywny powinien być oparty na należyście uzasadnionych założeniach, realistycznym rozwoju sytuacji na rynku oraz odzwierciedlać prognozowane przychody i koszty każdego z odnośnych podmiotów, z uwzględnieniem możliwych bezpośrednich powiązań funkcjonalnych między podmiotami.
433. W przypadku gdy zamknięcie działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi następuje ponad trzy lata po przyznaniu rekompensaty, państwo członkowskie musi wprowadzić mechanizm aktualizacji obliczeń rekompensaty w oparciu o najnowsze założenia, chyba że jest w stanie wykazać, dlaczego zastosowanie takiego mechanizmu nie jest uzasadnione ze względu na wyjątkowe okoliczności w danej sytuacji.

4.12.1.6. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel

434. Państwo członkowskie musi zidentyfikować i określić ilościowo przewidywane korzyści dla środowiska wynikające ze stosowania środka – w miarę możliwości w formie pomocy na tonę unikniętych emisji ekwiwalentu CO₂. Ponadto Komisja ustosunkuje się pozytywnie, jeśli środek obejmie dobrowolne anulowanie uprawnień do emisji CO₂ na szczeblu krajowym.
435. Ważne jest zapewnienie, aby środek miał strukturę, która ogranicza do minimum wszelkie zakłócenia konkurencji na rynku. Jeżeli pomoc przyznaje się w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, otwartej na niedyskryminacyjnych zasadach dla wszystkich operatorów obiektów, w których energię uzyskuje się z działalności związanej z węglem, torfem lub łupkami bitumicznymi, Komisja przyjmie założenie, że zakłócający wpływ pomocy na konkurencję i handel jest ograniczony. Jeżeli nie przeprowadzono procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, Komisja dokona oceny wpływu pomocy na konkurencję i handel na podstawie struktury środka i jego skutków dla danego rynku.

4.12.2. *Pomoc na pokrycie kosztów wyjątkowych wynikających z zamknięcia niekonkurencyjnej działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi*

4.12.2.1. Uzasadnienie pomocy

436. Zamknięcie niekonkurencyjnej działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi może się wiązać ze znaczącymi kosztami społecznymi i środowiskowymi na poziomie działalności elektrowni i kopalni. Państwa członkowskie mogą zdecydować o pokryciu takich wyjątkowych kosztów w celu łagodzenia społecznych i regionalnych konsekwencji zakończenia działalności.

4.12.2.2. Zakres oraz wspierana działalność

437. W niniejszej sekcji określono zasady zgodności dotyczące środków wprowadzanych w celu pokrycia kosztów wyjątkowych wynikających z wcześniejszego zamknięcia niekonkurencyjnej działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi.
438. Środki objęte niniejszą sekcją mogą ułatwiać przemiany społeczne, środowiskowe i dotyczące bezpieczeństwa na danym obszarze.
439. Niniejsza sekcja ma zastosowanie w zakresie, w jakim środek nie jest objęty decyzją Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla ⁽¹⁶⁷⁾.

⁽¹⁶⁷⁾ Decyzja Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (Dz.U. L 336 z 21.12.2010, s. 24).

4.12.2.3. Konieczność i adekwatność

440. Komisja uzna pomoc na pokrycie kosztów wyjątkowych za konieczną i adekwatną w stopniu, w jakim pomoc ta może się przyczynić do łagodzenia społecznego i środowiskowego wpływu zamknięcia niekonkurencyjnych działalności związanych z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi w danym regionie i państwie członkowskim.

4.12.2.4. Efekt zachęty i proporcjonalność

441. Pomoc państwa na pokrycie kosztów wyjątkowych może zostać wykorzystana wyłącznie na pokrycie kosztów wynikających z zamknięcia niekonkurencyjnej działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi.
442. Kategorie kosztów kwalifikowalnych określono w załączniku II. Koszty wynikające z braku zgodności z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska i koszty związane z obecną produkcją nie są kwalifikowalne.
443. Nie naruszając przepisów dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁶⁸⁾ ani innych odpowiednich przepisów unijnych ⁽¹⁶⁹⁾, pomoc na pokrycie wyjątkowych kosztów środowiskowych można uznać za wywołującą efekt zachęty tylko wtedy, gdy podmiotu lub przedsiębiorstwa odpowiedzialnego za szkodę w środowisku nie można zidentyfikować ani pociągnąć do odpowiedzialności prawnej za finansowanie prac koniecznych do zapobiegania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu i naprawiania ich zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”.
444. Państwo członkowskie musi wykazać, że podjęto wszystkie uzasadnione działania, w tym działania prawne, w celu zidentyfikowania podmiotu lub przedsiębiorstwa ponoszącego odpowiedzialność za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu oraz zobowiązać ten podmiot lub przedsiębiorstwo do poniesienia odnośnych kosztów. W przypadku gdy na podstawie mających zastosowanie przepisów nie można określić podmiotu lub przedsiębiorstwa odpowiedzialnego, ani zobowiązać takiego podmiotu lub przedsiębiorstwa do poniesienia kosztów, pomoc może zostać przyznana na wsparcie całości prac związanych z remediacją lub odnową oraz można tę pomoc uznać za pomoc wywołującą efekt zachęty. Komisja może uznać, że przedsiębiorstwa nie można zmusić do poniesienia kosztów przywrócenia środowiska do stanu sprzed szkody, do której doprowadziło, jeżeli nie ma ono już formy prawnej, a żadnego innego przedsiębiorstwa nie można uznać za jego następcę prawnego lub gospodarczego ⁽¹⁷⁰⁾ lub w przypadku gdy nie ma wystarczającego zabezpieczenia finansowego na pokrycie kosztów remediacji.
445. Kwota pomocy musi być ograniczona do pokrycia kosztów wyjątkowych beneficjenta i nie może przekroczyć kwoty faktycznie poniesionych kosztów. Komisja będzie wymagać od państwa członkowskiego jasnego i oddzielnego określenia kwoty pomocy dla każdej kategorii kosztów kwalifikowalnych, jak wyszczególniono w załączniku II. W przypadku gdy państwo członkowskie pokrywa takie koszty na podstawie oszacowań poczynionych przed poniesieniem tych kosztów przez beneficjenta, musi przeprowadzić weryfikację *ex post* poniesionych kosztów w oparciu o szczegółowe oświadczenia przekazane przez beneficjenta organowi przyznającemu pomoc, w tym faktury lub certyfikaty dotyczące poniesienia wyjątkowych kosztów, a następnie dokonać odpowiedniej korekty przyznanych kwot.

4.12.2.5. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel

446. Komisja uważa, że zakłócający wpływ pomocy na konkurencję i handel jest ograniczony, o ile pomoc obejmuje jedynie wyjątkowe koszty poniesione przez beneficjenta.

⁽¹⁶⁸⁾ Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56).

⁽¹⁶⁹⁾ Zob. również zawiadomienie Komisji: „Wytyczne zawierające wspólne rozumienie pojęcia »szkody wyrządzonej środowisku naturalnemu« zdefiniowanej w art. 2 dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu”, 2021/C 118/01 (Dz.U. C 118 z 7.4.2021, s. 1).

⁽¹⁷⁰⁾ Zob. decyzja Komisji C(2012) 558 final z dnia 17 października 2012 r. w sprawie SA.33496 (2011/N) – Austria – Einzelfall, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH, motywy 65–69 (Dz.U. C 14 z 17.1.2013, s. 1).

447. Otrzymana pomoc na pokrycie kosztów wyjątkowych powinna być wykazywana w rachunku zysków i strat beneficjenta jako oddzielna pozycja przychodów w odróżnieniu od obrotów. Jeżeli beneficjent nadal prowadzi handel lub działalność po zamknięciu działalności związanej z węglem, torfem i łupkami bitumicznymi, musi prowadzić dokładne i odrębne księgi dla tych rodzajów działalności. Przyznaną pomocą należy zarządzać w sposób uniemożliwiający przekazanie jej na rzecz innych rodzajów działalności gospodarczej tego samego przedsiębiorstwa.

4.1.3. **Pomoc na badania lub usługi doradcze w kwestiach dotyczących klimatu, ochrony środowiska i energii**

4.1.3.1. *Zakres oraz wspierana działalność*

448. Niniejsza sekcja dotyczy pomocy na badania lub usługi doradcze bezpośrednio związane z projektami lub działaniami, które są objęte niniejszymi wytycznymi, w kwestiach dotyczących klimatu, ochrony środowiska i energii. Pomoc można przyznać niezależnie od tego, czy w następstwie badania lub doradztwa dojdzie do inwestycji objętej niniejszymi wytycznymi.

449. Usługi związane z badaniami lub doradztwem nie mogą stanowić działalności ciągłej ani okresowej i nie mogą mieć związku ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorstwa.

4.1.3.2. *Efekt zachęty*

450. Oprócz wymagań przedstawionych w sekcji 3.1.2 zastosowanie mają wymagania określone w pkt 451.

451. Pomoc na audyty energetyczne wymagane na mocy dyrektywy 2012/27/UE stwarza efekt zachęty jedynie w zakresie, w jakim audyt energetyczny przeprowadza się dodatkowo w stosunku do obowiązkowego audytu energetycznego na podstawie tej dyrektywy.

4.1.3.3. *Proporcjonalność*

452. Koszty kwalifikowalne to koszty badań lub usług doradczych, które wiążą się z projektami lub działaniami objętymi niniejszymi wytycznymi. Jeżeli tylko część badania lub usługi doradczej dotyczy inwestycji objętych niniejszymi wytycznymi, koszty kwalifikowalne obejmują koszty tych części badania lub usługi doradczej, które dotyczą tych inwestycji.

453. Intensywność pomocy nie może przekraczać 60 % kosztów kwalifikowalnych.

454. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku badań lub usług doradczych realizowanych w imieniu małych przedsiębiorstw i o 10 punktów procentowych w przypadku badań lub usług doradczych realizowanych w imieniu średnich przedsiębiorstw.

5. OCENA

455. Aby zagwarantować, że zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej będą ograniczone, Komisja może także zażądać poddania programów pomocy podlegających zgłoszeniu ocenie *ex post*. Oceny należy przeprowadzać w odniesieniu do programów, w przypadku których potencjalne zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej są szczególnie silne, tj. programów, które mogą grozić ryzykiem poważnego ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, jeśli ich wdrażanie nie zostanie w odpowiednim czasie poddane przeglądowi.

456. Przeprowadzenie oceny *ex post* będzie konieczne w przypadku programów pomocy o dużym budżecie, programów zawierających nowatorskie elementy lub programów, w których przewidziano istotne zmiany rynkowe, technologiczne lub regulacyjne. W każdym razie ocena *ex post* będzie wymagana w przypadku programów, w ramach których budżet na pomoc państwa lub zaksięgowane wydatki przekraczają 150 mln EUR w danym roku lub 750 mln EUR w całym okresie realizacji tych programów. Całkowity czas trwania programów obejmuje łączny okres obowiązywania danego programu i wcześniejszego programu służącego realizacji podobnego celu i koncentrującego się na tym samym obszarze geograficznym, począwszy od dnia 1 stycznia 2022 r. Biorąc pod uwagę cele oceny, a także aby nie nakładać w związku z nią nadmiernego obciążenia na państwa członkowskie i mniejsze projekty dotyczące pomocy, ocena *ex post* ma zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do programów pomocy, których łączny okres obowiązywania przekracza trzy lata, począwszy od dnia 1 stycznia 2022 r.

457. Wymóg przeprowadzenia oceny *ex post* może zostać zniesiony w przypadku programów pomocy będących bezpośrednimi następcami programów służących realizacji zbliżonego celu i odnoszących się do tego samego obszaru geograficznego, które to programy zostały już poddane ocenie i w odniesieniu do których sporządzono już końcowe sprawozdanie oceniające zgodnie z planem oceny zatwierdzonym przez Komisję, przy czym sprawozdanie to nie zawierało żadnych negatywnych ustaleń. Każdy program, w przypadku którego końcowe sprawozdanie oceniające okaże się niezgodne z zatwierdzonym planem oceny, musi zostać zawieszony ze skutkiem natychmiastowym.
458. Ocena *ex post* powinna służyć weryfikacji realizacji przyjętych założeń i spełnienia warunków leżących u podstaw zgodności programu, w szczególności weryfikacji konieczności zastosowania środka pomocy i jego skuteczności w świetle jego uprzednio zdefiniowanych celów ogólnych i szczegółowych, oraz określeniu wpływu danego programu na konkurencję i handel.
459. Państwo członkowskie musi zgłosić projekt planu oceny, który będzie stanowił integralną część przeprowadzanej przez Komisję oceny programu, w następujących przypadkach:
- razem z programem pomocy, jeżeli w jego budżecie pomoc państwa przekracza 150 mln EUR w dowolnym roku lub 750 mln EUR w całym okresie jego realizacji; lub
 - w terminie 30 dni roboczych po dokonaniu istotnej zmiany skutkującej zwiększeniem budżetu programu do ponad 150 mln EUR w dowolnym roku lub do 750 mln EUR w całym okresie realizacji programu; lub
 - w przypadku programów nieobjętych lit. a) ani b) w terminie 30 dni roboczych od oficjalnego zaksięgowania wydatków przekraczających 150 mln EUR w poprzednim roku.
460. Projekt planu oceny należy sporządzić zgodnie ze wspólnymi zasadami metodycznymi ustanowionymi przez Komisję ⁽¹⁷¹⁾. Plan oceny zatwierdzony przez Komisję musi zostać podany do wiadomości publicznej.
461. Ocena *ex post* musi zostać przeprowadzona przez eksperta, który jest niezależny od organu przyznającego pomoc, na podstawie planu oceny. W ramach każdej oceny należy sporządzić co najmniej jedno okresowe i jedno końcowe sprawozdanie oceniające. Obydwa te sprawozdania muszą zostać podane do wiadomości publicznej.
462. W przypadku programów pomocy niepodlegających zakresowi rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych wyłącznie z uwagi na duży budżet Komisja oceni ich zgodność wyłącznie na podstawie planu oceny.
463. Końcowe sprawozdanie oceniające należy przekazać Komisji w odpowiednim terminie, najpóźniej na dziewięć miesięcy przed datą wygaśnięcia programu pomocy, tak by Komisja mogła rozważyć ewentualne przedłużenie okresu jego obowiązywania. Termin ten może zostać skrócony w przypadku programów powodujących uruchomienie wymogu oceny w ciągu ostatnich dwóch lat ich wdrażania. Dokładny zakres i zasady każdej oceny zostaną określone w decyzji o zatwierdzeniu programu pomocy. W przypadku wszelkich późniejszych środków pomocy o podobnym celu należy przedstawić opis tego, w jaki sposób wzięto pod uwagę wyniki oceny.

6. SPRAWOZDANIA I MONITOROWANIE

464. Na podstawie rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ⁽¹⁷²⁾ i rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 ⁽¹⁷³⁾ państwa członkowskie muszą przekazywać Komisji sprawozdania roczne.

⁽¹⁷¹⁾ Dokument roboczy służb Komisji „Wspólne metody oceny pomocy państwa”, SWD(2014) 179 final z 28.5.2014 r.

⁽¹⁷²⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

⁽¹⁷³⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).

465. Państwa członkowskie muszą prowadzić szczegółową dokumentację dotyczącą wszystkich środków pomocy. Dokumentacja taka powinna zawierać wszelkie informacje niezbędne do określenia, czy spełniono wszystkie warunki dotyczące kosztów kwalifikowalnych i maksymalnych poziomów intensywności pomocy. Należy ją przechowywać przez okres 10 lat od daty przyznania pomocy i na żądanie udostępniać Komisji.

7. STOSOWANIE

466. Komisja będzie stosować niniejsze wytyczne do oceny zgodności wszelkiej podlegającej zgłoszeniu pomocy na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią, która zostanie lub ma zostać przyznana od dnia 27 stycznia 2022 r. Niezgodną z prawem pomoc ocenia się zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie w dniu przyznania pomocy.
467. Niniejsze wytyczne zastępują wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020 ⁽¹⁷⁴⁾.
468. Na podstawie art. 108 ust. 1 Traktatu Komisja proponuje państwom członkowskim następujące stosowne środki:
- państwa członkowskie, w stosownych przypadkach, dokonują modyfikacji w istniejących programach pomocy na ochronę środowiska i cele związane z energią w celu dostosowania ich do niniejszych wytycznych najpóźniej do dnia 31 grudnia 2023 r.;
 - państwa członkowskie wyrażają wyraźną i bezwarunkową zgodę na właściwe środki zaproponowane w pkt 468 lit. a) w ciągu dwóch miesięcy od dnia publikacji niniejszych wytycznych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. W przypadku braku odpowiedzi Komisja uzna, że dane państwo członkowskie nie wyraża zgody na zaproponowane środki.

8. PRZEGLĄD

469. Komisja zamierza przeprowadzić ocenę niniejszych wytycznych od dnia 31 grudnia 2027 r., aby zbadać ich skuteczność, efektywność, adekwatność, spójność i wartość dodaną.
470. Komisja może w dowolnym terminie zdecydować się na poddanie niniejszych wytycznych przeglądowi lub wprowadzić w nich zmiany, jeśli byłoby to konieczne ze względów związanych z polityką konkurencji lub w celu uwzględnienia polityk Unii oraz zobowiązań międzynarodowych lub z jakiegokolwiek innego uzasadnionego powodu.

⁽¹⁷⁴⁾ Komunikat Komisji – Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014-2020 (Dz.U. C 200 z 28.6.2014, s. 1).

ZAŁĄCZNIK I

Wykaz sektorów kwalifikowalnych na podstawie sekcji 4.11

Sektory narażone na znaczące ryzyko, o których mowa w sekcji 4.11.3.1

Kod NACE	Opis
0510	Wydobywanie węgla kamiennego
0620	Górnictwo gazu ziemnego
0710	Górnictwo rud żelaza
0729	Górnictwo pozostałych rud metali nieżelaznych
0811	Wydobywanie kamieni ozdobnych oraz kamienia na potrzeby budownictwa, skał wapiennych, gipsu, kredy i łupków
0891	Wydobywanie minerałów dla przemysłu chemicznego oraz do produkcji nawozów
0893	Wydobywanie soli
0899	Górnictwo i wydobywanie pozostałe, gdzie indziej niesklasyfikowane
1020	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków
1031	Przetwarzanie i konserwowanie ziemniaków
1032	Produkcja soków z owoców i warzyw
1039	Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw
1041	Produkcja olejów i pozostałych tłuszczów płynnych
1062	Wytwarzanie skrobi i wyrobów skrobiowych
1081	Produkcja cukru
1086	Produkcja artykułów spożywczych homogenizowanych i żywności dietetycznej
1104	Produkcja pozostałych niedestylowanych napojów fermentowanych
1106	Produkcja słodu
1310	Przygotowanie i przędzenie włókien tekstylnych
1320	Produkcja tkanin
1330	Wykończanie wyrobów włókienniczych
1391	Produkcja dzianin metrażowych
1393	Produkcja dywanów i chodników
1394	Produkcja wyrobów powroźniczych, lin, szpagatów i wyrobów sieciowych
1395	Produkcja włókien i wyrobów wykonanych z włókien, z wyłączeniem odzieży
1396	Produkcja pozostałych technicznych i przemysłowych wyrobów tekstylnych
1411	Produkcja odzieży skórzanej
1431	Produkcja wyrobów pończosznicy
1511	Garbowanie i wyprawa skór; wyprawa i barwienie skór futerkowych
1610	Produkcja wyrobów tartacznych
1621	Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna
1622	Produkcja gotowych parkietów podłogowych
1629	Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania

Kod NACE	Opis
1711	Produkcja masy włóknistej
1712	Produkcja papieru i tektury
1722	Produkcja artykułów gospodarstwa domowego, toaletowych i sanitarnych
1724	Produkcja tapet
1920	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej
2011	Produkcja gazów technicznych
2012	Produkcja barwników i pigmentów
2013	Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów nieorganicznych
2014	Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów organicznych
2015	Produkcja nawozów i związków azotowych
2016	Produkcja tworzyw sztucznych w formach podstawowych
2017	Produkcja kauczuku syntetycznego w formach podstawowych
2059	Produkcja pozostałych wyrobów chemicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana
2060	Produkcja włókien chemicznych
2110	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych
2211	Produkcja opon i dętek z gumy; bieżnikowanie i regenerowanie opon z gumy
2219	Produkcja pozostałych wyrobów z gumy
2221	Produkcja płyt, arkuszy, rur i kształtowników z tworzyw sztucznych
2222	Produkcja opakowań z tworzyw sztucznych
2229	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych
2311	Produkcja szkła płaskiego
2312	Kształtowanie i obróbka szkła płaskiego
2313	Produkcja szkła gospodarczego
2314	Produkcja włókien szklanych
2319	Produkcja i obróbka pozostałego szkła, włączając szkło techniczne
2320	Produkcja wyrobów ogniotrwałych
2331	Produkcja ceramicznych kaflów i płytek
2342	Produkcja ceramicznych wyrobów sanitarnych
2343	Produkcja ceramicznych izolatorów i osłon izolacyjnych
2344	Produkcja pozostałych technicznych wyrobów ceramicznych
2349	Produkcja pozostałych wyrobów ceramicznych
2351	Produkcja cementu
2391	Produkcja wyrobów ściernych
2399	Produkcja pozostałych wyrobów z mineralnych surowców niemetalicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana
2410	Produkcja surówki żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych
2420	Produkcja rur, przewodów, kształtowników zamkniętych i łączników, ze stali
2431	Produkcja prętów ciągnionych na zimno
2432	Produkcja wyrobów płaskich walcowanych na zimno
2434	Produkcja drutu

Kod NACE	Opis
2442	Produkcja aluminium
2443	Produkcja ołowiu, cynku i cyny
2444	Produkcja miedzi
2445	Produkcja pozostałych metali nieżelaznych
2446	Wytwarzanie paliw jądrowych
2451	Odlewnictwo żeliwa
2550	Kucie, prasowanie, wytłaczanie i walcowanie metali; metalurgia proszków
2561	Obróbka metali i nakładanie powłok na metale
2571	Produkcja wyrobów nożowniczych i sztućców
2593	Produkcja wyrobów z drutu, łańcuchów i sprężyn
2594	Produkcja złączy i śrub
2611	Produkcja elementów elektronicznych
2720	Produkcja baterii i akumulatorów
2731	Produkcja kabli światłowodowych
2732	Produkcja pozostałych elektronicznych i elektrycznych przewodów i kabli
2790	Produkcja pozostałego sprzętu elektrycznego
2815	Produkcja łożysk, kół zębatach, przekładni zębatach i elementów napędowych
3091	Produkcja motocykli
3099	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego, gdzie indziej niesklasyfikowana

Sektory narażone na ryzyko, o których mowa w sekcji 4.11.3.1

Kod NACE	Opis
1011	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu
1012	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa z drobiu
1042	Produkcja margaryny i podobnych tłuszczów jadalnych
1051	Przetwórstwo mleka i wyrób serów
1061	Wytwarzanie produktów przemiału zbóż
1072	Produkcja sucharów i herbatników; produkcja konserwowanych wyrobów ciastkarskich i ciastek
1073	Produkcja makaronów, klusek, kuskusu i podobnych wyrobów mącznych
1082	Produkcja kakao, czekolady i wyrobów cukierniczych
1085	Wytwarzanie gotowych posiłków i dań
1089	Produkcja pozostałych artykułów spożywczych, gdzie indziej niesklasyfikowana
1091	Produkcja gotowej paszy dla zwierząt gospodarskich
1092	Produkcja gotowej karmy dla zwierząt domowych
1107	Produkcja napojów bezalkoholowych; produkcja wód mineralnych i pozostałych wód butelkowanych
1723	Produkcja artykułów piśmiennych

Kod NACE	Opis
1729	Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury
2051	Produkcja materiałów wybuchowych
2052	Produkcja klejów
2332	Produkcja cegieł, dachówek i materiałów budowlanych, z wypalanej gliny
2352	Produkcja wapna i gipsu
2365	Produkcja cementu wzmocnionego włóknem
2452	Odlewnictwo staliwa
2453	Odlewnictwo metali lekkich
2591	Produkcja pojemników metalowych
2592	Produkcja opakowań z metali
2932	Produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych, z wyłączeniem motocykli

ZAŁĄCZNIK 2

Definicje kosztów określonych w sekcji 4.12.2

1. Koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa, które zamknęły lub zamykają elektrownie opalane łupkami bitumicznymi i węglem oraz działalność wydobywczą w zakresie tych surowców

Wyłącznie następujące kategorie kosztów i tylko wówczas, gdy wynikają one z zamknięcia elektrowni opalanych łupkami bitumicznymi i węglem oraz działalności wydobywczej w zakresie tych surowców:

- a) koszty wypłat świadczeń socjalnych wynikających z przejścia na emerytury pracowników przed osiągnięciem ustawowego wieku emerytalnego;
- b) inne wydatki nadzwyczajne na pracowników, którzy stracili lub tracą pracę;
- c) wypłata emerytur i świadczeń, poza systemem ustawowym, pracownikom, którzy stracili lub tracą pracę, oraz pracownikom uprawnionym do takich wypłat przed zamknięciem działalności;
- d) koszty pokrywane przez przedsiębiorstwo na przekwalifikowanie pracowników, aby pomóc im znaleźć pracę poza sektorem łupków bitumicznych i węgla, szczególnie koszty szkolenia;
- e) dostawa darmowych łupków bitumicznych i węgla dla pracowników, którzy stracili lub tracą pracę, i dla pracowników uprawnionych do takich dostaw przed zamknięciem działalności lub ekwiwalent pieniężny;
- f) pozostałe koszty wynikające z przepisów administracyjnych, prawnych lub podatkowych specyficznych dla sektora łupków bitumicznych i węgla;
- g) dodatkowe podziemne prace zabezpieczające wynikające z zamknięcia elektrowni opalanych łupkami bitumicznymi i węglem oraz działalności wydobywczej w zakresie tych surowców;
- h) szkody górnicze, o ile zostały one spowodowane przez elektrownie opalane łupkami bitumicznymi i węglem oraz działalność wydobywczą w zakresie tych surowców, które zostały zamknięte lub są zamykane;
- i) wszystkie należycie uzasadnione koszty związane z odnową byłych terenów elektrowni opalanych łupkami bitumicznymi i węglem oraz terenów działalności wydobywczej w zakresie tych surowców, w tym:
 - koszty rezydualne wynikające z opłat na rzecz podmiotów odpowiedzialnych za zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków;
 - inne koszty rezydualne wynikające z zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków;
- j) koszty rezydualne na pokrycie ubezpieczenia zdrowotnego byłych pracowników;
- k) koszty związane z rozwiązaniem lub zmianą bieżących umów (o maksymalnej wartości równej sześciomiesięcznej produkcji);
- l) nadzwyczajna rzeczywista amortyzacja, o ile wynika ona z zamknięcia elektrowni opalanych łupkami bitumicznymi i węglem oraz działalności wydobywczej w zakresie tych surowców;
- m) koszty rekultywacji terenu.

W kategoriach kosztów wymienionych w lit. g), h), i) oraz m) od kosztów kwalifikowalnych należy odliczyć wzrost wartości gruntów.

2. Koszty ponoszone przez kilka przedsiębiorstw

Wyłącznie następujące kategorie kosztów:

- a) wzrost składek, poza systemem ustawowym, na pokrycie kosztów ubezpieczenia społecznego jako skutek spadku liczby wpłacających, w następstwie zamknięcia elektrowni opalanych łupkami bitumicznymi i węglem oraz działalności wydobywczej w zakresie tych surowców;
- b) wydatki na zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, wynikające z zamknięcia elektrowni opalanych łupkami bitumicznymi i węglem oraz działalności wydobywczej w zakresie tych surowców;
- c) wzrost opłat na rzecz podmiotów odpowiedzialnych za zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, o ile wzrost ten wynika z ograniczenia produkcji węgla stanowiącej podstawę do nakładania opłat, w następstwie zamknięcia elektrowni opalanych łupkami bitumicznymi i węglem oraz działalności wydobywczej w zakresie tych surowców.

SPROSTOWANIA

Sprostowanie do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/719 z dnia 29 kwietnia 2015 r. zmieniającej dyrektywę Rady 96/53/WE ustanawiającą dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne dopuszczalne wymiary w ruchu krajowym i międzynarodowym oraz maksymalne dopuszczalne obciążenia w ruchu międzynarodowym

(Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 115 z dnia 6 maja 2015 r.)

Strona 4, art. 1 ust. 1 akapit pierwszy:

zamiast: „W dyrektywie 96/53/WE wprowadza się następujące zmiany:
1) art. 1 ust. 1 lit. a) otrzymuje brzmienie:
»(a) wymiarów pojazdów silnikowych kategorii M2 i M3 oraz przyczep samochodowych kategorii 0 oraz pojazdów silnikowych kategorii N2 i N3 oraz ich przyczep kategorii 03 i 04, zdefiniowanych w załączniku II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2007/46/WE (");

powinno być: „W dyrektywie 96/53/WE wprowadza się następujące zmiany:
1) art. 1 ust. 1 lit. a) otrzymuje brzmienie:
»a) wymiarów pojazdów silnikowych kategorii M₂ i M₃ oraz przyczep samochodowych kategorii O oraz pojazdów silnikowych kategorii N₂ i N₃ oraz ich przyczep kategorii O₃ i O₄, zdefiniowanych w załączniku II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2007/46/WE (");

Strona 9, art. 1 pkt 9 lit. c) i d):

zamiast: „c) pkt 2.2.2 lit. c) otrzymuje brzmienie:
»c) dwuosiove pojazdy silnikowe z naczepami trójosiowymi przewożące w operacjach transportu intermodalnego jeden kontener lub jedno nadwozie wymienne albo kilka kontenerów lub nadwozi wymiennych o maksymalnej długości całkowitej wynoszącej do 45 stóp: 42 tony«;
d) w pkt 2.2.2 dodaje się literę w brzmieniu:
»d) trójosiowe pojazdy silnikowe z naczepami dwu- lub trójosiowymi przewożące w operacjach transportu intermodalnego jeden kontener lub jedno nadwozie wymienne albo kilka kontenerów lub nadwozi wymiennych o maksymalnej długości całkowitej wynoszącej do 45 stóp: 44 tony“;

powinno być: „c) pkt 2.2.2 lit. c) otrzymuje brzmienie:
»c) trójosiowe pojazdy silnikowe z naczepami dwu- lub trójosiowymi przewożące w operacjach transportu intermodalnego jeden kontener lub jedno nadwozie wymienne albo kilka kontenerów lub nadwozi wymiennych o maksymalnej długości całkowitej wynoszącej do 45 stóp: 44 tony«;
d) w pkt 2.2.2 dodaje się literę w brzmieniu:
»d) dwuosiove pojazdy silnikowe z naczepami trójosiowymi przewożące w operacjach transportu intermodalnego jeden kontener lub jedno nadwozie wymienne albo kilka kontenerów lub nadwozi wymiennych o maksymalnej długości całkowitej wynoszącej do 45 stóp: 42 tony.“;

Sprostowanie do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiającego unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania (wersja przekształcona)

(Dz.U. L 206 z dnia 11 czerwca 2021 r.)

1. Strona 2, motyw 7:

zamiast: „(7) (...), w ramach wewnętrznego programu przestrzegania przepisów. W związku z tym przy opracowywaniu i wdrażaniu wewnętrznym programów przestrzegania przepisów należy brać pod uwagę w szczególności wielkość i strukturę organizacyjną eksporterów.”,

powinno być: „(7) (...), w ramach wewnętrznego systemu kontroli. W związku z tym przy opracowywaniu i wdrażaniu wewnętrznym systemów kontroli należy brać pod uwagę w szczególności wielkość i strukturę organizacyjną eksporterów.”.

2. Strona 3, motyw 18:

zamiast: „(18) Należy wprowadzić wytyczne dotyczące wewnętrznym programów przestrzegania przepisów, by przyczynić się (...). Eksporterzy korzystający z globalnych zezwoleń na wywóz powinni wdrożyć wewnętrzne programy przestrzegania przepisów, chyba że właściwy organ uzna to za zbędne ze względu na inne okoliczności, które wziął pod uwagę przy rozpatrywaniu złożonego przez eksportera wniosku o globalne zezwolenie na wywóz.”,

powinno być: „(18) Należy wprowadzić wytyczne dotyczące wewnętrznym systemów kontroli, by przyczynić się (...). Eksporterzy korzystający z globalnych zezwoleń na wywóz powinni wdrożyć wewnętrzne systemy kontroli, chyba że właściwy organ uzna to za zbędne ze względu na inne okoliczności, które wziął pod uwagę przy rozpatrywaniu złożonego przez eksportera wniosku o globalne zezwolenie na wywóz.”.

3. Strona 8, art. 2 pkt 21:

zamiast: „21) »wewnętrzny program przestrzegania przepisów« lub »ICP« oznacza (...)”,

powinno być: „21) »wewnętrzny system kontroli« lub »ICP« oznacza (...)”.

4. Strona 16, art. 15 ust. 2:

zamiast: „2. Oprócz kryteriów określonych w ust. 1 przy ocenie wniosku o globalne zezwolenie na wywóz państwa członkowskie biorą pod uwagę wdrożenie przez eksportera wewnętrznego programu przestrzegania przepisów.”,

powinno być: „2. Oprócz kryteriów określonych w ust. 1 przy ocenie wniosku o globalne zezwolenie na wywóz państwa członkowskie biorą pod uwagę wdrożenie przez eksportera wewnętrznego systemu kontroli.”.

5. Strona 20, art. 23 ust. 2 lit. b):

zamiast: „b) dodatkowe informacje dotyczące stosowania kontroli, w tym informacje na temat stosowania kryteriów określonych w art. 15 ust. 1, informacje na temat liczby podmiotów gospodarczych dysponujących wewnętrznym programem przestrzegania przepisów oraz ...;”;

powinno być: „b) dodatkowe informacje dotyczące stosowania kontroli, w tym informacje na temat stosowania kryteriów określonych w art. 15 ust. 1, informacje na temat liczby podmiotów gospodarczych dysponujących wewnętrznym systemem kontroli oraz ...;”.

6. Strona 417, załącznik I, część XI, pozycja 9E003, lit. a.:

zamiast: „a. »technologie« niezbędne do »rozwoju« lub »produkcji« dowolnego z (...)”;

powinno być: „a. »technologie« »niezbędne« do »rozwoju« lub »produkcji« dowolnego z (...)”.

7. Strona 440, załącznik II, sekcja G, część 3, pkt 3:

zamiast: „3. Eksporter planujący wykorzystać niniejsze zezwolenie stosuje wewnętrzny program przestrzegania prawa.”;

powinno być: „3. Eksporter planujący wykorzystać niniejsze zezwolenie stosuje wewnętrzny system kontroli.”.

ISSN 1977-0766 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5139 (wydanie papierowe)